ROBIN HOBB

DE GOUDEN NAR

DE BOEKEN VAN DE NAR • BOEK 2

MYNX

Robin Hobb

De gouden Nar
Het tweede boek

UITGEVERIJ MEULENHOFF

ZES HERTOGDOMMEN
IJSVLAKTEN
WITTE ZEE
IJSKUSTEN
Witland
Schier Eilanden
Meeuwenhoek
Rocken Eiland
IJshorst
Vinkreek
Veer
Krom Eiland
Zeehondenbaai
HOLT
Breschaam Eiland
Hoogduinen
HERTENSPRONG
Meer van Tur
Smidshamer
Gaffel Eiland
GAARDE
Scrim Eiland
Klauw Eiland
Vin Rivier
BERGRIJK
DRACHT
Hertenhorst
Ihaampe
Blauwe Meer
KOLKTIJ
Schoonebaai
Zandbanken
Zandkant
WILDE REGENLANDEN
Waker Eiland
Grimme Rivier
SCHOOF
KWARTS
Ei Eiland
Beijerstad
Leugen Baai
Koopmans Baai
wachttorens
grens
ijsschotsen

Proloog

Geleden verliezen

Hoe ingrijpend het verlies is van een dier waarmee je een magische band hebt gehad, is aan mensen zonder de Wijsheid moeilijk uit te leggen. Degenen die na de dood van een dier zoiets zeggen als 'het was maar een hond', zullen het nooit kunnen bevatten. Anderen, met meer inlevingsvermogen, zien het als het wegvallen van een troeteldier. Zelfs degenen die zeggen 'het moet zoiets zijn als het verlies van een vrouw, een kind', zien nog slechts één aspect van de gevolgen. Het verlies van het levende wezen waarmee je een band hebt gehad is nog méér dan het verlies van een makker of geliefde. Het was een abrupte amputatie van de helft van mijn fysieke lichaam. Mijn gezichtsvermogen was aangetast, mijn papillen werden niet meer geprikkeld door de smaak van mijn voedsel, mijn gehoor leek half verdoofd en...

Het manuscript, waaraan ik zo veel jaren geleden begonnen was, eindigt hier in een warboel van vlekken en

woeste krassen van mijn pen. Ik weet nog hoe scherp ik op dat moment besefte dat ik van algemene geschiedschrijving was afgegleden naar privé-verwerking van mijn verdriet. Er zijn scherpe vouwen in het perkament – ik had de rol op de vloer gegooid en vertrapt. Het is nog een wonder dat ik me daartoe heb beperkt en het perkament niet meteen in de haard heb verbrand. Ik weet niet wie zich heeft ontfermd over de mishandelde rol en hem op een van mijn planken heeft gelegd. Misschien was het Bolle, die zijn taken altijd op een methodische manier vervult, zonder erbij na te denken. Zelf tref ik in die tekst niets aan dat ik zou hebben bewaard.

Zo is het vaak gegaan met mijn schrijverij. Mijn diverse pogingen om een geschiedenis van de Zes Hertogdommen op schrift te stellen, ontaardden steeds in een autobiografie. Begon ik aan een verhandeling over kruiden, dan dwaalde ik af naar de mogelijke behandelwijzen voor Vermogensdefecten. Mijn studie over de Witte Profeten verliest zich telkens weer in hun relatie met hun Katalysators. Ik weet niet of het verwaandheid is die mijn gedachten steeds naar mijn eigen leven leidt, of dat mijn hele schrijverij eigenlijk een zielige poging is om mijn eigen leven aan mezélf uit te leggen. De jaren zijn gekomen en gegaan, maar nog steeds neem ik elke avond de pen ter hand om te schrijven. Doe ik nog steeds mijn best om te begrijpen wie ik ben. Beloof ik mezelf nog steeds dat ik het de

volgende keer beter zal doen – in die maar al te menselijke waan dat ik nog wel een 'volgende keer' aangeboden zal krijgen.

Maar toen ik Nachtogen verloor heb ik dat niet gedaan. Nooit heb ik mezelf beloofd dat ik een nieuwe band zou aangaan en dat ik het met mijn volgende partner beter zou doen. Die gedachte zélf zou al verraad zijn geweest. Nachtogens dood had me uitgehold. In de dagen die erop volgden zwalkte ik zwaar gewond door het leven, zonder al te beseffen hoe ernstig ik verminkt was geraakt. Ik voelde de pijn van mijn verdriet, maar begreep nog niet ten volle welke wond hiervan de oorzaak was. Ik was als de man die klaagt over het jeuken van zijn afgezette been. Het jeuken leidt af van het onvatbare besef dat je nu de rest van je leven met krukken zult moeten lopen. Het directe verdriet om zijn dood hield voor mij de volle schade een tijdje verborgen. Ik was niet helder. Ik dacht dat mijn verdriet en het verlies een en hetzelfde waren, terwijl het eerste slechts een symptoom van het laatste was.

Op een merkwaardige manier was dit zoiets als een tweede volwassenwording. Deze keer leerde ik mezelf echter niet als een man kennen, maar – zij het nogal traag – als een individu. De omstandigheden hadden me teruggeworpen in de intriges van het hof in de Hertenhorst. Ik genoot de vriendschap van de nar en van Chade. Ik stond aan de rand van

een waarachtige relatie met Jinna de haagheks. Mijn jongen Pé had zich halsoverkop in een romance én in zijn leerlingschap gestort, en scheen op beide fronten verschrikkelijk te stuntelen. De jonge prins Plicht had mij aan de vooravond van zijn verloving met de narkieza van de Buiteneilanden gevraagd zijn mentor te zijn – niet alleen zijn leraar in het Vermogen en de Wijsheid, maar ook zijn gids langs de valkuilen en stekels op zijn weg naar de volwassenheid. Er waren genoeg mensen die om me gaven en ook genoeg mensen op wie ik dol was, maar desondanks was mijn positie geïsoleerder dan ooit tevoren.

Het vreemdste was mijn langzaam groeiende besef dat ik dat isolement zelf kóós.

Nachtogen was onvervangbaar. In de jaren die we met elkaar hadden gedeeld had hij me veranderd. Hij was niet een helft van mij, maar samen vormden we een geheel. Ook nadat Pé in ons leven was gekomen hadden we hem niet als een partner gezien, maar als een jong, een verantwoordelijkheid. De wolf en ik waren de eenheid die de beslissingen nam. Wij vormden met ons beiden het partnerschap. Nu Nachtogen weg was, zou ik datzelfde nooit meer delen, zo voelde ik – noch met een mens, noch met een dier.

Toen ik als jongen tijd doorbracht in het gezelschap van vrouwe Patience en haar vriendin Dentelle heb ik vaak hun onverbloemde commentaar op de mannen aan het hof

gehoord. Het was een overtuiging die Patience en Dentelle met elkaar deelden, dat mannen of vrouwen die op hun dertigste nog ongehuwd waren dat ook zouden blijven. 'Dan hebben ze hun sleur,' zei Patience altijd, wanneer weer eens de roddel ging dat een grijzend heerschap was begonnen een jong meisje het hof te maken. 'Dan heeft die man de lente in zijn hoofd, maar het meisje zal snel genoeg ontdekken dat er in zijn leven geen ruimte meer is voor een partner. Hij heeft te lang in alles zijn eigen zin kunnen doen.'

En zo begon ik mezelf toen ook te zien, heel langzaam. Ik was vaak eenzaam. Ik voelde dat mijn Wijsheid om zich heen tastte naar gezelschap, maar dat gevoel, en dat rondtasten zelf, was eigenlijk een reflex – net zoiets als het jeuken van een afgezet been. Niemand, mens noch dier, zou ooit de leemte kunnen vullen die Nachtogen in mijn leven had achtergelaten. Ik had dat met zoveel woorden gezegd tegen de nar, tijdens een van onze schaarse conversaties op de terugweg naar de Hertenhorst. Het was tijdens een van onze overnachtingen onderweg. Ik had hem achtergelaten bij prins Plicht en Laurier, de jageres van de koningin. Ze hadden zich rond het vuur verzameld en probeerden het beste te maken van de koude nacht en het karige voedsel. De prins was afstandelijk en somber geweest. De wond van het verlies van zijn partnerkat was nog rauw. In zijn nabijheid te zijn was voor mij alsof ik een onlangs verbrande hand weer vlak bij een

vuur hield – mijn eigen pijn werd er in alle scherpte door opgeroepen. Dus ik gebruikte het smoesje van meer brandhout zoeken om me van de anderen te verwijderen.

De winter kondigde zijn komst aan door middel van een donkere en kille avond. Er waren geen kleuren meer in de doffe wereld en buiten het schijnsel van het kampvuur tastte ik als een mol om me heen naar hout. Tenslotte gaf ik het op. Ik nam plaats op een rotsblok bij de beek en wachtte tot mijn ogen aan het donker gewend zouden zijn. Maar terwijl ik daar in het donker zat en doortrokken raakte van de kou, vloeide mijn ambitie om brandhout te zoeken uit me weg. En élke ambitie. Ik zat daar maar voor me uit te staren en naar het geluid van het stromende water te luisteren en liet me door de nacht vullen met zijn duisternis.

De nar kwam naar me toe. Hij bewoog zich geruisloos door het donker en ging op de grond naast me zitten. Een poos zeiden we niets. Toen stak hij zijn arm uit, legde een hand op mijn schouder en zei: 'Ik zou willen dat ik iets kon doen om je verdriet te verminderen.'

Het was een nutteloze opmerking en dat scheen hij ook te vinden, want na die woorden zweeg hij. Misschien was het de geest van Nachtogen die me verweet dat ik mokkend bleef zwijgen tegenover mijn vriend, want na een tijdje begon ik te zoeken naar een paar woorden om de donkerte tussen ons beiden te overbruggen. 'Het is als de snee in je hoofd, Nar.

De tijd zal de wond helen, maar tot dan toe kunnen alle goede wensen van de hele wereld het genezingsproces niet versnellen. Zelfs als er een manier bestond om deze pijn te verzachten – een roesmiddel of een verdovende dronkenschap – zou ik daar niet voor kiezen. Niets kan zijn dood ongedaan maken. Ik kan niets anders doen dan uitzien naar een gewenning aan mijn alleenzijn.'

Ondanks mijn bedoelingen klonk het nogal verwijtend. Erger nog, het riekte naar zelfbeklag. Het pleitte voor mijn vriend dat hij zich niet gepikeerd toonde. Hij ging staan, op die gracieuze manier van hem, en zei slechts: 'Dan ga ik maar weer. Ik geloof dat je verkiest in je eentje te rouwen, en als dat je keuze is, respecteer ik dat. Het lijkt me niet de verstandigste keuze, maar ik respecteer het.' Hij zweeg en zuchtte zacht. 'Ik stel op dit moment ook iets over mijzelf vast. Ik kwam hierheen omdat ik wilde dat jij wist dat ik weet dat je verdriet hebt. Niet omdat ik je van dat verdriet kon genezen, maar omdat ik je ervan bewust wilde maken dat ik het verdriet déél, wegens de band tussen ons beiden. Ik vermoed dat daar dus een element van zelfzuchtigheid in zit – mijn wens dat jij het zou weten, bedoel ik. Het delen van een last kan niet alleen deze last lichter maken, maar kan ook een band scheppen tussen degenen die hem met elkaar delen. Waardoor niemand er nog toe veroordeeld is hem in zijn eentje te dragen.'

Ik voelde aan dat er een kern van wijsheid in zijn woorden stak, iets waarover ik zou behoren na te denken, maar ik was te depressief en ontredderd om ernaar op zoek te gaan. 'Ik kom zo meteen terug naar het kampvuur,' was wat ik zei, en de nar begreep dat hij kon vertrekken. Hij nam zijn hand van mijn schouder en liep bij me weg.

Pas toen ik later over zijn woorden nadacht begreep ik ze. Ik verkoos op dat moment alleen te zijn. Het was geen onafwendbaar gevolg van de dood van mijn wolf, het was niet eens een welbewuste beslissing. Ik omármde mijn eenzaamheid. Smúlde van mijn verdriet. Het was niet de eerste keer dat ik een dergelijke houding had gekozen.

Ik benaderde die gedachte met grote zorgvuldigheid, want ze was vlijmend genoeg om me te doden. Ik had gekozen voor mijn jaren van afzondering met Pé in mijn hut. Niemand had me tot die ballingschap gedwongen. Ironisch genoeg was het eigenlijk de inwilliging van een vaak door mij verwoord verlangen geweest. Heel mijn jeugd door had ik steeds beweerd dat mijn echte wens neerkwam op een leven waarin ikzélf kon beslissen, bevrijd van de 'plichten' die mijn afkomst en positie me oplegden. Pas nadat het lot me dat had gegund, was ik me de hoge prijs daarvan gaan realiseren. Ik kon mijn plichten tegenover anderen van me afzetten en leven zoals ik dat wenste, maar alleen door al mijn banden met die anderen door te snijden. Je kon niet én het een, én het ander

hebben. Deel uitmaken van een gezin of van een gemeenschap komt neer op het hebben van plichten en verantwoordelijkheden, op gebondenheid aan de regels van die gemeenschap. Ik had een poos in afzondering daarvan geleefd, maar nu wist ik dat dat mijn keuze was geweest. Zoals ik ook nu een keuze aan het maken was, al probeerde ik mezelf wijs te maken dat ik slechts het onuitwijkbare pad volgde dat het lot voor mij had voorbestemd.

In te zien dat je zelf de bron bent van je eenzaamheid is nog geen remedie tegen dat gevoel. Maar het is een stap in de richting van het inzicht dat die eenzaamheid niet noodzakelijk is, en dat die keuze niet onherroepelijk is.

1

Bonten

De Bonten hebben altijd beweerd dat ze slechts bevrijding nastreefden van de vervolging waaraan de Wijzen in de Zes Hertogdommen al generaties waren blootgesteld. Deze bewering kan worden afgedaan als een leugen en boerenbedrog. De Bonten streefden naar macht. Het was hun bedoeling alle inwoners van de Zes Hertogdommen die over de Wijsheid beschikten samen te smeden tot één macht, die de monarchie in haar greep zou nemen en hun eigen mensen aan het bewind zou brengen. Een van de facetten van hun complot was de claim dat alle koningen sedert de troonsafstand door Chevalric slechts pretendenten waren geweest en dat het bastaardschap van FitzChevalric Ziener slechts een onrechtmatig voorwendsel was geweest om hem van de troonopvolging af te houden. De legenden over 'de Bastaard met het Hart op de Rechte Plaats', die uit zijn graf was herrezen om koning Veritas te dienen tijdens diens queeste, verloren alle proporties uit het oog en schreven FitzChevalric kwaliteiten toe die hem de status van een halfgod gaven.

Om deze reden staat de beweging van de Bonten ook wel bekend als de Cultus van de Bastaard.

De belachelijke claims waren bedoeld om enige legitimiteit te geven aan het streven van de Bonten om de monarchie der Zieners omver te werpen en iemand uit hun midden op de troon te zetten. Met dit doel voor ogen begonnen de Bonten aan een sluwe campagne om de Wijzen te dwingen zich bij hen aan te sluiten, op straffe van openbare ontmaskering. Misschien was deze tactiek geïnspireerd door Kebal Rauwbrood, de leider van de Buiteneilanders tijdens de oorlog met de Rode Kapers, want men zegt dat hij zijn aanhangers niet aantrok door zijn charisma, maar door de angst voor wat hij met hun huizen en gezinnen zou doen wanneer ze weigerden aan zijn plannen mee te werken.

De techniek van de Bonten was simpel. Families waarin de Wijsheid voorkwam sloten zich ofwel aan bij hun alliantie, ofwel ze werden publiekelijk beschuldigd – hetgeen dan leidde tot hun executie. Men zegt dat de Bonten hun geniepige aanval vaak inzetten op de marges van een invloedrijke familie, waarbij ze eerst een verre neef of zelfs een bediende beschuldigden, zonder echter twijfel te laten bestaan aan het feit dat het hoofd van dat machtige huis eenzelfde lot zou treffen indien hij weigerde te voldoen aan hun eisen.

Dit is niet de manier van doen van lieden die slechts

streven naar het einde van de vervolgingen van hun soort. Dit is de manier van doen van een meedogenloze sekte die alleen uit is op macht voor zichzelf, om te beginnen door hun eigen soort te onderwerpen!

Rowells 'De Samenzwering der Bonten'

De wacht was gewisseld. De bel en de kreet van de wachter van dienst op de toren kwamen als ijle klanken door de storm, maar ik hoorde ze. De nacht was nu officieel voorbij en we zagen al uit naar het ochtendlicht. En nog steeds zat ik in Jinna's huisje te wachten op Pé's thuiskomst. Jinna en ik deelden het comfort van haar gezellige haardvuur. Jinna's nicht was een tijdje geleden bij ons geweest en had even met ons gepraat alvorens haar bed op te zoeken. Jinna en ik hadden de tijd gedood – het ene blok hout na het andere op het vuur leggend – door over koetjes en kalfjes te babbelen. Het huisje van de haagheks was warm en aangenaam, haar gezelschap heel prettig, en het wachten op mijn jongen was voor mij een welkom excuus om te doen wat ik wilde: daar lekker blijven zitten.

Onze conversatie was vaak onderbroken geweest door lange pauzes. Jinna had me gevraagd hoe het met mijn opdracht was gegaan. Ik had geantwoord dat het een affaire van mijn meester betrof en dat ik hem slechts had vergezeld.

Om dat niet al te kortaf te laten klinken voegde ik eraan toe dat heer Gouden tijdens zijn logeerpartij bij vrouwe Bresinga een paar veren aan zijn collectie had kunnen toevoegen. Daar liet ik het bij, want dat was alles wat zij of wie dan ook behoefde te weten. Om de leemte te vullen vertelde ik haar over Mijnzwarte. Ik wist dat Jinna niet echt zat te wachten op verhalen over mijn paard, maar ze luisterde welwillend. De woorden vulden de nauwe ruimte tussen ons beiden.

In feite had onze tocht niets te maken gehad met veren en was de affaire meer de mijne dan die van heer Gouden geweest. Samen hadden we prins Plicht uit de handen van de Bonten bevrijd. Deze hadden eerst vriendschap met hem gesloten, maar hem later in gevangenschap gehouden. We hadden hem naar de Hertenhorst teruggebracht zonder dat een van zijn edelen had gemerkt dat hij de benen had genomen. Vannacht feestte en danste de aristocratie van de Zes Hertogdommen en morgen zou ze de verloving van prins Plicht met de Buiteneilandse narkieza Elliania formeel bekrachtigen. Ogenschijnlijk was alles nog zoals het altijd was geweest.

Weinigen zouden ooit weten hoeveel die schijnbaar naadloze voortzetting van het normale de prins en mij had gekost. De kat waarmee de prins een Wijsheidsband bezat had haar leven voor hem geofferd. Ik had mijn wolf verloren. Bijna twintig jaar was Nachtogen mijn andere ik geweest, het

omhulsel van een helft van mijn ziel. Nu was hij weg. Het was een even belangrijke verandering in mijn leven als het doven van de lamp in een nachtelijke kamer. Zijn afwezigheid leek bijna iets massiefs, een fysieke last die ik moest dragen ter verzwaring van mijn verdriet. Nachten waren nu donkerder. Niemand beschermde nog mijn rug. Toch wist ik dat ik zou doorgaan met leven. Soms leek juist dát besef het bitterste deel van mijn verdriet.

Ik rukte me los uit deze spiraal van zelfbeklag. Ik was niet de enige die een verlies had geleden, bracht ik mezelf in herinnering. De prins had veel korter een band gehad met zijn kat, maar ik wist dat ook hij zeer verdrietig was. De magische band van Wijsheid tussen een mens en een dier is zeer complex van aard. Doorsnijding van die band is altijd iets heel ingrijpends. Toch had de jongen zijn verdriet onder controle weten te krijgen en was hij flink genoeg om zich van zijn plichten te kwijten. In elk geval hoefde *ik* morgenavond mijn verloofde niet onder ogen te komen. Ik had tijd om te genezen. Vanavond en vannacht moest hij glimlachen en eten, conversatie voeren, gelukwensen aanvaarden, dansen, en doen alsof hij gelukkig was met wat het lot en zijn moeder voor hem hadden bestierd. Ik dacht aan het felle lamplicht en de vrolijke muziek en het gelach en de luide gesprekken, en ik schudde mijn hoofd, vol medeleven met hem.

'Wat doet jou zo hoofdschudden, Tom Dassenkop?'

Jinna's stem verbrak mijn mijmeringen en ik besefte opeens dat mijn stilte wel erg lang had geduurd. Ik haalde diep adem en vond gemakkelijk een leugentje. 'Die storm wil maar niet gaan liggen, is het wel? Ik voelde medelijden met degenen die vannacht buiten moeten zijn. En voelde me lekker egoïstisch dankbaar dat ik niet tot die ongelukkigen behoor.'

'Tja, daaraan kan ik nog toevoegen dat ik dankbaar ben voor jouw gezelschap.'

'En ik niet minder voor het jouwe,' zei ik vlug.

Een nacht doorbrengen in het vredige gezelschap van een aangename vrouw was voor mij een nieuwe ervaring. Jinna's kat zat te snorren op mijn schoot en Jinna's handen waren druk aan het breien. De knusse warmte van het haardvuur werd weerkaatst in de kastanjebruine tinten van Jinna's gekrulde haren en de rijke collectie sproeten op haar gezicht en onderarmen. Ze had een goed gezicht – niet mooi, maar kalm en lief. Onze conversatie was die avond alle kanten op gedwaald, van de kruiden die ze had gebruikt voor de thee naar de vele kleuren die je soms zag bij het verstoken van drijfhout, en ook naar persoonlijke dingetjes. Ik had vastgesteld dat ze ongeveer zes jaar jonger dan mijn ware leeftijd was en zij had verbazing getoond toen ik beweerde tweeënveertig te zijn. Dat was zeven jaar ouder dan in het echt, maar die extra jaren behoorden bij mijn rol van Tom

Dassenkop. Het deed me plezier toen ze zei dat ze had gedacht dat mijn leeftijd dichter bij de hare lag. Toch waren we geen van beiden helemaal met onze gedachten bij wat we zeiden. Er bestond een boeiende kleine spanning tussen ons tweeën, zoals we daar gezellig voor de haard met elkaar zaten te praten. De nieuwsgierigheid die tussen ons hing trilde en zoemde als een snaar waarop zacht getokkeld werd. Voordat ik met heer Gouden op stap was gegaan had ik een middag met Jinna doorgebracht. Ze had me gekust. Geen woorden hadden die geste begeleid, geen liefdesbeloftes, geen romantische complimentjes. Er was slechts die ene kus geweest, onderbroken toen haar nicht terugkwam van boodschappen doen. Op dit moment wisten we geen van beiden precies hoe we naar die spontane fase van intimiteit konden terugkeren. Van mijn kant wist ik niet eens zeker of ik het wel wilde, want een tweede kus moest worden gevolgd door iets anders, iets dat méér was. Ik was nog niet klaar voor een tweede kus, laat staan voor het eventuele vervolg. De wonden in mijn hart waren nog te rauw. Maar toch wilde ik hier zijn, met haar voor de haard zitten. Het klinkt tegenstrijdig, en misschien was het dat ook. Ik had geen trek in de onvermijdelijke complicaties waartoe liefkozingen zouden leiden, maar nu mijn Wijsheid was drooggelegd ontleende ik troost aan de aanwezigheid van deze vrouw.

Toch was niet Jinna de reden waarom ik hier vanavond naar

toe was gekomen. Ik wilde Pé zien, mijn pleegzoon. Hij was nog maar kort in de stad Hertenhorst en logeerde bij Jinna. Ik wilde weten of zijn leerlingschap bij Gindast, de houtbewerker, naar wens verliep. En ik moest hem vertellen – hoezeer ik daar ook tegenop keek – dat Nachtogen dood was. De wolf had bijna evenveel aan de opvoeding van de jongen bijgedragen als ik. Hoewel ik huiverde bij het vooruitzicht het hem te moeten zeggen, toch hoopte ik tevens dat het – zoals de nar me had voorspeld – mijn eigen last en verdriet een beetje zou doen minderen. Met Pé kon ik mijn verdriet delen, hoe zelfzuchtig dat misschien ook zou zijn. Pé was de afgelopen zeven jaar bij me geweest. We hadden een leven met elkaar en de wolf gedeeld. Als er iets of iemand was waartoe ik behoorde, dan was het mijn jongen wel. Ik had er behoefte aan om de echtheid van dat besef te ervaren.

'Nog wat thee?' vroeg Jinna.

Ik wilde eigenlijk geen thee meer. We hadden al drie potten op en ik was twee keer naar haar achterhuis geweest. Toch bood ze me thee aan, om me te laten weten dat ik nog steeds welkom was, hoe laat of hoe vroeg het ook zou worden. 'Graag,' zei ik dus, en ze legde haar breiwerk weg en herhaalde het ritueel: de ketel vullen met vers water uit de grote kruik, dan de ketel aan de haak hangen en tenslotte de arm van de haak tot boven het vuur draaien. Buiten deed de storm in een nieuwe golf van razernij de luiken rammelen.

Maar toen werd het gerammel overgenomen door Pé, die luid op de deur klopte.

'Jinna?' riep hij met onvaste stem. 'Ben je nog wakker?'

'Ik ben wakker,' antwoordde ze. Ze draaide zich van de haard af. 'En daar bof je mee, anders zou je in de schuur moeten slapen bij je pony. Ik kom eraan.'

Terwijl zij naar de vergrendelde deur liep stond ik op en zette de kat behoedzaam op de vloer.

Imbeciel. De kat lag net zo lekker, klaagde Fennel terwijl hij zich op de vloer liet zakken, maar de grote oranje kater was te doezelig door de warmte om actiever te protesteren. In plaats daarvan sprong hij op Jinna's lege stoel en rolde zich daar op, zonder mij nog een blik waardig te keuren.

De storm leek met Pé mee naar binnen te vallen toen hij de deur open duwde. 'Hé, doe de grendel er weer op jongen,' zei Jinna verwijtend toen Pé meteen naar binnen liep. Gehoorzaam draaide hij zich om, sloot de deur en schoof er de grendel voor. Toen draaide hij zich om, druipend van de regen.

'Het is buiten kleddernat noodweer,' zei hij tegen haar. Zijn glimlach getuigde van gelukzalige dronkenschap, maar zijn ogen glansden van meer dan wijn alleen. Daar fonkelde verliefdheid, dat was even onmiskenbaar als het regenwater dat van zijn sluike haren over zijn gezicht naar beneden liep. Het duurde een paar tellen voordat hij besefte dat ik daar naar

hem stond te kijken. ‘Tom!’ riep hij toen. ‘Tom, ben je eindelijk terug?’ Hij opende zijn armen wijd in een typische dronkemansuitbundigheid voor iets doodgewoons, maar ik lachte en stapte naar voren om zijn natte omhelzing in ontvangst te nemen.

‘Je zet Jinna’s hele vloer onder water,’ verweet ik hem.

‘Nee, dat hoort niet. O. Nou, wacht even,’ verkondigde hij, waarop hij zijn doornatte jas uittrok. Hij hing hem aan de kapstok naast de deur, waarna hij zijn wollen muts afdeed en hem aan dezelfde kapstok hing om uit te druipen. Toen probeerde hij staande zijn laarzen uit te trekken, maar hij verloor zijn evenwicht. Hij ging op de vloer zitten en rukte ze van zijn voeten. Hij boog zich ver naar achter om ze onder zijn natte jas te zetten en ging toen rechtop zitten. Zijn glimlach was er een van verrukking. ‘Tom, ik heb een meisje ontmoet.’

‘Is dat zo? Zo te ruiken zou ik denken dat je een paar emmers bier was tegengekomen.’

‘Ja, dat ook,’ gaf hij schaamteloos toe. ‘Maar we moesten natuurlijk toosten op de gezondheid van de prins. En van zijn aanstaande. En op een voorspoedig huwelijk. En veel kinderen. En natuurlijk op even veel geluk en voorspoed voor onszelf.’ Hij gaf me een brede, sullige glimlach. ‘Ze zegt dat ze van me houdt. Ze vindt mijn ogen leuk.’

‘Zo? Nou, dat klinkt goed.’ Hoe vaak in zijn leven hadden

mensen hem niet aangekeken en bij het zien van zijn ongelijke ogen – het ene was bruin, het andere blauw – een teken gemaakt dat kwaad moest verdrijven? Het moest een genot zijn een meisje tegen te komen dat ze leuk vond.

En ik wist opeens dat dit niet het moment was om hem op te zadelen met mijn verdriet. Ik sloot mijn hart rond mijn ellende en hield de sluiting strak dicht. Ik sprak op vriendelijke, maar gedecideerde toon: 'Ik denk dat je misschien beter naar bed kunt gaan, zoon. Verwacht je meester je niet al vroeg in de morgen?'

Hij keek alsof ik hem met een dode vis in zijn gezicht had geslagen. Zijn glimlach stierf weg. 'O. Ja, dat is waar. Die verwacht me. De ouwe Gindast verwacht zijn leerlingen voordat zijn gezellen er zijn, en zijn gezellen moeten aan het werk zijn op het moment dat hijzelf verschijnt.' Hij vermande zich en hees zich langzaam overeind. 'Tom, deze leerlingpositie is niet geweest wat ik ervan had verwacht. Ik veeg de vloer en draag planken en draai hout om dat ligt te drogen. Ik slijp gereedschap, en maak het schoon en vet het in. Dan begin ik weer te vegen. Ik wrijf vernis over voltooide meubelstukken. In alle dagen heb ik nog niet één stuk gereedschap in mijn hand gehad om het zelf te gebruiken. Ik hoor alleen maar "kijk hoe dit wordt gedaan, jongen" of "herhaal eens wat ik je daarnet heb gezegd" of "dit is niet wat ik heb gevraagd, breng het terug naar de schuur en haal

fijngenerfd kersenhout, en vlug een beetje". En ze schelden me uit, Tom. Provinciaaltje en slome.'

'Gindast geeft al zijn leerlingen scheldnamen, Pé.' Jinna's rustige stem was kalmerend en troostend tegelijk. Het was nog steeds een vreemde gewaarwording dat een derde persoon zich zomaar in onze conversatie mengde. 'Dat is algemeen bekend. Daar tillen de mensen niet zwaar aan. Minstens één heeft zijn scheldnaam gehouden toen hij voor zichzelf begon. Nu betaal je een flinke prijs voor een tafel van Hannes.' Jinna was naar haar stoel gelopen. Ze had haar breiwerk opgepakt, maar was niet gaan zitten. De kat had de stoel nog in zijn bezit.

Ik probeerde te verbergen hoezeer Pé's woorden me hadden geschokt. Ik had verwacht te horen hoe fijn hij zijn nieuwe positie vond en hoe dankbaar hij was dat ik die voor hem had weten te ritselen. Ik had werkelijk gemeend dat tenminste zijn leerlingschap prima in orde zou blijken. 'Nou, ik heb je gewaarschuwd dat het hard werken zou worden,' probeerde ik.

'En daar was ik klaar voor, Tom, echt waar. Ik ben bereid de hele dag hout te hakken en te snijden, in welke vormen dan ook. Maar ik had niet verwacht me dóód te vervelen. Vegen en vernissen en hout halen... Zo leer ik niks en had ik net zo goed thuis kunnen blijven.'

Weinig komt zo hard aan als ondoordachte woorden van

een jongen. Zijn minachting voor ons oude leven, nu zo openlijk onder woorden gebracht, maakte me sprakeloos.

Hij keek me beschuldigend aan. ‘En waar ben jij geweest? Waarom ben je zo lang weggebleven? Wist je niet dat ik je nodig heb?’ Toen kneep hij zijn ogen halfdicht. ‘Wat heb je met je haar gedaan?’

‘Ik heb het afgeknipt,’ zei ik. Slecht op mijn gemak wreef ik met mijn hand over mijn lokken, die ik als teken van rouw had gekortwiekt. Opeens durfde ik verder niets meer te zeggen. Het was nog maar een jongen, wist ik, geneigd om in alles allereerst datgene te zien wat op hemzelf betrekking had. Maar juist de beknoptheid van mijn antwoord maakte hem achterdochtig dat ik iets verzweeg.

Zijn blik zocht mijn gezicht af. ‘Wat is er gebeurd?’ wilde hij toen weten.

Ik haalde diep adem. Niets meer aan te doen. ‘Nachtogen is dood,’ zei ik zacht.

‘Maar... is het mijn schuld? Hij liep bij me weg, Tom, maar ik heb naar hem gezocht, echt, ik zweer het. Jinna kan bevestigen dat...’

‘Het was niet jouw schuld. Hij volgde me en heeft me gevonden. Ik was bij hem toen hij stierf. Het kwam niet door jou, Pé. Hij was nu eenmaal oud. Het was zijn tijd en hij is van me weggegaan.’ Ondanks mijn inspanning om het te voorkomen klonken de laatste woorden gesmoord.

De opluchting op het gezicht van de jongen, omdat het niet zijn schuld was geweest, was wederom een pijl in mijn hart. Was het feit dat hem geen verwijt trof voor de jongen belangrijker dan de dood van de wolf? Maar toen hij zei: 'Ik kan niet geloven dat hij weg is,' begreep ik het opeens. Die woorden waren de waarheid. Het zou een dag duren, of misschien meer dagen, voordat de jongen zou beseffen dat de wolf nooit meer terug zou komen. Nachtogen zou zich nooit meer naast hem uitstrekken op de tegelvloer voor de haard, nooit meer met zijn kop tegen zijn hand drukken om te bedelen om achter zijn oren gekrabd te worden, nooit meer naast hem lopen om met hem op konijnen te jagen. Er kwamen tranen in mijn ogen.

'Je went er wel aan. Het kost alleen tijd,' zei ik met dikke stem.

'Laten we het hopen,' antwoordde hij op ernstige toon.

'Ga naar bed. Je kunt nog een paar uurtjes slaap krijgen voor je moet opstaan.'

'Ja,' gaf hij toe. 'Dat lijkt me beter.' Toen kwam hij een stap dichter naar me toe. 'Tom, het spijt me zo,' zei hij, en zijn onbeholpen omhelzing nam veel weg van de kwetsuren die hij me eerder had bezorgd. Toen keek hij me weer recht aan. 'Je komt morgenavond terug, ja? Want ik moet met je praten. Het is erg belangrijk.'

'Ik zal vanavond terugkomen. Als Jinna het goed vindt.' Ik

keek over Pé's schouders haar kant op terwijl ik me van hem losmaakte.

'Jinna vindt het zéker goed,' verzekerde ze me, en ik hoopte dat ik de enige was die de extra warme toon in haar stem opmerkte.

'Mooi. Dan zie ik je vanavond weer. Als je nuchter bent. En nu naar bed met jou, jongen.' Ik woelde door zijn natte haren en hij mompelde welterusten. Hij verliet ons om zijn slaapkamer op te zoeken en ik was opeens alleen met Jinna. Een houtblok kantelde in het vuur en dat zachte knetteren was het enige geluid in de kamer. 'Wel, ik moet gaan. Bedankt dat je me hier op Pé hebt laten wachten.'

Jinna legde haar breiwerk weer weg. 'Graag gedaan, Tom Dassenkop.'

Mijn jas hing aan de kapstok bij haar deur. Ik pakte hem en sloeg hem om mijn schouders. Ze stak opeens haar handen uit om hem voor mij te sluiten. Ze schoof de kap over mijn gekortwiekte hoofd, glimlachte en trok toen aan de zijkanten van de kap mijn gezicht naar het hare toe. 'Welterusten,' zei ze ademloos. Ze stak haar kin omhoog. Ik legde mijn handen op haar schouders en kuste haar. Ik wilde het, maar tegelijk vroeg ik me af waarom ik mezelf toestond het te doen. Waar kon een uitwisseling van kussen immers ánders toe leiden dan tot complicaties en problemen?

Voelde ze mijn gereserveerdheid? Toen ik mijn mond van

de hare losmaakte schudde ze heel licht haar hoofd. Ze pakte mijn hand in die van haar. 'Je piekert te veel, Tom Dassenkop.' Ze bracht mijn hand naar haar lippen en drukte een kus op de palm. 'Sommige dingen zijn veel minder ingewikkeld dan je denkt dat ze zijn.'

Ik voelde me lullig, maar wist uit te brengen: 'Als dat waar was, zou het iets heel moois zijn.'

'Gesproken als een ware hoveling,' zei ze. Die woorden verwarmden me, tot ze vervolgde: 'Maar hoofse woorden beletten Pé niet om rond te zwalken. Je moet de jongeman nu snel streng aanpakken. Hij heeft een vaste hand nodig, anders raak je hem kwijt aan de stad hier. Hij zou niet de eerste jongen van het platteland zijn die in een stad op drift raakt.'

'Ik geloof dat ik mijn eigen zoon wel ken,' zei ik, licht gepikeerd.

'Misschien ken je de jóngen. Het is de jongemán waar ik me zorgen om maak.' Ze durfde te lachen om mijn kwade blik en zei: 'Reserveer die manier van kijken maar voor Pé! Welterusten, Tom. Tot morgen.'

'Welterusten, Jinna.'

Ze liet me uit en bleef in de deuropening staan om me te zien weglopen. Ik keek nog even om – daar stond een vrouw me vanuit een rechthoek van warm, geel licht na te kijken. De wind bracht haar krullerige haren in beweging en blies de lokjes rond haar gezicht. Voordat ze de deur sloot wuifde ze

naar me en ik wuifde terug. Toen zuchtte ik en trok mijn jas dichter om me heen. De ergste plensbuien waren achter de rug en de storm was geminderd tot een voorraad geniepige windvlagen die achter straathoeken op de loer lagen. Hij had zich geamuseerd met de feestversiering in de stad. Overal lagen verregende en verwaaide guirlandes op straat, en tot flarden gewapperde vlaggen en vaandels. Gewoonlijk hadden herbergen toortsen aan hun gevels hangen om de klanten de weg te wijzen, maar op dit uur waren ze ofwel opgebrand, ofwel naar binnen gehaald. De meeste kroegen en logementen waren al dicht. Alle fatsoenlijke mensen lagen allang in bed en de meeste onfatsoenlijke ook. Ik haastte me door de koude donkere straten, meer geleid door mijn gevoel voor richting dan door mijn ogen. Het zou nog donkerder worden wanneer ik straks buiten de stad over de kronkelige weg door het bos naar de Hertenhorst omhoog zou klimmen, maar dat was een weg die ik al sinds mijn vroegste jeugd kende. Mijn voeten zouden me vanzelf naar huis brengen.

Pas toen ik de laatste verspreide huizen van Hertenhorst achter me liet werd ik me bewust van de mannen die me volgden. Ik wist dat ze achter me aan slopen – en niet toevallig dezelfde route volgden als ik – omdat ze hun tred vertraagden zodra ik dat deed. Kennelijk wilden ze me niet inhalen voordat ik de stad achter me had. Dat beloofde weinig goeds wat betreft hun bedoelingen. Ik had de burcht

ongewapend verlaten – een gewoonte van het platteland, die nu tegen me werkte. Ik had een mes aan mijn riem voor de alledaagse klusjes, maar geen groter wapen. Mijn lelijke werkzwaard hing in zijn gehavende schede aan de muur in mijn kamertje. Ik hield mezelf voor dat het vermoedelijk gewoon wat straatrovers waren, op zoek naar een gemakkelijke prooi. Ongetwijfeld meenden ze dat ik dronken was en hen niet in de gaten had, en bij het eerste teken dat ik terug zou vechten zouden ze meteen op de vlucht slaan.

Het was een schrale troost. Ik had helemaal geen zin om te vechten. Ik was ziek van alle strijd, en de noodzaak om op mijn hoede te zijn hing me de keel uit. Maar vermoedelijk kon ze dat niets schelen. Dus ik bleef ter plekke staan en draaide me om op de donkere weg om mijn achtervolgers te trotseren. Ik trok mijn mes, zette mijn voeten schrap en wachtte af.

Achter me was alles stil, op het suizen van de wind na, die de bladeren van de bomen aan weerszijden van de weg deed ritselen. Opeens hoorde ik vanuit de verte nu ook het klotsen van de golven tegen de rotsen. Ik luisterde naar geluiden van mannen die door het struikgewas slopen of over de weg naderbij kwamen, maar hoorde niets. Ik werd ongeduldig. ‘Kom op dan!’ brulde ik naar de nacht. ‘Ik heb niks van belang bij me, behalve mijn mes, maar dat krijgen jullie niet met het heft naar voren gestoken! Kom, laten we dit afhandelen!’

Er volgde stilte op mijn woorden en mijn geschreeuw naar de duisternis kwam me opeens onnozel voor. Juist toen ik op het punt stond te concluderen dat ik me die achtervolgers moest hebben ingebeeld, rende iets voor mijn voeten langs. Het was een klein dier, lenig en snel – een rat of een wezel, of misschien zelfs een eekhoorn. Maar een wild dier was het niet, want het hapte in het voorbijkomen naar mijn been. Dat maakte me aan het schrikken en ik sprong achteruit. Rechts van me hoorde ik een gesmoorde lach, maar toen ik mijn hoofd die kant op draaide en naar het zwart van het woud staarde, hoorde ik een stem van links – en van dichterbij dan het lachen had geklonken.

'Waar is je wolf, Tom Dassenkop?'

Er klonk zowel spot als provocatie in de woorden. Achter me hoorde ik klauwen op het grind. Ze waren van een groter dier, misschien een hond, maar toen ik me omdraaide was het schepsel weer versmolten met het donker. Uit een andere richting klonk opnieuw gesmoord gelach. Minstens drie mannen, concludeerde ik. En twee Wijsheidsdieren. Ik probeerde uitsluitend te denken aan de logistiek van dit gevecht zelf, en niets anders. Over de diepere betekenis van deze confrontatie kon ik later wel speculeren. Later. Ik haalde adem met diepe, trage teugen, wachtte hen op en vroeg me ondertussen af of een ander ploegje misschien na mijn vertrek bij Jinna was binnengedrongen. Ik opende mijn

waarnemingsvermogens voluit in de nacht en onderdrukte een plotselinge vlaag van verlangen naar Nachtogens scherpere zintuigen en het geruststellende besef van zijn bescherming van mijn rug. Deze keer hoorde ik het kleine dier eerder aankomen. Ik schopte er wilder naar dan ik had bedoeld, maar mijn laars schampte het slechts, en toen was het weer verdwenen.

'Ik schop hem dood!' waarschuwde ik de stiekeme nacht, maar het dreigement riep slechts schamper gelach op. Toen beschaamde ik mezelf door te roepen: 'Wat willen jullie van me? Laat me met rust!'

Ze lieten de echo's van die kinderlijke vraag en bede wegvoeren door de wind. De vreselijke stilte die volgde was een schaduw van mijn eenzaamheid.

'Waar is je wolf, Tom Dassenkop?' riep een stem. Deze keer die van een vrouw, melodieus van ingehouden geamuseerdheid. 'Mis je hem, overloper?'

De angst die door mijn bloedvaten had gestroomd veranderde opeens in het ijs van woede. Ik zou me verweren en het hele stel doden en hun ingewanden dampend op deze weg achterlaten! Mijn vuist, die zich had verkrampt om het heft van mijn mes, ontspande zich en mijn hele lichaam bereidde zich rustig en zelfverzekerd voor op een aanval. Ze zouden het proberen met een onverhoedse stormloop van alle kanten – de dieren laag, de mensen hoger, met wapens. Ik had

alleen mijn mes. Ik zou moeten wachten tot ze dichtbij waren. Vluchtte ik, dan zouden ze me van achteren aanvallen. Daarom kon ik beter wachten en hen dwingen naar mij toe te komen. En dan zou ik hen doden, stuk voor stuk.

Ik weet werkelijk niet hoe lang ik daar heb gestaan. Dat soort alertheid kan de tijd doen stilstaan, of juist laten voorbijvliegen als de wind. Ik hoorde de roep van een vroege vogel, en een antwoord erop, maar nog steeds wachtte ik. Pas toen het eerste grauwe licht de nacht begon te verdrijven kon ik weer vrijer ademen. Ik keek spiedend om me heen en naar de duisternis tussen de bomen, maar zag niets. De enige beweging was die van opvliegende vogeltjes boven het bos en de vallende druppels die ze uit de takken losschudden. Mijn achtervolgers waren verdwenen. Het diertje dat naar mijn been had gehapt had geen sporen achtergelaten op het natte gesteente van de weg. Van het grotere dier zag ik een pootafdruk in de modder naast het wegdek. Een kleine hond. En dat was alles.

Ik draaide me om en hervatte mijn wandeling naar de Hertenhorst. Onderweg begon ik te beven – niet van angst, maar wegens de spanning die me verliet en nu plaats maakte voor woede.

Wat was hun bedoeling geweest? Me bang te maken. Me bewust te maken van hun bestaan. Te laten weten dat ze wisten wat ik was en waar ik me ophield. Wel, dat was ze gelukt, en

méér. Ik dwong mezelf tot helder nadenken en probeerde in alle kalmte op een rij te zetten welke dreiging ze vertegenwoordigden. Ik keek daarbij verder dan mijn eigen neus. Ze wisten kennelijk van Jinna, want ik was ervan overtuigd dat ze me vanaf haar woning hadden gevolgd. Waarschijnlijk hadden ze buiten staan wachten. Dan hadden ze Pé dus zien thuiskomen. Dus ook het bestaan van mijn jongen was hun bekend.

Ik vervloekte mijn stommiteit en onvoorzichtigheid. Hoe had ik ooit kunnen denken dat de Bonten me met rust zouden laten? De Bonten wisten dat heer Gouden van de Hertenhorst afkomstig was en dat zijn bediende Tom Dassenkop de Wijsheid bezat. Ze wisten dat deze Tom Dassenkop Laudwine's arm had afgehakt en hun prinselijke gegijzelde mee naar huis had genomen. De Bonten zouden dus uit zijn op wraak. Ze konden dat gemakkelijk realiseren door een van hun lafhartige berichten aan te plakken, waarin ik ervan werd beschuldigd een actief beoefenaar van de Wijsheid te zijn, die verachte beestenmagie. Dan zou ik worden opgehangen, gevierendeeld en verbrand. Had ik misschien gemeend dat de stad of de burcht Hertenhorst me bescherming zou bieden? Wat achterlijk!

Ik had moeten voorzien dat dit zou gebeuren. Nu ik weer in hofkringen verkeerde, met al hun intriges en politieke gekonkel, was ik kwetsbaar geworden voor alle gevaren die

zich rond machtscentra samenballen. Ik had wel degelijk voorzien dat dit zou gebeuren, moest ik mezelf bitter bekennen. Vijftien jaar lang had juist déze wetenschap me ver bij de Hertenhorst uit de buurt gehouden. Alleen Chade's pleidooi om te helpen bij het terughalen van prins Plicht had me teruggelokt. De kille realiteit drong langzaam tot me door. Er stonden mij slechts twee wegen open. Ofwel ik kon alle banden doorsnijden en wegvluchten, zoals ik al eens eerder had gedaan, ofwel ik moest me volledig onderdompelen in de kolkende intriges die altijd bij het Zienershof in de Hertenhorst hadden behoord. Als ik bleef, moest ik weer leren denken als een moordenaar. Ik moest me voortdurend bewust zijn van de risico's die ik liep, de dreiging die me boven het hoofd hing, en welk effect zulke dingen hadden op de mensen om me heen. Ik dwong mijn gedachten in een nóg realistischer richting. Ik moest niet slechts dénken als een moordenaar, ik moest er weer een *zijn*. Ik moest bereid zijn mensen te doden die mijn prins of mij bedreigden. Want het verband tussen beiden was niet te ontkennen: degenen die Tom Dassenkop chanteerden met zijn Wijsheid en de dood van zijn wolf waren dezelfden die wisten dat prins Plicht hun verachte beestenmagie deelde. Het was hun greep op de prins, het handvat dat ze zouden gebruiken om niet alleen de vervolging van alle Wijzen te beëindigen, maar ook om zelf aan de macht te komen. Het

hielp me niet dat ik ten dele met hen sympathiseerde. In mijn eigen leven had ik zwaar geleden onder de schandvlek dat ik de Wijsheid bezat. Het was iets wat ik beslist niemand anders toewenste. Waren ze niet zo bedreigend geweest voor mijn prins, dan had ik me misschien aan hun zijde geschaard.

Mijn woedende stappen hadden me ondertussen bij de wachters van de Hertenhorst gebracht. Ze hadden een wachthuisje bij de toegangspoort en van binnen klonk het geluid van mannenstemmen en het gekletter van soldaten die zaten te eten. Een van hen, een knaap van rond de twintig, stond bij de deurpost, met brood en kaas in de ene hand en een mok ochtendbier in de andere. Hij wierp me een blik toe en knikte toen dat ik verder mocht lopen, naar binnen. Ik bleef staan. Drift kolkte als een vergif in me op.

'Weet je wie ik ben?' wilde ik van hem weten.

Hij keek verrast en bestudeerde me toen aandachtiger. Ik denk dat hij even vreesde dat hij een lage edele had beledigd, maar het zien van mijn kleding stelde hem gerust.

'Je bent een bediende, hier in de burcht. Niet?'

'Wiens bediende?' vroeg ik. Stom, om op deze manier de aandacht op me te vestigen, maar ik kon de woorden gewoon niet onuitgesproken laten. Waren anderen, eerder die nacht, op dezelfde manier naar binnen gelaten? Bevonden ze zich nu ergens in de burcht? Had een onvoorzichtige wachter sluipmoordenaars binnengelaten die het op de prins hadden

gemunt? Het leek me opeens maar ál te goed mogelijk.

'Tja... dat weet ik niet,' sputterde de jongen tegen. Hij richtte zich op, maar moest zijn hoofd nog steeds naar boven kantelen om me kwaad aan te kijken. 'Hoe moet ik dat weten? En waarom zou het me interesseren?'

'Omdat, verdomde stommeling, jij hier de hoofdingang van de burcht Hertenhorst staat te bewaken. Je koningin en je prins vertrouwen erop dat jij scherp oplet en hun vijanden belet hier naar binnen te lopen. Dat is waarom jij hier staat, toch?'

'Nou, ik...' De jongen schudde zijn hoofd, gefrustreerd en kwaad, en draaide zich toen opeens om naar de deuropening van het wachthuisje. 'Kespin! Kun je even komen?'

Kespin was een grotere man, en ouder. Hij bewoog zich als een zwaardvechter en had schrandere ogen boven zijn grauwe baard. Ze keken even of ik een bedreiging was, maar schoven die mogelijkheid terzijde. 'Wat is het probleem?' vroeg hij ons beiden. Er klonk geen waarschuwing door in zijn stem, maar wel de zekerheid dat hij ons beiden gemakkelijk aan zou kunnen, mocht dat nodig zijn.

De wachter wees me aan met zijn bierpul. 'Hij is kwaad omdat ik niet weet van wie hij de bediende is.'

'Wat?'

'Ik ben de bediende van heer Gouden,' legde ik uit. 'En ik maak me zorgen. Het lijkt of de wachters bij deze poort

alleen maar staan te kijken wie hier in en uit loopt. Ikzelf loop nu al twee weken door deze poort zonder ooit te zijn ondervraagd. Dat lijkt me niet goed. Twintig jaar geleden, toen ik hier vaak kwam, namen de wachters hun taak serieuzer. Toen...'

'Toen waren het tijden die het nodig maakten,' onderbrak Kespin me. 'Tijdens de oorlog met de Rode Kapers. Maar we hebben nu vrede, man. En in de burcht en de stad wemelt het van Buiteneilanders en edelen uit andere hertogdommen, wegens de verloving van de prins. Je kunt niet van ons verwachten dat we iedereen kennen.'

Ik slikte en wenste dat ik hier niet aan was begonnen, maar was toch vastbesloten om het af te ronden. 'Er is maar één vergissing nodig om het leven van de prins in gevaar te brengen.'

'Of om een edelman van de Buiteneilanden te schofferen. Mijn orders komen van koningin Kettricken zelf. Ze heeft gezegd dat we gastvrij en vriendelijk moeten zijn, niet achterdochtig en lastig. Maar voor jou zou ik wel een uitzondering willen maken.' Zijn grijns verzachtte zijn woorden enigszins, maar het was duidelijk dat hij mijn kritiek op zijn oordeel niet erg waardeerde.

Ik boog mijn hoofd voor hem. Ik pakte dit helemaal verkeerd aan. Ik had Chade moeten aanspreken, hem moeten vragen of hij de wachters niet wat oplettender kon laten

maken. ‘Aha,’ zei ik op verzoenende toon. ‘Nou, ik vroeg het me alleen maar af.’

‘Wel, als je hier de volgende keer op die grote zwarte merrie van je naar buiten rijdt, bedenk dan dat een man niet veel hoeft te zeggen om veel te weten. En over nieuwsgierig gesproken – hoe heet je eigenlijk?’

‘Tom Dassenkop. Bediende van heer Gouden.’

‘Aha. Zijn bediende.’ Hij glimlachte veelbetekenend. ‘En zijn lijfwacht, nietwaar? Ja, daar heb ik het een en ander over gehoord. En dat is niet alles wat ik over hem heb vernomen. Jij bent niet bepaald het type dat ik in zijn nabijheid zou hebben verwacht.’ Hij keek me op een vreemde manier aan, alsof hij een repliek verwachtte, maar ik hield mijn tong in bedwang. Ik wist niet waar hij op doelde. Na een poosje haalde hij zijn schouders op. ‘Enfin, echt iets voor een buitenlander, om te denken dat hij zelfs binnen de muren van de Hertenhorst een eigen lijfwacht nodig heeft. Wel, loop maar door, Tom Dassenkop. We kennen je nu en ik hoop dat die wetenschap je nachtrust voortaan bevordert.’

Zo lieten ze me de Hertenhorst binnen. Ik liep verder en voelde me zowel dwaas als onbevredigd. Ik moest met Kettricken spreken, besloot ik, om haar ervan te overtuigen dat de Bonten nog steeds een zeer reëel gevaar vormden voor Plicht. Maar ik betwijfelde of mijn koningin de komende dagen ook maar een kort momentje voor me zou hebben. De

verlovingsceremonie was vanavond. Haar gedachten zouden verder geheel in beslag worden genomen door haar onderhandelingen met de Buiteneilanders.

In de keukens was het een drukte van belang. Meiden en pages zetten hele rijen theepotten en kommen met pap in slagorde. De geuren wekten mijn eetlust op. Ik nam de tijd om een ontbijtblad voor heer Gouden vol te laden. Ik nam gerookte ham, verse broodjes, een potje boter en een schaaltje aardbeienjam. Uit een mand peren uit de eigen tuin van de burcht koos ik een paar stevige exemplaren. Toen ik de keuken verliet, werd ik tegengehouden door een tuinmeisje met haar arm vol bloemen. 'Ben jij de man van heer Gouden?' vroeg ze, en na mijn bevestigend knikje legde ze een boeket verse bloemen en een corsage van zoet geurende knopjes op mijn dienblad. 'Voor je heer,' legde ze onnodig uit, waarna ze snel haar weg vervolgde.

Ik beklom de trappen naar heer Goudens vertrekken, klopte aan en ging naar binnen. De deur naar zijn slaapkamer was dicht, maar voordat ik klaar was met het gereed zetten van zijn ontbijt kwam hij volledig gekleed naar buiten. Zijn glimmende haren waren glad achterover gekamd en in zijn nek samengebonden met een strik van blauwe zijde. Hij droeg een blauw jasje over zijn arm en hij had een hemd van witte zijde aan, dat op de borst was versierd met kantstroken, en een blauwe pantalon die iets donkerder van tint was dan het

jasje. Met het goud van zijn haren en de amberkleur van zijn ogen was het totale effect zoiets als een zomerse hemel. Hij glimlachte me warm toe. 'Fijn dat je inziet dat je plicht vereist dat je vroeg opstaat, Tom Dassenkop. Nu maar hopen dat je smaak voor kleren ook ooit mag ontwaken.'

Ik maakte een plechtige buiging voor hem en trok zijn stoel naar achteren. Toen sprak ik zachtjes tegen hem, als vriend, niet in mijn rol als bediende. 'Om de waarheid te zeggen, ik heb vannacht mijn bed niet gezien. Pé kwam pas bij het krieken van de dag naar huis. En onderweg hierheen kwam ik een stel Bonten tegen die me nog meer vertraging hebben bezorgd.'

De glimlach verdween van zijn gezicht. Hij ging nog niet zitten, maar pakte mijn pols in een koele greep. 'Ben je gewond?' vroeg hij bezorgd.

'Nee,' verzekerde ik hem, en gebaarde dat hij kon gaan zitten. Hij deed het met tegenzin. Ik liep naar de zijkant van de tafel en ontblootte de schotels op het dienblad voor hem. 'Dat was niet hun bedoeling. Maar ze wilden me inpeperen dat ze mijn naam kennen, en weten waar ik woon, en dat ik de Wijsheid heb. En dat mijn wolf dood is.'

Het kostte me moeite om die laatste woorden toe te voegen. Het was alsof ik met die waarheid kon leven, mits ik haar maar niet hardop hoefde uit te spreken. Ik kuchte en pakte toen snel de snijbloemen op. De corsage gaf ik hem in

de hand. ‘Deze zal ik naast je bed in een vaas zetten,’ mompelde ik.

‘Dank je,’ zei hij. Zijn stem leek even gesmoord als die van mij.

Ik vond een vaas in zijn slaapkamer. Kennelijk wist zelfs een tuinmeisje meer van de gewoonten van heer Gouden dan ik. Ik deed er water uit zijn wasbak in en zette de bloemen op een tafeltje naast zijn bed. Toen ik terugkwam had hij zijn blauwe jasje aangetrokken en er de corsage op gespeld.

‘Ik moet zo snel mogelijk met Chade spreken,’ zei ik bij het inschenken van de thee. ‘Maar ik kan moeilijk op zijn deur gaan bonken.’

Hij pakte zijn kopje op en nam een slokje. ‘Geven de geheime gangen je geen entree tot zijn kamer?’

Ik keek heer Gouden bestraffend aan. ‘Je kent die oude vos toch! Zijn geheimen behoren alleen hem toe en hij wil niet het risico lopen dat iemand hem op een onbewaakt moment bespiedt. Hij moet toegang hebben tot al die gangen, maar ik weet niet hoe. Was hij laat op, vannacht?’

Heer Gouden keek gekweld. ‘Hij was nog aan het dansen toen ik besloot naar bed te gaan. Voor een zo oude man blijkt hij nog opmerkelijk veel energie beschikbaar te hebben wanneer hij zich wenst te amuseren. Maar ik kan een page naar hem toe sturen met een boodschap. Ik zal hem uitnodigen om vanmiddag een ritje met me te maken. Is dat

vroeg genoeg?' Hij had de zorg in mijn stem opgemerkt, maar stelde geen vragen. Daar was ik hem dankbaar voor.

'Dat is goed,' stelde ik hem gerust. 'Eerder zal zijn geest trouwens ook niet helder zijn.' Ik schudde mijn hoofd, alsof ik mijn eigen gedachten eveneens diende te ordenen. 'Er is opeens erg veel om over na te denken, erg veel om me zorgen over te maken. Als deze Bonten dit over mij weten, weten ze ook alles over de prins.'

'Heb je iemand herkend? Waren ze van de bende van Laudwine?'

'Het was donker. En ze bleven een eindje uit mijn buurt. Ik hoorde de stem van een vrouw en van een man, maar ik weet zeker dat ze minstens met hun drieën waren. Een ervan had een band met een hond, en een ander met een klein snel diertje, een rat of een wezel of misschien een eekhoorn.' Ik haalde diep adem. 'Ik wil dat de wachters van de Hertenhorst in staat van paraatheid worden gebracht. En dat de prins voortdurend iemand bij zich in de buurt heeft. Een leraar van het gespierde type – zoals Chade zelf dat ooit heeft verlangd. En ik moet afspraken maken met Chade over manieren om met hem in contact te komen wanneer ik zijn advies onmiddellijk nodig heb. En er moet in de hele burcht worden uitgezien naar ratten, vooral in de omgeving van de kamers van de prins.'

Hij haalde al adem om iets te zeggen, maar slikte zijn

vragen toen in. ‘Ik vrees dat ik je nog iets anders moet geven om over te piekeren,’ zei hij in plaats daarvan. ‘Prins Plicht gaf me gisteravond een briefje waarin hij verlangde te weten wanneer je met zijn lessen in het Vermogen zult beginnen.’

‘Dat heeft hij zwart op wit gezet?’

Na heer Goudens knikje – met duidelijke tegenzin – voelde ik me gechoqueerd. Ik was me ervan bewust geweest dat de prins me miste. Door het Vermogen met elkaar verbonden als we waren, moest ik zulke dingen wel waarnemen. Ik had mijn eigen Vermogenswanden opgetrokken om mijn gedachten af te schermen voor de jongeman, maar hij bezat die vaardigheid niet. Diverse keren had ik zijn zwakke pogingen om me te bereiken opgemerkt, maar ik had ze genegeerd en mezelf beloofd dat er spoedig een betere gelegenheid zou komen. Het was duidelijk dat mijn prins niet zo geduldig was. ‘O, de jongen moet leren voorzichtiger te zijn! Sommige dingen mag je nooit op papier zetten, en dat soort...’

Mijn stem stokte opeens en ik moet doodsbleek zijn geworden, want heer Gouden stond abrupt op en werd mijn vriend de nar, die me zijn stoel aanbood. ‘Alles goed, Fitz? Komen er stuiptrekkingen aan?’

Ik liet me inderdaad op zijn stoel ploffen. Mijn hoofd duizelde, zó afgrijselijk was de stommiteit die opeens tot me was doorgedrongen. Ik kon nauwelijks adem vinden om mijn

idiote fout te bekennen. ‘Nar, al mijn perkamentrollen, al mijn geschriften... ik heb zo prompt gehoor gegeven aan Chade’s oproep dat ik ze gewoon in mijn hut heb laten liggen! Ik heb Pé gevraagd het huisje af te sluiten voordat hij hierheen zou komen, maar hij zal ze niet verborgen hebben. Hoogstens heeft hij de deur naar mijn werkkamer gesloten. Als de Bonten slim genoeg zijn om mij met Pé in verband te brengen...’

Ik liet het vervolg van de gedachte onuitgesproken. De nar had aan een half woord genoeg. Mijn gezicht was bevroren tot een geschokte grimas om mijn eigen stupiditeit. De nar had grote ogen opgezet. Hij had alles gelezen wat ik zo roekeloos op schrift had gesteld. Niet alleen mijn identiteit werd in die teksten onthuld, maar ook menig Zienersgeheim dat beter in de vergetelheid kon blijven. En gegevens over Mollie, mijn verloren geliefde. En Netel, mijn onechte dochter. Ik voelde me misselijk worden toen ik de draagwijdte van mijn waanzin besefte. Hoe had ik ooit zo achterlijk kunnen zijn om dat soort dingen op papier te zetten? Hoe had ik me zo kunnen laten meeslepen door de valse troost van het opschrijven en daardoor het blootgeven van zulke geheimen? Geen geheim was veilig, tenzij het was opgesloten in het hoofd van slechts één persoon. Ik had die hele troep moeten verbranden, al lang geleden!

‘Alsjeblieft, Nar. Zoek Chade namens mij op. Ik moet

daarheen. Nu, vandaag nog.'

De nar legde voorzichtig een hand op mijn schouder. 'Fitz, als ze weg zijn is het al te laat. Als Tom Dassenkop vandaag als een gek hiervandaan galoppeert wek je alleen maar nieuwsgierigheid en lok je achtervolging uit. Dan breng je hen er misschien regelrecht naar toe. De Bonten zullen verwachten dat je in actie komt. De Hertenhorst heeft maar weinig poorten. Dus denk koel na. Het kan zijn dat je angsten ongegrond zijn. Hoe kunnen ze Tom Dassenkop in verband brengen met Pé, laat staan weten waar de jongen vandaan komt? Dus... doe geen overhaaste dingen. Zoek eerst Chade op en zeg hem wat je vreest. En praat met prins Plicht. Vanavond vindt zijn verloving plaats. De jongen houdt zich heel goed, maar dat is een dun en breekbaar buitenlaagje. Spreek met hem, stel hem gerust.' Hij haalde diep adem en opperde toen: 'Misschien dat iemand anders kan worden gestuurd om...'

'Nee,' onderbrak ik hem gedecideerd. 'Ik moet zelf gaan. Er zijn een paar dingen bij die ik wil meenemen en de rest zal ik vernietigen.' Mijn gedachten dwaalden af naar de aanvallende hertenbok die de nar in mijn tafelblad had uitgesneden. Het embleem van FitzChevalric Ziener stond daar in het houtwerk van Tom Dassenkop. Zelfs dát leek me nu opeens een bedreiging. In de fik ermee, besloot ik. Brand die hele hut maar tot op de grond toe af! Laat uit niets meer

blijken dat ik daar heb gewoond! Zelfs de kruiden in mijn tuin onthulden te veel over mij. Ik had dat verlengstuk van mezelf nooit onbeheerd mogen laten, niemand de kans mogen geven in die door mij uitgezette merktekenen rond te neuzen.

De nar klopte me op mijn schouder. 'Eet iets,' stelde hij voor. 'Was daarna je gezicht en trek schone kleren aan. Neem geen ondoordachte besluiten. Als we ons aan het scenario houden, Fitz, overleven we ook dit wel weer.'

'Dassenkop,' bracht ik hem in herinnering, en ik kwam overeind. De suggesties van de nar sneden hout. We moesten ons strak aan onze rollen houden. 'Neem me niet kwalijk, heer. Een moment van zwakte, maar ik ben nu weer opgeknapt. Neem me niet kwalijk dat ik uw ontbijt heb verstoord.'

Even was in de ogen van de nar in alle naaktheid te zien hoezeer hij met me meevoelde. Toen nam hij zonder een woord te zeggen zijn plaats aan de tafel weer in. Ik vulde zijn theekop bij en hij at verder in een drukkende stilte. Ik bewoog me door de kamer en zocht klusjes om te doen, maar zijn aangeboren netheid zorgde ervoor dat ik in mijn rol van bediende maar heel weinig te doen had. Ik begreep opeens dat zijn netheid een deel was van zijn privacy. Hij had zichzelf aangeleerd geen tekenen van zijn aanwezigheid achter te laten, behalve tekenen die hij wénste te tonen. Het was een discipline die ik maar beter van hem kon overnemen, nam ik

me voor. ‘Wil mijn heer me een paar momenten excuseren?’ vroeg ik opeens.

Hij zette zijn kopje neer en dacht even na. ‘Zeker,’ zei hij toen. ‘Ik ga zo meteen even de deur uit, Dassenkop. Ruim de ontbijtboel op, zorg voor vers water in de kannen, maak de haard schoon en haal nieuw brandhout. Daarna, stel ik voor, zou je je vechtcapaciteiten kunnen gaan oefenen bij de wachters. Ik verwacht je vanmiddag bij me tijdens mijn ritje buiten de burcht. Zorg er alsjeblieft voor dat je passend gekleed bent.’

‘Jawel, heer,’ zei ik instemmend. Ik liet hem verder eten en ging naar mijn schemerige kamertje. Ik dacht snel na. Niets zou ik hier bewaren, besloot ik toen, behalve dingen die behoorden bij de persoon Tom Dassenkop. Ik waste mijn gezicht en wreef mijn slordig gekortwiekte haren glad. Ik trok mijn blauwe dienaarskleren aan. Toen verzamelde ik al mijn oude kleren, mijn zadeltas, de rol met instrumenten en lopers die Chade me had gegeven en de paar andere dingen die ik uit mijn hut hierheen had meegebracht. Tijdens dat haastige sorteren kwam ik een door zout water gekrompen beurs tegen, waarin ik een bobbel voelde. De leren sluitveters waren uitgedroogd en stijf geworden. Ik moest ze doorsnijden om de beurs te openen. Toen ik er de inhoud uit schudde, bleek die bobbel het vreemde beeldje te zijn dat de prins van het strand had opgeraapt tijdens ons ongelukkige

Vermogensavontuur. Ik stopte het terug in het geruïneerde beursje om het later aan hem terug te geven en legde het boven op het stapeltje. Toen sloot ik de deur van mijn slaapkamer achter me, drukte op het verborgen hendeltje in de wand en liep door de pikdonkere ruimte naar een ander deel van de muur. Dat deel gaf geruisloos mee toen ik ertegen duwde. Tastende daglichtvingers van bovenaf verrieden spleten die licht toelieten tot de geheime gangen in het burchtcomplex. Ik trok de geheime deur achter me dicht en begon aan de steile klim naar Chade's toren.

2

Chade's bediende

Hoquin de Witte had een konijn waar hij bijzonder dol op was. Het leefde bij hem in de tuin en kwam naar hem toe wanneer hij wenkte, waarna het uren roerloos op zijn schoot kon liggen. Hoquins Katalysator was een zeer jonge vrouw, weinig meer dan een kind. Haar naam was Redda, maar Hoquin noemde haar Wildoog, want ze had een oog dat altijd naar opzij wegdraaide. Ze hield niet van het konijn, want wanneer zijzelf in de buurt van Hoquin kwam zitten probeerde het schepsel haar weg te jagen door fanatiek naar haar te happen. Op een dag stierf het konijn en toen Redda het dood in de tuin had aangetroffen vilde ze het dier en ontdeed het van zijn ingewanden en sneed het in stukken voor een stoofpot. Pas nadat Hoquin de Witte daarvan had gegeten miste hij zijn troeteldier. Redda vertelde hem opgetogen dat hij er zojuist van had gegeten. Toen ze daarover verwijten kreeg was de Katalysator niet uit het veld geslagen. 'Meester, dit hebt u immers zelf voorzien?' repliceerde ze. 'Hebt u in uw Zevende Rol niet geschreven: De profeet hongerde naar de

warmte van zijn vlees, al wist hij dat dit tevens zijn einde zou betekenen?'

Klerk Cateren, van de Witte Profeet Hoquin

Ik was ongeveer halverwege de route naar Chade's torenkamer toen ik opeens besefte wat ik in werkelijkheid aan het doen was. Ik vluchtte. Ik was op weg naar een schuilplaats en hoopte stiekem dat mijn oude mentor daar zou zijn en dat hij me precies zou zeggen wat ik moest doen, zoals hij dat had gedaan in de jaren dat ik zijn leerlingmoordenaar was geweest.

Mijn tred werd trager. Wat passend is voor een knaap van zeventien is slecht beleid voor een man van vijfendertig. Het werd tijd dat ik mijn eigen weg begon te vinden in de wereld van de hofintriges. Of tijd om die wereld volledig de rug toe te keren.

Ik passeerde een van de kleine nissen die betekenden dat zich daar een kijkgat bevond. Er stond een smal bankje in. Ik legde er mijn bundeltje bezittingen op en ging ernaast zitten om mijn gedachten op een rij te zetten. Wat zou, rationeel bekeken, mijn beste strategie zijn?

Ze allemaal uitmoorden.

Dat zou een aardig plan zijn geweest, als ik maar had geweten wie ze waren.

De tweede mogelijke vorm van actie was ingewikkelder. Ik moest niet alleen mijzelf, maar ook de prins tegen de Bonten beschermen. Ik zette het gepieker over mijn eigen veiligheid even van me af en dacht na over de gevaren die de prins liep. Hun chantagemiddel was dat ze op elk gewenst moment konden besluiten hem of mij als Wijze aan de kaak te stellen. De hertogen van de Zes Hertogdommen zouden een dergelijke schandvlek op hun monarch niet accepteren. Daardoor zou niet alleen Kettrickens hoop op een vreedzame alliantie met de Buiteneilanden vervliegen, maar hoogstwaarschijnlijk de hele Zienersdynastie te gronde gaan. Een zo extreme actie zou echter naar mijn mening geen voordelen bieden aan de Bonten. Zodra Plicht eenmaal aan de schandpaal was genageld, zou hun kennis niet langer meer van nut zijn. Erger nog, dan hadden ze een koningin onttroond die haar volk dringend aanspoorde om meer tolerantie te hebben voor degenen die de Wijsheid bezaten. Nee. De dreiging Plicht te ontmaskeren was slechts nuttig zo lang hij de aanstaande troonopvolger bleef. Het was niet in hun belang hem te doden. Ze wilden hem naar hun wil doen buigen.

En waar zou dat op neerkomen? Ik tuitte mijn lippen. Wat zouden ze eisen? Dat zijn moeder nog strikter de hand hield aan de wetten die verboden dat Wijzen ter dood werden gebracht enkel wegens het feit dat ze die magie erfelijk nu eenmaal bezaten? Zouden ze nog meer verlangen? Ze zouden

gek zijn als ze niet probeerden ook zelf enige macht in handen te krijgen. Als er hertogen of andere edelen waren die zelf Oud Bloed waren, zouden de Bonten misschien proberen hen in de gunst van de koninklijke familie te brengen. Ik vroeg me af of de Bresinga's naar het hof waren gekomen om de verloving bij te wonen. Dat was een nader onderzoek waard. De moeder en de zoon waren beslist Oud Bloed en ze hadden met de Bonten samengespannen om de prins weg te lokken. Zouden ze voortaan actiever meedoen aan de kant van de Bonten? En hoe zouden de Bonten er Kettricken van overtuigen dat het hun ernst was met de dreigementen? Wie of wat konden ze vernietigen om hun macht te bewijzen?

Een simpel antwoord. Tom Dassenkop. Ik was in hun ogen slechts een pion op het bord, een ondergeschikte bediende, maar een onaangename kerel, die hun plannen al eens had doorkruist en een van hun leiders had verminkt. Ze hadden zich gisteravond aan mij vertoond in het vertrouwen dat ik die 'boodschap' wel zou doorgeven aan degenen die in de Hertenhorst werkelijk aan de touwtjes trokken. En om de Zieners te demonstreren dat ze kwetsbaar waren zouden de Bonten me vervolgens slopen zoals jachthonden een hert slopen. Dat zou een aanschouwelijke les moeten zijn voor Kettricken en Plicht.

Ik liet mijn hoofd in mijn handen zakken. Op de vlucht slaan, dat zou voor mij de verstandigste reactie zijn. Maar nu

ik terug was in de Hertenhorst, zij het nog maar kort, wilde ik eigenlijk niet meer weg. Dit kille stenen kasteel was ooit mijn thuis geweest, en al was ik dan onwettig geboren, de Zieners waren mijn familie. Niettemin vermoedde ik dat ik nogmaals van hen verdreven zou worden.

Mijn oor ving een fluisterend geluid op. Ik ging rechtop zitten en besefte toen dat het een meisjesstem was die me ondanks de dikke stenen muur in die verborgen nis had bereikt. Behoedzaam, maar ook nieuwsgierig boog ik me voorover naar het kijkgaatje en tuurde erdoorheen. Een zeer luxueus ingerichte slaapkamer presenteerde zich aan mijn blik. Een zwartharig meisje stond met de rug naar me toe. Vlak naast de haard zat een oude, verweerde krijger in een leunstoel. Een deel van de littekens op zijn gezicht was opzettelijk aangebracht – smalle sneetjes, ingewreven met as, welke door de Buiteneilanders decoratief gevonden werden – maar andere getuigden van eerlijke zwaardsneden. Er zaten grijze strengen in zijn hoofdhaar en zijn korte baard. Hij zat zijn nagels schoon te maken en bij te werken met het mes van zijn riem, terwijl het meisje danspassen oefende.

'... en twee opzij, en een terug, en draaien,' reciteerde ze buiten adem terwijl haar kleine voeten zich aan haar eigen instructies hielden. Terwijl ze zich lichtvoetig draaide in een werveling van geborduurde rokken zag ik even haar gezicht. Het was de narkieza Elliania, Plichts aanstaande.

Ongetwijfeld oefende ze voor hun eerste dans van de komende avond.

'En weer twee stappen opzij en twee terug, en...'

'Nee, één terug, Elli,' corrigeerde de oude soldaat haar. 'En dan de draai. Probeer het nog eens.'

Ze bleef abrupt staan en zei snel iets in haar eigen taal.

'Elliania, oefen hun boerentaaltje. Dat past bij de dans,' antwoordde hij onvermurwbaar.

'Daar heb ik geen zin in,' zei het meisje opstandig. 'Die platte taal is even banaal als deze dans.' Ze liet haar rokken los en sloeg haar armen over elkaar. 'Het is stóm. Al dit stappen en draaien. Het doet me denken aan het bewegen van de koppen en het happen van de bekken van eenden, voordat ze gaan paren.'

'Ja, inderdaad,' was de oude soldaat het joviaal met haar eens. 'En het doel is precies hetzelfde. Dus doe het nu maar. En doe het perfect. Of wil je deze arrogante boeren laten denken dat Gods Runen hun een plomp bootslaafje hebben gestuurd om met hun knappe prins te trouwen?'

Ze ontblootte haar zeer witte tanden in een grimas. Toen pakte ze haar rokken op – zo schandalig hoog dat ik zag dat ze blote voeten en benen had – en begon de passen in een fanatiek tempo te repeteren. 'Twee stappen opzij en een stap terug, en draaien maar, en twee opzij en een terug, en draaien maar...' Haar hatelijke recitatief veranderde de sierlijke dans

in een hoekige karikatuur van dansen. De man grijnsde om haar spot, maar greep niet in. Gods Runen, herhaalde ik zachtjes voor me uit. Ik herinnerde me wat de woorden betekenden: zo noemden de Buiteneilanders de verzameling eilanden waaruit hun domein bestond. En op de enige kaart van de eilanden die ik ooit had gezien stond een runeachtig teken bij elk stukje land in die ijzige wateren.

'Genoeg,' zei de krijger opeens.

Het meisje had een rood gezicht van de inspanning en ze ademde snel. Maar ze hield niet op met dansen, tot de man opsprong en haar in zijn armen nam en optilde. 'Genoeg, Elliania. Genoeg. Je hebt me laten zien dat je het kunt, en perfect. Vergeet het nu maar. Vanavond moet je echter alleen maar gratie en schoonheid en charme tonen. Niet het duivelse driftkopje dat je in feite bent, want dan zou je knappe prins misschien een tammer bruidje kiezen. Dat zou je niet willen.' Hij zette haar op haar voeten en nam weer plaats in zijn stoel.

'Ja, dat zou ik wél.' Haar repliek kwam meteen.

Zijn reactie was bedachtzamer. 'Nee, dat zou je niet willen. Tenzij je ook mijn riem op je achterste wilt voelen?'

'Nee.' Haar antwoord klonk zo stijfjes dat ik meteen begreep dat zijn dreigement niet loos was geweest.

'Nee.' Hij sprak het woord uit als een afspraak. 'En ik zou dat niet graag doen. Maar je bent de dochter van mijn zuster,

en ik wil niet dat de bloedlijn van onze moeders te schande wordt gemaakt. Jij wel?'

'Ik zal mijn moeders lijn niet te schande maken.' Het kind sprak deze woorden met militaire vastberadenheid uit, maar haar schouders zakten af toen ze vervolgde: 'Maar ik wil niet trouwen met deze prins! Zijn moeder ziet eruit als een sneeuwharpij. Hij zal me bol maken met baby's en die zullen allemaal bleek en koud zijn als ijsgeesten. Alsjeblieft, Peottre, neem me mee naar huis! Ik wil niet moeten leven in deze grote kille grot. Ik wil niet dat die jongen de dingen met me doet waar baby's van komen. Ik wil alleen maar wonen in het lage huis van mijn moeders moeder, en op mijn pony door de wind rijden. En ik wil op mijn eigen boot over de Sendalfjord glijden en mijn eigen netten uitzetten om vissen te vangen. En wanneer ik volwassen ben wil ik een eigen bank in het huis van de moeders, en een man die weet dat het goed is om in het huis van zijn vrouws moeder te vertoeven. Ik wil slechts datgene wat alle meisjes van mijn leeftijd wensen. Deze prins zal me wegrukken van mijn moeders lijn, als een rank die van een wijnstok wordt gereten, en ik zal hier verzwakken en wegkwijnen en tenslotte in kleine stukjes uit elkaar vallen.'

'Elliania, Elliania, liefje, niet doen!' De man kwam met de doeltreffende soepelheid van een soldaat overeind, hoewel zijn lichaam zwaar en gedrongen was – typisch dat van een

Buiteneilander. Hij tilde het meisje op en ze begroef haar gezicht in zijn schouder. Er gingen schokjes van snikken door haar heen en de oude krijger had zelf tranen in zijn ogen. ‘Stil maar, stil maar. Als we slim zijn, en jij sterk en snel bent, en danst als rimpelingen die over het water gaan, dan komt het niet zover. Nooit. Vanavond is het alleen nog maar een verloving, schatje, geen huwelijk. Dacht je dat Peottre je hier zomaar in de steek zou laten? Dom visje! Niemand gaat vannacht een baby bij je maken, of in welke nacht ook – nog in geen járen! Dat garandeer ik je. Dacht je dat ik de lijn van onze moeders zo zou laten bezoedelen? We zijn nu slechts bezig met een dans. Maar daarvan moeten we de passen perfect beheersen.’ Hij zette haar weer op haar blote voetjes. Toen duwde hij haar kin omhoog, zodat ze hem moest aankijken, en veegde met de rug van zijn littekenrijke hand de tranen van haar wangen. ‘Kom, kom. Vooruit, lach eens naar mij. En vergeet het niet: de eerste dans moet je aan de knappe prins gunnen, maar de tweede is voor Peottre. Dus laat me nu eens zien hoe wij tweeën deze domme waggeldans zullen uitvoeren!’

Hij begon vals, maar in de maat te neuriën en zij legde haar handjes in de zijne. Samen werkten ze de reeks passen af, zij als een vlok distelpluis, hij als een zwaardvechter. Ik zag hen dansen. De ogen van het meisje waren gefixeerd op die van de man, maar hij keek over haar schouder naar een

verte die alleen hij kon zien.

Een klop op de deur onderbrak hun dans. 'Binnen,' riep Peottre, waarna een kamermeisje binnenkwam dat een jurk over haar arm droeg. Peottre en Elliania lieten elkaar los en bleven meteen roerloos staan. Ze keken bijna alsof een adder de kamer binnen was komen glibberen. Toch was de vrouw gekleed als een Buiteneilandse, iemand van hun eigen volk.

Ze gedroeg zich raar. Ze maakte geen buiging, zelfs geen kleine. Ze hield de japon omhoog om hem te laten zien en schudde hem los om de stof mooier te plooien. 'Deze zal de narkieza vanavond dragen.'

Peottre bekeek het kledingstuk. Ik had nog nooit iets dergelijks gezien.

Het was een damesjapon, maar op maat gemaakt voor een kind. De stof was bleekblauw en de halslijn was laag uitgesneden. Royale kantstroken en slim geplaatste plooien hoogden het borstgedeelte op, waardoor het bijna leek alsof de kleine narkieza al een boezem had. Elliania werd rood toen ze het zag. Peottre reageerde directer. Hij stapte tussen Elliania en de jurk alsof hij haar ertegen wilde beschermen. 'Nee, dat zal ze niet.'

'Ja, dat zal ze wel. De vrouwe wenst het. De jonge prins zal de japon zeer aantrekkelijk vinden.' Het klonk niet als een opinie, maar als een bevel.

'Nee, dit draagt ze niet. Het is een bespotting van wie zij

is. Dit is geen kleding voor een narkieza van Gods Runen. Zoiets te dragen zou een belediging zijn voor het huis van onze moeders.' Peottre deed opeens een stap naar voren en sloeg haar de japon bruut uit de hand.

Ik had verwacht dat de dienstmeid achteruit zou deinzen of hem vergiffenis zou vragen. In plaats daarvan keek ze hem brutaal in het gezicht. 'Deze jurk niet te dragen zou een gevváár zijn voor het huis van uw moeder,' merkte ze op. En alsof Peottre's reactie slechts de gril van een nukkig kind was geweest, bukte ze zich en pakte de jurk weer op.

Achter Peottre liet Elliania een zacht kreetje horen. Het klonk als een uitroep van pijn. Toen hij zich naar haar omdraaide, ving ik een glimp van haar gezicht op. Het was bevroren in een koppige onbewogenheid, maar er was opeens een zweetlaagje op haar voorhoofd verschenen en ze was nu even bleek als ze daarnet nog rood was geweest.

'Stop daarmee!' zei hij zacht, en eerst meende ik dat hij het tegen de narkieza zei. Maar daarna wierp hij een blik over zijn schouder, en toen hij weer sprak leek hij zich al evenmin tot het dienstmeisje te richten. 'Stop daarmee!' herhaalde hij. 'Haar uit te dossen als een hoer was geen deel van onze afspraken. We laten er ons niet toe dwingen. Stop hiermee, of ik zal haar doden, en dan hebt u hier noch ogen, noch oren meer.' En hij trok zijn mes uit de schede aan zijn riem en liep naar het kamermeisje toe, dat hij het mes op de keel zette.

Ook nu deinsde de vrouw niet achteruit. Ze verbleekte niet eens. Ze bleef stil staan, maar haar ogen glinsterden – bijna alsof ze van het dreigement genoot. Ze zei niets. Opeens begon Elliania sneller, onregelmatig te ademen. Even zakten haar schouders weg, toen richtte ze zich weer op. Er kwam geen traan uit haar ogen.

Met een vloeiende beweging graaide Peottre de jurk van de arm van de dienstmeid. Zijn mes moest zo scherp zijn geweest als een zwaardsnede, want hij sneed er het frontje van de japon moeiteloos mee aan flarden, waarna hij de restanten op de vloer gooide en ze vertrapte. 'Wegwezen!' droeg hij de vrouw op.

'Zoals u wenst, heer,' mompelde ze. Het klonk spottend, maar ze draaide zich om en vertrok. Ze haastte zich niet en hij wachtte tot ze de deur achter zich had gesloten. Toen pas wendde hij zich weer tot Elliania. 'Heb je veel pijn, visje?'

Ze schudde haar hoofd. Een snel gebaartje, met geheven kin. Het was een dapper leugentje, want ze zag eruit alsof ze elk moment kon flauwvallen.

Ik stond stilletjes op. Op mijn voorhoofd plakte gruis van de muur, waar ik het bij het luistervinken tegenaan gedrukt had gehouden. Ik vroeg me af of Chade wist dat de narkieza niet met onze prins wilde trouwen. En dat Peottre de verloving niet als een bindende daad leek te zien. Ik vroeg me ook af welke ziekte de narkieza had en wie de genoemde

‘vrouwe’ was en waarom dat dienstmeisje zo brutaal durfde te zijn. Ik stopte die vragen weg bij de brokjes informatie die ik had verzameld, pakte mijn bundeltje op en vervolgde mijn tocht naar de toren van Chade. In elk geval had deze spionage ervoor gezorgd dat ik mijn eigen zorgen heel even was vergeten, bedacht ik bitter.

Ik beklom de laatste steile trap naar het kamertje in de top en duwde tegen het deurtje daar. Van ergens ver weg in het kasteel hoorde ik flarden muziek. Misschien van minstrelen die hun vingers en instrumenten voorbereidden op de festiviteiten van de komende avond. Vanachter een wijnrek stapte ik Chade’s torenkamer binnen. Ik haalde diep adem, duwde het rek met mijn schouder terug op zijn plaats en legde er mijn bundeltje naast. De man die over Chade’s werktafel gebogen stond mompelde een hele litanie van klachten voor zich uit. De muziek leek daardoor luider en duidelijker te klinken. Vijf geruisloze stappen brachten me naar de hoek van de haard en het zwaard van Veritas. Mijn hand raakte juist de greep aan toen de man zich naar me omdraaide. Het was de halve gare die ik twee weken tevoren heel even had gezien bij de stallen. Hij had een dienblad in zijn handen waarop kommen, een vijzel en een theekopje stonden, en van schrik liet hij nu al dat aardewerk naar een kant afglijden. Snel zette hij het blad terug op de tafel. De muziek was opgehouden.

Even staarden we elkaar in wederzijdse ontstemdheid aan. Door de stand van zijn oogleden zag hij er continu slaperig uit. Het puntje van zijn tong stak een beetje naar buiten en drukte tegen zijn bovenlip. Hij had kleine oortjes die onder zijn slordig kortgeknipte haren dicht tegen zijn schedel lagen. Zijn kleren hingen flodderig om hem heen, de mouwen van zijn hemd en de pijpen van zijn broek waren bijgeknipt, waaruit bleek dat ze de afdankertjes van een grotere man waren. Hij was klein en mollig, en al die afwijkingen bij elkaar alarmeerden me nogal. Ik voelde rillingen, een voorgevoel. Niet dat zijn fysieke voorkomen me zorgen baarde. Ik wist dat hij geen bedreiging voor me vormde, maar ik wilde hem niet in mijn buurt hebben.

Naar de manier waarop hij me aankeek te oordelen was dat gevoelen wederzijds.

'Ga weg!' Zijn stem klonk zacht, gutturaal.

Ik haalde diep adem en sprak op afgemeten toon: 'Ik heb toestemming om hier te zijn. Jij ook?' Ik had al geconcludeerd dat dit Chade's bediende moest zijn, de jongen die hout en water haalde en de zaken hier schoon hield voor de oude man. Maar ik wist niet in hoeverre Chade hem in vertrouwen nam, dus ik sprak Chade's naam niet uit. De oude moordenaar zou toch niet zo onvoorzichtig zijn om zijn geheimen te delen met een zwakzinnige?

Jij. Ga weg. Zie me niet!

De massieve golf Vermogensmagie die hij mijn kant op stootte, bracht me aan het wankelen. Als ik niet mijn wanden al opgericht had gehad, zou ik gedaan hebben wat hij van me eiste – weggaan, hem niet opmerken. Nu zette ik mijn Vermogensmuren nog wat steviger om me heen en vroeg me in mijn achterhoofd af of hij dit al vaker met me had gedaan. Zou ik me dat dan nog kunnen herinneren?

Laat me met rust! Doe me geen pijn! Ga weg, stinkhond!

Ik nam deze tweede uitbarsting waar, maar werd er niet meer door overdonderd. Toch liet ik mijn afweer niet zakken om me via het Vermogen tot hem te richten. Ik sprak mijn woorden met een stem die onvast klonk, ondanks mijn pogingen om dat tegen te gaan. 'Ik zal je geen pijn doen. Ik heb nooit de bedoeling gehad om je pijn te doen. Ik zal je met rust laten, als dat je wens is. Maar ik ga hier niet weg. En ik zal je nooit toestaan me op deze manier te dwingen.' Ik probeerde de vastberaden toon aan te slaan van iemand die een kind een reprimande geeft voor zijn slechte manieren. Waarschijnlijk begreep hij amper wat hij deed en gebruikte hij simpelweg een wapen dat eerder had blijken te werken.

Maar in plaats van spijt drukte zijn gezicht kwaadheid uit. En angst? Zijn ogen, toch al klein, zakten bijna weg in zijn dikke wangen toen hij ze samenkneep. Even hing zijn mond half open en stak zijn tong nog een eind verder naar buiten. Toen pakte hij het dienblad op, maar zette het meteen weer

neer, met een zo harde klap dat het aardewerk kletterde. ‘Ga weg!’ Zijn Vermogen gaf een echo van de woedende woorden die uit zijn mond kwamen. ‘Je ziet me niet!’

Ik liep naar Chade’s stoel en ging er demonstratief in zitten. ‘Ik zie je wél,’ antwoordde ik kalm. ‘En ik ga niet weg.’ Ik leunde achterover in de stoel en sloeg mijn armen over elkaar. Ik hoopte dat hij niet merkte hoe erg ik van slag was. ‘Jij moet gewoon je werk afmaken, en doen alsof je *mij* niet ziet. En als je klaar bent moet *jij* weggaan.’

Ik was niet van plan me op zijn wens terug te trekken. Dat kon ik niet.

Door te vertrekken zou ik onthullen hoe ik was gekomen, en als hij dat nog niet wist, wilde ik hem dat niet aan zijn neus hangen. Ik leunde achterover en deed alsof ik me volkomen op mijn gemak voelde.

Hij keek me kwaad aan. Het beuken van zijn Vermogenswoede tegen mijn afweermuren ging onverminderd door. Hij was sterk. Als hij zonder training al zo sterk was, wat kon zijn talent dan niet presteren als hij leerde het meester te worden? Het was een beangstigende gedachte. Ik keek naar de koude haard, maar hield hem vanuit mijn ooghoek in de gaten. Ofwel hij was klaar met zijn werk, ofwel hij had besloten ermee op te houden. In elk geval pakte hij het dienblad op, liep door de kamer en trok aan een rek met perkamentrollen. Dat was een ingang die ik ooit door

Chade had zien gebruiken. Hij verdween in de ruimte erachter, maar terwijl het rek weer op zijn plaats draaide bereikte zijn stem en het bijbehorende Vermogen me nog een keer. ‘Je stinkt naar hondenstront. Ik hak je in stukken en verbrand je!’

Zijn woede was als een eb die me als een schipbreukeling achterliet. Na een poosje bracht ik mijn handen omhoog en drukte ze tegen mijn slapen. De inspanning om mijn afweermuren overeind en gesloten te houden begon haar tol te eisen, maar ik durfde ze nog niet te laten zakken. Als hij merkte dat ik ze liet zakken en zou proberen me op dat moment te verzengen met een Vermogenscommando, dan zou ik zijn prooi kunnen zijn – zoals Plicht een prooi was geweest van mijn impulsieve bevel om niet tegen me te vechten. Ik vreesde dat zijn geest nog steeds het stempel van dat decreet droeg.

Dat was een van de vele zorgen waar ik iets aan moest doen. ‘Vecht niet tegen mij,’ had ik mijn prins opgedragen. Dwong dat commando hem nog steeds beperkingen af? Ik besloot op dat moment dat ik moest uitzoeken hoe ik mijn bevel ongedaan kon maken. Als ik dat niet deed, wist ik, zou het al spoedig een barrière worden voor ware vriendschap tussen ons beiden. En toen vroeg ik me af of de prins eigenlijk wel beséfte wat ik hem had aangedaan. Het was een ongelukje geweest, hield ik mezelf voor – maar toen

verachtte ik mezelf om die leugen. Niet een ongeluk, maar een uitbarsting van mijn drift was de reden geweest van het stempel dat op de geest van de prins was gedrukt. Ik schaamde me ervoor en besloot dat het zo snel mogelijk ongedaan moest worden gemaakt, in het belang van ons beiden.

Vaag werd ik me weer bewust van muziek. Ik legde een speculatief verband. Naarmate ik mijn afweermuren verder liet zakken klonk de muziek luider in mijn geest. Het maakte geen verschil of ik mijn oren afdekte met mijn handen. Muziek uitstralen door middel van het Vermogen! Op die mogelijkheid was ik nog nooit gekomen, maar dát was wat de halve gare deed. Wanneer ik er mijn aandacht bij weg haalde, vervaagde het geluid tot het amorfe gordijn van gedachten dat de rand van mijn Vermogen altijd afgrensde. Het meeste daarvan was onverstaanbaar gefluister, de opgevangen gedachten van mensen met juist voldoende aanleg voor het Vermogen – zonder dat ze het wisten – om hun dringendste gedachten verstaanbaar te maken. Als ik er mijn aandacht op concentreerde kon ik soms afgeronde gedachten of beelden uit hun geest plukken, maar de afzenders bezaten onvoldoende Vermogen om dat op te merken, laat staan om daarop te reageren. Deze zwakzinnige was anders. Zijn Vermogen was een laaiend vuur, en zijn muziek was de hitte en de rook van zijn ongebreidelde talent. Hij deed geen

poging het te verbergen. Misschien had hij geen notie hoe dat zou moeten, misschien had hij geen reden om het te willen.

Ik ontspande me en handhaafde alleen de afweer die mijn privé-gedachten verborgen hield voor Plichts ontluikende Vermogenstalent. Toen boog ik kreunend mijn hoofd, want opeens dreunde er een splijtende Vermogenskoppijn door mijn schedel.

'Fitz?'

Ik was me een tel voordat hij mijn schouder aanraakte al bewust van Chade's aanwezigheid. Niettemin schrok ik wakker en hief mijn handen omhoog als om een slag af te weren.

'Wat mankeert je, jongen?' vroeg hij, waarna hij zich voorover boog en me van dichtbij bestudeerde. 'Je ogen zijn bloeddoorlopen. Wanneer heb je voor het laatst geslapen?'

'Daarnet, geloof ik.' Ik wist een flauw glimlachje te produceren en wreef met mijn hand door mijn kortgeknipte haar. Het lag bezweet en plakkerig op mijn schedel. Ik kon me slechts een paar flarden van een vervagende nachtmerrie herinneren. 'Ik heb uw bediende ontmoet,' zei ik rillerig.

'Bolle? Aha. Wel, niet de snuggerste in de burcht, maar voor mijn doel zeer geschikt. Je kunt geheimen immers niet verraden als je ze niet eens herkent wanneer je erover struikelt. Maar genoeg over hem. Meteen nadat ik heer

Goudens bericht had ontvangen ben ik hierheen gekomen in de hoop je te treffen. Wat hoor ik nu over Bonten in de stad?'

'Heeft hij dat ópgeschreven?' vroeg ik verbolgen.

'Niet expliciet. Niemand anders dan ik zou er die betekenis aan hebben kunnen geven. Wel, leg uit.'

'Ze volgden me vannacht... vanmorgen vroeg. Om me bang te maken en te laten weten dat ze me kennen. Dat ze me elk gewenst moment kunnen vinden. Chade, zet dat even van u af. Wist u dat uw bediende... hoe heet hij...

o ja, Bolle. Wist u dat Bolle het Vermogen heeft?' 'Wat voor vermogen? Om theekoppen kapot te laten vallen?' De oude man snoof alsof ik een kwalijke grap had gemaakt. Toen zuchtte hij en wees walgend naar de koude haard. 'Hij wordt verondersteld daar elke dag een vuurtje te maken, maar de helft van de tijd vergeet hij het. Waar heb je het over?'

'Bolle heeft het Vermogen. In zeer sterke mate. Hij kreeg me bijna te pakken toen ik, nietsvermoedend, hem hier verraste. Als ik mijn afweer niet overeind had gehad wegens Plicht, zou Bolle misschien alle gedachten uit mijn hele brein hebben weggevaagd. "Ga weg," droeg hij me op. "Zie me niet." En ook: "Doe me geen pijn." En ik heb sterk de indruk, Chade, dat hij dit al eerder heeft gedaan. Ook naar mij toe. Ooit heb ik een paar jongens hem zien pesten, bij de stallen. En toen heb ik het ook al gehoord, bijna even duidelijk alsof iemand het hardop had gezegd: "Zie me niet."

En de staljongens gingen weer aan het werk en zelf herinner ik me niet dat ik hem toen gezien heb. Daarná, bedoel ik.'

Chade liet zich langzaam in zijn stoel zakken. Hij pakte een van mijn handen vast, alsof mijn woorden daardoor wat beter te begrijpen zouden zijn. Of misschien wilde hij voelen of ik ijlde van de koorts. 'Bolle heeft de Vermogensmagie,' zei hij langzaam. 'Dat is wat je me duidelijk maakt.'

'Ja. Ruw en ongeoefend, maar het is een laaiend vuur in zijn binnenste. Ik ben zoiets nog nooit tegengekomen.' Ik sloot mijn ogen, duwde mijn handen tegen mijn slapen en probeerde mijn schedel weer in vorm te modelleren. 'Het voelt alsof ik een aframmeling heb gehad.'

'Hier, probeer dit eens,' zei Chade even later, schor.

Ik nam de koude natte doek van hem aan en legde hem over mijn ogen. Ik wist dat het geen zin had hem om iets krachtigers te vragen. De koppige oude man had het in zijn hoofd gezet dat pijnstillers slecht waren voor mijn vaardigheid om Plicht in het Vermogen te onderwijzen. Die remedie kon ik dus op mijn buik schrijven. Als er in de burcht nog ergens elfenbast was, dan ongetwijfeld extreem goed verstopt.

'Wat moet ik daaraan doen?' mompelde hij.

Ik tilde een hoekje van de doek op om hem aan te kijken. 'Waaraan?'

'Bolle en zijn Vermogen.'

‘Doen? Wat kunt u doen? De halve gare héέft het.’

Hij ging weer zitten. ‘Naar ik uit de oude teksten over het Vermogen heb begrepen, is hij daardoor een soort bedreiging voor ons. Hij is een ongetemd talent, zonder controle en zonder discipline. Zijn Vermogen kan onbedoeld een hinder zijn voor Plicht, tijdens diens leerproces. En in woede kan hij zijn Vermogen tegen mensen inzetten. Kennelijk heeft hij dat al eens gedaan. Erger nog, je zegt dat hij sterk is. Sterker dan jij?’

Ik maakte een vaag handgebaar. ‘Geen flauw idee. Mijn talent is altijd wisselvallig geweest, Chade. Ik ken geen manier om het te meten. Maar ik heb me niet meer zo belegerd gevoeld sinds de hele coterie van Galen haar krachten tegen mij gebundeld had.’

‘Hm.’ Hij leunde achterover in zijn stoel en tuurde naar het plafond. ‘Het verstandigste zou natuurlijk zijn hem te lozen. Op een keurige manier, natuurlijk. Hij kan het ook niet helpen dat hij een bedreiging voor ons is. Minder radicaal zou het zijn als ik hem elfenbast begon toe te dienen om zijn talent te smoren of te vernietigen. Maar jouw roekeloze gebruik van die drug, de afgelopen tien jaar, heeft je Vermogen niet geheel verdreven, dus in die methode heb ik minder vertrouwen dan de schrijvers van die oude teksten erin hadden. Ik neig echter naar een derde weg. Gevaarlijker misschien. Dat maakt het voor mij alleen maar

aantrekkelijker, vrees ik. De kansen zijn even groot als de risico's.'

'Hem les geven?' Bij het zien van Chade's aarzelende glimlach kreunde ik. 'Nee, Chade. Wij tweeën samen weten niet eens genoeg om zekerheid te hebben dat we Plicht veilig kunnen onderwijzen, en dat is een handelbare jongen met een scherp verstand. Die Bolle van u staat nu al vijandig tegenover mij. Uit zijn beledigingen maakte ik op dat hij weet dat ik de Wijsheid heb. En wat hij uit zichzelf al heeft geleerd is krachtig genoeg om gevaarlijk te worden als ik probeer hem nog meer bij te brengen.'

'Dus je denkt dat we hem moeten doden? Of zijn talent moeten verstikken?'

Ik wilde niet dat die beslissing van mij verlangd werd. Ik wilde niet eens weten dat zo'n beslissing genómen werd. Maar nu zat ik dus weer tot aan mijn nek in de Zienersintriges. 'Ik denk geen van beide,' sputterde ik tegen. 'Kunnen we hem niet gewoon ver weg sturen?'

'Het wapen dat je vandaag weggooit drukt morgen tegen je keel,' antwoordde Chade meedogenloos. 'Daarom heeft koning Vlijm lang geleden verkozen zijn onwettige kleinzoon dicht bij de hand te houden. We moeten een soortgelijke beslissing nemen wat Bolle betreft. Hem gebruiken, of hem nutteloos maken. Een tussenweg is er niet.' Hij stak een hand naar me uit, met de palm naar boven, en besloot: 'Zoals we

hebben gezien met de Bonten.'

Ik weet niet of hij het bedoelde als een verwijt aan mijn adres, maar ik reageerde geprikkeld. Ik leunde achterover in mijn stoel en liet de natte doek over mijn ogen vallen. 'Wat had ik dán moeten doen? Alle Bonten doden, niet alleen de ontvoerders van de prins, maar ook de mensen van Oud Bloed die ons kwamen helpen? En de jageres van de koningin? En alle Bresinga's? Plus Sydel, de verloofde van de jonge Civil Bresinga, en...'

'Weet ik, weet ik,' onderbrak hij mijn schets van de steeds ruimere kringen die ik zou hebben moeten uitmoorden om onze geheimen veilig te stellen. 'Maar toch, dat is onze situatie. Wat zij over onze prins weten maakt hen tot een bedreiging voor ons, tenzij we een manier vinden om hen núttig voor ons te maken.'

'Precies wat zij me vanmorgen duidelijk hebben gemaakt!' Ik zuchtte diep, zette mijn gedachten op een rij en gaf hem een kort verslag van onze confrontatie. 'Ik zie dit nu in een ander licht. Ze wilden me bang maken en aan het denken zetten over de vraag wat ik zou kunnen doen om voor hen veilig te zijn. Ik kan ofwel een dreiging voor hen zijn, en dan zullen ze me elimineren, ofwel een nuttig instrument.' Zo had ik het tevoren niet bekeken, maar nu leek het me een logische conclusie. Ze hadden me bang gemaakt en toen laten lopen, want ik zou me gaan realiseren dat ik hen onmogelijk

allemáál kon doden. Ik had zelfs geen idee hoeveel Bonten mijn geheim kenden. Ik kon alleen maar overleven door in hun ogen nuttig te zijn. Wat zouden ze van me vragen? 'Spioneren in de Hertenhorst? Of mij als wapen inzetten, iemand die ze binnen de burcht kunnen gebruiken als een wapen tegen de Zieners?'

Chade had mijn gedachtegang moeiteloos gevolgd. 'Zouden we dat zelf óók niet kiezen? Hm. Enfin, ik raad je aan voorzichtig te zijn. Voorlopig. Wees erop voorbereid dat ze weer contact zullen zoeken. Hoor aan wat ze eisen en wat ze bieden. Wek zo nodig de indruk dat je bereid bent de prins te verraden.'

'Ik moet mezelf als levend aas voor hun neus hangen.' Ik ging rechtop zitten en tilde de doek van mijn ogen.

Er hing een glimlach om zijn lippen. 'Precies.' Hij stak zijn hand uit en ik gaf hem de natte doek. Hij hield zijn hoofd schuin en bekeek me kritisch. 'Je ziet er vreselijk uit. Erger dan een man die een week lang aan de boemel is geweest. Heb je veel pijn?'

'Ik kan het wel hebben,' antwoordde ik nors.

Hij knikte vergenoegd. 'Mooi, want ik vrees dat er niets anders op zit. Maar de pijn wordt elke keer een beetje minder, is het niet? Je lichaam leert ermee om te gaan. Misschien is het zoiets als wanneer een zwaardvechter zijn spieren leert urenlange trainingen te verdragen.'

Ik boog me naar voren en wreef zuchtend in mijn prikkende ogen. ‘Volgens mij is het meer zoals wanneer een bastaard leert de pijn van vernederingen te verdragen.’

‘Tja, wat het ook is, het doet me genoegen.’ Zijn antwoord was nuchter. Ik hoefde van de oude man geen medeleven te verwachten. Hij ging staan. ‘Ga je wassen, Fitz. Eet iets. Laat je zien. Loop gewapend, maar op een nonchalante manier.’ Hij zweeg even. ‘Je weet natuurlijk nog waar ik mijn giffen en gereedschappen bewaar. Neem wat je nodig hebt, maar geef me een lijstje, dan kan ik mijn leerling vragen de voorraden aan te vullen.’

Ik repliceerde niet dat ik niets zou nemen, dat ik immers geen moordenaar meer was. Ik had zelf al gedacht aan een paar poeders die nuttig konden zijn wanneer ik in de minderheid was, zoals vanmorgen. ‘Wanneer maak ik kennis met die nieuwe leerling van u?’ vroeg ik langs mijn neus weg.

‘Is al gebeurd.’ Chade glimlachte. ‘Maar wanneer zul je het wéten? Ik denk niet dat het verstandig of behulpzaam zou zijn, voor geen van jullie beiden. Of voor mij. Fitz, ik wil je vragen je op dit punt als een heer te gedragen. Laat me dit geheim behouden, probeer niet er je neus in te steken. Vertrouw me op mijn woord dat het zo beter is.’

‘Over neuzen gesproken, er is nog iets anders dat ik moet melden. Op weg hierheen hoorde ik vanaf de trap stemmen. Ik kon vervolgens in de kamer van de narkieza kijken. Dat

leverde informatie op die ik met u moet delen, vind ik.'

Hij hield zijn hoofd schuin. 'Verleidelijk. Bijzonder verleidelijk. Maar je hebt me niet helemáál om de tuin geleid. Je belofte, Fitz, voordat je probeert mijn gedachten naar een ander onderwerp te lokken.'

Die wilde ik niet geven, eerlijk gezegd. Het was niet alleen nieuwsgierigheid die in me brandde, of een raar soort jaloezie. Het streek me tegen de haren in en was in strijd met de hele training die ik van de oude man zélf had gekregen: zorg altijd dat je zo veel mogelijk ontdekt van wat er om je heen gebeurt, want je weet nooit wanneer zoiets nuttig kan blijken. Zijn groene ogen keken me onheilspellend aan tot ik mijn blik neersloeg. Ik schudde mijn hoofd, maar sprak de woorden uit: 'Ik beloof dat ik niet opzettelijk zal proberen de identiteit van uw nieuwe leerling te ontdekken. Maar mag ik iets vragen? Weet hij van mijn bestaan – van wat en wie ik vroeger was?'

'Mijn jongen, ik geef geen geheimen weg die niet aan mij zijn om weg te geven.'

Ik onderdrukte een zuchtje van opluchting. Het zou een akelige gedachte zijn geweest – de wetenschap dat iemand in de burcht me in het oog hield, en wist wie ik was, maar zich aan mijn blik onttrok. In elk geval stond ik wat dit betreft dus op gelijke voet met de nieuwe leerling.

'Wel, dan nu de narkieza.'

En dus bracht ik hem verslag uit, op een manier die ik niet had verwacht nog ooit te zullen toepassen. Zoals in mijn leerjaren reproduceerde ik woordelijk wat ik had afgeluisterd, en na afloop vroeg hij me wat de woorden naar mijn mening te betekenen hadden. Ik draaide er niet omheen. 'Ik weet niet welke status deze man precies heeft in dit aanbod aan koningin Kettricken, maar ik geloof niet dat hij zich gebonden zal achten door de verloving, en zijn woorden tegenover het meisje geven te kennen dat ook zij zich niet gebonden hoeft te voelen.'

'En dat vind ik zeer interessant. Het is een belangrijk feit, Fitz. De merkwaardige dienstmeid intrigeert me eveneens. Als je tijd hebt zou je nog eens kunnen gaan luisteren, en laat me dan weten wat je ontdekt.'

'Kan uw nieuwe leerling dat niet evengoed doen?'

'Nu ben je weer aan het neuzen, en dat weet je best. Maar deze keer zal ik antwoorden. Nee. Mijn leerling weet evenmin van de geheime gangen in de burcht als jij ervan wist. Ze gaan leerlingen niets aan. Die hebben het al druk genoeg met zichzelf en hun eigen geheimpjes om ook nog met de mijne belast te worden. Maar ik denk dat ik mijn leerling zal vragen dat kamermeisje eens speciaal in het oog te houden. Dit is het stukje dat ik het meeste vrees in deze nieuwe puzzel die je me hebt gegeven. Maar die spionagegangen in de Hertenhorst blijven een geheim van ons

beiden alleen. Wel.' Er verscheen een vreemd lachje om zijn lippen. 'Je kunt jezelf zien als iemand die de status van gezel heeft bereikt. Niet dat je nog een moordenaar bent, natuurlijk. We weten allebei dat dat niet zo is.'

Het grapje trof me op een gevoelige plek. Ik wilde liever niet denken aan de mate waarin ik al wás teruggekeerd naar mijn oude praktijken van spion en moordenaar. Ik had alweer vele malen gedood voor mijn prins. Dat was gebeurd in de hitte van een gevecht, uit zelfverdediging en om prins Plicht te redden. Zou ik ook weer in het geniep moorden, met vergif, wegens kille noodzaak en het belang van de Zieners? Het verontrustendste deel van deze gedachte was het besef dat ik geen antwoord wist. Ik stuurde mijn geest een vruchtbaarder kant op.

'Wie is die man die ik in de kamer van de narkieza zag? Behalve haar oom Peottre, bedoel ik.'

'Wel, je vraag geeft eigenlijk zelf het antwoord. Hij is haar oom, de broer van haar moeder. In sommige oude families van de Buiteneilanden maakt dat hem belangrijker dan haar vader. Voor hen is de moederlijke lijn allesbepalend. De broers van een vrouw zijn de belangrijke mannen in het leven van hun kinderen. Echtgenoten sluiten zich aan bij de clan van hun vrouwen en de kinderen nemen de clansymbolen van hun moeder over. Dat is een verschil tussen de Buiteneilanden en de Zes Hertogdommen, en ik begin te denken dat het van

groter belang is dan ik tot nu toe meende. Peottre is bij de narkieza als haar lijfwacht. Ze heeft geen vrouwelijke verwanten bij zich. Dat maakt haar "dienstmeisje" nog raadselachtiger. Arkon Bloedsnee, haar vader, is ook hier. Hij lijkt degene te zijn die de onderhandelingen voert. Peottre Zwartwater treedt op als de chaperon en de lijfwacht van de narkieza, maar nu stel ik vast dat hij tevens haar adviseur is. Hm. Ik dacht dat we over dit huwelijk onderhandelden met Bloedsnee, Elliania's vader, maar misschien moet ik meer te weten komen over haar familie van moeders kant. Als zij eigenlijk degenen zijn die Elliania aanbieden, is deze Bloedsnee dan slechts een stroman of een onnozele hals? Spreekt hij eigenlijk wel met enige autoriteit?'

Zijn voorhoofd was diep gegroefd, nu hij dit soort dingen hardop zat te overpeinzen. Het drong opeens tot me door dat mijn bedreiging door de Bonten was teruggebracht tot een bijkomstige zorg, een probleem waarvan Chade aannam dat ik het op eigen houtje wel kon oplossen. Ik wist niet precies of dat vertrouwen in mij me vleide of dat het me eigenlijk tot een onbelangrijke pion reduceerde. Even later eiste hij mijn aandacht weer op.

'Wel, ik geloof dat we de zaken voor het moment voldoende hebben doorgesproken. Breng mijn spijt over aan je meester, Tom Dassenkop. Laat hem weten dat hoofdpijn me helaas verhindert vanmiddag van zijn gezelschap te

genieten, maar dat mijn prins de uitnodiging met genoegen heeft aanvaard. Zo krijgt Plicht de tijd met jou waarover hij me steeds aan mijn hoofd zeurt. Ik hoef je niet in herinnering te brengen dat je discreet moet zijn in je contacten met de prins. We willen geen praatjes veroorzaken. En ik stel voor dat jullie ofwel rijden op plekken waar jullie privacy gegarandeerd is, ofwel juist op drukke publieke plaatsen, waar de Bonten het waarschijnlijk niet aandurven contact op te nemen. Ik weet eerlijk gezegd niet welk van de twee het verstandigste advies zou zijn.' Hij zuchtte, en toen veranderde zijn stem van toon. 'Fitz, je moet je invloed op de prins niet onderschatten. Elke keer dat ik hem na jullie terugkeer heb gezien smeekte hij me om een gesprek met jou te arrangeren. Ik weet niet of het verstandig was dat je hem jouw relatie met mij hebt onthuld, maar enfin, dat is gebeurd. Hij verlangt niet alleen les in het Vermogen van jou, maar alle adviezen die een man over de aspecten van zijn leven maar kan geven. Wees behoedzaam. Een onvoorzichtig woord van jou zou onze koppige prins op een pad kunnen brengen waar geen van ons hem veilig kan volgen. Praat alsjeblieft positief over zijn verloving en moedig hem aan zijn koninklijke plichten met een gehoorzaam hart op zich te nemen. En wat die Bonten betreft, en hun dreigementen tegenover jou vanmorgen... wel, misschien is dit niet de geschiktste dag om hem te belasten met zorgen over jou. Het zal waarschijnlijk tóch al scheve

ogen geven dat onze prins juist op deze belangrijke dag in zijn leven uit rijden gaat met een buitenlandse edelman en diens lijfwacht.' Opeens zweeg hij. 'Niet dat ik je probeer voor te schrijven hoe je met onze prins moet omgaan. Ik weet dat jullie een persoonlijke band hebben gevormd.'

'Dat klopt,' zei ik, en probeerde het niet geërgerd te laten klinken. Inderdaad was ik even kwaad geweest toen hij aan zijn lange lijst van directieven begon. Nu haalde ik diep adem. 'Chade, zoals u al zei: de jongen verlangt advies van mij als mán. Niet als hoveling of als raadsheer. Zou ik me uitsluitend beperken tot het bijsturen van Plicht in de richting van de doeleinden van de Zes Hertogdommen...' Ik liet de zin onafgemaakt, maar maakte vervolgens duidelijk dat die koers voor ons allen fout zou zijn. Ik schraapte mijn keel. 'Ik wil altijd eerlijk zijn tegenover Plicht. Als hij mijn advies vraagt, zal ik hem zeggen wat ik werkelijk denk. Maar ik geloof niet dat u veel angst hoeft te hebben. Kettricken heeft haar zoon gevormd. Ik denk dat hij die opvoeding trouw zal zijn. Wat mij betreft, wel, ik denk dat de jongen minder behoefte heeft aan iemand die tegen hem praat dan aan iemand die naar hem *luistert*. Vandaag zal ik luisteren. En wat mijn ontmoeting met de Bonten betreft, ik zie geen noodzaak om Plicht daar nu meteen over in te lichten. Misschien zal ik hem waarschuwen dat hij ze niet helemaal uit zijn gedachten kan zetten. Ze zijn beslist nog een factor om rekening mee te

houden. En dat brengt me bij een vraag van mezelf. Komen de Bresinga's naar de verloving?'

'Ik neem aan van wel. Ze zijn uitgenodigd en hun komst wordt in de loop van de dag verwacht.'

Ik krabde over mijn nek. Mijn hoofdpijn duurde onverminderd voort, maar leek van de Vermogensvariant te veranderen in een gewone koppijn. 'Als u zulke informatie met me wilt delen, zou ik graag weten wie hen vergezelt, op welke paarden ze rijden, welke jachtdieren ze bij zich hebben, ook valken en zelfs troeteldieren. Met alle mogelijke details, graag. O ja, ik denk dat we voor deze kamers een fret of een rattenhond moeten aanschaffen – iets kleins en lichtvoetigs om achter ratten en ander ongedierte aan te zitten. Een van de Wijsheidsdieren die ik vannacht tegenkwam was een rat, of misschien een wezel of een eekhoorn. Zulke schepsels kunnen in een burcht handige spionnen zijn.'

Chade keek pijnlijk getroffen. 'Dan ga ik maar achter een fret aan, denk ik. Die zijn rustiger dan rattenhonden en kunnen je in de gangen vergezellen.' Hij hield zijn hoofd schuin. 'Overweeg je om met dat dier een band aan te gaan?'

Ik trok een lelijk gezicht. 'Chade, zo werkt dat niet.' Ik hield mezelf voor dat hij het uit nieuwsgierigheid had gevraagd, niet uit botheid. 'Ik voel me als een man die net weduwnaar is geworden. Ik heb momenteel geen zin in een band met wie of wat dan ook.' Ik wreef over mijn ogen alsof

ze prikten en veegde stiekem een paar traantjes weg. Met dat gehuil moest het nu maar eens afgelopen zijn, nam ik me streng voor. Met huilen schoot ik niets op. Nachtogen was weg.

Chade wendde zijn hoofd af. Die hoffelijkheid bewees dat hij me veel beter kende dan ik van hem had gedacht. 'Het spijt me, Fitz. Voor mij is het moeilijk te begrijpen. Het mag vreemd klinken, maar ik wilde geen afbreuk doen aan zijn gedachtenis.'

'Dat weet ik,' zei ik, en het was naar waarheid. 'Wel, ik moet mezelf wat opknappen als ik vanmiddag met de prins uit rijden ga. En we moeten allebei nadenken over wat we doen met die bediende van u.'

'Ik denk dat ik een bijeenkomst van ons drieën moet arrangeren. Maar niet vandaag of vanavond. Zelfs morgen nog niet, dunkt me. We moeten ons nu eerst concentreren op de verloving. Daar mag niets mee misgaan. Denk je dat de kwestie Bolle even kan wachten?'

Ik haalde mijn schouders op. 'Het zal wel moeten, denk ik. Veel succes met de rest.' Ik stond op om te vertrekken en nam en passant de kom en de natte doek mee.

'Fitz.'

De klank van zijn stem deed me stilstaan.

'Ik heb het nog niet met zoveel woorden gezegd, maar je moet deze kamers nu beschouwen als de jouwe. Ik weet maar

al te goed dat iemand in jouw positie af en toe afzondering nodig heeft. Als je hier dingen wilt veranderen – de plaats van het bed, de wandtapijten, of als je hier voedsel bezorgd wilt hebben, of een voorraadje brandewijn, het doet er niet toe – laat het me dan weten.'

Het aanbod bezorgde me rillingen over mijn rug. Ik had deze werkruimte van de moordenaar nooit als de mijne gewenst! 'Nee, dank u. Voorlopig laat ik hier alles zoals het is. Wel berg ik hier wat privé-spullen op. Het zwaard van Veritas, dat soort dingen.'

Er was iets van onderdrukte spijt in zijn ogen te zien. 'Als dat alles is wat je wilt, akkoord. Voorlopig,' zei hij. Hij bekeek me kritisch, maar zijn stem klonk vriendelijk toen hij vervolgde: 'Ik weet dat je nog rouwt. Toch moet je me toestaan je haren bij te knippen, of het iemand anders vragen. Je trekt zo te veel de aandacht.'

'Ik doe het zelf wel. Vandaag nog. O ja, er is nog iets anders.' Vreemd, hoe mijn eerste, acute zorg naar de achtergrond was gedreven door andere problemen. Ik haalde diep adem, want het viel me zwaar mijn stommiteit tegenover hem te bekennen. 'Ik ben een sufferd geweest, Chade. Toen ik mijn hut verliet verwachtte ik er spoedig terug te keren. Ik heb daar dingen achtergelaten... die misschien gevaarlijk zijn. Mijn teksten... eigen overpeinzingen en een relaas over het wekken van de draken dat misschien te gedetailleerd is voor

derden. Ik moet snel terug om ze beter te verbergen of anders om ze te vernietigen.'

Hij was steeds ernstiger gaan kijken. Nu zuchtte hij diep. 'Sommige dingen kunnen beter onopgeschreven blijven,' zei hij zacht. Het was een mild verwijt, maar het stak me. Hij keek naar de wand, maar leek een verre verte te zien. 'Anderzijds moet ik bekennen dat het me toch ook waardevol lijkt dat érgens de waarheid geboekstaafd is. Bedenk eens wat het Veritas een tijd en moeite zou hebben bespaard als hij voor zijn queeste naar de Ouderlingen één accurate tekst had kunnen raadplegen. Dus ga je geschriften halen, jongen, en breng ze hier in veiligheid. Ik adviseer je een paar dagen te wachten voordat je vertrekt. De Bonten verwachten misschien dat je in actie komt. Als je nu wegreed, zouden ze je vermoedelijk volgen. Laat mij een moment en manier van reizen voorbereiden. Wil je een paar betrouwbare mannen als begeleiding? Ze zouden niet weten wie je bent of wat je gaat halen, maar alleen dat ze je moeten helpen.'

Ik dacht even na en schudde toen mijn hoofd. 'Nee. Ik heb al meer geheimen onthuld dan me lief is. Ik regel dit zelf wel, Chade. Maar ik heb nog een andere zorg. Ik heb gemerkt dat de wachters van de Hertenhorst veel te laks optreden. Nu er Bonten in het spel zijn, en het in de burcht wemelt van de Buiteneilanders die de verloving van de prins zijn komen bijwonen, moeten ze veel scherper opletten, vind ik.'

‘Daar moet ik dan maar voor zorgen, ja. Raar. Ik had gedacht dat het me werk zou besparen als ik je kon overhalen om hierheen te komen. Dat ik meer tijd zou krijgen om gewoon een oude man te zijn. In plaats daarvan lijkt het jouw opzet me steeds meer te geven om over te piekeren en met maatregelen te komen. Nee, kijk me maar niet zo aan... Het is wel goed. Werken, zegt het spreekwoord, houdt een man jong. Maar misschien zegt het spreekwoord dat alleen omdat de meeste mensen nu eenmaal *moeten* blijven werken tot hun dood. En nu wegwezen, Fitz. Probeer de rest van de dag door te komen zonder nóg een crisis op te sporen.’

En zo verliet ik hem, op zijn stoel naast de koude haard, waar hij peinzend, maar toch ook een beetje triomfantelijk voor zich uit keek.

3

Echo's

In de nacht dat de geniepige Wijze Bastaard koning Vlijm in zijn kamer vermoordde, heeft de aanstaande koningin – de uit het Bergrijk afkomstige bruid van kroonprins Veritas – verkozen de veiligheid van de burcht Hertenhorst te verlaten. Alleen, zwanger van een kind, is ze de koude, onherbergzame nacht in gevlucht. Sommigen zeggen dat de hofnar van koning Vlijm, vrezend voor zijn leven, haar bescherming heeft gezocht en haar vervolgens begeleidde, maar dit kan hovelingenpraat zijn geweest om zijn verdwijning in diezelfde nacht te verklaren. Met geheime hulp van degenen die haar welgezind waren reisde koningin Kettricken door de Zes Hertogdommen naar haar land van herkomst, het Bergrijk. Daar heeft ze zelf pogingen in het werk gesteld om het lot van haar echtgenoot, kroonprins Veritas, te achterhalen, want als hij nog leefde, zo redeneerde ze, was hij nu de rechtmatige koning van de Zes Hertogdommen en hun laatste hoop tegenover de rooftochten van de Rode Kapers.

Ze bereikte het Bergrijk, maar haar koning was niet daar.

Ze vernam dat hij Jhaampe had verlaten en was voortgegaan in zijn queeste. Sedertdien was niets meer van hem gehoord. Slechts weinig van zijn mannen waren teruggekeerd, verward van geest, en sommigen gewond als na een veldslag. Haar hart kende wanhoop. Een poos bleef ze beschutting zoeken onder haar eigen volk. Een van de drama's van haar moeizame reis daarheen was de miskraam – het verlies van de troonopvolger. Er is gezegd dat dit haar des te vastberadener maakte om haar koning Veritas te vinden, omdat het Zienersgeslacht zonder hem zou uitsterven, waardoor de troon aan Regaal de Pretendent zou toevallen. In het bezit van een kopie van dezelfde kaart waarvan Veritas hoopte dat deze hem naar het land der Ouderlingen zou leiden, trok koningin Kettricken erop uit om hem te volgen. Begeleid door haar trouwe minstreel Spreeuw Vogelzang en een aantal bedienden trok de koningin steeds dieper het berglandschap binnen. Kobolden, geesten en andere vormen van angstaanjagende magie waren de gevaren die haar in dat onherbergzame gebied belaagden. Niettemin wist ze tenslotte het land der Ouderlingen te bereiken.

Het was een zware tocht geweest, maar uiteindelijk was ze dan in het verborgen kasteel der Ouderlingen, in een kolossale zaal van zwart en zilverachtig gesteente. Daar ontdekte ze dat haar koning de Draak-Koning van de Ouderlingen had overgehaald om de Zes Hertogdommen te

hulp te komen. Deze Draak-Koning herinnerde zich de oeroude eed van trouw van de Ouderlingen aan de Zes Hertogdommen en knielde derhalve voor koningin Kettricken en koning Veritas. Op zijn rug droeg hij niet alleen de koning en de koningin terug, maar ook de trouwe minstreel Spreeuw Vogelzang. Koning Veritas zag dat zijn koningin en haar minstreel veilig in de Hertenhorst waren teruggekeerd, maar voordat zijn onderdanen hem konden begroeten of zelfs maar hadden bemerkt dat hij was teruggekeerd, verliet hij hen alweer. Terwijl zijn zwaard blikkerde in het zonlicht besteeg hij de Draak-Koning en rees samen met hem ten hemel om de Rode Kapers te gaan bestrijden.

Gedurende het vervolg van dat lange en triomfantelijke, maar bloedige seizoen leidde koning Veritas zijn bondgenoten, de Ouderlingen, tegen de Rode Kapers. Waar zijn volk de als juwelen glanzende vleugels van de draken aan de hemel zagen wisten ze dat hun koning bij hen was en voor hen streed. En naarmate de strijdmacht van de koning de forten en schepen van de Rode Kapers aanvielen, volgden de loyale hertogen zijn voorbeeld. De weinige schepen van de Rode Kapers die niet werden vernietigd vluchtten weg van onze kusten en brachten de Buiteneilanden het bericht van de wraakneming door de Zieners. En toen de kust bij ons veilig was, de Rode Kapers geen invallen meer pleegden en de

vrede in de Zes Hertogdommen was hersteld, hield koning Veritas zich aan zijn belofte tegenover de Ouderlingen. De prijs voor hun hulp was dat hij voortaan bij hen zou resideren in hun verre land en nooit meer naar de Zes Hertogdommen zou terugkeren. Sommigen zeggen dat onze koning in een van de laatste dagen van zijn strijd tegen de Rode Kapers dodelijk gewond is geraakt en dat het zijn lijk was dat door de Ouderlingen is meegenomen, en dat dit lichaam van koning Veritas nu in een kist van ebbenhout en glimmend goud ligt opgebaard in een reusachtige rotsholte binnen hun burcht in de bergen. Daar eren de Ouderlingen nu voor immer de dappere man die alles opofferde om hulp voor zijn volk te kunnen verwerven. Maar anderen zeggen dat koning Veritas nog steeds in leven is, en dat hij voorspoed en hoge achting geniet in het koninkrijk der Ouderlingen, en dat hij en zijn heroïsche bondgenoten zullen terugkeren om zijn volk te helpen, mochten de Zes Hertogdommen dat nodig hebben.

Nolus de Klerk, 'De korte regeerperiode van Veritas Ziener'

Ik keerde terug naar de muffe duisternis van mijn kamertje. Nadat ik de toegang tot de geheime gang had gesloten, opende ik de deur naar de vertrekken van de nar, in de hoop tenminste een beetje natuurlijk licht binnen te

krijgen. Veel hielp het niet, maar ik hoefde ook slechts weinig te doen. Ik maakte mijn bed op en keek om me heen in de sobere cel. Een veilige anonimiteit. Iederéén kon hier wonen. En net zo goed niemand, bedacht ik sarcastisch. Ik gordde mijn lelijke zwaard om, controleerde of mijn mes aan mijn riem hing en verliet het kamertje.

De nar had een royale portie voedsel voor me laten staan. Het was koud, dus niet echt lekker, maar mijn honger vergoedde veel. Ik at zijn ontbijtrestanten op, herinnerde me toen zijn instructies en bracht het dienblad terug naar de keuken. Op de terugweg haalde ik hout voor de haard en water voor de kannen. Ik maakte de wasbakken schoon en deed de andere noodzakelijke klusjes in de kamer. Tenslotte opende ik de luiken om frisse lucht binnen te laten. Het uitzicht leerde me dat we een mooie, zij het wat koude dag zouden hebben. Ik sloot de luiken weer voordat ik vertrok.

Ik had de uren tot ons middagritje voor mezelf, stelde ik vast. Ik overwoog naar de stad te gaan, maar verwierp het idee meteen weer. Ik moest mijn gedachten omtrent Jinna ordenen voor ik haar weerzag en ik wilde nadenken over haar zorgen met betrekking tot Pé. Ook wilde ik niet riskeren dat de Bonten me bespioneerden. Hoe minder belangstelling ik toonde voor Jinna en mijn zoon, hoe veiliger ze waren.

Dus begaf ik me naar het oefenterrein. Wapenmeester Kreswel begroette me bij naam en vroeg of Delleree mijn

vaardigheden goed genoeg op de proef had gesteld. Ik mompelde iets waarderends, maar het verbaasde me een beetje dat hij zich mij zo goed herinnerde. Het was tegelijk prettig en verontrustend. Ik moest mezelf in herinnering brengen dat er één goede manier was om te voorkomen dat iemand mij zou associëren met de FitzChevalric die tot zestien jaar geleden in deze burcht had gewoond: zorgen dat iedereen me meteen herkende als Dassenkop. Dus ik bleef met opzet een poosje staan praten met de man en gaf nederig toe dat Delleree inderdaad een maatje te sterk voor mij was geweest. Ik vroeg hem mij een partner voor vandaag aan te bevelen en toen riep hij een man die zich bewoog met het efficiënte gemak van een veteraan.

Wim had stroken grijs in zijn baard, en zijn middel was in de loop van de jaren dikker geworden. Ik schatte hem op vijfenveertig, dus ongeveer tien jaar ouder dan mijn ware leeftijd, maar hij bleek me uitstekend partij te geven. Hij had meer lucht en uithoudingsvermogen dan ik, maar ik kende een paar trucs met een zwaard die dat deels compenseerden. Niettemin was hij zo vriendelijk – na me drie keer te hebben verslagen – om te zeggen dat mijn kracht en taaiheid zouden terugkeren, als ik maar genoeg oefende. Dat was een schrale troost. Een man denkt graag dat hij zijn lichaam in een goede conditie heeft gehouden, en het mijne had zich inderdaad aangepast aan de eisen van het werk op een kleine boerderij

en de vaardigheden voor de jacht. Maar een krijger gebruikt ten dele andere spieren en heeft meer uithoudingsvermogen nodig, en dat waren punten waarop ik herstelwerk had te verrichten. Ik hoopte dat ik de kwaliteiten niet nodig zou hebben, maar nam me zonder enthousiasme voor ze dagelijks te trainen. Ondanks de koele temperatuur plakte mijn hemd aan mijn lijf toen ik het oefenterrein verliet.

Ik wist dat ze het terrein waren van de wachters en de stalknechten, maar toch begaf ik me naar de warme baden achter de barakken van de wacht. Op dit moment van de dag werden ze weinig gebruikt, redeneerde ik, en daarheen gaan paste beter bij een type als Tom Dassenkop dan zeulen met water voor het nemen van een middagbad. De stoombaden bevonden zich in een laag, lang gebouw van steen. Ik trok mijn bezwete kleren uit in een kleedkamer naast de baden en de wasruimten, en legde ze op een bank. Ik deed Jinna's innemendheidsamulet van mijn hals en stopte hem onder mijn hemd weg. Naakt liep ik naar de eigenlijke baden achter de zware houten deur. Mijn ogen moesten daar even aan de schemering wennen. Er stonden rijen oplopende banken rond een lage, vierkante stenen stookput. Het enige licht in de ruimte was de rode gloed die uit de ondergrondse diepte van die stenen kluis kwam. Het vuur was hoog gestookt. Zoals ik had vermoed, was het bijna leeg in het vertrek, maar er zaten drie Buiteneilanders. Zo te zien waren het lijfwachten uit het

gezelschap van de narkieza. Ze zaten bij elkaar in een hoek van de nevelige ruimte en spraken zacht met elkaar in hun eigen hoekige taal. Ze wierpen me een enkele blik toe en negeerden me verder. Van mijn kant was ik ten volle bereid hun privacy te respecteren.

Ik haalde water uit een ton en sprenkelde het royaal over de hete stenen. Er walmde een verse wolk mist omhoog en ik ademde hem diep in. Ik stond zo dicht bij de hete stenen als ik kon verdragen, tot ik mijn zweet voelde uitbreken en het over mijn hele lichaam begon te druipen. Het stak in de verse littekens op mijn rug en in mijn nek. Er stond een kistje met ruw zout en een paar zeesponzen – net als toen ik nog een kleine jongen was – en nadat ik mijn lichaam met zout had ingewreven, wat behoorlijk pijn deed, wreef ik het schoon met de sponzen. Ik was daarmee bijna klaar toen de deur openging en er een stuk of tien gardisten naar binnen vielen. De veteranen in de groep zagen er vermoeid uit, maar de jongeren duwden elkaar weg en schreeuwden naar elkaar in speelse gevechtjes – uitbarstingen van nieuwe energie nu ze terug waren van een langdurige patrouille. Twee van de jongeren wierpen meer hout in de vuurput terwijl een derde water over de stenen goot. Er walmde een muur van nevel omhoog en de hele ruimte werd opeens gevuld door een kakofonie van stemmen die elkaar allemaal probeerden te overschreeuwen.

Twee oudere mannen kwamen even later binnen. Ze bewogen zich rustiger en hoorden kennelijk niet bij de eerste groep. De littekens op hun lijf getuigden van lange dienstjaren. Ze waren diep in gesprek – klachten over de kwaliteit van het bier in het wachthuis. Ze groetten me en ik bromde iets terug alvorens mijn hoofd weg te draaien. Ik hield mijn hoofd gebogen en mijn gezicht afgewend. Een van die mannen had me gekend toen ik nog maar een jongen was. Lemmet Haverhavik heette hij, en de nu oude soldaat was een echte vriend van me geweest. Ik luisterde naar de bekende krachttermen waarmee hij zijn pijnlijke rug vervloekte. Ik had er veel voor over gehad om hem openlijk te kunnen begroeten en met hem te kunnen praten. In plaats daarvan luisterde ik glimlachend naar zijn gescheld op het bier. Ik wenste hem het allerbeste, met heel mijn hart.

Vanuit mijn ooghoek hield ik in de gaten of de wachters zich mengden met de Buiteneilanders. Merkwaardig genoeg waren het de jongere mannen die hen meden en achterdochtig hun kant op keken. De soldaten die zelf hadden meegevochten tegen de Rode Kapers leken zich beter op hun gemak te voelen. Misschien wordt oorlog gewoon een baantje, als je maar lang genoeg onder de wapenen bent, en zie je andere soldaten dan eerder als collega's dan als voormalige vijanden. Wat de reden ook was, het leek me dat de Buiteneilanders minder neiging hadden om te

verbroederen dan de wachters van de Hertenhorst. Maar misschien was dat slechts de natuurlijke achterdocht van krijgers zonder wapens in een omgeving van vreemden. Het zou interessant zijn geweest langer te blijven observeren, maar dat was niet zonder gevaar. Lemmet had altijd een scherpe blik gehad. Ik kon niet riskeren dat hij me zou herkennen.

Maar toen ik opstond om te vertrekken, botste een andere wachter tegen mijn schouder. Het was geen ongelukje of zelfs maar een zogenaamd ongelukje. Hij zocht gewoon een smoes om ruzie te maken. 'Kijk uit, man!' riep hij. 'Wie ben je trouwens? Van welke compagnie?' Het was een gespierde blonde man, misschien afkomstig uit Dracht. Hij blaakte van jeugdige strijdlust. Hij leek me een jaar of zestien en hij hunkerde ernaar om zich tegenover zijn oudere makkers te bewijzen.

Ik keek hem met gematigde minachting aan – de blik die een veteraan aan een groentje spendeert. Als je ál te passief reageerde, nodigde je dat type jongens uit tot actie. Ik wilde gewoon zo snel mogelijk weg, zonder meer aandacht te trekken dan nodig was. 'Kijk zelf uit waar je loopt, jongen,' waarschuwde ik hem vriendelijk. Ik bewoog me langs hem heen, maar hij duwde me van achteren tegen mijn linkerschouder. Ik draaide me naar hem om, voorzichtig, maar nog niet agressief. Hij had zijn vuisten al gebald om

zich te verdedigen. Ik schudde tolerant mijn hoofd toen ik het zag, en een paar van zijn kameraden grinnikten. ‘Vergeet het, knul,’ waarschuwde ik.

‘Ik had je iets gevraagd,’ snauwde hij.

‘Dat klopt,’ gaf ik minzaam toe. ‘En als je me je naam had gezegd voor je de mijne vroeg, zou ik misschien antwoord hebben gegeven. Dat was vroeger de gewoonte in de Hertenhorst.’

Hij kneep zijn ogen halfdicht. ‘Karl van heer Helders garde. Ik hoef me niet te schamen voor mijn naam of mijn compagnie.’

‘Ik ook niet,’ verzekerde ik hem. ‘Tom Dassenkop, man van heer Gouden. Die me nu verwacht. Gegroet.’

‘Heer Goudens bediende. Dat had ik kunnen weten.’ Hij snoof van minachting en wendde zich tot zijn kameraden om zijn superioriteit te bevestigen. ‘Je hoort hier niet. Dit bad is voor de wachters. Niet voor pages en lakeien en speciale bedienden.’

‘Is dat zo?’ Ik trok een mondhoek op in een beginnend glimlachje en liet mijn blik op beledigende manier over hem heen glijden. ‘Geen pages en lakeien, zeg je? Waarom ben jij dan hier?’ Nu keek iedereen onze kant op. Ophef was onvermijdelijk geworden. Ik moest mijn identiteit als Tom Dassenkop onderbouwen.

Hij bloosde om mijn belediging en haalde naar me uit. Ik

boog naar opzij om de slag te ontwijken en zette toen een stap naar voren. Hij verwachtte mijn vuisten, maar ik schopte zijn voeten onder hem vandaan. Het was iets dat meer bij een straatvechter dan bij de lijfwacht van een edelman paste, en het schokte hem zichtbaar. Ik schopte hem nogmaals tijdens zijn val, en dat dreef de lucht uit zijn longen. Naar adem snakkend kwam hij languit op de tegelvloer terecht, gevaarlijk dicht bij de opening van de vuurput. Ik stapte naar voren en zette mijn voet op zijn blote borst, waardoor ik hem op die plek hield.

'Vergeet het, jongen,' snauwde ik. 'Voordat ik gemeen moet worden.'

Twee van zijn metgezellen stapten naar voren, maar toen riep Lemmet: 'Stop!' Ze bleven staan. De oude soldaat stapte naar voren, een hand tegen de onderzijde van zijn rug gedrukt. 'Genoeg! Ik wil dat niet hebben, hier.' Hij keek kwaad naar de man die kennelijk de commandant was van het groepje wachters. 'Rufous, houd dat jonkie van je onder de duim. Ik kwam hierheen om iets aan mijn rugpijn te doen, niet om te worden geërgerd door een ongedisciplineerd snoevertje. Stuur die jongen weg. En jij, Dassenkop, haal je voet van hem af.'

Ondanks zijn jaren – of misschien wégens zijn jaren – had de oude Lemmet nog steeds groot gezag onder de soldaten. Toen ik achteruit was gestapt kwam de jongen overeind. Hij

had moord en wrok in zijn ogen, maar zijn commandant blafte: 'Wegwezen, Karl. We hebben voor vandaag allemaal genoeg van je. En jullie, Fletch en Lowk, kunnen met hem mee, als jullie zo stom zijn om naar voren te komen voor een stommeling.'

Het drietal liep langs me heen, nonchalant slenterend, alsof het ze niets kon schelen. Er werd wat gemompeld onder de wachters, maar de strekking van het commentaar leek te zijn dat Karl zich inderdaad lomp had gedragen. Ik ging weer zitten, want het leek me beter dat de drie jongens de kans kregen zich aan te kleden en af te koelen. Tot mijn schrik kwam Lemmet stijfjes naar me toe gelopen. Hij ging tegenover me zitten en stak zijn hand uit. Toen ik hem vastpakte, bleek deze nog steeds aan te voelen als de eeltige hand van een zwaardvechter. 'Lemmet Haverhavik,' stelde hij zichzelf op ernstige toon voor. 'Ik herken de littekens van een ervaren soldaat wanneer ik ze zie, ook al is dat jonkie daar te stom voor. Je mag dit stoombad gerust gebruiken. Trek je niks aan van wat die knul brabbelt. Hij is nieuw in zijn garde en probeert nog steeds over het feit heen te komen dat Rufous hem heeft toegelaten bij wijze van gunst aan zijn moeder.'

'Tom Dassenkop,' antwoordde ik. 'En bedankt. Ik snapte wel dat hij indruk wilde maken op zijn maatjes, maar niet waarom hij mij daarvoor uitkoos. Ik had geen zin om met die

jongen te vechten.'

'Dat was duidelijk, en het was ook duidelijk dat hij daarmee bofte. Voor wat betreft het waarom, tja, hij is jong en luistert te veel naar roddels. Dat is geen basis om een man op te beoordelen. Kom je hier uit de buurt, Dassenkop?'

Ik lachte even. 'Uit Hertensprong, ja.'

Hij wees naar de krassen op mijn keel. 'Hoe kom je aan die wonden?'

'Van een katje,' hoorde ik mezelf zeggen, en hij hield dat voor een pikante grap en lachte erom. Daarna praatten we nog een poosje, de oude wachter en ik. Ik keek naar zijn getekende gezicht, knikte en glimlachte om zijn roddeltjes en zag geen glimp van herkenning in zijn blik. Ik had me gerustgesteld moeten voelen, denk ik, dat zelfs een oude vriend als Lemmet niet in staat bleek in mij FitzChevalric Ziener te herkennen. In plaats daarvan riep het een sombere stemming bij me op. Was ik voor hem dan zo bijkomstig en onbelangrijk geweest? Ik merkte dat ik moeite had om me op zijn woorden te concentreren en toen ik tenslotte afscheid nam voelde ik bijna opluchting. Toch had ik er nog maar net daarvoor naar verlángd met hem te praten. Nu haastte ik me weg, voordat ik had kunnen toegeven aan een irrationele impuls om mezelf te verraden door te hinten dat hij me vroeger had gekend. Het was een kinderlijke impuls, een hunkering om aandacht te krijgen – bijna hetzelfde als wat de

jonge Karl had verlokt om mij uit te dagen.

Ik verliet de badruimte en waste in de aangrenzende zaal het resterende zout van mijn lichaam, waarna ik me afdroogde met een handdoek. Daarna ging ik naar de kleedkamer, waar ik me aankleedde. Toen ik buiten kwam voelde ik me schoon, maar niet verfrist. Een blik op de zon leerde me dat het bijna tijd was voor heer Goudens middagrit. Ik begaf me naar de stallen, maar onderweg kwam ik een stalknecht tegen die Mijnzwarte, Malta en een mij onbekende grijze ruin meevoerde. Alle drie de paarden waren rijklaar. Ik legde hem uit dat ik heer Goudens man was, maar hij bekeek me met achterdocht, tot een vrouwenstem me begroette. 'Hallo, Dassenkop. Rijd je vandaag met heer Gouden en onze prins?'

'Dat genoegen heb ik inderdaad, mevrouw Laurier,' antwoordde ik ter begroeting van de jageres van de koningin. Ze was in woudgroene kleren gehuld – de tuniek en de lange broek van een jager, die wegens haar vrouwelijke figuur echter een geheel andere uitstraling hadden. Haar haren waren op een zo onvrouwelijke manier opgebonden dat ze er alleen maar nóg vrouwelijker door leek. De stalknecht maakte meteen een kleine buiging voor me, waarna ik de paarden van hem mocht overnemen. Toen hij buiten gehoorafstand was glimlachte Laurier naar mij en vroeg zacht: 'En hoe gaat het met onze prins?'

‘Geheel naar wens, mag ik aannemen, mevrouw Laurier.’ Ik verontschuldigde me met mijn ogen en ze scheen te begrijpen waarom ik me zo voorzichtig uitdrukte. Haar blik viel op de innemendheidsamulet om mijn nek. Haar glimlach werd warmer. Ik trok nonchalant mijn kraag recht om de amulet wat meer aan het zicht te onttrekken.

Ze wendde haar blik af en praatte nu op formelere toon – jachtmeesteres tot bediende. ‘Wel, ik hoop dat je geniet van de rit. Doe heer Gouden mijn groeten.’

‘Zal ik doen, mevrouw. Uzelf ook een mooie dag gewenst.’ Toen ze wegliep mokte ik over de rol die ik noodgedwongen speelde. Ik had graag wat langer met haar gepraat, maar deze open ruimte voor de stallen was niet de juiste plek voor zoiets.

Ik leidde de paarden naar de hoofdingang van het centrale gebouw van de burcht en wachtte daar.

En bléef wachten.

De ruin van de prins leek gewend aan zulk uitstel, maar Malta werd onrustig en Mijnzwarte stelde mijn geduld op de proef met trucs als rukjes of een aanhoudend trekken aan de teugel. Ze had nog heel wat uren training nodig als ik van plan was er een echt goed paard van te maken. Ik vroeg me af waar ik die tijd vandaan moest halen en vervloekte de tijd die nu werd verspild, maar zette die gedachte toen van me af. De tijd van een bediende behoorde toe aan zijn meester. Ik moest me

gedragen alsof ik daar heilig in geloofde. Ik begon het koud te krijgen, wat mijn ergernis alleen maar vergrootte, maar toen dwong een kleine commotie bij de ingang me tot alertheid. Ik rechtte mijn rug en keek zo dienstbaar mogelijk.

Even later verschenen de prins en heer Gouden, omringd door een hele meute vaarwelwensers en hielenlikkers. Ik zag noch Plichts verloofde, noch andere Buiteneilanders in dit gezelschap, en ik vroeg me af of dat vreemd was. Er waren diverse jonge vrouwen bij, waaronder eentje die pruilde van teleurstelling. Ongetwijfeld had ze gehoopt dat de prins haar zou uitnodigen voor dit ritje. Ook enkele van de mannelijke meelopers keken enigszins ongelukkig. Plicht zelf zag er opgewekt uit, maar de stand van zijn mondhoeken en ogen maakte me duidelijk dat hij zich moest forceren. Civil Bresinga was er ook, aan de rand van de kring van de bewonderaars. Hij wierp me een duistere blik toe en ik merkte dat hij zich tot dichter bij de prins manoeuvreerde, zij het niet aan de kant waar heer Gouden stond. Zijn aanwezigheid bezorgde me een prikkeling van irritatie én ongerustheid. Zou hij zich zodadelijk hiervandaan haasten om anderen te melden dat ik met de prins uit rijden was? Spioneerde hij voor de Bonten of was hij zo onschuldig als was beweerd?

Het was mij duidelijk dat de prins zo snel mogelijk wilde vertrekken, maar hij bleef afscheid nemen en menigeen

beloven dat hij later tijd voor hem of haar vrij zou maken. Hij deed dit alles heel goed en gracieus, en ik kwam op de gedachte dat het kwam door de Vermogensband tussen ons beiden dat ik wél merkte hoe ongeduldig en geïrriteerd hij was wegens die drom piekfijn uitgedoste edelen om hem heen. Alsof hij een rusteloos paard was, zond ik hem gedachten van geduld en kalmte. Hij wierp me een snelle blik toe, maar ik kon niet zien of hij zich bewust was van mijn activiteit.

Een van zijn metgezellen nam zijn paard van me over en hield het aan de teugel toen de prins het besteeg. Ik hield Malta vast voor heer Gouden, en na een instemmend knikje van hem steeg ikzelf te paard. Weer volgde er een rondje van goede wensen en afscheidswoorden, alsof we voor een lange reis vertrokken, en niet gewoon voor een middagritje. Tenslotte trok de prins resoluut aan zijn teugels en drukte hij de ruin zijn hielen tegen de flanken. Heer Gouden volgde hem en ik liet Mijnzwarte achter hen aan lopen. Een koor van afscheidswensen golfde over ons heen.

Ondanks de adviezen van Chade kreeg ik weinig kans om een route voor te stellen. De prins reed voorop en we volgden hem naar de hoofdpoort van de Hertenhorst, waar we weer oponthoud hadden omdat de wacht de prins formeel wilde begroeten en uitwuiven. Buiten de burcht zette Plicht zijn paard aan tot snelheid. Tijdens die rit was er geen

conversatie mogelijk. De prins sloeg na een poosje af naar een minder drukke weg, waar hij zijn grijze ruin wederom tot een galop aanzette. Wij volgden en ik voelde dat Mijnzwarte het wel prettig vond haar spieren weer eens te strekken. Ze vond het minder leuk dat ik haar inhield, want ze wist dat ze zowel Malta als de grijze gemakkelijk achter zich kon laten als ik haar de vrije teugel liet.

De prins leidde ons naar het zonnige, open heuvelgebied. Ooit was het daar bebost geweest. Veritas had er gejaagd op herten en fazanten, maar nu maakten schapen er morrend ruim baan voor ons wanneer we over hun open weiden renden, op weg naar de ruigere heuvels verderop. Nog steeds reden we in stilte voort. Toen we de kudden achter ons hadden gelaten gaf Plicht zijn grijze de vrije teugel en galoppeerden we door het glooiende terrein alsof we op de vlucht waren voor een vijand. Mijnzwarte was ietsje minder gretig geworden tegen de tijd dat de prins zijn ruin eindelijk inhield. Heer Gouden ging naast hem rijden. De dampende paarden snoven en bliezen tijdens het stappen. Ik bleef op mijn plek in de achterhoede tot de prins zich op zijn zadel omdraaide en me geprikkeld wenkte. Ik stuurde Mijnzwarte tot naast hem en de prins begroette me met een koel: ‘Waar ben je al die tijd geweest? Je hebt beloofd me te onderwijzen, maar ik heb je sedert onze terugkeer in de Hertenhorst niet meer gezien.’

Ik slikte mijn eerste reactie in, want ik besefte dat hij had gesproken als een prins tot een bediende, niet als een zoon tot zijn vader. Juist dat korte moment van stilte leek echter een effectief verwijt te zijn. Niet dat hij er beschaamd uitzag, maar ik herkende de koppige plooi van zijn lippen. Ik haalde diep adem. 'Mijn prins, we zijn amper twee dagen terug. Ik heb aangenomen dat u het druk had met regeringszaken. Ondertussen heb ik de draad van mijn eigen leven weer moeten oppakken. Ik had gedacht, mijn prins, dat u me wel zou ontbieden als u me nodig had.'

'Waarom praat je zo?' vroeg de prins kwaad. 'Mijn prins hier en mijn prins daar. Zo sprak je me niet aan op onze terugweg! Wat is er gebeurd met onze vriendschap?'

In de snelle blik van heer Gouden herkende ik een waarschuwing van de nar, maar die negeerde ik. Ik hield mijn stem kalm en zacht toen ik antwoordde: 'Als u me verwijten maakt zoals u dat een bediende zou doen, mijn prins, lijkt het me gepast dat ik op de bijbehorende onderdanige wijze reageer.'

'Stop daarmee!' beet Plicht me toe, alsof ik hem had bespot. En dat hád ik ook, eigenlijk. Het effect was enorm. Even verstrakte zijn gezicht alsof hij op het punt stond in tranen uit te barsten. Toen reed hij in galop van ons weg en we lieten hem gaan. Heer Gouden schudde heel licht met zijn hoofd en suggereerde toen met een knikje dat ik achter de

jongen aan moest rijden. Ik stelde voor dat we de prins moesten laten wachten op óns, maar vond ook dat dat misschien een te grote concessie zou zijn. De trots van een jongen kan zeer star zijn. Dus ik liet Mijnzwarte rennen tot ze het paard van de prins had ingehaald, maar voordat ik iets tegen Plicht kon zeggen, sprak hij me toe. 'Ik heb dit helemaal verkeerd aangepakt. Ik voel me belaagd en gefrustreerd. De afgelopen twee dagen zijn afschuwelijk geweest... gewoon afschúwelijk. Ik heb me volmaakt beleefd moeten gedragen, al had ik het liefst gegild, en ik heb zoetsappige complimenten moeten slikken over een situatie waar ik het liefst vandaan zou zijn gevlucht. Iedereen verwacht van me dat ik gelukkig en opgewonden ben. Ik heb alle pikante verhalen over eerste huwelijksnachten gehoord die ooit zijn verzonnen. Niemand weet van mijn verlies, niemand kan het iets schelen. Niemand heeft zelfs maar ópgemerkt dat mijn kat weg is. Ik heb niemand met wie ik erover kan praten.' Zijn stem klonk opeens gesmoord. Hij hield zijn paard in, draaide zich half om in zijn zadel en keek me aan. Hij haalde diep adem. 'Het spijt me. Ik bied mijn verontschuldiging aan, Tom Dassenkop.'

De onverbloemdheid van zijn woorden en het eerlijke gebaar van zijn uitgestoken hand waren zó typerend voor Veritas dat ik wist dat het werkelijk zijn geest was door wie deze jongen was verwekt. Ik voelde me verootmoedigd. Ik

nam zijn hand ernstig aan en trok de jongen dichter naar me toe om mijn andere hand op zijn schouder te kunnen leggen. 'Het is te laat om je te verontschuldigen,' zei ik, 'want ik hád je al vergeven.' Ik haalde diep adem en liet hem los. 'Zelf heb ik me even ellendig gevoeld, mijn heer, en dat heeft mijn eigen humeur er ook niet beter op gemaakt. Ik heb het de laatste tijd zelfs zo druk dat ik amper tijd heb gehad om mijn eigen jongen te zien. Het spijt me dat ik niet eerder contact met je heb gezocht. Ik weet niet goed hoe we ontmoetingen kunnen regelen zonder anderen op het idee te brengen dat ik je lessen geef, maar je hebt gelijk. Het moet gebeuren. Verder uitstel zal het alleen maar moeilijker maken.'

Het gezicht van de prins was verstard en ik voelde een zekere afstandelijkheid in hem, maar ik begreep pas waarom toen hij vroeg: 'Je eigen jongen?'

De toon waarop hij het zei intrigeerde me. 'Mijn pleegzoon. Pé. Hij is leerling bij een houtbewerker, hier in de stad.'

'O.' De klinker leek weg te sterven in de stilte. Dan: 'Ik wist niet dat je een zoon hebt.'

De jaloezie werd beleefd verborgen gehouden, maar was wegens mijn inzicht in hem zonneklaar. Ik wist niet hoe ik erop moest reageren. Ik gaf hem de waarheid. 'Ik heb hem vanaf zijn achtste of zo bij me gehad. Zijn moeder had hem verlaten en niemand anders wilde hem opnemen. Het is een

goeie jongen.'

'Maar hij is niet echt je zoon,' merkte de prins op.

Ik zuchtte even en antwoordde toen resoluut: 'In alle opzichten die ertoe doen is hij een zoon voor mij.'

Heer Gouden had zijn paard een eindje buiten onze kring gehouden. Ik durfde niet naar hem te kijken voor advies. Na een poosje zette de prins zijn paard in beweging door het met zijn knieën aan te sporen. Ik liet Mijnzwarte naast hem lopen, in een kalm gangetje. Ik was me ervan bewust dat de nar ons treuzelend volgde. Juist toen ik meende dat ik iets moest zeggen om te voorkomen dat de stilte tussen ons beiden een muur werd, gooide Plicht eruit: 'Waarom heb je *mij* dan nodig, als je zelf al een zoon hebt?'

De honger die doorklonk in zijn stem choqueerde me. Ik denk dat hijzelf er ook door verrast werd, want hij schopte zijn paard en reed weer bij me weg. Ik deed geen poging hem in te halen, tot de nar naast me kwam rijden. 'Ga achter hem aan,' fluisterde hij me toe. 'Sta hem niet toe zich voor jou af te sluiten. Je weet ondertussen wel hoe gemakkelijk je iemand kunt verliezen simpelweg door hem bij je weg te laten gaan.' Niettemin was het toch vooral door een ingeving van mijn eigen hart, denk ik, dat ik Mijnzwarte aanspoorde om de jongen in te halen. Want het was op en top een jóngen, zoals hij daar voor me uit reed, met zijn kin omhoog en zijn blik strak vooruit gericht. Hij keek me niet aan toen ik naast

hem kwam rijden, maar ik wist dat hij luisterde naar wat ik zei. 'Waarom ik je nodig heb? Waarom jij me nodig hebt? Vriendschap is niet altijd gebaseerd op elkaar nodig hebben, Plicht. Maar ik kan je ronduit zeggen waarom ik jou in mijn leven nodig heb. Om reden van wat jouw vader voor mij heeft betekend en omdat jij de zoon bent van je moeder. Maar vooral omdat je bent wie je bént, en omdat wij te veel met elkaar gemeen hebben om mij toe te staan bij je weg te lopen. Ik wil niet meemaken dat jij opgroeit met evenveel onwetendheid betreffende je magie als bij mij het geval is geweest. Als ik jou die kwelling kan besparen, zal dat in zekere zin misschien ook mijn eigen redding zijn geworden.'

Opeens wist ik geen woorden meer. Misschien werd ik – net als prins Plicht – door mijn eigen gedachten verrast. De waarheid kan uit een mens naar buiten gutsen als bloed uit een wond, en de aanblik kan even onthutsend zijn.

'Vertel me meer over mijn vader.'

Misschien volgde dat verzoek voor hém logisch uit wat ik had gezegd, maar voor mij kwam het als een verrassing. Dit was iets waar ik voorzichtig mee moest zijn. Ik had het gevoel dat hij recht had op alles wat ik hem over Veritas kon vertellen, maar hoe kon ik dat doen zonder mijn eigen identiteit te onthullen? Ik had me streng voorgenomen dat hij niets mocht weten van mijn ware afkomst. Dit was bepaald niet het moment om hem te verbluffen met de mededeling

dat ik FitzChevalric Ziener was, de Wijze Bastaard, noch om te verklaren dat mijn lichaam het zijne had verwekt. Hem uit te leggen dat de geest van Veritas, krachtens diens sterke Vermogen, in die uren bezit had genomen van mijn vlees, leek me voor de jongen een al te ingewikkelde uitleg. Eerlijk gezegd kon ik het zelf ook maar nauwelijks accepteren.

Dus ik deed even ontwijkend als Chade dat vroeger altijd met mij had gedaan en vroeg: 'Wat wil je over hem weten?'

'Alles.' Hij schraapte zijn keel. 'Niemand heeft me veel over hem gezegd. Chade vertelt soms verhalen over hoe hij was als jongen. Ik heb de officiële kronieken over zijn regering gelezen, maar die worden vreselijk vaag nadat hij is vertrokken voor zijn queeste. Ik heb minstrelen over hem horen zingen, maar in die liederen is hij een legende en geen van allen schijnen ze het erover eens te zijn hoe hij de Zes Hertogdommen precies heeft gered. Als ik daarnaar vraag, of naar hoe hij als persoon was, blijft iedereen doodstil. Alsof ze het niet weten. Of alsof het een beschamend geheim is dat iedereen weet – behalve ik.'

'Er is geen enkel beschamend geheim met betrekking tot jouw vader. Hij was een goede en rechtschapen man. Ik kan niet geloven dat je zo weinig over hem weet. Heeft zelfs je moeder je niet méér verteld?' vroeg ik ongelovig.

Hij zuchtte diep en vertraagde zijn paard tot een kalme tred. Mijnzwarte trok aan haar bit, maar ik hield haar vlak

naast de ruin van de prins. ‘Mijn moeder spreekt over haar koning. Soms over haar echtgenoot. Wanneer ze dat doet, voel ik dat ze nog steeds om hem treurt. Dat weerhoudt me ervan haar lastig te vallen met vragen. Maar ik wil meer weten over mijn vader. Hoe hij als persoon was. Als man onder mannen.’

‘Aha.’ Weer drongen de dingen die we gemeen hadden zich aan me op. Ook ik had gesmacht naar de waarheid omtrent mijn vader. Ik wist alleen dat Chevalric de Aftreder van de troon was getuimeld nog voordat hij er goed en wel op zat. Hij was een briljant tacticus en een bekwaam onderhandelaar geweest. Hij had de troon opgegeven om het schandaal van mijn bestaan te sussen. De edele prins had niet slechts een bastaardzoon verwekt, maar dat bovendien bij een naamloze vrouw uit het Bergrijk. Dat maakte zijn kinderloze huwelijk des te navranter voor een koninkrijk dat naar een erfzoon uitzag. Dat was alles wat ik wist over mijn vader. Niet welk eten hij lekker vond en of hij graag lachte. Ik wist geen van de dingen die een zoon zou hebben geweten die zijn vader tijdens zijn jeugd dagelijks had gezien.

‘Tom?’ drong Plicht aan.

‘Ik was in gedachten,’ antwoordde ik naar waarheid. Ik probeerde te bedenken wat ik graag over mijn vader zou willen weten. Terwijl ik daarover nadacht hield ik tevens het heuvellandschap om ons heen in het oog. We volgden een

wildpad door een met struiken overwoekerde weide. Ik bestudeerde de bomenrij die de voet van de hellingen markeerde, maar zag noch voelde hier een aanwezigheid van mensen. ‘Veritas. Wel. Hij was groot, bijna even groot als ik, maar met de borstkas van een stier en brede schouders. In een harnas leek hij meer op een soldaat dan op een prins, en ik denk wel eens dat hij aan dat actievere leven de voorkeur zou hebben gegeven. Niet dat hij van slagvelden hield, maar omdat hij een man was die graag in de buitenlucht was, in beweging, actief. Hij was dol op jagen. Hij had een wolfshond die Leon heette en die hem van kamer tot kamer volgde, en...’

‘Had hij dan de Wijsheid?’ vroeg de prins gretig.

‘Nee!’ De vraag choqueerde me. ‘Hij was gewoon erg gesteld op zijn hond, en...’

‘Waarom heb ik de Wijsheid dan wél? Men zegt dat het iets erfelijks is.’

Ik haalde nogal halfslachtig mijn schouders op. Naar mijn gevoel sprong de jongen van de hak op de tak, zoals een vlo van de ene hond op een andere springt. Ik probeerde hem te volgen. ‘Ik denk dat het met de Wijsheid ongeveer zo is als met het Vermogen. Dat wordt geacht de magie van de Zieners te zijn, maar een kind dat in een vissershut geboren is kan er opeens aanleg voor blijken te hebben. Niemand weet precies waarom een kind met of zonder de magie geboren wordt.’

‘Civil Bresinga zegt dat de Wijsheid in het geslacht der Zieners regelmatig is voorgekomen. Volgens hem heeft de Bonte Prins zijn Wijsheid misschien evenzeer van zijn koninklijke moeder geërfd als van zijn laaggeboren vader. Hij zegt dat de aanleg soms zwak is in twee families, maar wanneer die zich dan kruisen, kan de aanleg opeens krachtig blijken te zijn. Zoals wanneer een katje een kromme staart heeft, terwijl de rest van het nest gezond is.’

‘Wanneer heeft Civil zulke dingen tegen je gezegd?’ vroeg ik hem op scherpe toon.

De prins keek me vreemd aan, maar gaf niettemin antwoord. ‘Vanmorgen vroeg, toen hij uit Galeton was gearriveerd.’

‘In het openbaar?’ Ik was verstijfd van schrik. Ik merkte dat heer Gouden zijn paard dichter naar ons toe had gestuurd.

‘Nee, natuurlijk niet! Het was erg vroeg, nog voordat ik had ontbeten. Hij was naar de deur van mijn slaapkamer gekomen en vroeg dringend om een gesprek.’

‘En jij hebt hem gewoon binnengelaten?’

Plicht keek me even in stilte aan. Toen zei hij stijfjes: ‘Hij is een vriend geweest. Hij heeft me mijn kat gegeven, Tom. En je weet wat zij voor mij heeft betekend.’

‘Ik weet wat met dat cadeau beoogd werd, en jij weet het ook! Civil Bresinga zou een gevaarlijke verrader kunnen zijn, mijn prins. Iemand die al met de Bonten heeft

samengespannen om je van je troon en uiteindelijk van je eigen vlees en bloed weg te rukken. Je moet leren voorzichtiger te zijn.'

De prins was rood aangelopen onder mijn verwijten, maar het lukte hem zijn stem effen te houden. 'Hij zegt van niet. En dat ze het niet hebben gedaan. Samengespannen, bedoel ik. Geloof je dat hij het me anders zou zijn komen uitleggen? Hij en zijn moeder wisten niets van... de kat. Ze wisten niet eens dat ik de Wijsheid had toen ze haar aan mij cadeau deden. O, mijn arme katje.' Zijn stem haperde opeens en ik begreep dat hij terugdacht aan het verlies van zijn Wijsheidspartner.

Het kille verdriet om dat verlies waaide tussen zijn woorden door. Ik voelde mijn eigen verlies van Nachtogen opeens ook weer opkomen. Het was alsof ik in een wond wroette toen ik meedogenloos doorvroeg: 'Waarom hebben ze het dan gedaan? Het moet toch een raar verzoek hebben geleken. Iemand komt bij hen met een jachtkat en vraagt of zij haar aan de prins willen geven. En ze hebben niet gezegd wie die kat was komen brengen.'

Hij zuchtte even en zei toen: 'Civil heeft in vertrouwen met me gesproken. Ik weet niet of ik dat vertrouwen mag beschamen.'

'Heb je hem beloofd het niemand te zeggen?' vroeg ik, en ik vreesde het antwoord. Ik moest weten wat Civil hem had

verteld, maar zou hem niet vragen zijn belofte te schenden.

Er kwam een ongelovige uitdrukking op Plichts gezicht. 'Tom Dassenkop, een edele vráágt zijn prins niet "te beloven het niemand te zeggen". Dat zou niet passend zijn, gezien onze positie ten opzichte van elkaar.'

'Daarentegen is dit gesprek dat wél,' merkte de nar droogjes op. Zijn commentaar maakte de prins aan het lachen en nam een spanning weg die zich tussen Plicht en mij had opgebouwd, zonder dat ik het tot dan toe had gemerkt. Vreemd om na alle jaren dat ik hem al kende opeens weer zijn talent op te merken om zoiets voor elkaar te krijgen.

'Ja, ik begrijp wat u bedoelt,' gaf de prins vlot toe, en nu omvatte het gesprek ons alle drie, want we reden vlak naast elkaar verder. Even waren het gestage getrappel van de paardenhoeven en het gefluister van de koele wind de enige geluiden. Plicht haalde diep adem. 'Hij heeft me niet gevraagd het te beloven. Maar... Civil heeft zich voor mij verootmoedigd. Hij knielde aan mijn voeten om vergeving te vragen. Ik denk dat elke man die zoiets doet het recht heeft dat het verhaal buiten het roddelcircuit blijft.'

'Het zou door *mij* geen publieke roddel worden, mijn prins. En door de nar ook niet. Dat beloof ik. Vertel me alsjeblieft wat jullie hebben besproken.'

'De nar?' Plicht keek heer Gouden verrukt grijnzend aan.

Heer Gouden snoof minachtend. 'Een oud geintje onder

oude vrienden. Eentje dat veel te afgezaagd is geworden om nog leuk te zijn, Tom Dassenkop,' voegde hij er voor mij waarschuwend aan toe. Ik boog mijn hoofd voor zijn verwijt, maar grijnsde ook, in de hoop dat de prins deze haastige uitleg zou slikken. In werkelijkheid zonk mijn hart tot in mijn schoenen en vervloekte ik mezelf om mijn onachtzaamheid. Was er iets in mijn binnenste dat ernaar verlangde zich aan de prins kenbaar te maken? Ik voelde weer een oude, vertrouwde tweestrijd in mijn hart. Schuldbesef. Geheimen die ik zelfs achterhield voor mensen die me vertrouwden. Had ik mezelf niet beloofd dat nóóit meer te zullen doen? Maar had ik een andere keus? Ik bewaarde mijn geheim. Ondertussen was heer Gouden voortgegaan om aan de prins het zijne te ontlokken.

'Maar als u het ons vertelt zal mijn tong het aan niemand verklappen. Net als Tom heb ik aarzelingen bij Civil Bresinga's trouw aan u, als vriend of onderdaan. Ik vrees dat u in gevaar kunt zijn, mijn prins.'

'Civil is mijn vriend,' verklaarde de prins met een stem die geen tegenspraak duldde. Zijn jongensachtige vertrouwen in zijn eigen oordeel ontroerde me. 'Dat weet ik tot in de grond van mijn hart. Maar...' Er verscheen een vreemde uitdrukking op Plichts gezicht. 'Hij heeft me gewaarschuwd om voorzichtig te zijn met u, heer Gouden. Hij schijnt een... extreme weerzin jegens u te voelen.'

'Een misverstandje van toen ik bij hem thuis logeerde,'

repliceerde heer Gouden nonchalant. ‘Dat zullen we binnenkort wel oplossen, denk ik.’

Zelf betwijfelde ik dat nogal, maar de prins leek het te aanvaarden. Hij dacht even na en stuurde zijn paard toen in westelijke richting, onderwijl naar de zoom van het bos turend. Ik stuurde mijn paard naar de kant waar we Plicht afschermden van eventuele hinderlagen achter de bomen en probeerde met mijn ene oog het bos en met het andere mijn prins in de gaten te houden. Toen ik een raaf in een boomtop zag zitten vroeg ik me meteen af of het misschien een spion van de Bonten was. In dat geval kon ik er bitter weinig aan doen, moest ik concluderen. Geen van de beide anderen leek de vogel op te merken. De prins begon juist te spreken toen de vogel krassend opvloog en verdween.

‘De Bresinga’s werden gechanteerd,’ zei Plicht met tegenzin. ‘Door de Bonten. Civil wilde niet zeggen hoe of wat, maar alleen dat het op een zeer zijdelingse manier gebeurde. De kat werd bij zijn moeder afgeleverd met een briefje erbij, waarin haar werd opgedragen mij de kat cadeau te doen. Deed ze dat niet, wel, dan werd wraak in het vooruitzicht gesteld, maar Civil zei me niet wat voor wraak.’

‘Dat kan ik wel raden,’ zei ik botweg. De raaf was uit het zicht verdwenen, maar ik voelde me geen greintje veiliger. ‘Als ze de kat niet aan jou gaven, zou een van hen aan de kaak worden gesteld als een Wijze. Waarschijnlijk Civil.’

‘Dat lijkt me plausibel,’ gaf Plicht toe.

‘Dat is nog geen excuus. Ze had een plicht tegenover haar prins!’ Privé nam ik me voor om eens te gaan kijken in de kamers van de Bresinga’s, als dat kon. Binnensluipen en doorzoeken was misschien ook geen slecht idee. Ik wilde bijvoorbeeld graag weten of de jongen zijn jachtkat bij zich had.

Plicht keek me recht in het gezicht en leek de directheid van Veritas na te volgen toen hij me vroeg: ‘Zou jij je plicht tegenover je monarch hoger kunnen stellen dan de bescherming van iemand uit je eigen gezin? Dat is wat ik mij heb afgevraagd. Als mijn moeder werd bedreigd, waartoe zou *ik* dan wel gedwongen kunnen worden? Zou ik de Zes Hertogdommen verraden ter wille van haar leven?’

Heer Gouden wierp me een narrenblik toe waarmee hij uitdrukte dat de jongen hem zeer beviel. Ik knikte, maar voelde me afwezig. Plichts woorden hadden me een hinderlijke, ongrijpbare tinteling bezorgd. Het was alsof ik opeens besefte dat ik me iets belangrijks moest herinneren – maar ik wist niet meer wát. Voorlopig zette ik het maar van me af. Ik wist geen antwoord op Plichts vraag, dus de stilte duurde maar voort. Tenslotte zei ik: ‘Wees voorzichtig, mijn prins. Neem Civil Bresinga niet in vertrouwen en maak zijn vrienden niet tot de jouwe.’

‘Op dat punt is er weinig te vrezen, Dassenkop. Ik heb

tegenwoordig helemaal geen tijd voor vrienden. Het was voor mij al moeilijk genoeg dit uurtje vrij te maken en botweg te zeggen dat ik alleen met jullie beiden zou gaan rijden. Ik ben gewaarschuwd dat de hertogen, wier steun ik moet zien te krijgen, hier vreemd van zullen opkijken. Ik had veel beter in het gezelschap van enkele van hun zonen op stap kunnen gaan. Maar ik had deze momenten met jou nodig. Ik moet je namelijk iets belangrijks vragen, Dassenkop.' Hij zweeg even en vroeg toen ronduit: 'Wil je vanavond naar mijn verlovingsceremonie komen? Als ik dat moet doorstaan, wil ik graag één echte vriend in mijn nabijheid.'

Ik wist het antwoord onmiddellijk, maar ik probeerde te kijken alsof ik erover nadacht. 'Dat kan ik niet, mijn prins. Het zou niet passen bij iemand van mijn positie. Het zou zelfs nog vreemder lijken dan dit gezamenlijke ritje.'

'Kun je er niet bij zijn als heer Goudens lijfwacht?'

Hier hielp heer Gouden persoonlijk me een handje. 'Dan zou het lijken alsof ik voor mijn bescherming niet vertrouwde op de gastvrijheid van de prins.'

De prins hield zijn paard in en er verscheen een koppige trek op zijn gezicht. 'Ik wil dat je er bent. Zoek een manier.'

Dit directe bevel deed me knarsetanden. 'Ik zal erover nadenken,' zei ik stijfjes. Ik wist nog steeds niet helemaal zeker of ik wel anoniem was in de Hertenhorst. Ik wilde me duidelijker manifesteren in mijn rol van Tom Dassenkop

voordat ik misschien mensen tegen het lijf liep die me herkenden van vroeger. En van dezulken zou het vanavond tijdens het feest wemelen. 'Maar ik moet er mijn prins op wijzen dat ik, zelfs al bén ik er, onmogelijk in staat zal zijn met je te praten. En je mag me geen enkele vorm van belangstelling geven, want dat zou de aandacht kunnen vestigen op onze relatie.'

'Ik ben niet gek!' repliceerde hij, zeer dicht bij boosheid wegens mijn indirecte weigering. 'Ik heb je alleen graag in de buurt. Zodat ik weet dat ik ten minste één vriend heb in de menigte die toeziet hoe ik word geofferd.'

'Ik denk dat je het nu een beetje ál te dramatisch voorstelt,' zei ik rustig. Ik probeerde het niet beledigend te laten klinken. 'Bedenk dat je moeder aanwezig zal zijn. En Chade. En heer Gouden. Allemaal mensen die het beste met je voor hebben.'

Hij bloosde een beetje en keek naar heer Gouden. 'Ik wil niets afdoen aan uw waarde als vriend, heer Gouden. Vergeef me als ik mijn woorden onzorgvuldig heb gekozen. Wat mijn moeder en Chade betreft, zij kunnen, net als ikzelf, niet anders dan plicht boven liefde stellen. Ze willen het beste voor me, dat is waar, maar het belangrijkste element daarvan is steeds datgene wat het beste is voor mijn heerschappij. Zij zien het welzijn van de Zes Hertogdommen als een onlosmakelijke voorwaarde voor mijn persoonlijke welzijn.'

Hij keek opeens erg vermoeid. ‘En wanneer ik tegensputter, zeggen ze dat ik eerst maar een poosje koning moet zijn, dan zal ik vervolgens zelf wel begrijpen dat ze me hebben verplicht tot dingen die voor mijn eigen bestwil waren. En dat het regeren van een land dat rijk is en vrede kent me in de loop der jaren meer bevrediging zal geven dan het kiezen van een bruid naar eigen smaak.’

We reden een poosje in stilte verder. Toen heer Gouden het zwijgen verbrak deed hij dat met hoorbare tegenzin. ‘Mijn prins, ik vrees dat de zon niet op ons zal wachten. Het is tijd om terug te keren naar de burcht.’

‘Weet ik,’ antwoordde Plicht op spijtige toon. ‘Weet ik.’

Al toen ik ze uitsprak wist ik dat het niet de juiste woorden waren om troost te bieden, maar sociale conventies zijn ons allen nu eenmaal met de paplepel ingegeven. Ik probeerde hem dus te verzoenen met zijn lot. ‘Elliania lijkt me geen beroerde keuze voor een bruid. Ze is nog jong en schattig, maar kan een ware schoonheid worden als ze wat ouder is. Chade noemde haar een koningin in de dop en schijnt zeer tevreden met de verbintenis die de Buiteneilanders ons hebben aangeboden.’

‘O, dat is ze,’ beaamde Plicht terwijl hij zijn grijze ruin liet omkeren. Mijnzwarte snoof toen het andere paard haar pad kruiste en leek weinig animo te hebben om het te volgen. De heuvels en nog wat langer galopperen lokten haar meer.

‘Ze is al een koningin voordat ze een kind of een vrouw is. Ze heeft niet één verkeerd woord tegen mij gezegd. En ook niet één dat zou kunnen onthullen wat er werkelijk achter die stralende zwarte ogen omgaat. Ze heeft me haar cadeau hoogst correct overhandigd. Het is een zilveren ketting met daarin de gele diamanten van haar land. Die moet ik vanavond om. Haar heb ik het geschenk gegeven dat mijn moeder en Chade hadden gekozen, een kroontje van zilver, met honderd saffieren erin. De steentjes zijn klein, maar mijn moeder vond de sierlijke patronen van hun zetting mooier dan iets met grotere stenen. De narkieza maakte een kleine buiging toen ze het kroontje aanvaardde en vertelde me in afgepaste bewoordingen hoe fraai ze het vond. Toch ontging het me niet hoe algemeen haar dankwoorden waren. Ze had het steeds over“mijn kostbare cadeau”en repte met geen woord over het ontwerp ervan of over haar liefde voor saffieren. Het was alsof ze een toespraakje van buiten had geleerd dat zou passen bij elk willekeurig cadeau dat we haar konden geven, en dat ze foutloos heeft opgezegd.’

Dat was precies wat er was gebeurd, dat wist ik vrijwel zeker, maar ik vond niet dat het iets was om haar te verwijten. Ze was tenslotte pas elf jaar en ze had over deze hele procedure even weinig te vertellen als onze prins. Ik sprak die gedachte hardop uit.

‘Weet ik, weet ik,’ gaf hij vermoeid toe. ‘Maar ik heb

geprobeerd haar blik te vangen en haar iets van mijzélf te tonen. Toen ze de eerste keer naast me stond, Dassenkop, ging mijn hart werkelijk naar haar uit. Ze leek zo jong en klein, een buitenlandse in onze grote burcht. Ik voelde met haar mee, alsof ze een kind was dat van huis was weggerukt en gedwongen werd een doel te dienen dat niet het hare was. Ik had een cadeau uitgezocht dat van mezelf kwam, niet van de Zes Hertogdommen. Ik wachtte haar op in haar kamer toen ze arriveerde. Ze heeft dat cadeau nooit genoemd, met geen woord.'

'Wat was het?' vroeg ik.

'Iets dat ikzelf leuk gevonden zou hebben toen ik elf was,' antwoordde de prins. 'Een stel poppen, gesneden door Bluntner. Gekleed alsof ze het sprookje van het Meisje en het Sneeuwros uitbeeldden. Ik had gehoord dat het verhaal op de Buiteneilanden even bekend is als bij ons.'

Heer Goudens stem klonk neutraal toen hij opmerkte: 'Bluntner is een knappe beeldhouwer. Is dit het sprookje waarin een meisje door haar magische paard ver van haar huis en haar wrede stiefvader wordt weggevoerd en naar een rijk land wordt gebracht, waar ze trouwt met een knappe prins?'

'Misschien in deze omstandigheden niet het meest geschikte verhaal,' mompelde ik.

De prins keek verrast. 'In dat licht heb ik het nooit bekeken. Heb ik haar misschien beledigd? Moet ik me bij

haar verontschuldigen?'

'Hoe minder je erover zegt, hoe beter,' adviseerde heer Gouden. 'Bespreek het maar eens wanneer je haar beter kent.'

'Dus over een jaar of tien,' gaf de prins op luchtige toon toe, maar via onze Vermogensband voelde ik zijn ongerustheid. Voor het eerst begreep ik nu dat een van de oorzaken van zijn gevoelens van ongenoegen zijn idee was dat hij zich niet goed gedroeg ten opzichte van de narkieza. Zijn volgende woorden bevestigden mijn vermoeden.

'Ze geeft me het gevoel dat ik een plompe barbaar ben. Zij is degene die uit een dorp van houten hutten bij een ijsschots komt, maar ze doet het lijken alsof *ik* onbeschaafd en boers ben. Ze kijkt me aan met ogen die wel spiegels lijken. Ik zie er helemaal niets in, behalve hoe onbeholpen en stom ik er voor haar uitzie. Ik heb een goede opvoeding gehad en ben van goede familie, maar zij wekt de indruk alsof ze me maar een vieze landarbeider vindt, die haar door zijn aanraking kan bezoedelen. Ik snap dat niet.'

'Er zijn vele verschillen die overbrugd moeten worden voordat jullie elkaar beter leren kennen. Het begrip dat jullie uit verschillende, maar daarom niet minder waardevolle culturen komen kan een eerste stap zijn,' suggereerde heer Gouden vlot. 'Een paar jaar geleden vatte ikzelf belangstelling op voor de Buiteneilanders. Ik heb toen wat

studie verricht. Ze hebben een matriarchale traditie, weet u, en de clan van hun moeder wordt aangeduid door de tatoeages die ze dragen. Zoals ik het begrijp heeft ze u al een bijzondere gunst bewezen door hierheen te komen, in plaats van te eisen dat de gegadigde zich ten huize van haar moeder komt melden. Het moet voor haar heel moeilijk zijn deze verlovingsrituelen te moeten ondergaan zonder de steun van moeder, zusters en tantes.'

Plicht knikte peinzend bij het horen van deze woorden, maar naar ik de narkieza kende, sedert de glimp die ik van haar had opgevangen, had de prins haar gevoelens voor hem correct ingeschat. Ik hield die mening echter voor me. 'Ze heeft kennelijk een studie gemaakt van de zeden en gewoonten van de Zes Hertogdommen. Heb jij je verdiept in haar land en de familie waaruit ze komt?' Ik vroeg het aan Plicht omdat ik opeens besefte dat ikzélf wel degelijk zou hebben geprobeerd zulke informatie in mijn bezit te krijgen. Alleen heer Goudens lesje had me al duidelijk gemaakt dat ik niet veel over deze mensen wist.

De prins wierp me een zijdelingse blik toe – die van een student die een les vluchtig heeft doorgekeken, maar weet dat hij in gebreke is gebleven. 'Chade heeft me wat rollen te lezen gegeven, maar hij waarschuwde me. Op de Buiteneilanden wordt de geschiedenis niet opgeschreven, maar aan het geheugen van hun barden toevertrouwd. We

hebben dus alleen teksten die zijn opgesteld door bewoners van de Zes Hertogdommen die daar op bezoek zijn geweest. Daaruit blijken zekere vooroordelen ten aanzien van afwijkende zaken. De meeste teksten zijn reisverslagen waarin wordt geklaagd over het voedsel, want de gasten schijnen vooral gerechten met veel vet en honing voorgezet te krijgen. Ook de huizen deugen niet, want die zijn koud en tochtig. De mensen daar bieden vermoeide vreemdelingen geen gastvrijheid, maar schijnen minachting te hebben voor degenen die zo stom zijn zich in situaties te begeven waarin ze onderdak en voedsel moeten vragen in plaats van die te kopen. Wie zwak en dom is verdient te sterven, dat schijnt het voornaamste geloofsartikel van de Buiteneilanden te zijn. Zelfs de god die ze hebben gekozen is een hardvochtig en weinig vergevingsgezind type. Ze verkiezen El van de zee boven de vruchtbare Eda van de akkers.' Toen hij was uitgesproken zuchtte de prins diep.

'Hebt u wel eens naar een van hun barden geluisterd?' vroeg heer Gouden rustig.

'Geluisterd wel, maar ik verstond het niet. Chade heeft me aangespoord om de beginselen van hun taal te leren, en dat heb ik geprobeerd. Hun taal heeft veel wortels gemeen met de onze. Ik kan me redelijk verstaanbaar maken, maar de narkieza heeft al laten weten dat ze liever mijn taal spreekt dan de hare zo verminkt te horen.' Even beet hij zijn tanden

op elkaar bij het terugdenken aan dat beledigende verwijt. ‘De barden zijn moeilijker te verstaan,’ vervolgde hij. ‘Kennelijk zijn de regels voor poëzie enigszins afwijkend en kunnen lettergrepen worden verlengd of verkort al naar gelang van het metrum. Bardenspraak noemen ze het, maar als daar dan ook nog de luidruchtige ondersteuning van hun blaasinstrumenten bij komt, kan ik alleen de grote lijn van hun verhalen een beetje volgen. Ze schijnen allemaal te gaan over het in stukken hakken van vijanden en het meenemen van delen van hun lijk als trofee. Zoals Echet Haarbed, die sliep onder een deken die was geweven van de scalpen van haar vijanden. Of Zesvinger, die zijn honden voerde uit kommen die waren gemaakt van de schedels van zijn verslagen tegenstanders.’

‘Leuk volk,’ zei ik droog. Heer Gouden keek me bestraffend aan.

‘Onze eigen liederen moeten in haar oren even raar klinken, vooral de romantische tragedies over maagden die sterven uit liefde voor mannen die ze niet kunnen krijgen en zo,’ merkte heer Gouden sussend op. ‘Dat zijn barrières waar jullie samen over heen moeten stappen, mijn prins. Zulke misverstanden kunnen in ontspannen gesprekken uit de weg worden geruimd.’

‘Aha,’ zei de prins op zure toon. ‘Ontspannen gesprekken met elkaar. Maar dan zijn we tien jaar verder dan vandaag.

Voorlopig zijn we omringd door zoveel pluimstrijkers en begeleiders dat we onze stemmen moeten verheffen om ons tegenover elkaar verstaanbaar te maken. Elk woord dat we wisselen wordt door anderen gehoord en van commentaar voorzien. En dan zwijg ik nog van oom Peottre, die haar bewaakt zoals een hond zijn bot bewaakt. Toen ik gisteravond een poging deed om met haar door de tuin te wandelen voelde ik me meer als een aanvoerder die aan het hoofd van zijn troepen ten strijde trekt. Er liepen wel twintig mensen achter ons te kwebbelen. En toen ik een late bloem plukte om die aan haar te geven, kwam haar oom tussen ons in staan, nam de bloem uit mijn hand, onderzocht hem en gaf hem toen pas aan haar. Alsof ik haar iets giftigs aanbood!'

Onwillekeurig moest ik grinniken, want ik herinnerde me de kruiden die Kettricken me had aangeboden toen ze me nog een bedreiging voor haar broer achtte. 'Dat soort verraad is niet onbekend, mijn prins, zelfs in de beste families. Haar oom doet slechts zijn plicht. Het is nog niet zo lang geleden dat onze landen met elkaar in oorlog waren. Je moet oude wonden de tijd geven om zich te sluiten en te genezen.'

'Maar vooralsnog, mijn prins, moeten we onze paarden tot spoed aanzetten. Heb ik u niet horen zeggen dat u in de namiddag een afspraak hebt met uw moeder? Dan mogen we wel een beetje opschieten.'

'Ja, klopt,' antwoordde de prins lusteloos op wat heer

Gouden had gezegd. Toen keek hij me dwingend aan. ‘Welnu, Tom Dassenkop, wanneer zien we elkaar weer? Ik snak ernaar om met mijn lessen te beginnen.’

Ik knikte en wilde dat ik zijn enthousiasme kon delen. Ik voelde me verplicht op te merken: ‘Het Vermogen is niet altijd een plezierige magie om mee om te gaan, mijn prins. Het kan zijn dat je de lessen bij nader inzien helemaal niet leuk zult vinden.’

‘Ik verwacht niets anders. Mijn ervaringen tot nu toe zijn zowel onthutsend als verwarrend geweest.’ Zijn blik werd een beetje wazig. ‘Toen je me meenam... het had iets te maken met een zuil. We gingen... ergens naar toe.

Een strand. Nu ik eraan terugdenk en probeer te reconstrueren wat er gebeurde, en kort daarna, is het als een herinnering uit mijn vroege jeugd. De eindjes sluiten niet goed bij elkaar aan, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik dacht dat ik alles wat me overkwam wel had begrepen, maar toen ik het met Chade en mijn moeder wilde bespreken, viel het geheel in duigen. Ik voelde me een idioot.’ Hij bracht zijn hand omhoog en wreef over de rimpels in zijn voorhoofd. ‘Ik kan de stukken niet meer samenvoegen tot een complete herinnering.’ Toen keek hij me recht in de ogen en zei: ‘Daar kan ik niet mee leven, Dassenkop. Ik moet dit oplossen. Als deze magie een deel moet zijn van mezelf, dan moet ik haar onder controle krijgen.’

Zijn woorden waren veel verstandiger dan mijn onwil om met de lessen te beginnen. Ik zuchtte. ‘Morgen, bij het aanbreken van de dag. In de torenkamer van Veritas,’ bood ik aan, en ik verwachtte dat hij zou weigeren.

‘Uitstekend,’ zei hij meteen. Er verscheen een vreemd glimlachje om zijn lippen. ‘Ik dacht dat alleen Chade deze uitkijktoren Veritas’ toren noemde. Interessant. Je had mijn vader toch minstens kóning Veritas kunnen noemen.’

‘Neem me niet kwalijk, mijn prins,’ was de beste repliek die ik kon verzinnen.

Hij lachte er smadelijk om. Toen keek hij me op echt koninklijke manier aan en zei: ‘En je doet je uiterste best om vanavond bij de ceremonie aanwezig te zijn, Tom Dassenkop.’ Voordat ik kon antwoorden zette hij zijn grijze aan tot galop. Hij reed naar de Hertenhorst terug alsof er demonen achter hem aan zaten en wij konden weinig anders doen dan hem volgen. Hij minderde pas vaart toen we bij de poort kwamen. Daar lieten we ons formeel herkennen en toelaten. Vanaf de poort leidden we onze paarden te voet verder, maar Plicht bleef zwijgen en ik wist niets te zeggen. Toen we bij de toegang tot de Grote Zaal arriveerden stonden de hovelingen hem al op te wachten. Een stalknecht haastte zich om zijn paard van hem over te nemen en een andere nam Malta bij de teugel. Ik moest maar voor mezelf zorgen en daar was ik blij om. Heer Gouden bedankte de prins formeel voor de

bijzondere eer van zijn exclusieve gezelschap en de prins reageerde met hoffelijke woorden. Wij bestegen weer onze paarden, terwijl Plicht door een drom van edelen werd omringd en weggeleid. Mijn meester en ik reden naar de stallen. Ik stapte van Mijnzwarte af.

'Wel, dat was een plezierige rit,' merkte heer Gouden op, en hij steeg af, maar toen zijn voet de grond raakte scheen zijn enkel onder hem om te klappen. De nar maakte een lelijke val. Ik had hem nog nooit zo ongracieus zien bewegen. Hij ging rechtop zitten, met zijn lippen stijf op elkaar geknepen, en boog zich voorover om naar de gelaarsde enkel te grijpen. 'Wat een mormel!' riep hij uit, gevolgd door een dwingend: 'Nee, nee, blijf daar, zorg voor mijn paard,' in de richting van een naderende staljongen. Op scherpe toon richtte hij zich toen tot mij. 'Blijf daar niet staan, sufkop! Geef die jongen je paard en help me overeind. Of moet ik in mijn eentje naar mijn kamers hinken?'

De prins was al verdwenen in het gezelschap van druk pratende dames en heren. Ik vermoedde dat hij niets had gemerkt van heer Goudens ongeluk. Sommige leden van zijn gezelschap keken onze kant op, maar de meesten hadden alleen oog voor Plicht. Dus ik bukte me, en toen heer Gouden zijn arm over mijn schouders sloeg vroeg ik hem zacht: 'Hoe erg is het?'

'Erg genoeg!' snauwde hij boos. 'Ik zal vanavond niet

kunnen dansen, terwijl ik net gisteren mijn nieuwe dansschoenen heb ontvangen! Dit is onverdraaglijk. Help me naar mijn kamers, man.' Zijn geprikkelde uitroepen lokten een paar lagere edelen onze kant op. Zijn manier van doen veranderde onmiddellijk, want op hun bezorgde vragen liet hij minzaam weten dat het allemaal best meeviel en dat hij de verloving vanavond voor geen goud zou willen missen. Hij steunde met zijn halve gewicht op mij, maar een meelevende jongeman nam hem bij de arm en een dame stuurde haar meid op pad om meteen heet water en genezende kruiden te halen en die naar heer Goudens kamer te brengen, en meteen ook een genezer te zoeken. Niet minder dan twee jongemannen en drie zeer aantrekkelijke jongedames volgden ons toen we de Hertenhorst binnengingen.

Tegen de tijd dat we wankelend en hinkend via de trappen en gangen tot bij heer Goudens kamers waren gekomen had hij me minstens tien keer uitgefoeterd om mijn onhandigheid. De genezer stond al te wachten bij de deur, evenals een emmer heet water. De zorg voor heer Gouden werd me meteen uit handen genomen en ik werd weggestuurd om brandewijn te halen om zijn gekwelde zenuwen te kalmeren en voedsel om zijn maag tot rust te brengen. Bij het weggaan kromp ik ineen uit medeleven met hem, want hij slaakte schelle pijnkreetjes toen de genezer zijn krappe rijlaars van de verstuikte enkel begon te trekken.

Toen ik terugkeerde met een blad pasteitjes en fruit uit de keuken was de genezer al vertrokken. Heer Gouden zat in zijn fauteuil, met zijn rijkelijk omzwachtelde voet voor hem uitgestrekt, en zijn nieuwe volgelingen namen de andere stoelen in beslag. Ik zette het blad op de tafel en gaf mijn meester een glas brandewijn. Vrouwe Calendula leefde met hem mee met betrekking tot de harteloosheid en incompetentie van de genezer. Wat een prutser was die man! Eerst heer Gouden vreselijk pijn doen en dan durven beweren dat hij maar erg weinig van een kneuzing kon vinden! De jonge heer Eiken vertelde een lang, gedetailleerd en treurig verhaal over een genezer die zijn vader thuis bijna had laten doodgaan aan een maagaandoening. Toen hij eindelijk was uitgesproken, vroeg heer Gouden ieders begrip voor het feit dat hij even wilde rusten na deze ramp. Ik deed het gezelschap buigend uitgeleide en verborg mijn opluchting.

Pas toen de deur veilig dicht was en het geluid van de stemmen en voetstappen was weggestorven, benaderde ik de nar. Hij leunde achterover in zijn stoel en had een roze zakdoek over zijn ogen gedrapeerd.

'Hoe erg is het?' vroeg ik zacht.

'Zo erg als je het wilt hebben,' antwoordde hij, zonder de doek van zijn gezicht te halen.

'Wat?'

Hij tilde de zakdoek omhoog en glimlachte me

engelachtig toe. ‘Wat een vertoning! En dat allemaal ter wille van jou. Je mag best wat dankbaarheid tonen.’

‘Waar heb je het over?’

Hij liet zijn omzwachtelde voet op de grond zakken, stond op en wandelde doodgemoedereerd naar de tafel, waar hij het overgebleven voedsel inspecteerde. Hij hinkte niet eens! ‘Nu heeft heer Gouden een excuus om zijn man Tom Dassenkop vanavond aan zijn zijde te hebben. Ik zal op je arm leunen tijdens het lopen en jij zult een klein voetenbankje en een kussen voor me dragen. En dingen voor me halen, en links en rechts mijn groeten overbrengen. Plicht zal zien dat je er bent en ik denk dat je op deze manier beter kunt spioneren dan door in de burcht rond te sluipen.’

Mijn mond hing open.

Hij bekeek me met een kritische blik. ‘Gelukkig voor ons is de nieuwe kleding die ik voor je had besteld deze ochtend afgeleverd. Kom, ga zitten, dan knip ik je haren bij. Zó kun je je op een bal niet vertonen.’

4

De verloving

Het gebruik van roesmiddelen kan van nut zijn bij het testen van iemands bekwaamheid in het Vermogen, maar de meester moet hierbij voorzichtigheid betrachten. Hoewel een kleine hoeveelheid van een geschikt middel – zoals hebbenblad, synxove, teribanbast of covaria – een kandidaat ontspannen kan maken voor zijn test en rudimentair Vermogengebruik kan stimuleren, kan een tevéél de leerling beletten zich voldoende te concentreren om zijn talenten te laten blijken. Hoewel enkele Vermogensmeesters succes hebben gemeld bij het gebruiken van zulke kruiden tijdens de feitelijke opleiding van hun pupillen, zijn de Vier Meesters het erover eens dat ze vaker een last en een nadeel zijn. Studenten leren dan nooit hoe ze hun geest zónder gebruik van kruiden optimaal in de receptieve toestand moeten brengen die voor het Vermogen noodzakelijk is. Ook zijn er aanwijzingen dat studenten die zijn opgeleid met behulp van roesmiddelen nooit de capaciteit ontwikkelen voor het diepe Vermogen en de complexere magie die vanuit die staat mogelijk is.

'De Rol der Vier Meesters', vertaald door Chade Valster

Ik heb nooit geweten dat ik strepen moest dragen,' mopperde ik nogmaals.

'Hou op met klagen,' wist de nar te zeggen, ondanks de spelden die hij tussen zijn lippen geklemd hield. Deze gebruikte hij een voor een om een zakje te spelden, dat hij daarna met naald en draad vastnaaide. 'Ik heb het al gezegd: het staat je voortreffelijk en past perfect bij mijn eigen kleren.'

'Ik wil er niet voortreffelijk uitzien, ik wil juist onopvallend zijn.' Ik stak een naald door de tailleband van mijn broek en prikte me in mijn duim. Dat de nar niet lachte om mijn gevloek vergrootte mijn ergernis nog.

Zelf was hij reeds smetteloos en extravagant uitgedost. Hij zat met gekruiste benen op zijn stoel en hielp me bij het snel aanbrengen van een paar moordenaarszakjes. Zonder zelfs maar op te kijken verzekerde hij me: 'Je zult onopvallend zijn. De mensen zullen zich je kleren herinneren, niet je gezicht, áls ze dat al opmerken. Je zult het grootste deel van de avond in mijn directe nabijheid zijn en je kleren zullen iedereen duidelijk maken dat je mijn bediende bent. Dat verbérgt je dus eigenlijk, precies zoals een uniform een mooie vrouwe kan reduceren tot zomaar een dienstmeisje van een andere vrouwe. Klaar. Probeer het eens

uit.'

Ik legde de broek weg en trok het hemd aan. Drie minieme doosjes uit Chade's voorraad, gemaakt van vogelbotten, pasten precies in het zakje. Met de manchetten omgeslagen was er niets van te zien. Achter de andere manchet had ik al een paar pillen van een krachtig slaapmiddel verborgen. Als de kans zich voordeed wilde ik ervoor zorgen dat de jonge Bresinga die nacht diep in slaap zou zijn, zodat ik zijn kamer kon doorzoeken. Ik had al vastgesteld dat hij zijn jachtkat niet had meegebracht – of liever, om precies te zijn, dat deze niet in zijn kamer of in de stallen bij de andere jachtdieren verbleef. Misschien sloop die kat ergens in de omgeving van de Hertenhorst rond. Vrouwe Bresinga – zo had heer Gouden uit de praatjes vernomen – was niet naar de Hertenhorst gekomen om de verloving bij te wonen. Ze had laten weten dat ze pijn in haar rug had, na een ernstige val tijdens een jachtpartij. Als dat een smoes was, waarom had ze dan toch haar zoon gestuurd om haar te vertegenwoordigen? Wilde ze hem op die manier buiten gevaar brengen? Of juist in gevaar brengen, om zichzelf te redden?

Ik zuchtte. Speculatie was zinloos als je geen feiten had. Terwijl ik de doosjes met gif achter de manchet verstopte, had de nar het vastnaaien van de tailleband van mijn broek voor me voltooid. Daar bevond zich nu een soort schede, waar ik een mesje in kon verstoppen. Niemand zou op de

verlovingsavond openlijk een wapen dragen. Dat zou een grove inbreuk op de gastvrijheid van de Zieners zijn. Moordenaars hadden aan zulke conventies natuurlijk geen boodschap.

Alsof hij mijn gedachten had gevolgd vroeg de nar me, bij het aanreiken van mijn gestreepte broek: 'Houdt Chade zich nog met dit soort dingen bezig? Geheime zakjes, verborgen wapens?'

'Ik weet het niet,' antwoordde ik naar waarheid. Toch kon ik me hem nauwelijks voorstellen zónder die attributen. Voor hem waren intriges even vanzelfsprekend als ademhalen. Ik trok de broek aan en hield mijn adem in om hem dicht te knopen. De pasvorm was strakker dan me lief was. Ik stak mijn hand achter mijn rug en wist het kleine heft van het verborgen mesje met een vingernagel naar buiten te pulken. Ik trok het wapen uit de schede en bekeek het. Het was afkomstig uit Chade's arsenaal in de toren. Het hele ding was niet langer dan een vinger en het heft was maar net groot genoeg om het tussen mijn duim en mijn wijsvinger te klemmen. Maar je kon er iemands keel mee doorsnijden of het in een flits ergens tussen twee wervels steken. Ik duwde het ding terug in zijn bergplaats. 'Is er iets te zien?' vroeg ik terwijl ik me omdraaide ter inspectie.

Hij bekeek me glimlachend en zei toen op wellustige toon: 'Ha, álles is te zien, maar over niets daarvan hoef jij je zorgen te maken. Hier, trek dit jacquet aan en laat me het

totale effect eens bekijken.'

Ik nam het kledingstuk met tegenzin aan. 'Vroeger had je overal in de Hertenhorst genoeg aan een hemd of een simpel wambuis,' zei ik spijtig.

'Je houdt jezelf voor de gek,' antwoordde de nar genadeloos. 'Jij mocht in dat soort kleren rondlopen omdat je weinig meer dan een jongen was en Vlijm de aandacht niet op jou gevestigd wilde zien. Maar ik meen me te herinneren dat mevrouw Gezwind je een paar keer in stijlvolle kleding heeft gestoken.'

'Een paar keer,' gaf ik toe, en de herinnering aan schurende mouwen en schoenen met kwasten deed me weer rillen. 'Maar je weet wat ik bedoel, Nar. Toen ik opgroeide, kleedden de mensen uit Hertensprong zich als... nou ja, als mensen uit Hertensprong. Er was geen sprake van Jamailliaanse stijl of van Drachtse mantels met op maat gemaakte hoofdkappen en slippen tot op de grond.'

Hij knikte bevestigend. 'Hertensprong was in die tijd veel provincialer. We hadden toen oorlog, en als je daar veel geld aan moet uitgeven heb je minder over voor kleren. Vlijm was een goede koning, maar het kwam hem van pas om de Zes Hertogdommen in dat opzicht een beetje achterlijk te houden. Koningin Kettricken heeft al het mogelijke gedaan om de hertogdommen open te stellen voor handelscontacten, niet alleen met haar eigen Bergrijk, maar ook met Jamaillia

en Beijerstad en nog verder gelegen plaatsen. Daardoor zal Hertensprong natuurlijk veranderen. Verandering is niet verkeerd.'

'Het oude Hertensprong was evenmin verkeerd,' repliceerde ik mokkend.

'Maar verandering bewijst dat je nog léét! Veranderingen zijn vaak een maatstaf voor onze tolerantie ten opzichte van culturen die verschillen van de onze. Kunnen we hun taal, hun kleren, hun gewoonten, hun voedsel in ons eigen leven accepteren? Zo ja, dan schept dat nieuwe banden, dan ontstaan er relaties die nieuwe oorlogen minder waarschijnlijk maken. Zo nee, dus als we geloven dat we de dingen moeten doen zoals we ze altijd al hebben gedaan, dan moeten we ofwel vechten om te blijven zoals we zijn, of sterven.'

'Dat klinkt opwekkend.'

'Maar het is waar,' hield de nar vol. 'Beijerstad heeft een dergelijke ommekeer juist achter de rug. Nu zijn ze in oorlog met Kwarts, voornamelijk omdat Kwarts weigert in te zien dat veranderingen noodzakelijk zijn. En die oorlog kan zich uitbreiden tot de Zes Hertogdommen.'

'Dat betwijfel ik. Ik zie echt niet wat wij daarmee te maken hebben. Ja, onze zuidelijke hertogdommen zullen zich in de twist mengen, maar alleen omdat ze altijd al graag ruzie maakten met Kwarts. Dit is een kans om weer wat territorium te kapen en aan het onze toe te voegen. Maar wat het

meedoen van de Zes Hertogdommen als geheel betreft... ik geloof het niet.'

Ik wurmde me in het Jamailliaanse jacquet en knoopte het dicht. Het had veel meer knopen dan nodig was. En sloot te krap om mijn schouders. En ook te strak om mijn middel, vanwaar schortachtige panden bijna tot mijn knieën reikten. 'Ik heb de pest aan het dragen van Jamailliaanse kleren. En hoe kan ik zo bij mijn mes komen als ik het nodig heb?'

'Ik ken je. Als je het nodig hebt weet je wel een manier te verzinnen. En ik kan je verzekeren dat je minstens drie jaar achterloopt bij de mode in Jamaillia zelf. Daar zouden ze je aanzien voor een provinciaaltje uit Beijerstad dat probeerde er Jamailliaans uit te zien. Maar voor ons doel is het goed genoeg. Het versterkt de mythe dat ik een Jamailliaanse edelman ben. Als mijn kleren er maar exotisch genoeg uitzien, accepteren de mensen de rest van mij als normaal.' Hij stond op. Aan zijn rechtervoet droeg hij een geborduurd dansschoentje. De linker was verbonden alsof zijn enkel steun nodig had. Hij pakte een gebeeldhouwde wandelstok op. Ik herkende het als werk van zijn eigen hand. In de ogen van alle anderen zou het een extravagant duur kunstwerk lijken.

Vanavond waren we in paarsrood en wit. Ongeveer als knolrapen, bedacht ik spottend. Heer Goudens kleren waren aanzienlijk rijker bewerkt en opzichtiger dan de mijne. De manchetten van mijn gestreepte hemd zaten losjes om mijn

pols, maar de zijne waren waanzinnig en strekten zich uit tot voorbij zijn vingertoppen. Zijn hemd was wit, maar het paarsrode jacquet dat zich om zijn borst welfde had lange geborduurde panden waarop duizenden gitkraaltjes glitterden. Hij droeg natuurlijk geen bediendenbroek, maar een zijden pantalon. Hij had ervoor gekozen zijn haren in lange, losse krullen tot op zijn schouders te laten golven. Ik had geen idee waarmee hij ze had ingewreven om ze zo gedisciplineerd te krijgen. Ik had gehoord dat sommige Jamailliaanse edelen het deden, en ik zag dat ook hij het nu had gedaan: zijn gezicht opgemaakt. Er zat een blauw, schubachtig patroontje boven zijn wenkbrauwen en aan de bovenkant van zijn wangen. Hij merkte dat ik naar hem stond te staren. 'Wel?' vroeg hij, bijna onzeker.

'Je hebt gelijk. Je bent een zeer overtuigende edelman uit Jamaillia.'

'Laten we dan naar beneden gaan. Neem mijn voetenbankje en een kussen mee. We zullen mijn kwetsuur als excuus gebruiken om vroeg in de Grote Zaal te zijn en de entree van de anderen te bekijken.'

Ik pakte het bankje in mijn rechterhand en stopte het kussen onder de bijbehorende arm. Met mijn linkerarm steunde ik zijn realistische hinken. Zoals altijd was hij een volmaakte acteur. Misschien kwam het door de Vermogensband tussen ons beiden, maar ik bemerkte hoe hij genoot van deze komedie. Van buiten liet hij daar echter niets

van blijken, want hij kreunde voortdurend en wierp me allerlei verwijten naar mijn hoofd wegens mijn gestuntel.

Op korte afstand van de enorme toegangsdeuren tot de Grote Zaal bleven we even staan. Het leek alsof heer Gouden op adem moest komen, en hij leunde zwaar op me, maar het was de nar die in mijn oor fluisterde: 'Vergeet niet dat je vanaf nu een bediende bent, Tom Dassenkop. Wat je ook hoort of ziet, kijk niemand op een uitdagende manier aan. Dat zou ongepast zijn. Klaar?'

Ik knikte, maar ik vond dat ik zijn aanmaning niet echt nodig had gehad. Ik klemde zijn kussen nog wat steviger onder mijn arm en we betraden de Grote Zaal. Ook daar werd ik geconfronteerd met verandering. In mijn jongensjaren was de Grote Zaal de ontmoetingsplaats voor allen in de hele Hertenhorst geweest. Naast die haard had ik gezeten toen ik mijn lesjes opzegde voor Fedwren de klerk. Vaak genoeg waren er bij andere haarden in de zaal andere gezelschapjes bij elkaar – mannen die pijlen maakten, vrouwen die zaten te babbelen bij het borduren, minstrelen die liederen repeteerden of nieuwe schreven. Ondanks de vuren die in de haarden laaiden en het af en aan lopen van jongens die er hout op gooiden, was het in de Grote Zaal volgens mijn herinnering altijd een beetje kil en muf geweest. Het licht leek nooit helemaal tot in de hoeken te komen. 's Winters verdwenen de tapijten en banieren aan de muren achter een soort nevel – een soort schemeravond die overdag

voortduurde. Van de tegelvloer herinnerde ik me vooral dat hij was bedekt met biezen matten, die altijd een beetje vochtig en beschimmeld waren. Wanneer de schraagtafels werden klaargezet voor de maaltijden liepen honden er onderdoor en tussen de banken, als hongerige haaien die wachtten op brokken vlees of botten. Het was een rumoerige plek geweest, waar soldaten en gardisten soms luidkeels hun verhalen hadden zitten vertellen. Koning Vlijms Hertenhorst, herinnerde ik mij, was een nogal ruige en krijgshaftige burcht geweest, meer een kasteel en een bolwerk dan een koninklijk paleis.

Was dit door de tijd of door koningin Kettricken zo veranderd?

Het róók hier nu zelfs anders, minder naar zweet en honden, meer naar voedsel en brandend appelbomenhout. Het duister, dat vroeger nooit geheel was verdreven door de haardvuren en de kaarsen, had zich nu teruggetrokken, zij het met tegenzin, voor de kroonluchters die aan vergulde kettingen boven de lange, met blauwe kleden bedekte tafels hingen. De enige honden die ik zag waren kleintjes, die tijdelijk van de schoot van een dame waren ontsnapt om een ander hondje te provoceren of aan iemands schoenen te snuffelen. De rieten matten op de vloer waren schoon en lagen op een bodempje van zand. In het midden van de zaal was een groot deel van de vloer enkel bedekt met zand, dat in sierlijke patronen was geveegd, die straks door de dansers

zouden worden bedorven. Er zat nog niemand aan de tafels, maar er stonden al kommen met sappig fruit en mandjes met vers brood op. Vroege gasten stonden in groepjes bij elkaar of zaten op de stoelen of de beklede banken bij de haarden. Het geroezemoes van hun gesprekken mengde zich met de zachte muziek van een eenzame harpspeler op een podium naast de hoofdhaard. De hele zaal straalde een zorgvuldig geconstrueerde sfeer van afwachting uit. Rijen staande toortsen verlichtten de diverse niveaus van het hoge podium. Hun helderheid trok sterk de aandacht en benadrukte de belangrijkheid van degenen die hier straks zouden plaatsnemen. Op het hoogste niveau stonden troonachtige stoelen voor Kettricken, Plicht en Elliania en nog twee anderen. De iets kleinere, maar nog steeds indrukwekkende stoelen op het niveau daaronder waren waarschijnlijk voor de hertogen en hertoginnen van de Zes Hertogdommen die waren gekomen om getuige te zijn van de verloving van de prins. Een identiek podium, even hoog, was in gereedheid gebracht voor de edelen die Elliania vergezelden. Het derde en laagste podium was ongetwijfeld bedoeld voor degenen die bij de koningin hoog in aanzien stonden.

Meteen toen we de Grote Zaal binnenkwamen maakten diverse mooie jongedames die met jonge edelen hadden staan praten zich los van hun gezelschap en verzamelden zich rond heer Gouden. Het was zoiets als overvallen worden door

een zwerm vlinders. Gaasachtige windsels schenen nogal in de mode te zijn – een dwaze gewoonte die uit Jamaillia was komen overwaaien en die geen enkele warmte bood in de permanente kilte van de Grote Zaal. Ik zag kippenvel op de armen van vrouwe Heliotrope, die haar medeleven met heer Gouden stond te betuigen. Ik vroeg me af sinds wanneer de Hertenhorst zo gevoelig was geworden voor zulke buitenlandse fratsen in de kleding. Ik moest mezelf met tegenzin bekennen dat ik de veranderingen die ik om me heen zag niet alleen afkeurde omdat steeds meer van de Hertenhorst van mijn kinderjaren voor altijd verdwenen leek, maar ook omdat ze me het gevoel gaven dat ik duf en oud was geworden. Ik kon de veranderingen maar moeilijk verkroppen, en het idee dat ze goed zouden kunnen zijn nóg moeilijker. Kirrend en koerend om zijn verstuikte enkel escorteerden de dames heer Gouden naar een comfortabel plekje bij een haard. Ik was daarbij een gehoorzame bediende. Ik zette het voetenbankje klaar en legde er het kussen op. De jonge heer Eiken kwam erbij en stond erop, na een beslist 'laat mij dat doen, man', heer Gouden te helpen bij het in positie brengen van zijn gekwetste voet.

Ik stapte opzij en zag vanuit mijn ooghoek een groep Buiteneilanders binnenkomen. Ze bewogen zich bijna als een colonne soldaten en bleven in een compacte formatie bij elkaar, zonder zich te mengen met anderen. Dit waren nu eens lieden die niet waren veranderd. De mannen droegen

niet alleen leren harnassen en bontjassen, maar een paar van de oudere soldaten hadden zich zelfs getooid met krijgstrofeeën – een halssnoer van vingerkootjes of een vlecht van lokken van verslagen vijanden. De vrouwen in het gezelschap schreden even onbevreesd door de zaal als de mannen. Hun japonnen waren geweven van wol en in heldere kleuren geverfd, en uitsluitend met wit bont afgezet – vos, hermelijn, stroken ijsbeervacht. Vrouwelijke Buiteneilanders waren waarschijnlijk geen krijgers. In hun cultuur waren zij degenen die land bezaten. Terwijl mannen vaak jaren onderweg bleven voor hun strooptochten, zorgden zij thuis voor het land. Huizen en landerijen gingen over van moeder op dochter, evenals het overige familiebezit, zoals juwelen en gereedschappen. Mannen kwamen en gingen in het leven van een vrouw, maar een dochter behield altijd een band met het huis van haar moeder, en de banden van een man met zijn moeder waren sterker en duurzamer dan die met zijn bruid. Bleef een man té lang weg, dan kon een vrouw in zijn afwezigheid een andere man of minnaar nemen. Aangezien kinderen behoorden tot de moeder en haar familie, maakte het weinig uit welke vader ze had verwekt. Dat was althans de gang van zaken in hun oudste families, naar ik had vernomen. Ik bestudeerde hen en wist dat zij geen edelen waren in de zin zoals wij die kenden. Het ging hier waarschijnlijk om vrouwen die uitgestrekte landerijen bezaten en mannen die zich in de strijd hadden onderscheiden.

Terwijl ik de delegatie van de Buiteneilanders bekeek,

vroeg ik me af of ook in hun land inmiddels veranderingen waren opgetreden. Hun vrouwen waren nooit de slavin van hun mannen geweest. Die mannen dreven weliswaar handel in de vrouwen en meisjes die ze als buit mee naar huis hadden genomen, maar met hun eigen vrouwen deden ze zulke dingen niet. Hoe vreemd was het dan eigenlijk dat een vader wel het recht had zijn dochter aan te bieden als symbolisch onderpand voor een staat van vrede en handel? Was het wel Elliania's vader die dat aanbood? Of was haar aanwezigheid hier in feite een zet van een oudere, machtiger familie, die van haar moeder? En zo ja, waarom werd dat dan verdoezeld? Waarom dan de indruk gewekt dat pa haar kwam aanbieden? Waarom was Peottre de enige vertegenwoordiger van haar moeders kant?

Ondertussen luisterde ik met een half oor naar het gebabbel van de vrouwen die heer Gouden omringden. Twee ervan, vrouwe Heliotrope en vrouwe Calendula, waren eerder die dag bij hem in zijn kamer geweest. Ik concludeerde nu dat ze zusters waren, maar tevens rivalen in het zoeken van zijn aandacht. De manier waarop heer Eiken zich voortdurend tussen vrouwe Calendula en heer Gouden wist te dringen deed me vermoeden dat hij haar aandacht graag voor zichzélf zou hebben. Vrouwe Bloei was ouder dan de andere dames, en misschien ouder dan ikzelf. Ik vermoedde dat ze ergens in de Hertenhorst een echtgenoot had rondlopen. Ze straalde de matroneachtige agressie uit van

iemand die veilig getrouwd is, maar tegelijk nog genoegen beleeft aan de spanning van de jacht – zoals diverse jagers die ik heb gekend. Het ging haar eigenlijk niet om de prooi, maar om het bewijs dat ze die nog zou kúnnen vangen, ook te midden van concurrenten. Haar japon liet meer van haar borsten bloot dan gepast was, maar dat was niet zo uitdagend als het bij een jongere vrouw zou zijn geweest. De manier waarop ze haar hand op heer Goudens arm of schouder legde was bijna bezitterig. Twee keer zag ik hem die hand een tikje of een aai geven, alvorens hem van zich af te duwen. Misschien voelde zij zich daardoor gevleid, maar in mijn ogen leek het veeleer of hij een pluisje van zijn mouw veegde. Heer Lalwick, een man van middelbare leeftijd met een aardig gezicht, voegde zich bij het groepje rond heer Gouden. Het was een welgemanierde, keurig geklede man die zich nadrukkelijk aan mij voorstelde, een ongewone beleefdheid tegenover een bediende. Ik glimlachte toen ik boog voor zijn begroeting. Hij stootte verschillende keren tegen mij aan in zijn pogingen om dichter bij heer Gouden en de conversatie te geraken, maar het was gemakkelijk hem zijn onhandigheid te vergeven: telkens verzekerde hij me met een glimlach dat de botsing geheel en al zijn schuld was geweest. De conversatie leek vooral te gaan over heer Goudens gekneusde enkel en de onsympathieke genezer en hun aller treurnis dat hij zich nu niet met hen op de dansvloer kon begeven. Hier scoorde vrouwe Bloei ten opzichte van haar concurrenten door heer Goudens hand vast te pakken en te verklaren dat

ze hem graag gezelschap zou houden om te genieten van 'hoe jullie meisjes dansen met jullie aanbidders'. Heer Lalwick liet meteen weten dat ook hij met genoegen bij heer Gouden zou blijven, omdat hij toch maar een beroerde danser was. Toen heer Gouden hem verzekerde dat hij die bewering voor valse bescheidenheid hield en dat hij het niet zou wagen de dames in de Hertenhorst een zo zwierige partner te onthouden, leek de man verscheurd door verdriet om de afwijzing en dankbaarheid voor het compliment. Voordat de rivaliteit tussen de dames verder kon escaleren, hield de eenzame harpist plotseling op met spelen. Een page naast hem had hem kennelijk een teken gegeven, want hij stond op en kondigde met zijn geoefende stem, die gemakkelijk de Grote Zaal vulde en alle gesprekken overstemde, de entree aan van koningin Kettricken Ziener en prins Plicht, erfgenaam van de Zienerstroon. Op een gebaar van heer Gouden bood ik hem mijn arm aan om hem te helpen opstaan. Het werd stil in de zaal en iedereen keek naar de deur. Er werd alvast ruimte gemaakt voor de weg vandaar naar het podium.

Koningin Kettricken kwam binnen met prins Plicht rechts van haar. Ze had veel geleerd in de jaren sinds ik haar voor het laatst een dergelijke entree had zien maken. Ik werd overvallen door de tranen die opeens in mijn ogen prikten en ik moest vechten om een brede, triomfantelijke grijns te onderdrukken.

Ze was magnifiek.

Een rijk bewerkte japon zou slechts hebben afgeleid van haarzelf. Ze droeg het Hertensprongse blauw, afgezet met een contrasterende rand van marterbont. De eenvoudige lijnen van het gewaad accentueerden haar slankheid en haar lengte. Recht als een soldaat liep ze, maar tevens zo rank en soepel als een rietstengel. Het glimmende goud van haar haren was gebundeld in een vlecht die als een krans om haar hoofd lag, en viel voor het overige als een gladde waterval tot over haar rug naar beneden. Haar koningskroon leek dof in verhouding tot die stralende lokken. Geen ringen sierden haar vingers, geen snoer strikte zich om de blanke zuil van haar hals. Zij was een koninklijk iemand van nature, niet om reden van wat ze droeg.

Plicht was gekleed in een sober blauw gewaad. Het deed me denken aan hoe Kettricken en Rurisk gekleed waren geweest toen ik hen voor het eerst zag. Bij die gelegenheid had ik deze twee erfgenamen van het Bergrijk aangezien voor bedienden. Ik vroeg me af of de Buiteneilanders de onopgesmuktheid van Plichts kleding zouden opvatten als nederigheid of als gebrek aan rijkdom. Hij droeg een simpele zilveren band om zijn warrige zwarte lokken. Hij was nog niet oud genoeg om de kroon van de kroonprins te dragen. Tot zijn zeventiende was hij slechts een prins, ook al was hij de enige erfgenaam. Zijn enige andere ornament was een zilveren ketting waarin een aantal gele diamanten was gezet.

Zijn ogen waren even donker als die van zijn moeder licht waren. Hij zag eruit als een Ziener, maar de kalme aanvaarding op zijn gezicht was een product van wat zijn Bergrijkse moeder hem had geleerd.

Koningin Kettrickens stille gang door de menigte was zowel waardig als intiem, want de glimlach op haar gezicht bij het aankijken van de verzamelde gasten getuigde van oprechte warmte. Plicht keek ernstig. Misschien wist hij dat een glimlach van hem geforceerd zou lijken. Hij bood zijn moeder zijn arm toen ze het podium beklommen. Ze stelden zich op bij de tafel, maar gingen niet zitten. Kettricken sprak met zachte, maar heldere stem: 'Vrienden en onderdanen, laten we nu in onze Grote Zaal een hartelijk welkom bereiden aan de narkieza Elliania, een dochter van de Zwartwaters op Gods Runen.'

Ik constateerde met genoegen dat ze Elliania niet alleen noemde bij haar moeders naam, maar ook hun eigen naam voor de Buiteneilanden gebruikte. En tevens dat onze koningin had verkozen deze aankondiging persoonlijk te doen en haar niet over te laten aan de minstreel. Toen ze naar de open deuren wees richtten ieders ogen zich die kant op. De minstreel herhaalde nu Elliania's naam, maar voegde er die van Arkon Bloedsnee, haar vader, en Peottre Zwartwater, haar moeders broer, aan toe. De manier waarop hij 'moedersbroer' uitsprak deed me vermoeden dat hij tot uitdrukking had willen brengen dat dit in de taal van de

Buiteneilanders één woord was. Toen kwamen de aangekondigde gasten binnen.

Arkon Bloedsnee liep voorop. Hij had een imposante gestalte en zijn omvang werd nog vergroot door de mantel van berenvel die over een schouder was geslagen. Het was het geelwitte bont van een ijsbeer. Zijn kleding was van wol – een broek en een wambuis – maar een leren vest en een brede leren gordel gaven hem een geharnaste, krijgshaftige aanblik, hoewel hij geen wapens droeg. Overal glinsterde het van goud en zilver en juwelen. Hij droeg het om zijn hals en polsen, boven zijn voorhoofd, aan zijn oren. Hij droeg banden van zilver om zijn linker bovenarm, en van goud om de rechter. In sommige van die banden waren edelstenen gevat. Zijn vrijpostige houding transformeerde dit vertoon van rijkdom tot protserige opzichtigheid. Zijn gang combineerde het waggelen van een zeeman met de arrogante tred van een soldaat. Ik vermoedde dat ik een hekel aan hem zou hebben. Hij bekeek de zaal met een brede grijns, alsof hij niet kon geloven dat hij zo had geboft. Zijn blik gleed over de gereedstaande tafels en de verzamelde edelen en verplaatste zich toen naar de plek waar Kettricken hem op het podium naast zich verwachtte. Zijn glimlach werd nog breder, alsof hij opeens een onopgeëiste buit voor zich zag. Toen wist ik zeker dat ik een hekel aan hem had.

Achter hem liep de narkieza. Peottre escorteerde haar,

een stap rechts achter haar. Hij was eenvoudig gekleed als een soldaat, in bont en leer. Hij droeg gouden oorringen en een zware halsring van goud, maar scheen zich onbewust te zijn van deze sieraden. Ik bemerkte dat hij niet alleen de plek, maar ook de houding van een lijfwacht had gekozen. Zijn blik zocht de menigte waakzaam af. Als er iemand zou zijn geweest die de narkieza kwaad had willen doen, zou hij die aanvaller zonder dralen hebben gedood. Toch straalde hij niet achterdocht uit, maar kalme competentie. En het meisje dat voor hem uit liep voelde zich kennelijk veilig met die gedrongen man achter haar rug.

Ik vroeg me af wie haar kleren had uitgezocht. Haar korte tuniek was van sneeuwwitte wol. Een emaillen speld – een opspringende narwal – sloot het manteltje dat over haar schouder hing en een blauwe plooirok viel bijna tot op de vloer. Glimpen van haar voeten onthulden dat ze schoentjes van wit bont droeg. Haar sluike zwarte haar was achter haar hoofd bij elkaar gebonden met een zilveren ring, maar viel daarvandaan over haar rug naar beneden als een waterval van zwarte inkt, waarin op vele plekken zilveren belletjes glinsterden. Op haar hoofd droeg ze de zilveren diadeem met honderd saffiertjes erin.

En ze koos haar eigen tempo. Een stap, even rust, weer een stap. Haar vader, die zich hiervan niets aantrok – of het misschien niet merkte – liep regelrecht naar het podium, klom naar boven en moest toen naast koningin Kettricken

wachten op zijn dochter. Peottre paste zich in alle rust bij haar tempo aan. Het meisje keek niet recht voor zich uit, maar wendde haar hoofd bij elke stap naar links of naar rechts. Ze nam de mensen die haar blik beantwoordden aandachtig op, alsof ze al die gezichten wilde onthouden. Het glimlachje om haar lippen leek echt. Het was griezelig om zoveel beheerstheid waar te nemen bij een meisje dat nog zo jong was. Het kind dat ik voor het laatst had gezien toen het op de rand van een driftaanval balanceerde, was vervangen door een persoonlijkheid die je inderdaad een koningin in de dop kon noemen. Toen ze op twee passen van het podium was gekomen, stapte Plicht naar beneden om haar zijn arm te bieden. Dit was het enige moment waarop ik haar heel even onzeker zag. Ze keek haar oom vanuit haar ooghoek aan als om hem te smeken zijn arm aan te bieden. Ik zag niet hoe hij haar te kennen gaf dat ze de arm van de prins moest aanvaarden, wel dat ze berustend keek toen ze haar hand boven zijn arm liet zweven. De druk van haar steunen moet lichter dan die van een opvliegende vlinder zijn geweest toen ze naast hem de treden van het podium beklom. Peottre volgde hen. Zijn stappen waren zwaar. Hij ging niet voor een stoel staan, maar stelde zich op achter die van de narkieza. Toen de anderen zaten vereiste het een gebaar en een zachte mondelinge aansporing door de koningin om hem op zijn stoel te laten plaatsnemen.

Daarna kwamen de hertogen en hertoginnen van het koninkrijk naar binnen. Ze schreden door de zaal en namen de

voor hen gereserveerde plaatsen op het podium in. De hertogin van Holt verscheen als eerste, met haar gemaal aan haar zijde. Geloof, zo heette deze hertogin, was gegroeid in haar rol. Ik herinnerde me haar nog als dat slanke meisje met het bebloede zwaard in de hand, vergeefs vechtend om haar vaders leven te redden tijdens een overval door de Rode Kapers. Ze droeg haar sluike donkere haren nog even kort als toen. De man aan haar zijde was groter dan zij. Hij had grijze ogen en liep op de soepele manier van een echte soldaat. De verbondenheid tussen hen beiden was evident en ik was blij dat zij voor zichzelf het geluk had weten te vinden.

Na haar kwam hertog Kelvar van Kolktij. Hij was oud en krom geworden en steunde met een hand op zijn stok en met de andere op zijn vrouws schouder. Vrouwe Gracia was gerijpt tot een middelbare dame met ronde vormen. Haar hand op die van haar echtgenoot steunde hem op meerdere manieren. Haar japon en juwelen waren eenvoudig, alsof ze zich eindelijk op haar gemak voelde in haar status van hertogin van Kolktij. Zij paste haar stappen aan bij de nu aarzelende tred van haar man, nog altijd volkomen trouw aan degene die haar van het platteland had geplukt om haar tot zijn gade te maken.

Hertog Shemshy van Schoof liep alleen. Hij was nu weduwnaar. De laatste keer dat ik hem had gezien stond hij met hertog Brawndy van Holt voor mijn cel in de kerkers van

Regaal. Hij had me niet veroordeeld, maar evenmin had hij me een mantel om me te verwarmen toegeworpen, zoals de hertog van Holt had gedaan. Hij bezat nog steeds arendsogen, en een licht afhangen van zijn schouders was de enige concessie die hij aan zijn leeftijd had gedaan. Hij had zijn huidige oorlogvoering met Kwarts aan zijn dochter en erfgename toevertrouwd en nam zelf de tijd om deze verloving van zijn prins bij te wonen. Achter hem liep hertog Helder van Dracht. Hij was volwassen geworden sedert de dagen waarin Regaal de last van de verdediging van de burcht Hertenhorst plompverloren op zijn onervaren schouders had gelegd. Hij zag er nu uit als een man. Ik had zijn hertogin nooit eerder gezien. Ze leek de helft jonger dan zijn veertig jaar. Het was een blonde, slanke jongedame die warm glimlachte naar de lagere edelen die haar het podium zagen beklimmen. Tenslotte kwamen de hertog en hertogin van Gaarde. Beiden waren onbekenden voor mij. Drie jaar geleden was Gaarde geteisterd door kinkhoest, en dat had niet alleen de hertog het leven gekost, maar ook zijn oudste zonen. Ik pijnigde mijn geheugen om me de naam van de erfdochter te herinneren. Het was vrouwe Zwier van Gaarde, verkondigde de minstreel even later, en haar echtgenoot was hertog Jower. Haar nervositeit deed haar jonger lijken dan ze was en Jowers hand op de hare leek eerder bedoeld om haar gerust te stellen dan om haar te leiden.

Vervolgens was het podium van de Buiteneilanders aan de beurt. Zij leken echter niet bekend te zijn met het fenomeen van formele entrees, want ze beklommen simpelweg het podium en namen in een willekeurige schikking hun plaatsen in, waarbij velen glimlachjes en commentaren uitwisselden. Arkon Bloedsnee grijnsde breeduit op hen neer. De narkieza leek verscheurd door trouw aan haar landgenoten en schaamte omdat ze niet de moeite namen zich aan onze gewoonten te houden. Peottre staarde over hun hoofden alsof het hem allemaal niets kon schelen. Pas toen iedereen gezeten was realiseerde ik me dat dit mensen van Arkon waren, niet van Peottre. Iedereen droeg in een of andere vorm het embleem van een everzwijn. Dat van Arkon was met gouddraad op zijn borst geborduurd. Een van de vrouwen had een tatoeage op de rug van haar hand, een van de mannen droeg het everzwijn als een gebeeldhouwd botje aan zijn riem. Het symbool was noch op het lichaam van de narkieza, noch op dat van Peottre te vinden. Ik herinnerde me de springende narwal op de sluiting van haar manteltje. Bij nadere bestudering van zijn kleding bleek Peottre een narwal als gesp van zijn riem te hebben. En de gestileerde tatoeage op zijn gezicht zou best een schetsmatige weergave van de hoorn van een narwal kunnen zijn. Zo, zo. Hadden we hier dan twee clans, die beide de narkieza aanboden? Ik besloot dat deze vraag nader onderzoek verdiende.

Degenen die de tafel aan de voet van het podium vulden maakten hun entree met minder bombarie. Tot hen behoorde Chade, en ook Laurier, koningin Kettrickens jachtmeesteres. Zij droeg een scharlakenrode japon en het deed me genoegen dat ze een zo prominente plaats had gekregen. De anderen kende ik niet, op de twee hekkensluiters na. Spreeuw, zo begreep ik meteen, kwam natuurlijk met opzet als allerlaatste de Grote Zaal binnen. Ze zag er schitterend uit in een groene japon die me deed denken aan de keel van een kolibrie. Ze droeg verfijnde kanten handschoenen, als om te benadrukken dat ze vanavond meer een gast van de koningin dan haar minstreel was. En een van die zo fraai gehandschoende handen rustte op de gespierde onderarm van de man die haar begeleidde. Het was een jongeman die er goed uitzag, gezond van lichaam, open van gezicht. Aan zijn glunderende glimlach en de manier waarop hij haar escorteerde was te zien hoe trots hij was op zijn vrouw. Ik had de indruk dat hij haar op zijn arm etaleerde zoals een valkenier dat met zijn fraaiste vogel doet. Ik keek naar de jongeling die ik – zonder het te weten – had bedrogen en voelde genoeg schaamte voor Spreeuw en mij tezamen. Toen ze me passeerden, wendde ik mijn ogen af, want ik wilde van geen van beiden een blik opvangen. Hij wist helemaal niets van mij, en dat wilde ik graag zo houden. Ik wilde zelfs zijn naam niet kennen, maar mijn verraderlijke oren vingen hem niettemin op. Heer Visser.

Terwijl dit tweetal hun plaatsen innam, begonnen ook de

anderen in de zaal hun plaatsen aan de tafels op te zoeken. Ik pakte heer Goudens voetenbankje en kussen op en hobbelde met hem naar zijn plek, waar ik hem hielp zich te installeren. Hij had een goede plaats, in aanmerking genomen dat hij een buitenlandse edelman was die nog niet lang aan het hof verkeerde. Ik vermoedde dat hij persoonlijk had geregeld dat hij tussen twee oudere echtparen was geplaatst. De vrouwen uit zijn gezelschap verlieten hem node en beloofden veelvuldig dat ze tijdens het dansen zouden terugkeren om hem gezelschap te houden. Bij zijn vertrek wist heer Lalwick voor de zoveelste keer met zijn billen tegen mijn heup te botsen. Hij zag mijn gechoqueerdheid toen ik eindelijk besefte dat die contacten moedwillig waren, want behalve op zijn glimlachje trakteerde hij me deze keer ook op een opgetrokken wenkbrauw. Achter me hoorde ik heer Gouden geamuseerd kuchen. Ik keek de man kwaad aan en hij vertrok haastig.

Toen de gasten hadden plaatsgenomen en de bedienden in drommen de zaal binnenkwamen, zwol het geroezemoes van de gesprekken snel aan. Heer Gouden voerde bekwaam en charmant een conversatie met zijn tafelgenoten. Ik stond vlak achter hem, op wenkafstand, en bestudeerde de verzamelde menigte. Toen ik een blik op het hoogste podium wierp, ontmoetten prins Plichts ogen de mijne. Ik las de dankbaarheid af van zijn gezicht. Ik wendde mijn hoofd

meteen af en hij volgde mijn voorbeeld, maar de magische band tussen ons beiden trilde van dank en nervositeit. Het besef dat mijn aanwezigheid van zo enorm groot belang voor hem was maakte me nederig, en ook een beetje bang.

Maar ik deed mijn best om me daardoor niet te laten afleiden van mijn plicht. Ik wist Civil Bresinga te lokaliseren. Hij zat aan een tafel voor lagere edelen – de landadel van Hertensprong en Dracht. Sydel, zijn verloofde, kon ik aan die tafel niet ontwaren. Was hun verbintenis verbroken? Heer Gouden had schaamteloos met haar geflirt toen we logeerden in Galeton, de burcht van de Bresinga's. Die onhoffelijkheid en zijn niet minder onbeschaamde belangstelling voor Civil zelf hadden ertoe geleid dat de jongeman nu vreselijk van hem walgde. Het was allemaal slechts komedie geweest, wist ik, maar Civil zou dat vermoedelijk nooit achterhalen. Ik constateerde dat ten minste twee mannen aan die tafel Civil goed leken te kennen en besloot uit te zoeken wie zij waren. In een bijeenkomst van deze omvang werd mijn Wijsheidszintuig nagenoeg gesmoord door de levende aanwezigheid van zoveel entiteiten. In zulke drukte kon ik onmogelijk peilen wie wel of niet de Wijsheid zou kunnen bezitten. En degenen die erover beschikten zouden dat op een avond als deze natuurlijk zo goed mogelijk proberen te verbergen.

Niemand had me gewaarschuwd dat vrouwe Patience aanwezig zou zijn. Toen mijn blik op haar viel – ze zat aan

een van de beste tafels – sloeg mijn hart een paar slagen over en begon toen te bonken. Mijn stiefmoeder, de vrouw van mijn vader, was in een levendig gesprek gewikkeld met een jonge man naast haar. Dat wil zeggen: zij praatte en hij staarde haar aan, met zijn mond halfopen en knipperend met zijn ogen. Ik nam hem niets kwalijk, want zelf had ik ook altijd moeite gehad met haar steeds maar voortsproeiende fontein van opmerkingen, vragen en opinies. Ik rukte mijn blik van haar los, alsof ik bang was dat mijn staren haar bewust zou maken van mijn aanwezigheid. In de volgende minuten keek ik nog verschillende keren tersluiks haar kant op. Ze droeg de robijnen die mijn vader haar had geschonken – het snoer dat ze ooit had verkocht om geld te vergaren voor de lijdende bevolking van Hertensprong. Haar grijze haar was versierd met laatbloeiende bloemen, een gewoonte die even verouderd was als de japon die ze droeg, maar voor mij was haar excentriciteit een vertederende en kostbare schat. Ik zou willen dat ik naar haar toe kon gaan en naast haar op de vloer kon knielen om haar te bedanken voor alles wat ze voor mij had gedaan, niet alleen tijdens mijn leven, maar ook toen ze me voor dood had gehouden. Het was natuurlijk een zelfzuchtig verlangen, in zekere zin. En toen ik mijn blik wederom van haar losrukte kreeg ik mijn tweede grote schok van die avond.

De gezelschapsdames en dienstmeisjes van de koningin zaten eervol aan een tafel die bijna grensde aan het podium.

Dit was ook weer een gunstbetoon vanwege de koningin, waarbij ze geen rekening hield met rangen en standen. Een paar van de dames herkende ik van vroeger. Vrouwe Hoopvol en vrouwe Bescheidenheid waren al gezelschapsdames van de koningin toen ik in de Hertenhorst woonde. Het deed me plezier te zien dat ze nog aan Kettrickens zijde waren. Van vrouwe Withart herinnerde ik me alleen de naam. De anderen waren jonger. Ze waren nog maar kinderen toen ik voor het laatst bij mijn koningin was geweest. Maar één ervan kwam me niettemin bekend voor. Misschien had ik haar moeder gekend? Maar toen ze haar hoofd draaide en haar ronde gezicht naar beneden boog in reactie op een of ander grapje, herkende ik haar opeens. Rosemarie. Het plompe meisje was uitgegroeid tot een weelderige dame. Toen ik haar de laatste keer had gezien was ze de page van de koningin geweest, en had ze Kettricken voortdurend op de hielen gevolgd, zonder haar ooit te verlaten. Het was een ongewoon rustig en goedgehumeurd kind. Ze had de gewoonte gehad aan Kettrickens voeten te doezelen wanneer de koningin en ik overlegden. Zo had het tenminste geléken. Ze was Regaals kleine spion bij de koningin geweest en ze had hem niet alleen rapport uitgebracht over alles wat ze deed, maar hem ook geholpen bij aanslagen op Kettrickens leven. Ik had haar zelf geen van die schanddaden zien verrichten, maar Chade en ik hadden achteraf gededuceerd dat zij Regaals werktuig en

postduif moest zijn geweest. Chade wist het, Kettricken wist het. Hoe was het dan mogelijk dat ze nog leefde, en dat ze hier zat te lachen en te dineren, vlak bij de koningin, op wie ze nu zelfs een dronk uitbracht door haar glas op te heffen? Ik rukte mijn blik van haar los en moest me inspannen om niet zichtbaar te beven van woede.

Ik tuurde een poosje naar mijn voeten, haalde langzaam en diep adem, en probeerde de kleur van toorn uit mijn gezicht te laten wegtrekken.

Iets verkeerds?

De kleine gedachte rinkelde in mijn geest als een op tegels gevallen muntje. Ik sloeg mijn ogen op en zag dat prins Plicht bezorgd mijn kant op keek. Ik haalde mijn schouders op, voor hem, en trok toen aan mijn kraag alsof mijn strakke jacquet me hinderde. Ik reikte niet naar hem met mijn Vermogen. Het verontrustte me dat hij me achter mijn beschermingswanden had weten te bereiken, maar het verontrustte me nog méér dat hij de Wijsheid had gebruikt om zijn via het Vermogen gevormde gedachte naar mij toe te duwen. Ik wilde niet dat hij de Wijsheid gebruikte en ik wilde al helemáál niet dat hij de twee vormen van magie sámen gebruikte. Daarmee zou hij gewoonten kunnen vormen die hij nooit meer kwijt zou raken. Ik wachtte even, zocht toen nogmaals zijn bezorgde blik en glimlachte heel even. Toen wendde ik mijn hoofd weer af. Ik voelde zijn tegenzin, maar ook hij keek daarna een andere kant op. Het zou zeer

ongelukkig zijn als iemand opmerkte dat prins Plicht betekenisvolle blikken wisselde met een bediende in de zaal.

De maaltijd was voortreffelijk en langdurig, maar ik zag dat noch Plicht, noch Elliania veel voedsel tot zich nam. Arkon Bloedsnee at en dronk echter voldoende om dat ruimschoots te compenseren. Toen ik dat zag kwam ik tot de conclusie dat hij een stoere kerel was, en niet dom, maar zeker niet de tacticus of diplomaat die dit huwelijk had gearrangeerd. Zijn persoonlijke belangstelling voor Kettricken was evident, en misschien naar Buiteneilandse begrippen complimenteus. Mijn snelle blikken in de richting van het hoogste podium leerden me dat Kettricken beleefd reageerde op zijn conversatie, maar pogingen deed om meer van haar eigen woorden tot de narkieza te richten. Het meisje antwoordde haar in korte, maar vriendelijke zinnetjes. Ze leek eerder ietwat gereserveerd dan mokkend. Vanaf ongeveer halverwege het maal bleek oom Peottre nogal te ontdooien tegenover Kettricken, misschien tegen zijn zin. Hij begon eigen commentaar te geven bij dingen die Elliania zei, en al spoedig converseerden hij en Kettricken over Elliania's hoofd heen. Ik zag bewondering glimmen in Kettrickens ogen en ze luisterde met oprechte belangstelling naar zijn woorden. Het meisje leek ondertussen bijna dankbaar dat ze alleen nog maar in haar voedsel hoefde te prikken en af en toe moest knikken bij wat er werd gezegd.

Plicht, welopgevoede knaap als hij was, knoopte een gesprek aan met Arkon Bloedsnee. De jongen scheen de truc te hebben ontdekt om de van nature praatzieke Bloedsnee precies die vragen te stellen die zijn woordenstroom op gang hielden. Naar de bijbehorende gebaren te oordelen had Bloedsnee het hoofdzakelijk over zijn vaardigheden in de strijd en de jacht. Plicht toonde zich in gepaste mate geïmponeerd en knikte en lachte op de juiste momenten.

De ene keer dat Chade's blik de mijne ontmoette keek ik demonstratief naar Rosemarie en trok een kwaad gezicht, maar toen ik weer naar hem keek om zijn reactie te zien zat hij weer opgewekt te babbelen met de dame links van hem. Ik gromde zachtjes, maar begreep dat uitleg pas later zou volgen.

Toen het einde van de maaltijd naderde voelde ik Plichts spanning groeien. Zijn glimlach begon iets te veel tanden te ontbloten. Toen de koningin een gebaar maakte naar de minstreel en deze vervolgens om stilte vroeg, zag ik dat Plicht even zijn ogen sloot, als om zich schrap te zetten. Toen vestigde ik mijn aandacht op Elliania. Ik zag dat ze haar lippen bevochtigde, en misschien beet ze haar tanden op elkaar om beven tegen te gaan. Naar zijn naar opzij gebogen houding te oordelen hield oom Peottre onder de tafel haar handje vast. In elk geval haalde ze diep adem en ging toen rechter zitten.

Het was een simpele ceremonie. Ik besteedde meer aandacht aan de gezichten van degenen die ervan getuige

waren. Alle betrokkenen begaven zich naar de voorzijde van het hoogste podium. Kettricken stond naast Plicht, en Arkon Bloedsnee naast zijn dochter. Ongevraagd ging Peottre achter haar staan. Toen Arkon de hand van zijn dochter in die van de koningin legde, zag ik dat hertogin Geloof van Holt haar ogen dichtkneep en haar lippen op elkaar perste. Misschien herinnerden ze zich in Holt nog al te goed hoe ze hadden geleden onder de invallen door de Rode Kapers. De hertog en hertogin van Gaarde reageerden echter volstrekt anders. Ze keken elkaar vol warmte diep in de ogen, alsof ze terugdachten aan hun eigen trouwbelofte tegenover elkaar. Patience keek stil en plechtig voor zich uit naar een onduidelijke verte. De jonge Civil Bresinga leek een beetje jaloers en wendde toen zijn ogen af, alsof hij de aanblik niet kon verdragen. Ik zag niemand met boosaardigheid naar het koppel zelf kijken, hoewel sommigen, net als Geloof, duidelijk een eigen mening hadden over deze alliantie.

De handen van het stel werden deze keer nog niet met elkaar verbonden. Elliania's hand werd in die van Kettricken gelegd en Plicht en Arkon omvatten elkaars polsen – een oude begroeting van bevriende krijgers onder elkaar. Iedereen leek een beetje verwonderd toen Arkon een van de gouden banden van zijn pols trok en hem om die van Plicht klemde. Hij grinnikte luid toen hij zag hoe ruim het ding om de veel smallere arm van de jongen hing en Plicht lachte goedmoedig mee en stak zelfs zijn arm omhoog, om het

iedereen goed te laten zien. De delegatie van Buiteneilanders leek dit op te vatten als een sportief gebaar van de prins, want ze bonkten allemaal goedkeurend op het tafelblad. Om Peottre's mond was een miniem glimlachje verschenen. Was dat omdat er in de door Arkon aan Plicht geschonken armband een everzwijn gegrift stond, en geen narwal? Had de prins zich verbonden aan een clan die geen autoriteit bezat over de narkieza?

Toen volgde het enige incident dat een smet leek te werpen op het gladde verloop van de plechtigheid. Arkon greep de prins bij de pols en draaide Plichts handpalm naar boven. De jongen tolereerde het, maar ik bespeurde hoe slecht op zijn gemak hij zich voelde. Arkon leek zich daar niet van bewust te zijn toen hij de verzamelde menigte luidop vroeg: 'Zullen we hun bloed nu vermengen, als teken van de komende kinderen, die dat bloed met elkaar zullen delen?'

Ik zag dat de adem van de narkieza even stokte, maar ze stapte niet achteruit naar Peottre's bescherming. In plaats daarvan deed hij een stap naar voren. Met een onbewust vertoon van bezitterigheid legde hij zijn hand op de schouder van het meisje. Zijn woorden klonken effen en kalm, en behelsden zo te horen een milde reprimande. 'Dit is daarvoor noch de tijd, noch de plaats, Bloedsnee. Het bloed van de man dient te vallen op de haardstenen van haar moeders huis, anders heeft de vermenging geen voorspellende waarde. Maar je kunt iets van jouw bloed op de haardstenen van de moeder

van de prins laten vallen, als je dat graag wilt.'

Ik vermoed dat er een verborgen uitdaging in die woorden besloten lag – een verwijzing naar een gewoonte die we in de Zes Hertogdommen niet kenden. Want toen Kettricken haar hand ophief om duidelijk te maken dat een dergelijk gebaar niet nodig was, stak Arkon zijn arm naar voren. Hij schoof zijn mouw omhoog, trok nonchalant het mes uit de schede aan zijn riem en maakte met de punt een snee over de binnenkant van zijn onderarm. Aanvankelijk welde er alleen wat bloed op in de snee zelf, maar toen klauwde hij met zijn vingers in de wond en schudde met zijn arm om de bloedtoevoer te versnellen. Kettricken bleef wijselijk roerloos staan en liet de barbaar ongestoord het gebaar maken dat hij aan de eer van zijn huis verschuldigd meende te zijn. Hij toonde zijn bloedende arm aan het hele gezelschap en terwijl er een geïmponeerd gemompel opsteeg, schulpte hij zijn andere hand onder het neerdruipende bloed. De oogst wierp hij in een abrupt gebaar ver van zich af, als was het een zegening voor allen in de zaal. Sommigen gilden toen de druppeltjes op een paar gezichten en kleren van de verzamelde adel spetterden. Er viel een stilte toen Arkon Bloedsnee vervolgens van de verhoging afdaalde en naar de grootste haard in de Grote Zaal schreed. Daar verzamelde hij opnieuw een plasje bloed in zijn handpalm, maar deze keer wierp hij de oogst in de vlammen. Daarna bukte hij zich,

wreef zijn bebloede hand over de haardstenen voor het vuur en ging toen weer staan, waarbij hij zijn mouw toestond over de verwonding te schuiven. Hij opende zijn armen breeduit, alsof hij de menigte uitnodigde om te reageren. Aan de tafel van de Buiteneilanders begonnen de mensen te juichen en luid op het tafelblad te bonken. Na een poosje sloten de gasten uit de Zes Hertogdommen zich hierbij aan met applaus en instemmend gejoel. Zelfs Peottre Zwartwater stond te grijnzen en toen Arkon zich weer bij hen voegde op het podium omvatten zij publiekelijk elkaars polsen.

Toen ik dat zag begon ik te denken dat hun relatie veel gecompliceerder was dan ik tot dan toe had gedacht. Arkon was Elliania's vader, maar het leek me onwaarschijnlijk dat hij uit dien hoofde het respect van Peottre had. Maar nu ik de twee als strijdmakkers bij elkaar zag staan voelde ik tussen hen beiden de camaraderie van mannen die naast elkaar hadden gestreden. Dus er was wel degelijk sprake van achting, al vond Peottre niet dat Arkon het recht had Elliania weg te geven als symbolische bekrachtiging van een verdrag.

Dat bracht me weer helemaal terug bij de kernvraag van dit mysterie. Waarom stond Peottre het toe? Waarom deed Elliania daaraan mee? Als er voordeel te behalen was uit deze alliantie, waarom liep het huis van de moeder daar dan niet mee te geuren en bood die familie het meisje niet in alle openheid zélf aan?

Ik bestudeerde haar aandachtig, zoals Chade me had

geleerd. De geste van haar vader had tot haar verbeelding gesproken. Ze glimlachte naar hem, trots op zijn fierheid en de show die hij had opgevoerd voor de edelen van de Zes Hertogdommen. Een deel van haar genoot van dit alles – de pracht en de praal, de ceremonie, de kleren, de muziek, al die mensen die naar haar staarden. Al die opwinding en glorie sprak haar aan, maar uiteindelijk wilde ze toch ook weer terugkeren naar wat veilig en vertrouwd was, een voortzetting van het leven dat ze gewend was, bij haar moeder thuis, op het landgoed van haar moeder. Ik vroeg me af hoe Plicht dat gegeven zou kunnen gebruiken om haar gunst te winnen. Waren er plannen om hem de gelegenheid te geven zich bij haar moeder thuis te presenteren, met geschenken en ander eerbetoon? Misschien zou ze een gunstiger beeld van hem krijgen als zijn gretige belangstelling voor haar opzichtig zou worden geëtaleerd voor de ogen van haar verwanten in haar eigen land. Meisjes vonden het meestal toch wel fijn om dat soort verering te ondergaan, of niet? Ik borg mijn overwegingen weg om ze morgen aan Plicht voor te leggen. Ik vroeg me af of ze ergens op sloegen en of hij er iets aan zou hebben.

Terwijl ik daar stond te mijmeren had koningin Kettricken de minstreel een knikje gegeven. Hij gaf de muzikanten het signaal dat ze in actie moesten komen. Koningin Kettricken glimlachte en zei iets tegen de andere mensen op het hoogste

deel van het podium. Iedereen nam zijn plaats weer in en de muziek begon. Plicht bood zijn hand aan Elliania.

Ik had medelijden met hen beiden, de rijkdom van twee volken als have en goed aan elkaar gekoppeld ten bewijze van een alliantie. De hand van de narkieza zweefde boven de pols van de prins toen ze samen de treden van het podium afdaalden en naar het in patronen geveegde zand van de dansvloer liepen. In een kortstondige gewaarwording via mijn Vermogen bemerkte ik dat zijn kraag hinderlijk tegen zijn bezwete nek schuurde, maar daarvan liet hij niets blijken in zijn glimlach en zijn sierlijke buiging voor zijn partner. Hij stak zijn armen naar haar uit en zij naderde net voldoende om zijn vingertopjes toe te staan haar taille te raken. Ze legde haar handen niet op zijn schouders – zoals in de traditionele houding – maar trok er haar rokken een klein eindje mee omhoog, als om die rokken en haar mooie voetjes beter te etaleren. Toen begon de muziek te spelen en dansten ze samen zo perfect als poppen aan de touwtjes van een meesterlijke speler. Het bood een prachtige aanblik, die passen en draaien die ze samen uitvoerden. Ik bekeek de gezichten van de toeschouwers en verbaasde me over het brede spectrum van emoties dat ik weerspiegeld zag. Chade glunderde van tevredenheid, maar Kettrickens gezicht drukte enige aarzeling uit en ik vermoedde dat ze stiekem hoopte dat Plicht in deze verbintenis niet alleen politiek voordeel, maar ook ware affectie zou vinden. Arkon Bloedsnee sloeg zijn armen over elkaar en bekeek het dansende tweetal alsof ze

het levende bewijs van zijn macht waren. Peottre bestudéérde de menigte, net als ik. Hij was continu de lijfwacht van zijn pupil. Hij keek niet ongelukkig of kwaad, maar glimlachen deed hij evenmin. Toevallig ontmoette zijn blik even de mijne en ik durfde niet weg te kijken, maar staarde hem aan alsof ik hem niet echt waarnam. Daarna keek hij weer in de richting van Elliania en er verscheen een bijna onzichtbaar lachje om zijn lippen. Alsof ik daardoor werd meegezogen volgde mijn blik de zijne. Vanaf dat moment liet ik me vermaken door het schouwspel. Terwijl ze zwierden en zwaaiden op de maat van de muziek werden de patronen in het zand weggevaagd en veranderd. Plicht was groter dan zijn partner. Voor hem was het ongetwijfeld gemakkelijker om neer te kijken naar haar gezicht en zijn glimlach te bewaren en in de maat te blijven, dan het omhoog kijken en de andere taken voor háár waren. Hij keek alsof zijn uitgestoken armen en handen de vlucht van een vlinder omvatten, zo lichtvoetig waren haar bewegingen. Ook ik zag het met een soort goedkeuring aan en ik begreep nu waarom Peottre zich had laten verleiden tot een instemmend glimlachje. Mijn jongen deed geen poging het meisje vast te grijpen. Zijn aanraking beperkte zich tot een soort omlijsting van haar vrijheid tijdens het dansen. Hij legde haar geen claim op, bepaalde ook niet haar grenzen, maar benadrukte tegenover de toeschouwers veeleer hoe gracieus en vrij zij zich bewoog. Ik vroeg me af waar Plicht die wijsheid vandaan haalde. Had Chade hem geadviseerd of was dit het beroemde instinct voor diplomatie

waarover sommige Zieners leken te beschikken? Toen besloot ik dat het niet ter zake deed. Hij had er Peottre aangenaam mee verrast en dat zou hem uiteindelijk voordeel kunnen bezorgen, vermoedde ik.

De prins en de narkieza voerden hun eerste dans in eenzaamheid uit, maar daarna verschenen ook anderen op de dansvloer, de hertogen en hertoginnen van het koninkrijk en hun gasten van de Buiteneilanden. Ik zag dat Peottre zich aan zijn woord hield en de narkieza bij Plicht vandaan haalde voor haar tweede dans. Daardoor stond de prins daar opeens in zijn eentje, maar hij wist zichzelf een ontspannen en ongedwongen houding te geven. Chade kwam naar hem toe om met hem te praten, maar al spoedig werd de adviseur van de koningin opgeëist door een meisje van amper twintig.

Arkon Bloedsnee had de onbeschoftheid koningin Kettricken ten dans te vragen. Ik zag de uitdrukking die heel even op haar gezicht verscheen. Ze zou hem graag hebben afgewezen, maar dat zou niet in het belang van de Zes Hertogdommen zijn geweest, dus ze daalde met hem af naar de dansvloer. Bloedsnee had geen benul van subtiel dansen, zoals Plicht, en greep de koningin stoutmoedig bij haar middel, waarna zij gedwongen was haar handen op zijn schouders te leggen, anders zou ze door zijn wilde gehos uit haar evenwicht zijn gebracht. Kettricken doorstond de beproeving gracieus en glimlachend, maar ik denk niet dat ze

het echt leuk vond.

Het derde nummer was een rustiger dans. Het deed me plezier dat Chade zijn jonge partner aan de kant deed – ze zette een mooi pruilgezichtje op – en in plaats van haar vrouwe Patience ten dans vroeg. Ze wuifde met haar waaier en zou hebben geweigerd, maar de oude man drong aan en ik wist dat ze daar stiekem blij om was. Ze danste nog even sierlijk als vroeger, zij het steeds een beetje uit de maat, eveneens net als vroeger, maar Chade keek haar glimlachend aan en leidde haar veilig over de vloer en ik vond haar lief en charmant. Peottre bevrijdde koningin Kettricken uit de aandacht van Bloedsnee, die toen met zijn dochter ging dansen. De koningin leek zich bij de oude soldaat beter op haar gemak te voelen dan bij diens zwager. Ze praatten tijdens het dansen en de levendige belangstelling in haar ogen was echt. Plichts blik ontmoette de mijne. Ik wist hoe ongemakkelijk hij zich voelde, daar in zijn eentje, een eenzame hertenbok, terwijl zijn verloofde over de dansvloer wervelde met haar vader, maar aan het einde van de dans vermoedde ik bijna dat zelfs Bloedsnee dit aanvoelde en medelijden had met de jonge prins, want voor de vierde dans kwam hij zijn dochter persoonlijk bij Plicht afleveren.

En zo ging het voort. De Buiteneilanders kozen hun danspartners voornamelijk uit hun eigen kring, hoewel een jonge vrouw het waagde heer Shemshy te benaderen. Tot mijn verbazing leek de oude man gevleid door de invitatie en hij

danste niet een keer met haar, maar drie keer. Toen de partnerdansen waren afgelopen begonnen de reidansen. De hogere adel nam zijn plaatsen weer in en liet de dansvloer aan de lagere edelen. Ik stond meestentijds zwijgend toe te kijken. Diverse keren stuurde mijn meester me met boodschapjes naar verschillende hoeken van de zaal, gewoonlijk om vrouwen zijn groeten over te brengen en zijn oprechte spijt te betuigen dat hij wegens de ernst van zijn verstuiking niet in staat was hen ten dans te vragen. Menigeen kwam naar hem toe om samen met hem te lijden. Heel die lange avond zag ik Civil Bresinga niet één keer de dansvloer betreden. Vrouwe Rosemarie danste wel, een keer zelfs met Chade. Ik zag dat ze met elkaar praatten en dat ze naar hem opkeek en ondeugend glimlachte, terwijl hij neutraal maar beleefd bleef kijken. Vrouwe Patience trok zich al vroeg van het feest terug, precies zoals ik had verwacht. Ze had zich nooit goed thuisgevoeld in de protserige aspecten van het hofleven. Ik vond dat Plicht zich vereerd mocht voelen dat ze de moeite had genomen tenminste éven aanwezig te zijn.

De muziek, het dansen, het eten en drinken, alles ging de hele tijd maar door tot diep in de morgen en de randen van de dageraad. Ik probeerde een manier te bedenken om dichter bij de tafel en het glas van Civil Bresinga te komen, maar wist niets te verzinnen. De avond begon zijn tol te eisen. Mijn benen deden pijn van het staan en ik dacht met spijt aan mijn vroege afspraak met prins Plicht. Ik betwijfelde of hij er

zich aan zou houden, maar zelf moest ik wel, voor het geval dat hij zou komen opdagen. Hoe had ik zo onnadenkend kunnen zijn? Het zou veel verstandiger zijn geweest de jongen nog een paar dagen te laten wachten, dan had ik in die tijd even naar huis terug kunnen keren.

Heer Gouden daarentegen leek onvermoeibaar te zijn. Toen de avond en de nacht een eind gevorderd waren, en enkele tafels waren verplaatst om de dansvloer uit te breiden, vond hij een comfortabele plek bij een haard om hof te houden. Talrijk en uiteenlopend waren de personages die hem daar kwamen groeten en een poosje bleven hangen om wat te praten. Weer werd het me in alle scherpte duidelijk dat heer Gouden en de nar twee totaal verschillende figuren waren. Gouden was geestig en charmant, maar ging zich nooit te buiten aan de sarcastische humor van de nar. Hij was ook erg Jamailliaans en werelds, en toonde soms onbegrip voor wat hij botweg 'de Zes Hertogdommenvisie' op zijn moraliteit en gewoonten noemde. Over kleren en juwelen sprak hij met zijn aanhang op een wijze die genadeloos afrekende met allen die zich buiten de kring van zijn gunsten bevonden. Hij flirtte onbeschaamd met vrouwen, getrouwd of ongetrouwd, dronk mateloos en weigerde roken alleen omdat hij de volgende dag misselijk zou zijn, 'tenzij ik de beste kwaliteit blaadjes zou krijgen. Wat dat betreft ben ik aan het hof van de satraap natuurlijk erg verwend.' Hij praatte op een zo vanzelfsprekende manier over details van het leven in het verre Jamaillia dat zelfs ik ervan overtuigd was dat hij daar niet

slechts had gewoond, maar ook een vertrouwde hoveling was geweest.

Naarmate de nacht vorderde verschenen er meer rookpotten – populair geworden in Regaals periode. Tegenwoordig waren er kleinere modellen in de mode, kleine metalen kooitjes die aan een kettinkje hingen en brokjes van de brandende drug bevatten. Jonge edelen en een paar van de dames hadden hun eigen brandertje bij zich, dat ze aan hun pols hingen. Op enkele plekken stonden ijverige bedienden naast hun meesters met brandertjes te zwaaien om hun meerderen van de rook te laten genieten. Ik was nooit enthousiast geweest over deze drug en de associatie met Regaal maakte het spul voor mij alleen nog maar walgelijker. Toch deed zelfs de koningin eraan mee, met mate, want deze rook was in het Bergrijk even bekend als in de Zes Hertogdommen, hoewel ze ginds een ander kruid gebruikten. Ander kruid, dezelfde naam, hetzelfde effect, dacht ik versuft. De koningin was teruggekeerd naar het hoogste podium. Haar ogen blonken helder achter de nevelen. Ze zat met Peottre te praten. Hij glimlachte en praatte met haar, maar zijn blik richtte zich bij voortduring op Elliania, die met Plicht deelnam aan een reidans. Ook Arkon Bloedsnee had zich weer op de dansvloer begeven, waar hij een hele reeks partners afwerkte. Hij had zijn mantel afgelegd en zijn hemd geopend. Hij was een vlotte danser, die echter niet steeds goed maat hield naarmate de rook langer kringelde en de wijn bleef vloeien.

Ik denk dat het uit mededogen met mij was dat heer Gouden aankondigde dat de pijn in zijn enkel hem had uitgeput en dat hij zich helaas moest terugtrekken. Er werd op hem ingepraat om nog te blijven en hij leek dat te overwegen, maar hij besloot dat de pijn te hevig was. Niettemin duurde het een eeuwigheid voor hij van iedereen afscheid had genomen. En nadat ik het voetenbankje en het kussen had opgepakt om hem bij het verlaten van het feestgewoel te begeleiden werden we nog minstens vier keer staande gehouden door lieden die heer Gouden per se welterusten wilden wensen. Tegen de tijd dat we vermoeid de trappen naar zijn appartement hadden beklommen had ik een aanzienlijk scherper beeld van zijn populariteit aan het hof.

Toen de deur veilig achter ons gesloten en vergrendeld was, porde ik ons bijna gedoofde haardvuur op. Ik schonk mezelf een glas van zijn wijn in en liet me in een stoel bij de haard vallen, terwijl hij op de grond ging zitten om de windsels van zijn enkel te verwijderen.

'Ik heb het verband te strak aangetrokken! Kijk eens naar mijn arme voet, hij is ijskoud en bijna blauw.'

'Eigen schuld,' zei ik zonder medeleven. Mijn kleren stonken naar rook. Ik ademde krachtig uit door mijn neus, in een poging die stank kwijt te raken, waarna ik op hem neer keek. Hij zat zijn blote tenen te masseren. Ik besefte wat een opluchting het was de nar terug te hebben. 'Hoe ben je in

hemelsnaam op die "Heer Gouden" gekomen? Ik geloof dat ik nooit eerder een zo achterbakse roddelende edelman ben tegengekomen. Als ik je alleen van vanavond had gekend zou ik je verachten. Je doet me denken aan Regaal.'

'Echt? Wel, dat is misschien een bewijs voor mijn overtuiging dat we van iedereen die we tegenkomen wel iets kunnen leren.' Hij gaapte monumentaal, boog zijn lichaam toen naar voren tot zijn voorhoofd zijn knieën raakte en daarna naar achteren, tot zijn vrijvallende haar de grond raakte. Zonder merkbare inspanning nam hij vervolgens een zittende positie in. Hij stak zijn hand naar me uit en ik hielp hem overeind te komen. Hij liet zich in de stoel naast de mijne ploffen. 'Het is een goede tactiek om zelf gemeen en boosaardig te zijn als je anderen wilt aanmoedigen om voor de dag te komen met hun kleingeestigste en vileinste opinies over derden.'

'Dat zal wel. Maar waarom zou iemand dat willen?'

Hij boog zich voorover en plukte het wijnglas uit mijn vingers. 'Onbeschaamde vlegel! Je meesters wijn jatten! Zorg zélf voor een glas.' Terwijl ik dat deed, antwoordde hij: 'Door me zo verdorven te tonen verneem ik de lelijkste roddels in de burcht. Wie verwacht een kind van een andere heer dan de hare? Wie heeft zich in de schulden gewerkt? Wie is indiscreet geweest, en met wie? En van wie gaat het gerucht dat hij de Wijsheid heeft, of banden heeft met zo iemand?'

Ik knoeide bijna met mijn wijn. ‘En wat heb je gehoord?’

‘Alleen wat we al hadden verwacht,’ zei hij sussend. ‘Over de prins en zijn moeder geen woord. Ook geen roddels over jou. Een interessant gerucht over Civil Bresinga. Hij zou zijn verloving met Sydel Grijsling hebben verbroken omdat er in haar familie Wijsheid voorkomt. Een zilversmid met de Wijsheid is vorige week met zijn zes kinderen uit de stad gejaagd. Vrouwe Esomal is daardoor behoorlijk uit haar hum, want ze had net twee ringen bij de man besteld. O ja, vrouwe Patience heeft op haar landgoed drie ganzenhoedsters met de Wijsheid en het kan haar niet schelen wie dat weet. Iemand heeft een van die meisjes ervan beschuldigd zijn haviken betoverd te hebben, maar vrouwe Patience heeft hem niet alleen uitgelegd dat de Wijsheid zo niet werkt, maar ook dat hij moest ophouden zijn haviken op de tortelduiven in haar tuinen af te sturen, anders zou ze hem laten geselen – en dat het haar niet interesseerde wiens neef hij was.’

‘Ha! Patience is dus nog even discreet en rationeel als altijd,’ zei ik glimlachend, en de nar knikte. Op nuchterder toon vervolgde ik: ‘Maar als de gemoederen ten opzichte van de Wijzen hoger oplopen zal Patience misschien moeten vaststellen dat ze zichzelf in gevaar heeft gebracht door hun partij te kiezen. Soms zou ik willen dat haar voorzichtigheid even groot was als haar moed.’

‘Je mist haar, is het niet?’ vroeg hij zacht.

Ik haalde diep adem. 'Ja. Ik mis haar.' Zelfs het zeggen van de woorden deed me pijn. Het was méér dan haar missen. Ik had haar in de steek gelaten. Vanavond had ik haar gezien, een wegkwijnende oude dame, alleen, op een paar trouwe, al even oude bedienden na.

'Maar je hebt nooit overwogen om haar te laten weten dat je alles hebt overleefd? Dat je er nog bent?'

Ik schudde mijn hoofd. 'Om de reden die ik zojuist noemde. Ze weet niet wat voorzichtigheid is. Ze zou het niet alleen van de daken schreeuwen, maar iedereen met zweepslagen dreigen die zich niet mét haar wilde verheugen. Natuurlijk pas nadat ze klaar zou zijn met vreselijk kwaad zijn op mij.'

'Natuurlijk.'

We glimlachten beiden op de bitterzoete manier van iemand die zich iets voorstelt waar het hart naar verlangt, maar het verstand bang voor is. Het vuur brandde. Lange vlammen likten aan het verse brandhout. Buiten de gesloten luiken hoorden we de wind blazen. De heraut van de winter. Ik herinnerde me opeens wat ik allemaal had nagelaten om me daarop voor te bereiden. Ik had mijn groenten gewoon in de tuin laten staan en geen hooi verzameld om de pony door de winter te helpen. Dat waren klussen voor een andere man in een ander leven. Hier in de Hertenhorst hoefde ik me over dat soort dingen geen zorgen te maken. Ik zou me content moeten voelen, maar in plaats daarvan voelde ik me alsof me

iets was afgepakt.

'Denk je dat de prins bij het aanbreken van de dag naar Veritas' toren zal komen?' vroeg ik.

De nar had zijn ogen dicht, maar hij draaide zijn hoofd mijn kant op. 'Ik weet het niet. Hij was nog steeds aan het dansen toen we vertrokken.'

'Ik denk dat ik daar moet zijn, voor het geval dat hij komt. Had ik dat maar niet beloofd. Ik moet terug naar mijn hut om opruiming te houden.'

Hij maakte een geluidje dat tussen instemming en een zucht zweefde. Hij trok zijn benen op en nestelde zich als een kind in de fauteuil. Zijn knieën kwamen bijna tot aan zijn kin.

'Ik ga naar bed,' kondigde ik aan. 'Dat zou jij ook moeten doen.'

Hij maakte weer een geluidje. Ik kreunde. Ik liep naar zijn bed, trok er een deken af, keerde terug naar de haard en legde de deken over hem heen. 'Welterusten, Nar.'

Bij wijze van antwoord zuchtte hij diep en trok de deken dichter om zich heen.

Ik blies alle kaarsen uit, behalve de ene die ik meenam naar mijn kamertje. Ik zette hem op mijn eigen kleine klerenkast en liet me toen kreunend op de rand van mijn bed zakken. Mijn hele rug deed pijn rondom de snee daar. Staan had me altijd meer last bezorgd dan rijden of werken. Het kamertje was zowel kil als bedompt, de lucht was er te muf

en te vol van geurtjes die er gedurende minstens honderd jaar waren samengeklonterd. Ik wilde daar niet slapen. Ik overwoog de trappen naar Chade's werkkamer te beklimmen en me uit te strekken op het grotere, zachtere bed daar. Een goed idee – maar wel érg veel trappen.

Ik trok mijn fraaie nieuwe kleren uit en spande me in om ze enigszins netjes op te bergen. Toen ik me onder mijn enige deken begroef besloot ik Chade om geld te vragen om er nog minstens één deken bij te kopen, en dan eentje die niet zo verschrikkelijk kriebelde. En na te gaan hoe het met Pé ging. En me bij Jinna te verontschuldigen dat ik deze avond niet was teruggekomen, zoals ik had beloofd. En die perkamentrollen in mijn hut op te halen of te vernietigen. En mijn paard nu eindelijk eens wat manieren te leren. En de prins te instrueren in het Vermogen en de Wijsheid.

Ik haalde diep adem, blies al mijn zorgen met die lucht van me af, en viel in slaap.

Schaduwwolf.

Het was geen krachtige roep. Het was een rookpluim in de wind. Het was niet mijn naam. Het was hoe iemand anders mij noemde, maar dat wilde nog niet zeggen dat ik antwoord moest geven. Ik wendde me af van de roep.

Schaduwwolf.

Schaduwwolf.

Schaduwwolf.

Het herinnerde me aan hoe Pé maar aan mijn hemdzoom bleef trekken toen hij klein was. Aanhoudend en dwingend. Of zoals een mug 's nachts aan je oor kan blijven zeuren.

Schaduwwolf.

Schaduwwolf.

Dat zou niet ophouden.

Ik slaap. Opeens wist ik dat het zo was, met die vreemde zekerheid die dromers wel eens hebben. Ik sliep en dit was een droom. Dromen deden niet ter zake, toch?

Ik ook. Dat is de enige tijd waarbinnen ik je kan bereiken. Weet je dat niet?

Door mijn antwoord leek haar uitstraling aan kracht te hebben gewonnen. Het was bijna alsof ze zich nu aan me vast klampte. Nee. Dat wist ik niet.

Ik keek onwennig om me heen. Ik kon de vorm van het land bijna niet herkennen. Het was lente en vlakbij stonden een paar appelbomen in bloei. Ik hoorde bijen zoemen bij hun bloesems. En er was zacht groen gras onder mijn blote voeten en er waaide een zacht briesje door mijn haren.

Ik ben zo vaak je dromen binnengegaan en heb gezien wat je deed. Ik dacht dat ik je maar eens moest uitnodigen in een van de mijne. Bevalt het je?

Er was een vrouw naast me. Nee, een meisje. Iemand. Het was moeilijk te zeggen. Ik kon haar jurk zien en haar kleine leren schoenen, en haar door de buitenlucht gebruinde handen, maar de rest van haar was nevelig. Ik kon haar gelaatstrekken niet onderscheiden. En wat mezelf betrof... dat

was ook vreemd. Ik kon mezelf bekijken, alsof ik buiten mijn lichaam was gestapt, maar toch was het niet dezelfde ik als de ik die ik in een spiegel zag. Ik zag een ruige, behaarde man die veel groter was dan ik in het echt ben, en veel sterker. Mijn verwarde grijze haar hing over mijn rug en over mijn voorhoofd. De nagels van mijn vingers waren zwart en mijn tanden stonden spits en scherp in mijn mond.

Ik voelde een onbestemd onbehagen. Er was hier gevaar, maar niet voor mij. Waarom kon ik me niet herinneren wat het gevaar was?

Dit ben ik niet. Dit klopt niet.

Ze lachte liefjes. Tja, als je me niet wilt laten zien hoe je bent, dan moet je maar gewoon zijn zoals ik me je altijd heb voorgesteld. Schaduwwolf, waarom ben je weggebleven? Ik heb je gemist. En ik heb om jou in angst gezeten. Ik heb je grote verdriet gevoeld, maar ik weet niet wat de reden was. Ben je gewond geraakt? Er schijnt nu minder van jou te zijn dan er vroeger was. En je lijkt vermoeider en ouder. Ik heb jou en je dromen gemist. Ik was erg bang dat je dood was, want je kwam helemaal niet meer. Het heeft me een eeuwigheid gekost om te ontdekken dat ik naar jou kon reiken, in plaats van maar te wachten tot jij naar mij toe kwam.

Ze babbelde als een kind. Een zeer echt en wakker en akelig besef maakte zich van mij meester. Het was alsof er opeens een kille mist in mijn hart hing, een mist die dichter werd en me omringde, in mijn droom. Het was een mist die

ik – onbewust en zonder te weten hoe ik het deed – zélf had opgeroepen. Ik dwong die mist nu om zich strakker om me heen te wikkelen. Ik probeerde haar te waarschuwen. Dit is niet correct. Niet goed. Blijf weg, blijf uit mijn buurt.

Dat is niet fair! jammerde ze terwijl de mist veranderde in een muur tussen ons beiden. Kijk eens wat je met mijn droom hebt gedaan. Hij was zo moeilijk om te maken en nu heb jij hem helemaal bedorven. Waar ga je heen? Je bent zo bruut!

Ik draaide me los uit haar verslappende greep en stelde vast dat ik wakker kon worden. In feite wás ik al wakker en een tel later zat ik op de rand van mijn bed. Mijn kammende vingers duwden mijn resterende haren overeind. Ik was bijna voorbereid op de Vermogenspijn toen deze door mijn buik naar boven sneed en keihard tegen de bovenkant van mijn schedel ramde. Ik haalde langzaam en diep adem en nam me heilig voor niet te kotsen. Toen er wat tijd was voorbijgegaan – een minuut of een half jaar, ik kon het werkelijk niet zeggen – begon ik mijn Vermogensmuren zorgvuldig te versterken. Was ik onvoorzichtig geweest? Waren ze verzwakt wegens mijn vermoeidheid of de invloed van de vele rook die ik die avond had ingeademd?

Of was mijn dochter gewoon sterk genoeg om er doorheen te breken?

5

Gedeelde zorgen

Een hagelbui van edelstenen,
Geschubde vleugels, glimmend als juwelen,
Vlammende ogen, zwiepende wieken –
De draken vlogen aan!

Te felle schittering, onvatbaar,
Van duizend saga's de beloften vervuld,
Scheurende klauwen, bijtende kaken –
De koning kwam terug!
'Veritas Rekent Af ' – Spreeuw Vogelzang.

Ik voelde een briesje over mijn wang strijken. Ik deed moeizaam mijn ogen open. Ik was weggedoezeld, ondanks het open raam en de koude ochtend. Voor me en onder me strekte zich een vergezicht met water uit. Wit gekuifde golven rimpelden zich onder een grijze hemel. Ik verhief me kreunend uit de stoel die ooit van Veritas was geweest. Twee stappen brachten me naar het venster in de torenmuur.

Hiervandaan was het uitzicht nog wijder; ik zag nu ook de steile rotswanden en hun begroeiing onder dit gedeelte van de burcht. Er hing een geur van storm in de lucht en de wind scherpte zijn wintertanden. De zon was een handbreedte boven de horizon, de dageraad was allang voorbij. De prins was niet gekomen.

Het verbaasde me niet. Plicht lag waarschijnlijk nog in een diepe slaap na het feest van de afgelopen nacht. Nee, het verraste me niet dat hij onze afspraak was vergeten of er misschien wel aan had gedacht, maar hem niet belangrijk genoeg had gevonden om ervoor op te staan. Toch voelde ik teleurstelling, en niet alleen omdat mijn prins doorslapen belangrijker vond dan zijn afspraak met mij. Het was omdat hij had gezégd dat hij me hier zou treffen, en er nu niet was. En niet alleen dat, hij had geen bericht gestuurd om af te zeggen en mij de tijd en moeite te besparen om hierheen te komen. Het was maar een kleinigheid voor een jongen van zijn leeftijd, een staaltje onnadenkendheid. Maar wat klein was voor een jongen was dat niet voor een prins. Ik wilde hem erom berispen, zoals Chade dat met mij zou hebben gedaan. Of anders Burrich wel. Ik glimlachte weemoedig. In alle eerlijkheid, was ik wel zo ánders geweest toen ik Plichts leeftijd had? Burrich had er nooit op vertrouwd dat ik me aan zulke vroege afspraken hield. Hij had op mijn deur staan bonken tot hij zeker wist dat ik was opgestaan om mijn lessen

met de bijl bij te wonen. Wel, als de verhoudingen iets anders hadden gelegen zou ik nu misschien bij de prins op de deur staan te bonken.

In de gegeven omstandigheiden beperkte ik me tot een boodschap die ik in het stof van het tafeltje naast de stoel schreef: 'Ik was hier, jij niet.' Kort en duidelijk, en je kon het opvatten als een verwijt. En anoniem. Het kon ook het bericht zijn dat een teleurgestelde page had neergekrabbeld voor een kamermeisje.

Ik sloot de luiken van het venster en vertrok zoals ik was gekomen – via een geheim paneel naast de rijk geornamenteerde schouw. Het was slechts een nauwe opening en het was moeilijk die opening naadloos achter mij af te sluiten. Mijn kaars was gedoofd. Ik daalde een hoge en donkere trap af, die slechts sporadisch verlicht werd via spleetjes in de muren, die dunne vingertjes van licht en wind naar binnen lieten. Er was een vlak gedeelte waar ik in het pikdonker doorheen liep. De afstand leek veel langer dan ik me herinnerde en ik was blij toen mijn tastende voet de volgende trap vond. Aan de voet daarvan sloeg ik verkeerd af. Toen ik voor de derde keer met mijn gezicht tegen een spinnenweb aan liep wist ik dat ik was verdwaald. Ik keerde om en zocht tastend de weg terug. Toen ik een hele poos later in Chade's kamer te voorschijn kwam, via de opening achter het wijnrek, was ik bestoft en geïrriteerd en bezweet van al die trappen. Ik was slecht voorbereid op wat me te wachten

stond.

Chade sprong verschrikt op van zijn stoel bij de haard en zette zijn theekop neer. 'Daar ben je dan,' riep hij uit terwijl op hetzelfde moment een golf van Vermogen tegen me aan beukte.

Zie me niet, stinkende hondenman.

Ik wankelde en moest me aan de tafel vasthouden om niet te vallen. Ik negeerde Chade, die me kwaad stond aan te kijken, en concentreerde me op Bolle. De zwakzinnige bediende stond bij de haard; zijn gezicht zat onder de roetvlekken. Zijn figuur werd wazig en zelf voelde ik me zweverig. Als ik niet juist die nacht mijn afweermuren had versterkt om me te beschermen tegen het rondtastende Vermogen van mijn dochter Netel zou hij misschien in staat zijn geweest het besef van zijn aanwezigheid uit mijn geest te verwijderen. Zelfs nu kostte het me inspanning om hem toe te spreken. 'Ik zie je wél en ik zal je altijd zien. Maar dat wil niet zeggen dat ik je kwaad wil doen. Alleen als jij probeert mij kwaad te doen. Of als je weer zo ruw tegen me doet.' Ik was ernstig in de verleiding om mijn Wijsheid op hem los te laten, en hem te weerstaan door middel van een uitbarsting van puur animale energie, maar ik hield me in. Ik zou mijn Wijsheid niet gebruiken. Om dat te doen moest ik de afweermuren even laten zakken en daardoor zou ik hem onthullen hoe sterk mijn kracht was. Daar was ik echter nog niet klaar voor. Blijf kalm, droeg ik mezelf op. Je moet eerst

jezelf meester zijn voordat je hém meester kunt worden.

'Nee, nee, Bolle. Laat dat. Hij is goed. Hij mag hier zijn. Dat zeg ik je.'

Chade sprak hem toe alsof het een driejarig kind was. En hoewel ik aan de oogjes die me vanuit het ronde gezicht aanstaarden zag dat ze niet van een man waren die verstandelijk mijn gelijke was, zag ik ook een korte opflakkering van wrok in die blik bij het horen van die aanspreekvorm. Het was een kans die ik aangreep. Ik bleef naar Bolle kijken, maar richtte mijn woorden tot Chade.

'U hoeft niet op die manier tegen hem te praten. Hij is niet stom. Hij is alleen...' Ik zocht naar een woord dat kon weergeven wat ik opeens met zekerheid doorgrondde. Bolle's intelligentie mocht in bepaalde opzichten gelimiteerd zijn, maar ze wás er. '... anders,' eindigde ik tam. Anders, bedacht ik ondertussen, zoals een paard verschilt van een kat, en beide dieren verschillen van een mens. Maar niet minder zijn. Ik kon bijna voelen hoe zijn geest in andere richtingen om zich heen tastte dan de mijne en betekenis hechtte aan dingen die ik negeerde, maar tegelijk hele gebieden negeerde die ik tot de kern van mijn realiteit rekende.

Bolle keek nu Chade en mij om de beurt kwaad aan. Toen pakte hij zijn bezem en een emmer met as en verkoold hout uit de haard en schuifelde de kamer uit. Nadat het rek met rollen achter hem op zijn plaats was gedraaid, ving ik nog een laatste gedachte van hem op. Hondstinker.

‘Hij mag me niet. En ook weet hij dat ik de Wijsheid heb,’ klaagde ik tegenover Chade terwijl ik me in de andere stoel liet vallen. Bijna op mokkende toon vervolgde ik: ‘Prins Plicht is vanmorgen niet komen opdagen in de toren van Veritas. Hij had gezegd dat hij zou komen.’

Mijn opmerkingen leken niet tot de oude man door te dringen. ‘De koningin wil je spreken. Nu meteen.’ Hij was vanmorgen netjes, zij het sober gekleed in een blauw gewaad en droeg zachte bontslippers aan zijn voeten. Deden ze pijn van het dansen?

‘Waarover?’ vroeg ik terwijl ik opstond en hem volgde. We vertrokken via het wijnrek en bij het openen van het geheime paneel vervolgde ik: ‘Bolle leek niet erg verbaasd toen hij me hierlangs naar binnen zag komen.’

Chade haalde een schouder op. ‘Ik geloof niet dat hij snugger genoeg is om door zoiets verrast te worden. Ik vraag me af of hij zoiets opmerkt.’

Ik dacht erover na en concludeerde dat het waar kon zijn. Voor Bolle had het misschien geen enkele betekenis. ‘En waarom wil de koningin me spreken?’

‘Omdat ze me heeft gezegd dat ze dat wil,’ antwoordde hij ietwat geprikkeld. Daarna volgde ik hem in stilte. Ik vermoedde dat zijn hoofd even hard bonkte als het mijne. Ik wist dat hij een tegengif bezat tegen een avond en nacht doorzakken, maar ook dat dit heel moeilijk samen te stellen

was. Soms was het gemakkelijker om dat bonkende hoofd in hemelsnaam maar een poos te verdragen dan om die gecompliceerde remedie te bereiden.

We betraden de privé-vertrekken van de koningin via de weg die we eerder hadden gebruikt. Chade bleef even kijken en luisteren of er geen getuigen in de buurt waren en liet ons toen binnen in een geheime, lege kamer, vanwaar we de zitkamer van de koningin konden bereiken. Koningin Kettricken zat daar op ons te wachten. Ze keek op en glimlachte vermoeid toen ze ons zag. Ze was alleen.

We maakten beiden een formele buiging. 'Goedemorgen, mijn koningin,' groette Chade haar namens ons beiden en ze stak haar handen uit om ons welkom te heten en binnen te noden. De laatste keer dat ik hier was geweest had een angstige koningin ons opgewacht in een sobere kamer. Ze had uitsluitend aan haar vermiste zoon gedacht. Deze keer lag haar handwerk in de kamer en midden op een tafeltje waren zes gouden blaadjes gearrangeerd op een schaal met glinsterende rivierkiezels. De drie grote kaarsen die er brandden roken naar viooltjes. Op de grond lagen dikke wollen tapijten die alvast warmte boden tegen de optrekkende kou van de winter, en op de stoelen waren schaapsvachten gedrapeerd. In de haard brandde een vuur en een ketel hing erboven te stomen en te pruttelen. Het geheel deed me denken aan haar woonvertrekken in het Bergrijk. Ook had ze een tafeltje met voedsel laten klaarzetten. Theegeur steeg op

uit een grote pot. Ik zag dat er maar twee kopjes stonden. Kettricken zei: 'Dank u dat u FitzChevalric hierheen hebt gebracht, heer Chade.'

Het was een wegzending, maar een subtiele. Chade boog nogmaals – misschien ietsje stijver dan de eerste keer – en verdween via de geheime kamer. Ik stond daar alleen voor mijn koningin en vroeg me af wat er aan de hand was. Toen de deur zich achter Chade had gesloten zuchtte de koningin opeens diep. Ze ging aan het tafeltje zitten en wees naar de andere stoel. 'Alsjeblieft, Fitz.' Haar woorden waren een uitnodiging, niet alleen om plaats te nemen maar ook om alle formaliteit te laten varen. Terwijl ik tegenover haar ging zitten bestudeerde ik haar. We waren ongeveer even oud, maar de jaren waren haar veel fraaier bekomen dan mij. Het verstrijken van de tijd had mij littekens bezorgd, maar haar slechts rimpeltjes bij de hoeken van haar ogen en mond. Ze droeg vandaag een groene japon, die het goud van haar haren accentueerde en de kleur van haar ogen naar het meest jadeachtige uiterste van hun spectrum duwde. Haar jurk was eenvoudig, zoals ook de bundeling van vlechten van haar haren, en ze droeg helemaal geen juwelen of cosmetica.

Zonder enig ceremonieel schonk ze thee voor me in en zette het kopje voor me. 'Er zijn ook koekjes, als je zin hebt,' zei ze, en ik tastte toe, want ik had die dag nog niet ontbeten. Toch was er iets in haar stem, een zekere heesheid, die me ertoe bracht mijn al opgepakte theekopje weer neer te zetten.

Ze keek bij me vandaan, ontweek mijn blik. Ik zag haar oogleden knipperen en toen rolde er een traan over haar wang.

'Kettricken?' vroeg ik geschrokken. Wat was er mis waar ik niets van wist? Had ze ontdekt dat de narkieza weinig zin had om met haar zoon te trouwen? Hadden de Bonten haar opnieuw gechanteerd?

Haar ademhaling ging onregelmatig, maar opeens keek ze me recht aan. 'O Fitz, ik heb je niet om deze reden laten komen. Ik was van plan het voor mezelf te houden. Maar... het spijt me zo. Voor ons allemaal. Toen ik het vernam wist ik het al. Ik was die morgen wakker geworden met een gevoel alsof er iets kapot was gegaan, iets belangrijks.' Ze probeerde haar keel te schrapen, maar het lukte niet. 'Ik kon niet precies traceren wélk verlies er had plaatsgevonden, maar toen Chade me jouw bericht kwam brengen wist ik het meteen. Ik heb hem voelen gaan, Fitz. Ik heb gevoeld hoe Nachtogen ons verliet.' En toen kon ze een snik niet inhouden en verborg ze haar gezicht in haar handen. Ze huilde als een intens verdrietig kind.

Ik wilde vluchten. Het was me bijna gelukt mijn eigen verdriet te beheersen, en nu trok ze al die wonden weer open. Even zat ik daar verstijfd, als verdoofd door mijn verdriet. Waarom kon ze de zaak niet laten rusten?

Maar ze scheen mijn afstandelijkheid niet op te merken. 'De jaren gaan voorbij, maar een vriend zoals hij kun je nooit

vergeten.' Ze praatte tegen zichzelf, nog steeds met haar gebogen hoofd in haar handen. Haar woorden klonken gesmoord door de tranen. Ze wiegde een beetje heen en weer op haar stoel. 'Ik heb me nooit zo verbonden gevoeld met een dier, voordat we samen reisden. Maar tijdens die lange uren van lopen was hij er altijd. Hij rende vooruit om te spieden en kwam dan terug en controleerde het gebied achter ons. Hij was als een schild voor mij, want wanneer hij op een drafje terugkeerde wist ik altijd dat hij de hele omgeving had verkend en zich ervan had overtuigd dat ons geen gevaar dreigde. Zonder die verzekering zou mijn eigen wankele moed het wel honderd keer hebben begeven. Toen we aan onze reis begonnen leek hij alleen maar een deel van jou. Maar daarna leerde ik hemzélf steeds beter kennen. Zijn dapperheid en vasthoudendheid, zelfs zijn humor. Er waren momenten, vooral daar bij de steengroeve, dat we samen op jacht gingen en dat alleen hij mijn gevoelens leek te begrijpen. Niet alleen dat ik hem dicht tegen me aan kon trekken en kon huilen in zijn vacht, wetende dat hij mijn momenten van zwakte nooit zou verraden, nee, hij verheugde zich ook mét mij in mijn kracht. Wanneer we samen jaagden en ik doodde een prooi, dan voelde ik zijn goedkeuring als... als een soort fierheid die onderstreepte dat ik moest doorgaan met leven, dat ik mijn plaats in deze wereld had veróverd.' Haar ademhaling was nog steeds onregelmatig. 'Ik denk dat ik hem altijd zal missen. En ik heb hem niet eens kunnen weerzien voordat...'

Het kolkte in mijn geest. Ik had werkelijk niet geweten hoe nauw verbonden ze waren geweest. Ook Nachtogen had dit geheim discreet bewaard. Ik wist dat koningin Kettricken enige aanleg had voor de Wijsheid. Ik had wel eens een soort rondtasten gevoeld op momenten dat ze aan het mediteren was. Ik had vaak vermoed dat haar Bergrijkse 'verbondenheid' met de natuurlijke wereld in de Zes Hertogdommen met een heel wat minder vriendelijk woord zou worden getypeerd. Maar zij en mijn wolf?

'Heeft hij met je gesproken? Heb je Nachtogen in je geest gehoord?'

Ze schudde haar hoofd, nog steeds met haar handen voor haar gezicht. Haar vingers smoorden het antwoord. 'Nee. Maar ik voelde hem in mijn hart, wanneer ik verdoofd was voor al het andere.'

Ik ging langzaam staan, en liep toen om het tafeltje heen. Ik was slechts van plan haar een klopje op haar gebogen schouders te geven, maar toen ik haar aanraakte sprong ze meteen op en stortte zich in mijn omhelzing. Ik hield haar vast en liet haar op mijn schouder huilen. En of ik het wilde of niet, ook mijn tranen begonnen te vloeien, want haar verdriet – dat geen medelijden met mij was, maar echt verdriet om Nachtogens dood – verschafte vrije ruimte aan mijn eigen verdriet, en mijn onderdrukte rouwgevoelens braken los. Alle ellende die ik had proberen te verbergen voor degenen die de diepte van mijn verlies niet konden

begrijpen wilde zich opeens een uitweg banen.

Ik besefte pas dat onze rollen waren omgekeerd toen ze me zachtzinnig op haar stoel drukte. Ze bood me haar minieme, nutteloze zakdoekje en kuste me toen lief op mijn voorhoofd en allebei mijn wangen. Ik kon niet ophouden met huilen. Ze bleef naast me staan en drukte mijn hoofd tegen haar borst. Ze streelde mijn haren en liet me huilen. Ze sprak met haperende woorden over mijn wolf en wat hij voor haar had betekend, maar het waren woorden die ik amper hoorde. Ze probeerde niet mijn tranen te stelpen en zei ook niet dat alles goed zou komen. Dat zou niet gebeuren, en dat wist ze. Maar toen mijn tranen langzaam op raakten, bukte ze zich en kuste me op mijn mond – een genezende kus. Haar lippen smaakten zout van haar eigen tranen. Toen richtte ze zich weer op.

Kettricken zuchtte diep, alsof ze een last van zich af zette. 'Je arme haar,' mompelde ze terwijl zij het gladder over mijn hoofd wreef. 'O, lieve Fitz! Hoe zwaar hebben we je moeten belasten. Jullie beiden. En ik kan nooit...' Ze scheen de nutteloosheid van woorden in te zien. 'Maar... enfin... drink je thee, nu hij nog warm is.' Ze bewoog zich bij me vandaan en ik kreeg mezelf weer enigszins onder controle. Terwijl zij op mijn stoel ging zitten, pakte ik haar kopje op en dronk ervan. De thee was nog dampend heet. Er was maar weinig tijd voorbijgegaan, maar ik voelde me alsof ik een belangrijk keerpunt was gepasseerd. En toen ik diep inademde leek het

alsof mijn longen zich dieper vulden dan in vele dagen was gebeurd. Zij dronk uit mijn kopje. Toen ik de koningin aankeek gaf ze me een ingehouden glimlachje. Haar tranen hadden haar ogen een rood randje gegeven en haar neus was een beetje roze aangelopen. Nooit eerder, nooit, had ze er in mijn ogen mooier uitgezien.

Zo brachten we een poosje samen door. De thee was gekruid – een vriendelijke, maar stimulerende melange. Er waren warme hapjes – worstjes met een deeglaagje eromheen – en koekjes met een fruitvulling, en gewone haverkoekjes, eenvoudig en hartig. Ik denk dat we beiden onze stem nog niet echt vertrouwden, dus we zeiden maar niets. We aten in stilte. Ik stond een keer op om meer heet water in de theepot te gieten. Ik liet de thee even trekken en schonk ons beiden toen in.

Na een laatste poosje van zwijgen leunde ze achterover in haar stoel en zei zacht: 'Wel, die "bezoedeling" van mijn zoon is dus afkomstig van mij.'

Ze zei het alsof het de voortzetting van een conversatie was. Ik had me afgevraagd of ze het verband zou leggen en nu ze het deed, kromp ik ineen bij het horen van de schuldgevoelens en het verdriet in haar stem. 'Er zijn al vóór Plicht Zieners met de Wijsheid geweest,' merkte ik op. 'Ikzelf inbegrepen.'

'En jij had een moeder uit het Bergrijk. Misschien was zij de bron van je Wijsheid. Misschien is het iets dat de mensen

van het Bergrijk in het bloed zit.'

Ik balanceerde gevaarlijk dicht bij de rand van de waarheid toen ik zei: 'Ik acht de kans dat Plicht de Wijsheid kan hebben gekregen van zijn vader even groot als dat hij hem van zijn moeder heeft.'

'Maar...'

'Maar het maakt weinig uit van welke kant het kwam,' onderbrak ik mijn koningin meedogenloos. Ik wilde dit gesprek in een andere richting buigen. 'De jongen heeft het en dát is waarmee we moeten leren omgaan. Toen hij me vroeg er hem in te onderwijzen was ik aanvankelijk geschokt. Maar ondertussen denk ik dat zijn instinct juist was. Het is beter dat hij alles leert wat ik hem over zijn magie kan leren.'

Haar gezicht klaarde op. 'Dus je hebt erin toegestemd hem les te geven!'

Het was duidelijk dat ik lang uit de praktijk van het intrigeren weg was geweest. Of misschien, bedacht ik wrang, had mijn vrouwe in de loop van de jaren geleerd dat je met subtiliteit en vriendelijkheid geheimen uit me los kon peuteren die zelfs de doortrapte Chade me niet had ontlokt. De manier waarop ze nu weer mijn gezichtsuitdrukking interpreteerde was overduidelijke steun voor de tweede theorie.

'Ik zal niets tegen de prins zeggen. Als hij het een geheim tussen jullie beiden wil houden, dan blijft het zo. Wanneer ga

je beginnen?'

'Zodra het de prins uitkomt,' antwoordde ik ontwijkend. Ik wilde niet verklikken dat hij al bij zijn eerste les had gespijbeld.

Ze knikte en leek bereid het hierbij te laten. Ze schraapte haar keel. 'FitzChevalric. De reden waarom ik je heb laten komen is mijn bedoeling... om dingen voor jou in orde te maken. Zo goed als dat in ons vermogen ligt. In al te veel opzichten kan ik je niet behandelen zoals je dat verdient. Maar wat we kúnnen bijdragen aan je comfort en je welzijn, dat wil ik ook doen. Je speelt de bediende van heer Gouden en ik begrijp alle redenen daarvoor. Maar het zit me vreselijk dwars dat een prins van jouw afkomst anoniem te midden van zijn eigen volk moet verkeren. Wel, wat kunnen we doen? Zou je andere kamers willen hebben, waar je je discreet kunt terugtrekken, in alle comfort en...'

'Nee,' antwoordde ik snel, en de bruuskheid van dat woord aanvoelend vervolgde ik: 'Ik denk dat de dingen het beste geregeld zijn zoals ze nu zijn. Ik heb het comfort dat ik nodig heb.' Ik zou hier wonen, maar kon het niet mijn 'thuis' maken. Dat hoefde ik niet eens te proberen. Het was een privégedachte die me van mijn stuk bracht. 'Thuis', mijmerde ik, was een plek die je deelde. De zoldering boven de stallen – met Burrich. Of mijn hut – met Nachtogen en Pé. En de kamers die ik nu deelde met de nar? Nee. Er was te veel voorzichtigheid tussen ons beiden, te veel privacy die

gehandhaafd werd, te veel dwang die ons werd opgelegd door onze rollen.

'... een maandelijkse toelage. Hierna zal Chade ervoor zorgen dat je die ontvangt, maar ik wilde je dit vandaag zelf geven.'

Mijn koningin legde een beurs voor me neer, een zakje van stof dat geborduurd was met gestileerde bloemen. Het rinkelde veelzeggend toen ze het op tafel legde. Ik bloosde en ik kon het niet verbergen. Ik keek op en zag dat haar wangen even rood waren.

'Een ongelukkige situatie, vind je ook niet? Zie het niet verkeerd, FitzChevalric. Dit is geen betaling voor wat je voor mij en de mijnen hebt gedaan. Dat is met geen enkel geldbedrag ooit te betalen. Maar een man heeft uitgaven en ik zou het niet passend vinden als jij moest vragen om de dingen die je nodig hebt.'

Ik begreep haar, maar kon niet laten op te merken: 'U en de uwen zijn tevens de mijnen, mijn koningin. En u hebt gelijk. Met geen enkel geldbedrag zou te koop zijn wat ik voor hen doe.'

Een andere vrouw zou dit misschien hebben opgevat als een verwijt, maar Kettrickens ogen kregen bij deze woorden een trotse glans. Ze glimlachte naar mij. 'Ik verheug me zeer over de familieband die we delen, FitzChevalric. Rurisk was mijn enige broer. Niemand kan hem ooit vervangen. Maar jij

hebt dat zo dicht benaderd als voor wie dan ook maar mogelijk zou zijn.'

Op dat punt, concludeerde ik, begrepen we elkaar dus uitstekend.

'Ik wil mijn zoon zeggen wie je in werkelijkheid bent.'

Dat rukte me los uit mijn kortstondige zelfgenoegzaamheid. 'Alstublieft niet, mijn koningin! Die wetenschap is een gevaar en een zorg. Waarom hem daarmee belasten?'

'Waarom de erfgenaam van de Zienerstroon die kennis ontzeggen?'

Er viel een lange stilte tussen ons beiden. 'Misschien te zijner tijd,' zei ik toen.

Ik was opgelucht toen ze knikte, maar die opluchting verdween weer toen ze zei: 'Ik zal weten wanneer de tijd gekomen is.'

Toen pakte ze over de tafel heen mijn hand vast, draaide de handpalm naar boven en legde er iets in. 'Lang geleden droeg je een speldje dat koning Vlijm iemand gaf. Een teken dat je de zijne was. Ik zou graag willen dat je nu dit droeg, vanuit dezelfde instelling.'

Het was een klein ding. Een zilveren vosje met een twinkelend groen oogje. Het vosje zat alert rechtop, met zijn staart om zijn voeten gekruld. Het minuscule beeldje was bevestigd aan een lange speld. Ik bekeek het aandachtig. Het

was volmaakt.

'Dit is werk van je eigen handen.'

'Ik voel me gevleid dat je nog weet dat ik wel eens met zilver werkte. Ja. Zelf gemaakt. En de vos is het symbool dat dankzij jou het mijne is geworden, hier in de Hertenhorst.'

Ik knoopte mijn blauwe bediendenhemd open en terwijl zij toekeek stak ik de speld aan de binnenzijde in de stof. Aan de buitenkant was niets te zien, maar toen ik het hemd weer dichtreeg voelde ik het vosje tegen mijn borst.

Ik schraapte mijn keel. 'Het is een eer voor mij. Zoals je zei, ben ik je zo lief als een broer. Daarom wil ik een vraag stellen die Rurisk beslist ook gesteld zou hebben. Ik ben zo brutaal om te vragen waarom je onder je dames er een hebt die een keer heeft geprobeerd je te doden. Jou, en je ongeboren kind.'

Ze was oprecht verbaasd. Toen bewoog ze alsof iemand haar met een speld had gestoken. 'O, je bedoelt vrouwe Rosemarie.'

'Precies.'

'Het is zo lang... dat is allemaal zo lang geleden, Fitz. Als ik haar zie dénk ik er niet eens meer aan. Toen Regaal en zijn hofhouding hier na de oorlog met de Rode Kapers terugkeerden behoorde Rosemarie tot het gevolg. Haar moeder was gestorven en zij was... verwaarloosd. Aanvankelijk kon ik noch Regaal, noch haar in mijn omgeving

verdragen, maar we moesten een zekere schijn ophouden, en zijn nederige excuses en zijn beloften van trouw aan de ongeboren erfgenaam en mij waren... nuttig. Ze hielpen mee om de Zes Hertogdommen verenigd te houden, want hij had de hoge adel van Gaarde en Dracht bij zich. We hadden die steun toen hard nodig. Na de oorlog met de Rode Kapers stonden de Zes Hertogdommen op het punt van een burgeroorlog. Er waren zeer veel geschillen tussen de hertogdommen onderling, maar Regaals invloed bleek toereikend om zijn edelen weer tot trouw aan mij te bewegen. Toen stierf Regaal – op een vreemde, gewelddadige manier. Natuurlijk ging het gerucht dat ik hem had laten vermoorden uit wraak voor zijn oude misdaden. Chade adviseerde me dringend dat ik gebaren moest maken ten opzichte van zijn edelen, om hen aan mij te binden. En dat heb ik gedaan. Ik heb vrouwe Patience in plaats van Regaal in Oversteek gezet, want ik vond dat ik daar op krachtige steun moest kunnen rekenen. Maar zijn andere bezittingen heb ik zorgvuldig verdeeld onder degenen die het meeste behoefte hadden aan een verzoenend gebaar.'

'En wat vond heer Helder daarvan?' vroeg ik. Dit was allemaal nieuw voor mij. Helder was Regaals erfgenaam, en nu dus hertog van Dracht. Veel van wat Kettricken had 'verdeeld' behoorde ongetwijfeld tot zijn omvangrijke erfgoed.

‘Ik heb hem op andere wijze gecompenseerd. Na zijn rampzalig slechte verdediging van Hertensprong en de Hertenhorst was zijn status behoorlijk gekelderd. Hij kon niet krachtig protesteren, want hij had niet Regaals invloed op de edelen geërfd. Ik heb me ingespannen om hem tevreden te stemmen met zijn lot en hem om te vormen tot een betere bestuurder dan hij anders geweest zou zijn. Ik zorgde ervoor dat hij alsnog werd geschoold in andere zaken dan alleen maar wijn en kleren. De meeste van zijn jaren als hertog van Dracht heeft hij hier in de Hertenhorst doorgebracht. Patience regelt zijn zaken in Oversteek voor hem, waarschijnlijk veel beter dan hij het zelf zou hebben gedaan, want zij bezit het gezonde verstand om mensen te benoemen die weten wat ze doen. En ze stuurt hem elke maand een rapport. Het is veel gedetailleerder dan hem lief is, maar ik sta erop dat hij het met een van mijn schatbewaarders doorneemt, niet alleen om me ervan te verzekeren dat hij het snapt, maar ook om uit zijn eigen mond te vernemen dat hij tevreden is met de gang van zaken. En ik geloof dat hij inmiddels die mening oprecht is toegedaan.’

‘Ik vermoed dat zijn hertogin daar niet geheel vreemd aan is,’ gokte ik.

Kettricken was zo netjes om lichtjes te blozen. ‘Chade meende dat hij als getrouwd man gemakkelijker tevreden te stellen zou zijn. En het werd tijd dat hij een erfgenaam

verwekte. Als vrijgezel was hij een bron van rivaliteit en wanklanken aan het hof.'

'Wie heeft haar uitgekozen?' Ik probeerde het niet koel te laten klinken.

'Heer Chade suggereerde diverse jonge vrouwen van goede afkomst die over de... vereiste kwaliteiten beschikten. En ik zorgde er vervolgens voor dat ze met hem kennismaakten. En dat de betreffende families wisten dat het vooruitzicht dat de hertog een van hun dochters zou selecteren op mijn warme instemming kon rekenen. Dat zorgde snel voor een competitie tussen de geselecteerde dames. Maar heer Helder heeft zélf zijn bruid uit hun midden gekozen. Ik heb er alleen voor gezorgd dat hij de kans kreeg een keuze te maken...'

'Iemand die plooibaar was, niet te ambitieus. En de dochter van iemand die trouw was aan de koningin.'

Ze keek me recht in de ogen. 'Ja.' Ze zuchtte even. 'Neem je me dat kwalijk, FitzChevalric? Jij, die de eerste was die me heeft geïnstrueerd in hofintriges tot mijn eigen nut?'

Ik glimlachte. 'Nee. Om de waarheid te zeggen, ik ben trots op je. En naar de blik op het gezicht van heer Helder te oordelen, gisteren tijdens het feest, heb je een uitstekende keus gedaan, zowel voor zijn hart als zakelijk bezien.'

Ze zuchtte weer, nu bijna opgelucht, leek het wel. 'Dank je. Want ik stel je achting op prijs, FitzChevalric, en dat heb

ik altijd gedaan. Ik zou niet graag het gevoel hebben dat ik me in jouw ogen beschamend gedroeg.'

'Dat zou je niet kúnnen,' zei ik, galant, maar tevens naar waarheid. Toen bracht ik de conversatie terug naar ons startpunt. 'En Rosemarie?'

'Toen Regaal dood was, keerden de meesten van zijn volgelingen terug naar hun landgoederen of de nieuwe goederen die ik hun had gegeven.

Niemand eiste Rosemarie op. Haar vader was gestorven voordat zij geboren werd. Haar moeder bezat zijn titel. Ze was vrouwe Celeffa van Sparrenbos, maar die titel bestond nagenoeg uit loze woorden. Sparrenbos is een klein landgoed, het leen van een bedelaar. Er staat een landhuis, maar ik heb gehoord dat het al jaren niet wordt bewoond. Als ze niet de gunst van Regaal had genoten zou vrouwe Celeffa nooit aan dit hof zijn verschenen.' Ze zuchtte. 'Dus toen zaten we met Rosemarie – een weesmeisje van acht, niet in de gunst bij de koningin. Je kunt je wel voorstellen, denk ik, hoe ze toen door het hof werd behandeld.'

Ik trok een lelijk gezicht. Ik wist nog heel goed hoe ik was behandeld.

'Ik probeerde haar te negeren, maar Chade wilde de zaak niet laten rusten. En zelf kon ik dat eigenlijk ook niet.'

'Ze was een gevaar voor je. Een half-getrainde moordenares. En door Regaal opgestookt om je te haten. Je kón haar gewoon niet vrijelijk laten rondlopen.'

Ze zweeg even. 'Nu praat je net als Chade,' zei ze toen. 'Nee, ze was érger dan dat. Ze was een verwaarloosd kind in mijn huis, een meisje dat van mij het verwijt kreeg dat ze was geworden wat haar was geléérd dat ze moest worden. En dat mij dus dagelijks onder de neus wreef hoe harteloos ik was en hoe ik haar had verwaarloosd. Als ik meer de vrouw was geweest die iemand voor haar page behoort te zijn, zou Regaal haar hart nooit bij me hebben kunnen weghalen.'

'Tenzij hij dat al bezat voordat ze bij je kwam.'

'Dan nog – dat had ik dan moeten ópmerken. Maar ik had het te druk met mijn eigen leven en mijn problemen.'

'Ze was je page, niet je dochter.'

Ze zweeg even. 'Je vergeet dat ik ben opgegroeid in het Bergrijk, als beoogd Offer van mijn volk. Niet als het soort koningin dat hier wordt verwacht. Ik eis meer van mezelf.'

Ik zwichtte voor dat argument. 'Dus het was je eigen beslissing haar te houden.'

'Chade zei dat ik moest kiezen: ofwel haar houden, ofwel haar definitief kwijtraken. Die woorden vulden me met afschuw. Een kind doden omdat het had gedaan wat het had léren doen? Maar tegelijk maakten zijn woorden me alles duidelijk. Het zou humaner zijn geweest haar meteen te doden dan haar bloot te stellen aan kwelling en verwaarlozing, zoals ik had gedaan. Dus die avond ging ik naar haar kamer. In mijn eentje. Ze was doodsbang voor me en haar kamer was koud en bijna kaal, en het beddengoed was

misschien al in weken niet verschoond. Haar nachtjapon was te klein voor haar geworden – veel te kort en ingescheurd bij de schouders. Ze kroop op het bed zo ver mogelijk bij me vandaan en staarde me sprakeloos aan. Toen vroeg ik haar wat ze liever wilde, naar vrouwe Patience te worden gestuurd of weer mijn page zijn.'

'En zij koos het laatste.'

'Ze barstte in tranen uit en wierp zich aan mijn voeten en klampte zich aan mijn rok vast en zei dat ze had gedacht dat ik haar niet meer aardig vond. Ze snikte zo vreselijk dat haar haren aan haar bezwete schedel plakten en ze over haar hele lichaam beefde voordat het me lukte haar te kalmeren. Fitz, ik schaamde me diep dat ik zo wreed was geweest tegen een kind, niet door wat ik had gedaan, maar simpelweg door haar te negeren. Alleen Chade en ik hadden het vermoeden dat ze had geprobeerd me kwaad te doen. Maar mijn verwaarlozing van het meisje had het lagere volk in de burcht als het ware permissie gegeven om haar wreed en ongevoelig te behandelen. Haar schoentjes waren helemaal in flarden...' Haar stem stierf weg en ik voelde een steek van medelijden voor Rosemarie, ondanks alles. Kettricken haalde diep adem en vervolgde haar relaas. 'Ze smeekte om me weer te mogen dienen, Fitz. Ze was nog niet eens zeven jaar toen ze begon te doen wat Regaal haar vroeg. Ze heeft nooit een hekel aan mij gehad, of begrepen wat ze deed. Voor haar was het een

spelletje, daar ben ik zeker van, om stiekem mee te luisteren en dan alles te herhalen wat ik had gezegd.'

Ik probeerde pragmatisch en hard te zijn. 'Ook dat insmeren van de treden om jou te laten vallen?'

'Zou haar het waaróm daarvan verteld zijn? Of alleen maar dat ze vet op die trede moest smeren nadat ik me naar de daktuin had begeven? Voor een kind is die handeling misschien ingekleed als een leuke grap.'

'Heb je het haar gevraagd?'

Ze wachtte even. 'Sommige dingen kun je beter onaangeroerd laten. Ook al wist ze misschien dat het de bedoeling was dat ik zou vallen, ik denk niet dat ze de draagwijdte van zo'n ongeluk ten volle besefte. Misschien was ik in haar ogen twee dingen tegelijk: de vrouw van wie Regaal de ondergang wenste en Kettricken die ze dagelijks diende als page. Degene die de oorzaak was van haar kwalijke gedrag is dood en sinds ik haar weer bij me heb genomen is ze altijd een trouwe en ijverige hulp geweest.' Ze zuchtte, en toen ze verder praatte keek ze langs me heen naar de muur. 'Het verleden moet met rust worden gelaten, Fitz. Dat geldt in het bijzonder voor degenen die heersen. Ik moet mijn zoon uithuwelijken aan een dochter van een Buiteneilander. Ik moet handel en contacten bevorderen met het volk dat mijn koning de dood in heeft gedreven. Moet ik dan moeilijk doen over het onder mijn hoede nemen van een spionnetje, om er

een goede hofdame van te maken?'

Ik haalde nu zelf ook diep adem. Als ze in vijftien jaar geen spijt had gekregen van dat besluit, zouden mijn woorden daar nu niets meer aan veranderen. Trouwens, was dat nodig? 'Tja, ik had het eigenlijk wel kunnen verwachten. Toen je naar dit hof kwam deed je ook niet moeilijk bij het accepteren van een moordenaar als je adviseur.'

'Als mijn eerste vriend hier,' corrigeerde ze me op ernstige toon. Ze fronste haar voorhoofd. Toen ik haar voor het eerst ontmoette had ze die rimpeltjes op haar voorhoofd en tussen haar ogen nog niet gehad, maar nu waren ze er door een praktijk van jaren in gegroefd. 'Ik ben niet gelukkig met de schertsvertoning die we moeten opvoeren. Ik zou je graag aan mijn zijde hebben om mij te adviseren en mijn zoon te onderwijzen. Ik zou je geëerd willen zien als mijn vriend en als Ziener.'

'Dat kan niet,' zei ik resoluut. 'En dit is beter. Ik ben van groter nut voor je in deze rol, en het risico voor jou en mijn prins is kleiner.'

'Maar het risico voor jou is groter. Chade heeft me gezegd dat Bonten je hebben bedreigd, hier in Hertenhorst zelf.'

Ik voelde dat ik liever had gezien dat ze dat niet had geweten. 'Dat kan het beste door mijzelf worden afgehandeld. Misschien kan ik ze uit hun tent lokken.'

‘Hm. Misschien. Maar het bevalt me niets dat jij zulke dingen zo’n beetje in je eentje moet aanpakken. En het bevalt me niets dat ik je niet aan mijn zijde kan hebben als ik dat wil, maar je in het geheim moet laten roepen. En het bevalt me ook niets dat ik je niet kan uitnodigen om vandaag met Peottre en mij ons spelletje te doen, want ik zou graag je opinie over hem vernemen. Het is een zeer intrigerende man.’

‘Jullie spelletje?’

‘Ik heb gisteravond een tijdje met hem gepraat. In de loop van het gesprek kwamen we te spreken over de kans dat Plicht en Elliania echt gelukkig met elkaar zouden worden, en daardoor kwam de conversatie op kansen in het algemeen, en we eindigden tenslotte bij kansspelen. Weet je nog dat we in het Bergrijk een spelletje hadden waarbij kaarten en steentjes met runen erop werden gebruikt?’

Ik zocht mijn geheugen af. ‘Ik geloof dat je er een keer met mij over hebt gesproken. En inderdaad, ik herinner me ook een perkamentrol over dat spel – van toen ik herstelde van Regaals eerste aanslag op mij.’

‘Er zijn kaarten of fiches, ofwel geschilderd op dik papier, ofwel gegraveerd in dunne plakjes hout. Er staan emblemen op die betrekking hebben op onze oude verhalen, zoals de Oude Wever en de Verscholen Jager. En de fiches met runen verbeelden Steen, Water en Weide.’

‘Ja, dat herinner ik me vaag.’

‘Wel, Peottre wil dat ik hem leer het te spelen. Hij was erg geïnteresseerd toen ik erover sprak. Hij zegt dat ze op de Buiteneilanden een spel hebben met dobbelstenen waar runen op staan. Ze worden geschud in een beker en dan op een tafel of de grond geworpen. De spelers gebruiken een doek of een plank waar ze kleinere godheden op geschilderd hebben, zoals Wind, Rook en Boom, en op die ondergrond verplaatsen ze hun pionnen. Dat klinkt alsof het een vergelijkbaar spel kan zijn, vind je niet?’

‘Misschien,’ gaf ik toe. Maar de mate waarin haar gezicht was opgeklaard bij het vooruitzicht Peottre dit spel te leren leek me buiten proportie. Vond mijn koningin deze krijger van de Buiteneilanden attractief? ‘Je moet me later meer over het spel vertellen. En of de runen op hun dobbelstenen lijken op die van jullie plakjes.’

‘Dat zou boeiend zijn, nietwaar? Als die runen op elkaar leken. Vooral omdat een paar van de runen van mijn spel leken op de runen die in de Vermogenszuilen waren gegraveerd.’

‘Aha.’ Mijn koningin bleek nog steeds in staat om me uit balans te brengen. Ze was altijd goed geweest in het denken aan meerdere dingen tegelijk en het samenvoegen van uiteenlopende feitjes tot een patroon dat door anderen over het hoofd was gezien. Zo had ze de verloren gewaande kaart van het rijk der Ouderlingen weten op te sporen.

Het leek opeens alsof ze me té veel stof tot nadenken had gegeven. Ik stond op om afscheid te nemen, maakte een buiging en wenste dat ik woorden wist om haar te bedanken. Even later leek het me opeens een raar idee – iemand te bedanken voor het rouwen om iemand van wie je had gehouden. Ik ondernam een aarzelende poging er iets over te zeggen, maar ze onderbrak me en pakte mijn handen in de hare. 'Misschien was jij de enige die voelde wat ik ondervond bij het verlies van Veritas. Zijn transformatie te zien, en te weten dat hij zou triomferen, en toch zelfzuchtig te rouwen om het feit dat ik hem nooit meer zou weerzien als de man die hij was geweest. Dit is niet de eerste tragedie die we samen delen, FitzChevalric. We zijn beiden gedurende grote delen van ons leven helemaal alleen geweest.'

Het hoorde volstrekt niet, maar ik deed het toch: ik sloot haar in mijn armen en hield haar even heel stevig vast. 'Hij was stapelgek op je,' zei ik, en mijn stem klonk verstikt bij het uitspreken van die woorden namens mijn verdwenen koning.

Ze legde haar voorhoofd op mijn schouder. 'Ik weet het,' zei ze zacht. 'Die liefde is nog steeds mijn steun. Soms denk ik dat ik hem nog bijna kan voelen, vlak naast me, op moeilijke momenten. Moge Nachtogen voor jou zijn wat Veritas voor mij is.'

Ik hield de vrouw van Veritas nog een poos in mijn armen. Alles had zo anders kunnen zijn. Toch was haar wens een

goede wens, een heilzame. Ik liet haar zuchtend los, en toen gingen de koningin en de bediende uiteen voor hun dagelijkse taken.

6

Uitwissen

... en het is zo goed als zeker dat de Kwartsers de Beijerstadse vaarders hadden kunnen verslaan en hun territorium in beslag hadden kunnen nemen als het hun zou zijn gelukt de Baai van Beijerstad grondig af te grendelen.

Twee vormen van magie verhinderden dit – en het staat wel vast dat het om magie ging, al wordt dat wel eens bestreden, want de vaarders van Beijerstad zijn kooplieden, geen krijgers, zoals iedereen weet. De eerste magie was het feit dat de vaarders van Beijerstad over levende schepen beschikken – handelsschepen die, krachtens een mysterieus procédé, waaraan het offer van drie kinderen of drie oudere familieleden te pas komt, tot denkende wezens zijn getransformeerd. De boegbeelden van deze schepen zijn niet alleen in staat om zich te bewegen en te spreken, maar beschikken ook over ongehoorde krachten, waardoor ze kleinere schepen kunnen vermorzelen wanneer deze in hun handen vallen. Sommige van die boegbeelden kunnen vuur spuwen tot drie keer hun scheepslengte ver.

De tweede vorm van magie wordt door onwetenden even lichtzinnig ontkend als de eerste, maar als reiziger die het

met eigen ogen heeft gezien daag ik iedereen uit mij een leugenaar te noemen. Een draak, kunstig vervaardigd van blauwe en zilveren edelgesteenten en geactiveerd door een wonderlijke combinatie van magie... [passage onleesbaar wegens beschadigd perkament]... werd door Beijerstadse vaklieden in grote haast geschapen ter verdediging van hun haven. Dit schepsel, dat door zijn scheppers Tinnitgliat werd genoemd, rees op uit de rokende puinhopen waarin de Kwartsers het pakhuizendistrict bij de Beijerstadse haven hadden veranderd en verdreef de vijandelijke schepen uit de baai.

Winfroda's 'Mijn avonturen als wereldreiziger'

Ik zocht mijn weg terug door het netwerk van geheime gangen en stapte mijn cel binnen. Ik wachtte even om mijn ogen aan het donker te laten wennen voordat ik dat deed. Toen ik binnen was sloot ik de geheime deur achter me. Toen bleef ik roerloos in het pikdonker staan. Vanachter de gesloten deur naar de kamers van de nar hoorde ik stemmen.

'Wel, ik heb geen idee wanneer hij is opgestaan en vertrokken, noch waarom. Het leek me eerst zo'n aardig idee, een sterke en bekwame soldaat in dienst te hebben, die me niet alleen kon beschermen tegen straatrovers, maar als mijn lijfknecht ook andere taken voor zijn rekening zou nemen. Maar in zijn dagelijkse werk is hij zeer onbetrouwbaar

gebleken. Kijk hier eens! Ik moest een langslopende page bij zijn kraag vatten en hem vragen een keukenjongen te zeggen dat ik op mijn ontbijt wachtte. En wat ik heb gekregen is allerminst naar mijn smaak! Ik kom in de verleiding om Dassenkop de laan uit te sturen, maar met mijn gekneusde enkel is dit niet het moment om het zonder een potige bediende te moeten stellen. Enfin, misschien moet ik leren zijn beperkingen maar te aanvaarden, en moet ik een of twee pages aanstellen voor de dagelijkse klusjes. Kijk die laag stof op de schoorsteenmantel eens! Schandalig. Ik durf hier nauwelijks nog mensen uit te nodigen, zoals het er nu uitziet. Wegens de pijn in mijn enkel ben ik trouwens tóch al liever alleen, momenteel.'

Ik verstijfde. Ik wilde graag weten tot wie hij sprak en waarom die persoon mij zocht, maar ik kon bezwaarlijk naar binnen stappen nu heer Gouden had bezworen dat ik er niet was.

'Goed, goed. Maar mag ik dan een bericht voor uw bediende achterlaten, heer Gouden?'

De stem was van Laurier en de irritatie erin was onverholen. Ze had ons tijdens onze reis te vaak samen gezien om nog door ons rollenspel misleid te worden. Ze zou nooit meer geloven dat we simpelweg heer en knecht waren. We waren veel te vaak uit die rollen gevallen. Toch begreep ik best waarom heer Gouden die komedie per se wilde voortzetten. Elke andere koers zou ons bedrog van de

hofhouding geheel op losse schroeven zetten.

'Zeker. En je mag gerust vanavond terugkeren, als je wilt gokken dat hij zijn plicht dan weer begrijpt en naar zijn plek is teruggekeerd.'

Als hij had gehoopt haar hiermee milder te stemmen, dan had hij pech. 'Een boodschap is genoeg. Toen ik door de stal liep zag ik iets aan zijn paard dat me bezorgd maakte om het dier. Als hij me daar op het middaguur wil ontmoeten, zal ik het hem aanwijzen.'

'En als hij niet voor het middaguur terug is? Bij Sa, wat heb ik hier de pest aan! Boodschapjes aannemen voor mijn eigen bediende!'

'Heer Gouden.' Haar kalme stem stuitte zijn dramatische monoloog. 'Mijn bezorgdheid is van ernstige aard. Zorg ervoor dat hij me dan ontmoet of anderszins regelt dat hij met me praat over mijn bezorgdheid. Goedendag.'

Ze trok de deur op stevige manier achter zich dicht, maar ondanks de luide knal wachtte ik een hele poos om er zeker van te zijn dat de nar alleen was. Toen deed ik mijn deur behoedzaam open, maar de bovennatuurlijke zintuigen van de nar waren hem weer volop van dienst. 'Daar ben je dan!' riep hij opgelucht uit. 'Ik begon me al zorgen te maken.' Toen bekeek hij me beter en er verscheen een brede glimlach op zijn gezicht. 'De eerste les van de prins moet prima zijn verlopen.'

'De prins verkoos zijn eerste les over te slaan. En het spijt

me dat ik je in de steek heb gelaten. Ik ben vergeten heer Goudens ontbijt te regelen.'

Hij maakte een misprijzend geluidje. 'Het laatste wat ik van je verwacht is dat je een competente bediende voor mij zult zijn. Ik ben uitstekend in staat om mijn eigen ontbijt te regelen. Maar het is nodig dat ik flinke stampei maak als ik gedwongen word daarvoor een loslopende page in te schakelen. Ik heb daarover nu zo vaak gemopperd en geklaagd dat het niemand zal verbazen wanneer ik een page aan mijn staf toevoeg.' Hij schonk zich een nieuwe kop thee in, nam een slokje en trok een vies gezicht. 'Koud.' Hij wees naar de resten van zijn ontbijt. 'Honger?'

'Nee. Ik heb bij Kettricken gegeten.'

Hij knikte, in het geheel niet verbaasd. 'De prins liet vanmorgen een briefje bezorgen. Nu snap ik de inhoud. Hij schreef: "Jammer dat uw gekneusde enkel u verhinderde aan het dansen deel te nemen. Maar al te goed weet ik hoe frustrerend het is wanneer een onvoorzien ongemak iemand afhoudt van een lang tegemoet gezien genoegen. Ik hoop van harte dat u spoedig in staat zult zijn uw favoriete bezigheden te hervatten."'

Ik knikte, aardig in mijn nopjes. 'Subtiel, maar toch duidelijk. Onze prins wordt geraffineerd.'

'Hij heeft de slimheid van zijn vader,' beaamde hij, maar toen ik hem scherp aankeek zag ik alleen milde

vriendelijkheid op zijn gezicht. ‘Je hebt nog een tweede boodschap,’ vervolgde hij. ‘Van Laurier.’

‘Ja. Ik heb meegeluisterd.’

‘Dat vermoedde ik al.’

Ik schudde mijn hoofd. ‘Die boodschap verwondert me en baart me zorgen. Zo te horen denk ik dat het niets met mijn paard te maken heeft. Ik zal haar op het middaguur ontmoeten en hoor dan wel wat er aan de hand is. Daarna wil ik graag naar de stad om Pé te spreken en me bij Jinna te verontschuldigen.’

Hij trok vragend een bleke wenkbrauw op.

‘Ik had gezegd dat ik gisteravond zou terugkeren om met Pé te praten. In plaats daarvan ben ik met jou naar de verloving geweest, zoals je weet.’

Hij pakte een kleine corsage van witte bloemen van zijn ontbijtblad en rook er peinzend aan. ‘Zo veel mensen die allemaal een brokje van je tijd willen hebben.’

Ik zuchtte. ‘Het is moeilijk voor mij. Ik weet niet goed hoe ik het moet aanpakken. Ik was gewend aan een solitair leven, waarin alleen Pé en Nachtogen aanspraak op me maakten. Ik geloof niet dat ik dit goed behandel. Ik snap werkelijk niet hoe Chade al zijn taken al die jaren als een jongleur heeft kunnen combineren.’

Hij glimlachte. ‘Hij is een spin. Hij weeft webben met draden die alle kanten op gaan. Hij zit in het midden en weet

wat elk rukje aan een van die draden betekent.'

Ik glimlachte met hem mee. 'Accuraat. Niet vleiend, maar accuraat.'

Opeens hield hij zijn hoofd scheef. 'Dus het was Kettricken, niet Chade?'

'Hoezo?'

Hij keek neer op zijn handen, die aan de corsage friemelden. 'Ik zie een verandering in je. Je schouders zijn weer vierkant. Je kijkt me recht in de ogen als je tegen me praat. Ik hoef niet meer over mijn schouder te gluren of er misschien een spook achter me staat.' Hij legde het kleine boeketje voorzichtig op de tafel. 'Iemand heeft een deel van je last van je af genomen.'

'Kettricken,' gaf ik na een momentje toe. Ik schraapte mijn keel. 'Ze was nauwer met Nachtogen verbonden dan ik me had gerealiseerd. Ook zij rouwt om hem.'

'Zoals ik.'

Ik dacht na over mijn volgende woorden voordat ik ze zei. Ik vroeg me af of ze nodig waren en vreesde dat ze hem misschien zouden kwetsen. Maar ik sprak ze uit. 'Op een andere manier. Kettricken rouwt om Nachtogen zoals ik dat doe, om hemzélf, en om wat hij voor haar heeft betekend. Jij...' Mijn zin stokte, ik wist de juiste woorden niet te vinden.

'Ik hield van hem via jou. Onze band was de schakel via

welke hij reëel werd voor mij. In zekere zin rouw ik dus niet om Nachtogen zoals jij dat doet. Mijn verdriet geldt vooral jouw verdriet.'

'Je bent met woorden altijd veel beter geweest dan ik.' Ik was hem dankbaar.

'Ja,' bevestigde hij. Toen zuchtte hij en sloeg zijn armen over elkaar. 'Wel, ik ben blij dat iemand je heeft kunnen helpen. Al ben ik jaloers op Kettricken.'

Dat snapte ik niet. 'Jaloers omdat zij rouwt?'

'Jaloers omdat zij je heeft kunnen troosten.' Voordat ik zelfs maar kon beginnen na te denken over een repliek zei hij bruusk: 'Ik laat het aan jou over om dit blad terug te brengen naar de keuken. Zorg ervoor dat je wrokkig kijkt, alsof je meester je vreselijk op je donder heeft gegeven. Daarna kun je naar Laurier en vervolgens naar de stad. Ik ben van plan een rustig dagje te hebben, voor mezelf. Ik heb laten weten dat mijn enkel me pijn doet en dat ik wil rusten, zonder bezoek. Laat in de middag ben ik uitgenodigd om te gokken met wat favorieten van de koningin. Dus als je me hier niet aantreft, kun je me daar vinden. Ben je op tijd terug om mij te helpen naar het diner te hinken?'

'Ik verwacht van wel.'

Zijn vitaliteit leek als een pudding in elkaar te zakken – alsof hij opeens écht pijn had. Hij knikte ernstig. 'Misschien zie ik je dan.' Hij stond op van tafel en liep naar zijn privé-

kamer. Zonder nog iets te zeggen opende hij de deur, die hij vervolgens bedaard maar resoluut achter zich sloot.

Ik zette de borden en kopjes op het dienblad. Ondanks zijn opmerking over mijn competentie als bediende ruimde ik de kamer netjes op. Daarna bracht ik het blad naar de keuken en haalde ik hout en water voor onze kamers. De deur van de kamer van de nar was nog steeds dicht. Ik vroeg me af of hij ziek was. Ik had het misschien gewaagd aan te kloppen als het niet bijna middag was geweest. Ik ging naar mijn kamertje en gordde mijn lelijke zwaard om. Ik nam wat geld uit de beurs die Kettricken me had gegeven en legde de rest onder een hoekje van mijn matras. Ik controleerde mijn verborgen zakjes, pakte mijn jas van de haak en begaf me naar de stallen.

Wegens de drukte van de verloving stonden de gewone stallen nu vol met paarden van de gasten. De dieren van minder volk, zoals ik, waren naar de 'oude stallen' verplaatst – de stallen van mijn jeugd. Dat kwam me goed uit. Zo was er minder kans dat ik Manus tegen het lijf zou lopen, of iemand anders die zich de jongen herinnerde die destijds bij stalmeester Burrich had gewoond.

Laurier stond tegen het hek van Mijnzwarte's box geleund en praatte zacht tegen haar. Misschien had ik haar boodschap toch verkeerd begrepen? Uit bezorgdheid voor mijn paard versnelde ik mijn tred. 'Wat mankeert haar?' vroeg ik, en pas daarna dacht ik aan mijn goede manieren. 'Goedendag, jageres Laurier. Hier ben ik, zoals je hebt gevraagd.'

Mijnzwarte negeerde ons beiden.

'Dag, Dassenkop. Bedankt dat je gekomen bent.' Ze keek onnadrukkelijk om zich heen en zag een verlaten hoekje van de stal. Ze boog zich dichter naar me toe en fluisterde: 'Ik moet met je praten. Vertrouwelijk. Volg me.'

'Zoals je wilt, jageres.' Ze liep weg en ik volgde haar op de hielen. We liepen langs een hele rij boxen naar de achterkant van de stal en daarna beklommen we, tot mijn schrik, de nu gammele trap die naar de voormalige vertrekken van Burrich leidde. Als stalmeester had hij liever dicht bij zijn dieren gewoond dan ergens in het comfort van de burcht. Toen ik bij hem woonde was ik het met die opvatting eens geweest. In de jaren erna heb ik echter vaak gedacht dat hij zijn nederige huisvesting mede voor lief nam om mij aan het gezicht te onttrekken en zelf privacy te hebben. Nu ik Laurier over de steile trap volgde vroeg ik me af hoeveel zij wist. Bracht ze me hier naar boven als inleiding op de mededeling dat ze wist wie ik in werkelijkheid was?

De deur boven was niet vergrendeld. Ze duwde hem open en hij schraapte over de vloer. Ze stapte de schemerige kamer binnen en gebaarde dat ik moest volgen. Ik dook weg voor een spinnenweb in de deuropening. Het enige licht kwam van een spleet in het luik voor het venstertje aan het einde van de kamer. Hoe klein leek deze ruimte nu! De schaarse meubels waar Burrich en ik voldoende aan hadden gehad waren allang verdwenen, en er lagen overal afdankertjes: delen van tuig,

kapot gereedschap, door motten aangevreten dekens – het soort dingen dat wordt weggelegd om er later misschien nog eens iets mee te doen. Wat zou Burrich zich hieraan geërgerd hebben! Het verwonderde me dat Manus accepteerde dat het hier zo'n rommeltje was, maar waarschijnlijk had hij dringender zaken aan zijn hoofd. De stallen waren veel groter en vereisten meer zorg dan ten tijde van de oorlog met de Rode Kapers. Ik betwijfelde of Manus 's nachts zélf bezig was met het invetten en repareren van paardentuig.

Laurier legde mijn gezichtsuitdrukking verkeerd uit. 'Ik weet het. Het ruikt hier muf, maar we hebben privacy. Ik zou je in je kamer hebben opgezocht, maar heer Gouden had het te druk met het spelen van de hooggeboren edelman.'

'Hij is een hooggeboren edelman,' beweerde ik, maar de vernietigende blik die ze me gaf legde me het zwijgen op. Te laat herinnerde ik me dat zij en heer Gouden menig vriendelijk woord hadden gewisseld tijdens onze reis, maar dat ze gisteravond niet één keer met elkaar hadden gesproken. Ai!

'Hoe dat ook zit en wie jullie ook mogen wezen,' vervolgde ze, haar ergernis overwinnend ter wille van iets belangrijkers, 'ik kreeg bericht van mijn neef. Durk bedoelde de waarschuwing niet voor jou, maar voor mij. Ik denk niet dat hij het zou goedkeuren dat ik hem aan jou doorgeef, want hij heeft redenen in overvloed om niet dol op je te zijn. Maar de koningin schijnt in zekere zin achting voor je te hebben,

en het is de koningin aan wie ik trouw heb gezworen.'

'Net als ik,' verzekerde ik haar. 'Heb je haar hierover al ingelicht?'

Ze keek me aan. 'Nog niet,' bekende ze. 'Het kan zijn dat het niet nodig is, dat dit een zaak is die je zelf kunt afhandelen. En het is voor mij gemakkelijker jou te laten roepen dan om een moment onder vier ogen met de koningin te arrangeren.'

'Wat voor waarschuwing?'

'Hij smeekte me te vluchten. De Bonten weten wie ik ben en waar ik woon. Volgens hun manier van denken ben ik in dubbele zin een verraadster. Wegens mijn familieband rekenen ze me tot het Oude Bloed. En daarenboven dien ik de Zienersdynastie. Ze zullen me doden als ze de kans krijgen.' Haar stem verried geen emotie bij het herhalen van de bedreiging, maar ze sprak zachter en wendde haar blik van me af toen ze vervolgde: 'En dat geldt ook voor jou.'

Er zweefde stilte tussen ons beiden. Ik zag stofdeeltjes dwarrelen in de baan zonlicht die naar binnen viel. Na een poosje begon ze weer te spreken.

'Dat is de kern van de zaak. Laudwine ligt nog in de lappenmand, om bij te komen van het feit dat jij hem een onderarm hebt afgekapt. Als nasleep van ons avontuurtje met hem hebben veel van zijn volgelingen hem verlaten om terug te keren tot de ware zeden en gewoonten van het Oude Bloed. Families van het Oude Bloed hebben er bij hun

zonen en dochters op aangedrongen om de extreme praktijken van de Bonten de rug toe te keren. Bij velen leeft het gevoel dat koningin Kettricken oprecht van plan is het lot van het Oude Bloed te verbeteren. Nu bekend is dat haar eigen zoon de Wijsheid bezit, staan ze welwillender tegenover haar. Ze zijn bereid af te wachten – althans een poosje – om te zien hoe ze ons voortaan zal behandelen.'

'En degenen die bij de Bonten blijven?' vroeg ik met tegenzin.

Laurier schudde haar hoofd. 'In elke kudde komen zwarte schapen voor, ook onder Oud Bloed. Degenen die bij Laudwine bleven zijn de gevaarlijkste en het minst voor rede vatbaar. Hij trekt diegenen aan die bloed willen zien en chaos willen zaaien. Ze zijn eerder uit op wraak dan op gerechtigheid, en meer op macht dan op vrede. Sommigen, onder wie Laudwine, hebben meegemaakt dat familieleden en vrienden zijn terechtgesteld wegens de misdaad dat ze de Wijsheid hadden. Anderen hebben een hart dat meer waanzin dan bloed rondpompt. Ze zijn niet talrijk, maar omdat ze geen grenzen stellen aan wat ze willen doen om hun doelen te bereiken, zijn ze zo gevaarlijk als een groot leger.'

'En wat zijn hun doelen?'

'Simpel. Macht voor henzelf. Straf voor degenen die de Wijzen hebben onderdrukt. Ze haten de Zieners, maar jou haten ze zelfs nog meer. Laudwine voedt die haat. Hij zwelgt zelf in die haat en biedt hem zijn volgelingen aan alsof het

goud was. Jij hebt aangezet tot wraak op al het Oude Bloed dat "kruipt voor de Zienerstirannie". Laudwine's Bonten nemen represailles op het Oude Bloed dat jou te hulp kwam tegen de Bonten. Enkele huizen zijn in brand gestoken. Kudden vee zijn gestolen of uit elkaar gejaagd. Die dingen gebeuren al, maar er wordt gedreigd met erger. De Bonten zeggen dat ze iedereen zullen ontmaskeren die zich niet bij hen aansluit tegen de Zieners. Ze smullen van het idee dat we dan worden gedood door degenen tegen wie we niet willen opstaan. De Bonten zeggen dat Oud Bloed aan hun zijde moet staan, of anders dient te worden uitgeroeid.' Haar gezicht stond ernstig en was bleek geworden. Ik wist dat ze sprak over reële bedreigingen voor haar familie en het zat me niet lekker dat mijn optreden daartoe had bijgedragen.

Ik haalde diep adem. 'Het is maar ten dele nieuws voor mij. Een paar dagen geleden werd ik onderweg van de stad naar hier beslopen door een paar Bonten. Het verbaasde me alleen dat ze me in leven lieten.'

Ze haalde een schouder op. Het gebaar ontkende niet het gevaar waarin ik had verkeerd, maar de mogelijkheid om Bonten te begrijpen. 'Jij bent in hun ogen een speciaal doelwit. Je hebt Laudwine een hand van zijn arm gehakt. Je bent Oud Bloed, je dient de Zieners én je verzet je actief tegen de Bonten. Waarom ze je deze keer niet hebben gedood – dat kan vele redenen hebben, of geen enkele reden. Ze zijn

momenteel niet goed georganiseerd. Hun aanvallen en overvallen op hun eigen soort zijn slecht voorbereid en zorgen ook in hun eigen kring voor onenigheid. Laudwine is nog te zwak om de leiding volledig op zich te nemen, maar zijn haatgevoelens zetten iedereen tot actie aan. Dus nu zijn er andere dollemannen in leidende rollen gestapt. Het door hem opgeroepen fanatisme onttrekt zich nu overal aan zijn controle. De aanvallen op het Oude Bloed zijn extreem wreed geweest. Het gerucht gaat dat sommige Bonten deze kans hebben aangegrepen om oude rekeningen te vereffenen – zaken die niets te maken hebben met Oud Bloed of hun doelen. Wat jou betreft, en waarom ze je niet meteen hebben gedood, wel, Laudwine beweert dat hij je zelf zal doden, op zijn gemak. Misschien willen ze hem die mogelijkheid gunnen en wachten ze tot hij is genezen. Ik vermoed dat hij nog koortsig is, na het verlies van zijn onderarm. Hij gaat achteruit en sommigen zeggen dat hij gek wordt. Maar volgens Durk maakt dit zijn leiderschap alleen maar sterker voor degenen die hem nog volgen. Dat zijn er minder dan vroeger, maar ze zijn des te rabiater, denkt hij. Wat mij betreft... ik hoop dat de dood hem komt halen.'

We stonden even te zwijgen in de stoffige kamer, beiden verdiept in te duistere gedachten om ze met de ander te delen.

'Je begrijpt dat Durk nog contacten heeft met de Bonten,'

vervolgde Laurier tenslotte met tegenzin. 'Ze proberen hem weer in hun gelederen te krijgen. Hij moet... doen alsof hij aan hun kant staat. Om onze familie te beschermen. Hij loopt langs een gevaarlijke afgrond. Hij hoort dingen die hij slechts met gevaar voor zijn leven kan herhalen, maar toch heeft hij me bericht gestuurd.' Haar woorden stierven weg. Ze staarde naar het verduisterde venster alsof ze werkelijk kon zien wat zich daarachter bevond.

Ik begreep wat ze probeerde duidelijk te maken. 'Je zou met de koningin moeten praten. Zeg haar dat Durk als een verrader van de kroon moet worden aangemerkt, om je familie te beschermen. Zul je vluchten, zoals hij vroeg?'

Ze schudde langzaam van nee. 'Waarheen? Naar mijn familie? Dan breng ik iedereen alleen nog méér in gevaar. Hier moeten ze tenminste het hol van de leeuw binnendringen om me te pakken te krijgen. Ik blijf hier om mijn koningin te dienen.'

Ik vroeg me af of Chade in staat zou zijn haar te beschermen.

'En jij?' vroeg ze me. 'Ga jij op de vlucht? De Bonten zeggen dat jij een mooi voorbeeld zou zijn. Aan de kaak gesteld, zou jij bewijzen dat zelfs binnen de muren van de Hertenhorst mensen met de Wijsheid zijn doorgedrongen. Als je werd gevierendeeld en verbrand zou dat een scherpe waarschuwing zijn voor anderen van het Oude Bloed dat degenen die hun soort ontkennen en verraden op hun beurt

verraden zullen worden.'

Zelf had ze de Wijsheid niet. Haar neef wel. Hoewel de magie in haar familie voorkwam, had ze geen sympathie voor de Wijsheid of voor degenen die de magie praktiseerden. Zoals de meeste inwoners van de Zes Hertogdommen zag ze mijn vermogen om dieren geestelijk aan te voelen en er een band mee te sluiten als een verachtelijke vorm van magie. Misschien hadden haar woorden me daarom minder moeten irriteren, maar ik ergerde me aan de verachting die ze inhielden.

'Ik ben geen verrader van mijn Oude Bloed. Maar ik houd me aan de eed die ik heb gezworen, en dat was een eed aan de Zieners. Als het Oude Bloed niet had geprobeerd de prins kwaad te doen, zou het voor mij niet nodig zijn geweest hem weer uit hun handen te bevrijden.'

Laurier sprak kortaf. 'Het waren de woorden van het bericht van mijn neef aan mij. Niet de mijne. Hij liet me die woorden toekomen om me in staat te stellen de koningin te waarschuwen, deels omdat hij vindt dat hij het aan mij verschuldigd is, maar ook omdat zij van alle Zienersregiems in de recente historie de grootste tolerantie voor Oud Bloed heeft getoond. Hij wil haar niet beschaamd zien en wil haar invloed niet ondermijnen. Ik denk dat hij vermoedt dat zij zich van jou zou ontdoen als ze wist dat je tegen haar gebruikt kunt worden. Ik ken haar beter. Ze zal mijn waarschuwing

negeren en jou wegsturen van de Hertenhorst voordat je tegen haar gebruikt kunt worden.'

Aha. Dus dat was haar ware boodschap voor mij. 'Dat zou het beste voor iedereen zijn, denk je? Dat ik gewoon vertrok, zonder te wachten tot zij me vraagt om weg te gaan?'

Ze keek langs me heen, praatte langs me heen. 'Je kwam plotseling uit het niets. Misschien is het beter als je daarheen terugkeert.'

Even speelde ik werkelijk met die gedachte. Ik kon naar beneden gaan, Mijnzwarte zadelen en wegrijden. Pé was veilig ergens in de leer en Chade zou ervoor zorgen dat dat zo bleef. Ik had tegenzin gevoeld om Plicht in het Vermogen te onderwijzen, laat staan in datgene wat ik over de Wijsheid wist. Misschien was dit de eenvoudigste oplossing voor ons allen. Ik kon verdwijnen. Maar.

'Ik ben niet uit eigen wil naar de Hertenhorst gekomen. Ik kwam op verzoek van mijn koningin. En daarom blijf ik. Mijn vertrek zou het gevaar voor haar niet verwijderen. Laudwine en zijn volgelingen weten dat de prins de Wijsheid heeft.'

'Ik had al verwacht dat je zoiets zou zeggen,' gaf Laurier toe. 'En naar wat ik ervan begrijp heb je misschien gelijk. Toch zal ik mijn waarschuwing doorgeven aan de koningin.'

'Het zou kwalijk zijn als je dat naliet. Maar bedankt dat je de tijd en de moeite hebt genomen om de waarschuwing ook aan mij te melden. Ik weet dat ik Durk weinig reden heb

gegeven om me aardig te vinden. Ik ben bereid alles wat tussen ons is voorgevallen te vergeten en te begraven in het verleden. Als je de gelegenheid hebt, geef hem die boodschap dan door, alsjeblieft. Dat ik geen wrok koester tegenover hem of tegenover wie dan ook die de ware zeden en gewoonten van het Oude Bloed volgt. Maar ik moet mijn diensten aan de Zieners altijd vooropstellen.'

'Net als ik,' zei ze grimmig.

'Je zegt niets over Laudwine's bedoelingen met prins Plicht.'

'Omdat Durks bericht er niets over meldt. Ik kan dus alleen antwoorden: ik weet het niet.'

'Juist.'

En daarmee leken we uitgepraat. Ik liet haar als eerste vertrekken, opdat we niet samen gezien zouden worden. Ik bleef wat langer in die oude kamer rondhangen dan nodig was. Onder het stof op de vensterbank zag ik nog sporen van wat ik daar als jongen met mijn mes had gekerfd. Ik keek naar het schuine plafond boven de plek waar mijn slaapbank had gestaan en ik herkende nog steeds de uil in de nerven van het hout. Er was hier weinig over van Burrich of mij. De tijd en nieuwe bewoners hadden ons uitgewist.

Ik sloot de schrapende deur achter me. Ik had Mijnzwarte kunnen zadelen om naar de stad te rijden, maar ik besloot te gaan lopen, al was het een kille dag. Ik heb altijd geloofd dat

een lopende man moeilijker te schaduwen is. Ik passeerde de poort zonder incidenten of vragen. Ik liep met ferme tred, maar toen ik buiten het zicht van de poortwachters en passanten was gekomen stapte ik weg in het struikgewas en keek of ik door iemand werd gevolgd. Ik bleef roerloos staan tot het litteken op mijn rug pijn begon te doen. Er zat vocht in de wind. Vanavond zou er regen of sneeuw vallen. Mijn oren en neus voelden al koud aan. Ik besloot dat niemand me vandaag schaduwde. Toch herhaalde ik de manoeuvre onderweg nog twee keer.

In de stad nam ik een omweg naar Jinna's huis, deels uit voorzichtigheid, deels uit treuzelarij. Ik wilde haar een cadeautje geven, als verontschuldiging voor het feit dat ik gisteren niet was gekomen, hoewel ik het had beloofd, en als dank voor haar hulp met Pé. Maar ik kon niets verzinnen. Oorringen leken me in zekere zin te persoonlijk en te permanent. Dat gold ook voor de kleurige sjaal die ik in het kraampje van een stoffenkoopman zag liggen. Vers gerookte rode vis deed me watertanden, maar leek me niet gepast. Ik was een volwassen man, maar voelde me zo onzeker als een jongen. Hoe kon ik dank, excuus en belangstelling uitdrukken zonder meteen té dankbaar, verontschuldigend en belangstellend over te komen? Ik wilde gewoon een aardig cadeautje, concludeerde ik, dus het moest iets zijn dat ik zonder bijgedachten ook aan de nar of Pé zou kunnen geven. Ik koos voor een zak zoete hevnoten van de dikke,

glimmende oogst van dit jaar, en een vers kruidenbrood. Daarmee gewapend voelde ik me bijna op mijn gemak toen ik aanklopte aan de deur met het handlezersteken erop.

'Een moment!' riep Jinna, waarna ze de bovenste helft van de deur opende en met haar ogen tegen het zonlicht knipperde. De kamer achter haar was schemerig. De luiken waren dicht en er stonden geurige kaarsen te branden op de tafel. 'Ha, Tom. Ik ben bezig een klant de hand te lezen. Kun je even wachten?'

'Natuurlijk.'

'Mooi.' Toen sloot ze de bovendeur en liet me doodleuk buiten staan. Het was niet wat ik had verwacht, maar het was wat ik verdiende, moest ik bekennen. Dus ik wachtte nederig en probeerde er tegenover de passanten ontspannen uit te zien in de snijdende wind. Het huisje van de haagheks stond in een rustige straat in Hertenhorst, maar er kwamen voortdurend mensen langs. Naast haar woonde een pottenbakker. Hij had zijn deur dicht tegen de wind, maar zijn waar stond buiten uitgestald en ik hoorde het draaien van zijn wiel. Aan de overkant woonde een vrouw die een onwaarschijnlijk aantal kleine kinderen leek te hebben, waarvan het merendeel erop gebrand leek steeds de modderige straat op te rennen, ondanks het kille weer. Een ander meisje, niet veel ouder dan de kleuters, rende telkens achter hen aan om ze weer naar binnen te halen. Vanwaar ik stond zag ik in de verte de toegangsdeur van een herberg in

de straat. Het uithangbord dat de gasten welkom heette toonde een varken aan een spit. De nering leek voornamelijk te bestaan uit een afhaalservice voor emmertjes bier.

Ik stond op het punt om weg te gaan dan wel nog eens aan te kloppen, maar toen ging de deur open. Een duur geklede matrone en haar twee dochters kwamen naar buiten. Het jongste meisje had tranen in haar ogen, maar haar zus keek verveeld. De moeder bedankte Jinna omstandig en zei toen bits tegen de meisjes dat ze niet zo moesten talmen en met haar mee moesten komen. De blik die ze me bij het weggaan toewierp getuigde niet van goedkeuring.

Als ik had gedacht dat mijn buitensluiting een kleine wraakoefening van Jinna's kant was geweest, dan verdreef de warme en vermoeide blik die ze me gaf die indruk. Ze droeg een groene jurk. Een brede gele sjerp om haar middel accentueerde haar taille en duwde haar borsten omhoog. Het stond haar heel goed. 'Kom binnen, kom binnen. Wat een ochtend! Het is vreemd. Eerst willen de mensen weten wat je in hun handen leest, maar vervolgens willen ze het vaak niet geloven.'

Ze sloot de deur achter ons, waarna we bijna in het donker stonden.

'Het spijt me dat ik gisteravond niet ben gekomen. Mijn meester had taken voor me. Ik heb vers kruidenbrood van de markt meegebracht.'

‘O, lekker. Ik zie dat je ook hevnoten hebt gekocht. Had ik maar geweten dat je ze lekker vindt, want de bomen van mijn nichtje hebben dit jaar zo overvloedig vrucht gedragen dat we nauwelijks weten wat we met de oogst aan moeten. Een buurman wil misschien een deel gebruiken als varkensvoer, maar ze zijn dit jaar zo overvloedig gevallen dat je er bijna tot je knieën door kunt waden.’

Dag hevnoten! Maar het brood nam ze van me over. Ze legde het op tafel, riep dat het heerlijk rook en zei dat Pé natuurlijk bij zijn meester was. Haar nicht had de pony en de kar geleend om hout te halen, vond ik dat erg? Pé had gezegd dat het goed was en dat de oude pony beter wat lichte klusjes kon doen dan passief in de stal staan. Ik verzekerde haar dat het goed was. ‘Geen Fennel?’ vroeg ik, verbaasd over de afwezigheid van de kat.

‘Fennel?’ Het leek haar te verrassen dat ik ernaar vroeg. ‘O, die is waarschijnlijk ergens buiten de deur met zijn eigen zaakjes bezig. Je weet hoe katten zijn.’

Ik zette de zak hevnoten op de vloer naast de deur en hing er mijn jas boven. Het was warm in het kamertje en mijn oren begonnen te branden.

Toen ik bij de tafel terugkeerde zette ze er twee koppen thee op. De geurige damp verlokte me. Er stond een schaal met koekjes en honing naast het brood. ‘Heb je honger?’ vroeg ze glimlachend.

‘Een beetje,’ antwoordde ik. Haar glimlach was

besmettelijk.

Haar blik zocht mijn gezicht af. ‘Ik ook,’ zei ze, en toen stapte ze naar voren en had ik mijn armen om haar heen en hield ze haar mond naar mij omhoog. Ik moest bukken om haar te kussen. Haar lippen openden zich uitnodigend en ze smaakten naar thee en kruiden. Ik voelde me opeens duizelig.

Ze onderbrak de kus en drukte haar wang tegen mijn borst. ‘Je hebt het koud,’ zei ze. ‘Ik had je niet zo lang moeten laten wachten.’

‘Ik ben al aardig bijgewarmd,’ verzekerde ik haar.

Ze keek glimlachend naar me op. ‘Weet ik.’ Toen haar lippen de mijne weer hadden gevonden zocht haar hand naar het bewijs van haar opmerking. Ik schrok van de aanraking, maar met haar hand op de achterkant van mijn nek hield ze mijn mond op de hare gedrukt.

Zij was ook degene die ons zijwaarts naar haar slaapkamer verplaatste, zonder de kus te onderbreken. Ze liet me los en deed de deur stevig achter zich dicht, waardoor we opeens in het donker stonden, afgezien van wat glimpjes licht die door spleten in het dak en de spanten van een kleine zolder naar binnen vielen. Het bed bezat dikke verenmatrassen. De hele kamer rook naar vrouw. Ik probeerde op adem te komen en mijn geest te ordenen. ‘Dit is niet verstandig,’ zei ik, maar ik kreeg de woorden nauwelijks uit mijn mond.

‘Nee, dat is het niet.’ Haar vingers knoopten de veter van

mijn hemd los en vergrootten mijn begeerte. Toen gaf ze me een duwtje en zat ik op de rand van haar bed.

Toen ze mijn hemd over mijn hoofd trok viel mijn blik op een kleine amulet op een nachtkastje: een snoer van rode en zwarte kralen dat om een raamwerk van dode stokjes gewonden was. Het was als een koude douche, die mijn begeerte doofde en me een gevoel van futiliteit bezorgde. Toen ze haar sjerp loswikkelde volgde haar blik de mijne. Ze bestudeerde mijn blik en schudde toen glimlachend van nee. 'Wel, jij bent toch de gevoelige van ons tweeën? Die is voor mij, niet voor jou.' En ze bedekte de amulet nonchalant met het hemd dat ze uit mijn handen pakte.

Ik had toen een moment van nuchterheid en zou datgene wat er aan het gebeuren was hebben kunnen stoppen, maar ze gaf mijn gezonde verstand niet lang de kans, want haar handen waren bij mijn riem, haar vingers voelden warm aan op mijn buik en ik hield helemaal op met denken. Ik ging staan en trok haar jurk over haar hoofd, waardoor haar haren vervolgens als een wolk om haar gezicht hingen. Even bleven we zo staan, neuzen tegen elkaar. Ze zei iets goedkeurends over de amulet die ze voor mij had gemaakt

– het enige dat ik op dat moment nog droeg. Toen ze me vroeg hoe ik aan die verse littekens in mijn nek en op mijn buik kwam, legde ik haar het zwijgen op met mijn mond op de hare. Ik herinner me dat ik haar moeiteloos optilde en op haar bed legde. Daar knielde ik over haar heen en bekeek de

weelde van haar lichaam en de roze, gretig overeind staande tepels, en zoog de vrouwelijke geur op die ze uitwasemde. Zonder een woord beklom ik haar en drong in haar binnen. Blinde wellust dreef me, en ze hijgde 'Tom!', geschokt door mijn vurige aandrift. Mijn handen waren om haar schouders geschulpt, mijn mond bedekte de hare en ze verhief haar bovenlichaam om het tegen me aan te drukken. Ik was in de greep van een acute begeerte naar haar en voelde een dwingende noodzaak om de aanraking met een ander te voelen, naadloos, huid tegen huid, in gedeelde passie, en mezelf volledig te delen met die ander, om het gevoel kwijt te raken dat ik geïsoleerd zat opgesloten binnen mijn eigen huid. Dat soort gevoelens kolkte door me heen. Ik hield niets achter en meende dat ik haar had meegesleurd.

Toen ik daarna duizelig van vervuldheid op haar lag zei ze zacht: 'Nou, je bent wel háástig, Tom Dassenkop.'

Mijn hese ademhaling maakte de stilte lelijk. Ik voelde me opeens beschaamd. Na een lang zwijgen verroerde ze zich onder mij. Ik hoorde dat ze diep ademhaalde. 'Wel, je had écht honger.' Misschien had ze spijt van haar teleurgestelde woorden, maar ze nam ze niet terug. Haar lieve poging om ze te verzachten deden me blozen en maakten mijn vernedering compleet. Ik liet mijn voorhoofd op het kussen naast haar vallen. Ik luisterde naar de wind die door de straten blies. Er liepen mensen voorbij, vlak langs de buitenkant van de planken van de wand. Ik schrok van een man die opeens in

lachen uitbarstte. Op de zoldering hoorde ik een bonk en een kreetje. Toen kuste Jinna de zijkant van mijn hals en bewoog ze haar handen zachtjes over mijn rug. Haar stem was een sussend gefluister. 'Tom, de eerste keer is zelden de beste. Je hebt me je jongensachtige passie getoond. Zullen we nou eens gaan zoeken naar je mannelijke vaardigheden?'

Ze gaf me een nieuwe kans om me te bewijzen en daar was ik kinderlijk blij om. Ik ging nu op een weloverwogen wijze te werk, waardoor we beiden al spoedig weer op temperatuur kwamen. Ik had diverse dingen van Spreeuw geleerd en Jinna leek plezier te beleven aan mijn tweede optreden. Daarna doezelde ze naast me even weg. Ik had mijn arm om haar heen en haar hoofd rustte op mijn schouder. Ik meende dat ik me goed had gerevancheerd, maar terwijl ik het zonlicht zag spelen op de wanden besefte ik dat het een vóórstelling was geweest. Geen van ons beiden hadden we over liefde gesproken. Het was gewoon een daad geweest die we samen hadden verricht, iets dat lekker aanvoelde, iets waar ik tamelijk goed in was. Misschien dat onze eerste gemeenschap haar seksueel onbevredigd had gelaten, maar de tweede gaf mij een onvervuld gevoel van wezenlijker aard. Met een scherpte die ik in jaren niet had gevoeld verlangde ik opeens terug naar Mollie. Hoe eenvoudig en echt was onze verhouding geweest! Deze ervaring was heel anders, zoals ook mijn samenzijn met Spreeuw heel anders was geweest. Het was niet eens het delen van een bed. In de kern van mijn onvrede wilde ik eigenlijk

verliefd zijn op iemand zoals ik dat de eerste keer was geweest. Ik wilde iemand die ik kon aanraken en die mij kon omarmen – iemand die alles wat er ter wereld aanwezig was significanter maakte simpelweg door te bestáán.

Die ochtend had Kettricken me aangeraakt als een vriend, en daar had meer betekenis en zelfs meer echte passie in gescholen dan in deze bezigheid. Ik wilde opeens dat ik hier weg was, dat dit alles nooit was gebeurd. Jinna en ik waren op weg geweest vrienden te worden. Ik was juist begónnen haar beter te leren kennen. Wat had ik nu aangericht? En ook Pé was hierbij betrokken. Als Jinna hiermee wilde doorgaan, hoe moest ik dat dan aanpakken? Moest ik tegenover hem dan wéér handelen in strijd met alle regels die ik hem had geleerd over hoe een fatsoenlijke man zich dient te gedragen? Of moesten we het stiekem doen, achter Pé's rug om, van en naar Jinna's bed sluipen?

Ik had mijn buik vol van geheimen. Ze schenen in mijn omgeving te woekeren en telkens aan mij te klitten om als kille bloedzuigers alle leven uit me te zuigen. Ik hunkerde naar iets dat echt en waar en openlijk was. Kon ik mijn relatie met Jinna in zoiets veranderen? Ik betwijfelde het. Niet alleen ontbrak de basis van een diepe en oprechte liefde tussen ons beiden, maar bovendien was ik wederom verwikkeld in geheime problemen van de Zienersdynastie. Er zouden geheimen zijn die ik voor haar verborgen moest houden en die ook háár in gevaar zouden brengen.

Ik had niet gemerkt dat ze wakker was. Of misschien had mijn diepe zucht haar uit haar sluimering doen ontwaken. Ze legde haar hand op mijn borst en tikte zachtjes op mijn huid. 'Lig niet te piekeren, Tom. Het was niet helemaal jouw schuld. Ik vermoedde al dat er een probleem kon ontstaan nadat de amulet naast het bed je bijna impotent had gemaakt. En nu is je stemming somber en grauw, is het niet?'

Ik haalde een schouder op.

Ze ging rechtop zitten, boog zich over me heen – haar vlees drukte warm op het mijne – en tilde mijn hemd van de amulet op het nachtkastje af. Het trieste ding lag daar eenzaam en zielig. 'Het is een amulet voor een vrouw.

Hij is moeilijk te maken en moet heel precies worden afgestemd op de individuele vrouw. Om een dergelijke amulet te kunnen maken moet je de vrouw voor wie hij bestemd is buitengewoon intiem kennen. Een haagheks kan er dus een voor zichzelf maken, maar niet voor iemand anders. Althans, niet met enige zekerheid van succes. Deze is de mijne, afgestemd op mij. Het is een amulet tegen zwangerschap. Ik had moeten voorzien dat jij erdoor beïnvloed zou worden. Iedereen die zo graag kinderen wil dat hij een weeskind adopteert moet er tot in zijn botten naar verlangen. Je kunt het ontkennen, maar dat vonkje hoop brandt in je binnenste, telkens wanneer je met een vrouw slaapt. Misschien is dat wel de drijvende kracht achter je passie, Tom. En deze kleine amulet pakte die onbewuste

hoop al van je af nog voordat je eraan had kunnen denken. Het ding maakte je duidelijk dat ons samenzijn futiel en vruchteloos zou zijn. En dat gevoel beheerst je nu, nietwaar?'

Een goede verklaring krijgen is niet altijd hetzelfde als een oplossing vernemen. Ik wendde mijn blik van haar af. 'Klopt het dan niet?' vroeg ik, en ik schrok zelf van de bitterheid in mijn stem.

'Arme jongen,' zei ze meelevend. Ze kuste me op mijn voorhoofd, waar Kettricken me eerder die dag ook had gekust. 'Natuurlijk niet. Ons samenzijn is wat we ervan máken.'

'Ik ben niet in een positie om vader te zijn van wie dan ook. Ik ben gisteravond niet eens naar Pé gekomen, hoewel hij heeft gezegd dat het belangrijk was. Ik heb niet het verlangen nóg een leventje te beginnen dat ik niet kan beschermen!'

Ze schudde meewarig haar hoofd. 'Wat het hart verlangt en wat de geest wil zijn twee verschillende dingen. Je vergeet dat ik je handpalmen heb gezien, lieve man. Misschien ken ik jouw hart beter dan jij het zelf kent.'

'Je hebt gezegd dat mijn ware liefde bij me zou terugkomen.' Weer klonk het beschuldigend, zonder dat ik het zo had bedoeld.

'Nee, Tom. Dat heb ik niet gezegd. Wel weet ik dat wat een persoon hóórt zelden hetzelfde is als wat ik hem heb

gezégd. Ik zal herhalen wat ik heb gezien. Het staat hier te lezen.' Ze pakte mijn hand en hield de palm dicht bij haar bijziende ogen. Haar blote borsten streken over mijn pols toen ze met een vingertopje een lijn in mijn handpalm natrok. 'Hier is de liefde die zich telkens weer in en uit je leven kronkelt. Soms verlaat die lijn je, maar dan volgt hij je, evenwijdig aan je levenslijn, tot hij terugkeert.' Ze bracht mijn hand nog dichter bij haar ogen, kuste de palm en legde hem toen op haar borst. 'Dat wil niet zeggen dat je passief en eenzaam moet zijn tijdens het wachten op die terugkeer,' stelde ze fluisterend voor.

Het was Fennel die ons beiden de verlegenheid van een weigering mijnerzijds bespaarde. Wil je een rat? Ik keek naar boven. De oranje kat zat ineengedoken op de rand van de vliering en zijn vangst spartelde tussen zijn kaken. Er kan nog een heel poosje mee gespeeld worden.

Nee. Maak hem maar gauw dood. Ik voelde de rode vonken van de doodsstrijd van de rat. Het dier had geen hoop op overleven, maar wilde zich toch nog niet overgeven. Leven geeft het nooit vrijwillig op.

Fennel negeerde mijn weigering. Hij boog zich naar voren en sprong toen van de vliering naast ons op het bed, waar hij zijn prooi losliet. Het spartelende knaagdier kroop naar ons toe, met een slepend achterpootje. Jinna slaakte een kreetje van walging en sprong van het bed. Ik pakte de rat. Een kneep en een draai maakten een eind aan de doodsstrijd.

Snel werk! liet Fennel goedkeurend weten.

Hier, breng hem weg. Ik bood hem de dode rat aan.

Hij snuffelde aan het dode lichaam. Je hebt zijn nek gebroken. Fennel keek me met grote afkeurende ogen aan.

Breng hem weg.

Ik hoef hem niet meer. Geen lol meer aan. Hij gromde naar mij en sprong toen van het bed. Je hebt er te snel een einde aan gemaakt. Je weet niet hoe je moet spelen. Hij liep meteen naar de deur en klauwde over het hout om te laten weten dat hij naar buiten wilde. Jinna hield haar jurk voor haar naaktheid en liet hem uit. Ondertussen zat ik daar op het bed, met een dode rat in mijn handen. Er druppelde bloed uit de neus en de bek van het verminkte dier, en dat vloeide over mijn handen.

Mijn broek en ondergoed lagen nog op een hoopje waar Jinna ze had neergegooid. 'Knoei geen bloed op mijn beddengoed,' waarschuwde ze me, dus ik legde de rat niet weg, maar kleedde me met één hand aan. Vervolgens bracht ik de rat naar een mesthoop achter het huis. Toen ik terugkeerde goot Jinna net heet water in de theepot. Ze keek me glimlachend aan. 'De vorige thee schijnt koud geworden te zijn.'

'Echt waar?' Ik probeerde even luchthartig te praten als zij. Ik ging naar haar slaapkamer om mijn hemd aan te doen. Daarna trok ik het beddengoed recht. Ik keek geen moment naar de amulet. Toen ik in de zitkamer terug was negeerde ik

mijn verlangen om te vertrekken en nam plaats aan de tafel. We aten brood met boter en honing, en dronken hete thee. Jinna babbelde over de drie vrouwen die haar hadden bezocht. Ze had de hand van de jongste gelezen om te zien of een huwelijksaanbod haar voorspoed zou brengen. Jinna had haar geadviseerd te wachten. Het was een erg lang verhaal, met veel details, en ik liet de woordenstroom geduldig over me heen komen.

Fennel was terug. Hij kwam naar mijn stoel, richtte zich op en trok zich aan zijn voorpoten op tot op mijn schoot. Daarvandaan bekeek hij wat er op tafel stond.

Boter voor de kat.

Ik heb geen reden om aardig voor jou te zijn.

Jawel, hoor. Ik ben de kat.

Zijn zelfverzekerdheid was zo superieur dat ik hem toch maar een brokje brood met boter aanbood. Ik had verwacht dat hij het zou meenemen, maar in plaats daarvan stond hij me toe het vast te houden terwijl hij de boter eraf likte.

Meer.

Nee.

'... of Pé heeft een probleem.'

Ik probeerde te reconstrueren wat ze had gezegd, maar besefte dat ik de draad van haar verhaal helemaal kwijt was geraakt. Fennel zat zijn klauwen pesterig in mijn dijen te drukken omdat ik zijn verzoek had geweigerd. 'Nou, ik ben van plan vandaag met hem te praten,' zei ik, in de hoop dat die

reactie ergens op sloeg.

'Dat moet je zeker doen. Natuurlijk heeft het weinig nut hier op hem te wachten. Ook als je gisteravond was gekomen, had je eindeloos moeten wachten. Hij komt elke nacht laat thuis en gaat elke dag laat naar zijn werk.'

Dat maakte me bezorgd. Het klonk helemaal niet als Pé. 'Wat stel jij dan voor?'

Ze zuchtte, ietwat geërgerd. Waarschijnlijk verdiende ik het. 'Wat ik daarnet zei. Ga naar de zaak en praat met zijn meester. Vraag of je Pé even mag meenemen. Wees streng en leg hem een stel regels op. Zeg hem dat hij zich daaraan moet houden, want dat hij anders net als de overige leerlingen in de kost wordt gedaan bij zijn meester. Dat geeft hem een kans zich te gedragen, of hem te dwingen zich te gedragen. Want wanneer hij bij de andere leerlingen intrekt zal hij ontdekken dat hij per maand slechts twee avonden vrij krijgt.'

Opeens had ze mijn volle aandacht. 'Wonen alle andere leerlingen dan bij meester Gindast?'

Ze keek me verbaasd aan. 'Natuurlijk! En hij houdt ze strak aan de teugels, en daar zou Pé misschien wel bij varen. Maar tja, jij bent zijn vader, jij weet dat het beste.'

'Hij heeft nooit een strakke hand nodig gehad,' zei ik mild.

'Nee, maar toen woonden jullie op het platteland. Daar waren geen kroegen en jonge vrouwen binnen handbereik.'

'Wel... nee, dat is zo. Ik heb er nooit bij stilgestaan dat hij misschien bij zijn meester thuis zou moeten wonen.'

‘De leerlingenbarak bevindt zich achter meester Gindasts werkplaats.

Daardoor kunnen ze ’s morgens op tijd opstaan, zich wassen, eten en aan het werk gaan. Heb jij niet bij je meester in huis gewoond?’

Eigenlijk wel, nu ik erover nadacht. Alleen had ik het nog nooit zo bekeken. ‘Ik ben nooit formeel in de leer geweest,’ loog ik nonchalant. ‘Dus dit is allemaal nieuw voor me. Ik meende dat ik tijdens zijn leerperiode voor Pé’s kost en inwoning moest zorgen. Daarom heb ik dit meegebracht.’ Ik opende mijn beurs en schudde de munten uit op haar tafel.

Toen het geld daar op een hoopje tussen ons in lag voelde ik me opeens ongemakkelijk. Ze zou toch niet denken dat dit de betaling was voor iets anders?

Ze keek me even zwijgend aan en zei toen: ‘Tom, ik heb het geld dat je me eerder stuurde nog amper aangeraakt. Wat denk je dat het kost om een jongen te eten te geven?’

Ik haalde verontschuldigend mijn schouders op. ‘Weer zo’n stadse kwestie waar ik geen antwoord op weet. Thuis zetten we in de tuin wat we nodig hadden, of we jaagden erop. Ik weet dat Pé massa’s voedsel naar binnen slaat na een dag hard werken. Ik heb aangenomen dat het duur moest zijn hem in de kost te hebben.’ Chade moest hebben geregeld dat haar geld was gestuurd. Ik had geen idee hoeveel ze had ontvangen.

‘Nou, als ik meer nodig heb zal ik het je laten weten. Het

gebruik van de pony en de kar is door mijn nichtje zeer op prijs gesteld. Ze heeft dat altijd graag gewild, maar je weet hoe moeilijk het is geld opzij te zetten voor zoiets.'

'Laat haar vooral haar gang gaan! Zoals Pé je al heeft gezegd, het is voor Klaver beter dat hij in beweging blijft dan dat hij maar in een stal staat. O ja, voer voor de pony.'

'Daar kunnen we makkelijk genoeg aan komen, en het lijkt me alleen maar redelijk dat we het dier dat we benutten ook voer geven.' Ze zweeg even en keek me toen recht aan. 'Dus je spreekt vandaag met Pé?'

'Zeker. Dat is de reden waarom ik gekomen ben.' Ik begon de munten op stapeltjes te leggen, om ze vervolgens weer in de beurs te stoppen. Het gaf me een opgelaten gevoel.

'Aha, dus dát was de reden,' merkte ze op, maar ze glimlachte er plagend bij. 'Wel, dan zal ik je laten gaan.'

En opeens snapte ik dat ze me subtiel liet weten dat het tijd werd dat ik vertrok. Ik liet de munten rinkelend in de beurs vallen en ging staan. 'Nou, bedankt voor de thee,' zei ik, en toen stokte ik. Ze lachte me hardop uit en mijn wangen liepen rood aan, maar ik wist een glimlach te forceren. Ze gaf me het gevoel dat ik jong en dwaas was, en dat zij daar ver boven verheven was. Ik zag niet in waarom dat het geval zou zijn, maar ik wist ook dat het me niet beviel. 'Nou, dan moest ik nu maar eens bij Pé op bezoek gaan.'

'Ja, doe dat,' zei ze, en ze gaf me mijn jas. Ik moest me

bukken om mijn laarzen aan te trekken en was daarmee juist klaar toen er op haar deur werd geklopt. 'Een moment,' riep Jinna, en toen ging ik naar buiten. Ik begroette haar klant in het voorbijgaan met een knikje. Het was een jongeman met een bedrukt gezicht. Hij maakte een vluchtige buiging voor me en haastte zich naar binnen. De deur sloot zich achter Jinna's begroetingswoorden en ik stond weer in mijn eentje op de winderige straat.

Ik slenterde naar Gindasts winkel. De dag werd onderweg nog kouder en ik begon in de lucht sneeuw te ruiken. De zomer was lang blijven hangen, maar nu zou de winter het toch gaan overnemen. Ik keek naar de hemel en zag dat er een zwaar pak zou vallen. Het riep gemengde gevoelens bij me op. Een paar maanden geleden zou ik me genoopt hebben gevoeld de voorraad brandhout te controleren en ook de andere voorbereidingen op de winter nog eens na te lopen. Nu zorgde de Zienerstroon voor mij. Ik hoefde mijn eigen welzijn niet meer te regelen, alleen dat van het regiem. Het was een juk dat nog onwennig op mijn schouders lag.

Gindast was welbekend in Hertenhorst en ik kon zijn winkel zonder moeite vinden. Zijn uithangbord was fraai gesneden en omlijst, als om zijn vakmanschap aanschouwelijk te maken. Aan de voorkant bezat zijn pand een gezellige zitkamer met een paar gemakkelijke stoelen en een grote tafel. Een vuur, gevoed met droog afvalhout, brandde heet in de haard. Er stonden staaltjes van zijn beste werk in de kamer

om de potentiële klanten te verleiden. De man die deze kamer beheerde hoorde mijn verzoek aan en wees me toen door naar de werkplaats. Dit was een soort schuur, waarin diverse projecten in verschillende stadia van voltooiing waren. Zo stond er een enorme bedstede naast een reeks frêle stoeltjes van cederhout, waarin iemands embleem was uitgesneden: een uil. Een knielende gezel was die uiltjes aan het vernissen. Gindast was niet aanwezig. Hij was met drie van zijn gezellen naar het goed van heer Skitter gereden om daar de maat te nemen voor een kolossale schoorsteenmantel en te overleggen over bijpassende tafels en stoelen. Een van zijn oudere gezellen – een man die niet veel jonger was dan ikzelf – gaf me toestemming om met Pé te praten. Hij stelde ook op ernstige toon voor dat ik nog eens moest terugkeren om van meester Gindast persoonlijk te vernemen welke voortgang mijn jongen maakte. Hij liet het nogal zuinig klinken.

Pé bevond zich achter in de werkplaats met vier andere leerlingen. Ze leken allemaal jonger en kleiner dan hij. Ze waren bezig met een stapel drogend timmerhout, waarvan de planken stuk voor stuk werden omgekeerd. Aan de sporen op de lemen vloer te zien was dit de derde stapel die ze onder handen hadden genomen. De twee vorige waren weer bedekt met zeildoek. Aan Pé's norse gezicht was te merken dat de saaie, maar noodzakelijke taak hem frustreerde. Ik bekeek hem een poos voordat hij mij in het oog kreeg, en wat ik zag baarde me zorgen. Pé was altijd een ijverige werker geweest

wanneer hij samen met mij iets aan het doen was. Nu zag ik onderdrukte kwaadheid in zijn houding, en ongeduld omdat hij moest werken met jongens die jonger en zwakker waren dan hij. Ik bleef hem stilletjes observeren, maar op een gegeven moment zag hij me staan. Hij richtte zich op, zei iets tegen de andere leerlingen en kwam naar me toe. Ik zag hem komen en vroeg me af hoeveel van zijn expressie echt was en hoeveel bestemd voor de jongere knapen. De minachting voor zijn huidige werk waarvan hij blijk gaf beviel me allerminst.

'Pé,' begroette ik hem op ernstige toon.

'Tom,' zei hij. We omvatten elkaars polsen en toen vervolgde hij zachtjes: 'Zie je nu wat ik bedoelde?'

'Ik zie dat je planken omdraait om ze egaal te laten drogen,' repliceerde ik. 'Dat lijkt me een noodzakelijke klus in de werkplaats van een timmerman.'

Hij zuchtte. 'Ik zou het niet vervelend vinden als zoiets af en toe moest gebeuren, maar elke taak die ik krijg vraagt veel van mijn rug en weinig van mijn brein.'

'En worden de andere leerlingen verschillend behandeld?'

'Nee,' antwoordde hij met tegenzin. 'Maar je ziet dat het nog maar jongens zijn.'

'Dat maakt geen verschil, Pé,' zei ik. 'Het is geen kwestie van leeftijd, maar van kennis. Wees geduldig. Er is iets te leren, al is het maar de correcte manier om planken te

stapelen. En dan zijn er de dingen die je in deze fase leert door te kijken. En bovendien is het een noodzakelijk werkje. Aan wie zouden ze het anders moeten vragen?'

Hij staarde naar de grond toen ik dat had gezegd, zwijgend, maar niet overtuigd.

Ik haalde diep adem. 'Denk je dat het beter zou zijn als je bij de andere leerlingen woonde, en niet bij Jinna?'

Hij keek me meteen kwaad en paniekerig aan. 'Nee! Hoe kom je op die gedachte?'

'Wel, ik heb vernomen dat het de gebruikelijke manier is. Als je hier woonde, dicht bij je werk, zou het misschien wat gemakkelijker worden. Dan hoefde je 's morgens niet zo ver te lopen en...'

'Ik zou gék worden als ik hier als leerling moest wonen! De andere jongens hebben me verteld hoe dat is. Elke maaltijd is hetzelfde als de vorige en Gindasts vrouw telt de kaarsen, om zeker te weten dat ze er 's nachts geen opsteken. Ze moeten zelf hun beddengoed luchten en hun dekens en kleren wassen, en hij laat ze na de werkdag nog allerlei karweitjes doen, zoals zaagsel bij elkaar vegen om de rozentuin van zijn vrouw te bemesten, en afval bij elkaar rapen als aanmaakhout voor de haarden en...'

'Dat klinkt me allemaal niet zo verschrikkelijk in de oren,' onderbrak ik hem, want ik zag dat hij zich alleen maar tot een hogere staat van verhitting stond op te werken. 'Het klinkt als

discipline. Dat is wat soldaten ook moeten doormaken wanneer ze in opleiding zijn. Het zal je geen kwaad doen, Pé.'

Hij maakte een breed, ontevreden gebaar met zijn armen. 'Maar het hélpt me evenmin. Ja, als ik ervoor had gekozen om beroepshalve andermans koppen in te slaan zou ik misschien hebben verwácht te worden getraind als een geestloos dier, maar mijn leer had ik me heel anders voorgesteld.'

'Heb je dan besloten dat je dit niet meer wilt?' vroeg ik, en ik wachtte het antwoord bijna ademloos af, want als hij van mening was veranderd, zou ik geen flauw idee hebben wat ik met hem moest aanvangen. Ik kon hem in de burcht niet bij me nemen, noch hem in zijn eentje naar de hut sturen.

Zijn antwoord kwam tegen wil en dank. 'Nee, ik ben niet van mening veranderd. Dit is wat ik wil. Maar ze moeten nu vlug beginnen me echt iets te léren, want anders...'

Ik wachtte, maar daar stokte zijn zin. Ook hij had geen idee wat hij moest doen nadat hij bij Gindast zou zijn vertrokken. Ik besloot dit op te vatten als een positief teken. 'Ik ben blij te horen dat je nog steeds achter je keuze staat. Probeer nederig te zijn, geduldig, en je werk goed te doen, en te luisteren en te leren. Als je dat doet, en bewijst een snuggere knaap te zijn, dan krijg je al gauw uitdagender taken. Ik zal proberen je vanavond weer te zien, maar ik durf niets te beloven. Heer Gouden houdt me druk aan het werk en het is voor mij al moeilijk genoeg geweest om vanmiddag vrij te krijgen. Ken je

de Drie Zeilen?'

'Ja, maar laten we niet in die kroeg afspreken. Kom liever naar Varken aan het Spit. Dat is vlak bij Jinna.'

'En?' vroeg ik, snappend dat er nog een andere reden was.

'En dan kun je kennismaken met Svanja. Ze woont in die buurt en kijkt naar me uit. Als het haar lukt zal ze zich bij me voegen.'

'Als ze kan wegsluipen van huis?'

'Tja... zoiets. Haar moeder vindt het niet zo erg, maar haar vader heeft een hekel aan mij.'

'Geen beste start voor een romance, Pé. Wat heb je gedaan om zijn afkeer te verdienen?'

'Zijn dochter gekust.' Pé grijnsde zorgeloos en brutaal.

Ik kon het niet laten te glimlachen. 'Wel, dat is dan ook iets waarover we vanavond verder kunnen praten. Ik denk dat je nogal jong bent om aan het vrijen te gaan. Je kunt beter wachten tot je betere vooruitzichten hebt om een vrouw te onderhouden. Misschien zou haar vader dan ook geen bezwaar hebben tegen een paar heimelijke kusjes. Als ik vanavond vrij kan krijgen zal ik je daar treffen.'

Pé leek enigszins verzoend met zijn lot toen hij me uitzwaaide en terugkeerde naar de stapel planken, maar ik verliet hem met meer zorgen in mijn hart dan toen ik hier was gekomen. Jinna had gelijk. Het stadsleven veranderde mijn jongen, en op manieren die ik niet had voorzien. Ik had niet de indruk dat hij mijn raad echt had gehoord, laat staan dat hij

ernaar zou handelen. Wel, misschien kon ik hem vanavond wat strenger aanpakken. Terwijl ik door de stad terugliep naar de burcht begonnen de eerste sneeuwvlokken te vallen en toen ik op de steile weg naar boven was gekomen vielen er dichte wolken zachte sneeuw. Evenals ik op de heenweg had gedaan, stapte ik een paar keer naast de weg om na te gaan of ik werd gevolgd, maar daarvan was niets te bespeuren. Ik begreep het niet – dat de Bonten me eerst bedreigden en vervolgens in het niets verdwenen. Tegen de tijd dat ik de toegangspoort van de burcht bereikte lag er een dikke laag sneeuw op de weg en gierde de wind door de boomtoppen. Door de weersomstandigheden was het vroeg donker. Het zou een ongure avond worden. Ik zou blij zijn als ik binnen kon blijven.

Voor de buitendeur van de gang die langs de keukens en de wachtruimte leidde stampte ik de sneeuw van mijn laarzen. Toen ik langs de wachtruimte liep rook ik vleessoep en vers brood en natte wol. Ik was moe en zou graag bij de soldaten naar binnen zijn gestapt om hun eenvoudige maaltijd en ruwe grappen en ongekunstelde gedrag met hen te delen. In plaats daarvan rechtte ik mijn schouders, versnelde mijn tred en klom naar heer Goudens kamers. Hij was er niet en ik herinnerde me dat hij in de namiddag zou gaan gokken met favorieten van de koningin. Ik nam aan dat ik hem daar moest gaan opzoeken. Ik ging naar mijn kamertje om mijn natte mantel weg te hangen en zag een snipper perkament op mijn

bed liggen. Er stonden maar twee woorden op. 'Naar boven.'

Even later stapte ik Chade's torenkamer binnen. Er was niemand, maar op mijn stoel lagen een set warme kleren en een groene jas van zware wol en met een enorme kap te wachten. Er stond het embleem van een otter op, een teken dat ik niet kende. Het merkwaardige van de jas was dat je hem binnenstebuiten kon dragen. Dan was het een effen jas in bediendenblauw. Ernaast lag een leren reistas met voedsel en een fles brandewijn. Ook zag ik een leren map voor perkamentrollen, nu plat en leeg. De collectie werd bekroond door een briefje in Chade's handschrift. 'Heffams peloton rijdt vanavond bij zonsondergang via de noordpoort uit op patrouille. Voeg je bij hen en sla dan af naar je eigen bestemming. Hopelijk vind je het niet erg het oogstfeest te missen. Kom alsjeblieft zo snel mogelijk terug.'

Ik maakte een schamper geluid. Het Oogstfeest! Als kind verheugde ik me daar altijd bijzonder op, nu had ik niet eens geweten dat het morgen plaatsvond. Ongetwijfeld was de verloving van de prins met opzet aan de vooravond van dit feest van de overvloed gepland. Enfin, ik had het al vijftien jaar gemist. Deze ene keer kon er nog wel bij.

Op de werktafel stond een stevige maaltijd van koud vlees, kaas, brood en bier. Ik besloot erop te vertrouwen dat Chade ervoor had gezorgd dat mijn afwezigheid bij heer Gouden geregeld was. Ik had geen tijd om hem op te zoeken en de

zaak uit te leggen, en een briefje achterlaten durfde ik niet. Het speet me dat ik mijn afspraak met Pé weer niet kon nakomen, maar ik had hem voor die mogelijkheid gewaarschuwd. En de kans om eindelijk zélf weer eens in actie te komen sprak me aan. Ik wilde afrekenen met mijn stiekeme angst dat de Bonten mijn oude hut hadden gelokaliseerd. Zelfs een bevestiging van die angst zou beter zijn dan de knagende onzekerheid.

Ik at en kleedde me om. Tegen zonsondergang reed ik op Mijnzwarte naar de noordpoort. Ik had mijn hoofdkap ver naar voren getrokken tegen de snijdende wind en verblindende sneeuw. Andere ruiters in groene mantels verzamelden zich daar en sommigen beklaagden zich bitter dat ze op patrouille moesten nu het verlovingsfeest en het Oogstfeest op hun hoogtepunt waren. Ik knikte instemmend naar een praatgrage man aan mijn zijde en hij vatte dit op als een aanmoediging. Hij begon een lang verhaal over een vrouw – de warmste en gewilligste die ik me maar kon indenken – die nu vanavond in een kroeg vergeefs op hem zou zitten wachten. Ik stond naast hem en liet hem maar praten. Anderen verzamelden zich om ons heen. In het donker en de dichte sneeuwval waren de ruiters vormloze massa's onder hun hoofdkappen en mantels.

Het was al pikdonker toen Heffam arriveerde. Hij leek even misnoegd als zijn mannen en zei kortaf dat we snel naar

Eerste Voorde zouden rijden om daar de wacht af te lossen, en dat we de volgende dag zouden beginnen over de verkeerswegen te patrouilleren. Zijn mannen leken volledig vertrouwd met deze routine. We groepeerden ons achter hem in twee linies. Ik zorgde ervoor dat ik nogal achteraan reed. Toen leidde hij ons tot buiten de burcht, de koude nacht in. Aanvankelijk reden we steil bergaf, maar toen maakten we een draai en volgden we de rivierweg die oostelijk langs het Hertenwater liep.

Toen we de lichten van de Hertenhorst ver achter ons hadden gelaten begon ik Mijnzwarte in te houden. Ze was niet blij met het weer en de duisternis, en vond het niet erg een kalmer tempo te nemen. Op een gegeven moment liet ik haar stoppen en stapte af, zogenaamd om een tuigriem strakker te trekken. Het peloton reed zonder mij verder. Ik stapte weer op en reed daarna als laatste man mee. In die positie liet ik me geleidelijk steeds verder naar achter zakken en toen de patrouille achter een bocht uit mijn zicht verdween liet ik Mijnzwarte opnieuw stilstaan. Ik stapte af en begon aan de zadelriemen te frunniken. Ik wachtte af en hoopte dat mijn afwezigheid door het slechte weer onopgemerkt zou blijven. Toen er inderdaad niemand kwam kijken waar ik bleef draaide ik mijn mantel om, besteeg Mijnzwarte en reed terug in de richting vanwaar we waren gekomen.

Ik maakte haast, zoals Chade me had gevraagd, maar er

waren onvermijdelijke vertragingen. Ik moest wachten op het ochtendveer om het Hertenwater over te steken, en wegens het slechte weer en de ijsafzetting op de touwen en het dek duurde de overtocht veel langer dan normaal. Anderzijds stelde ik vast dat de weg breder en beter onderhouden was, en drukker, dan ik me herinnerde. Er lag daar een welvarend marktdorpje, waarvan de huizen en herbergen op palen waren gebouwd om ze bij storm te vrijwaren van de overstromingen, maar tegen het middaguur had ik dat dorp al ver achter me gelaten.

De reis naar mijn hut was ronduit saai. Ik rustte enkele keren in onopvallende herbergen onderweg. Slechts één keer werd mijn nachtrust verstoord. Aanvankelijk was die droom vredig. Een warm haardvuur, de geluiden van een gezin dat bezig was met de klussen van een avond.

'Ho, van mijn schoot, meid. Je bent nu veel te groot om op mijn knieën te zitten.'

'Ik ben nooit te groot voor mijn papa's schoot.' Er klonk een lach door in haar stem. 'Wat ben je aan het maken?'

'Ik repareer deze schoen van je moeder. Dat probeer ik tenminste. Hier, pak dit draadje eens. In het licht van de haard lijkt het oogje van deze naald wel te dánsen. Misschien dat jongere ogen dit beter kunnen.'

En dát was wat me had gewekt: een scheut van verdriet dat papa toegaf dat zijn ogen minder werden. Ik probeerde het

van me af te zetten en liet me weer wegzakken in mijn bewaakte slaap.

Niemand scheen mijn doortocht op te merken. Ik had tijd om Mijnzwarte wat betere manieren bij te brengen. We onderwierpen elkaars koppigheid aan diverse kleine tests. Het weer bleef beroerd. 's Nachts viel er sneeuw en ijzel. Wanneer het overdag even opklaarde veranderde het waterige zonnetje de weg in een verraderlijk mengsel van modder en ijs. Geen aangenaam weer om te reizen.

Maar de kou die me tijdens deze tocht vergezelde had niets te maken met het weer. Er rende geen wolf voor me uit om te kijken of de weg veilig was, noch achter me om te zien of we werden gevolgd. Ik kon voor mijn veiligheid slechts rekenen op mijn zwaard en mijn eigen zintuigen. Ik voelde me naakt en onvolledig.

De middag waarop ik het laantje naar mijn hut bereikte brak de zon door de wolken. Het had al een poos niet meer gesneeuwd en de kortstondige warmte had het gevallen pak veranderd in natte blubber. Vanuit het bos klonken hier en daar doffe ploffen van opeengehoopte sneeuw die van de takken viel. Het laantje naar mijn hut was nog ongerept, op wat sporen van konijnen en enkele hoopjes van de bomen gevallen sneeuw na. Ik geloofde niet dat sedert het vallen van de eerste sneeuw iemand hier geweest was. Het leek geruststellend.

Maar toen ik mijn hut bereikte keerde mijn ongerustheid

volledig terug. Het was duidelijk dat iemand hier was geweest, onlangs. De deur stond open. Vormloze bulten in de sneeuw bleken de afgeronde contouren van meubilair en andere spullen die naar buiten waren gegooid. Hier en daar stak een stukje perkament uit boven de sneeuw, die onder het meest verse laagje vertrappeld en ongelijk leek. De schutting rondom mijn moestuintje was omvergetrokken, net als de paal waaraan Jinna's amulet had gehangen. Ik bleef een poos passief en zwijgend op mijn paard zitten, en stelde mijn ogen en oren in staat om informatie te verzamelen. Toen stapte ik stilletjes af en liep naar de hut.

Er was niemand binnen. Het was er koud en donker. Het deed me ergens aan denken, en opeens was een akelig gevoel mijn geheugen behulpzaam: het deed me denken aan een hut die was geplunderd door ontzielden! In het wegkwijnende daglicht zag ik tevens modderige sporen van varkenspoten op de vloer. Allerlei nieuwsgierige dieren hadden de hut doorzocht. Ook zag ik sporen van laarszolen – een patroon dat bewees dat iemand hier vaak in en uit was gelopen.

Al het draagbare en bruikbare was meegenomen. De dekens van de bedden, het gerookte vlees dat aan de dakspanten had gehangen, de ingemaakte groenten, de ketels voor boven de haard, alles was weg. Sommige perkamentrollen bleken gebruikt om het haardvuur te ontsteken. Iemand had hier gegeten, dankbaar gebruik makend

van de voorraad die Pé en ik voor de winter hadden aangelegd. Ik zag visgraten in de haard liggen. Ik had het idee dat ik nu wel wist wie hier op bezoek was geweest. Die varkenspoten leken me een goede aanwijzing.

Mijn bureau stond er nog. Mijn analfabete buurman zou er weinig aan hebben. In mijn werkkamertje zag ik omgevallen inktpotten en geopende, daarna weggeworpen perkamentrollen. Dat baarde me zorgen. Wegens de chaos kon ik niet beoordelen of er rollen waren meegenomen. Ik wist niet of, afgezien van mijn varkenshoudende buurman, ook Bonten hier hadden rondgesnuffeld. De gekreukelde kaart van Veritas hing nog aan de wand. Het schokte me te bemerken hoe mijn hart bonkte van blijdschap toen ik dat zag. Ik had me niet gerealiseerd dat ik er zó aan gehecht was. Ik haalde de kaart van de wand, rolde hem op en hield hem bij me tijdens het verder doorzoeken van het geplunderde huis. Ik dwong mezelf tot een zorgvuldig onderzoek van alle kamers, de stal en het kippenhok, en begon toen pas dingen bij elkaar te halen die ik wilde meenemen.

De kleine voorraad graan en al mijn gereedschap was uit de stal weggehaald. Mijn werkschuurtje was daarentegen een warboel van afgewezen buit. Dit leek me niet het werk van Bonten. Mijn verdenking van de onaangename buurman, die in het aangrenzende dal woonde, was nu bijna een zekerheid. Hij was varkenshouder en had me ooit beschuldigd van het

stelen van zijn biggen. Toen ik hier overhaast was vertrokken had ik Pé gevraagd onze kippen naar hem te brengen, niet uit liefde voor de buurman, maar omdat ik wist dat hij ze in leven zou houden ter wille van de eieren. Dat had me beter geleken dan de kippen als prooi van roofdieren in de steek te laten. Maar hij had daaruit natuurlijk afgeleid dat we geruime tijd weg zouden blijven. Ik stond met gebalde vuisten naar mijn kleine stal te kijken. Ik betwijfelde of ik hier ooit terug zou keren. Ook als mijn werktuigen er nog geweest waren, zou ik ze niet hebben meegenomen. Wat moest ik aanvangen met een houweel of een schoffel? Maar de diefstal was een affront dat moeilijk te negeren was. Ik hunkerde naar wraak, al hield ik mezelf voor ogen dat ik daar geen tijd voor had en dat de dief me misschien een gunst had bewezen door mijn huis te plunderen voordat de Bonten dat hadden kunnen doen.

Ik zette Mijnzwarte in de stal en gaf haar het beetje hooi dat er nog was. Ik haalde ook een emmer water voor haar. Toen begon ik aan het proces van bewaren en uitwissen.

De bezittingen onder de sneeuw bleken te bestaan uit mijn bed, mijn tafel en stoelen, plus diverse kastplanken. Ik denk dat hij van plan was geweest ze met een kar te komen ophalen. Ik zou ze verbranden. Ik veegde er de meeste sneeuw af, keek spijtig naar de aanvallende hertenbok die de nar in mijn tafel had uitgesneden en liep toen de hut binnen om wat aanmaakhout te halen. De met stro gevulde matras van mijn

bed, die aan de kant was geworpen, bleek een prima substituut. In een mum van tijd had ik een bevredigend vuur.

Ik probeerde het systematisch aan te pakken. Zo lang het daglicht me nog hielp, verzamelde ik alle perkament dat naar buiten was geworpen. Sommige rollen waren geruïneerd door het vocht of onherstelbaar vertrapt door voeten en bemodderde hoeven, andere waren nog slechts fragmenten. Gedachtig aan wat Chade had gezegd, probeerde ik zelfs een aantal fragmenten glad te strijken en op te rollen, maar de meeste gooide ik zonder pardon in het vuur. Ik bleef rondzoeken in de sneeuw tot ik er vrijwel zeker van was dat er geen geschriften van mij meer om mijn huis heen lagen.

Tegen die tijd was de schemering al duisternis geworden. Ik ontstak een vuurtje in de haard, om licht en warmte te hebben. Daarna begon ik de hut van binnen af te werken. De meeste van mijn bezittingen gingen regelrecht het vuur in. Oude kleren, mijn schrijfgerei, mijn laarzenknecht en andere spullen werden in de haard verbrand. Met Pé's eigendommen ging ik iets zachtzinniger om, want ik wist dat een draaitol – allang niet meer gebruikt om ermee te spelen – voor hem gevoelswaarde zou hebben. Ik maakte een zak van een oude jas en gebruikte deze om er dit soort dingen in te verzamelen. Daarna ging ik bij de haard zitten en nam ik alle rollen van mijn planken nauwkeurig door. Het waren er veel meer dan ik me had gerealiseerd en meer dan ik mee terug had kunnen nemen.

Ik besloot om te beginnen datgene te bewaren dat ik niet zelf had geschreven. De door Veritas getekende kaart ging uiteraard in de map, gevolgd door rollen die ik tijdens mijn reizen had gekocht en een paar die Spreeuw me had gebracht. Enkele daarvan waren oud en zeldzaam. Ik was blij dat ze nog heel waren en nam me voor er in de Hertenhorst kopieën van te maken. Afgezien daarvan hield ik echter rigoureus opruiming. Geen enkele vrucht van mijn eigen pen ontsnapte aan mijn aandacht of ontsprong de dans. Hele rollen met kruidenkennis werden aan de haard gevoerd. De informatie zat nog in mijn hoofd en kon opnieuw worden opgeschreven als het belangrijk was. Slechts een enkele tekst bewaarde ik – en ook, tegen beter weten in, de teksten die niet alleen mijn tijd in het Bergrijk beschreven, maar ook mijn persoonlijke memoires bevatten. De paar vluchtige blikken die ik erin wierp brachten me het schaamrood op mijn kaken. Kinderachtig en sentimenteel, vol zelfbeklag en overschatting van mijn eigen betekenis, en vol bezweringen dat ik sommige dingen nóóit meer zou doen, zulk soort verhandelingen waren het. Ik vroeg me af wie ik was geweest toen ik dat opschreef. Mijn geschrift over het Vermogen en de Wijsheid verdween eveneens in de tas, net zoals mijn lange verslag van onze reis naar het Bergrijk en het land van de Ouderlingen en de verrijzenis van Veritas-als-Draak. Mijn pogingen tot dichtkunst met betrekking tot Mollie verdwenen

echter in de vlammen en laaiden nog één keer vol passie op. Dingen die ik had geschreven om Pé letters en cijfers bij te brengen volgden de gedichten. Zo snoeide ik in mijn geschriften, maar ik hield er nog steeds te veel over. Er volgde een tweede, nog strengere selectie en tenslotte lukte het me de map dicht te persen.

Toen ging ik staan, sloot mijn ogen en probeerde na te gaan of ik nog iets miste. Het was eigenlijk onbegonnen werk. Sommige teksten had ik al enkele dagen nadat ik ze had opgeschreven weer verbrand – zo verstandig was ik soms wel – en andere had ik aan Spreeuw meegegeven voor Chade. Ik kon niet nagaan of er nog iets ontbrak. Laat iedereen maar eens proberen alles te onthouden wat hij in vijftien jaar heeft opgeschreven! Had ik ooit iets op papier gezet over mijn periode bij Zwarte Rolf en het Oude Bloed? Zeker had ik dat gedaan, maar als apart verhaal, of alleen fragmentarisch in andere geschriften? Ik wist het niet meer. En ik wist natuurlijk ook niet welke teksten de varkenshouder had gebruikt om de haard aan te maken. Ik zuchtte. Zet het nu maar van je af. Ik had gedaan wat ik kon. In de toekomst zou ik voorzichtiger zijn met wat ik wel en niet opschreef.

Ik ging naar buiten en duwde de laatste smeulende resten meubilair in het vuur. Het zou spoedig doven in de sneeuw en de wind, maar de aanvallende hertenbok was al verkoold en tot vergetelheid vergaan. De rest was onbelangrijk. Ik had geen enkel privé-voorwerp onverbrand gelaten. Heel mijn

aanwezigheid hier was uitgewist. Ik overwoog de hut zelf in brand te steken, maar zag daarvan af. Hij had hier al gestaan voordat ik kwam. Laat dat maar zo blijven. Misschien kwam er op een dag een andere behoeftige man langs die er graag gebruik van zou maken.

Ik zadelde Mijnzwarte en leidde haar de stal uit. Ik laadde de volgepropte map met perkamenten en de zak met Pé's eigendommen op haar rug. Tenslotte voegde ik nog twee met kurk gesloten potjes toe, een met fijngestampte elfenbast en een met kariem. Toen besteeg ik Mijnzwarte en vertrok van dat deel van mijn leven. Het vuur van mijn brandende verleden wierp grillige schaduwen voor ons uit toen we in een hernieuwd opstekende storm wegreden.

7

Lessen

Op deze wijze worden de beste coterieën gevormd. Laat de Vermogensmeester diegenen verzamelen die hij wil oefenen. Laat het tenminste zes personen zijn, hoewel een groter aantal de voorkeur verdient, als er voldoende potentiële studenten zijn. Laat de Vermogensmeester hen dagelijks bij elkaar halen, niet alleen voor de lessen, maar ook voor de maaltijden en het amusement, en zelfs in een gemeenschappelijke slaapkamer, indien de meester dit niet te gevaarlijk acht wegens het ontstaan van afleiding en onderlinge rivaliteit. Geef de leerlingen tijd met elkaar, stel hen in staat hun eigen verbindingen aan te gaan – en aan het einde van het jaar zal de coterie zich hebben gevormd. Degenen die geen banden hebben gesmeed kunnen de koning dienen als seuls.

Sommige Vermogensmeesters vinden het wel eens moeilijk afzijdig te blijven bij het vormen van een coterie. Het is verleidelijk om de besten bij de besten te plaatsen, of degenen die traag zijn of een moeilijk karakter hebben weg te zenden. De verstandige Vermogensmeester zal zich niettemin beheersen, want alleen een coterie zélf kan weten welke krachten de leden aan elkaar ontlenen. Hij die sloom lijkt,

kan stabiliteit bieden en driftige medeleden tot voorzichtigheid aansporen. Het moeilijke lid kan tevens degene zijn die bij vlagen inspiratie heeft. Laat elke coterie haar eigen leden zoeken en haar eigen leider kiezen.

Vermogensmeester Oklef, 'Coterieën' (vertaald door Treeknee)

Waar ben je geweest?' vroeg Plicht toen hij de torenkamer binnenkwam. Hij gooide de deur achter zich dicht, kwam midden in de kamer staan en sloeg zijn armen over elkaar. Ik stond langzaam op uit de stoel die van Veritas was geweest. Ik had naar de witte kuiven van de golven zitten kijken. Er klonk ongeduld en ergernis in de stem van mijn prins, en hij keek boos. Het leek me niet het beste begin van een relatie tussen een leerling en zijn leraar. Ik zuchtte. Om te beginnen maar een zachte hand. Ik sprak op een aangename, neutrale toon.

'Goedemorgen, prins Plicht.'

Hij steigerde natuurlijk, zoals een veulen dat zou doen. Maar toen hernam hij zich, zag ik. Hij haalde diep adem en begon opnieuw. 'Goedemorgen, Tom Dassenkop. Het is een poos geleden dat ik je heb gezien.'

'Dringende privé-kwesties hebben me een tijdje van de Hertenhorst weg gevoerd. Ze zijn nu geregeld en ik verwacht de rest van de winter grotendeels tot je beschikking te staan.'

'Dank je.' En toen, als om zijn ergernis tóch nog een

uitlaat te geven: 'Meer kan ik niet van je vragen, neem ik aan.'

Ik onderdrukte een glimlach. 'Je kunt het wel vragen, maar je zou het niet krijgen.'

Toen brak Veritas' glimlach door op zijn gezicht. 'Waar kom je vandaan?' riep hij uit. 'Niemand anders in deze burcht zou het wagen zo tegen mij te praten.'

Ik interpreteerde zijn vraag met opzet foutief. 'Ik moest even terug naar mijn oude huis om een paar spullen op te halen of te vernietigen. Ik houd er niet van losse eindjes achter te laten. Het is nu voor elkaar. Ik ben hier in de Hertenhorst om je te onderwijzen. Wel, waar zullen we mee beginnen?'

De vraag leek hem zenuwachtig te maken. Hij keek om zich heen in de kamer. Chade had meubilair en andere dingen naar de uitkijktoren gebracht sedert Veritas hier wacht had gehouden om binnenvallende Rode Kapers met behulp van zijn Vermogen tijdig op te sporen. Vanmorgen had ik mijn eigen bijdrage toegevoegd. De door Veritas getekende kaart van de Zes Hertogdommen hing nu aan de muur. In het midden van de kamer stond een grote, zware tafel van donker hout. Er stonden vier massieve stoelen omheen. Ik had medelijden met de mannen die ze over de nauwe wenteltrap naar boven hadden moeten zeulen. Tegen een deel van de gebogen torenmuur stond een kast vol met perkamentrollen. Ik wist dat Chade zou beweren dat ze keurig gerangschikt waren, maar ik had de orde achter zijn opbergsysteem nooit

kunnen doorgronden. Er stonden ook diverse kisten, allemaal deugdelijk afgesloten, waarin een deel van de geschriften van Vermogensmeesteres Solicitas was opgeslagen. Chade en ik hadden ze te gevaarlijk geacht om ze aan nieuwsgierige blikken bloot te stellen. Zelfs nu stond er steeds iemand op wacht aan de voet van de toren. We wilden niet riskeren de controle over deze bibliotheek nogmaals uit handen te geven. Jaren geleden waren deze rollen na het overlijden van Solicitas in het bezit gekomen van Galen, haar leerling. Hij had haar positie als Vermogensmeester opgeëist, hoewel zijn opleiding nog onvolledig was geweest. Hij was degene die vervolgens de training van prins Chevalric en prins Veritas zogenaamd had 'voltooid', maar Chade en ik vermoedden dat hij in feite hun vaardigheden in het Vermogen moedwillig had beknot. Daarna had hij geen andere leerlingen meer opgeleid, tot koning Vlijm hem had gevraagd een coterie te vormen. Al die tijd was de toegang tot deze perkamentrollen aan iedereen ontzegd. Tenslotte had Galen zelfs beweerd dat er helemaal geen bibliotheek over het Vermogen bestónd. Bij zijn dood was er ook niets gevonden.

Op een of andere wijze waren de teksten in het bezit gekomen van troonpretendent Regaal. Na diens dood waren ze teruggekeerd bij de koningin, die ze aan Chade in bewaring had gegeven. Chade en ik vermoedden dat de bibliotheek ooit veel groter was geweest. Chade meende dat veel van de

oudste en zeldzaamste rollen over draken, het Vermogen en Ouderlingen in de beginjaren van de oorlog met de Rode Kapers aan kooplieden van de Buiteneilanden waren verkocht. Regaal en Galen hadden bepaald geen loyaliteit gevoeld tegenover de kusthertogdommen die het meeste onder de Rode Kapers te lijden hadden, en misschien hadden ze, al dan niet via tussenpersonen, gewoon handel gedreven met de invallers. De rollen zouden Regaal ongetwijfeld flinke sommen geld hebben opgebracht. In die tijd, toen de schatkist van het koninkrijk zowat leeg was, had hij nooit geldgebrek gehad om zichzelf te vermaken en de trouw van de binnenlandse hertogen te kopen. En de Rode Kapers moesten hun kennis van het Vermogen en het gebruik van het zwarte Vermogensgesteente toch érgens vandaan gehaald hebben. Misschien hadden ze in een van die oude geschriften zelfs gelezen welk gruwelijk procédé ze konden gebruiken om mensen te ontzielen! Het was echter onwaarschijnlijk dat Chade of ik ooit in staat zou zijn dat te bewijzen.

De stem van de prins rukte mijn aandacht terug naar het hier en nu. 'Ik dacht dat je daar wel plannen voor zou hebben. Over waarmee te beginnen, en zo.' De onzekerheid in zijn stem was hartroerend. Ik zou hem graag gerust hebben gesteld, maar ik besloot hem maar liever de waarheid te vertellen.

'Schuif een stoel bij en kom naast me zitten,' stelde ik voor, waarna ik weer in de stoel van Veritas plaatsnam.

Hij keek me een beetje verwonderd aan. Toen liep hij naar de tafel en sleepte een van de zware stoelen tot naast de mijne. Ik zei niets en wachtte tot hij zat. Ik was niet vergeten dat we van geheel verschillende rang waren, maar ik had besloten hem binnen deze muren te behandelen als mijn leerling, en niet als mijn prins. Even aarzelde ik nog. Zou mijn oprechtheid mijn autoriteit over hem niet ondermijnen? Maar toen haalde ik diep adem en begon te praten.

'Mijn prins, ongeveer twee decennia geleden zat ik in deze kamer aan je vaders voeten op de vloer. Hij zat hier, in deze stoel, en keek uit over het water. En hij gebruikte zijn Vermogen. Hij buitte dat talent genadeloos uit

– genadeloos ten opzichte van de Rode Kapers, maar ook genadeloos ten opzichte van zijn eigen lichaam. Hiervandaan reikte hij naar buiten om naderende kapers op te sporen en hun geesten in verwarring te brengen voordat hun schepen onze kusten konden teisteren. Hij maakte de zee en de weersomstandigheden tot onze bondgenoten, misleidde stuurlieden, zodat hun schip op de klippen liep, of kapiteins, zodat ze opdracht gaven regelrecht in de richting van een storm te koersen. Ik weet zeker dat je wel eens hebt gehoord van Vermogensmeester Galen. Hij moest een coterie samenstellen en opleiden – een groep Vermogengebruikers die hun krachten en talenten konden aanwenden om Veritas te helpen. Wel, die coterie kwam er, maar ze was niet trouw aan

Veritas, maar aan Regaal, de zeer ambitieuze jongere broer van Veritas. In plaats van je vader te helpen, hinderden ze hem. Ze hielden boodschappen tijdelijk of helemáál achter. Ze wekten de indruk dat je vader incompetent was. Om ervoor te zorgen dat de hertogen hun trouw aan Veritas verbraken, leverden zij onze mensen uit aan de vijand, om vermoord of ontzield te worden.'

De prins keek me gefascineerd aan. Ik kon zijn ernstige blik niet aan en staarde langs hem heen, door het hoge venster, naar de grijze, golvende zee. Toen vermande ik mezelf en betrad het glibberige pad tussen een dodelijke waarheid en een laffe misleiding.

'Ik was een van Galens leerlingen. Wegens mijn onwettige geboorte verachtte hij me. Ik leerde van hem wat ik kon, maar hij was voor mij een wrede en onrechtvaardige leraar, die me afhield van kennis die hij niet met me wilde delen. Onder zijn brute leiding heb ik de beginselen van het Vermogen geleerd, maar niet veel méér. Ik kreeg mijn talent niet op een betrouwbare, voorspelbare manier onder controle. Hij stuurde me weg, net als andere studenten die niet aan zijn eisen voldeden. Ik bleef als bediende werkzaam in de burcht. Toen je vader hier zijn zwaarste tijd doormaakte liet hij zijn maaltijden naar boven brengen. Dat was mijn taak. Bij die gelegenheid ontdekten we dat ik weliswaar niet op eigen gelegenheid het Vermogen kon gebruiken, maar dat hij wél in staat was Vermogenskracht aan mij te ontlenen. Later heeft hij

me, in de weinige momenten die hij daarvoor vrij kon maken, dingen geleerd die hij van het Vermogen wist.' Ik draaide mijn gezicht naar Plicht en wachtte af.

Zijn donkere ogen keken me vragend aan. 'Ben je met hem mee gegaan toen hij aan zijn queeste begon?'

Ik schudde mijn hoofd en antwoordde naar waarheid: 'Nee. Ik was jong en hij verbood het.'

'Heb je niet geprobeerd hem later te volgen?' Het klonk ongelovig, want het was wat zijn vurige verbeelding hem ingaf dat hij in mijn plaats zou hebben gedaan.

Het was moeilijk de volgende woorden te zeggen. 'Niemand wist waar hij heen was gegaan, of via welke route.' Ik hield mijn adem in, hopend dat deze repliek hem van verdere vragen zou weerhouden. Ik wilde niet tegen hem liegen.

Hij wendde zijn hoofd af en keek naar de zee. Hij was teleurgesteld in mij. 'Ik vraag me af hoe alles anders zou zijn verlopen als je met hem mee was gegaan.'

Ik had mezelf vaak bezworen dat koningin Kettricken dan Regaals heerschappij in de Hertenhorst beslist niet zou hebben overleefd, maar ik zei: 'Daar heb ik zelf ook vaak over nagedacht, mijn prins. Het is niet te zeggen. Ik had hem misschien behulpzaam kunnen zijn, maar het is even waarschijnlijk dat ik hem tot last zou zijn geweest. Ik was toen jong, driftig en eigenwijs.' Ik zuchtte even en stuurde het gesprek toen in de door mij gewenste richting. 'Ik vertel je

deze dingen om je goed duidelijk te maken dat ik géén Vermogensmeester ben. Ik heb al die rollen niet bestudeerd. Ik heb er maar enkele van gelezen. Dus in zekere zin zijn we beiden leerlingen. Ik zal mijn best doen om wijzer te worden van de teksten, terwijl ik je ondertussen de beginselen leer van wat ik al weet. We betreden dus samen een riskant pad. Begrijp je dat?'

'Ik begrijp het. En de Wijsheid?'

Daar had ik vandaag niet over willen spreken. 'Wel, ik ben er op een dag bij toeval tegenaan gelopen, ongeveer net zoals jij, toen ik een band sloot met een jong hondje. Ik was al een volwassen man toen ik voor het eerst iemand tegenkwam die mijn fragmentarische kennis over die materie in een samenhangend verband plaatste. Weer was de tijd tegen me. Ik leerde veel van hem, maar niet álles wat er te weten is. Bij lange na niet, vrees ik. Dus ook wat dat betreft zal ik je leren wat ik weet, maar komen je lessen dus van een onvolleerde instructeur.'

'Je zelfvertrouwen is inspirerend,' mompelde Plicht somber, maar toen begon hij te lachen. 'Mooi stel zullen we zijn, samen voortstrompelend! Waar beginnen we?'

'Ik vrees, mijn prins, dat we eerst een paar stappen achteruit moeten doen. Je moet enkele dingen afleren die je jezelf hebt aangewend. Besef je dat je bij je pogingen om het Vermogen te gebruiken die magie vermengt

met de Wijsheid?'

Hij keek me niet-begrijpend aan.

Even voelde ik me ontmoedigd, toen vervolgde ik bruusk: 'Wel, de eerste stap zal zijn dat je die twee vormen van magie uit elkaar leert te houden.' Alsof ik wist hoe dat moest! Ik wist niet eens of ze bij mezelf wel onafhankelijk van elkaar werkten. Ik zette die gedachte van me af. 'Ik wil voortgaan met het onderwijzen van het Vermogen. We moeten de Wijsheid even buiten beschouwing laten, om verwarring te voorkomen.'

'Heb je ooit anderen gekend zoals wij?'

Weer kon ik hem niet meteen volgen. 'Hoezo, als wij?'

'Met zowel het Vermogen als de Wijsheid.'

Ik haalde diep adem en blies langzaam de lucht uit. Waarheid of leugen? Waarheid. 'Een keer heb ik zo iemand ontmoet, denk ik. Maar op dat moment besefte ik het niet. Ik geloof ook niet dat hijzélf wist wat hij deed. Ik dacht alleen dat hij erg sterk was in de Wijsheid. Later ben ik me gaan afvragen hoe hij zo goed kon weten wat zich tussen mijn wolf en mij afspeelde. Ik vermoed dat hij beide vormen van magie bezat, maar dat hij ze als één geheel zag en daarom tezamen gebruikte.'

'Wie was het?'

Ik had nooit moeten beginnen zijn vragen te beantwoorden. 'Zoals ik al zei, het is lang geleden. Het was

een man die probeerde mij te helpen om de Wijsheid te begrijpen. Wel, laten we ons nu concentreren op het doel van deze bijeenkomst.'

'Civil.'

'Wat?' Het brein van de jongen was spingeriger dan een vlo. Hij zou moeten leren zich te concentreren.

'Civil is vanaf zijn prilste jeugd onderwezen in de Wijsheid. Misschien is hij bereid me les te geven. Hij weet al dat ik de Wijsheid heb, dus we geven geen geheimen prijs. En...'

De uitdrukking op mijn gezicht deed hem aarzelen. Ik wachtte tot ik mijn stem durfde te vertrouwen en toen deed ik me verstandiger voor dan ik was

– ik besloot hem aan te horen alvorens met bezwaren te komen. 'Vertel eens wat meer over Civil,' zei ik. Mijn tong liet zich niet helemáál bedwingen, dus ik zei nog snel: 'En waarom je denkt dat het veilig is hem te vertrouwen.'

Het beviel me dat hij niet onmiddellijk antwoord gaf. Hij fronste zijn voorhoofd en begon toen te praten alsof hij dingen van heel lang geleden ophaalde. 'Ik ontmoette Civil voor het eerst toen hij me de kat kwam geven. Je weet dat het een cadeau van de Bresinga's was. Ik denk dat vrouwe Bresinga al vaker hier was geweest, maar ik herinner me niet dat ik Civil al eens had gezien. Er was iets aan de manier waarop hij de kat aan me presenteerde... Hij was echt bezorgd

om haar welzijn, gaf haar niet aan mij alsof ze een ding was, maar een vriendin. Omdat ook hij de Wijsheid heeft, natuurlijk. Hij zei dat hij me wilde leren om met haar te jagen en al meteen de volgende morgen gingen we op pad. Wij met ons tweeën, Tom, want hij wilde niet dat de kat ergens door afgeleid zou worden. En hij leerde me echt hoe ik met de kat moest jagen. Dat vond hij belangrijker dan het samenzijn met prins Plicht.' Plicht zweeg. Er was een lichte blos op zijn wangen gekomen. 'Dat klinkt je misschien verwaand in de oren, maar het is iets waar ik dagelijks mee te maken heb. Ik aanvaard een uitnodiging voor iets dat interessant lijkt, maar ontdek dan dat de uitnodigende persoon meer uit is op mijn aandacht voor hemzelf of haarzelf dan voor datgene wat me getoond of aangeboden wordt. Vrouwe Wess inviteerde me voor een poppenspel door meesters uit Gaarde, maar praatte door de hele voorstelling heen over een dispuut dat ze met haar buurman heeft. Maar Civil was niet zo. Hij leerde me jagen met een kat. Als hij me had willen doden, had hij het toen gemakkelijk kunnen doen. Jachtongelukken zijn niet zeldzaam. Hij had kunnen regelen dat ik van een klip viel. Maar we jaagden, niet alleen die ochtend, maar elke dag die week. En het ging steeds beter, vooral toen hij zijn eigen kat ook meenam. Ik dacht echt dat ik eindelijk een ware vriend had gevonden.'

Chade's oude truc kwam me goed van pas. Stilte stelt

vragen die te moeilijk onder woorden te brengen zijn, of die je niet eens weet te verzinnen.

'Enfin. Wel, toen ik dacht dat ik op iemand verliefd was en het gevoel had van deze verloving weg te moeten vluchten, richtte ik me tot Civil. Bij zijn vertrek had hij me verzekerd dat ik maar hoefde te kikken als hij ooit iets voor me kon doen. Dus ik stuurde een boodschap en er kwam een antwoord, waarin me werd gezegd waar ik heen kon gaan en wie me zou helpen. Maar nu komt het rare, Tom. Civil zegt dat hij die boodschap van mij nooit heeft ontvangen en dat hij dus ook geen antwoord heeft gestuurd. Ik heb hem niet meer gezien na zijn vertrek uit de Hertenhorst. En toen ik Galeton had bereikt, waar ik zelfs logeerde, heb ik Civil geen moment gezien. En vrouwe Bresinga evenmin. Alleen bedienden. Zij gaven mijn kat een plaats in hun kattenren.'

Hij viel stil en ik begreep dat hij deze keer een kleine aansporing nodig had.

'Maar je logeerde in de burcht?'

'Ja. De kamer was keurig ingericht, pas nog, maar die vleugel van het complex werd weinig gebruikt. Er werd erg de nadruk gelegd op stiekem komen en gaan, als ik naar buiten wilde. Mijn maaltijden werden me gebracht en toen het bericht kwam dat... dat jullie op komst waren, werd besloten dat ik daar weg moest. Maar de mensen die me zouden komen halen waren er nog niet. De kat en ik vertrokken 's

nachts en... je wolf heeft ons gevonden.' Hij viel weer stil.

'De rest weet ik,' zei ik uit medelijden met ons beiden. Maar voor alle zekerheid vroeg ik nog: 'En nu zegt Civil dat hij niet eens wist dat je daar was?'

'Noch hij, noch zijn moeder wist het. Hij heeft het mij gezworen. Hij vermoedt dat een bediende mijn bericht heeft onderschept en het heeft doorgegeven aan iemand anders, die me heeft geantwoord en de hele rest heeft geregeld.'

'En die bediende?'

'Allang weg. Hij verdween in dezelfde nacht dat ik vandaar vertrok. We hebben de dagen nagerekend en dit lijkt de conclusie.'

'Zo te horen hebben Civil en jij hierover uitvoerig nagepraat.' Ik kon de afkeuring niet uit mijn stem houden.

'Toen Laudwine zichzelf en zijn ware bedoelingen had onthuld, dacht ik dat Civil daarbij betrokken moest zijn. Ik voelde me door hem verraden. Dat was een van de redenen van mijn wanhoop. Ik had niet alleen mijn kat verloren, maar was bovendien bedrogen door de eerste persoon die ik voor een echte vriend had gehouden. Ik kan niet zeggen hoe blij ik was toen ik ontdekte dat dát een misvatting was.' De opluchting en oprechte overtuiging straalden van zijn gezicht.

Hij geloofde dus in Civil Bresinga. Mijn prins vertrouwde hem, zelfs in die mate dat hij voorstelde zich door hem te laten onderwijzen in de illegale magie van de Wijsheid. En hij

scheen erop te rekenen dat Civil hem ook nooit zou bedriegen. Of hem in gevaar zou kunnen brengen. Tot op welke hoogte werd dat vertrouwen gevoed door het verlangen naar een echte vriend? Ik vergeleek het met zijn bereidheid om mij te vertrouwen, en dat maakte me niet blij. Ik had hem maar weinig reden gegeven om een vertrouwensband met mij aan te gaan, maar toch had hij het gedaan. Het leek wel alsof hij zo geïsoleerd had geleefd dat elke toenadering in zijn ogen al snel een vriendschap werd.

Ik hield mijn tong in bedwang. Het vervulde me met stille verwondering dat ik daartoe in staat was, maar tegelijk nam ik een koel, onwrikbaar besluit: ik zou me persoonlijk in deze Civil Bresinga verdiepen en hem tot op het bot ontleden. Als hij was aangetast door verraad, dan zou hij daarvoor betalen. En als hij mijn prins had bedrogen en daarover achteraf had gelogen, vertrouwend op Plichts goedgelovige aard, dan zou hij dúbbel betalen.

Maar vooralsnog zou ik mijn achterdocht voor mijn prins verborgen houden. 'Tja,' zei ik dus slechts.

'Hij heeft me aangeboden me te onderwijzen in de Wijsheid... hij noemt het Oud Bloed. Ik heb het hem niet gevraagd, hij bood het uit zichzelf aan.'

Dat stelde me niet gerust, maar ook die gedachte hield ik voor mezelf. Geheel naar waarheid zei ik: 'Prins Plicht, ik heb liever dat je voorlopig niet aan lessen over Oud Bloed begint. Zoals ik al zei moeten we die twee vormen van magie

duidelijk van elkaar scheiden. Het lijkt me het beste als we de Wijsheid even laten rusten en ons concentreren op het ontwikkelen van je Vermogen.'

Hij staarde naar de zee. Ik wist dat hij zich had verheugd op lessen door Civil en dat hij had gehunkerd naar die gezamenlijke ervaring. Toen zuchtte hij en antwoordde zacht: 'Als jou dat het beste dunkt, is het wat jij en ik zullen doen.' Toen draaide hij zijn hoofd en keek me aan. Ik zag geen tegenzin in zijn gezicht. Hij aanvaardde de discipline die ik hem aanbood.

Hij was volgzaam en vriendelijk, en hij wilde graag onderwezen worden. Ik keek naar zijn open gezicht en hoopte dat ik een goede leraar voor hem zou kunnen zijn.

We begonnen meteen die dag. Ik ging aan de andere kant van de tafel zitten en vroeg hem zijn ogen te sluiten en zich te ontspannen. Ik vroeg hem alle barrières tussen hemzelf en de buitenwereld te laten zakken en zich open te stellen voor alles. Ik sprak zacht tegen hem, kalmerend, alsof hij een veulen was dat voor het eerst getuigd zou worden. Toen zat ik te kijken naar de kalmte van zijn nog ongegroefde gezicht. Hij was klaar. Hij was als een poel helder water waar ik maar in hoefde te duiken.

Als ik mezelf daartoe zou kunnen brengen.

Mijn Vermogen was vooral een kwestie van zelfverdediging. Het was misschien afgesleten tot een soort

achteloosheid, maar ik was er nooit helemaal van vervreemd geraakt. Reiken naar de prins was echter iets heel anders dan wegduiken achter mijn Vermogen. Het impliceerde het risico van jezelf blootgeven. Ik had al heel lang geen ervaring meer gehad met Vermogengebruik van persoon tot persoon. Zou ik meer van mezelf onthullen dan ik van plan was? Terwijl ik dat soort dingen overwoog voelde ik de barrières om mijn gedachten meteen al steviger worden. Ze volledig te laten zakken was moeilijker dan men misschien zou denken. Ze hadden me zo lang beschermd, het was een reflex geworden die maar moeilijk uit te schakelen was. Het was zoiets als naar de felle zon kijken zonder je ogen automatisch tot spleetjes dicht te knijpen. Langzaam liet ik mijn afweermuren zakken, tot ik tenslotte naakt tegenover hem stond. Slechts de breedte van het tafelblad scheidde ons van elkaar. Ik wist dat ik zijn gedachten kon bereiken, maar ik aarzelde nog. Ik wilde hem niet overweldigen, zoals Veritas dat had gedaan toen zijn geest de mijne voor de eerste keer raakte. Langzaam, dus. Heel voorzichtig.

Ik haalde diep adem en tastte naar hem.

Hij glimlachte, nog steeds met de ogen dicht. ‘Ik hoor muziek.’

Het was een dubbele openbaring voor mij. Voor deze jongen bleek het Vermogen iets beheersbaars te zijn; hij deed het met het gemak van iemand die te horen had gekregen dat

hij het kón. En zijn gevoeligheid was groot, veel groter dan de mijne. Toen ik wijder om ons heen tastte werd ook ik me bewust van Bolle's muziek, aanwezig als een soort getinkel in mijn achterhoofd, of als het ruisen van de wind die buiten waait. Het waren geluiden die ik mezelf onbewust had afgeleerd te horen, zoals alle andere flarden van gedachten en vage impressies die als gevallen blaadjes door de lucht dwarrelen of op de stroom van een rivier meedrijven. Maar toen mijn geest zacht aan die van Plicht raakte, bleek hij de muziek van Bolle luid en helder te horen, als de geschoolde stem van een minstreel die boven een koor uit klinkt. Bolle bleek inderdaad sterk!

En het talent van de prins was niet minder, want bij mijn Vermogensaanraking wendde hij zijn blik naar mij en werd ik mij van hem bewust. Er volgde een moment van wederzijds besef, van wederzijdse herkenning via onze band. Ik keek in zijn hart en zag daarin geen flintertje bedrog of achterbaksheid. Hij was binnen het Vermogen al even open als in zijn gewone leven. Ik voelde me klein en donker in zijn aanwezigheid, want zelf droeg ik een masker en toonde hem slechts wat ik met hem kon delen – het facet van mijn persoon dat zijn leraar was.

Nog voordat ik hem had gevraagd naar mij te reiken vermengden zijn gedachten zich al met de mijne. Is die muziek je manier om mij te testen? Ik hoor haar. Ze is mooi. Het waren gedachten die me helder en krachtig bereikten,

maar ze hadden een Wijsheidsrandje. Dat was de manier die hij koos om me in zijn Vermogen te laten delen. Hij gebruikte zijn door Wijsheid gedefinieerde bewustzijn van mij om mijn gedachten te filteren uit de vage wirwar van alle gedachten en gevoelens die in de Hertenhorst en zijn omgeving rondwolkten. Ik vroeg me af hoe ik hem dat zou kunnen afleren. Ik heb deze melodie wel eens gehoord, maar ik weet niet meer hoe ze heet. Zijn gemijmer bracht me terug naar de werkelijkheid. Hij werd zo aangelokt door de muziek dat het leek alsof hij een stapje bij zichzelf weg was gaan staan.

Dat deed de deur dicht. Chade had gelijk gehad. Bolle moest ofwel worden onderwezen, ofwel afgevoerd. Ik hield die duistere gedachte voor de prins verborgen. Voorzichtig nu maar, jongen. Laten we kalm beginnen. Dat je de muziek kunt horen is een duidelijk bewijs dat je het Vermogen bezit. Wat je nu ervaart

– die muziek, die losse gedachten – kun je vergelijken met wrakstukken die op de golven dobberen. Je zult moeten leren zulke dingen te negeren en in plaats daarvan het open water te bereiken, waar je je gedachten vrijelijk kunt rondzenden. De gedachten die je nu opvangt, de flarden van fluisteringen, de glimpjes van emoties, dat zijn allemaal dingen die afkomstig zijn van mensen die slechts een minuscule aanleg voor het Vermogen bezitten. Je moet leren dat te negeren. Wat die muziek betreft: deze is afkomstig van iemand die een krachtig Vermogen bezit, maar vooralsnog moet ook hij worden genegeerd.

Maar de muziek is zo mooi!

Zeker. Maar die muziek is geen Vermogen. Deze muziek is iets dat door één persoon wordt rondgezonden. Vergelijk het met een boomblad dat wordt meegevoerd door een rivier. Het blad is mooi van kleur en sierlijk van vorm, maar eronder stroomt de koele kracht van de rivier. Laat je niet afleiden door het blad, want dan kun je de kracht van de rivier vergeten en erdoor worden meegesleurd.

Stom van me – daardoor bracht ik hem op een idee. Ik had moeten weten dat zijn talent groter was dan zijn vermogen om het onder controle te houden. Voordat ik tussenbeide kon komen concentreerde hij zich op die imaginaire rivier – en natuurlijk werd hij meteen van me weggerukt.

Het was alsof je een kind kniediep door kabbelende golfjes zag lopen, niet ver van het land, en dan ineens voor je ogen onder water zag wegzakken. Aanvankelijk was ik verlamd van schrik, maar toen dook ik achter hem aan. Ik wist immers al hoe moeilijk het zou zijn hem in te halen.

Later heb ik geprobeerd het aan Chade uit te leggen. 'Stelt u zich een drukke bijeenkomst voor waar heel veel conversaties tegelijk gaande zijn. U begint naar een daarvan te luisteren, maar dan trekt een zinsnede van iemand achter u uw aandacht. En dan weer een fragment van een ander gesprek. Al snel weet u niet meer welk gesprek u nu eigenlijk wilt volgen. En wie ermee begon. En wat uw eigen gedachten zijn. Alles wat u hoort lijkt interessant, alles klinkt even

boeiend. Het ene is nog belangrijker dan het andere. En alles gaat maar door, van alle kanten tegelijk worden rukjes gegeven aan uw aandacht.'

Het Vermogen is geen domein waarbinnen gezichtsvermogen bestaat, of geluiden mogelijk zijn, of aanrakingen. Slechts gedachten. Het ene moment was de prins aan mijn zijde geweest, sterk, geheel en al zichzelf. Het volgende moment had hij te veel aandacht geschonken aan een krachtige gedachte die niet van hemzelf was. En zoals je een lap breiwerk snel kunt uithalen door simpelweg aan een losse draad te trekken, zo werd nu ook de prins losgehaald. Je herstelt zo'n lap niet door het garen netjes op te rollen, maar terwijl ik steeds dieper in de draaikolk dook graaide ik naar flarden van de prins – of naar de draden – en zocht ik koortsachtig naar zijn verdwijnende hartslag en de kern van zijn uiteenvallende wezen. Ik was in aanzienlijk krachtiger Vermogensstromen dan deze geweest, dus ik wist mezelf tijdens het zoeken intact te houden. De prins had echter veel minder ervaring dan ik. Hij was kwetsbaar en werd nu snel ontrafeld in de van alle kanten aan hem rukkende stroom van bewustzijn. Om hem terug te halen moest ik me in gevaar begeven, maar dat leek me niet meer dan fair – het was immers mijn fout geweest.

Plicht! Ik straalde de oproep naar alle kanten uit en zette mijn geest wijd open. In reactie ontving ik een hagelbui van verwarring – mensen met een rudimentair Vermogen hadden mijn gedachte als een raadselachtig insluipsel in hun geest

ervaren – en was het opeens alsof er van duizend kanten met haakjes aan mij getrokken werd.

Het was een vreemde ervaring – alarmerend en opwindend tegelijk. Het vreemdste was misschien de helderheid waarmee ik me van dit alles bewust was. Chade had vermoedelijk gelijk gehad dat hij me elk gebruik van elfenbast had ontzegd. Die gedachte flitste even door mijn hoofd, maar daarna concentreerde ik me op mijn taak. Ik schudde de haakjes van me af – zoals een wolf water van zijn vacht schudt – en voelde overal om me heen verwondering en verwardheid. En toen was ik weer los. PLICHT! Het was niet zijn naam die ik uitstraalde, maar zijn zelfconcept, de vorm die ik zo helder had waargenomen toen mijn geest de zijne voor het eerst had geraakt. En wat ik nu van hem terugkreeg was een soort vragende echo – alsof hij niet precies meer wist wie hij daarnet nog was geweest.

Ik wikkelde hem vrij uit de stromingen die hem omstrengeld hielden, gaarde zijn losse strengen bijeen en omvatte ze met mijn nadrukkelijke perceptie van zijn entiteit. Plicht. Plicht. Plicht. Die herhaalde gedachte was voor hem als een hartslag, een bevestiging. En daarna hield ik hem een poos stevig vast, om hem te kalmeren en tot eenheid te laten komen. Snel haalde hij nog een paar strengen naar zich toe die ik niet als de zijne had herkend. Ik bewaarde een roerloosheid om hem heen, een kans voor hem om zich van de wereld af te zonderen tot hij zichzelf geheel gereconstrueerd zou hebben.

Tom? vroeg hij tenslotte. De vorm tot wie hij zich richtte was de afgeschermde portie van mezelf die ik aan hem had gepresenteerd. De leraar.

Ja, bevestigde ik. Jawel, Plicht. En nu is het genoeg geweest, meer dan genoeg, voor vandaag. Kom daar nu vandaan. Keer terug tot jezelf.

Samen rukten we ons los van die verlokkende stroom, en toen ook van elkaar. Zo keerden we terug in ons eigen lichaam. Maar toen we de Vermogensrivier verlieten was het alsof er zich iemand anders tot mij richtte – een vage, verre echo van een gedachte.

Dat heb je goed gedaan. Maar wees de volgende keer voorzichtiger, zowel met jezelf als met hem. De boodschap was specifiek tot mij gericht – naar mij toe getrechterd. Ik denk dat Plicht er helemaal niets van heeft gemerkt. Toen ik mijn ogen opende en zag hoe bleek hij aan onze tafel zat, zette ik alle gedachten aan dat ongrijpbare, verre Vermogengebruik meteen van me af. Hij zat onderuitgezakt in zijn stoel, met zijn hoofd scheef en zijn ogen bijna dicht. Vanuit zijn haren dropen er zweetdruppeltjes over zijn gezicht, en hij ademde met getuite lippen in en uit. Mijn eerste les was bijna zijn laatste geweest.

Ik liep om de tafel heen en hurkte naast zijn stoel. 'Plicht, kun je me verstaan?'

Hij zuchtte even. Ja. En toen kwam er een akelige glimlach op zijn nog slappe gezicht. Het was zo fijn! Ik wil terug, Tom.

'Nee, niet doen. Daar moet je nu niet eens aan dénken.

Blijf hier. Concentreer je op je lichaam, blijf in je eigen lichaam.' Ik keek om me heen. Er was in de kamer niets dat ik hem kon aanbieden – geen water, geen wijn. 'Je bent over een paar momenten weer opgeknapt,' zei ik, hoewel ik niet zeker wist of dat waar was. Waarom had ik deze mogelijkheid niet voorzien? Waarom had ik hem niet eerst gewáárschuwd voor dit aspect van het Vermogengebruik? Omdat ik niet had verwacht dat hij het Vermogen al tijdens zijn eerste les goed genoeg kon gebruiken om zichzelf in de problemen te brengen. Wel, nu wist ik beter. Het onderwijzen van de prins zou gevaarlijker zijn dan ik had gedacht.

Ik legde een hand op zijn schouder, met de bedoeling hem aan te sporen om rechtop te gaan zitten. In plaats daarvan leek het alsof we in elkaars geest sprongen. Ik had mijn schermen laten zakken om hem te onderwijzen en Plicht hád geen afweerschermen. De vervoering van het Vermogen vloeide door me heen toen onze geesten elkaar ontmoetten en aanvulden. Samen met hem kon ik de stroom van Vermogensgedachten als een rivier in de verte horen ruisen, een gedempte, maar bruisende klank. Kom daar vandaan, raadde ik hem aan, en het lukte me hem verder bij die oever weg te trekken. Het was een akelige ervaring, die onverholen fascinatie door de Vermogensrivier bij hem op te merken. Ook zelf had ik die stroom ooit onweerstaanbaar gevonden. Nog steeds voelde ik me er sterk toe aangetrokken, maar ik kende inmiddels de gevaren en dat zorgde voor evenwicht. De prins was als een baby die zijn handje uitstak

naar een kaarsvlam. Ik trok hem weg bij het vuur, plaatste mezelf tussen hem en de vlam en stelde tenslotte vast dat hij zijn geest begon af te sluiten voor het murmelende Vermogen in de verte.

'Plicht.' Ik richtte me hardop en via het Vermogen tot hem. 'Het is nu tijd om op te houden. Dit was genoeg voor een dag, en veel te veel voor een eerste les.'

'Maar... ik wil...' De gesproken woorden waren weinig meer dan een fluistering, maar ik was allang blij dat hij práátte.

'Genoeg,' herhaalde ik, en ik nam mijn hand van zijn schouder. Hij leunde met een zucht achterover en liet zijn hoofd tegen de leuning vallen. Ik moest zelf ook vechten tegen een aantal verleidingen. Kon ik mijn Vermogenskracht benutten om hem te helpen bij zijn herstel? Kon ik afweermuren voor hem oprichten om hem te beschermen tot hij zelf beter kon navigeren over de golven van het Vermogen? Kon ik het Vermogenscommando verwijderen waarmee ik hem had bevolen zich niet tegen mij te verzetten?

Toen ik de kans kreeg het Vermogen te leren had ik dat gezien als een tweesnijdend zwaard. Enerzijds was het een buitenkans om die magie onder de knie te krijgen, anderzijds was er het gevaar dat Vermogensmeester Galen mijn Wijsheid zou ontdekken en me daarna zou vernietigen. Ik had het Vermogen nooit zo openlijk en gretig kunnen benaderen als Plicht nu. Al spoedig hadden de pijn en de gevaren mijn nieuwsgierigheid naar de koninklijke magie geblust. Ik had er

slechts met tegenzin gebruik van gemaakt, aangetrokken door het verslavende van de verlokking, maar tegelijk bevreesd voor de dreiging dat ze me zou opslorpen. Toen ik had ontdekt dat het drinken van elfenbastthee me kon helpen de roep van het Vermogen te weerstaan had ik niet geaarzeld die drug te gebruiken, ondanks de slechte reputatie die hij bezat. Nu de laatste sporen van die drug uit mijn lichaam waren verdwenen, hadden de opwinding van de prins en mijn toegang tot de oude teksten over het Vermogen bij mij een enthousiasme opgewekt dat ik lang voor dood en begraven had gehouden. Ik wilde even graag als Plicht terugkeren naar die bruisende Vermogensrivier, maar ik beheerste me. Plicht mocht daar niets van merken!

Een blik op de stand van de zon leerde me dat onze tijd van samenzijn nagenoeg om was. Plicht had zijn kleur goeddeels terug, maar zijn haar lag nog plat op zijn hoofd van het zweet.

'Kom op, jongen, verman je.'

'Ik ben moe. Het voelt aan alsof ik de rest van de dag zou kunnen slapen.'

Ik maakte geen melding van de pijnscheuten die ikzelf voelde. 'Dat was te verwachten, maar het zou waarschijnlijk geen goed idee zijn. Ik wil dat je wakker blijft. Ga iets actiefs doen – paardrijden, oefenen met je zwaard. En haal vooral je gedachten bij deze eerste les vandaan. Laat het Vermogen je vandaag geen enkele keer meer naar zich toe lokken. Tot ik je

zal hebben geleerd hoe je de verlokking kunt weerstaan door middel van concentratie is het Vermogen voor jou bijzonder gevaarlijk. Het is een nuttige magie, maar ze is in staat een man naar zich toe te trekken zoals honing dat met een bij doet. Als je daarin op eigen houtje op avontuur gaat en wordt afgeleid en meegesleurd, kom je ergens uit waar niemand, zelfs ik niet, je vandaan kan halen. Maar je lichaam moet hier achterblijven – als een grote, kwijlende baby die niets meer hoort en ziet en begrijpt.'

Ik hamerde nog enkele keren op de regel dat hij het Vermogen nooit buiten mij om mocht gebruiken. Iets te vaak, denk ik, want op het laatst zei hij bijna kwaad dat hij het nu immers zelf had meegemaakt. Hij snapte best dat hij bofte dat hij heelhuids was teruggekeerd.

Ik zei dat ik blij was dat hij het snapte en na die constatering vertrok hij. Bij de deur bleef hij treuzelen. Hij draaide zich om en keek naar mij.

'Wat is er?' vroeg ik toen zijn zwijgen te lang duurde.

Hij zag er opeens verlegen uit. 'Ik wil je iets vragen.'

Ik wachtte, maar moest tenslotte aandringen. 'Wat wil je dan vragen?'

Hij beet op zijn onderlip en keek naar het venster. 'Over jou en heer Gouden,' zei hij uiteindelijk. En zweeg weer.

'Wát dan?' vroeg ik ongeduldig. De ochtend schoot al op en ik had dingen te doen. Bijvoorbeeld aan de koppijn die me

nu met volle kracht aanviel.

'Vind je het fijn... voor hem te werken?'

Ik begreep meteen dat hij eigenlijk iets heel anders had willen vragen. Wat zat hem dwars? Was hij jaloers op mijn vriendschap met de nar? Voelde hij zich buitengesloten of zoiets? Ik sprak op milde toon. 'Hij is al heel lang mijn vriend. Dat heb ik je al eens gezegd, in de herberg, op weg naar hier. De rollen die we nu spelen, meester en knecht, zijn er alleen voor het gemak. Ze stellen me in staat dingen bij te wonen waarbij iemand als ik normaliter niet aanwezig zou zijn. Dat is alles.'

'Dan ben je dus niet echt... zijn bediende.'

Ik haalde een schouder op. 'Alleen wanneer dat in mijn rol past of wanneer het me genoegen doet hem een dienst te bewijzen. We zijn al vele jaren vrienden, Plicht. Er is maar heel weinig dat ik niet voor hem zou doen, of hij voor mij.'

Zijn gezichtsuitdrukking vertelde me dat ik zijn probleem nog steeds niet had opgelost. Ik was bereid om dat nu verder te laten rusten. Ik kon wachten tot hij op een ander moment de juiste woorden wist te vinden. Hij leek er hetzelfde over te denken, want hij draaide zich weer om naar de deur. Maar met zijn hand al op de klink begon hij opeens toch weer te praten. Zijn stem klonk schor, het leek alsof de woorden tegen zijn wil uit zijn keel werden gewrongen. 'Civil zegt dat heer Gouden van jongens houdt.' Toen ik niets zei vervolgde hij onwillig: 'Voor in bed.' Hij bleef naar de deur kijken. De

achterkant van zijn nek werd vuurrood.

Ik voelde me opeens erg moe. 'Plicht. Kijk me aan, alsjeblieft.'

'Het spijt me,' zei hij. Hij draaide zich om, maar kon me niet in de ogen kijken. 'Ik had het niet moeten vragen.'

Dat had ik ook wel gewild. Ik had liever niet ontdekt dat deze roddel zo wijd verbreid was dat hij Plichts oren had bereikt. Tijd om zijn onrust weg te nemen. 'Plicht, heer Gouden en ik gaan niet met elkaar naar bed. In feite heb ik hem nog nooit het bed zien delen met wie dan ook. Zijn optreden tegenover Civil was een truc om vrouwe Bresinga te provoceren ons te vragen haar huis onmiddellijk te verlaten. Dat was alles. Maar dat kun je natuurlijk niet doorgeven aan Civil. Het moet tussen jou en mij blijven.'

Hij haalde diep adem en blies de lucht langzaam uit. 'Ik zou het niet graag van jou gedacht hebben. Maar jullie lijken zo close met elkaar. En heer Gouden is natuurlijk uit Jamaillia en iedereen weet dat ze het daar niet zo nauw nemen met dit soort dingen.'

Ik overwoog even of ik hem op dat punt de waarheid moest vertellen, maar bedacht toen dat je iemand kon belasten met té veel kennis. 'Waarschijnlijk kun je met Civil maar beter helemáál niet over heer Gouden praten. Als het onderwerp ter sprake komt moet je het over iets anders hebben. Zou dat lukken, denk je?'

Hij gaf me een scheve glimlach. ‘Zelf heb ik ook lessen gehad van Chade,’ merkte hij op.

‘Ik had al gemerkt dat je de laatste tijd koeler deed tegenover heer Gouden. Als dat de reden was, heb je de kans laten lopen om hem beter te leren kennen. Wanneer hij eenmaal je vriend is, kan niemand zich een betere wensen.’

Hij knikte, maar zei niets. Ik vermoedde dat ik niet al zijn twijfels had weggenomen, maar ik had mijn best gedaan.

Hij verliet de toren via de wenteltrap en ik hoorde hem de sleutel van de deur omdraaien voordat hij begon af te dalen. Als iemand hem iets vroeg zou hij verklaren dat hij de torenkamer tegenwoordig gebruikte voor zijn ochtendmeditatie. Het leek onwaarschijnlijk dat iemand hem de vraag zou stellen. Hij, Chade en ik waren de enigen die hier kwamen.

Ik keek om me heen en besloot dat we voorzieningen moesten treffen om gevaren als die van vanmorgen het hoofd te bieden. Een fles brandewijn om Plicht eventueel weer op krachten te brengen. En brandhout voor de haard, nu de winter steeds kouder werd. Ik geloofde niet in Galens opvatting dat studenten in ongemakkelijke omstandigheden moesten verkeren om goed te presteren. Ik zou er met Chade over praten.

Ik gaapte uitgebreid en wenste dat ik weer naar bed kon gaan. Ik was pas de vorige avond teruggekeerd in de burcht.

Een heet bad en een lang gesprek met Chade hadden uren opgeslokt die ik liever in mijn bed zou hebben doorgebracht. Hij had de geschriften die ik had meegebracht onder zijn hoede genomen. Ik was daar niet erg gelukkig mee, maar er stond weinig in dat hij niet al wist of op zijn minst had vermoed. Na mijn bad, dat de kou uit mijn botten had verdreven, had ik voor zijn haard lang met Chade zitten praten. Een jonge bruine fret had ondertussen al zijn intrek genomen in de torenkamer. Hij heette Gilly en hij werd geobsedeerd door zijn eigen jeugd, zijn nieuwe territorium en vage sporen van knaagdieren. Zijn belangstelling voor mij beperkte zich tot een grondige besnuffeling van mijn laarzen en het metterdaad doorzoeken van mijn bagage. De heldere lichtsprank van zijn kleine geest contrasteerde aangenaam met de somberheid van die torenkamer. Zijn opinie over mij was dat ik weliswaar zijn territorium met hem deelde, maar te groot was om opgegeten te worden.

Chade's conversatie had zowat alles behandeld, van de hertog van Gaarde, die weggelopen slaven uit Kwarts bewapende en militaire training gaf, tot Kettricken, die was opgeroepen om te bemiddelen tussen heer Carolsin van Asmeer en heer Waarde van Houterij. Heer Carolsin beweerde dat heer Waarde zijn dochter had verleid en ontvoerd, maar heer Waarde zei dat het meisje uit vrije wil naar hem toe was gekomen en dat ze nu getrouwd waren, dus dat een eventuele verleiding niet relevant meer was. En dan

was er een zaak van een nieuw dok dat een koopman in de stad wilde bouwen. Twee andere kooplieden klaagden dat hierdoor de toegang tot hun pakhuizen afgesneden zou worden. Op een of andere manier was deze triviale kwestie, die door het stadsbestuur opgelost had moeten worden, zo hoog opgelopen dat de hele stad in rep en roer was, waardoor de zaak nu aan de koningin moest worden voorgelegd. Zo had Chade nog wel tien andere vervelende en complexe onderwerpen, en dat herinnerde mij eraan dat de zorgen waar hij en Kettricken elke dag mee te maken hadden veelsoortig en diepgaand waren.

Toen ik dat hardop tegen Chade zei antwoordde hij: 'Daarom prijzen we ons gelukkig dat jij naar de Hertenhorst bent teruggekeerd en je helemaal op prins Plicht kunt concentreren. Kettricken zou het nóg mooier vinden als jij hem openlijk kon vergezellen, maar ik denk nog steeds dat het voordelen heeft dat je het hof kunt observeren zonder al te rechtstreeks met de prins geassocieerd te worden.'

Er was niets meer vernomen van de Bonten, voor zover Chade wist. Er waren geen Wijzen via plakkaten aan de kaak gesteld, geen geheime briefjes bezorgd, geen dreigementen tegenover de koningin vernomen.

'En Lauriers waarschuwing dan?' vroeg ik. 'De geruchten die ze van Durk heeft vernomen?'

Hij keek pijnlijk getroffen. 'Dus dat weet je? Wel, ik sprak eigenlijk alleen over rechtstreekse berichten van de Bonten

aan de koningin. We hebben Lauriers informatie ernstig genomen en op een subtiele manier gedaan wat we konden om haar te beschermen. Ze heeft nu een nieuwe jager in opleiding, die haar assistent zal zijn. Het is een stoere vent, heel handig met zijn zwaard, en hij is bijna voortdurend bij haar. Ik heb groot vertrouwen in hem. Daarnaast heb ik de poortwachters geïnstrueerd dat ze veel achterdochtiger moeten zijn tegenover vreemden, vooral als ze dieren bij zich hebben. Natuurlijk hebben we gemerkt dat de Bonten en het Oude Bloed met elkaar in oorlog zijn. Mijn spionnen hebben me bericht over hele gezinnen die in hun bed zijn vermoord en waarvan de huizen in brand zijn gestoken om de bewijzen te vernietigen. Des te beter, zullen sommigen vinden. Laat ze elkaar maar uitmoorden en ons een poos met rust laten. Kijk me niet zo kwaad aan! Sómmigen zullen dat misschien denken, zei ik. Niet dat ik graag zou zien dat ze elkaar allemaal uitmoorden. Maar wat kan ik verder doen? Er soldaten naar toe sturen? Niemand is de koningin om interventie komen vragen. Moeten we dan op schaduwen gaan jagen, schaduwen die door niemand van misdaden zijn beschuldigd? Ik moet iets concreets hebben, Fitz. Een man of meer mannen, met naam en toenaam, en beschuldigd van moord. Tot iemand van het Oude Bloed het waagt naar voren te treden en zich uit te spreken kan ik maar weinig doen. En als het je troost, de geruchten alléén al brachten de koningin

tot razernij.' En daarna bracht hij het gesprek op andere onderwerpen.

Civil Bresinga was nog steeds aan het hof. Hij zag Plicht dagelijks en vertoonde nog steeds geen zichtbare tekenen dat hij een spion of intrigant was. Het Oogstfeest was uitstekend verlopen. De Buiteneilanders schenen er genoegen aan beleefd te hebben. De formele hofmakerij van Civil en Elliania werd onder eenieders waakzaam oog voortgezet. Ze wandelden samen, dineerden samen, gingen samen uit rijden, dansten samen. De inwonende minstrelen bezongen Elliania's schoonheid en gratie. Zo op het oog was alles volmaakt in orde, maar Chade vermoedde dat het jonge stel allerminst gecharmeerd was van elkaar. Chade hoopte dat ze hun wederzijdse beleefdheid konden volhouden tot de narkieza naar haar eigen land vertrok. De onderhandelingen met de kooplieden in haar gevolg verliepen zeer voorspoedig. De hertog van Holt had aanvankelijk twijfels gehad over de verbintenis, maar deze waren enigszins weggenomen toen de koningin Zeehondenbaai had aangewezen als de exclusieve haven in de Zes Hertogdommen voor bont, ivoor en olie. Vanuit de haven van de stad Hertenhorst zouden de producten van de binnenhertogdommen worden verscheept – wijn, brandewijn en graan. Schoof en Kolktij zouden de handel in wol, katoen, leer en dergelijke voor hun rekening nemen.

'Denkt u dat de hertogdommen elkaars licenties zullen

respecteren?' had ik gevraagd terwijl ik de brandewijn in mijn glas liet ronddraaien.

Chade maakte een snuivend geluid. 'Natuurlijk niet. Smokkel is een oud en eerzaam beroep in alle havensteden die ik in mijn leven heb bezocht. Maar elk hertogdom heeft een vette kluif gekregen om te bewaken en ze zijn allemaal al aan het berekenen welke welvaart de handel met de Buiteneilanden hun volk zal brengen. En dat was wat we wilden bereiken: iedereen ervan overtuigen dat het geheel van de Zes Hertogdommen van deze overeenkomst zou profiteren.' Toen had hij diep gezucht. Hij leunde achterover en wreef zich over de brug van zijn neus, waarna hij ongemakkelijk ging verzitten. 'O ja,' zei hij.

Uit een plooi in zijn gewaad haalde hij het beeldje te voorschijn dat we op het strand hadden gevonden. Het vrouwenfiguurtje bungelde aan zijn kettinkje, nog altijd klein en volmaakt. Haar sluike zwarte haren waren bekroond met een blauw ornament. 'Dit heb ik gevonden op een stapeltje lompen in de hoek. Is het van jou?'

'Nee, maar met dat "stapeltje lompen" bedoelt u zeker mijn oude werkkleren. Het halssnoer is van de prins.' Toen Chade me verwonderd aankeek legde ik uit: 'Dat heb ik u verteld. De tijd die wij op dat vreemde strand hebben doorgebracht. Daar heeft hij het opgeraapt. Ik heb het in mijn beurs gedaan om het voor hem te bewaren. Ik moet het hem

nog teruggeven.'

Chade trok een lelijk gezicht. 'Toen hij mij verslag deed van zijn avonturen had hij weinig te zeggen over zijn reis via de Vermogenszuilen of zijn verblijf op dat strand. En dit ding heeft hij nóóit vermeld.'

'Hij loog u niets voor, Chade, en probeerde het heus niet achter te houden. Maar zelfs voor een ervaren Vermogengebruiker is het reizen via een zuil nogal een schokkende ervaring. Het bracht hem onvoorbereid, van het ene moment op het andere, naar dat strand. Hij had geen idee van wat hem overkwam. En om terug te keren heb ik hem via drie zuilen meegenomen. Het verbaast me niets dat zijn herinneringen daaraan verward zijn. Ik ben al blij dat hij nog bij zijn verstand is. De meeste jonge Vermogengebruikers die Regaal dienden brachten het er veel slechter af.'

Er was een frons op zijn voorhoofd verschenen. 'Aha. Dus een onervaren Vermogengebruiker kan niet op eigen houtje via zo'n zuil reizen?'

'Ik weet het niet. De eerste keer dat ik het deed was het iets dat me puur toevallig overkwam. Maar ik had wel die hele dag in een soort Vermogensroes over een weg van de Ouderlingen gelopen... Chade, wat hebt u bedacht?'

Zijn peinzende blik was naar mijn smaak véél te onschuldig.

'Chade, blijf bij die zuilen uit de buurt,' vervolgde ik. 'Ze

zijn gevaarlijk.

En voor u, met wellicht een bepaalde mate van Vermogensaanleg in uw bloed, misschien nog gevaarlijker dan voor gewone mensen.'

'Waar ben je bang voor?' vroeg hij zacht. 'Dat ik alsnog mijn talent voor het Vermogen ontdek? En dat ik het nu had kunnen gebruiken, als het mij als jongen was geleerd?'

'Best mogelijk. Maar waar ik bang voor ben is iets anders: dat u een of andere dorre perkamentrol leest en dat u zich vervolgens aan een gevaarlijk experiment waagt, juist nu de Zes Hertogdommen u het hardste nodig hebben.'

Chade maakte een afkeurend geluid en stond op om het halssnoer op zijn schoorsteenmantel te leggen. 'Dat brengt me iets anders in herinnering. De koningin heeft je dit gezonden.' Hij pakte een rolletje perkament van de schoorsteenmantel en gaf het aan mij. Toen ik het open rolde herkende ik meteen Kettrickens rechte handschrift. Ze was nooit gewend geraakt aan de meer vloeiende manier van schrijven die in de Zes Hertogdommen gebruikelijk was. Ik zag twaalf nauwkeurig getekende runen en bij elk daarvan stond met inkt een woord geschreven: haven, strand, gletsjer, grot, berg, moederhuis, jager, krijger, visser, almoeder, smid, wever.

'Het heeft te maken met een spel dat ze met Peottre heeft gespeeld. Ik zie waarom ze jou dit heeft gestuurd. Jij ook?'

Ik knikte. ‘Deze runen lijken op de runen die op de Vermogenszuilen staan. Ze zijn niet identiek, maar ze zien eruit alsof ze uit hetzelfde schriftsysteem afkomstig zijn.’

‘Heel goed. Maar minstens één ervan is bijna identiek. Hier. Dit zijn de runen op de zuil die jij en de prins hebben gebruikt. Daar bij die oude grafheuvels.’

Chade pakte een tweede rol van de tafel tussen ons beiden. Deze was kennelijk het werk van een echte klerk. Er stonden vier zorgvuldig nagetekende symbolen op, met hun positie op de vier zijden van de zuil en een beschrijving van de omvang van de originele inscriptie. Chade had zijn nijvere werkbijen kennelijk op onderzoek gestuurd.

‘Welke hiervan heeft je naar dat strand gebracht?’ vroeg hij.

‘Deze.’ Het was een symbool dat sprekend leek op Kettrickens rune voor ‘strand’, op een of twee streepjes na.

‘En heeft een identieke rune je teruggebracht?’

Ik fronste mijn voorhoofd. ‘Ik heb weinig gelegenheid gehad om dat laatste teken te bestuderen. Ik zie dat u tijdens mijn afwezigheid actief bent geweest.’

Hij knikte. ‘Er zijn nog andere stenen zuilen binnen de Zes Hertogdommen. In de komende paar weken zal ik daarover nadere informatie binnenkrijgen. Ze zijn aanvankelijk gebruikt door mensen met het Vermogen, dat is duidelijk, maar de kennis over hoe ze werken is een tijd verloren

geweest. Nu hebben we de kans om dat goed te maken.'

'Maar ten koste van groot risico. Mag ik erop wijzen, Chade, dat het reisje van de prins en mij aanvankelijk onder water eindigde, en niet op het strand? Dat had veel erger kunnen zijn. Stel eens dat een van de bestemmingszuilen ergens diep onder de grond begraven ligt? Of verbrijzeld is? Wat gebeurt er dán met de gebruiker?'

Chade leek slechts matig van zijn stuk gebracht. 'Wel, ik nam aan dat je dan zou zien dat die route geblokkeerd was en dat je dan onmiddellijk terugkeerde.'

'Nou, ik neem aan dat ik door die tweede zuil in massief gesteente zou worden veranderd. Het is geen deuropening waarin je even kunt blijven staan om naar buiten te kijken. Je wordt naar buiten gegóóid – alsof je in een valkuil bent gestapt.'

'Aha. Ik snap het. Wel, dan zullen we hun mogelijkheden met grotere voorzichtigheid moeten onderzoeken. Maar door onze perkamentrollen te bestuderen kunnen we misschien ontdekken wat al die runen betekenen, en zo vaststellen waar de poorten zich oorspronkelijk openden. En vervolgens kunnen we nagaan welke daarvan door ons nog veilig gebruikt kunnen worden. En de andere kunnen we misschien weer oprichten of repareren. Dan kunnen we weer doen wat Vermogengebruikers in het verleden hebben gedaan.'

'Chade, ik ben er niet zo zeker van dat die zuilen het werk zijn van Vermogengebruikers. Misschien hebben sommigen

er gebruik van gemaakt, maar telkens wanneer ik dat had gedaan voelde ik een soort gedesoriënteerdheid en...' Ik zocht naar een geschikt woord. 'Onaardsheid,' koos ik tenslotte. 'Een onbestemde vreemdheid. Daarom vraag ik me af of ze door mensen met het Vermogen zijn opgericht. En óf ze wel door mensen zijn opgericht.'

'Of door Ouderlingen?' had hij geopperd.

'Ik weet het niet,' had ik geantwoord.

Die conversatie echode nog in mijn geest toen ik naar de rekken met rollen en de gesloten kisten in de torenkamer zat te kijken. Daarin waren de antwoorden misschien te vinden – en lagen ze op me te wachten.

Ik koos drie perkamentrollen uit die me van relatief recente datum leken. Ik kon het beste beginnen met teksten in talen en lettertekens die ik goed kende. Ik vond geen tekst van Solicitas zelf, hetgeen me merkwaardig voorkwam. Onze laatste Vermogensmeesteres moest toch zeker wel iets van haar kennis op schrift hebben gesteld? Er werd algemeen aangenomen dat iemand die de meesterstatus bereikte aan haar opvolgers iets unieks door te geven moest hebben. Maar als Solicitas ooit iets had opgeschreven, dan bevond het zich in elk geval niet onder deze rollen. De drie die ik koos waren geschreven door een zekere Treeknee en bleken een vertaling van een ouder manuscript door Vermogensmeester Oklef. De vertaling was gemaakt op verzoek van Vermogensmeester Barley. Ik kende geen van die namen. Ik

stak de drie rollen onder mijn arm en verliet de kamer in Veritas' toren via het geheime paneel bij de schoorsteenmantel.

Ik was van plan de rollen op te bergen in Chade's torenkamer, want in de kamer van Tom Dassenkop hoorden ze uiteraard niet thuis. Voordat ik daarheen ging maakte ik een kleine omweg door de geheime gangen tot ik bij een grillige scheur in de muur kwam, waar ik stilletjes naar toe liep. Ik gluurde naar binnen. Civil Bresinga's kamer was leeg. Dit bevestigde wat Chade me de afgelopen nacht had gezegd: de jonge Civil zou vandaag uit rijden gaan in het gezelschap dat de prins en zijn verloofde begeleidde. Mooi.

Ik begaf me naar Chade's torenkamer, maar wachtte even voordat ik naar binnen ging. Ik luisterde een moment en keek toen naar binnen. Ik hoorde een zacht gemompel en het geluid van brandhout dat werd opgestapeld. Bijna was ik omgekeerd. Ik kon die rollen ook wel op een later moment hierheen brengen. Maar toen concludeerde ik dat er te veel 'laters' in mijn leven dreigden te komen en dat ik te veel aan Chade overliet. En dit was iets dat alleen ik kon doen. Dus ik haalde diep adem, concentreerde me en liet mijn afweerschermen een klein beetje zakken.

Schrik niet, alsjeblieft. Ik kom de kamer binnen.

Het hielp niet. Meteen toen ik binnenkwam werd ik geraakt door de golf.

Zie me niet, stinkhond! Doe me geen kwaad! Ga weg!

Maar ik was voorbereid en zette me schrap. 'Stop daarmee, Bolle. Je moet ondertussen weten dat dit bij mij toch niet helpt en dat ik niet de bedoeling heb je kwaad te doen. Waarom ben je zo bang voor mij?' Ik legde de perkamentrollen op de tafel.

Bolle was gaan staan en keek me aan. Aan zijn voeten stond een bak met brandhout. Hij had zijn slaperige ogen halfdicht geknepen. 'Niet bang. Maar ik mag je niet.'

Er was iets vreemds aan zijn stem. Geen spraakgebrek, maar iets onafs in zijn woorden – alsof een jonge kleuter ze uitsprak. Daarna stond hij me kwaad aan te kijken. Het puntje van zijn tong rustte op zijn onderlip. Ik besloot echter dat hij geen kind was, ondanks zijn kleine gestalte en zijn kinderlijke stem en manieren. Ik zou hem dus niet aanspreken alsof hij een kind was.

'Echt? Ik probeer mensen altijd te leren kennen voordat ik besluit of ik ze wel of niet mag. Ik geloof niet dat ik je een reden heb gegeven om mij niet te mogen.'

Hij keek nog steeds boos, maar hij fronste zijn voorhoofd. Toen wees hij om zich heen. 'Veel redenen. Je zorgt voor meer werk. Water voor de baden. Eten brengen, borden opruimen. Veel meer werk dan alleen voor de oude man.'

'Tja, dat kan ik niet ontkennen.' Ik aarzelde even en vroeg toen: 'Wat zou je dan fair vinden?'

'Fair?' Hij keek me achterdochtig aan.

Heel voorzichtig liet ik mijn afweer een beetje zakken om

te voelen wat er door hem heen ging. Ik had me de moeite kunnen besparen. Het was evident. Heel zijn leven was hij bespot en gepest. Hij wist zeker dat dit óók weer zoiets was.

'Ik zou je geld kunnen geven voor de dingen die je voor me doet.'

'Geld?'

'Munten.' Ik had er een paar los in mijn zak. Ik haalde ze te voorschijn en liet ze rinkelen.

'Nee. Geen munten. Ik wil geen munten. Hij slaat Bolle, pakt de munten. Slaat Bolle, pakt de munten.' Terwijl hij het zei deed hij de bewegingen voor – zwaaiend met de vlezige vuist van zijn korte arm. 'Wie doet dat?' Hij kneep zijn ogen tot spleetjes en schudde toen koppig van nee. 'Iemand. Jij weet het niet. Ik heb het niemand gezegd. Slaat Bolle, pakt de munten.' Hij zwaaide weer met zijn vuist, kennelijk aangevuurd door een opnieuw herinnerde woede. Zijn ademhaling begon sneller te worden.

Ik probeerde er doorheen te komen. 'Bolle, wie slaat je?'

'Slaat Bolle, pakt de munten.' Hij sloeg opnieuw. Zijn onderlip hing naar beneden, zijn tong kwam verder naar buiten en hij had zijn ogen bijna dicht. Ik liet hem door de lucht maaien en stapte toen naar voren. Ik legde mijn handen op zijn schouders om hem te kalmeren, maar in plaats daarvan gilde hij een woordloze kreet en sprong achteruit. En tegelijk: zie me niet, doe me geen pijn! Met volle kracht.

Ik kromp ineen onder het geweld en deed een stapje naar

achteren. 'Bolle, doe mij geen pijn,' repliceerde ik. Ik hernam mezelf en vervolgde: 'Dat werkt niet altijd, hè? Sommige mensen voelen helemaal niet dat je ze op die manier van je af duwt. Maar er zijn andere manieren waarmee ik ze misschien kan stoppen.'

Zo. Sommige van de andere bedienden waren ofwel geheel immuun voor zijn Vermogensaanraking of werden er slechts zo licht door beroerd dat ze er alleen kwaad door werden. Interessant. Iemand met een zo krachtig Vermogen als hij zou zijn wil aan nagenoeg iederéén moeten kunnen opleggen, zou ik hebben gedacht. Ik moest dit aan Chade doorgeven. Ik zette de gedachte opzij voor later. Zijn aanval, nog boven op de Vermogenskoppijn die ik toch al had na mijn ochtendles aan Plicht, gaf me een gevoel alsof er achter mijn ogen bloed vloeide. Ik moest mijn woorden als het ware vanachter een rood waas van pijn in mijn schedel naar buiten trekken. 'Ik kan zorgen dat ze stoppen, Bolle. Ik zal ze laten stoppen.'

'Wat? Wat stoppen?' vroeg hij achterdochtig. 'Bolle stoppen?'

'Nee. De anderen. Ik zal zorgen dat ze stoppen met Bolle te slaan en hem zijn munten af te pakken.'

'Ha!' Het was een schampere, ongelovige uitroep. 'Hij zei: neem een snoepje. Maar toen pakte hij de munten. Slaat Bolle, pakt de munten.'

'Bolle.' Het was moeilijk zijn fixatie te doorbreken.

‘Luister naar mij. Als ik ervoor zorg dat ze ophouden je te slaan, als ik ervoor zorg dat ze je snoep niet meer afpakken, heb je dan geen hekel meer aan mij?’

Hij stond kwaad naar me te kijken, maar zei niets. Ik vermoedde dat hij mijn twee ideeën niet tot één propositie kon koppelen. Het moest simpeler. ‘Bolle, ik kan ervoor zorgen dat ze ermee ophouden jou lastig te vallen.’

Hij maakte weer dat schampere geluid, en toen: ‘Je weet het niet. Ik heb het je niet verteld.’ Hij kieperde de rest van het brandhout uit de bak en liep bonkend weg.

Toen hij verdwenen was, liet ik me door mijn knieën zakken en greep naar mijn hoofd. Toen ging ik op de rand van het bed zitten. Even liggen kon geen kwaad, meende ik. Ik strekte me uit en legde mijn hoofd op het koele kussen. En viel in slaap.

8

Ambities

Zo heeft elke magie haar eigen plek in het spectrum van het magische en vormen ze samen de grote cirkel van de macht. Alle magische kunsten worden omvat door deze cirkel, vanaf de vaardigheden van de nederigste haagheks met zijn amuletten en de schouwer met zijn kom, tot de dierenmagie van de Wijsheid en de hemelse magie van het Vermogen, plus alle eenvoudige magie van huis en haard en van het hart. Dat alles kan worden ondergebracht – zoals ik heb getoond – in één alomvattend spectrum, en daarom moet eenieder kunnen inzien dat er door al die vormen van magie één gemeenschappelijke draad loopt.

Dat wil echter niet zeggen dat een individuele beoefenaar van magie zomaar kan proberen, of zou moeten proberen, de gehele kring van magie te beheersen. Een zo brede greep op de kunsten is geen sterveling gegeven, en met goede reden. Niemand is beoogd meester te zijn van alle macht. Een Vermogengebruiker kan zijn vaardigheid uitbreiden tot schouwen, en er zijn berichten over dierenmagiërs die kennis van vuurmagie en waterwichelen hebben weten te leren van haagheksen. Zoals op de bijgaande tekening te zien is, sluiten

deze lagere vormen van magie steeds aan bij een hogere, waardoor de beoefenaars van die laatste hun vaardigheden kunnen uitbreiden met de eerste. Een grotere ambitie aan de dag te leggen zou echter een ernstige fout zijn. Wanneer iemand die schouwt in kristal zou trachten het brengen van vuur meester te worden zou dat een dwaling zijn, immers: deze vormen van magie grenzen niet aan elkaar en de inspanning van het combineren van die kunsten zou in de geest tot gespletenheid kunnen leiden. Wanneer derhalve een Vermogengebruiker zich zou afgeven met de beestenmagie van de Wijsheid nodigt dat uit tot bezoedeling en aantasting van zijn hogere magie. Een dusdanig misplaatste ambitie moet dan ook krachtig worden veroordeeld.

'De Cirkel van Magie', Vermogensmeester Oklef (vertaald door Treeknee)

Achteraf bezien, heb ik van Plichts eerste les in het Vermogen misschien meer opgestoken dan hij. Vrees en respect, dat is wat ik ervan leerde. Ik had het gewaagd me op te werpen als leraar in iets dat ikzelf amper begreep. En zo werden mijn dagen en nachten voller dan ik had voorzien, want ik moest zowel leraar als student zijn, maar kon mijn andere rollen niet afleggen – heer Goudens bediende, Pé's vader, spion van de Zieners.

Toen de winterdagen steeds korter werden, begonnen mijn

lessen aan Plicht al in de zwarte uren van de ochtend. Gewoonlijk verlieten we Veritas' toren voordat het echt licht werd. De jongen zelf en Chade drongen aan op haast, maar ik was vastbesloten voorzichtig te zijn na het haast rampzalige verloop van onze eerste sessie.

Mijn herinneringen aan mijn lessen van meester Galen waren extreem pijnlijk. Ik zag er geen heil in om in mijn onderwijs zijn strenge routines en zijn geestelijke oefeningen na te volgen. In feite leek Plicht dat trouwens ook niet nodig te hebben. Voor de prins was het Vermogengebruik zoiets als een moeiteloze uitbreiding van zijn aangeboren vermogens. Ik vroeg me al spoedig af of ik geen voordeel had gehad van mijn vroege worsteling om het Vermogen meester te worden – ik had me toen moeten inspannen om me vanachter mijn verdedigingsmuren een weg naar buiten te forceren. Plicht leek echter in het geheel geen muren of grenzen te kennen. Hij deelde zijn maagkrampen even onbekommerd met mij als zijn gedachten. Wanneer hij zich voor mij opende was het alsof hij een sluis opende voor alles wat er in de wereld aan losse gedachten ronddwarrelde. Ik was er via zijn geest getuige van, en ik hield de wacht, maar het overweldigde me bijna. Zelf werd hij erdoor beangstigd en gefascineerd, en die twee emoties weerhielden hem ervan zich ten volle te concentreren op wat hij aan het proberen was. Erger nog, wanneer hij via het Vermogen naar mij reikte,

was het alsof hij probeerde een touw door het oog van een naald te steken. Veritas had me ooit verteld hoe het was om via het Vermogen benaderd te worden door mijn vader, Chevalric. Hij vergeleek het met omvergelopen worden door een paard: hij denderde naar binnen, liet zijn informatie vallen en rende weer weg. En zo deed Plicht het ook.

'Als hij zijn talent onder controle kan krijgen, zal hij zijn leraar al snel overtreffen,' klaagde ik tegen Chade, toen hij eens laat op een avond in zijn voormalige kamers op bezoek was. Ik zat aan zijn oude werktafel, die bezaaid was met rollen over het Vermogen. 'Ik voelde me bijna opgelucht toen ik was begonnen hem Ketels spel met de stenen te leren. In het begin vond hij het moeilijk te bevatten, maar hij schijnt nu de slag te pakken te hebben.

Ik hoop dat het hem een beetje zal afremmen en hem zal helpen op zoek te gaan naar de diepere, onderliggende patronen in zijn magie. De rest lijkt hem allemaal te komen aanwaaien. Hij leert het Vermogen te gebruiken met het instinctieve gemak van een jong hondje dat leert zijn neus te gebruiken om een spoor te volgen. Alsof hij zich herinnert hoe het moet en het eigenlijk nauwelijks hoeft te leren.'

'En is dat erg?' vroeg de oude moordenaar op milde toon. Hij begon te rommelen tussen de theepotjes op de hoogste planken. Die planken had hij vroeger altijd gereserveerd voor zijn gevaarlijkste en krachtigste mengsels. Ik glimlachte even toen hij op een kruk klom en vroeg me af of hij nog steeds

geloofde dat ze daar buiten mijn bereik waren.

'Het zou gevaarlijk kunnen zijn. Wanneer hij me voorbij is en op eigen houtje begint te experimenteren met andere aspecten van het Vermogen zal hij zich op terreinen wagen waar ik geen ervaring heb. Ik zal hem niet eens kunnen waarschuwen voor gevaren, laat staan hem beschermen.' Walgend schoof ik een perkamentrol opzij en vervolgens ook mijn onbeholpen vertaling van die tekst. Ook in dat opzicht overtrof Plicht mij. De knaap had, net als Chade, een bijzonder talent voor alfabetten en talen. Mijn vertalingen waren een moeizame omzetting, woord voor woord, terwijl Plicht zin na zin aanpakte en de betekenis ervan telkens in afgepast proza wist vast te leggen. Jaren van passiviteit op dit terrein hadden mijn taalvaardigheid afgestompt. Was ik jaloers op de snelheid van mijn pupil? En maakte mij dat een slechte leraar?

'Misschien heeft hij het van jou,' merkte Chade peinzend op.

'Wat?'

'Het Vermogen. We weten dat je al geestelijk contact met hem had toen hij nog heel jong was. Jij zegt dat de magie van de Wijsheid zulke contacten niet mogelijk maakt. Dan moet het dus de magie van het Vermogen zijn geweest. Derhalve heb jij hem die magie misschien al onderwezen toen hij nog maar een kleuter was. Of althans zijn geest er alvast op voorbereid.'

De richting van zijn gedachtegang beviel me niet. Ik moest meteen aan Netel denken en er ging een golf van schuldgevoel door me heen. Had ik ook háár in gevaar gebracht? 'U probeert alleen weer mij de schuld te geven.' Ik deed mijn best om het luchtig te laten klinken, alsof ik op die manier mijn opeens opgekomen angst kon verjagen. Ik zuchtte. Met tegenzin trok ik mijn vertaalwerk weer naar me toe. Als ik hoopte nog lang Plichts leraar te kunnen blijven, moest ik zelf nog heel wat over het Vermogen zien bij te leren. Dit was een rol met een tekst over oefeningen om een student te leren zich beter te concentreren. Ik hoopte er een nuttig gebruik van te kunnen maken.

Chade kwam naar me toe en keek over mijn schouder. 'Hm. Wat vond je van die andere rol – die tekst over het Vermogen en pijn?'

Ik zag verwonderd naar hem op. 'Welke andere rol?'

Hij keek geërgerd. 'Dat weet je toch? Die ik hier voor jou heb neergelegd.'

Ik wierp een demonstratieve blik op het overvolle tafelblad. Er lagen minstens tien perkamentrollen. 'Welke dan?'

'Een van deze. Ik heb hem je laten zien, jongen. Ik weet het zeker.'

Ik wist met even grote zekerheid van niet, maar ik hield mijn tong in bedwang. Chade's geheugen liet hem af en toe in de steek. Ik wist het. Hij wist het ook, maar hij wilde het niet

toegeven. Ik had ontdekt dat zelfs het aanstippen van die mogelijkheid hem tot een razernij zou brengen die me ernstiger van streek bracht dan het besef dat mijn oude mentor niet meer zo scherp was als hij ooit was geweest. Dus ik zag zwijgend toe hoe hij in de wirwar van teksten stond te woelen tot hij een rol met een decoratief blauw randje oppakte. 'Zie je wel? Deze hier, precies waar ik hem voor jou had neergelegd. Je hebt er nog helemaal niet in gekeken.'

'Nee, dat klopt,' gaf ik vlot toe, hopend ons hierdoor te verlossen van het onderwerp of hij de rol al dan niet aan mij had laten zien. 'Waar ging het over, zei u?'

Hij keek me misprijzend aan. 'Over pijn in relatie tot het Vermogen. Het soort hoofdpijn dat jij steeds hebt. Er staan een paar remedies in. Oefeningen, en ook kruiden. Maar ik heb ook gelezen dat je na verloop van tijd misschien gewoon geen hoofdpijn meer krijgt. Het is vooral een opmerking aan het einde die me fascineerde. Treeknee zegt daar dat sommige Vermogensmeesters een pijnbarrière opwierpen om hun studenten ervan te weerhouden op eigen houtje te experimenteren. Hij zegt er niet bij of de barrière sterk genoeg gemaakt kan worden om iemand helemáál te beletten het Vermogen te gebruiken. Dat interesseerde me om twee redenen. Ik vroeg me af of Galen dit met jou heeft gedaan. En of het een manier kan zijn om Bolle onder controle te krijgen.' Het ontging me niet dat hij het niet aanmerkte als een veiligheidsbarrière voor de prins.

Hij rolde het perkament uit en wees me de passage met een knoestige vinger aan. Ik las wat er stond, maar zag weinig dat hij niet al had gezegd. Toen leunde ik achterover in mijn stoel. 'Ik probeer me te herinneren wanneer het gebruiken van het Vermogen me voor het eerst pijn begon te doen. Ik was er altijd moe van geworden. De eerste keer dat Veritas kracht aan mij onttrok viel ik flauw. Na zware inspanningen was ik altijd ziek van vermoeidheid. Maar dat ik na afloop pijn voelde...' Ik dacht nog even na, maar schudde toen mijn hoofd. 'Ik kan geen grens trekken. De eerste keer dat ik een Vermogensreis maakte, puur toevallig, trilde ik na het wakker worden van uitputting. Ik gebruikte daar elfenbast tegen, en ook alle volgende keren. Na een poos veranderde ook de vermoeidheid die ik na het gebruik van mijn Vermogen voelde in pijn.' Ik zuchtte. 'Nee, ik geloof niet dat die pijn me door iemand als een barrière is opgelegd.'

Chade was naar de planken gelopen. Hij kwam terug met twee door kurken afgesloten flessen in zijn handen. 'Kan het een gevolg zijn van je Wijsheid? In de rollen wordt vaak gewezen op het gevaar van het samen gebruiken van beide vormen van magie.'

Probeerde de oude man me in te wrijven wat ik allemaal niet wist? Zijn vragen bevielen me niks, want het waren verholen waarschuwingen dat ik mijn prins door onbekend terrein probeerde te loodsen. Ik schudde vermoeid van nee. 'Opnieuw, Chade – ik weet het niet. Misschien kunnen we die

hypothese aannemen als ook de prins pijn gaat krijgen na het gebruik van zijn Vermogen.'

'Ik dacht dat je van plan was zijn Wijsheid strikt van zijn Vermogen te scheiden?'

'Wist ik maar hoe! Ik probeer hem het Vermogen te laten gebruiken op een manier die hem dwingt de Wijsheid erbuiten te laten. Meer kan ik niet doen. Ik weet niet hoe ik hem de twee vormen van magie moet laten scheiden, zo min als ik weet hoe ik het Vermogenscommando ongedaan kan maken dat ik hem destijds op het strand heb ingeprent.'

Hij trok een wenkbrauw op terwijl hij ondertussen een zorgvuldig afgepaste mengeling van theeblaadjes in de pot deed. 'Het commando dat hij zich niet tegen jou mag verzetten?'

Ik knikte.

'Nou, dat lijkt me iets eenvoudigs. Je kunt het toch gewoon omkeren?'

Ik beet mijn tanden op elkaar. Ik zei niet: 'Het lijkt alleen simpel omdat u geen van beide soorten magie bezit en niet weet waarover u praat.' Ik was moe en gefrustreerd, hield ik mezelf voor, en moest dat niet afreageren op de oude man. 'Ik weet niet precies hoe ik hem dat bevel heb ingeprent, dus ik weet ook niet hoe ik het kan opheffen. Een gewone omkering werkt niet. Moet ik hem opdragen zich wél tegen mij te verzetten? Weet u nog dat Chevalric ooit hetzelfde

heeft gedaan met Vermogensmeester Galen? In woede heeft hij hem een commando ingeprent. Noch hij, noch Veritas heeft ooit kunnen achterhalen hoe dat ongedaan kon worden gemaakt.'

'Maar Plicht is jouw prins. Dat verandert de zaak toch?'

'Ik zie niet wat dat ermee te maken heeft.' Ik probeerde het niet humeurig te laten klinken.

'Nou, ik bedoel alleen dat hij je kan hélpen het bevel te verwijderen.' Hij liet een paar druppels van het een of ander in de theepot vallen. Toen vroeg hij behoedzaam: 'Is de prins zich bewust van wat je met hem hebt gedaan? Weet hij dat je hem hebt bevolen niet tegen jou te vechten?'

'Nee!' Deze keer onderdrukte ik mijn ergernis niet, maar daarna zuchtte ik. 'Nee, en ik schaam me dat ik het heb gedaan en dat ik u moet bekennen dat ik bang ben om het hem te zeggen. In menig opzicht moet ik hem nog steeds leren kennen, Chade, en ik wil hem geen reden geven om mij te wantrouwen.' Ik wreef over mijn voorhoofd. 'We hebben niet echt onder de gunstigste omstandigheden met elkaar kennisgemaakt, weet u nog?'

'Weet ik, weet ik.' Hij kwam me een schouderklopje geven. 'Wel, hoe pak je het aan?'

'Om te beginnen probeer ik hem zo goed mogelijk te leren kennen. We vertalen samen oude teksten. En ik heb een paar afgedankte zwaarden uit de oefenzaal gepikt, en daarmee

zijn we elkaar te lijf gegaan. Hij is een goede zwaardvechter. Als de blauwe plekken die hij me heeft bezorgd een indicatie zijn, moet ik dat ingeprente commando al verzwakt hebben, zo niet uitgewist.'

'Maar je weet het niet zeker?'

'Nee. Wanneer we oefenen zijn we er niet werkelijk op uit om elkaar kwaad te doen. Het is een spel, precies als wanneer we worstelen. Toch heb ik nooit gemerkt dat hij zich inhoudt of mij toestaat gemakkelijk van hem te winnen.'

'Wel, ik denk dat het heel goed is dat hij jou voor dat soort dingen heeft. En voor zijn lessen in het Vermogen. Ik denk dat hij zulke ruwe kameraadschap in zijn leven moet hebben gemist.' Chade haalde de ketel van boven de haard en goot kokend water over zijn nieuwste melange. 'De tijd zal het leren, neem ik aan. Gebruiken jullie samen het Vermogen?'

Ik bracht mijn hand naar mijn neus. De geur van zijn thee deed mijn ogen tranen, maar Chade scheen het niet op te merken. 'Ja. We hebben oefeningen gedaan die hem helpen zijn magie te focussen.'

'Focussen?' Chade liet het water in de pot ronddraaien en deed er toen het deksel op.

'Op dit moment is het tijdens zijn gebruik van het Vermogen nog alsof hij van een toren naar beneden staat te schreeuwen. Iedereen die luistert zou hem kunnen horen. We proberen de reikwijdte van zijn kreet te begrenzen, of beter

gezegd: er een fluistering van te maken, alleen voor mij bestemd. En ik probeer hem te leren alleen datgene aan mij over te dragen wat hij me wil meedelen, en niet meteen ook alle andere informatie die in zijn hoofd omgaat. Daartoe doen we vaste oefeningen. Ik probeer hem mijn geest te laten bereiken terwijl hij tegelijkertijd een conversatie voert. In een volgende fase verfijnen we die oefening. Kan hij me laten weten wat hij aan het eten is, maar tegelijk verborgen houden wie zijn tafelgenoten zijn? En daarna stellen we weer andere doelen. Kan hij me uit zijn geest buitensluiten? Kan hij afweerschermen opzetten waar ik niet doorheen kan komen, zelfs niet midden in de nacht, wanneer hij slaapt?'

Chade zocht met gefronst voorhoofd naar een kopje, dat hij vervolgens schoonveegde met de ruime manchet van zijn mouw. Ik moest me inhouden om niet te glimlachen. Soms, wanneer we op een avond als deze bij elkaar waren, verruilde hij zijn pose van hooggeboren edelman voor die van de attente oude man die me de eerste kneepjes van zijn vak had bijgebracht. 'Lijkt je dat wel verstandig? Hem leren hoe hij zijn geest voor jou kan sluiten?'

'Wel, dat moet hij onder de knie krijgen, voor het geval dat hij ooit iemand tegenkomt die niet het beste met hem voor heeft. En vooralsnog ben ik de enige Vermogengebruiker met wie hij kan oefenen.'

'En Bolle,' merkte Chade op terwijl hij zich inschonk. De hete, groenzwarte vloeistof viel spetterend in zijn kopje. Hij

keek er vol walging naar.

'Ik geloof dat ik aan één student mijn handen voorlopig meer dan vol heb,' bracht ik daar tegenin. 'Hebt u actie genomen met betrekking tot Bolle's probleem?'

'Welk probleem?' Chade liep met zijn theekop naar de haard.

Even voelde ik me gealarmeerd, maar ik probeerde dat te verdoezelen door op nonchalante toon te praten. 'Ik dacht dat ik het u had verteld. Hij had last van andere bedienden. Ze sloegen hem en pakten zijn geld af.'

'O, dat.' Hij nam plaats op zijn stoel en maakte een wegwuivend gebaartje.

Ik slaakte een onhoorbare zucht van verlichting. Hij was ons gesprek dus niet vergeten.

'Ik vond een reden om de kok te vragen hem een eigen kamertje te geven. Daar werkt hij namelijk, in de keuken. Nu heeft hij dus een eigen hok. Klein, natuurlijk, maar hij heeft nooit een eigen ruimte helemaal voor zich alleen gehad. Het bevalt hem, dunkt me.'

'Mooi, dat klinkt goed.' Ik wachtte even. 'Hebt u ooit overwogen hem van de Hertenhorst weg te sturen, in elk geval tot de prins zijn Vermogen beter in de greep heeft? Bolle is met zijn ruige, onbeheerste Vermogengebruik soms nogal een hinder. Het is zoiets als uit je hoofd een moeilijke rekensom doen terwijl naast je iemand hardop aan het tellen

is.'

Chade nam een slokje van zijn vieze thee. Hij trok een lelijk gezicht, maar wist zijn kokhalzen te overwinnen. Ik keek hem meelevend aan en zei niets toen hij zijn lange arm uitstak en mijn wijnglas pakte om de smaak weg te spoelen. Toen hij sprak klonk zijn stem hees. 'Zolang Bolle de enige andere kandidaat met het Vermogen is die we hebben zal ik hem niet wegsturen. Ik wil hem hier hebben, waar we hem in het oog kunnen houden. En waar jij kunt proberen zijn achting te winnen. Heb je op dat punt al vorderingen gemaakt?'

'Ik heb nog niet de kans gehad.' Ik stond op, haalde een tweede glas en schonk ons beiden wijn in.

Chade kwam terug naar de tafel. Hij zette zijn theekop en het wijnglas naast elkaar en bekeek ze met een droeve blik.

'Ik weet niet of hij me ontwijkt of dat hij wegens ander werk voor u bij me uit de buurt is gebleven.'

'Hij heeft de laatste tijd ander werk gehad.'

'Wel, dat verklaart zijn achterstallige klussen hier,' merkte ik zuur op. 'Soms vervangt hij de stompjes door nieuwe kaarsen, maar op andere dagen niet. Soms is de as uit de haard gehaald en ligt er nieuw brandhout, maar niet altijd. Ik denk dat hij de pest aan me heeft. Hij doet zo weinig mogelijk.'

'Hij kan niet lezen, dus ik kan hem geen lijstje met taken geven. Soms herinnert hij zich alles wat ik hem heb opgedragen, soms niet. Dat maakt hem een slechte bediende,

maar het wil niet zeggen dat hij lui of wrokkig is.' Chade nam weer een slok van zijn brouwsel. Deze keer kon hij niet verhinderen dat hij ervan moest hoesten, waarbij er druppels op de tafel vielen. Ik trok de perkamentrollen gauw opzij. Hij veegde zijn mond met zijn zakdoek en depte de druppels van het tafelblad. 'Neem me niet kwalijk,' zei hij ernstig. Zijn ogen traanden. Hij nam een grote slok wijn.

'Wat zit er in die thee?'

'Silfblad. Heksenboter. Zeekrip. En nog een paar andere kruiden.' Hij nam nog een slok en spoelde hem weg met wijn.

'Waar is het voor?' Ik meende me vaag iets te herinneren.

'Een paar probleempjes die ik heb gehad,' zei hij ontwijkend.

Ik stond op en begon te zoeken in de rollen die op de tafel lagen. Ik vond het gewenste exemplaar bijna meteen. Ik rolde het open en wees naar het getekende silfblad. 'Die kruiden worden hier genoemd als hulpmiddelen om een kandidaat open te stellen voor het Vermogen.'

Hij keek me recht aan. 'Nou en?'

'Chade, wat doet u? Wat probeert u?'

Even keek hij me alleen maar aan. Toen zei hij op koude toon: 'Ben je jaloers? Vind jij ook dat mijn geboorterecht me ontzegd moet worden?'

'Wat?'

Er had zich een vreemd soort woede van hem meester

gemaakt en hij struikelde bijna over zijn woorden. ‘Ik heb nooit de kans gekregen me te laten testen voor het Vermogen. Bastaarden werden er niet in onderwezen. Pas voor jou heeft Vlijm een uitzondering gemaakt. Toch ben ik evenzeer een Ziener als jij. En ik beheers een paar lagere vormen van magie, zoals je inmiddels wel zult weten.’

Hij was van streek, maar ik wist niet waardoor. Ik knikte en sprak op kalmerende toon: ‘Zoals het schouwen in water. Zo wist u, jaren geleden, dat de Rode Kapers een aanval deden op Schoonebaai.’

‘Precies,’ zei hij tevreden. Hij nam plaats op zijn stoel, maar zijn handen kropen als spinnen over de tafelrand. Zou het door de kruiden in zijn thee komen? ‘Ja, ik bezit eigen vormen van magie. En als ik de kans kreeg zou ik misschien ook de magie van mijn bloed hebben, de magie waar ik recht op heb. Probeer niet mij dat te ontzeggen, Fitz. Al die jaren heeft mijn eigen broer me zelfs verboden het te laten tésten. Ik was goed genoeg om hem rugdekking te geven en om zijn zonen en kleinzoon te onderwijzen, maar nooit goed genoeg om mijn rechtmatige magie te krijgen.’

Ik vroeg me af hoe lang deze wrok al in hem woekerde. Opeens herinnerde ik me zijn opwinding toen Vlijm me toestond les te nemen en Chade’s frustratie toen ik daarin leek te falen en mijn lessen niet eens met hem wilde bespreken. Dit was een zeer oude wrok, die me nu voor het

eerst werd onthuld.

'Waarom juist nú?' vroeg ik op conversatietoon. 'U hebt deze rollen al vijftien jaar in bezit. Waarom hebt u zo lang gewacht?' Ik dacht dat ik wist wat zijn antwoord zou zijn: hij had mij in de buurt willen hebben om hem te helpen. Opnieuw verraste hij me.

'Wie zegt dat ik gewacht heb? Maar inderdaad, ik heb er de laatste tijd meer energie in gestoken, want mijn behoefte aan deze magie wordt steeds dringender. We hebben hier eerder over gesproken. Ik wist dat je me niet zou willen helpen.'

Het was waar. Maar als hij me op dat moment gevraagd zou hebben waaróm niet, had ik het antwoord schuldig moeten blijven. Ik ontweek de vraag. 'Waarom is het zo dringend nodig? Het is tamelijk vredig in het land. Waarom uzelf blootstellen aan risico's?'

'Fitz, kijk me aan. Kijk me aan! Ik word oud. De tijd heeft een gemeen spelletje met me gespeeld. Toen ik jong en capabel was, zat ik opgesloten in deze kamers en was ik gedwongen me verstopt te houden en machteloos te zijn. Maar nu ik de kans krijg de Zienerstroon een stevig fundament te geven, en mijn familie me het hardste nodig heeft, ben ik oud en word ik steeds zwakker. Mijn geest begint te haperen, ik heb pijn in mijn rug, mijn herinneringen worden nevelig. Denk je dat ik de angst op je gezicht niet zag, telkens wanneer ik zei dat ik bepaalde informatie even moest opzoeken in mijn aantekeningen? Probeer je voor te stellen

hoe ik me moet voelen. Hoe het is om je eigen herinneringen niet meer paraat te hebben. Dat je moet piekeren om op een naam te komen, dat je halverwege een grap de draad kwijt bent, of gewoon in een gesprek... Toen jij vroeger, als jongen, last had van stuipen, dacht je dat je lichaam je in de steek liet. Maar je beschikte altijd nog over je geest. Maar ik denk dat ik de mijne aan het kwijtraken ben.'

Het was een vreselijke onthulling – alsof ik zojuist had ontdekt dat de fundamenten van de burcht zelf aan het verzakken en verrotten waren. Pas onlangs was ik ten volle gaan beseffen en waarderen wat Chade allemaal voor Kettricken op gang hield. Het complexe netwerk van belangen en sociale relaties dat de politiek van het hof en het koninkrijk vormde had mij nu ook in zijn tentakels, en ik moest mij inspannen om het allemaal een beetje te begrijpen. Toen ik jong was had Chade alles wat er in de burcht gebeurde voor mij verklaard en ik had hem steeds op zijn woord geloofd. Nu ik het met de ogen van een volwassene zag, was ik verbijsterd door de ingewikkeldheid van dit alles.

Maar tegelijk ook gefascineerd. Het was zoiets als het stenenspel van Ketel, maar dan op grotere schaal. Pionnen werden verplaatst, bondgenootschappen wisselden, machtsposities veranderden, en dat allemaal soms binnen enkele uren. Het maakte Chade's gecumuleerde kennis des te imposanter. Hij was het die met koningin Kettricken tussen de steeds wisselende loyaliteiten van haar edelen door

laveerde. Ik kon het allemaal niet doorgronden, maar alles was met elkaar verbonden.

Al vanaf de eerste dag na mijn terugkeer in de Hertenhorst had ik bewondering gevoeld voor de manier waarop de oude man alles in de hand leek te hebben en had ik de dag gevreesd waarop hij daartoe niet meer in staat zou zijn. De aanwezigheid van zijn journaals – dikke boeken met aantekeningen, op de Jamailliaanse manier gebonden – was inderdaad een teken dat hij niet meer ten volle op zijn geheugen vertrouwde. Het waren zes identieke delen, in banden die rood, blauw, groen, geel, paars en goudkleurig waren – een band voor elk van de Zes Hertogdommen. Hoe hij bepaalde welke informatie in welk deel hoorde onttrok zich aan mijn inzicht. Een zevende deel – met de hertenbok van de Zieners op de voorkant – was bestemd voor zijn dagelijkse privé-notities. Dit was het deel dat hij het vaakste raadpleegde, om onderdelen van een gesprek of rapporten van zijn spionnen op te zoeken. Zelfs in dit geheime deel – dat hij in zijn verborgen kamer bewaarde – gebruikte hij een geheimtaal van eigen makelij. Hij bood me geen toegang tot de delen en ik vroeg er niet om. Ik wist bij voorbaat dat er veel in stond dat ik niet zou willen weten. En het was ook veiliger voor de spionnen die hij in de loop van de jaren had gebruikt. Nu kon ik geen geheimen verraden, ook niet per ongeluk, omdat ik ze simpelweg niet kende. Maar de

wetenschap dat Chade vreesde zijn geheugen te verliezen verklaarde voor mij nog steeds niet wat hij deed. 'Ik weet dat u de laatste tijd veel problemen aan uw hoofd hebt gehad. Daar heb ik me zorgen over gemaakt. Waarom wilt u zichzelf dan nóg zwaarder belasten door te proberen het Vermogen te leren?'

Zijn handen werden knoestige vuisten op de rand van het tafelblad. 'Om wat ik heb gelezen. Om wat jij me hebt gezegd, om wat jij ermee hebt gedaan. De teksten zeggen dat een Vermogengebruiker zijn eigen lichaam kan genezen, het getal van zijn jaren kan uitbreiden. Hoe oud was Ketel, de vrouw met wie jij hebt gereisd? Tweehonderd, driehonderd jaar? En ze was nog fit genoeg om een winter in het Bergrijk te doorstaan. Je hebt me zelf verteld dat je tot in het binnenste van je wolf hebt gereikt en hem door middel van het Vermogen hebt geheeld, die ene keer. Als ik mij voor je opende, zou je dan hetzelfde voor mij kunnen doen? Of, als je dat weigerde – zoals ik denk dat je misschien zou doen – zou ik het dan niet zélf kunnen?'

Als om zijn kracht en vastbeslotenheid te demonstreren pakte hij zijn kopje en dronk het in één stoere teug leeg. Toen kokhalsde hij en begon te hoesten. Zijn lippen waren donker van de thee toen hij zijn wijnglas nam en het leegslurpte. 'Ik merk op dat je niet staat te springen om me je hulp aan te bieden,' zei hij op bittere toon, waarna hij zijn mond afveegde.

Ik zuchtte diep. ‘Chade, ik beheers amper de rudimenten die ik aan de prins probeer bij te brengen. Hoe kan ik u aanbieden een magie te leren die ikzelf nauwelijks snap? Stelt u zich eens voor dat ik...’

‘Dat is je grootste zwakte, Fitz. Je hele leven al. Te voorzichtig. Te weinig ambitie. Het was wat Vlijm in jou beviel. Hij is nooit bang voor jou geweest, zoals voor mij.’

Terwijl ik hem pijnlijk getroffen aankeek, sprak hij verder, zich kennelijk niet bewust van de klap die hij me zojuist had uitgedeeld. ‘Ik verwachtte niet dat je het zou goedkeuren. Niet dat je goedkeuring noodzakelijk is. Het lijkt me beter dat ik de grenzen van deze magie op eigen houtje exploreer. Als ik de deur eenmaal open heb, wel, dan zullen we nader bekijken wat je van je oude mentor vindt. Ik denk dat ik je zal verrassen, Fitz. Ik denk dat ik het héb, dat ik het misschien altijd al heb gehad. Je hebt me zelf op het spoor gezet toen je het had over Bolle’s muziek. Die heb ik gehoord. Denk ik. Aan de rand van mijn geest, vlak voordat ik in slaap viel. Ik denk dat ik het Vermogen heb.’

Ik wist geen woord van repliek te verzinnen. Hij wachtte om te horen hoe ik op zijn bewering dat hij het Vermogen bezat zou reageren. Ik kon echter alleen bedenken dat ik niet het gevoel had geen ambitie te hebben. Het was alleen zo dat mijn aspiraties niet hadden aangesloten bij het doel dat hij met mij voor ogen had gehad. Dus de stilte duurde maar voort en werd steeds onaangenamer. En toen hij haar

verbrak, door een compleet ander onderwerp aan te snijden, werd dat alleen maar erger.

'Wel, ik zie dat je me niets te zeggen hebt. Tja.' Hij dwong zichzelf tot een glimlach en vroeg: 'Hoe gaat het met het leerlingschap van je jongen?'

Ik ging staan. 'Niet best. Net als zijn pleegvader zal hij wel niet genoeg ambitie hebben. Welterusten, Chade.'

En ik vertrok en bleef de rest van die nacht in mijn bediendenkamertje. Ik ging niet slapen. Dat durfde ik niet. De laatste tijd vermeed ik mijn bed en ging pas liggen wanneer ik echt uitgeput was. Dat was niet alleen omdat ik al mijn vrije uren besteedde aan het bestuderen van de teksten over het Vermogen, maar vooral omdat ik, zodra ik mijn ogen sloot, ronduit belégerd werd. Elke nacht richtte ik mijn afweermuren op voordat ik ging slapen, maar bijna elke nacht werden die muren belaagd door Netel. Haar kracht en koppigheid maakten me van streek. Ik wilde niet dat mijn dochter het Vermogen gebruikte. Er was geen mogelijkheid om haar naar de Hertenhorst te halen om haar wat lessen te geven, maar haar explorations op eigen houtje baarden me zorgen. Als ik haar binnenliet, zo overwoog ik, zou haar dat slechts aanmoedigen om op deze weg voort te gaan. Zo lang ze niet wist dat ze bezig was de magie van het Vermogen te gebruiken, en alleen maar meende naar een soort droomgezel te reiken, een of ander onaards wezen dat ze zich had

ingebeeld, kon ik haar misschien in veilige afzondering houden. Ondanks haar frustraties. Maar als ik slechts één keer toegaf en op haar rondtasten reageerde, zou ze misschien begrijpen wie ik was en waar ik me bevond, zo vreesde ik. Ik kon haar beter in onwetendheid laten. Misschien zou ze het na de zoveelste mislukte poging wel eens gaan opgeven. En vond ze een andere afleiding, zoals een leuke knul of een mooi vak. Hoopte ik. Maar ik ontwaakte elke ochtend bijna even afgepeigerd als bij het slapengaan.

De rest van mijn privé-leven was trouwens al evenzeer een bron van frustraties. Tijdens mijn derde avond in Varken aan het Spit kreeg ik eindelijk de kans Pé onder vier ogen te spreken. De twee andere keren was Svanja bij hem geweest. Ze was een schattig jong ding, een en al zwarte haren en grote ogen, en slank en rank als een wilg, hoewel ze tegelijk iets krachtigs uitstraalde. En ze was dol op praten. Pé zat zich naast haar te koesteren in haar goedkeuring en schoonheid, en zij vertelde mij massa's over zichzelf en haar ouders en haar toekomstplannen, en wat ze vond van Pé en Hertenhorst, alsmede het leven in het algemeen. Ik begreep dat haar moeder een beetje moe werd van haar eigenzinnige dochter en blij was dat ze kennis had aan een jongen met enige vooruitzichten. Haar vaders opinie over Pé was minder welwillend, maar Svanja verwachtte hem spoedig te kunnen

bekeren tot háár opvatting. Of niet. Als hij niet kon accepteren dat ze zélf haar jongen wilde kiezen, dan moest vader misschien voortaan maar buiten haar leven blijven. Het leek misschien een mooie opvatting voor een jongedame, dat onafhankelijke ik-maak-het-zelf-wel-uit, maar toevallig was ik zelf ook een vader, en ik was niet volledig in mijn nopjes met de jongedame die door Pé was gekozen. Svanja zelf scheen het weinig te kunnen schelen of ik haar ideeën deelde. Ik concludeerde dat ik haar spirit waardeerde, maar haar veronachtzaming van mijn gevoelens niet.

Toen ik eindelijk met Pé kon praten was dat allerminst bevredigend. Hij herhaalde alleen maar wat hij me al had gezegd. Hij voelde zich als leerling onjuist behandeld. Hij was verliefd op Svanja en zij was het echte middelpunt van zijn gedachten. Ook dat stoorde mij. Had Svanja niet bestaan, daar was ik zeker van, dan zou Pé zich beter hebben geconcentreerd op zijn lessen en er misschien meer vrede mee hebben gehad. Een strengere vader had hem misschien verboden het meisje nog te ontmoeten. Dat deed ik niet. Op sommige momenten dacht ik dat ik het naliet omdat ik wist hoe zulke beperkingen mezelf hadden gefrustreerd; op andere momenten omdat ik vreesde dat hij toch niet zou luisteren, en ik het daarom niet durfde op te dragen.

Ik bezocht ook Jinna, maar, lafaard als ik was, alleen op momenten dat ik aan de aanwezigheid van de pony en de kar

zag dat waarschijnlijk ook haar nicht aanwezig was. En telkens hield ik mijn bezoek kort en beweerde ik dat ik dringende boodschappen moest doen voor mijn meester. De eerste keer leek Jinna die smoes zonder meer te aanvaarden. De tweede keer vroeg ze wanneer ik eens een hele middag vrij zou hebben. Hoewel ze deze vraag stelde in het bijzijn van haar nicht, stelden haar ogen een aanvullende vraag. Ik ontweek een rechtstreeks antwoord en zei dat mijn meester een grillig iemand was, die me maar zelden tijd gaf voor mezelf. Ik liet het klinken als een klacht en Jinna knikte meelevend.

De derde keer dat ik haar bezocht was haar nicht afwezig. Ze was weg om een vriendin elders in de stad te helpen, die een moeilijke geboorte verwachtte. Jinna vertelde me dit nadat ze me met een warme omhelzing en een langdurige kus had begroet. Geconfronteerd met haar vurige begeerte, smolt mijn ijzeren voornemen om me te beheersen weg als sneeuw voor de zon. Zonder verdere inleiding schoof ze de grendel voor de deur, pakte me bij de hand en trok me mee naar de slaapkamer.

'Wacht even,' waarschuwde ze me toen ik op de drempel stond. Ik bleef staan. 'Kom nu maar binnen,' zei ze even later, en ik zag dat ze de kleine amulet had bedekt met een dikke sjaal. Ze haalde diep adem – als een hongerige man die een goede maaltijd opgediend ziet worden – en zelf had ik opeens alleen nog aandacht voor de opwindende bolling van haar

borsten in het strakke lijfje van haar jurk. Ik hield mezelf voor dat het een stomme fout was, maar ik maakte hem toch. Diverse keren zelfs. En toen we beiden uitgeput waren en zij tegen mijn schouder aan lag te doezelen, maakte ik zelfs een nog stommere fout.

'Jinna,' vroeg ik zachtjes, 'denk je dat het verstandig is wat we doen?'

'Dom, verstandig,' zei ze soezerig. 'Wat maakt het uit? Het doet niemand kwaad.'

Ze zei het luchthartig, maar ik ging er serieus op in. 'Iets. Het maakt wel iets uit, bedoel ik. En misschien doet het kwaad.'

Ze zuchtte diep, ging rechtop zitten en wreef haar verwarde krullen uit haar gezicht. Ze keek me met haar bijziende ogen aan. 'Tom, waarom ben je altijd zo vastbesloten hier iets ingewikkelds van te maken? We zijn allebei volwassen, we hebben geen van beiden beloften tegenover anderen afgelegd en ik heb je beloofd dat je geen kind bij me kunt maken. Waarom mogen we dan niet gewoon een beetje oprecht en ongecompliceerd plezier met elkaar beleven, zo lang het kan?'

'Misschien omdat het voor mij noch oprecht, noch ongecompliceerd aanvoelt.' Ik deed mijn best om het redelijk te laten klinken. 'Ik doe iets waarvan ik Pé heb geleerd dat het niet goed is om het te doen: het bed delen met een vrouw aan wie ik mezelf niet plechtig heb toegewijd. Zou hij me

vandaag vertellen dat hij met Svanja deed wat wij daarnet hebben gedaan, dan zou ik hem de mantel uitvegen en zeggen dat hij niet het recht...'

'Tom,' onderbrak ze me. 'We geven onze kinderen regels om hen te beschermen. Wanneer we volwassen zijn kennen we de gevaren en kiezen we zelf welke risico's we willen nemen. Jij en ik zijn geen kinderen meer. Geen van beiden worden we misleid door wat de ander aanbiedt. Welk gevaar vrees je dan nog, Tom?'

'Ik... ik ben bang voor wat Pé van me zou denken als hij het ontdekte. En het bevalt me niet dat ik hem in dit opzicht bedrieg – door iets te doen dat ik hém verboden heb.' Ik wendde mijn blik van haar af toen ik eraan toevoegde: 'Zeker als het niets meer is dan... volwassenen die een risico nemen om wat plezier te hebben.'

'O. Nou, misschien komt dat later nog wel,' zei ze, maar met een ondertoon van gekwetstheid in haar stem. En ik begreep toen dat zij zichzelf misschien had bedrogen omtrent datgene wat we met elkaar deelden.

Wat had ik daarop kunnen zeggen? Ik wist het niet. Ik koos de laffe uitweg en zei: 'Ja, misschien later.'

Ik geloofde er zelf geen woord van. We bleven nog even in bed liggen, dronken daarna thee en praatten wat, maar toen ik afscheid nam bood ze me geen kus aan en ik deed geen poging er haar een te geven.

De volgende keer dat ik Jinna zag keek ik op van mijn bier in Varken aan het Spit, een paar avonden later, en zag ik haar toevallig uit de herberg naar buiten gaan. Ik was gekomen in de hoop Pé te ontmoeten, maar had in plaats daarvan Laurier aangetroffen. De jageres was alleen. Ik was aan haar tafeltje gaan zitten en had zacht mijn zorg uitgesproken dat ze in haar eentje naar de stad was gekomen, zonder begeleiding van het escorte dat Chade haar had bezorgd.

'Onverstandig? Waar is jouw lijfwacht dan? Jij loopt meer gevaar dan ik,' had ze snibbig geantwoord.

'Misschien ben ik dat soort dingen meer gewend.'

'Wel, dat is mogelijk. Zelf heb ik niet de bedoeling eraan gewend te ráken! Of de keuzes in mijn leven te laten dicteren door constante angst.' Laurier zag er vermoeid uit en ze had bij haar ogen en haar mondhoeken rimpeltjes die ik me niet herinnerde. Het was evident dat ze voortdurend in angst had geleefd, hoe dapper ze dat nu ook ontkende.

'Zijn er nieuwe dreigingen geweest?' vroeg ik zacht.

Ze glimlachte, een show van mooie tanden. 'Hoezo, heb je aan één niet genoeg?'

'Wat was het?'

Ze schudde haar hoofd en dronk de rest van haar bier. Ik gebaarde naar de herbergjongen dat we volle bekers wensten. Na een momentje zei ze: 'Het was niet iets dat door een ander als dreiging herkend zou zijn. Een lauriertakje in de

stal. Het hing aan de sluiting van de box van mijn paard. Aan een stropje van garen.'

Even bleef mijn hart stilstaan. Toen begon het weer te slaan, bonkend. 'Binnen de muren van de burcht,' zei ik zacht. Ze knikte, terwijl de jongen onze bekers vulde uit een enorme bierkan. Ik gaf hem zijn geld en hij liep weg. Laurel pakte haar beker meteen op en knoeide bier over de rand op haar hand. Ik begreep dat ze een beetje dronken was. Ik verschoof op mijn stoel. Uit gewoonte was ik met mijn rug naar een muur gaan zitten. Nu zocht ik de gelagkamer af om te zien of iemand haar misschien hierheen had gevolgd.

En dat was het moment waarop ik Jinna zag. Onze blikken ontmoetten elkaar een fractie van een moment, maar toen draaide ze haar hoofd alsof ze me niet had gezien, laat staan herkend. De stijfheid van haar rug toen ze wegging sprak echter boekdelen, zoals trouwens ook het feit dat ze me niet groette. Ik voelde me beschaamd, en dat maakte me van streek. Ik had geen relatie met Jinna en nog minder dan een relatie, alleen vriendschap, met Laurier. Ik deed niets verkeerds, maar toch zag ik aan Jinna's lichaamstaal bij het weggaan dat ze zich zeer beledigd voelde. Ik kon Laurier hier niet in haar eentje en dronken laten zitten om achter Jinna aan te rennen om haar het een en ander uit te leggen – als ik die neiging al gevoeld zou hebben. Dus ik zat daar maar ongelukkig te broeden, terwijl Laurier haar bier opdronk. Het

mijne raakte ik nauwelijks aan. Niet zonder moeite haalde ik haar vervolgens over om de kroeg te verlaten en mij toe te staan met haar naar de Hertenhorst te lopen. Op de terugweg sprak ze geen woord met mij. Toch was ze noch kwaad, noch bokkig. Ik voelde dat ze al haar zintuigen inspande in het onzekere maanlicht en dat ze bij elk geluidje haar hoofd die kant op draaide.

Meteen na de poort kwam haar zogenaamde leerling in haast naar haar toe. Hij keek bezorgd. Toen hij mij zag veranderde zijn gezicht in een grimas van achterdocht. Laurier zuchtte en nam haar hand van mijn arm. Ze liep met onvaste tred naar hem toe en hij moest haar zowat optillen. Wat ze ook tegen hem zei – de woorden waren te zacht om ze te verstaan – hij keek me nóg een keer achterdochtig aan, en bracht haar toen naar haar kamers.

Voordat ik mijn eigen kamer opzocht, maakte ik een snelle ronde door de stal. Mijnzwarte begroette me met haar gebruikelijke warme vertoon van onverschilligheid. Ik kon het haar niet kwalijk nemen: de laatste tijd had ik weinig aandacht voor haar gehad. Rondtastend met mijn Wijsheid liep ik langs alle boxen en kamers en bestudeerde elke slaperige staljongen en knecht die ik er aantrof. Ik zag niemand die ik herkende, en ook Laudwine zelf lag binnen noch buiten op de loer, maar toch voelde ik me die avond pas op mijn gemak toen ik in mijn eigen bed lag.

Daarna zag ik er tegenop om bij Jinna op bezoek te gaan. Ik wist dat het kinderachtig was, maar toch. Ik vond niet dat ik haar een verklaring verschuldigd was, maar ongetwijfeld zat zij daar wél op te wachten. Derhalve bleef ik simpelweg bij haar vandaan. In plaats daarvan begon ik Pé in zijn werkplaats te bezoeken. Onze gesprekjes daar waren kort en onbevredigend. Hij scheen zich sterk bewust te zijn van de aanwezigheid van de andere leerlingen en sprak tot mij alsof hij hun goed duidelijk wilde maken hoe kwaad hij was over de situatie waarin hij zich bevond. Ik voelde dat een deel van die kwaadheid voor mij bestemd was. Hij scheen te vinden dat ik hem verwaarloosde, maar wanneer ik 's avonds tijd voor hem had gaf hij de voorkeur aan Svanja's gezelschap. Ik bleef me voornemen dat ik meer tijd moest besteden aan Pé en dat ik het goed moest maken met Jinna, maar om een of andere reden vergleed de ene dag na de andere zonder dat ik aan die dingen toekwam.

Ik had te veel dingen te doen en geen tijd om ook maar één daarvan echt goed te doen. 's Morgens instrueerde ik de prins. Het grootste deel van de dag poseerde ik als de bediende van heer Gouden. Hij had inmiddels twee knechtjes in dienst genomen om voor zijn kleren en zijn ontbijt te zorgen, maar van mij werd nog steeds verwacht dat ik met hem uit rijden ging en tijdens feesten en andere bijeenkomsten achter hem aan liep. De mensen waren eraan gewend geraakt mij aan zijn zijde te zien, dus ik volgde hem

als een schaduw, ook al was zijn enkel ondertussen geheel genezen. Het was nuttig voor mij. Op gezette momenten stuurde heer Gouden de conversatie zodanig dat we konden nagaan hoe een edelman dacht over de handel met de Buiteneilanden of de manier waarop de licenties waren verdeeld. Ik ving menige terloops uitgesproken opinie op en gaf zulke brokjes informatie trouw door aan Chade. Heer Gouden legde ook veel belangstelling aan de dag voor de Wijsheid en stelde veel vragen over deze merkwaardige vorm van magie. De heftigheid van sommige reacties die hij kreeg was zelfs voor mij schokkend. De weerzin tegen de magie zat diep, en onttrok zich aan alle logica. Wanneer hij vroeg wat voor kwaad de Wijzen dan deden, kreeg hij te horen dat ze álles deden – van paren met dieren tot het gebruik van dierentaal om het vee van hun buren te vervloeken. Wijzen werden verondersteld de gestalte van een dier te kunnen aannemen om toegang te krijgen tot degenen die ze wilden verleiden of, erger nog, verkrachten en vermoorden. Sommigen gaven uitdrukking aan hun woede over de lankmoedigheid waarmee de koningin deze beestenmagie behandelde en zeiden tegen heer Gouden dat de Zes Hertogdommen een beter land waren geweest toen iedereen nog gemakkelijk met de Wijzen had kunnen afrekenen. Ja, de avonden dat ik actief was als heer Goudens bediende leerde ik meer dan me lief was over de intolerantie van mijn eigen landgenoten. In de uren dat hij me vrij liet bestudeerde ik oude teksten over het Vermogen.

Af en toe had ik gelegenheid om Civil Bresinga te bespioneren, maar ik vond nooit iets dat mijn achterdocht tegenover hem rechtvaardigde. Hij leek gewoon een edelman van bescheiden rang die naar het hof was gekomen om zijn status binnen de adel te verbeteren. Zijn vriendschap met Plicht bloeide, ondanks het feit dat ik de prins herhaaldelijk had gewaarschuwd dat hij op zijn hoede moest zijn. Het was iets waar Chade en ik over hadden gesproken. Beiden hadden we de vriendschap liever afgekapt gezien, maar we vroegen ons af hoe het Oude Bloed dat zou interpreteren.

We ontvingen geen directe boodschappen meer uit die hoek – noch van de Bonten, noch van het Oude Bloed. Die aanhoudende stilte was griezelig. 'Wij hebben ons aan ons deel van de afspraak gehouden,' had Chade knorrig tegen mij gezegd. 'Sinds de prins bij ons terug is zijn er in heel Hertensprong geen Wijzen meer geëxecuteerd. Wat die Bonten hun aandoen – tja, we kunnen de Wijzen niet tegen hun eigen volk beschermen zo lang ze zich niet bij ons komen beklagen.'

Ik wist niet zeker of ik het daarmee eens was, maar op het punt van de terechtstellingen had Chade gelijk. Koningin Kettricken had dit bereikt door simpelweg te decreteren dat geen enkele misdadiger in Hertensprong ter dood kon worden gebracht, voor welke misdaad ook, zonder een koninklijk besluit, en dat zulke executies uitsluitend in Hertenhorst mochten plaatsvinden. Tot dusverre had geen

enkele stad het nodig gevonden zo'n executie aan te vragen. Maar naarmate de tijd voortschreed en we steeds maar niets hoorden van het Oude Bloed, voelde ik geen opluchting, maar behield ik de indruk dat we voortdurend in het oog werden gehouden. De Bonten ondernamen niets tegen mij, maar het incident met Laurier maakte me duidelijk dat ik mijn waakzaamheid niet mocht laten verslappen. Ik bekeek onbekende dieren steeds met grote achterdocht en was blij met ons fretje, dat binnen de muren van het woongedeelte van de burcht patrouilleerde.

De feesten en onderhandelingen met betrekking tot de verloving van de prins duurden nog steeds voort. Gepraat werd er overdag, aristocratisch gefeest elke avond. Het waren gouden tijden voor de poppenspelers, minstrelen, jongleurs en andere entertainers in de Zes Hertogdommen. De Buiteneilanders waren in alle zalen van de Hertenhorst een bekende verschijning geworden. Sommigen sloten echte vriendschappen – zowel met edelen binnen de burcht als met kooplieden en handelaren in de stad. In onze haven kwam de oude handel met de Buiteneilanden langzaam tot nieuw leven. Er arriveerden schepen, goederen werden gelost, geruild en geladen. Ook werden er berichten uitgewisseld, en het was niet meer sociaal taboe om toe te geven dat je op de Buiteneilanden een paar neven of nichten had wonen. Kettrickens plannen leken geheel volgens het draaiboek te verlopen.

Aldus sleepte de lange duisternis van de winter zich voort. De onophoudelijke inspanningen eisten hun tol, niet alleen van mij, maar ook van de prins. Op een zekere morgen hadden we geen van beiden zin in een oefening van welke aard dan ook. De prins was de vorige avond laat op geweest en had gokspelletjes gedaan met Civil en andere jonge edelen die in de burcht woonden.

Zelf was ik zo verstandig geweest op een redelijker tijdstip naar bed te gaan, en ik had al een paar uur geslapen voordat Netel zich in mijn dromen aan me opdrong. Ik droomde dat ik aan de oever van een rivier zat te vissen. Ik hoefde mijn handen maar in het water te steken en kon de vissen dan vastpakken en achter mijn rug op de kant werpen. Het was een fijne droom, een troostende droom. Niet gezien, maar wel gevoeld, was Nachtogen bij me.

Toen betastten mijn vingers in het koude water de klink van een deur. Ik stak mijn hoofd in de rivier om ernaar te kijken. Terwijl ik door het groenige licht naar de deur keek, ging deze open en trok me naar binnen. En opeens stond ik nat en druipend in een slaapkamertje. Ik wist dat ik in een zolderkamer van het huis met het schuine dak stond. Het was stil om me heen en de kamer werd slechts verlicht door een flakkerende kaars. Ik vroeg me af hoe ik hier gekomen was en draaide me om naar de deur. Er stond een meisje voor, met haar rug demonstratief tegen het hout gedrukt en haar armen

wijd gespreid om me tegen te houden. Ze droeg een lange katoenen nachtjapon en haar donkere haren hingen in een enkele lange vlecht over een schouder. Ik staarde haar verbaasd aan.

'Als jij me niet in jouw dromen laat, dan vang ik je in de mijne,' zei ze op triomfantelijke toon.

Ik bleef roerloos staan en bewaarde mijn stilzwijgen. Ergens in mijn binnenste besefte ik dat ze haar greep op mij alleen maar zou versterken als ik haar iets van mezelf gaf – een woord, een gebaar of een blik. Ik draaide mijn hoofd van haar af, want als ik haar aanwezigheid erkende kon ze me dieper haar droom binnen trekken. In plaats daarvan keek ik naar beneden, naar mijn eigen handen, maar toen zag ik dat het mijn handen niet waren. Ze had me daarheen gelokt in mijn gedaante zoals zij zich die voorstelde, niet in mijn ware gedaante. Hier had ik korte, dikke vingers. De palm van mijn handen en de binnenkant van mijn vingers waren zwart en ruw als de geklauwde poten van een wolf, en op de rug van mijn handen en om mijn polsen groeide een vacht van ruig zwart haar.

'Dit ben ik niet.' Ik sprak de woorden hardop uit en ze klonken als een raar soort gegrom. Ik bracht mijn handen naar mijn gezicht en voelde dat ik een snuit bezat.

'Jawel!' beweerde ze, maar ik vervaagde al en zweefde weg uit de vorm waarin ze mij had menen te vangen. Deze val was

de verkeerde gedaante om me erin vast te houden. Ze sprong naar me toe en greep me bij een pols, maar wat ze vasthield was slechts een lege wolfsvacht.

'De volgende keer zal ik je vangen!' riep ze kwaad.

'Nee, Netel, dat zul je niet.'

Dat ik haar naam gebruikte deed haar verstarren. Terwijl ze nog stond te worstelen om de vraag te verwoorden hoe ik haar naam wist, verdween ik vanuit haar droom naar mijn waken. Ik ging verliggen en opende mijn ogen in de vertrouwde donkere omgeving van mijn bediendenkamertje. 'Nee, Netel, dat zul je niet.' Ik herhaalde de woorden hardop, als om er mezelf van te overtuigen dat ze waar waren. Maar de rest van de nacht had ik niet goed meer geslapen.

En dus zaten Plicht en ik elkaar die vroege ochtend met slaperige ogen aan te kijken. De dageraad was al gekomen – althans in theorie, want buiten was de hemel nog pikzwart en de kaarsen op de tafel tussen ons in wisten zelfs in de torenkamer niet alle hoeken te verlichten. Ik had een haardvuur ontstoken, maar het was nog kil in de kamer.

'Is er iets ergers dan slaap hebben en kou lijden tegelijkertijd?' vroeg ik hem retorisch.

Hij zuchtte. Volgens mij was de vraag niet eens tot hem doorgedrongen. De vraag die hij me op zijn beurt stelde bezorgde me een koude rilling van een andere soort. 'Heb jij het Vermogen ooit gebruikt om iemand iets te laten vergeten?'

'Ik... nee. Nee, zoiets heb ik nooit gedaan.' Met angst in mijn hart voor het antwoord vroeg ik: 'Waarom vraag je dat?'

Hij zuchtte nog dieper. 'Omdat het mijn leven op dit moment een stuk eenvoudiger zou maken als ik dat zou kunnen. Ik vrees dat ik gisteravond iets tegen iemand heb gezegd... zonder de bedoeling... ik meende het niet echt, maar zij...' Hij hield op met stamelen en zag er zeer ongelukkig uit.

'Begin eens bij het begin,' stelde ik voor.

Hij haalde diep adem en blies deze langzaam uit, kennelijk vol ergernis over zichzelf. 'Civil en ik zaten stenen te spelen toen...'

'Stenen?' vroeg ik.

Hij zuchtte weer. 'Ik heb een speelmatje en speelstenen gemaakt. Ik dacht dat ik het spel beter kan leren als ik het behalve met jou ook met een ander oefen.'

Ik liet mijn tegenwerping onuitgesproken. Was er een reden waarom hij zijn vrienden dat spel niet mocht leren? Ik kon er geen bedenken. Toch streek het me tegen de haren in.

'Ik had twee spellen met Civil gedaan, en die had hij verloren. Logisch, en geheel volgens de verwachting. Niemand speelt een spel dat hij amper heeft leren kennen al meteen goed. Maar hij verklaarde dat hij er nu genoeg van had en dat hij het geen leuk spel vond, en hij liep naar de haard om daar met iemand anders te gaan praten. Wel, vrouwe Vince had ons zien spelen en ze had gezegd dat ze het spel graag zou leren, maar we waren toen midden in het

spel, dus dat ging niet. Ze was blijven kijken en liep na afloop niet met Civil mee – wat ik had verwacht, omdat ze veel belangstelling voor hem toonde – maar ging op zijn plek zitten. Ik had het matje en de stukken al in mijn hand, maar ze pakte me bij de pols en zei dat het nu haar beurt was om tegen mij te spelen.'

'Vrouwe Vince?'

'O, die ken je niet, denk ik. Ze is, pakweg, een jaar of zestien, en best leuk. Ze is vriendelijk van aard en vertelt grappige verhalen, enfin, ze is gewoon aangenamer gezelschap dan de meeste andere meisjes. Ze is zich niet altijd zo... wel, bewúst dat ze een meisje is. Ze gedraagt zich normaal. Heer Shemshy van Schoof is haar oom.' Hij haalde zijn schouders op om mijn bezorgdheid over haar identiteit van zich af te werpen. 'Hoe dan ook, ze wilde spelen. Ik waarschuwde haar dat ze de eerste keren zou verliezen, maar dat kon haar niets schelen, zei ze, maar als we vijf keer speelden, wedde ze, zou ze de twee laatste spellen winnen. Een van haar vriendinnen hoorde dat en kwam bij ons en vroeg wat de inzet van de weddenschap was. Als zij won, zei vrouwe Vince, moest ik morgen – dat is vandaag – met haar uit rijden gaan, en als ik won, wel, dan moest ik zelf maar zeggen wat ik graag zou willen. En de toon waarop ze dat zei daagde me uit iets, eh... pikants te vragen...'

'Zoals een kus,' zei ik terwijl de moed me in de schoenen zonk. 'Of erger.'

'Zover zou ik nooit gaan!'

'Hoe ver dan wél?' Wist Chade hier iets van? Of de koningin? Hoe laat op de avond was het geweest?

'Als ze verloor moest ze voor Civil en mij een ontbijt brengen, in de Spiegelzaal, en ons eigenhandig bedienen. Dat zou nog eens onderstrepen, zei ik, dat dit een spel was dat meisjes niet onder de knie kunnen krijgen.'

'Hoe kom je daarbij? Plicht, ik heb dit spel geléérd van een vrouw!'

'Nou...' Hij was zo netjes om beschaamd te kijken. 'Dat wist ik niet. Jij had me gezegd dat het een onderdeel was van je training in het Vermogen. Ik dacht dat mijn vader het aan jou had geleerd. Dus... wacht eens! Heeft een vrouw je geholpen met het Vermogen? Ik dacht dat alleen mijn vader...'

Ik vervloekte mijn loslippigheid. 'Vergeet het maar,' onderbrak ik hem grof. 'Maak je verhaal af.'

Hij produceerde een snuivend geluid en zijn blik beloofde dat hij op de zaak terug zou komen. 'Nou, goed. Trouwens, niet ik had dat tegen Elliania gezegd, maar Civil, en...'

'Wát tegen Elliania gezegd?' Vrees omvatte mijn hart.

'Dat het geen spel was voor het brein van een meisje. Civil had dat tegen haar gezegd. Civil en ik zaten te spelen en zij was komen kijken en had gezegd dat ze het wilde leren. Maar... wel, Civil is niet zo dol op Elliania. Hij zegt dat ze precies is zoals Sydel, het meisje dat hem heeft beledigd en

zijn gevoelens heeft vertrapt, en dat Elliania er alleen op uit is om een goede partij aan de haak te slaan. Dus hij wil niet dat ze bij ons staat als we aan het spelen zijn of een gesprek hebben.' Hij leek te schrikken van mijn verwijtende blik, want hij vervolgde op wrokkige toon: 'Nou ja, ze is heel anders dan vrouwe Vince. Elliania is juist altijd een meisje, en zich ten volle bewust van alle plichtplegingen en beleefdheden die van een meisje worden verwacht. Ze is zo supercorrect dat ze het altijd net verkeerd doet, als je begrijpt wat ik bedoel.'

'Volgens mij is ze een vreemdeling aan dit hof en doet ze haar best om zich aan onze gewoonten te houden. Maar ga door met je verhaal.'

'Wel, Civil weet natuurlijk dat ze zich altijd absoluut correct probeert te gedragen. Dus hij maakte haar wijs dat het stenenspel in de Zes Hertogdommen beschouwd wordt als een mannenzaak. Hij legde het zogenaamd vriendelijk uit, maar tegelijk erg grappig, want ze begrijpt onze taal en onze zeden niet goed genoeg om aan te voelen hoe belachelijk zijn excuus was... Kijk me niet zo aan, Tom. Ik heb het niet gedaan. Maar toen hij eenmaal was begonnen kon ik het met geen mogelijkheid stoppen zonder het nog erger te maken. Kortom, hij beweerde dat het stenenspel niet bestemd was voor meisjes en Elliania ging bij ons weg, naar haar oom, die aan de andere kant van de zaal stokjes zat te gooien met haar vader. Dus er was niemand meer bij ons toen vrouwe Vince bij me kwam zitten om te spelen. Ik zette het spel klaar. De

eerste twee spellen verliepen precies zoals ik had verwacht. In het derde spel maakte ik een domme fout, en zij won. Het vierde spel won ik weer. En halverwege het vijfde spel – en dat pleit voor mij, vind ik – bedacht ik opeens dat het toch ongepast zou zijn als zij verloor, en mij en Civil een ontbijt moest serveren. Ik bedoel, hertog Shemshy zou het als een belediging kunnen opvatten dat zij voor bediende moest spelen, ook al kon het Elliania of mijn moeder misschien niets schelen. Dus ik besloot dat ik haar maar beter kon laten winnen. Dan moest ik haar mee uit rijden nemen, maar ik kon ervoor zorgen dat anderen bij ons waren, misschien zelfs Elliania.'

'Dus je liet haar winnen.' Ik sprak de woorden op een gewichtige toon.

'Ja, dat heb ik gedaan. Maar omdat ze nogal opgetogen had gereageerd toen ze het derde spelletje had gewonnen – lachen, juichen, opscheppen dat ze me had verslagen – stond er daarna een heel gezelschap om ons heen. Toen Vince het laatste spel had gewonnen en weer victorie kraaide, zei een van haar vriendinnen tegen mij: "Wel, mijn heer, u schijnt zich lelijk vergist te hebben toen u beweerde dat een meisje dit spel niet onder de knie kan krijgen." En toen zei ik... ik wilde slim zijn, Tom, ik zweer het je. Het was niet bedoeld als een belediging...'

'Wat heb je gezegd?' drong ik aan, meedogenloos.

'Dat een meisje het niet onder de knie kon krijgen, maar

een mooie vrouw misschien wél. En iedereen lachte en bracht daar een dronk op uit. En ik deed mee. Pas toen ik mijn glas neerzette zag ik dat Elliania aan de rand van het gezelschap stond. Ze had niet meegedaan aan de dronk en ze zei geen woord. Ze staarde me alleen maar aan, met een onbewogen gezicht. Toen draaide ze zich om en liep weg. Ik weet niet wat ze tegen haar oom heeft gezegd, maar hij hield meteen op met spelen – hoewel er een flinke stapel munten op het spel stond – en verliet met Elliania de zaal.'

Ik leunde achterover in mijn stoel en probeerde hier eens goed over na te denken, maar toen schudde ik mijn hoofd en vroeg: 'Weet mevrouw je moeder hiervan?'

Hij zuchtte. 'Ik denk van niet. Ze heeft zich gisteravond al vroeg teruggetrokken.'

'En Chade?'

Hij keek al bij voorbaat verschrikt bij de gedachte aan hoe de raadsheer op zijn ondoordachte uitspraak zou reageren. 'Nee, ook hij heeft de speeltafels al vroeg verlaten. Hij lijkt me de laatste tijd moe en verstrooid.'

Dat wist ik maar al te goed. Ik schudde langzaam van nee. 'Dit is niet op te lossen met het Vermogen, jongen. Leg het probleem onmiddellijk voor aan mensen die verstand hebben van diplomatie. En doe dan wát ze je ook adviseren.'

'Wat zullen ze van me verlangen, denk je?' Er klonk angst in zijn stem.

‘Geen idee. Een regelrechte verontschuldiging lijkt me fout. Daarmee zou je alleen bevestigen dat je haar hebt beledigd. Maar... Ach, ik weet het niet, Plicht. Diplomatie is nooit mijn talent geweest. Maar misschien weet Chade iets te bedenken. Een of andere speciale attentie van jouw kant, om nog eens te bevestigen dat je Elliania mooi vindt, en een vrouw.’

‘Maar dat vind ik niet.’

Ik negeerde deze bittere tegenspraak met zijn eerdere woorden. ‘En ga vooral niet in je eentje uit rijden met vrouwe Vince. Je zou er verstandig aan doen haar gezelschap helemaal te mijden.’

Hij sloeg met zijn vlakke hand op het tafelblad, puur uit frustratie. ‘Ik moet me aan mijn weddenschap houden!’

‘Ga dan maar!’ snauwde ik. ‘Maar als ik jou was zou ik ervoor zorgen dat Elliania aan mijn zijde reed en dat je met háár converseerde. Als Civil inderdaad zo’n goede vriend is als je zegt, kan hij je misschien helpen. Vraag hem vrouwe Vince’s aandacht van jou af te leiden en laat het lijken alsof hij degene is die haar tijdens deze rit vergezelt.’

‘Maar als ik haar aandacht niet van mij wil laten afleiden?’

Nu klonk hij gewoon als een dwarse en koppige knul, even irritant als Pé, de laatste keer dat ik hem had gesproken. Ik keek hem dus simpelweg recht in zijn gezicht, tot hij zijn ogen neersloeg. ‘Ga maar liefst nu meteen,’ adviseerde ik hem.

‘Ga je mee?’ vroeg hij zacht. ‘Met moeder praten, en met Chade?’

‘Dat kan niet, dat weet je best. En zelfs als het wel kon, dit kun je beter in je eentje doen.’

Hij schraapte zijn keel. ‘Als we later in de morgen uit rijden gaan, ga je dán mee?’

Ik aarzelde, maar stelde toen voor: ‘Nodig heer Gouden uit. Dat is geen belofte dat ik meega, maar ik zal erover nadenken.’

‘En verder moet ik doen wat Chade het beste dunkt?’

‘Volgens mij wel. Hij is in dit type hoffelijkheid altijd beter geweest dan ik.’

‘Hoffelijkheid! Bah, het hangt me vreselijk de keel uit, Tom. Dat is waarom ik vrouwe Vince altijd liever bij me heb. Ze is gewoon zichzelf.’

‘Tja,’ zei ik, gereserveerd. Ik vroeg me af of vrouwe Vince gewoon een meisje was dat haar zinnen op een prins had gezet, of een pion in iemands handen, bedoeld om Kettrickens spel te verpesten. Wel, dat zouden we allemaal snel genoeg te weten komen.

De prins verliet me en vergrendelde de deur achter zich. Ik ging staan en luisterde naar zijn wegstervende voetstappen op de stenen wenteltrap. Ik hoorde hoe de wachter aan de voet van de toren de prins begroette, keek nog een keer om me heen, blies de kaarsen op de tafel uit en vertrok toen zelf

ook, met een kandelaar in de hand om me onderweg licht te geven.

Onderweg naar mijn bediendenhok bleef ik bij Chade's torenkamer staan. Ik ging naar binnen via het geheime paneel en bleef toen verrast staan, want zowel Chade als Bolle waren in de kamer aanwezig. Kennelijk had Chade op me zitten wachten. Bolle zag er gemelijk en slaperig uit, en zijn zware oogleden leken nog verder naar beneden te hangen dan anders.

'Goedemorgen,' zei ik.

'Inderdaad,' antwoordde Chade. Zijn ogen stonden helder en hij scheen ergens heel tevreden over te zijn. Ik wachtte tot hij de bron van zijn vergenoegdheid met me zou delen, maar in plaats daarvan zei hij: 'Ik heb Bolle gevraagd hier te zijn, dan kunnen we allemaal samen praten.'

'O.' Ik wist niets anders te bedenken. Dit was niet het moment om Chade te zeggen dat hij me eerst wel even had kunnen waarschuwen. Dat soort dingen wilde ik niet in Bolle's bijzijn doen. Ik had ooit een klein meisje ernstig onderschat en in haar aanwezigheid veel te vrij gesproken. Rosemarie was Regaals verraderlijke schoothondje geweest. Ik dacht niet dat Bolle iemand spion was, maar wat hij niet hoorde kon hij ook niet doorvertellen.

'Hoe gaat het vanmorgen met de prins?' vroeg Chade opeens.

'Best,' antwoordde ik, op mijn hoede, 'maar er is iets waar

hij u nogal dringend over wil spreken. Misschien wilt u ervoor zorgen gemakkelijk bereikbaar te zijn... en snel.'

'Prins bedroefd,' bevestigde Bolle op treurige toon. Hij schudde meelevend zijn bolle hoofd.

Ik voelde een koude douche, maar ik besloot hem te testen. 'Nee, Bolle, de prins is niet bedroefd. Hij is blij. Hij gaat nu lekker ontbijten met al zijn vrienden.'

Bolle keek me onwelwillend aan. Eventjes hing zijn tong nog verder naar buiten dan anders, en zijn onderlip zakte tot onwaarschijnlijke diepte. 'Nee,' zei hij toen. 'De prins is vandaag een droevig lied. Stomme meiden. Een triest lied. La-la-la-le-lo-lo...' De halve idioot zong een treurig wijsje.

Ik keek naar Chade. Hij stond onze woordenwisseling gespannen op te nemen. Zonder zijn blik van me af te wenden vroeg hij Bolle: 'En hoe gaat het vandaag met Netel?'

Ik hield mijn gezicht in de plooi en probeerde op normale manier te ademen, maar ik wist opeens niet meer hoe dat moest.

'Netel is bezorgd. De droomman wil niet meer met haar praten, en haar vader en broer hebben onenigheid. Ja-ja-ja, haar hoofd doet er pijn van, en haar lied is verdrietig. Na-na-na-na, na-na-na-na...' Netels droefheid kreeg een ander wijsje, een waar meer spanning en ongenoegen in doorklonk. Abrupt hield Bolle ermee op, midden in een noot. Hij keek me aan en riep toen triomfantelijk: 'Stinkhond vindt dit niet

leuk.'

'Nee, helemaal niet leuk,' was ik het botweg met hem eens. Ik sloeg mijn armen over elkaar en verplaatste mijn woedende blik van Bolle naar Chade. 'Dit is niet fair,' zei ik. Het klonk kinderachtig, vond ik achteraf – maar ik beet mijn tanden op elkaar.

'Nee, inderdaad,' gaf Chade doodleuk toe. 'Bolle,' vervolgde hij, 'je kunt gaan, als je wilt. Je klussen hier zijn allemaal klaar, geloof ik.'

Bolle tuitte zijn lippen, peinzend. 'Breng hout. Breng water. Haal ontbijt. Vervang kaarsen.' Hij peuterde even in zijn neus. 'Ja. Klussen klaar.' Hij maakte aanstalten om te vertrekken.

'Bolle,' zei ik.

Hij bleef staan en keek wrokkig mijn kant op.

'Wordt Bolle nog geslagen door de anderen? Pakken ze hem nog zijn geld af? Of gaat het nu beter?'

Hij fronste zijn voorhoofd en keek me vragend aan. 'Mijn geld afpakken?' Hij had iets schrikachtigs in zijn blik.

'De andere bedienden. Ze waren gewoon Bolle te slaan en zijn geld af te pakken, weet je nog?' Ik probeerde zijn woordkeus en intonatie te imiteren, maar het stimuleerde zijn geheugen niet. Veeleer leek het alsof hij in paniek raakte. 'Laat maar zitten,' zei ik snel. Mijn poging om hem duidelijk te maken dat hij me misschien iets verschuldigd was leek zijn

opinie over mij alleen maar verder verpest te hebben. Zijn onderlip hing ver naar beneden toen hij van me weg deinsde.

'Bolle, vergeet het dienblad niet,' bracht Chade hem vriendelijk in herinnering.

De bediende keek lelijk, maar kwam terug om het blad met de restanten van Chade's ontbijt te halen. Daarna verliet hij de kamer zo gehaast dat het leek alsof hij vreesde dat ik hem zou aanvallen.

Toen het wijnrek achter hem weer op zijn plaats was gedraaid, liet ik me in een stoel zakken. 'Wel?' vroeg ik Chade.

'Tja,' zei hij minzaam. 'Was je van plan het me ooit te vertellen?'

'Nee.' Ik leunde achterover in mijn stoel en concludeerde dat we op dit punt uitgepraat waren. Tijd voor een nieuw onderwerp. 'Ik zei daarstraks dat Plicht dringend iets met u wil bespreken. U zou beschikbaar moeten zijn.'

'Waar gaat het over?'

Ik keek hem recht aan. 'Ik denk dat de prins het beter rechtstreeks aan u kan vertellen, als hij dat wil.' Ik kon het niet laten eraan toe te voegen: 'Anders kunt u het natuurlijk altijd nog aan Bolle vragen.'

'Dan zal ik maar naar mijn eigen kamers gaan. Zo meteen. Fitz, verkeert Netel in enig gevaar?'

'Geen flauw idee.'

Ik zag dat hij zijn drift beheerste. ‘Je weet wat ik bedoel. Ze gebruikt het Vermogen, waar of niet? Zonder enige training. Toch heeft ze je gevonden. Of heb jij het initiatief tot dit contact genomen?’

Had ik dat gedaan? Ik wist het niet. Was ik in haar dromen binnengedrongen toen ze jonger was, precies zoals ik dat bij Plicht had gedaan? Had ik onbedoeld en onbewust de basis gelegd voor de Vermogensband die ze nu trachtte uit te bouwen? Ik dacht erover na, maar Chade zag mijn stilzwijgen aan voor koppigheid.

‘Fitz, hoe kun je zo kortzichtig zijn? Hoewel je beoogt haar te beschermen, breng je haar juist in gevaar. Netel zou hier moeten zijn, in de Hertenhorst, waar ze op passende manier onderwezen kan worden om haar talent onder controle te krijgen.’

‘En dienstbaar kan worden gemaakt aan de Zienerstroon.’

Hij keek me onbewogen aan. ‘Natuurlijk. Als deze magie een geschenk is dat bij haar bloedlijn hoort, dan is zulke dienst haar plicht. De twee gaan hand in hand. Of wil je haar dat ontzeggen omdat ook zij een bastaardkind is?’

Ik moest vechten om een woedeaanval te onderdrukken. Toen ik weer kon praten zei ik zacht: ‘Zo zie ik het niet – niet als het ontzeggen van iets. Ik probeer haar te beschermen.’

‘Je ziet het op die manier omdat je er helemaal op gespitst bent haar tot elke prijs uit de Hertenhorst weg te houden.

Maar welke verschrikkelijke bedreigingen hangen haar hier dan wel boven het hoofd? Dat ze in haar leven kennismaakt met dansen en muziek, met dichtkunst en schoonheid? Dat ze een jongeman van edele afkomst zou kunnen treffen, een goed huwelijk kan sluiten, een comfortabel leven kan leiden? En dat je kleinkinderen straks opgroeien op een plek waar jij ze zelf kunt zien?'

Hij liet het allemaal zo rationeel klinken dat ik me bijna een egoïst ging voelen. Ik zuchtte. 'Chade, Burrich heeft al duidelijk néé gezegd tegen de mogelijkheid om Netel naar de Hertenhorst te halen. Als je blijft aandringen of, erger nog, de zaak forceert, zal hij vermoeden dat er een reden is. En hoe kun je Netel duidelijk maken dat ze het Vermogen bezit, zonder dat ze zich vervolgens gaat afvragen waar die magie vandaan komt? Ze weet dat Mollie haar moeder is. Dan blijft alleen de afkomst van haar vader nog over...'

'Het Vermogen wordt soms aangetroffen bij kinderen die geen familie zijn van de Zieners. Ze kan het best via Mollie of Burrich hebben geërfd.'

'Maar geen van haar broers heeft het,' merkte ik op.

Chade sloeg gefrustreerd op het tafelblad. 'Ik heb het al vaker gezegd, je bent te voorzichtig, Fitz. Als nu eens dit, als nu eens dat... Je verstopt je voor gevaren die zich misschien nooit zullen voordoen. En als Netel ontdekte dat haar vader iemand uit de Zienerslijn is, zou dat dan zo vreselijk zijn?'

‘Als ze naar het hof kwam, en dan hoorde dat ze niet alleen een bastaardkind is, maar het bastaardkind van een bastaard-Ziener met de Wijsheid? Jazeker! Dan kan ze die echtgenoot van adellijke afkomst meteen weer vergeten. En wat zou het voor Mollie en Burrich en hun andere kinderen betekenen als dit verleden werd blootgelegd? En we kunnen Netel niet hierheen halen zonder dat Burrich vervolgens eens komt kijken hoe het met haar gaat. Ik weet dat ik sterk veranderd ben, maar noch mijn jaren, noch mijn littekens zullen Burrich misleiden. Hij zou me meteen herkennen en dat zou hem vernietigen. Of wilt u alles voor hem geheim houden? Wilt u Netel vragen haar moeder en vader niet te vertellen dat ze het Vermogen leert, en dat haar leraar een man is met een gebroken neus en een litteken op zijn gezicht? Nee, Chade. Ze kan veel beter blijven waar ze is, trouwen met een jonge boer van wie ze houdt, een kalm en geordend leven leiden.’

‘Het klinkt als een lieflijke pastorale,’ zei Chade. ‘Elke dochter van jou snakt natuurlijk naar een zo rustig en geregeld leventje, daarvan ben ik overtuigd.’ Het sarcasme droop van zijn stem, en hij vervolgde: ‘Maar haar plicht tegenover haar prins dan? Plicht heeft behoefte aan een coterie.’

‘Ik vind wel iemand anders voor hem,’ beloofde ik zonder erbij na te denken. ‘Iemand die even sterk is als zij, maar niet verwant met ons. Iemand die geen complicaties meebrengt.’

‘Zo iemand lijkt me nou niet écht gemakkelijk te vinden.’ Opeens keek hij nog kwader. ‘Of heb je kandidaten op het oog waarover je me nooit iets hebt gezegd?’

Het ontging me niet dat hij zichzelf niet aanbood. Dat smeulende houtblok liet ik dus onaangeroerd. ‘Chade, ik zweer u dat ik geen andere kandidaten ken. Alleen Bolle.’

‘Aha, je wilt hém dus trainen?’

De vraag was hatelijk bedoeld – een poging om me te laten toegeven dat er geen andere kandidaten waren. Ik wist dat Chade een vierkante weigering van me verwachtte. Bolle haatte me en was bovendien niet goed bij zijn verstand. Een minder gewenste student in het Vermogen kon ik me moeilijk voorstellen. Op Netel na. En misschien één ander iemand. Het was wanhoop die de volgende woorden aan mijn tong ontlokte: ‘Misschien is er nóg iemand.’

‘En daar heb je me niets over gezegd?’ Hij stond nu aan de rand van een driftaanval.

‘Ik wist het niet zeker. Nog steeds niet, trouwens. Pas sinds kort ben ik mezelf deze vraag gaan stellen. Ik ben hem jaren geleden tegengekomen. Het kan een gevaarlijk iemand zijn om te trainen. Nog gevaarlijker dan Bolle. Het is namelijk iemand die zélf zeer uitgesproken opvattingen heeft, en bovendien heeft hij de Wijsheid.’

‘Zijn naam?’ Het was een eis, geen vraag.

Ik haalde diep adem en stapte toen over de rand van de

afgrond. ‘Zwarte Rolf.’

Chade trok een lelijk gezicht. Hij kneep zijn ogen halfdicht en zocht de achterkamertjes van zijn geheugen af. ‘De man die destijds heeft aangeboden jou de Wijsheid te leren? Je kwam hem tegen toen je op weg was naar het Bergrijk...’

‘Precies. Hem bedoel ik.’ Chade was aanwezig geweest toen ik Kettricken pijnlijk nauwgezet verslag had gedaan van mijn reis door de Zes Hertogdommen om haar te vinden. ‘Hij gebruikte de Wijsheid op manieren die ik nooit had meegemaakt. Alleen hij leek bijna te kunnen verstaan wat Nachtogen en ik privé tegen elkaar zeiden. Bij geen andere Wijze ben ik die vaardigheid ooit tegengekomen. Sommigen konden wel opmerken óf we de Wijsheid gebruikten als we niet scherp opletten, maar wisten dan nooit wát we naar elkaar communiceerden. Rolf wel. Zelfs wanneer we ons best deden om het voor hem af te schermen, vermoedde ik altijd dat hij meer wist dan hij liet blijken. Hij kan zijn Wijsheid hebben gebruikt om ons te vinden en zijn Vermogen om mijn gedachten af te luisteren.’

‘Zou je dat niet hebben gevoeld?’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Ik héb het niet gevoeld. En misschien vergis ik me dus. En ik sta ook niet te popelen om Rolf op te zoeken om de waarheid te doorgronden.’

‘Dat zou niet eens kúnnen. Tot mijn spijt moet ik je

zeggen dat hij drie jaar geleden is gestorven. Hij kreeg koorts. Zijn einde kwam snel.'

Ik bleef roerloos staan, minder verbaasd door het nieuws zelf dan door het feit dat Chade dit wist. Toen liet ik me op een stoel zakken. Niet dat ik overweldigd was door verdriet – mijn relatie met Zwarte Rolf was altijd getroebleerd geweest – maar ik voelde spijt. Hij was verdwenen. Ik vroeg me af hoe Holly het zonder hem redde en hoe Hilda, zijn beer, op zijn dood had gereageerd. Even bleef ik naar de muur staren – ik zag een klein huisje, ergens ver weg. 'Hoe weet u dat?' wist ik tenslotte uit te brengen.

'Kom, kom, Fitz. Je sprak over hem in je verslag aan de koningin. En ik had zijn naam al eens eerder van jou gehoord – in een van je ijldromen, toen je herstelde van die infectie in je rug. Ik wist dus dat hij belangrijk was. En ik houd belangrijke mensen altijd in het oog.'

Het was zoiets als het spel met de stenen. Hij had zojuist een nieuwe pion op het bord gezet, een pion die mij zijn oude strategie onthulde. Ik vulde aan wat hij had verzwegen. 'Dus u weet dat ik daarheen ben teruggekeerd. Dat ik een poos bij hem heb gestudeerd.'

Hij knikte min of meer. 'Ik wist het niet zeker. Maar ik vermoedde dat jij het was. Ik hoorde dat nieuws met vreugde. Het laatste wat ik daarvóór over je had vernomen, was wat Spreeuw en Kettricken vertelden – dat ze je bij de

steengroeve hadden achtergelaten. Te horen dat je nog in leven was, gezond en wel... Maandenlang heb ik min of meer verwacht dat je bij me zou aankloppen. Ik had dolgraag uit jouw mond vernomen wat er was gebeurd nadat Veritas-als-Draak de steengroeve had verlaten. Er was zo veel wat we niet wisten! Ik heb me van dat weerzien wel honderd verschillende voorstellingen gemaakt. Maar je weet natuurlijk dat ik vergeefs op je heb gewacht. En tenslotte ging ik beseffen dat je nooit uit eigen wil naar ons zou terugkeren.' Hij zuchtte, terugdenkend aan dat oude verdriet, die oude teleurstelling. Toen besloot hij zacht: 'Maar toch was ik blij te horen dat je nog leefde.'

Die woorden waren geen verwijt, alleen een hernieuwde uitdrukking van zijn oude verdriet. Mijn keuze had hem pijn gedaan, maar hij had mijn recht op die keuze gerespecteerd. Na mijn periode bij Rolf had hij me natuurlijk door spionnen in het oog laten houden. Zij hadden niet geweten dat het FitzChevalric Ziener was die ze zochten, maar ongetwijfeld hadden ze me gevonden. Hoe had Spreeuw me anders kunnen opzoeken, al die jaren geleden? 'U hebt me voortdurend in het oog gehad, nietwaar?'

Hij keek naar het tafelblad en zei gemelijk: 'Een ander zou het zien als een beschermende hand boven je hoofd. Zoals ik daarnet al zei, Fitz, ik laat de sporen van belangrijke mensen altijd natrekken.' En alsof hij mijn gedachten had gelezen: 'Ik heb geprobeerd je met rust te laten, Fitz. Om je vrede te laten

vinden als dat kon, zelfs als dat betekende dat het mij buiten je leven sloot.'

Tien jaar geleden zou ik het verdriet in zijn stem niet hebben kunnen begrijpen. Ik had hem gezien als bemoeizuchtig en berekenend. Maar nu ikzelf een zoon had die al mijn adviezen aan zijn laars lapte, kon ik me voorstellen wat het hem had gekost om mij mijn eigen gang te laten gaan en mijn eigen keuzes te maken. Hij had zich waarschijnlijk gevoeld zoals ik nu ten opzichte van Pé – die kennelijk een verkeerde richting had gekozen. Maar Chade had me mijn gang laten gaan.

Ik kwam tot een spontaan besluit, waarmee ik Chade uit zijn evenwicht bracht. 'Chade, als u wilt zou ik kunnen proberen... Wilt u dat ik probeer u het Vermogen te leren?'

Zijn blik werd opeens ondoorgrondelijk. 'Aha, dus nu bied je het aan? Interessant. Maar ik geloof dat ik met mijn zelfstudie voldoende vorderingen maak. Nee, Fitz, ik wil niet dat je me les geeft.'

Ik boog mijn hoofd. Misschien verdiende ik zijn geringschatting. Toen haalde ik diep adem. 'Dan zal ik deze keer doen wat u vraagt. Ik zal Bolle onderwijzen. Zo sterk als hij is, zal hij misschien in zijn eentje een goede coterie voor de prins zijn.'

Even was hij sprakeloos. Toen glimlachte hij zuur. 'Dat betwijfel ik, Fitz. En jij betwijfelt het niet eens, je weet het zéker. Maar voorlopig zullen we het hierbij laten. Jij begint

Bolle les te geven, ik zal Netel laten waar ze is. Heb mijn dank. En nu moet ik gaan horen in welke nesten prins Plicht zich heeft gewerkt.' Hij stond op. Zo te zien deden zijn rug en knieën hem pijn. Ik zag hem gaan en zei niets meer.

Daarna daalde ik langzaam af naar heer Goudens kamers. Ik probeerde me te concentreren op de recente problemen van de prins, maar moest steeds denken aan het grotere probleem dat ik mezelf had bezorgd. Ik was nauwelijks in staat de prins les te geven – en dat was een bekwame, volgzame student. Ik mocht van geluk spreken als Bolle niet probeerde me te dóden wanneer ik hem les wilde geven. Maar er was nog iets ergers. Chade had me ernstig in verleiding gebracht – zoals alleen iemand die me door en door kende dat kon. Netel hier, in de Hertenhorst, waar ik haar dagelijks zou kunnen zien terwijl ze opbloeide tot een jonge vrouw, en waar ik discreet een gemakkelijker leven voor haar kon regelen dan Burrich en Mollie haar konden geven... Ik probeerde die gedachten ver van me af te zetten. Zelfzuchtig waren ze, sentimenteel!

In de geheime gangen maakte ik een kleine omweg naar een van de kijkgaten. Daar aarzelde ik even. Het zou de eerste keer zijn dat ik moedwillig ergens kwam spioneren. Maar toen nam ik plaats op de bestofte bank en gluurde in de kamer van de narkieza naar binnen.

Het geluk was met me. De ontbijtspullen stonden nog op

de tafel tussen Peottre en het meisje in. Beiden hadden maar weinig gegeten, zag ik. De oom had zijn rijkleding al aan, Elliania droeg een mooi jurkje, blauw en wit, met veel kant aan de mouwranden en kraag. Peottre schudde zijn zware hoofd. 'Nee, kleintje. Net als bij het vissen, moet je eerst een haak aanbrengen voordat je hem kunt manipuleren. Als je nu blijk geeft van je ongenoegen zal hij die bittere smaak ontwijken en gaat hij achter de fraaie veren en smakelijke eieren van een andere lokvogel aan. Je mag hem niet laten zien wat je voelt, Elli. Zet die belediging van je af. Doe alsof je er helemaal niets van hebt gemerkt.'

Ze legde haar lepel nogal wild op haar bord, waardoor er een druppel pap over de rand spatte. 'Dat kan ik niet. Ik heb me gisteravond met de uiterste inspanning kunnen beheersen, maar vandaag zou ik hem het liefste met een mes te lijf gaan, oom.'

'Daar zouden je moeder en je zusje heel weinig mee opschieten.' Hij had de woorden zacht uitgesproken, maar Elliania's gezicht was verstijfd alsof hij over dood en ziekte in de aangrenzende kamers had gesproken. Ze liet haar trotse kinnetje zakken en sloeg de lange wimpers van haar ogen neer. Ik voelde de enorme wilskracht die ze inzette om zich te beheersen.

'Ik zal doen wat ik moet doen, oom, voor ons moederhuis. Dat weet u. En álles wat ik moet doen om deze vis aan de

haak te slaan.' Toen ze naar hem opkeek had ze haar lippen strak en vastberaden op elkaar geknepen, maar er stonden tranen in haar ogen.

'Dat hoeft niet,' zei hij. 'Nog niet, en misschien nooit. Dat hoop ik.' Hij zuchtte. 'Maar je moet tegenover hem warmte tonen, Elli. Je mag hem niets laten blijken van je woede. Het verscheurt mijn hart dat ik het moet zeggen, maar je moet doen alsof zijn belediging je helemaal niet geraakt heeft. Glimlach naar hem. Doe alsof er niets is gebeurd.'

'Ze moet méér dan dat doen.' Ik zag niet wie het zei, maar ik herkende de stem van het dienstmeisje. Ze liep nu tot waar ik haar kon zien en ik bestudeerde haar beter dan ik de vorige keer had gedaan. Ze leek van mijn leeftijd en was eenvoudig gekleed, als een dienstmeisje, maar ze gedroeg zich alsof ze de baas was. Haar haren en ogen waren zwart. Ze had brede wangen en een kleine neus. Ze keek beiden hoofdschuddend aan. 'Ze moet zich bescheiden en gewillig opstellen.'

Ze zweeg. Ik zag hoe de spieren onder Peottre's gezicht verstrakten toen hij zijn tanden op elkaar beet. Het deed de vrouw glimlachen. Met duidelijk genoegen vervolgde ze: 'En je moet laten doorschemeren dat je misschien bereid bent je... aan hem te geven.' Toen liet ze haar stem dalen. 'Breng deze boerenprins aan je voeten, Elliania, en houd hem daar. Hij mag geen ander aankijken, geen ander zelfs maar overwégen als bedgenote, voordat hij getrouwd is. Hij moet

geheel en al de jouwe zijn. Je moet hem volledig in beslag nemen, naar lichaam en ziel. Je hebt de waarschuwing van de vrouwe gehoord. Als je hierin faalt, als hij een kind verwekt bij iemand anders, dan zijn jij en al de jouwen verdoemd.'

'Dat kán ik niet!' viel ze uit. Ze interpreteerde de geschokte blik van haar oom ten onrechte als een verwijt, want ze vervolgde op wanhopige toon: 'Ik heb het geprobeerd, oom Peottre. Echt waar. Ik heb voor hem gedanst, hem bedankt voor zijn geschenken en ik heb gedaan alsof ik geboeid werd door zijn saaie praatjes en boerse tongval. Maar dat is allemaal vergeefse moeite, want hij denkt dat ik een klein meisje ben. Hij kijkt op me neer als op een kind – gewoon iemand die door haar vader is aangeboden als ruilobject voor een verdrag.'

Haar oom leunde achterover in zijn stoel, duwde zijn onaangeroerde ontbijtbord van zich af en zuchtte diep. Toen keek hij de dienstmeid kwaad aan. 'Je hoort het, Henja. Ze heeft je walgelijke tactiek al uitgeprobeerd. Hij wénst haar niet. Hij is een jongen zonder vuur in zijn bloed. Ik weet niet wat we verder nog kunnen proberen.'

Elliania ging opeens rechtop zitten. 'Ik wel.' Ze stak haar kin naar voren en haar zwarte, inktzwarte ogen vonkten weer.

Hij schudde zijn hoofd. 'Elliania, je bent pas...'

'Ik ben geen kind meer! Geen klein meisje! Ik ben geen meisje meer sinds deze plicht mij is opgelegd. Je kunt me niet

als een kind behandelen en tegelijk van anderen verwachten dat ze me als een vrouw zien. Je kunt me niet kleden als een pop, en een gedrag opleggen als van het brave, snoezige nichtje van een of andere tante, en tegelijk verwachten dat de prins me aantrekkelijk vindt. Hij is aan dit hof opgegroeid, dag in, dag uit omringd en verwend door massa's aantrekkelijke meisjes. Als ik daaronder slechts een van de vele ben, ziet hij me niet eens stáán. Laat me doen wat ik moet doen. Als we doorgaan zoals nu, dat weten we beiden, zullen we falen. Dus laat het me op mijn manier proberen. Als ook dat mislukt, wat is er dan verloren?'

Hij keek haar een poos zwijgend aan. Ze ontweek zijn indringende blik en vulde de theekoppen die voor hen stonden. Ze bracht de hare naar haar lippen en nam een slok, nog steeds zonder hem aan te kijken. Toen hij sprak klonk er angst in zijn stem. 'Wat stel jij dan voor, mijn kind?'

Ze zette de theekop neer. 'Niet wat Henja voorstelt, als dat uw vrees is. Nee. Deze vrouw stelt voor dat u hem mijn leeftijd zegt. Vandaag. In het

aantal van zijn boerenjaren, niet in dat volgens onze Runen. En dat u me toestaat mij tenminste deze éne dag te gedragen en me te kleden zoals het iemand van ons moederhuis past, die beledigd is zoals ik door hem – die de schoonheid van een andere vrouw verkoos boven de mijne en het aan ieder verkondigde. Ik zal hem aan mijn voeten brengen, zoals u dat wenst. Niet met zoete woordjes, maar

met een zweep, zoals een hond als hij dat verdient.' 'Elliania! Nee, ik verbied het.' Het dienstmeisje sprak op bevelende toon.

Het was Peottre die daarop reageerde. Hij sprong overeind en hief zijn brede hand hoog in de lucht. 'Weg hier, vrouw! Uit mijn ogen, of je bent dood! Ik zweer het, vrouwe. Als ze niet meteen vertrekt, zal ik uw dienares doden.'

'Hier krijgt u spijt van,' snauwde Henja, maar ze verliet de kamer. Ik hoorde hoe ze de deur achter zich sloot.

Toen Peottre weer sprak klonk het kalm en weloverwogen, alsof hij Elliania van een afgrond probeerde weg te lokken. 'Ze heeft niet het recht zo tegen je te spreken. Maar ik wel, narkieza. Ik verbied het.'

'Echt waar?' vroeg ze effen, en ik wist dat Peottre had verloren.

Een klop op de deur, en haar vader kwam binnen. Hij begroette hen beiden, waarna Elliania zich bijna onmiddellijk verontschuldigde. Ze moest zich kleden voor een rit met de prins, later die ochtend. Meteen na haar vertrek begon haar vader te praten over een scheepslading die al een poos over tijd was. Peottre reageerde op het relaas, maar zijn blik keerde voortdurend terug naar de deur waarachter Elliania was verdwenen.

Niet lang daarna ging ik voorzichtig mijn bediendenkamer binnen en vandaar nóg voorzichtiger heer Goudens warme,

ruime vertrekken. Hij zat alleen aan tafel en was klaar met het nuttigen van zijn deel van het royale ontbijt dat hij ons dagelijks liet bezorgen. Het hele hof zou zich wel afvragen hoe hij zijn door hem geclaimde supergezonde eetlust kon blijven combineren met zijn slanke middel.

Zijn gouden blik ving me toen ik stilletjes de kamer betrad. 'Hm. Ga zitten, Fitz. Ik zal je geen goedemorgen wensen, want daar is het ondertussen veel te laat voor. Wil je me misschien vertellen waarom je er zo terneergeslagen uitziet?'

Liegen was zinloos. Ik ging tegenover hem aan de tafel zitten en pakte hapjes van het dienblad terwijl ik hem ondertussen meedeelde welke sociale blunder de prins had gemaakt. Er zat weinig anders op. Er waren zo veel getuigen geweest dat het verhaal hem al spoedig zou bereiken. Over Netel zei ik niets. Was ik misschien bang dat de nar het met Chade eens zou zijn? Ik weet het niet zeker, maar op dát moment wilde ik die zaak voor mezelf houden. Evenmin sprak ik over wat ik had waargenomen door het kijkgat.

Dat wilde ik eerst rustig overdenken alvorens het met iemand te delen.

Toen ik klaar was met vertellen knikte hij. 'Ik was gisteren niet in de speelzaal. Ik ben gaan luisteren naar een minstreel die onlangs van de Buiteneilanden gearriveerd is. Het verhaal heeft me echter al bereikt voordat ik naar bed ging. En ik ben

uitgenodigd om vanochtend met de prins uit rijden te gaan. Wil je mee?' Toen ik knikte, glimlachte de nar. Vervolgens depte heer Gouden zijn lippen met zijn servet. 'Nou, nou, wat een ongelukkige sociale uitglijer. Echt een smakelijke roddel. Ik vraag me af hoe koningin Kettricken en haar raadsheer het evenwicht denken te herstellen.'

Dat zou ik ook niet weten. Wel wist ik dat de nar deze turbulentie zou gebruiken om hier en daar te peilen waar iemands loyaliteit werkelijk lag. Samen ruimden we de ontbijtspullen op. Ik bracht het dienblad naar de keuken, waar ik korte tijd bleef rondhangen. Ja, de bedienden hadden het al over het incident, en ze vermoedden dat er tussen de prins en vrouwe Vince meer aan de hand was dan een spelletje met stenen. Iemand beweerde dat hij het tweetal al een paar avonden tevoren in de tuin had zien wandelen. Een ander keukenmeisje beweerde dat heer Shemshy zeer tevreden was. Ze had hem horen zeggen dat er geen echte obstakels waren voor een verbintenis. Het beviel me helemaal niets en ik haastte me naar boven om me te kleden voor de ochtendrit.

Bij mijn terugkeer in heer Goudens kamer bleek hij bezig de laatste hand te leggen aan zijn eigen kleding. Even vroeg ik me af of Jamailliaanse edelen zich werkelijk zo opzichtig uitdosten. Laag na laag van dure stoffen omhulde zijn slanke gestalte. Daar zou nog een dikke bontjas overheen gaan, die op een stoel al klaarlag. De nar had nooit goed tegen kou

gekund en heer Gouden had kennelijk last van hetzelfde kwaaltje. Hij plooide een bontkraag tot deze naar zijn smaak precies goed viel. Met zijn lange hand wees hij naar mijn kamertje – een verzoek om me te haasten – terwijl hijzelf zich nog in de spiegel bleef staan bekijken.

Ik wierp een blik naar binnen en zag de kleren die op mijn bed lagen. 'Maar ik bén al gekleed,' protesteerde ik.

'Niet naar mijn wens. Het is me opgevallen dat diverse jonge heren aan het hof zichzelf eveneens hebben voorzien van een lijfwacht annex bediende, in een bleke imitatie van mijn stijl. Het wordt tijd om eens te demonstreren dat een imitatie het niet haalt bij het origineel. Dus kleed je om, Tom Dassenkop.'

Ik wierp hem een verzengende blik toe en hij glimlachte engelachtig naar me.

De kleren waren in het blauw van de bediendenstand, maar van uitstekende kwaliteit. Ik herkende de hand van kleermaker Skrandon. Nu deze over mijn maten beschikte kon heer Gouden bij hem alle stijlvolle kleren laten maken die hij maar wenste. Het was mooie stof, en lekker warm. Daaraan merkte ik dat de nar wel degelijk aan mijn welbevinden had gedacht. Ook was hij zo vriendelijk geweest voor een snit te zorgen die me de kans gaf mijn armen en benen vrijelijk te bewegen. Maar wanneer ik een arm uitstak ontplooiden zich in mijn hemd inzetjes in diverse tinten blauw, ongeveer met

een effect als van een pauw die zijn veelkleurig gepluimde staart opzet. Ook stelde ik vast dat er op interessante plekken slimme zakjes waren aangebracht. Dat beviel me uitstekend, al had ik liever gezien dat de kleermaker van niets had geweten.

Alsof hij mijn gedachten had geraden, zei heer Gouden vanuit de andere kamer: 'Je zult zien dat ik Skrandon heb gevraagd een paar zakjes te maken om jou in staat te stellen een paar kleine, maar noodzakelijke dingetjes voor me mee te nemen, zoals reukzout, mijn digestieve kruiden, een paar van mijn toiletspulletjes en mijn reserve zakdoeken. Ik heb hem de precieze maten opgegeven.'

'Zeker, mijn heer,' antwoordde ik ernstig terwijl ik voortging de zakjes naar mijn eigen wens te vullen. Toen ik de wintermantel optilde kwam de sluitpost van mijn uitrusting aan het licht. De slagvanger en de schede van het zwaard waren zo uitbundig versierd dat het pijn deed aan mijn ogen, maar toen ik het zwaard trok kwam het fluisterend als de dood uit de schede en balanceerde het licht als een vogeltje op mijn vingers. Ik zuchtte en toen ik opkeek zag ik de nar in de omlijsting van de deuropening staan. De manier waarop ik keek beviel hem. Hij grijnsde om mijn verbazing. Ik schudde mijn hoofd. 'Mijn vaardigheid is een zwaard als dit niet waardig.'

'Je bent waardig het zwaard van Veritas openlijk te dragen.

Dit exemplaar is slechts een schrale compensatie.'

Het was een te groot iets om hem ervoor te bedanken. Hij zag me de zwaardgordel omdoen, en het zien ervan leek hem even veel genoegen te doen als mij het dragen ervan.

Toen we ons verzamelden om op de prins te wachten bleek het gezelschap groter te zijn dan ik had voorzien. Er stonden al diverse edelen naar Plicht uit te zien. De jonge Civil Bresinga was er ook. Hij was diep in gesprek met vrouwe Vince. Leek ze misnoegd, nu ze naar de gereedstaande paarden wees – een veel groter gezelschap dan waarop ze had menen te mogen hopen? Twee andere jongedames – zo te zien haar beste vriendinnen – leefden zichtbaar met haar mee. Zij allen begroetten heer Gouden warm. Het viel me op dat hij slechts enkele jaren ouder leek dan zij – een knappe, rijke en exotische edelman uit het buitenland, ergens in de twintig. Alle vrouwen kwamen dichter naar hem toe, babbelend, evenals drie edelmannen, waarvan er één familie was van Shemshy, naar zijn oren te oordelen. Vrouwe Vince was inmiddels kennelijk het centrum van haar eigen hofje. Als het haar lukte de prins voor zich te winnen zouden deze trouwe hovelingen samen met haar in status stijgen.

Bedienden hielden de teugels van de paarden. De zachte zetel voor Civils kat was nu leeg achter zijn zadel. Privé betwijfelde ik of hij het dier had achtergelaten in Galeton, zoals het verluidde. Geen Wijze zou vrijwillig zó lang van zijn

partnerdier gescheiden willen zijn. Waarschijnlijk zwierf de kat rond in de heuvelachtige omgeving en ging Civil er met regelmaat naar toe. Ik besloot hem bij een van die ontmoetingen eens te bespioneren. Misschien kon een confrontatie met hem en zijn kat me meer informatie opleveren over de gemeenschap van het Oude Bloed en over Civils banden met de Bonten.

Ik had geen tijd om hierover lang door te mijmeren. Ik nam Malta en Mijnzwarte over van een staljongen en hield ze aan de teugels, terwijl heer Gouden zich bij de anderen voegde die op de komst van de prins stonden te wachten. Het zou onhoffelijk zijn om naar de verzamelde edelen te staren, maar door naar de paarden te kijken kon ik afleiden wie er bij ons zouden zijn. Een merrie droeg een zo kostbaar tuig dat ze voor de koningin zelf bestemd moest zijn. Ook herkende ik het paard van Chade. Een bediende hield het aan de teugel in het centrum van de groep, naast het paard van de prins. Nog drie andere paarden waren opvallend rijk getuigd. Kennelijk gingen ook Arkon Bloedsnee en oom Peottre mee. Die voskleurige merrie met belletjes in haar manen moest voor de narkieza zijn.

Toen klonk er gelach en gepraat vanuit de hoofdingang en kwam de kern van het gezelschap naar buiten. De prins was oogverblindend gekleed in Hertensprongs blauw, afgezet met het witte vossenbont dat de kleur van zijn moeder was. De

koningin zelf had eveneens blauw en wit gekozen, en dit geaccentueerd met strepen in de kleur van guldenroede op haar mantel. Ondanks de helderheid van de kleuren, die zo mooi het blauw en wit van de winterse dag weerspiegelden, was het geheel van haar kleding de soberheid zelf in vergelijking tot de extravagante kleren van haar hovelingen. Chade zag er elegant uit in zijn diverse blauwtinten, afgezet met zwart. Hij droeg uitsluitend zilveren sieraden. De prins liep te glimlachen, maar ik zag aan zijn aarzeling bij de top van de trap hoe gestraft hij zich voelde omdat hij met zijn moeder en Chade moest praten in plaats van zich bij zijn leeftijdgenoten te kunnen voegen. Hij liet tegenover niemand blijken dat dit ritje geacht werd de prijs voor een onverstandige weddenschap te zijn. Door dat te ontkennen zou hij het belang ervan wellicht ook in de ogen van anderen kunnen devalueren. Vrouwe Vince keek glimlachend naar hem op en wist heel even zijn blik te vangen. Hij knikte beleefd, maar richtte zijn ogen toen meteen op Civil. Het knikje naar hem was precies gelijk aan het vorige. Waren vrouwe Vince's wangen nu een tikkeltje roder dan daarnet? Hij liep de trap pas af toen de koningin en Chade hem voorgingen, en hij bleef aan de zijde van zijn moeder.

Daarna verschenen er diverse Buiteneilandse kooplieden in het kielzog van Arkon Bloedsnee. Ze hadden de extravagante mode van de Hertenhorst overgenomen. Linten

en kantstroken wapperden als baniertjes om hen heen en de dikke bontjassen van hun moederland waren vervangen door dure stoffen uit Beijerstad en Jamaillia en nog exotischer havensteden. Kettricken, Chade en Plicht begroetten hen omstandig. Er werden vriendelijkheden uitgewisseld, opmerkingen over het weer, complimenten over de kleding en andere onbenullige beleefdheden. Het wachten was nog slechts op de narkieza en Peottre.

En we wachtten allemaal.

Het was een berekende manoeuvre, maar niettemin raakte ik er bijzonder door geprikkeld. Kettrickens blik dwaalde steeds af naar de deur. Plichts lachen om de grapjes van Chade begon geforceerd te klinken. Arkon keek kwaad en wisselde ruwe woorden met een man naast hem. Het oponthoud duurde lang genoeg om iedereen in te peperen: zo toont ze haar kwaadheid. Ze laat Plicht voor het front van zijn moeder en al zijn vrienden staan wachten tot het haar belieft zich te vertonen. En als ze op deze manier haar vader in verlegenheid bracht tegenover de koningin, zou dat dan wrijving veroorzaken? Juist toen ik Chade zag overleggen met Kettricken – misschien wilden ze een bediende sturen om de narkieza te vragen waar ze bleef – verscheen Peottre.

In contrast met de andere Buiteneilanders droeg hij wél de kleren van zijn moederland. Het effect was echter niet een van barbaarsheid, maar van zuiverheid. Zijn broek was van

leer, zijn mantel van dik bont. Zijn sieraden waren gemaakt van ivoor, goud en jade. De eenvoud van het geheel beduidde dat hij gereed was om uit te rijden, te vechten, te reizen of te jagen, en niet gehinderd wilde zijn door frutseltjes. Hij verscheen boven aan de trap en keek alsof hij het midden van een toneel had ingenomen. Hij zag er niet blij uit, maar daarom niet minder vastberaden. Terwijl hij daar stond, met zijn armen voor zijn borst, viel het hele gezelschap stil. Alle blikken waren op hem gericht. Toen hij zag dat dit het geval was begon hij zacht te spreken. Zijn stem klonk minzaam, maar had een ondertoon die geen tegenspraak duldde.

'De narkieza vraagt me bekend te maken dat leeftijden op Gods Runen anders worden berekend dan hier. Ze vreest dat onwetendheid op dit punt sommige mensen wellicht een verkeerd idee heeft gegeven van haar status onder haar eigen volk. Ze is volgens onze normen geen kind meer, en zelfs niet volgens de uwe, vermoed ik. Op onze eilanden, waar het leven harder is dan in uw aangename, vriendelijke contreien, denken we dat het ongeluk brengt een kind tot de familie te rekenen tijdens de eerste twaalf maanden, wanneer het leven nog zo broos en kwetsbaar is. Ook geven we een kind pas een naam nadat die cruciale twaalf maanden voorbij zijn. Volgens onze tijdrekening op Gods Runen is de narkieza pas elf jaar, bijna twaalf. Maar volgens uw berekening is ze twaalf, bijna dertien, dus bijna even oud als prins Plicht.'

De deur achter hem opende zich. Geen bediende te zien.

De narkieza zelf deed de deur achter zich dicht. Ze kwam naast Peottre staan. Ze droeg dezelfde soort kleren als hij en had al haar Hertensprongse franjes afgezworen. Haar rijbroek was van gevlekt zeehondenleer en haar vest van rood vossenbont. De mantel die van haar schouders tot op haar knieën hing was van wit hermelijn, waarbij de kleine zwarte staartjes als tressen dienden. Ze trok haar hoofdkap omhoog en glimlachte koeltjes naar beneden, naar ons. De kap was gemaakt van wolfsvacht. Terwijl ze ons vanuit zijn diepte observeerde zei ze: 'Ja, ik ben bijna van dezelfde leeftijd als prins Plicht. Leeftijden worden in ons land verschillend berekend. Zoals ook onze rangen verschillend zijn. Ik ontving weliswaar pas een naam toen ik een jaar oud was, maar vanaf het begin ben ik de narkieza geweest. Maar prins Plicht, zo heb ik begrepen, zal geen koning zijn, of zelfs maar kroonprins, voordat hij zeventien jaar is. Klopt dat?'

Ze vroeg het koningin Kettricken alsof ze het niet zeker wist, zoals ze daar boven aan de trap stond. Mijn koningin keek onverstoorbaar naar boven en antwoordde: 'Daar heb je gelijk in, narkieza. Mijn zoon wordt voor die titel pas klaar geacht wanneer hij de leeftijd van zeventien heeft bereikt.'

'Juist. Een boeiend verschil met de gewoonten in mijn land. Misschien geloven we bij ons meer in de kracht van de afstamming – een baby is al meteen datgene wat hij is en is daarom vanaf de eerste ademtocht zijn titel waardig. Maar u, in uw boerenwereld, wacht eerst af of de lijn wel goed

broedsel heeft opgeleverd. Ik begrijp het.'

Je kon het eigenlijk niet uitleggen als een belediging. Wegens haar buitenlandse accent en merkwaardige woordkeuze, kon het best een wat ongelukkige formulering van haar gedachten zijn geweest. Ik was echter zeker van niet. Zo goed als ik eveneens zeker wist dat de woorden die ze bij het afdalen van de trap tot Peottre richtte bedoeld waren om door iedereen te worden verstaan: 'Misschien moet ik maar wachten met trouwen tot we zeker weten dat de prins ooit koning wordt? Menigeen heeft naar een troon gestreefd, maar kwam voortijdig ten val. Misschien moeten we het huwelijk uitstellen tot zijn eigen volk vindt dat hij er klaar voor is.'

Kettrickens glimlach verdween niet, maar bevroor. Chade kneep zijn ogen heel even samen. Plicht was echter niet in staat de blos die op zijn gezicht opvlamde onder controle te houden. Ik vond dat ze op een keurige manier wraak had weten te nemen. Ze had hem vernederd, zoals hij dat met haar had gedaan, en nagenoeg voor hetzelfde publiek. Maar als ik had gemeend dat ze klaar met hem was, had ik het mis.

Toen de prins haar hoffelijk naderde om haar bij het opstijgen te helpen, wuifde ze hem weg en zei: 'Sta mijn oom toe me te helpen. Hij is een man van ervaring, zowel met paarden als met vrouwen. Als ik hulp nodig heb, voel ik me in zijn handen het veiligste.' Maar toen Peottre kwam aanlopen zei ze hem glimlachend dat ze best wel op eigen kracht te paard kon komen. 'Ik ben immers geen kind meer, weet u

nog?' En ze deed het, hoewel het grote paard veel hoger was dan de kleine paarden die ze op de Buiteneilanden gewend was.

Schrijlings te paard gezeten, reed ze tot bij Kettricken, met wie ze een levendige conversatie begon. De twee, beiden duur maar eenvoudig gekleed, boden een frappant contrast met de weelderige, opzichtige kleding die de rest van het gezelschap droeg. Wegens hun kleding leek het niet alleen alsof ze op een of andere manier bij elkaar hoorden, maar ook alsof zij de enigen waren die verstandige gedachten koesterden over een paardrit op een winterse dag. Elk van beiden zou, na een ongeluk dat tot mankheid van haar paard leidde, gemakkelijk door de sneeuw naar huis terug hebben kunnen lopen. Zonder die bedoeling te hebben, hadden ze hun opgetutte edelen, met hun ongemakkelijke kleren, eigenlijk voor gek gezet. Ik fronste mijn voorhoofd toen die gedachte tot me doordrong. Door net als Kettricken sober gekleed te gaan, en tevens trouw te blijven aan de gewoonten van haar eigen volk, claimde de narkieza een positie die gelijkwaardig was aan die van onze koningin.

Prins Plicht keek even in de richting van zijn jonge vrienden. Ik zag dat zijn blik die van Civil ontmoette en dat deze vragend zijn wenkbrauwen optrok, maar na een verwijtende blik van zijn moeder ging de prins meteen links naast de narkieza rijden. Ze schonk nauwelijks aandacht aan

hem. De paar keren dat ze zich in haar zadel draaide om iets tegen Plicht te zeggen deed ze dat met het air van iemand die beleefd haar best doet om een buitenstaander bij een gesprek te betrekken. Zijn bijdrage moest beperkt blijven tot een knikje of een glimlach, waarna ze hem weer negeerde.

Vlak achter hem reed Chade tussen Arkon Bloedsnee en Peottre Zwartwater in. Heer Gouden had zich onder de jonge vrienden van de prins gemengd, en ik reed daarachter. Het groepje reed dicht bij elkaar, vrolijk babbelend. Ik weet zeker dat prins Plicht zich ten volle bewust was van hun blikken op zijn rug, en dat ze bespraken hoe zijn verloofde hem te kijk had gezet en ook nu nog liever met zijn moeder dan met hem converseerde. Heer Gouden moedigde de commentaren handig aan door blijk te geven van oprechte belangstelling, maar zonder zelf met opinies voor de dag te komen. Ik merkte op dat vrouwe Vince weliswaar opgewekt meepraatte met haar vrienden en dat ze aandacht had voor Civil, maar dat haar blik vaak nieuwsgierig afdwaalde naar de gekleineerde prins. Ik vroeg me af of haar ambities van eigen makelij waren, of veeleer ingegeven door haar oom, heer Shemshy.

Even voelde ik me ontredderd, namelijk toen Plicht zich opeens door mijn afweerschermen heen naar binnen drong. Ik verdien dit niet! Het was een losse opmerking, maar zij doet alsof ik haar moedwillig heb beledigd. Had ik dat maar gedáán, begin ik nu bijna te denken!

Het doordringen van die gedachte was al een schok, maar

bijna nog erger was het dat ik heer Gouden opgeschrikt naar mij zag kijken, met een opgetrokken wenkbrauw, bijna alsof hij mij iets tegen hem had horen zeggen. En hij was niet de enige, hoewel zijn reactie de meest extreme was. Ook andere leden van het gezelschap keken onzeker om zich heen, alsof ze ergens in de verte een kreet hadden gehoord. Ik haalde diep adem, concentreerde mijn Vermogen tot een speldenpunt en reageerde naar de jongen toe.

Wees stil. Beheers je emoties en doe dit niet nóg eens. Elliania kan onmogelijk weten dat jij haar niet opzettelijk hebt vernederd. En zij is heus niet de enige die jou van boze opzet moet verdenken. Denk maar eens aan de jonge vrouwen die in de buurt van Civil rijden. Maar voor het overige moet je je gedachten nu voor jezelf houden. Je controle over het Vermogen is slecht wanneer je zo emotioneel bent. Op zulke momenten moet je ervan afzien het te gebruiken.

De prins boog zijn hoofd voor mijn strenge reprimande. Ik zag dat hij diep zuchtte, maar toen zijn schouders rechtte en zich oprichtte in zijn zadel. Hij keek om zich heen alsof hij de schoonheid van de dag nu pas goed zag.

Ik was zo vriendelijk hem een beetje troost te geven. Ik weet dat je dit niet verdient, maar soms moet een prins – of wie dan ook – iets verduren dat hij niet heeft verdiend. Zoals Elliania dat gisteravond heeft gedaan. Leer geduld te hebben en verdraag het nu maar.

Hij knikte, naar niemand in het bijzonder, en gaf toen antwoord op een van de schaarse opmerkingen die de

narkieza tot hem richtte.

Het was geen lange rit over de met sneeuw bedekte velden, maar in Plichts beleving ongetwijfeld wél. Hij droeg zijn straf nu als een man, maar toen het tijd was om af te stappen, ontmoette zijn blik even de mijne en zag ik hoe opgelucht hij zich voelde. Klaar. Het was voorbij. Hij had geboet voor zijn blunder de vorige avond, en nu zou alles weer worden zoals het was geweest.

Ik had hem kunnen zeggen dat het zó nooit werkt.

Hij steeg af en de narkieza naast hem deed vlot hetzelfde, voordat hij haar te hulp kon schieten. Ze wendde zich van hem af en hij pakte de teugels van het paard van zijn moeder om de belediging te verdoezelen. Elliania liet zich niet uit het veld slaan, liep naar Kettrickens stijgbeugel en bood haar de hand. De koningin kon de hulp niet afslaan en was voorts gedwongen samen met de jonge vrouw aan haar zijde de burcht binnen te lopen. Weer had Plicht geen andere keus dan achter de twee aan te gaan. Zelfs door mijn afweerwanden heen voelde ik hoe kwaad en gefrustreerd hij zich voelde. Ik leefde met hem mee, maar de leraar in me besefte dat ik hem moest bijbrengen zijn gedachten beter verborgen te houden.

Er was voor die middag amusement gepland – een stuk met gekostumeerde toneelspelers, op Jamailliaanse manier, dus niet met poppen. Ik zag niet goed hoe dat mogelijk was, maar heer Gouden had me verzekerd dat hij in zuidelijke steden veel van zulke stukken had zien opvoeren en dat je

allerlei slimme dingen kon doen om de kijkers van tekortkomingen af te leiden. Hij had zich verheugd op dit amusement en op de aankomst van het schip met de acteurs. De voortdurende oorlog tussen Beijerstad en Kwarts hinderde het verkeer van goederen en personen ernstig. De vloot van Kwarts was kennelijk weer een poos op afstand gezet, want er waren vandaag twee schepen uit het zuiden aangekomen en het gerucht ging dat er nog meer in aantocht waren. Ik had het gezicht van heer Gouden zien opklaren toen hij dat nieuws vernam. Heer Gouden deed de oorlog tegenover zijn vrienden weliswaar af als een ongemak, dat zijn aanvoer van abrikozenbrandewijn verstoorde, maar ik wist dat de schepen die aan de vloot van Kwarts ontkwamen vaak niet alleen brandewijn, maar ook pakketten met brieven voor hem bij zich hadden, welke de nar meteen meenam naar zijn privé-kamer. Ik vermoedde dat hij zich zorgen maakte om veel méér dan alleen drank en geld, maar hij zei nooit iets over de inhoud van die brieven en ik wist wel beter dan ernaar te informeren. Het tonen van nieuwsgierigheid was tegenover de nar altijd de snelste manier om hem zijn lippen op elkaar te laten persen.

Dus ik stond die middag vlak naast hem in een verduisterde zaal. Het verhaal was uitgesproken Jamailliaans, met veel edelen, priesters en intriges erin, en aan het einde verscheen hun tweehoofdige godheid om recht en orde te herstellen. Voor mij was het spel eerder verwarrend dan amusant. Ik kon niet wennen aan mensen die verschillende

rollen speelden. Een pop bezit geen eigen leven, alleen het leven dat hij in een spel heeft. Het was een desoriënterende ervaring een bediende op het toneel te zien die kort tevoren nog een priester was geweest. Ik kon me moeilijk op het verhaal concentreren omdat ik me voortdurend realiseerde dat de acteurs slechts mensen waren die allerlei rollen spéélden. Het kwam doordat het leed van de prins als een zware damp in de hele zaal hing. Hij deed het niet met opzet, maar zijn ellende sijpelde via het Vermogen uit hem weg als water uit een lekke waterzak. Op het toneel namen acteurs poses aan, ze maakten gebaren, riepen teksten, maar de prins zat stilletjes naast zijn moeder, eenzaam en verdrietig in zijn sociale ellende. In de afgelopen weken had de nieuwe ontspanning binnen de Hertenhorst hem in contact gebracht met vele jongelui van zijn eigen leeftijd. Via Civil had hij kameraadschap en de beginselen van het flirten leren kennen. Dat alles moest nu ernstig worden beknot ter wille van de politieke alliantie waar zijn moeder naar streefde. Ik voelde hoe hij piekerde over de onrechtvaardigheid en de dubieuze noodzaak van zo'n alliantie. Niet alleen had hij zich moeten verbinden tot een huwelijk met narkieza Elliania, hij moest bovendien doen alsof hij dat zelf graag wilde.

En dat was niet zo.

Later die avond gaf heer Gouden me een paar uurtjes vrij. Ik kleedde me om in gemakkelijke kleren en ging naar Varken aan het Spit in de stad. Na wat ik in de burcht had meegemaakt voelde ik me wat milder gestemd tegenover Pé's

amoureuze avontuur. Misschien hoorde het bij het grotere evenwicht in de wereld als geheel, zo mijmerde ik, dat Pé zich vrijelijk mocht uitleven in iets dat aan de prins volledig was ontzegd.

In Varken aan het Spit was het rustig. Ik was er nu vaak genoeg geweest om de vaste klanten te herkennen. Zij waren er, maar verder bijna niemand. Ongetwijfeld hielden de sneeuw en de naderende storm velen binnenshuis. Ik zag Pé nergens. Hoopvol dacht ik dat hij misschien al thuis was, in bed. Misschien was het nieuwe een beetje van het stadsleven af en had hij geleerd zijn dagen wat verstandiger in te delen. Ik zat in de hoek waar Pé en Svanja altijd graag zaten. Een jongen bracht me bier.

Mijn gepeins kwam abrupt tot een eind toen een man van middelbare leeftijd en met een rood gezicht de herberg binnenkwam. Hij droeg geen mantel of jas en hij was blootshoofds. Zijn donkere haren waren bespikkeld met sneeuwvlokken. Hij knikte driftig met zijn hoofd om de vlokken en druppels van zijn haren en zijn baard te schudden en keek toen kwaad naar mijn hoekje. Het leek hem te verbazen dat ik daar zat en hij wendde zich tot de herbergier, aan wie hij kwaad maar zacht iets vroeg. De man haalde zijn schouders op. Toen de nieuwkomer zijn vuisten balde en de vraag herhaalde, wees de herbergier snel naar mij, en zei er zachtjes iets bij.

De man draaide zich om, staarde me aan, kneep zijn ogen

samen en beende toen woedend naar mij toe. Ik ging staan, maar hield de tafel voorzichtigheidshalve tussen ons beiden in. Hij sloeg met beide vuisten op het gehavende tafelblad en vroeg op dwingende toon: 'Waar zijn ze?'

'Wie?' vroeg ik, maar tegen beter weten in. Ik wist wie hij bedoelde. Svanja's ogen leken op die van haar vader.

'Je weet wie. De herbergier zegt dat je hier vaker bij hen hebt gezeten. Mijn dochter Svanja en dat plattelandsjong met zijn duivelsogen, dat haar van haar ouderlijk huis heeft weggelokt. Jouw zoon, zegt de herbergier.' Meester Hartshorn liet het klinken als een beschuldiging.

'Hij heeft een naam. Pé. En inderdaad, hij is mijn zoon.' Ik was meteen kwaad, maar het was een koele kwaadheid, zo helder als ijs. Ik verplaatste mijn gewicht enigszins. Mocht hij me aanvallen, dan kon hij op mijn mes rekenen.

'Je zoon.' Hij zei het met minachting. 'Ik zou me schamen om het toe te geven. Waar zijn ze?'

Ik hoorde opeens de wanhoop achter de woede in zijn stem. Zo. Dus Svanja was niet thuis, en zij en Pé waren evenmin hier. Waar konden ze zijn, op een donkere, sneeuwrijke avond als deze? Ik kreeg sombere voorgevoelens, maar ik sprak rustig. 'Ik weet niet waar ze zijn, maar ik schaam me niet om Pé mijn zoon te noemen. Ook denk ik niet dat hij je dochter heeft "weggelokt" van wat dan ook. Eerderhet tegendeel, misschien. Jouw Svanja heeft

mijn zoon stadse maniertjes geleerd.'

'Hoe durf je!' brulde hij, en hij balde een vlezige vuist.

'Demp je stem en laat je hand zakken,' suggereerde ik op ijzige toon. 'Het eerste ter wille van je dochters reputatie, het tweede om je leven te redden.'

Mijn houding had het lelijke zwaard aan mijn zijde zichtbaar gemaakt. Zijn woede verdween niet, maar ik zag dat hij hem nu temperde met voorzichtigheid.

'Ga zitten,' nodigde ik hem uit, hoewel ik het meer als een bevel dan als een invitatie liet klinken. 'Beheers je. En laten we als vaders onder elkaar praten over onze zorgen.'

Langzaam trok hij een stoel naar zich toe, zonder zijn blik van me af te wenden. Al even langzaam nam ik weer plaats op mijn stoel. Het beviel me niet dat de andere klanten ons aanstaarden, maar daar was niets aan te doen. Even later repte een jongen zich naar onze tafel, zette vlug een beker bier voor meester Hartshorn neer en repte zich toen weer weg. Svanja's vader bekeek het bier misprijzend. 'Denk je dat ik hier met jou ga zitten drinken? Ik moet mijn dochter vinden, en wel zo snel mogelijk.'

'Dus ze is niet thuis bij je vrouw,' concludeerde ik.

'Nee.' Zijn volgende woorden klonken een beetje gesmoord omdat ze tevens een paar brokjes van zijn trots mee naar buiten trokken. 'Svanja had gezegd dat ze naar haar zolderkamer ging, maar een poosje later merkte ik dat ze een klusje onafgemaakt had gelaten. Ik riep haar naar beneden om

het af te maken, en toen ze niet reageerde klom ik naar boven. Ze was er niet.' De woorden leken zijn woede te ontwapenen. Ik hoorde alleen nog een teleurgestelde en bange vader. 'Ik kwam meteen hierheen.'

'Zelfs zonder jas of hoed. Ik snap het. Kan ze ergens anders heen zijn gegaan? Een oma, een vriendin?'

'We hebben geen familie in de stad. We zijn hier vorig jaar lente pas komen wonen. Svanja is niet het soort meisje dat vriendinnen maakt.' Met elk van zijn woorden leek zijn woede verder te wijken voor wanhoop.

Ik vermoedde toen dat Pé niet de eerste jongeman was die haar had behaagd en dat dit ook niet de eerste keer was dat haar vader haar na het vallen van de duisternis had moeten zoeken. Ik hield die conclusie voor me. Ik dronk mijn bier op. 'Ik weet maar één andere plaats om hem te zoeken. Kom mee, dan gaan we er samen heen. Het is waar mijn zoon in de kost is, omdat ik in de burcht werk.'

Hij liet zijn bier onaangeroerd, maar stond op toen ik dat deed. Blikken volgden ons toen we samen de herberg verlieten. Buiten, in het donker, was het heviger gaan sneeuwen. Hij boog zijn schouders en sloeg zijn armen om zich heen. Ik sprak hem tussen twee windvlagen door aan om de vraag te stellen die ik het meest vreesde. 'Ben je er helemaal tégen dat Pé je dochter het hof maakt?'

Ik kon zijn gezicht niet zien in het donker, maar zijn stem was een en al verontwaardiging. 'Ertegen? Natúúrlijk ben ik

dat. Hij heeft niet eens de moed gehad om bij me te komen, zijn naam te zeggen en zijn bedoelingen te verklaren. Maar als hij dat deed zou ik toch tegen blijven. Hij heeft haar gezegd dat hij een leerling is, maar waarom woont hij dan niet bij zijn meester in huis? En als het niettemin waar is, hoe kan hij dan een vrouw willen, zonder dat hij zelf geld verdient? Hij heeft het recht niet! Hij is volledig ongeschikt voor Svanja.'

En dan had hij Pé's ongelijke oogkleuren nog niet eens genoemd. In de opinie van deze man zou Pé zich nooit kunnen rehabiliteren.

Het was maar een korte wandeling tot bij Jinna. Ik klopte aan. Ik vreesde onze ontmoeting evenzeer als de constatering dat Pé en Svanja niet hier zouden zijn. Het duurde even voordat Jinna vanachter de gesloten deur antwoordde. 'Wie is daar?'

'Tom Dassenkop,' antwoordde ik. 'En Svanja's vader. We zijn op zoek naar Pé en Svanja.'

Jinna opende de bovenste helft van haar deur, een duidelijk teken van hoe diep ik in haar achting was gezakt. Ze keek meer naar meester Hartshorn dan naar mij. 'Ze zijn niet hier,' zei ze kortaf. 'En ik heb de twee ook nooit toegestaan hier samen te zijn, hoewel ik weinig kan doen om te verhinderen dat Svanja aan de deur klopt om naar Pé te vragen.' Ze keek me verwijtend aan. 'Ik heb Pé de hele avond niet gezien.' Ze

sloeg haar armen over elkaar. Ze hoefde niet te zeggen dat ze me had gewáárschuwd dat het zover zou komen. De beschuldiging sprak luid en duidelijk uit haar ogen. Ik kon het niet aanzien en wendde mijn blik af.

'Dan kan ik hem maar beter gaan zoeken,' mompelde ik, opeens beschaamd. Ik schaamde me niet alleen voor Pé's gedrag, maar ook voor dat van mijzelf. Ik had Jinna gekwetst en vanavond werd ik daar opeens mee geconfronteerd. De waarheid doorboorde me als een speer. Ik had het niet gedaan wegens verheven morele bezwaren, maar gewoon omdat ik bang was geweest. Ik had geweten dat ze een onderdeel van mijn leven zou worden dat ik niet onder controle zou hebben, zo min als ik Pé onder controle kon hebben.

'Die verdomde jongen! Hij stort mijn meisje in het verderf!' barstte Hartshorn opeens uit. Hij draaide zich om en beende woedend weg door de dwarrelende sneeuwvlokken. Op de grens van het licht vanuit Jinna's deuropening keek hij nog een keer om. Hij zwaaide met zijn vuist. 'Houd hem uit haar buurt! Houd je duivelse zoon uit de buurt van mijn Svanja!' Een paar stappen verderop was hij uit het licht verdwenen, opgeslokt door duisternis en wanhoop. Ik was graag achter hem aan gegaan, maar voelde me gevangen in het licht.

Ik haalde diep adem. 'Jinna, ik moet Pé vinden. Maar ik denk...'

'Wel, we weten allebei dat je hem niet zult vinden. En Svanja evenmin. Ik denk dat ze vannacht niet gevonden willen worden.' Ze zweeg even, maar voordat ik iets kon zeggen vervolgde ze op effen toon: 'En ik denk dat Rory Hartshorn gelijk heeft. Je moet Pé uit de buurt van Svanja houden. In het belang van iedereen. Maar ik heb geen idee hoe je dat voor elkaar moet krijgen. Je had je zoon beter niet zo de vrije hand kunnen geven, Tom Dassenkop. Ik hoop dat het voor hem nog niet te laat is.'

'Het is een goeie jongen,' hoorde ik mezelf zeggen. Het klonk als de slappe smoes van een man die zijn zoon ernstig heeft verwaarloosd.

'Precies. Daarom had hij van jouw kant beter verdiend. Welterusten, Tom Dassenkop.'

Ze sloot de deur en sloot me daardoor af van haar licht en warmte. Ik stond in het donker en er waaiden koude windvlagen om me heen. Sneeuwvlokken wurmden zich een weg door mijn smalle kraagopening.

Iets warms duwde tegen mijn enkel. Maak de deur open. De kat wil naar binnen.

Ik bukte me om hem te strelen. Er lag een laagje koude sneeuw op zijn vacht, maar eronder voelde ik de warmte van zijn lijf. Je zult je eigen weg naar binnen moeten zoeken, Fennel. Die deur gaat voor mij nooit meer open. Vaarwel.

Stommeling. Je hoeft het alleen maar te vragen. Zó! Hij ging op zijn achterpoten staan, miauwde luid en krabde over

het hout van de onderdeur.

Het geluid van zijn dwingelandij volgde me toen ik door de duisternis en de kou wegliep. Al vrijwel meteen daarna hoorde ik dat de deur werd geopend. Hij mocht binnen.

Tijdens mijn hele wandeling terug naar de Hertenhorst was ik jaloers op een kat.

9

Berichten uit Beijerstad

'Kwarts voorbij? Dan volle zeilen!' Dit oude gezegde berust op gedegen observaties. Wanneer je schip voorbij de steden en havens van Kwarts is, die zo oud zijn als het kwaad zelf, moet je alle zeilen bijzetten en je zo snel mogelijk verplaatsen. De Gedoemde Kust ten zuiden van Kwarts heet niet voor niets zo! Het water uit de Wilde Regenrivier doet je scheepsromp rotten en verbrandt de kelen van je bemanning. Het fruit uit die streek verzengt je mond en maakt blaren op je handen. Voorbij de Wilde Regenrivier moet je geen water meer nemen dat uit de binnenlanden afkomstig is. Na een dag wordt het groen en na drie dagen sist en borrelt het van slijmerig ongedierte. Daarna zul je die watertonnen nooit meer kunnen gebruiken. Zet je bemanning liever op krap rantsoen dan iemand toe te staan daar aan land te gaan, om welke reden ook – zelfs niet om een storm te ontwijken in een uitnodigende baai. Dromen en visioenen zullen de geest van je matrozen daar vergiftigen, en je schip zal worden geteisterd door moord, zelfmoord en onverklaarbare muiterij. Een baai die een veilige toevlucht lijkt te bieden blijkt nog vóór de nacht voorbij is een poel vol woeste

zeeslangen te zijn geworden. Waternimfen dansen op de kuiven van de golven en lokken je met hun blote borsten en zoete stemmen, maar de zeeman die toegeeft aan die verleiding wordt de diepte in getrokken als voer voor hun scherpgetande maatjes, die zich onder water verborgen houden. De enige veilige haven in die hele kuststrook is die van Beijerstad. Het is daar goed liggen, maar wees voorzichtig bij de kaden waar hun betoverde schepen liggen, die vloeken kunnen uitspreken over jouw schepen van gewoon hout. Blijf liever uit de buurt van die kaden. Ga voor anker in de Vaardersbaai en begeef je per sloep aan wal, en laat je schip ook op die wijze lossen en laden. Het water en voedsel van deze haven kan worden vertrouwd, maar sommige andere artikelen uit hun winkels zijn hoogst bizar en kunnen je reis misschien ongeluk brengen. In Beijerstad kan bijna alles worden gekocht en verkocht, en sommige goederen die je daar koopt zijn nergens anders in de hele wijde wereld te vinden. Houd je bemanning echter in de nabijheid van je schip en laat alleen je stuurman en zijn tweede man aan wal gaan om zich onder de stedelingen te mengen. Gewone ignorante zeelui kunnen daar maar beter geen voet aan land zetten, want lieden met weinig geestkracht en intellect raken daar gemakkelijk van slag. 'Als een man het kan verzinnen, dan is het in Beijerstad te koop,' heet het niet ten onrechte. Niet alles wat een man kan verzinnen is echter geschikt voor die man, en er wordt dan ook veel verkocht dat bepaald óngeschikt is. Wees ook op je hoede voor de geheime

mensen van dat land, die soms in de nacht te zien zijn. Het brengt gruwelijk ongeluk wanneer iemand van dat Gesluierde Volk het pad kruist van een kapitein die terugkeert naar zijn schip. Blijf de nacht na dat kwalijke voorteken maar liever aan wal en keer pas de volgende ochtend naar je schip terug, om vervolgens onmiddellijk weg te zeilen.

Verlaat achter Beijerstad de veiligheid van de binnenroute en breng je schip naar de Wilde Kant. Trotseer liever de stormen en het slechte weer dan het risico te lopen op een piraat te stuiten, of op de zeeslangen, nimfen of Anderen in die wateren, om over de schijngeulen en verraderlijke stromingen nog te zwijgen. Leg pas aan in een van de vele ruige havens van het corrupte Jamaillia. Houd ook daar je bemanning scherp in het oog, want die plaatsen staan erom bekend dat er zeelieden worden geronseld en ontvoerd.

Kapitein Banrops 'Advies aan Koopvaarders'

Ik legde voor prins Plicht een briefje in onze torenkamer. 'Morgen,' stond erop, meer niet. Nog voor de wisseling van de nachtwacht stond ik voor het bedrijf van meester Gindast. Vanuit spleten in de vensterluiken vielen lichtstrepen over de besneeuwde binnenhof. In die schemering waren leerlingen bezig hout en water te halen voor het huis van de meester en zijn werkplaats, en de sneeuw te verwijderen van het pad en de met zeildoek bedekte stapels hout. Ik keek vergeefs uit

naar Pé.

Licht had de dag al kleur gegeven toen hij eindelijk kwam opdagen. Ik zag onmiddellijk hoe hij de nacht had doorgebracht. Er was nog steeds een lichte verwondering in zijn blik, alsof hij zijn mazzel niet kon geloven, en hij waggelde bijna als een dronkeman. Had ik diezelfde uitstraling gehad, na de eerste nacht waarin Mollie zich aan mij had gegeven? Ik probeerde strengheid op te brengen en riep: 'Pé, even een paar woorden met jou!'

Hij glimlachte breed toen hij naar me toe kwam. 'Een paar dan, Tom. Ik ben al laat.'

De dag was blauw en wit om ons heen, de lucht was droog en koud, en mijn zoon stond me grijnzend aan te kijken. Ik voelde me een soort verrader toen ik zei: 'Ik weet best waarom je te laat bent. En Svanja's vader weet het ook. We hebben je gisteravond gezocht.'

Ik had verwacht dat hij beschaamd zou kijken, maar zijn grijns werd nog breder. Een grijns van mannen onder elkaar. 'Nou, ik ben blij dat jullie ons niet hebben gevonden.'

Ik voelde een irrationele aandrang hem te slaan en die uitdrukking van zijn gezicht te vegen. Het was alsof hij voor een brandende schuur stond te genieten van de warmte, zonder het gevaar voor hemzelf en Svanja te bevatten. Dát was in feite wat mij zo kwaad maakte, besefte ik opeens. Dat hij totaal niet leek te snappen hoezeer hij haar in gevaar bracht. Een deel van die woede moet in mijn stem zijn

geslopen toen ik hem probeerde duidelijk te maken waaraan hij haar had blootgesteld.

'Wel, dus meester Hartshorn heeft jullie evenmin gevonden. Maar ik neem aan dat hij Svanja opwacht wanneer ze thuiskomt.'

Als ik had gehoopt zijn opgetogenheid te blussen, was ik daar niet in geslaagd. 'Dat wist ze bij voorbaat,' zei hij kalm. 'En ze had besloten dat het dat waard was. Kijk niet zo ernstig, Tom. Ze weet hoe ze haar vader moet aanpakken. Het is allemaal in orde.'

'Het is ongetwijfeld van álles, maar in órde lijkt het me zeker niet!' Mijn stem was nu schor van kwaadheid. Hoe kon hij zo nonchalant zijn? 'Je denkt niet na, jongen. Wat doet het haar familie aan, hun dagelijkse leven, als ze ontdekken dat zij deze keuze heeft gemaakt? En wat doe je als ze zwanger raakt?'

De glimlach verdween nu eindelijk van zijn gezicht, maar hij stond me nog steeds onverschrokken aan te kijken. 'Dat is mijn probleem, zou ik zeggen, Tom. Ik ben nu oud genoeg om mijn eigen leven in de hand te nemen. Maar om je gerust te stellen: ze heeft me gezegd dat vrouwen manieren kennen om zoiets te verhinderen. Althans – tot we er klaar voor zijn, tot ik haar mijn vrouw kan maken.'

Misschien straffen de goden ons door ons oog in oog te brengen met onze eigen fouten: we zien dat onze kinderen in

dezelfde valkuilen storten als wijzelf. Bij alle zoete genot dat mijn gestolen uurtjes met Mollie ons hadden gebracht, er was een prijs te betalen geweest. Destijds had ik gemeend dat we die prijs – enkel en alleen het feit dat we onze liefde geheim moesten houden – samen betaalden. Mollie had meteen al beter geweten, begreep ik later met zekerheid. Zij had er veel meer voor moeten betalen dan ik. En als Burrich er niet was geweest om haar bescherming en onderdak te bieden, dan zou ook mijn dochter er veel meer voor hebben betaald dan ik. Misschien deed ze dat toch al een beetje, als afwijkend persoon in het gezin – een koekoek in dit nest van jongere broers. Ik vroeg me af of ik Pé hiervoor kon waarschuwen en of hij naar mij zou luisteren. Zelf had ik immers ook niet geluisterd naar Burrich of Veritas. Ik zette mijn woede opzij en sprak vanuit mijn angst voor hen beiden.

'Pé, luister alsjeblieft. Er bestaan voor vrouwen geen veilige en zekere manieren om conceptie te voorkomen. Alle middeltjes hebben een prijs en brengen een risico met zich mee. Elke keer dat je met haar slaapt zul je je afvragen: raakt ze hiervan in verwachting? Breng ik schande over mijn familie? Je weet dat ik je niet zou wegjagen om een fout die je had gemaakt, maar heeft Svanja diezelfde zekerheid? Jij moet haar beschermen, niet in geváár brengen! Jij vraagt van haar dat ze álles riskeert voor het genoegen van jullie samenzijn, maar zonder dat je haar iets kunt garanderen. Wat doe je als haar vader haar de deur wijst? Of slaat? Wat doe je als ze plotseling wordt verstoten en veracht door haar vrienden?

Hoe kun je daarvoor verantwoordelijk zijn?'

Er kwam een schaduw over zijn gezicht. Zijn koppigheid – die zich zelden manifesteerde – kreeg hem nu in zijn greep. Hij ademde een paar keer hijgend in en uit en toen kwamen zijn woorden als een explosie uit zijn mond. 'Als hij haar buiten de deur zet, neem ik haar op en zal ik doen wat nodig is om haar te onderhouden. Als hij haar slaat, zal ik hem doden. Als haar vrienden zich tegen haar keren, zijn het nooit echte vrienden geweest. Maak je er geen zorgen over, Tom Dassenkop. Het is nu mijn verantwoordelijkheid geworden.' Hij beet me de laatste woorden toe alsof ik, enkel door mijn zorgen uit te spreken, hem had verraden. Hij wendde zich van me af. 'Ik ben nu een man. Ik kan mijn eigen beslissingen nemen en mijn eigen weg gaan. En nu moet je me verontschuldigen. Ik moet aan het werk. En meester Gindast staat te popelen om me op zijn beurt een lesje in verantwoordelijkheid te geven.'

'Pé.' Ik liet het scherp klinken. Toen de jongen zich omdraaide, verrast door de bitsheid van mijn toon, dwong ik mezelf de rest van wat ik moest zeggen uit te spreken. 'Naar bed gaan met een meisje maakt je nog geen man. Je hebt geen recht dit te doen. Dat recht heb je pas als jullie beiden in staat zijn publiekelijk te verklaren dat jullie partners zijn, en kunnen zorgen voor eventuele kinderen die ter wereld komen. Je behoort haar niet meer te zien, Pé. Niet op deze manier. Als je niet snel haar vader opzoekt en hem recht in het gezicht kijkt, zul je nooit in staat zijn hem als man

tegenover man onder ogen te komen, en dan...'

Hij liep weg. Halverwege mijn betoog had hij zich doodleuk omgedraaid en was weggelopen. Ik stond hem verbluft na te kijken. Eerst dacht ik nog dat hij zou terugkomen en me vergeving zou vragen, en hulp bij het rechtzetten van zijn leven. Maar in plaats daarvan liep hij de werkplaats van meester Gindast in zonder nog eens om te kijken.

Ik bleef daar nog even in de sneeuw staan. Ik was niet kalm. Integendeel, de woede die in me ziedde leek heet genoeg om heel het winterse landschap om me heen te ontdooien. Mijn vuisten hingen gebald naast mijn lichaam. Ik geloof dat dit de eerste keer was dat ik zó kwaad was op Pé dat ik hem graag met mijn vuisten tot rede zou hebben gebracht. Ik stelde me al voor hoe ik hem uit de werkplaats naar buiten zou sleuren en hem zou dwingen zich rekenschap te geven van wat hij deed.

Maar toen draaide ik me om en slenterde weg. Zou ik op zijn leeftijd naar rede hebben geluisterd? Nee. Ik had zelf ook niet geluisterd, hoewel Patience me haarfijn had uitgelegd, keer op keer op keer, waarom ik bij Mollie uit de buurt moest blijven. Het besef verminderde mijn woede op Pé geenszins en evenmin mijn weerzin, ook achteraf weer, jegens de jongen die ikzelf was geweest. Ik voelde me voor gek staan, nu ik mijn pleegzoon precies dezelfde stomme en zelfzuchtige fout zag maken waaraan ikzelf me schuldig had

gemaakt. Net als ik toen, geloofde hij dat hun liefde alle risico's die ze namen rechtvaardigde, zonder erbij stil te staan dat misschien het kind de prijs zou moeten betalen voor hun ongeduld. Ik geloof dat ik op dat moment enig benul kreeg van de passie die de nar voortdreef. Hij geloofde dat de massieve kracht van de Witte Profeet en zijn Katalysator samen de toekomst in een ander spoor kon dwingen, wég van de eindeloze herhalingen van steeds weer hetzelfde. Hij geloofde dat sommige van onze daden ertoe konden leiden dat anderen ervan werden weerhouden fouten uit het verleden te herhalen.

Tegen de tijd dat ik in de Hertenhorst terug was en in de Vermogenstoren naar boven was geklommen was mijn ergste drift gekalmeerd, maar de doffe, ziekmakende last bleef me de hele verdere dag bedrukken. Ik was opgelucht dat Plicht het wachten had opgegeven. Hij had mijn briefje aangepast door een streep onder 'morgen' te zetten. De prins begon te leren subtiel te zijn. Misschien kon ik tenminste déze jongen vrijwaren van fouten uit het verleden. Die vluchtige gedachte maakte echter meteen dat ik me een lafaard voelde. Liet ik Pé dan in de steek? Liet ik hem maar voortmodderen op basis van zijn gebrekkige inzichten? Nee, besloot ik, dat niet. Maar ik had geen flauw idee hoe ik het probleem zou kunnen aanpakken.

Ik ging naar de vertrekken van heer Gouden en was juist op tijd om samen met de nar te ontbijten. Toen ik

binnenkwam zat hij echter niet te eten, maar peinzend te spelen met een corsage die hij tussen zijn duim en wijsvinger ronddraaide. Het was een ongebruikelijk boeketje, want het was een combinatie van witte kant en zwart lint. Het leek me een slim substituut, in dit jaargetijde zonder bloemen, en het deed me denken aan het oude geruite narrenpak, dat hij in dit seizoen steeds had gedragen. Hij zag me naar de corsage kijken en glimlachte om mijn verwondering, waarna hij het ding voorzichtig op zijn borst speldde. Hij wees naar het uitgestalde voedsel en zei: 'Ga zitten en eet snel. We zijn ontboden. Er is vanmorgen een schip aangekomen met een gezantschap van Beijerstad. En niet zo maar een schip, maar een van hun levende schepen, met een sprekend, bewegend boegbeeld erop. De Gouddons heet het, meen ik. Ik geloof niet dat ooit eerder een van die schepen zich in de wateren van Hertensprong heeft vertoond. De delegatie vertegenwoordigt de Beijerstadse Raad van Vaarders. Ze hebben dringend om een onderhoud met koningin Kettricken gevraagd, zo snel het haar past.'

Dat nieuws verbaasde me zeer. Gewoonlijk hadden de Zes Hertogdommen en Beijerstad slechts via individuele kooplieden contact met elkaar, niet op het niveau van hun raad en de Zieners. Ik probeerde me te herinneren of de stadstaat ooit een gezant had gestuurd ten tijde dat Vlijm koning was, maar gaf de poging op. Als kind had ik dat soort dingen niet allemaal geweten. Ik ging aan de tafel zitten. 'En jij moet erbij zijn?'

‘Op aandringen van adviseur Chade zullen we er beiden bij zijn. Niet zichtbaar, uiteraard. Je moet me meenemen door Chade’s labyrint. Hij is het me in eigen persoon komen zeggen. Ik ben opgewonden bij het vooruitzicht, moet ik bekennen. Afgezien van een glimp toen Kettricken en ik ’s nachts uit de burcht en bij Regaal vandaan vluchtten, heb ik geen van die gangen ooit gezien.’ Hij verheugde zich bij voorbaat.

Ik was geschokt. Natuurlijk wist hij van het bestaan van de geheime gangen, maar ik had nooit gedacht dat Chade hem toegang zou bieden. ‘Stemt de koningin hiermee in?’ vroeg ik, in een poging delicaat te zijn.

‘Ja, maar met tegenzin.’ Toen liet de nar zijn aristocratische air weer vallen en vervolgde: ‘Omdat ik een poos in Beijerstad heb gewoond en weet hoe hun raad werkt, hoopt Chade uit mijn interpretatie van hun woorden een dieper inzicht te krijgen. En jij bent natuurlijk een extra paar ogen en oren voor hem, en je kunt nuances opmerken die anders gemist zouden worden.’ Tijdens het praten vulde hij handig zijn bord en het mijne, waarvoor hij een klein dienblad gebruikte. Hij voorzag me royaal van gerookte vis, zachte kaas, vers brood en boter. Een pot thee stond midden op de tafel te dampen.

Ik ging naar mijn kamertje om mijn kopje te halen en toen ik daarmee terugkeerde vroeg ik: ‘Waarom kan de koningin je

niet gewoon uitnodigen om bij het gesprek aanwezig te zijn?'

De nar haalde zijn schouders op en vulde een vork met een flinke hap vis. Na een korte pauze zei hij: 'Denk je niet dat de Beijerstadse gezanten vreemd zouden opkijken als de koningin van de Zes Hertogdommen een buitenlandse edelman bleek te hebben uitgenodigd om hun eerste ontmoeting met haar bij te wonen?'

'Misschien wel, maar misschien ook niet. Ik geloof dat het decennia geleden is dat de Raad van Beijerstad voor het laatst een formele delegatie naar het hof van de Zes Hertogdommen heeft gestuurd. En we hebben tegenwoordig een koningin die uit het Bergrijk komt, een rijk dat compleet buiten hun blikveld ligt. Al begroette ze hen door te hunner ere kippen te laten slachten of rozenblaadjes over hun pad te strooien, daar zouden ze niet van opkijken. Wat ze ook doet, ze zullen aannemen dat het haar zede is en er beleefd op reageren.' Ik nam een slok thee en besloot nadrukkelijk: 'Dus ook op de aanwezigheid van een buitenlandse edelman.'

'Misschien.' Met tegenzin vervolgde hij: 'Maar ik heb eigen redenen om niet zichtbaar aanwezig te willen zijn.'

'Te weten?'

Hij nam de tijd en sneed eerst een stukje brood af, dat hij in zijn mond stak, waarna hij het wegspoelde met een slok thee. 'Te weten dat het hun misschien zou opvallen dat ik geen gelijkenis vertoon met enige Jamailliaanse edelman die

ze ooit hebben ontmoet. De Beijerstadse vaarders hebben veel meer handelscontacten met Jamaillia dan alle Zes Hertogdommen bij elkaar. Ze zouden mijn bedrog doorzien, en het bederven.'

Dat accepteerde ik, maar ik bleef me afvragen of dat de vollédige reden was. Ik vroeg hem niet of hij bang was dat iemand hem zou herkennen. Hij had me gezegd dat hij een poos in Beijerstad had gewoond. Zelfs nu hij zich kleedde als een edelman, was het fysieke uiterlijk van de nar van een zodanige uniekheid dat het misschien herinnerd zou worden door iemand die hem daar had gekend. De nar zag er trouwens ongelukkiger uit dan ik hem in lange tijd had gezien, dus ik besloot van onderwerp te veranderen.

'Wie zal er verder aanwezig zijn, zichtbaar, bij deze eerste ontvangst?'

'Ik weet het niet. Van ieder van de hertogdommen degene die momenteel zijn land aan het hof vertegenwoordigt, kan ik me voorstellen.' Hij nam nog een hap, kauwde peinzend, slikte en vervolgde: 'We zullen wel zien. Het kan een delicate toestand worden. Ik heb begrepen dat er boodschappen zijn uitgewisseld, maar dat het daarmee is misgegaan. Deze delegatie had eigenlijk al maanden geleden moeten arriveren, maar Kwarts heeft in die tijd zijn oorlogsinspanningen opgevoerd. De oorlog tussen Beijerstad en Kwarts heeft de hele scheepvaart ten zuiden van Schoof ernstig ontregeld. Ik

denk dat de koningin en Chade de hoop al hadden opgegeven.'

'Boodschappen?' Het was allemaal nieuw voor mij.

'Beijerstad heeft de koningin benaderd met het voorstel een alliantie aan te gaan om Kwarts eens en voor altijd te beteugelen. Als lokmiddel hebben ze haar handelsvoordelen in Beijerstad aangeboden en een nauwere relatie tussen de stad en het koninkrijk. Kettricken heeft dit terecht als een loos aanbod gezien. Er kan geen vrije handel bestaan zolang Kwarts de schepen van en naar Beijerstad kaapt en onderschept. Als Kwarts eenmaal is onderworpen zal Beijerstad weer open staan voor handel, ongeacht of de Zes Hertogdommen aan het verslaan van Kwarts hebben bijgedragen. Beijerstad leeft van de handel. Ze hebben niet eens voedsel genoeg om hun eigen magen te vullen. Welnu. Een koele calculatie leert dan dat de Zes Hertogdommen het risico lopen hun eigen geschillen met Kwarts te doen oplaaien, zonder dat ze er veel bij te winnen hebben. Derhalve heeft Kettricken hoffelijk geweigerd aan hun oorlog deel te nemen. Maar nu heeft de Beijerstadse Raad laten doorschemeren dat hij nog iets anders heeft aan te bieden, iets dat zo verbazingwekkend en geheim is dat ze het niet aan papier durven toe te vertrouwen. Vandaar deze delegatie. Een slimme truc om de nieuwsgierigheid van de koningin en haar edelen op te wekken. Ze zullen een gretig gehoor aantreffen. Zullen we snel eten en dan op weg gaan?'

We verdeelden het voedsel onder elkaar en daarna bracht

ik de bladen naar de keuken. Daar was alles in rep en roer. De onverwachte delegatie vereiste natuurlijk een eersteklas middagmaal en later op de dag een superieur diner. De oude kok Sara had zich zelfs hoogstpersoonlijk in het gewoel begeven en verkondigde dat ze het desnoods allemaal zélf zou doen, maar die Beijerstadse lui zouden nooit kunnen beweren dat ze in de Zes Hertogdommen niet wisten wat lekker eten was. Ik maakte me snel uit de voeten en ging terug naar heer Goudens kamers.

Zijn deur bleek afgegrendeld. Ik klopte aan en riep zacht mijn naam. De deur werd geopend, ik stapte naar binnen en sloot hem achter me, en stond toen perplex. Het was de nár die daar voor me stond! Niet de nar in de chique kleren van heer Gouden, maar de nar – bijna als twee druppels water – die ik had gekend toen we allebei nog jongens waren. Het kwam door het kostuum dat hij droeg: een strakke broek en een lange tuniek van effen zwarte stof. De enige sieraden die hij droeg waren zijn oorring en de kleine zwart-witte corsage. Zelfs zijn slippers waren zwart. Alleen zijn volwassen gestalte en zijn huidskleur leken veranderd sedert dat verre verleden. Ik verwachtte min of meer dat hij met een rattenkopje op een staf naar me zou zwaaien of een radslag zou maken. Bij het zien van mijn opgetrokken wenkbrauwen zei hij, bijna verlegen: ‘Ik wilde geen van de mooie kleren van heer Gouden in je stoffige labyrint riskeren. En ik kan me het

stilste bewegen in kleren die me gemakkelijk zitten.'

Ik gaf daar geen antwoord op, maar ik stak een kaars aan en overhandigde hem twee extra kaarsen. Ik ging hem voor naar mijn kamertje, sloot de deur achter ons en opende de geheime deur naar de gang. Zo bracht ik hem Chade's labyrint in. 'Waar ontvangt koningin Kettricken de delegatie?' vroeg ik hem – beter laat dan nooit.

'In de westelijke ontvangstzaal. Ik moest je van Chade zeggen dat je toegang zich in de buitenwand bevindt.'

'Aanwijzingen om er te komen zouden nuttiger zijn geweest. Enfin, we vinden het wel.'

Mijn optimisme bleek niet gerechtvaardigd. Het was een sector in het enorme netwerk van geheime gangen die ik nooit eerder had doorzocht. Ik bezorgde ons beiden frustraties door wel de kamer bóven de ontvangstzaal te vinden, en daarna de aangrenzende, alvorens te concluderen dat we een verdieping lager moesten zijn en daar onze weg naar de buitenwand dienden te zoeken. De gang bezat daar een krappe bocht, waar ik me slechts met moeite doorheen kon wringen. Toen we eindelijk onze gluurpost bereikten zaten we beiden onder de spinnenwebben. Het enige kijkgat bleek een smalle horizontale spleet te zijn. Ik schermde onze kaarsvlam af en trok toen het leren lapje omhoog dat de spleet aan onze kant afdekte. Half gebogen naast elkaar staande konden we er beiden tegelijk met één oog doorheen kijken. De ademhaling

van de nar, vlak naast mijn oor, leek overmatig luid te klinken en ik moest me inspannen om de woorden te verstaan, die slechts gedempt onze schuilplaats binnendrongen.

We waren laat. De delegatieleden waren al begroet. Ik kon Kettricken en Chade niet zien. Ik stelde me voor dat Kettricken op de hoge troon zat en dat Chade op een lagere trede van het podium stond. Vanuit onze positie hadden we uitzicht op de zaal, waarschijnlijk over de hoofden van mijn koningin en de prins heen. Op de achtergrond zagen we de hertogen en hertoginnen zitten, of degenen die hen aan het hof vertegenwoordigden. In het centrum van ons blikveld bevonden zich de vier gezanten uit Beijerstad. Zoals dat verwacht kon worden van een rijke handelsstad, waren dat geen hertogen of edelen, maar kooplieden. De rijkdom van hun kleding deed echter niet onder voor die van welke edele dan ook. Overal glinsterden juwelen en in de halve schemering binnen de zaal leek het wel alsof sommige van die juwelen van binnenuit licht uitstraalden. Een vrouw, ze was niet groot, droeg een stof die zich over haar lichaamsvormen uitgoot als een laagje water, zo soepel en verfijnd was het geweven. Een van de mannen droeg een vogel op zijn schouder, waarvan de veren elke tint van rood en oranje vertoonden, behalve die van zijn kopje, dat niet roodachtig was, maar een gerimpelde witte huid had. Het dier bezat een enorme zwart-blauwe snavel. Achter deze indrukwekkende kooplieden stond een rijtje van twee. Het waren waarschijnlijk

bedienden, ondanks hun dure kleren. Zij droegen dozen en manden met geschenken. Een ervan was een vrouw met een getatoeëerd gezicht. De aard van de tatoeage was niet te onderscheiden – geen afbeelding of embleem, slechts een reeks ogenschijnlijk lukrake krassen. Ik wist dat dit betekende dat ze een slavin was geweest. Elke kras was het symbool van een vroegere eigenaar. Ik vroeg me af wat ze had gedaan om zo vaak doorverkocht te worden. De andere bediende droeg een hoofdkap en een sluier. De stof van zijn kleren was zwaar en kostbaar en de sluier voor zijn gezicht bestond uit dikke, maar delicaat gekloste kant. Ik kon zijn gelaatstrekken niet zien. Zelfs zijn handen waren door handschoenen verhuld, als om te verzekeren dat niemand zijn huid te zien kreeg. Ik voelde me daar ongemakkelijk bij en besloot deze persoon het scherpst in het oog te houden.

We waren juist op tijd om de overhandiging van de geschenken aan te zien. In totaal waren het er vijf en ze werden gepresenteerd in een volgorde die naar een climax leidde. Het ging gepaard met bloemrijke woorden en elegante complimenten, alsof de gunst van de koningin gekocht kon worden met uitgekiende woorden en vleierij. Ik had mijn bedenkingen bij die praatjes, maar de geschenken zelf fascineerden me. Het eerste was een glazen pot met een parfum. Toen de getatoeëerde bediende naar voren stapte om het aan koningin Kettricken te overhandigen, legde een lange vrouw uit dat de vloeistof zelfs de meest rusteloze slaper

aangename dromen zou bezorgen. Dat van die dromen kon ik niet verifiëren, maar toen ze eventjes de stop van de pot trok, drong de geur vanuit de hal zelfs tot de holte door waarin de nar en ik ons verborgen hielden. Het was geen zwaar aroma – eerder een bloesemlucht zoals die uit een zomertuin kan komen aanwaaien. Desalniettemin zag ik meteen effecten op de gezichten van de edelen achter in de zaal: het leek alsof hun glimlach breder werd en hun voorhoofd minder diep gegroefd door rimpels. Het leek alsof ik mezelf ook minder bezorgd voelde.

'Een verdovend middel?' vroeg ik fluisterend aan de nar.

'Nee, gewoon een parfum. Een geurtje uit een milder land.' Er speelde een glimlachje om zijn lippen. 'Ik heb die geur als kind gekend. Ze hebben vér gereisd om die te halen!'

De volgende bediende zette een kistje aan de voeten van de koningin. Hij haalde er een snoer tinkelende voorwerpjes uit, zoals die in menige tuin hangen, behalve dat deze niet van metaal waren, maar van stukjes glas van verschillende grootte. Hij hield ze stil met zijn hand, maar na een signaal van de man met de papegaai bracht hij ze met een rukje aan het rinkelen – een subtiel, hoog belletjesgeluid van zoete, zilverachtige tonen, die na een willekeurig begin overgingen in een lieflijke melodie. De bediende bracht het geluid abrupt tot zwijgen, veel te snel naar mijn smaak, maar na een nieuw rukje aan het snoer volgde een andere tinkelende melodie, zo verschillend van de eerste als knetterend haardvuur verschilt

van het klateren van een beekje. Hij liet dit wijsje voortspelen en het toonde geen tekenen dat het ooit uit zichzelf zou ophouden. Toen de bediende het tenslotte tot stilte had gebracht zei de man met de papegaai: 'Goede koningin Kettricken, edelste vrouwe van het Bergrijk en de Zes Hertogdommen, wij hopen dat dit geluid u behaagt. Niemand weet precies hoeveel melodieën deze belletjes in zich hebben. Telkens wanneer ze de vrijheid krijgen lijken ze een verschillend lied ten gehore te brengen. Hoe uitgestrekt uw landen ook zijn, en hoe verfijnd uw smaak ongetwijfeld is, wij hopen dat u dit bescheiden geschenk passend zult vinden.'

Kettricken moet een instemmend teken hebben gegeven, want de belletjes gingen terug in hun doos en werden naar haar toe gebracht.

Het derde geschenk was een lap stof, van dezelfde soort, maar niet tint, als de stof die de ene vrouw zelf droeg. De opgevouwen lap werd uit een kistje gehaald, maar toen de man met de papegaai en de korte vrouw naar voren stapten om hem van de bediende over te nemen, ontvouwde de lap zich vanzelf, en nog eens, en nog eens, tot hij groot genoeg was om een lange tafel in de zaal te bedekken en aan alle kanten tot op de vloer te hangen. De stof glansde wanneer hij bewoog en vertoonde dan alle kleuren blauw – van een bleke zomerse hemel tot het diepste violet. En daarna liet hij zich moeiteloos opvouwen tot een compact pakketje dat gemakkelijk in het kistje paste. Ook dit werd voor de

koningin neergezet. Het vierde cadeau was een set bellen die in een toonladder waren geplaatst. Het geluid ervan klonk fraai, maar niet meer dan dat. Het verbazende was echter dat het metaal waarvan ze waren gemaakt oplichtte wanneer de bel geluid maakte.

'Dit is jidzin, hoogmogende koningin Kettricken, soeverein van de Zes Hertogdommen en erfopvolgster van de troon van het Bergrijk,' zei de kleine vrouw. 'Dit is een schat die slechts uit Beijerstad zelf afkomstig kan zijn. Wij vinden dat u niets minder dan het beste dat wij kunnen bieden waardig bent. Jidzin behoort tot onze unieke schatten. Zoals ook deze.' Ze gebaarde met haar hand en de gesluierde man stapte naar voren. 'Vlamjuwelen, goede koningin Kettricken. Uitermate uniek, voor een uitermate unieke koningin.'

Mijn spieren spanden zich toen de man met de sluier naar het podium met koningin Kettricken en prins Plicht liep. Chade was er ook, moest ik mezelf in herinnering brengen, hoewel mijn maag nog krampneigingen leek te hebben. De oude moordenaar was natuurlijk even scherp op zijn hoede als ik. Hij zou ervoor zorgen dat de koningin en de prins niets overkwam. Toch gaf ik de prins voor alle zekerheid een waarschuwing.

Wees voorzichtig.

Doe ik.

Ik had niet verwacht dat de prins op mijn

Vermogenscontact zou reageren. Zijn antwoord was een wijde waaier, niet een zorgvuldig gerichte mededeling. Mijn nekhaartjes gingen dan ook overeind staan toen ik de gesluierde man zag reageren alsof iemand hem een por had gegeven. Even bleef hij daarna roerloos staan. Ik voelde iets dat van zijn kant kwam – een soort reiken waar ik geen naam voor had.

Sst! Ik maande mijn prins tot voorzichtigheid. Laat niets meer horen!

Graag had ik het gezicht van de gesluierde gezien. Keek hij naar mijn prins? Keek hij om zich heen in de zaal, op zoek naar mij?

Wie het ook was, zijn zelfbeheersing was meesterlijk. Hij had zijn abrupte stilstaan de schijn van een ceremoniële pauze gegeven. Nu boog hij diep en overhandigde zijn geschenk, althans: hij zette het kistje op het podium. Na een streling door zijn hand leek het zich vanzelf te openen. Vervolgens haalde hij er een kleiner doosje uit. Nadat het was geopend bleek het een gouden halsring te bevatten, die was bezet met edelstenen. Hij hield de band omhoog voor de koningin en vervolgens voor de andere aanwezigen in de zaal, en terwijl hij dat deed schudde hij even met het sieraad, waarna alle stenen opeens glinsterend tot leven kwamen en in de schemerige zaal een onaards blauw licht uitstraalden. Terwijl hij zich weer omdraaide naar de koningin, om haar de halsring te presenteren, hoorde ik de nar zijn adem inhouden,

zo geïmponeerd was hij door de schoonheid van het sieraad. De gesluierde man sprak helder en duidelijk, ondanks de sluier, en zijn stem klonk jong – bijna als die van een jongen. 'De blauwe zijn de zeldzaamste van alle vlamstenen, hoogmogende koningin. Ze zijn speciaal voor u uitgekozen, in de kleur van het hertogdom Hertensprong. En ook voor de edele en hoogmogende heersers van uw andere vijf hertogdommen...'

Er klonken verraste geluiden uit de zaal toen de man nog vijf doosjes uit het kistje tilde. Deze bevatten halsbanden die smaller waren, en niet van goud, maar van zilver. En iedere band bevatte slechts één edelsteen, maar dan wel een adembenemend fraai exemplaar. Iemand had hier een degelijke studie van gemaakt, want elke steen had precies de kleur van het hertogdom waarvoor hij bestemd was, met zelfs de juiste nuance – het bleke geel van de bloem van Holt versus het diepere goudgeel van Dracht. Nadat de koningin haar sieraad had aanvaard begaf de gesluierde bediende zich naar de verzamelde edelen, die hij ieder na een diepe buiging het voor hen bestemde geschenk uit Beijerstad overhandigde. Hij mocht dan vreemd gekleed gaan, maar niemand weigerde het cadeau.

Terwijl dit voortduurde, bestudeerde ik de andere gezanten uit Beijerstad. 'Wie is hun leider?' fluisterde ik zachtjes voor me uit, want niemand leek die rol te spelen. De nar voelde zich aangesproken.

‘Zie je die vrouw met de groene ogen, de grootste van de twee dames?’ fluisterde hij zachtjes in mijn oor. ‘Ik geloof dat haar naam Serilla is. Ze kwam oorspronkelijk uit Jamaillia en was een concubine van de satraap. Dat wil zeggen: een adviseur van de heerser over heel Jamaillia, expert op haar specifieke terrein. Het hare was Beijerstad en het gebied eromheen. Ze kwam onder hoogst merkwaardige omstandigheden naar Beijerstad en is sindsdien daar gebleven. Volgens de roddels was ze totaal in ongenade gevallen bij de satraap, en had hij haar min of meer naar Beijerstad verbánnen. Sommigen zeggen dat ze had geprobeerd hem uit zijn macht te ontzetten. Maar in plaats van haar verbanning als een straf op te vatten, heeft ze van Beijerstad haar nieuwe vaderland gemaakt. Ze heeft de status van professioneel onderhandelaar namens de vaarders weten te bereiken, want ondanks haar ruzie met de satraap kent ze zowel Jamaillia als Beijerstad zo goed dat Beijerstad sindsdien een veel sterkere positie aan de onderhandelingstafel heeft gekregen.’

‘Sst,’ onderbrak ik hem toen. Ik vroeg me af hoe hij dat allemaal wist en wilde er meer over horen, maar dat kon wachten tot later. Nu moest ik me concentreren op alle nuances van wat er in de zaal werd gezegd. Hij zweeg, maar ik voelde zijn opwinding. Zijn koele wang drukte tegen de mijne terwijl we samen door de nauwe spleet tuurden. Hij legde een hand op mijn schouder om steun te vinden, maar ik voelde

de trillingen van zijn onderdrukte spanning. Kennelijk had deze hele vertoning voor hem een diepere betekenis. Later zou ik hem vragen wie de anderen waren, maar nu moest ik me concentreren op de scène die zich voor mijn ogen afspeelde. Helaas kon ik de koningin, de prins en Chade niet zien.

Ik luisterde naar het dankwoord van de koningin en de woorden waarmee ze haar gasten welkom heette. Zij gebruikte eenvoudige taal. Ze onthield zich van gezochte complimenten en opgesmukte titels, maar beperkte zich tot eenvoudige, eerlijke woorden. Ze was aangenaam verrast door dit langverwachte bezoek. Ze hoopte dat ze zouden genieten van hun verblijf in de Hertenhorst en dat deze delegatie een voorbode was van een opener communicatie tussen de Zes Hertogdommen en Beijerstad. De grootste vrouw, Serilla, stond ernstig en aandachtig te luisteren naar wat de koningin zei. De getatoeëerde vrouw kneep haar lippen op elkaar, kennelijk om een repliek ongezegd te laten. De man naast haar wierp haar een bezorgde blik toe. Het was een gedrongen type met brede schouders en kortgeknipt krullerig haar boven een verweerd gezicht. Kennelijk was hij fysiek werk gewend en wilde hij liever iets doen dan door eindeloze plichtplegingen en protocollen te moeten waden. Terwijl hij wachtte tot de koningin was uitgesproken, balde hij telkens weer zijn vuisten en ontspande ze dan weer. De vogel op zijn schouder gedroeg zich bijna even onrustig. De andere man, een magere, studeerkamerachtige figuur, was veeleer van het

type dat Serilla was. Hij liet Kettricken het tempo van de bijeenkomst bepalen.

Serilla was degene die sprak toen Kettrickens stem zweeg. Zij dankte op haar beurt de koningin en alle Zes Hertogdommen voor de hartelijke ontvangst die hun was bereid. Ze zei dat ze allen uitzagen naar de kans op een rustig verblijf in ons vreedzame land, ver weg van de oorlogsgruwelen die Kwarts hun vaderland dwingend oplegde. Ze praatte even door over alles wat ze moesten verduren – de willekeurige aanvallen op hun schepen, die alle handel verstoorden, het levensbloed van Beijerstad, en de ontberingen die dit veroorzaakte in de stad, die immers de handel nodig had om haar bevolking te voeden. En ze repte van overvallen door Kwarts op nederzettingen van Beijerstad.

'Ik dacht dat ze helemaal geen nederzettingen hádden,' fluisterde ik de nar in het oor.

'Niet veel, maar toen hun bevolking sterk begon te groeien, wegens de bevrijde slaven, hebben ze elders naar bruikbare landbouwgrond omgekeken.'

'Bevrijde slaven?'

'Sst.' Nu was het de nar die stilte vroeg. Hij had gelijk. Mijn vragen konden wachten tot later. Ik leunde met mijn voorhoofd tegen het koude gesteente van de muur.

Serilla gaf een beknopte lijst van de huidige grieven van Beijerstad tegenover Kwarts. De meeste daarvan waren oud,

en ik kende ze al, en de meeste waren identiek aan de problemen die onze eigen hertogdommen hadden met die graaierige buurman in het zuiden: overvallen, grensconflicten, intimidatie, piraterij, belachelijke tolheffingen en belastingen voor degenen die probeerden in dat land handel te drijven. Maar toen vervolgde ze haar relaas met het verhaal dat Beijerstad zich was gaan verzetten tegen corrupte Kwartsinvloeden in de eigen stad, onder meer door alle slaven binnen haar gebied vrijheid te geven en de kans te bieden volledige burgers van Beijerstad te worden. Beijerstad stond in haar haven geen slavenschepen meer toe, ongeacht of ze op weg waren naar Jamaillia in het zuiden of Kwarts in het noorden. Krachtens een overeenkomst met nieuwe bondgenoten van de stad, de zogeheten Pirateneilanden, werden slavenschepen die in Beijerstad aanlegden aangehouden. De lading werd geconfisqueerd, de slaven kregen de vrijheid. Deze verstoring van de slavenhandel was een hoofdpunt in het conflict met Kwarts en had ook nieuwe actualiteit gegeven aan een oude vraag, namelijk waar de grens tussen Beijerstad en Kwarts nu eigenlijk precies lag. Ze hoopte dat, wat beide kwesties betrof, de Zes Hertogdommen de legitimiteit van Beijerstads positie zouden erkennen. Ze wist dat het hertogdom Schoof ontsnapte slaven opving en behandelde als vrije mensen, en dat Schoof vaak had geleden onder onrechtmatige pogingen

van Kwarts om delen van dat hertogdom te claimen. Mochten ze dan wellicht hopen dat de Zes Hertogdommen nu zouden toestaan wat hun eerdere gezanten al hadden voorgesteld aan de hooggeboren en doorluchtige koningin Kettricken? Een alliantie, en steun in de oorlog met Kwarts? In ruil hadden Beijerstad en haar bondgenoot veel te bieden aan de Zes Hertogdommen. Vrije handel met Beijerstad en een aandeel in de gunstige handelsafspraken tussen de stad en de zogeheten Pirateneilanden zouden voor iedereen zeer profijtelijk zijn. De geschenken die ze vandaag hadden overhandigd vertegenwoordigden slechts een fractie van de veelheid aan goederen die voor de bevolking van de Zes Hertogdommen ter beschikking zouden komen.

Koningin Kettricken liet haar ongehinderd uitpraten, maar aan het einde van Serilla's toespraak had ze ons nog steeds niets nieuws aangeboden. Het was Chade, in zijn rol van adviseur, die hierop attendeerde. De wonderen van de vrije handel waren welbekend, en zeer te waarderen, maar toch niet toereikend om ervoor aan een oorlog deel te nemen. Hij besloot met: 'Onze geliefde en geëerde koningin Kettricken moet altijd het welbevinden van haar eigen volk op de voorgrond plaatsen. U weet dat onze verhouding met Kwarts een ongemakkelijke is, om het zacht uit te drukken. Wij hebben vele grieven tegenover hen, maar toch hebben we nagelaten ronduit en volledig met dat land in oorlog te gaan. We kennen hier allemaal het gezegde dat er vroeg of laat

altijd oorlog met Kwarts zal zijn, want het zijn daar twistzieke lieden. Maar oorlog is duur en verwoestend. Oorlog laat is daarom bijna altijd beter dan oorlog vroeg. Waarom zouden de Zes Hertogdommen de volle wraak van Kwarts riskeren ter wille van Beijerstad?' Chade liet de vraag even in de lucht hangen en herhaalde hem toen in een nog explicieter vorm: 'Wat biedt u de Zes Hertogdommen dat we niet uiteindelijk ook zónder deze oorlog van u zouden bereiken?'

Sommige hertogen in de zaal knikten instemmend. Ze wisten allemaal dat dit de vaardersmanier was. Ze konden niets anders dan handelen en afdingen. Ze verwachtten dat Chade precies hetzelfde zou doen.

'Hoogmogende koningin, edele prins, wijze raadsheer en hooggeboren hertogen en hertoginnen, we bieden u...' Serilla aarzelde, kennelijk van haar stuk gebracht door de directheid van Chade's vraag. 'Ons aanbod is van delicate aard en kan misschien het beste allereerst overwogen worden in een privé-overpeinzing, voordat u de instemming van uw edelen zoekt. Misschien zou het beter zijn...' Serilla keek niet naar de edelen achter haar in de zaal, maar haar pauze was veelzeggend.

'Alstublieft, Serilla van Beijerstad, spreek openlijk. Leg uw voorstel aan ons allen voor, dan kunnen mijn edelen, mijn raadgevers en ik er vrijelijk over discussiëren.'

Serilla sperde haar ogen open, bijna alsof ze gechoqueerd was. Ik vroeg me af wat voor stad Jamaillia was, nu ze zich zo

verrast toonde door het onverbloemde antwoord van mijn koningin. Terwijl zij in dubio verkeerde, schraapte de man met de papegaai op zijn schouder opeens zijn keel. Serilla wierp hem een waarschuwende blik toe, maar de man stapte niettemin naar voren. 'Doorluchtige koningin, als u me toestaat rechtstreeks tot u te spreken?'

Kettrickens antwoord klonk bijna verwonderd. 'Natuurlijk. U bent vaarder Jorban, meen ik?'

Hij knikte ernstig. 'Dat is juist. Doorluchtige koningin Kettricken, soeverein van de Zes Hertogdommen en erfdochter van de troon van het Bergrijk...' Ik leefde mee met de jongeman, die de reeks titels bijna hakkelend aan elkaar schakelde. Blijkbaar was het gebruik van zulke bloemrijke taal voor hem iets nieuws, maar ondanks Serilla's misprijzende blik was hij kennelijk van plan door te zetten. 'Ik geloof dat u iemand bent, een koningin, bedoel ik... die... die rechtstreeksheid kan waarderen. Ik heb me gepijnigd gevoeld door het uitstel, maar nu ik zojuist heb vernomen dat u even weinig liefde voor Kwarts voelt als wij, durf ik te hopen dat u gunstig zult reageren op ons voorstel, meteen zodra u het hebt gehoord.'

Hij schraapte nogmaals zijn keel en vervolgde toen: 'We zijn gekomen om met u een bondgenootschap te smeden tegen een gezamenlijke vijand. We hebben nu al drie jaar oorlog met Kwarts. Dat heeft ons uitgeput en onze aanvankelijke hoop dat het conflict snel kon worden

beëindigd is vervluchtigd. Die Kwartsers zijn koppige lui. Na elke nederlaag die we hun toebrengen lijken ze alleen maar nóg vastberadener om ons schade toe te brengen. Ze smúllen van oorlog! Ze houden van plunderen en overvallen, maar wij niet. Beijerstad heeft vrede nodig om welvaart te kunnen bereiken. Vrede en veiligheid op de zeeën. We zijn afhankelijk van de handel, niet alleen voor onze welvaart, maar ook voor onze primaire levensbehoeften. We mogen dan magie en wonderen hebben in Beijerstad, maar onze kinderen kunnen die wonderen en die magie niet éten. We hebben geen uitgebreide landerijen om gewassen te telen en vee te laten grazen. Kwarts zou ons graag inpikken, puur uit hebzucht. Ze zouden ons allemaal willen doden, enkel om te bezitten wat wij bezitten, maar zonder te beseffen wat dat bezitten allemaal van ons vergt. In hun poging datgene te bezitten wat wij hebben zullen ze het juist vernietigen. Wat wij bezitten kan ons niet worden ontnomen én blijven voortbestaan...' De man kwam bijna hakkelend tot zwijgen, als een schip dat op een zandbank is gelopen. Hij wist geen woorden meer te vinden.

Kettricken wachtte even, als om hem de kans te geven zijn spraak terug te vinden, maar de man beperkte zich tot het spreiden van zijn armen, met hulpeloos geopende handpalmen. 'Ik ben maar een vaarder en een zeeman, vrouwe. Hoogwelgeboren koningin.' Hij voegde de titulatuur haastig toe. 'Ik spreek over onze dringendste noodzaak, maar weet

mezelf niet goed uit te drukken.'

'Wat wilt u vragen, vaarder Jorban?' De opmerking van de koningin was helder en vriendelijk tegelijk.

Opeens blonk er hoop in zijn ogen, alsof haar directheid hem nieuwe moed had gegeven. 'We weten dat het volk van het hertogdom Schoof een moeilijke grens deelt met Kwarts. U houdt de Kwartsers daar tegen en uw waakzaamheid eist daar veel van hun aandacht.' Opeens draaide hij zich om en richtte zich tot de edelen in de zaal met een buiging en een weids armgebaar. 'Hiervoor danken wij u.'

De hertog van Schoof aanvaardde de dank door nadrukkelijk te knikken. Vaarder Jorban wendde zich weer naar de koningin. 'Maar we moeten u méér dan dat vragen. We vragen uw oorlogsschepen en krijgers om Kwarts van uw kant onder druk te zetten. Om de schepen na te zetten en tot zinken te brengen die de handel met u proberen lam te leggen. We zouden een eind kunnen maken aan... de generáties van wangedrag die Kwarts ons allen heeft aangedaan.' Hij haalde diep adem. 'We zouden het land volledig onderwerpen en een eind maken aan deze eeuwenoude strijd. Als ze ons niet willen aanvaarden als buren, laat ze dan onze heerschappij maar aanvaarden!'

Serilla de Jamailliaanse greep nu in. 'Vaarder Jorban, u gaat te ver. Goede en eerbiedwaardige koningin Kettricken, we zijn gekomen om suggesties te doen, niet om een

verovering voor te stellen.'

Jorban stak zijn kin naar voren en praatte meteen verder toen Serilla was uitgesproken. 'Ik doe geen suggestie. Ik kom hier onderhandelen met potentiële bondgenoten. Ik wil een einde maken aan die eeuwige oorlog van Kwarts met ons. Ik wil openlijk uitspreken wat in het hart van veel vaarders leeft.' Zijn blauwe ogen glinsterden toen zijn blik die van Kettricken ontmoette. Hij sprak oprecht, met passie. 'Laat ons Kwarts volledig onderwerpen en hun territorium onder ons verdelen. Iedereen zou daarbij winnen.

Beijerstad zou landbouwgrond verwerven en een einde van de agressie vanuit Kwarts bereiken. De hertog van Schoof zou zijn bezit kunnen uitbreiden en voortaan geen vijand meer in zijn rug hebben, maar een bondgenoot en een handelspartner. De handel met het zuiden zou voor alle Zes Hertogdommen wijd geopend zijn.'

'Heel Kwarts onderwerpen?' Ik hoorde aan Kettrickens stem dat ze daar nooit aan had gedacht en dat zulk een verovering dwars tegen haar Bergrijkse hart inging. Maar de hertog van Schoof zat achter in de zaal breed te grijnzen. Dit was een oorlog waar hij van zou genieten, een portie wraak waar hij lang naar had gesnakt. Misschien vergat hij zijn plaats een beetje toen hij zijn gebalde vuist opstak en zei: 'Laten we ook de hertog van Dracht bij deze verdeling betrekken. En misschien zou ook uw vader, koning Eyod van

het Bergrijk, een deel van deze buit willen hebben, mijn koningin. Ook hij deelt een grens met Kwarts en volgens mijn berichten is hij nooit dol geweest op de Kwartsers.'

'Vrede, Schoof,' zei ze tegen haar hertog, maar het klonk minder bits dan ik verwacht zou hebben. Zat hier misschien een historie achter die ik niet kende? Hoe bitter waren de grensconflicten tussen Kwarts en het Bergrijk? Had Kettricken hier last van een oude, mij onbekende rancune? Maar er klonk reserve uit de woorden die ze vervolgens tot de delegatie uit Beijerstad richtte. 'U biedt ons een aandeel in uw oorlog alsof het goederen waren die wij begeren. Maar we begeren ze niet. We hebben een oorlog gehad en zijn juist nu bezig die voormalige vijanden tot onze vrienden te maken. Uw oorlog brengt ons niet in verleiding. U biedt ons land in Kwarts, indien wij Kwarts verslaan. Dat is echter een verre en onzekere overwinning. Het in bezit nemen van dat land kan meer een last dan een voordeel blijken te zijn. Een veroverd volk neemt zelden genoegen met het aanvaarden van een buitenlandse heerschappij. U biedt ons vrije handel met het zuiden, indien we die overwinning behalen. Beijerstad heeft echter altijd al naar vrijhandel met ons gestreefd. Dat lijkt me dus geen nieuwe winst voor ons. Weer vraag ik u: waarom zouden we zoiets zelfs maar in overweging nemen?'

Ik zag dat de Beijerstadse delegatieleden onderlinge blikken uitwisselden en glimlachte voor me uit. Zo, zo, dus het verdelen van het territorium van Kwarts was niet hun

uiterste aanbod. Maar wat ze ook achter de hand hielden, ze zouden het niet prijsgeven zonder daartoe gedwongen te worden. Ik voelde geen medelijden. Dan hadden ze Chade's nieuwsgierigheid naar de volle inhoud van hun geldbuidel maar niet moeten provoceren!

Vaarder Jorban maakte een handgebaartje, met de palm naar boven, alsof hij wilde uitdrukken dat iemand anders de onderhandelingen maar moest overnemen, nu hij had gefaald.

Toen deed de delegatie van kooplieden als bij afspraak een stap opzij, waardoor de gesluierde man recht voor de koningin kwam te staan. Kennelijk hadden ze stilzwijgend een punt van actie bereikt.

Snel herzag ik mijn opinie over de gesluierde. Hij was geen bediende. Misschien waren ze dat geen van allen, zelfs de vrouw met de tatoeages niet. Toen de man met de sluier opeens naar voren stapte trok ik een grimas, want ik verwachtte een aanval of zoiets, maar het enige dat hij deed was het naar achteren werpen van zijn hoofdkap. Zijn kanten sluier, die eraan vastzat, werd erdoor weggerukt. Mijn mond viel open bij het zien van wat ik zag, maar anderen, onder wie Chade, waren minder terughoudend in hun reactie.

'Eda, heb genade!' hoorde ik de oude moordenaar roepen, en vanuit de zaal klonken kreten van schrik en afschuw.

De gezant was jong; jonger dan Plicht en Pé, hoewel hij even groot was. Rond zijn ogen en mond was zijn huid bedekt met schubben. Ze waren niet kunstmatig, maar een deel van

hemzelf. En onder zijn kaak groeide een smalle rand van een soort franjes. Hij richtte zich hoog op. Ik had gedacht dat zijn lengte werd aangedikt door zijn hoofdkap, maar nu zag ik dat de botten van zijn armen en benen onnatuurlijk lang waren. Toch straalde hij eerder een zekere elegantie dan onbeholpenheid uit. Hij keek Kettricken recht aan, niet geïntimideerd door haar positie, en sprak met de heldere tenor van een jongen.

'Mijn naam is Selden Vestrit. Ik ben van de Beijerstadse vaardersfamilie Vestrit, maar opgevoed door de familie Khuprus van de Wilde Regenlanden.' Het tweede deel van die mededeling zei me niets. Niemand woonde in de Wilde Regenlanden. Het land aan weerszijden van de rivier was daar een en al moeras en zompige nattigheid. Dat was een van de redenen waarom de grens tussen Kwarts en Beijerstad nooit scherp was afgebakend. Die rivier en haar moerasachtige oevers hielden beide staten op afstand. Maar wat de jongen vervolgens zei was nog zotter. 'U hebt Serilla gehoord. Zij spreekt namens de Raden van Beijerstad. Er zijn anderen hier die kunnen spreken namens de Getatoeëerden, dat zijn de voormalige slaven die nu burgers van Beijerstad zijn, en voor de vaarders van Beijerstad en onze levende schepen. Ik spreek namens de vaarders van de Wilde Regenlanden. Maar ik spreek ook namens Tintaglia, de laatste echte draak, die heeft beloofd Beijerstad in tijden van nood bij te staan. Haar woorden komen via mij.'

Er ging een huivering door me heen toen ik de naam van de draak hoorde. Ik wist niet waarom.

'Ze heeft er genoeg van dat haar Beijerstadse volk voortdurend met Kwarts moet worstelen. Het leidt de mensen af en verhindert ze een ander, groter werk te volvoeren dat zij voor hen in gedachten heeft. Deze oorlog waar Kwarts in volhardt brengt iets van veel wezenlijker belang in gevaar.' Hij sprak nu alsof hij geen mens was en liet een minachting voor onnozele menselijke zorgen in zijn stem doorklinken. Het was zowel verkillend als inspirerend om te horen. Hij nam ons nu allen op met zijn blik en ik besefte opeens dat ik me de zwakke blauwe uitstraling van zijn ogen niet had verbééld. 'Help Beijerstad bij het vernietigen van Kwarts en het beëindigen van deze oorlog, en Tintaglia zal u haar gunsten bewijzen. En niet alleen haar eigen gunsten, maar ook die van haar nageslacht, dat nu snel groeit in omvang, schoonheid en verstand. Help ons, en op een dag zal de legende van draken die de Zes Hertogdommen te hulp schieten vervangen worden door de waarheid van een échte draak als bondgenoot.'

Er volgde een verblufte stilte op zijn woorden. Ik weet zeker dat de Beijerstadse gezanten deze stilte allen verkeerd interpreteerden. Vaarder Jorban glimlachte even om wat hij aan gechoqueerdheid op het gezicht van koningin Kettricken zag, en waagde te zeggen: 'Ik neem u niet kwalijk dat u aan ons twijfelt, maar Tintaglia is echt, zo echt als ikzelf ben. Als zij

niet had moeten zorgen voor haar nakomelingen zou ze al jaren geleden een snel einde hebben gemaakt aan de overlast die Kwarts ons bezorgt. Hebt u nooit geruchten gehoord over de slag in de Vaardersbaai en hoe een Beijerstadse draak, zilverkleurig en blauw, uit de lucht neerdaalde om de Kwartsers van onze kusten te verjagen? Ik was erbij, die dag. Ik was aan het vechten om onze haven te bevrijden van de schepen uit Kwarts. Die geruchten zijn geen fantastische overdrijvingen, noch wilde verzinsels, maar niets anders dan de zuivere waarheid. Beijerstad heeft een heel bijzondere en wonderbaarlijke bondgenoot, de laatste echte draak in de wereld. Help ons bij het verslaan van Kwarts en zij kan ook úw bondgenoot worden.'

Ik denk niet dat hij verwachtte dat deze woorden koningin Kettricken in woede zouden doen ontsteken. Hij kon niet weten hoe diep haar gevoelens voor onze eigen draken waren.

'De laatste echte draak!' riep ze uit. Ik hoorde het ruisen van haar japon toen ze overeind sprong. Ze kwam met grote passen naar beneden lopen en bleef voor de Beijerstadse parvenu's staan, slechts een trede hoger op het podium. Mijn altijd zo rationele, aanminnige koningin ziedde nu van drift. Haar stem schalde door de zaal. 'Hoe waagt u het zo te spreken! Hoe durft u de draken der Ouderlingen af te doen als legenden! Ik heb de hemel bedekt gezien met niet slechts een enkele, maar een hele hórde als juwelen flonkerende draken, die waren opgestegen om de Zes Hertogdommen te

verdedigen. Ik heb zelf op een draak gezeten, de echtste van allen, toen deze me hier naar de Hertenhorst terugbracht. Er is geen volwassene in deze zaal die hun wijde vleugels niet boven onze wateren heeft zien wieken om de Rode Kapers te verjagen, die ons zo lang hadden geteisterd! Wat kunt u bedoelen met die woorden, "de laatste echte draak"? Wilt u insinueren dat de onze op een of andere manier ónecht waren, in hun hart of hun daden? Dat zou u dan fout hebben. Neem uw woorden terug. De jongen kan zich misschien beroepen op zijn jeugd en onervarenheid. Hij was waarschijnlijk niet eens geboren toen wij onze oorlog vochten en bovendien heeft hij weinig training in het betonen van het respect dat aan zulke wezens verschuldigd is. Maar ú kunt zich slechts beroepen op onwetendheid inzake onze geschiedenis. De laatste echte draak – wat dénkt u wel?'

Ik betwijfel of een belediging van de koningin zélf tot een zo extreme driftaanval zou hebben geleid. Niemand daar kon weten dat het haar koning was, Veritas, haar grote liefde, wiens eer ze verdedigde. Zelfs enkele van onze eigen edelen keken verbaasd naar hun gewoonlijk zo vredige koningin, die een gezant zo afblafte, maar hun verbazing wilde niet zeggen dat ze het met haar oneens waren. Er werd instemmend geknikt bij haar woorden. Enkele hertogen en hertoginnen waren gaan staan en zij die Holt vertegenwoordigde bracht zelfs een hand naar haar zwaard. De geschubde jongen keek om zich heen, geheel van zijn stuk gebracht, en Serilla wist

van kwaadheid om zijn blunder niet waar ze moest kijken. De mensen uit Beijerstad gingen instinctief dichter bij elkaar staan.

De jongen met de geschubde huid deed een stap naar de koningin toe. Chade maakte aanstalten om het te verbieden, maar de jongen liet zich al op een knie zakken. Hij keek naar haar op toen hij sprak. 'Ik bid u om vergiffenis als ik iets beledigends heb gezegd. Ik spreek slechts over wat ik weet. Zoals u hebt gezegd, ik ben jong. Maar het is Tintaglia die ons heeft gezegd, met grote droefheid, dat zij de laatste echte draak in de wereld is. Mocht dat niet zo zijn, dan zal ik haar dat bericht met grote vreugde verkondigen! Alstublieft, laat me uw draken zien, laat me met ze spreken. Ik zal hun uitleggen welke behoeften haar kwellen.'

Kettricken stond nog na te hijgen van verontwaardiging. Ik zag het aan het snelle rijzen en dalen van haar schouders. Maar toen ze weer sprak had ze haar stem onder controle. 'Ik draag u geen wrok toe voor het spreken over dingen die u niet wist. Wat betreft het spreken met onze draken – daar kan geen sprake van zijn. Ze zijn de draken van de Zes Hertogdommen, en ze zijn van de Zes Hertogdommen alléén. Jongeman, u matigt zich te veel aan, maar u bent jong en dat is de reden waarom ik u vergeef.'

De jongen bleef op zijn ene knie geknield zitten, maar leek verder niet echt onderdanig toen hij opkeek naar de koningin.

Het was aan Chade om de rust in de zaal te herstellen. Hij stapte naar voren tot hij voor de delegatie uit Beijerstad stond. 'Het is wellicht natuurlijk dat u aan de woorden van onze koningin twijfelt, zoals wij aan uw woorden twijfelen. De laatste echte draak, zegt u, maar tegelijk rept u van haar nakomelingen. Dat roept bij mij een vraag op. Zijn dat dan geen "echte draken"? En als uw draak bestaat, waarom is ze dan niet meegekomen om zich aan ons te tonen en uw verzoek kracht bij te zetten?' Hij nam het gezelschap op met zijn harde groene blik. 'Vrienden, er is iets zeer merkwaardigs aan uw aanbod. Er is veel dat u verzwijgt. Ongetwijfeld bent u van mening dat u gegronde redenen hebt om dat te doen, maar door uw geheimen te bewaren verliest u wellicht niet alleen ons bondgenootschap, maar tevens ons respect. Laat dat goed meewegen!'

Ik zag hem alleen op zijn rug, maar wist toch dat Chade nu peinzend aan zijn kin trok. Toen keek hij naar de koningin. Wat hij op haar gezicht las gaf kennelijk de doorslag. 'Heren en dames, ik stel voor deze audiëntie vooralsnog af te sluiten. Laat onze goede en doorluchtige koningin uw aanbod bespreken met haar edelen. Er zijn kamers voor u in gereedheid gebracht.' Ik hoorde een lichte ironie in zijn stem doorklinken toen hij vervolgde: 'Elk van de minstrelen die we hebben laten komen zal u met genoegen in een lied of verhaal voorlichten over de draken van de Zes Hertogdommen.

Misschien dat ons aller humeur bij de volgende ontmoeting voldoende zal zijn opgeklaard door zang en rust.'

Zo ferm weggestuurd, konden de gezanten uit Beijerstad weinig anders doen dan vertrekken. De koningin en prins Plicht verlieten als volgenden de zaal. Chade bleef nog een poosje bij de edelen. Hij leek zich voorgenomen te hebben met ieder van hen even te overleggen over het voorstel van de delegatie. De hertog van Schoof liep zichtbaar opgewonden door de zaal te ijsberen, terwijl de hertogin van Holt roerloos, met haar armen over elkaar geslagen, voor zich uit stond te kijken alsof het haar allemaal niet interesseerde. Ik trok mijn hoofd terug van de kijkspleet en liet de leren lap vallen. 'Laten we gaan,' fluisterde ik tegen de nar en hij knikte met zwijgende instemming.

Ik nam onze kaars weer in de hand en begon aan de tocht door het netwerk van smalle rattengangen tussen de muren van de burcht door. Ik bracht de nar niet meteen naar mijn kamertje, maar eerst naar Chade's oude kamer in de toren. Binnen bleef de nar abrupt staan. Hij deed zijn ogen even dicht en zuchtte diep. 'Er is hier weinig veranderd sedert de laatste keer dat ik hier was,' zei hij met gesmoorde stem.

Ik gebruikte mijn kaars om de kaarsen op de tafel aan te steken en legde een houtblok op het smeulende haardvuur. 'Ik neem aan dat Chade je hierheen heeft gebracht, die nacht waarin Vlijm werd vermoord?'

Hij knikte langzaam. 'Ik had Chade in de loop van de jaren

al vaker ontmoet, en enkele keren met hem gepraat. Ik maakte met hem kennis toen ik nog maar net bij koning Vlijm was. Chade kwam vaak 's avonds om met de koning te spreken. Soms dobbelden ze tegen elkaar, wist je dat? Meestal zaten ze bij het vuur en dronken goede wijn en bespraken ze welke actuele gevaren het koninkrijk bedreigden. Zo vernam ik voor het eerst van jouw bestaan. Tijdens een haardvuurgesprek tussen die twee. Mijn hart bonkte toen zo hard dat ik bang was flauw te vallen, want ik wist wat die woorden voor mij betekenden. Ze merkten amper dat ik meeluisterde. Ze hielden me voor een kind, denk ik, of meenden dat ik niet helemaal bij mijn verstand was. Ik had aanvankelijk gedaan alsof ik jullie taal nauwelijks beheerste.' Hij schudde zijn hoofd. 'Een merkwaardige periode in mijn leven. Van het hoogste belang, cruciaal voor de toekomst, maar toch had ik toen, onder de hoede van koning Vlijm, iets wat méér op een jeugd leek dan alles wat ik tevoren had gekend.'

Ik vond twee bekertjes en een geopende fles van Chade's brandewijn. Ik schonk ons in. De nar trok zijn wenkbrauw op. 'Zo vroeg op de dag?'

Ik haalde mijn schouders op. 'Voor mij lijkt het misschien al later dan het is. Mijn dag begon vandaag vroeg. Met Pé.' Ik liet me zwaar op mijn stoel vallen. De genoemde zorg bedrukte me weer. 'Nar, heb jij ooit zin om een eindje terug

te gaan in je leven en iets dan ánders te doen?'

Hij ging zitten, maar raakte zijn glas niet aan. 'Dat hebben alle mensen. Het is een dom spelletje dat we spelen. Wat zit je dwars, Fitz?'

En ik vertelde het hem. Ik luchtte mijn hart alsof ik een kind was en gaf hem al mijn angsten en teleurstellingen, als hoopte ik dat hij ze voor mij zou sorteren en verklaren. 'Als ik omzie, Nar, lijkt het wel alsof ik het sterkste overtuigd was van mijn gelijk op de momenten dat ik mijn grootste fouten maakte. Justin en Serene najagen, voor de verzamelde hertogen, nadat ze mijn koning hadden vermoord! Ga maar eens na wat de stortvloed van gebeurtenissen daarná ons heeft aangedaan!'

Hij knikte. 'En?' moedigde hij me aan, terwijl ik me nog wat brandewijn inschonk.

Ik dronk mijn bekertje leeg en besloot toen dat ik erover zou praten. 'En naar bed gaan met Mollie,' zei ik. Ik zuchtte, maar dat gaf me geen opluchting. 'Het leek me volkomen juist. Het was zo heerlijk en echt en kostbaar. Het enige ter wereld dat helemaal en echt van mij was. Maar als ik...'

Hij wachtte rustig af.

'Maar als ik het niet had gedaan, zou zij geen kind hebben gekregen en had ze de Hertenhorst niet hoeven te verlaten om haar zwangerschap te verbergen. Ook na mijn vorige stomme fout had ze dan toch nog voor zichzelf kunnen zorgen. Burrich zou niet de aandrang hebben gevoeld om

naar haar toe te gaan en haar te beschermen tot het kind geboren was. Ze zouden niet verliefd zijn geworden op elkaar, hij zou niet met haar getrouwd zijn. Toen... na de draken had ik bij haar kunnen terugkeren. En dan had ik nu iets kunnen hébben.'

Ik huilde niet. Het stadium van huilen over dit onderwerp was ik allang voorbij. Het enige nieuwe was dat ik het mezelf deze keer hardop bekende. 'Ik heb het me allemaal zélf op de hals gehaald. Het is allemaal mijn eigen schuld.'

Hij boog zich over de tafel naar me toe en legde zijn lange koele hand op de mijne. 'Het is een dom spelletje, Fitz,' herhaalde hij zacht. 'En je kent jezelf te veel macht toe en de stortvloed van gebeurtenissen te weinig. En ook Mollie te weinig. Als je kon terugkeren en deze beslissingen kon uitwissen, wie weet dan welke andere ervoor in de plaats zouden zijn gekomen? Zet het van je af, Fitz. Laat het gaan. Wat Pé nu doet is geen bestraffing voor wat jij in het verleden hebt gedaan. Jij bent er niet de oorzaak van dat hij nu deze keuze maakt. Maar dat bevrijdt je niet van je plichten als vader. Je moet proberen hem van dat pad af te krijgen. Het feit dat jij dezelfde fout hebt gemaakt wil toch niet zeggen dat je niet meer het recht zou hebben hém te waarschuwen voor die fout?' Hij haalde diep adem en zei toen: 'Heb je ooit overwogen hem iets te vertellen over Mollie en Netel?'

'Ik... nee. Ik kan het niet.'

'O, Fitz. Geheimen en dingen die men achterhoudt...' Hij

zei het op een spijtige, weemoedige toon.

'Zoals Beijerstadse draken,' zei ik langs mijn neus weg.

Hij tilde zijn hand van de mijne. 'Wat?'

'We zaten die avond te drinken en jij vertelde me een verhaal. Over zeeslangen die zich als vlinders in een cocon wikkelden en daarna te voorschijn kwamen als draken. Maar om een of andere reden waren ze klein en ziekelijk. En jij had het gevoel dat dat jouw fout was.'

Hij leunde achterover in zijn stoel. Hij zag er eerder vaal dan goudgeel uit. 'We hadden toen érg veel op.'

'Inderdaad. Zo veel dat jij praatte. Maar ik was nog nuchter genoeg om te luisteren.' Ik zweeg, maar hij keek me alleen maar aan. 'Nou?' vroeg ik tenslotte.

'Wat wil je weten?' vroeg hij met zachte stem.

'Die Beijerstadse draken. Zijn ze echt?'

Ik zag dat hij een besluit nam. Hij richtte zich op en schonk ons beiden brandewijn in. Hij nam een slok. 'Ja. Zo echt als de draken van de Zes Hertogdommen dat waren, maar op een andere manier.'

'Hoezo?'

Hij haalde diep adem. 'Lang, lang geleden hebben we hierover gediscussieerd. Weet je dat nog? Ik zei dat er ooit in het verleden draken van vlees en bloed moesten hebben bestaan, als inspiratie voor de Vermogenscoterieën, die draken uit gesteente en herinneringen vormden.'

‘Dat is jaren geleden. Ik weet er weinig meer van.’

‘Dat geeft niets. Als je maar onthoudt dat ik toen gelijk had.’ Er kwam een glimlachje om zijn lippen. ‘Ooit, Fitz, waren er echte draken. Dat zijn de draken die de Ouderlingen hebben geïnspireerd.’

‘De draken wáren de Ouderlingen,’ corrigeerde ik hem.

Hij glimlachte. ‘Je hebt gelijk, Fitz, maar niet in de zin die jij aan je woorden toeschrijft. Denk ik. Het is een verbrijzelde spiegel en ik probeer nog steeds alle stukjes aan elkaar te passen. De draken die door jou en mij gewekt zijn, de draken van de Zes Hertogdommen... dat waren gemáákte draken. Ze waren door coterieën of Ouderlingen in door hen gekozen gestalten uitgehakt in geheugengesteente, en kwamen vervolgens tot leven. Als draak. Of als gevleugeld everzwijn. Of als vliegende hertenbok. Of als Meisje-op-de-Draak.’

Hij vatte het allemaal wel wat érg beknopt samen, maar ik knikte. ‘Ga door.’

‘Waarom maakten de Ouderlingen zulke draken en sloegen ze hun levensherinneringen erin op? Omdat ze daartoe geïnspireerd waren door echte draken. Draken die, als vlinders, twee stadia in hun leven kennen. Ze komen uit eieren en worden dan zeeslangen. Ze zwerven door de oceanen en groeien tot een kolossale omvang. Wanneer het moment gekomen is, nadat er jaren zijn verstreken en ze het

drakenformaat hebben bereikt, migreren ze terug naar de herkomstplaats van hun voorouders. Daar worden ze door volwassen draken opgewacht en door de rivier een eind stroomopwaarts geëscorteerd. Daar spinnen ze dan hun cocons van zand – dat is vermalen geheugengesteente – en hun eigen speeksel. In het verleden hielpen de volwassen draken bij het spinnen van die cocons en met het speeksel van die volwassen draken werden ook hun herinneringen overgedragen, allemaal tot hulp van de jonge draken-in-wording. Een hele winter lang sluimeren ze in hun cocon en veranderen van gedaante terwijl de volwassen draken hen beschermen tegen roofdieren. In het hete zonlicht van de zomer ontpoppen ze zich. Daarbij verteren ze een groot gedeelte van de cocon waarin ze gehuld zijn, waardoor ze tevens de herinneringen absorberen die erin opgeslagen zijn. Dan komen de jonge draken te voorschijn, sterk, volgroeid, gereed om voor zichzelf te zorgen, te eten, te jagen, te vechten en om een paargenoot te verwerven. En om tenslotte eieren te leggen, ergens ver weg op een eiland. Het Eiland der Anderen. Eieren die zich ontpoppen tot slangen.'

Ik kon het bijna voor me zien. Misschien was ik erop voorbereid door mijn dromen. Hoe vaak had ik me in mijn slaap niet voorgesteld hoe het zou zijn om, als Veritas, in de gedaante van een draak door de lucht te vliegen en te jagen op prooi? Iets in de woorden van de nar riep deze dromen voor

me op. Ze leken opeens geen verbeeldingen van mijn slaap meer te zijn, maar échte herinneringen.

De nar zat te zwijgen.

'Vertel de rest,' drong ik aan.

Hij leunde achterover en zuchtte. 'Iets doodde ze. Lang geleden. Ik weet niet precies wát. Een grote natuurramp, die hele steden binnen enkele dagen heeft bedolven. Die de kust heeft laten verzakken, havensteden liet overspoelen door de zee, de loop van rivieren verlegde. Hierdoor zijn de draken uitgeroeid, en volgens mij ook de Ouderlingen. Dit alles is een hypothese, Fitz. Niet slechts op basis van wat ik heb gezien en gehoord, maar ook op grond van wat jij me hebt verteld en wat ik in je journaals heb gelezen. Die lege, gekliefde stad die jij hebt bezocht, je eigen visioen van een draak die op het water van de rivier landde, en van de vreemd gebouwde mensen die de draak kwamen begroeten. Ooit hebben zulke mensen en draken naast elkaar gewoond. Toen de ramp zich voordeed waardoor beide soorten uitstierven hebben die mensen een paar van de drakencocons proberen te redden. Ze sleepten ze hun gebouwen binnen. Die cocons en die mensen raakten toen levend begraven, samen. De mensen stierven. Maar de draken in hun cocons, afgesloten van het licht en de warmte die het moment van ontbolstering zouden aankondigen, bleven als half-voltooide wezens voortbestaan.'

Ik hing als een kind aan zijn lippen.

'Tenslotte zijn ze daar door een ander volk gevonden. De vaarders van de Wilde Regenlanden, een soort dependance van die van Beijerstad, hebben de oude bedolven stad opgegraven, op zoek naar schatten. Ze hebben er heel veel gevonden. Veel van wat je vandaag hebt gezien, de geschenken voor Kettricken – de vlamstenen, de jidzin, zelfs die glanzende stof – is afkomstig uit die stad van de Ouderlingen. Daar hebben ze tevens de drakencocons aangetroffen. Ze hadden er natuurlijk geen idee van wat deze te betekenen hadden. Ze dachten aanvankelijk... enfin, wat maakt het uit wat ze toen dachten? Waarschijnlijk leken ze nog het meest op kolossale boomstammen. En zo noemen ze het ook: toverhout. Ze kapten en zaagden het in stukken en beschouwden de half-voltooide draken in de kern als afval. Van het hout bouwden ze hun levende schepen. Die merkwaardige vaartuigen hebben een levenskracht in zich die eigenlijk in die draken had moeten uitbotten. De meeste van die onvolgroeide draken waren allang dood, neem ik aan, toen hun cocons in stukken werden gehakt, maar tenminste één bleek nog levensvatbaar. Door een reeks van omstandigheden waar ik het fijne niet van weet werd deze cocon op een gegeven moment intact en wel aan het zonlicht blootgesteld. En ontpopte zich. En wie te voorschijn kwam was Tintaglia.'

'Zwak en misvormd.' Ik probeerde een verband te leggen met het verhaal dat hij me vroeger had verteld.

'Nee. Sterk en fier, en zo arrogant als je je maar kunt

voorstellen. Ze ging op zoek naar soortgenoten. Uiteindelijk hield ze op naar draken uit te zien. Maar ze had wel slangen gevonden. Die waren oud en kolossaal, want – ook dit is speculatie, Fitz – de ramp die de volwassen draken had gedood had de hele wereld zodanig veranderd dat de slangen hun oude cocongebieden niet hadden kunnen vinden of bereiken. Decennium na decennium, misschien eeuw na eeuw, hadden ze het geprobeerd, maar zonder succes en ten koste van vele doden. Maar deze keer, nu Tintaglia de weg kon wijzen, en het volk van Beijerstad de rivier bevrijdde van obstakels die de doorgang versperden, hebben enkele van de laatste zeeslangen de migratie overleefd. Midden in de winter hebben ze hun cocons gemaakt. Ze waren oud en zwak en ziekelijk, en ze hadden maar één volwassen draak om hen te beschermen en te helpen bij het spinnen van de cocons. Vele slangen waren tijdens de tocht door de rivier omgekomen, andere raakten bewusteloos in hun cocons en kwamen nooit meer bij. Toen de zomer kwam bleek dat de draken die zich in het volle zonlicht ontpopten zwak waren. Misschien waren die slangen te oud geweest, misschien hadden deze draken te kort in hun cocons gezeten, misschien waren ze vanaf het begin te zwak geweest en hadden ze niet de kracht om goed van gedaante te veranderen. In elk geval zijn het beklagenswaardige schepsels. Ze kunnen niet vliegen, noch op eigen kracht jagen. Ze brengen Tintaglia vreselijk in verwarring, want eigenlijk hebben draken verachting voor zwakte en laten ze degenen die niet sterk genoeg zijn gewoon

sterven. Maar als ze deze draken laat sterven zal ze eeuwig helemaal alleen zijn, de laatste van haar soort, zonder hoop op voortzetting van haar ras. Dus besteedt Tintaglia al haar tijd en energie aan de zorg voor deze zwakke jongen. Ze jaagt voor ze en brengt de prooi naar ze toe. Ze hoopt dat ze nog kunnen uitgroeien tot echte draken, als ze maar genoeg te eten krijgen. En ze wenst, nee, eist dat het volk van de Regenlanden haar hierbij helpt. Maar dat volk heeft zelf ook jongen die gevoed moeten worden, plus een oorlog die hun handel frustreert. Iedereen daar heeft het dus moeilijk. Zo was het tenminste toen ik voor het laatst daar was, twee jaar geleden. Het zal nog wel zo zijn, denk ik.'

Ik zweeg een poos en probeerde het exotische verhaal goed tot me te laten doordringen. Ik twijfelde niet aan zijn woorden. Hij had me in de loop van de jaren nog wel sterkere verhalen verteld. Bovendien vielen nu voor mijzelf allerlei dingen mooi en duidelijk op hun plaats. Ik probeerde me voor te stellen wat dit verhaal in concreto voor Beijerstad en de Zes Hertogdommen te betekenen had.

'Weten Chade of Kettricken hier iets van?' vroeg ik me opeens hardop af.

Hij schudde langzaam van nee. 'Althans niet van mij. Maar misschien heeft Chade andere bronnen. Ik heb er nooit met hem over gesproken.'

'Bij Eda en El, waaróm niet? Nu onderhandelen ze als het ware geblinddoekt met die mensen uit Beijerstad, Nar!' En

toen kwam een akelige vrees bij me op. ‘Heb jij daar ooit iets verteld over de aard van onze draken? Weten die vaarders wat de draken van de Zes Hertogdommen in werkelijkheid zijn?’

Weer schudde hij zijn hoofd.

‘Eda zij gedankt! Maar waarom heb je Chade hier nooit iets over gezegd? Waarom heb je het voor iedereen verzwegen?’

Hij keek me zó lang zwijgend aan dat ik meende dat hij geen antwoord wilde geven. Toen hij tenslotte sprak was het met kennelijke tegenzin. ‘Ik ben de Witte Profeet. Het is mijn doel de koers van de wereld op een beter spoor te brengen. Maar... ik ben niet de Katalysator, niet degene die veranderingen aanbrengt. Dat ben jij, Fitz. Door Chade te vertellen wat ik weet zou ik ongetwijfeld verandering brengen in zijn manier van omgaan met de delegatie uit Beijerstad. Ik kan niet zeggen of die verandering mij in het bereiken van mijn doel zou steunen of juist zou tegenwerken. Momenteel ben ik trouwens onzekerder over de koers die ik moet volgen dan ik ooit ben geweest.’

Hij zweeg, bijna alsof hij van mij iets behulpzaams hoopte te vernemen. Ik wist niets te zeggen. De stilte tussen ons beiden strekte zich steeds verder uit. De nar vouwde zijn handen op zijn schoot en keek ernaar. ‘Ik geloof dat ik misschien een fout heb gemaakt. In Beijerstad. En ik geloof dat ik tijdens mijn jaren in Beijerstad en... elders, dat ik daar

mijn bestemming niet adequaat heb vervuld. Ik ben bang dat ik een foute richting heb gekozen en dat alles wat ik nu doe dus een verkeerde kant op werkt.'

Hij zuchtte diep. 'Fitz, ik zoek tastend mijn weg voorwaarts door de tijd. Niet met grote stappen, maar van moment tot moment. Wat voelt het overtuigendste aan als de waarheid? Tot nu toe heb ik het niet als juist aangevoeld om met Chade over deze dingen te praten. Dus dat heb ik niet gedaan. Vandaag, nu, vond ik dat het tijd werd dat jij deze dingen te weten kwam. Dus heb ik ze jou verteld. Maar ook de beslissing heb ik aan jou overgedragen. Vertel het hem of vertel het hem niet. Wisselaar. Het is aan jou.'

Het was een vreemde gewaarwording deze naam, die Nachtogen vaak voor mij had gebruikt, door een menselijke stem te horen uitspreken. Het gaf me een ongemakkelijk gevoel. 'Is dat de manier waarop jij altijd tot cruciale beslissingen komt? Door je af te vragen hoe het áánvoelt?' Het klonk scherper dan ik het had bedoeld, maar hij knipperde niet eens met zijn ogen.

Hij keek me recht aan en vroeg: 'Hoe moet ik het dán doen?'

'Op grond van je kennis... of omina, voortekenen, voorspellende dromen, je eigen profetieën, weet ik veel! Maar in elk geval anders dan alleen maar op je gevoel. Bij Els ballen, man, je gevoel kan al beïnvloed worden door de smaak

van bedorven vis!'

Ik steunde met mijn kin op mijn handen en dacht na. Hij had de beslissing aan mij gedelegeerd. Wat moest ik doen? Het leek alsof de beslissing opeens stukken moeilijker was geworden dan toen ik de nar verweet Chade niet te hebben ingelicht. Hoe kon deze wetenschap Chade beïnvloeden in zijn houding tegenover Beijerstad en een mogelijke alliantie? Echte draken. Was een aandeel in een echte draak een oorlog waard? Wat zou het betekenen als we géén bondgenoten werden, en Beijerstad won, en straks een heel leger van draken tot haar beschikking had? Of moest ik het Kettricken vertellen? De vragen waren dezelfde, maar de antwoorden zouden dan heel verschillend zijn. Er ontsnapte me een zucht. 'Waarom heb je de keuze aan mij gelaten?'

Ik voelde zijn hand op mijn schouder en toen ik opkeek zag ik zijn eigenaardige halve glimlach. 'Omdat jij daar goed mee omging, telkens wanneer ik dat in het verleden had gedaan. Vanaf het moment waarop ik een jongen in de tuin ging zoeken en hem een raar verhaal opdiste.'

Ik keek hem met grote ogen aan. 'Je zei toen dat je een droom had gehad, die je me graag wilde vertellen.'

Hij glimlachte raadselachtig. 'Ik had inderdaad een droom gehad. En die had ik opgeschreven. Toen ik acht was. Pas toen het moment goed aanvoelde heb ik hem aan jou verteld. En jij wist wat je ermee moest doen en dat je mijn Katalysator zou zijn, toen al meteen. Zoals je ook nu zult weten wat je moet

doen.'

'Ik had toen geen benul van wat ik deed. Of van hoe verreikend de gevolgen zouden zijn.'

'En nu weet je dat wél?'

'Wist ik het maar niet. Het maakt de beslissing alleen maar moeilijker.'

Hij leunde achterover en glimlachte hooghartig. 'Aha.' Toen boog hij zich opeens naar voren. 'Hoe heb je beslist hoe je zou handelen? Over de richting die je zou kiezen?'

Ik schudde langzaam mijn hoofd. 'Ik nam geen besluit. Er was een optie om iets te doen en die optie greep ik dan aan. Als er iets te kiezen was, nam ik gewoon de richting die volgens mij het beste was voor de Zes Hertogdommen. Verder dacht ik daar nooit bij na.'

Ik draaide mijn hoofd vlak voordat het wijnrek in beweging kwam. Chade kwam binnen. Hij leek vermoeid en buiten adem. Zijn oog viel op de brandewijn. Zonder een woord te zeggen liep hij naar de tafel, nam mijn bekertje en dronk het leeg. Toen haalde hij diep adem en zei: 'Ik dacht wel dat jullie je hier verstopt hielden.'

'Verstopt is niet het goede woord,' wierp ik tegen. 'We hebben in alle rust zitten praten op een plek waar discretie verzekerd is.' Ik stond op en hij liet zich dankbaar op mijn stoel zakken. Kennelijk had hij zich met grote spoed naar boven gerept.

'Hadden Kettricken en ik ons gesprek met de vaarders van

Beijerstad óók maar in discretie gehouden. Het volk kletst al en de ketel begint al te pruttelen.'

'Over het bondgenootschap en een eventuele oorlog met Kwarts? Laat me eens raden. Schoof wil liefst morgen al oorlogsschepen uitzenden.'

'Schoof kan ik wel aan,' antwoordde Chade geërgerd. 'Nee, het gaat om iets veel stommers. Nauwelijks was Kettricken terug in haar kamers en konden we onder elkaar eens bespreken wat Beijerstad nu precies aanbood en vroeg, toen er een page aan de deur klopte. Peottre Zwartwater en de narkieza verlangden een onmiddellijke ontmoeting met ons. Ze verzochten het niet, ze verlángden het.' Hij liet dat even tot ons doordringen. 'De boodschap had een grote urgentie. Dus we moesten wel. De koningin vreesde dat de narkieza zich nogmaals had gestoten aan iets wat door prins Plicht was gezegd of gedaan. Maar toen ze waren toegelaten tot haar privé-spreekkamer liet Peottre ons weten dat hij en de narkieza zeer onaangenaam waren getroffen door het feit dat wij een delegatie uit Beijerstad hadden ontvangen. Ze leken zich daar buitengewoon over op te winden. Het meest opmerkelijk was de resolute verklaring van Peottre dat hij de hele verloving zou afblazen als de Zes Hertogdommen zich in enige alliantie met "die drakenkwekers" zou begeven.'

'Kwamen Peottre en de narkieza dat zeggen? Niet Arkon Bloedsnee?' vroeg ik voor alle zekerheid.

En bijna tegelijk vroeg de nar met intense belangstelling: 'Drakenkwekers? Noemde Zwartwater hen drakenkwekers?'

Chade keek ons om de beurt aan. 'Bloedsnee was er niet bij,' zei hij tegen mij, en tot de nar: 'Het was de narkieza die de term gebruikte.'

'En wat antwoordde de koningin?' vroeg ik.

Chade zuchtte. 'Ik had gehoopt dat ze zou zeggen dat we enige tijd nodig hadden om te overleggen. Maar kennelijk was Kettricken door Plichts vernedering, gisteren, meer gepikeerd dan ik had gedacht. Ik vergeet wel eens dat ze niet alleen een koningin, maar ook een moeder is. In elk geval reageerde ze formeel en onmiddellijk. Ze zei tegen de narkieza en haar oom dat afspraken van de Zes Hertogdommen met de vaarders van Beijerstad zouden worden bepaald door de belangen van het koninkrijk, en niet door dreigementen. Van wie dan ook.'

'En?'

'En toen verlieten ze de spreekkamer. De narkieza leek razend en ze liep stram als een soldaat. Zwartwater ging gebukt alsof er een zware last op zijn schouders lag.'

'Het was de bedoeling dat ze al over enkele dagen terugkeren naar de Buiteneilanden, meen ik?'

Chade knikte ernstig. 'Ja, een paar dagen. Dit alles gebeurt precies op het juiste moment om de hele boel uit balans te brengen. Als de koningin niet snel een reactie geeft op de

voorstellen van Beijerstad, zal bij het vertrek van de narkieza de hele verloving in de lucht hangen. En dan zijn al onze inspanningen om de relatie met de Buiteneilanden te verbeteren vergeefs geweest, zo niet erger. Het aanbod moet zorgvuldig worden overwogen. Dat gepraat over draken... is het een dreigement? Een bespotting van onze eigen draken? Of een wanhoopsaanbod zonder echte inhoud, omdat ze onze hulp zo dringend nodig hebben? Ik moet daarover meer informatie hebben. Ik moet spionnen inschakelen en kennis kopen. We mogen geen antwoord geven voordat we de feiten uit eigen bronnen hebben ervaren.'

De nar en ik wisselden een blik.

'Wat is er?' wilde Chade meteen weten.

Ik haalde diep adem en wierp mijn voorzichtigheid van me af. 'Ik moet iets bespreken met u en de koningin. Misschien kan prins Plicht ook maar beter aanwezig zijn.'

10

Jek

Ik ben geen lafaard. Altijd heb ik de wil van de God-geborene aanvaard. Meer dan tien keer heb ik mijn leven aan de voet van hertog Sidder gelegd, tot nut van het glorieuze Kwarts. Van geen van die risico's heb ik spijt. Maar als mijn doorluchtige en goddelijk rechtvaardige hertog Sidder ons kapittelt omdat we hebben gefaald de haven van Beijerstad in ons bezit te houden, baseert hij zijn oordeel, zeer tot ieders ongeluk, op rapporten van lieden die er niet bij zijn geweest. Daarom kan onze doorluchtige en hoogwelmogende heer hertog niet de blaam worden aangewreven dat hij tot verkeerde conclusies is gekomen. Hiermee wil ik de taak op mij nemen die rapporten te corrigeren.

Klerk Wertin schreef dat '... een vloot van ervaren slagschepen werd verslagen en verjaagd door slaven en vissers.' Dit was evenwel niet het geval. Slaven en vissers waren inderdaad verantwoordelijk voor veel verraad ten opzichte van onze vloot, hetwelk ze in het geheim en onder dekking van de duisternis uitvoerden, en niet in een open strijd. Maar omdat onze kapiteins niet waren gewaarschuwd dat de tegenstander zulke hulptroepen tot zijn beschikking had, waren wij daarvoor in het geheel niet op onze hoede. Ik denk

dat de fout hier dus niet bij onze kapiteins ligt, maar bij die klerken, gezanten en boekhouders in Beijerstad – niet de krijgers – die hebben verzuimd ons adequaat in te lichten. Dood door de strop is een te lichte straf voor diegenen. Vele dappere strijders zijn wegens hún laksheid een onwaardige dood gestorven!

Klerk Wertin suggereert tevens dat pakhuizen misschien zijn geplunderd alvorens ze in brand werden gestoken en dat individuele kapiteins deze buit na onze nederlaag voor zichzelf hebben gehouden. Dit is zeer nadrukkelijk ónwaar! De pakhuizen die waren gevuld met de opbrengsten van ons onvermoeibare zoeken naar schatten voor u werden tot de grond toe afgebrand, met alles wat erin was opgeslagen, door fanatici uit Beijerstad. Waarom kunnen klerken zoiets maar moeilijk geloven? Er waren ook rapporten over bewoners van Beijerstad die zichzelf en hun verwanten liever doodden dan dat ze onze overvallers onder ogen durfden te komen, kennelijk bevreesd door onze reputatie. Ik geloof dat we dit voor zeker mogen aannemen.

Maar de ernstigste en onrechtvaardigste dwaling van klerk Wertin is zijn ontkenning van het bestaan van de draak. Mag ik vragen, zeer bescheiden en nederig, waarop hij die bewering baseert? Elke kapitein die naar onze kusten is weergekeerd heeft gerapporteerd dat hij een blauw-en-zilveren draak heeft waargenomen. Elke kapitein. Waarom worden die getuigenissen afgedaan als laffe excuses, terwijl de praatjes

van een slappe eunuch worden ingehaald als de zuivere waarheid? Er was daar waarachtig een draak! Deze heeft ons rampzalige schade berokkend. Uw klerk beweert zo maar eventjes dat daarvoor geen bewijs bestaat en dat de verhalen over draken 'de excuses zijn van lafaards die van een zekere overwinning wegvluchtten, en misschien een list om schatten en belastingopbrengsten aan hertog Sidder te onthouden.' Welk bewijs kan welsprekender zijn, vraag ik, dan het feit van de honderden mannen die nimmer vandaar zijn weergekeerd?

Kapitein Slyké's pleitrede tegen zijn doodsvonnis (uit het Kwarts vertaald door Chade Valster)

Het was uren later toen ik vermoeid de trappen naar heer Goudens vertrekken beklom. Ik had een lange audiëntie bij de koningin en Chade achter de rug. Chade had geweigerd er prins Plicht bij te halen. 'Hij weet dat we elkaar kennen, jij en ik, van vroeger. Maar ik denk niet dat het verstandig zou zijn die associatie in zijn geest te versterken. Nu al.'

Bij nader inzien was ik het eigenlijk wel met hem eens. Chade was technisch gezien mijn oudoom, al had ik nooit echt in die relatie tot hem gestaan. Hij was voor mij steeds meer mijn mentor dan de broer van mijn grootvader Vlijm geweest. Maar hoe oud en getekend hij er ook uitzag, we toonden nog steeds een zekere familiegelijkenis met elkaar.

Plicht had al eens het vermoeden uitgesproken dat ik op een of andere manier aan hem verwant moest zijn. Hij kon ons maar beter niet samen zien en voedsel krijgen voor zijn vermoedens.

Mijn onderhoud met Chade en de koningin was langdurig geweest. Chade had nooit eerder de kans gehad ons beiden samen in dezelfde kamer te ondervragen over de ware aard van de draken van de Zes Hertogdommen. Hij dronk een van zijn smerige mengseltjes en maakte uitvoerig aantekeningen, tot zijn benige hand er te moe voor werd. Daarna gaf hij de pen aan mij en droeg me op te schrijven terwijl we verder praatten. Zoals steeds waren zijn vragen exact en doordacht. Nieuw in zijn gedrag was echter zijn onmiskenbare enthousiasme en vuur. Voor hem was het wonder van die stenen draken, die tot leven werden gebracht met bloed, Vermogen en Wijsheid, een manifestatie van de onbegrensde mogelijkheden van het Vermogen. Ik zag de gretigheid in zijn ogen toen hij speculeerde dat het misschien mensen waren geweest die de kaken van de dood hadden willen ontvluchten die deze magie als eersten hadden toegepast.

Kettricken fronste haar voorhoofd bij het horen van die suggestie. Ik vermoedde dat zij liever bleef geloven dat de stenen draken door Vermogenscoterieën waren geschapen, met de bedoeling dat ze op gezette tijden de Zes Hertogdommen te hulp zouden komen. Waarschijnlijk

geloofde ze tevens dat de oudere draken destijds voor een minstens zo verheven doel waren geschapen. Toen ik daar mijn idee tegenover stelde dat de schepping van een draak misschien een vorm van verslaving aan het Vermogen representeerde, keken ze me beiden kwaad aan.

Ik had toen al heel wat kwade blikken moeten dulden. Mijn verhaal over de draken van Beijerstad werd eerst ontvangen met scepsis en vervolgens met ergernis, omdat ze het nú pas te horen kregen. Waarom ik de nar afschermde van hun ongenoegen kon ik niet precies zeggen. Niet dat ik ronduit loog. Daarvoor had Chade me te goed opgeleid. In plaats daarvan wekte ik de indruk dat de nar me het verhaal al meteen bij zijn eerste bezoek aan mij had verteld en dat ik simpelweg was vergeten de informatie aan hen door te geven. Ik haalde er mijn schouders bij op en verklaarde op nonchalante toon dat ik toch niet had kunnen voorzien dat het ooit relevant zou worden. Ik hoefde er niet eens bij te zeggen dat ik had getwijfeld aan het waarheidsgehalte ervan, want de twee waren op dat moment zélf nog flink aan het twijfelen of ze het verhaal wel geloofden.

'Het zet onze draken in een nieuw licht,' mijmerde Kettricken zacht.

'En maakt de opmerkingen van de gesluierde man iets minder onbeleefd,' waagde ik aan te stippen.

'Misschien. Maar ik voel me nog steeds beledigd dat hij

de echtheid van ónze draken in twijfel durfde te trekken.'

Chade schraapte zijn keel. 'We moeten dat nu laten rusten, mijn lieve. Vorig jaar kwam ik in het bezit van een manuscript waarin iets staat over een draak die Beijerstad verdedigde tegen de vloot van Kwarts. Het leek me een wild krijgsverhaal – het soort dat vaak door verliezers als excuus wordt aangevoerd – en ik vermoedde dat het geïnspireerd was door geruchten die de Kwartsers over ónze draken hadden vernomen. Misschien had ik er beter naar moeten kijken. Ik zal zien of ik meer informatie kan kopen. Om te beginnen moeten we nu onze eigen hulpbronnen eens op een rij zetten.' Hij schraapte nogmaals zijn keel en keek me toen aan alsof hij vermoedde dat ik vitale inlichtingen voor hem achterhield. 'Die begraven steden waar de nar het met jou over heeft gehad, kunnen die iets te maken hebben met de lege stad die jij hebt bezocht?' Chade liet het klinken alsof de vraag veel belangrijker was dan wat de koningin had gezegd over haar beledigd-zijn.

Ik haalde mijn schouders op. 'Daarvan heb ik geen idee. De stad die ik bezocht was niet bedolven. Wel liep er een scheur doorheen als gevolg van een natuurramp, dat is waar. Alsof iemand met een bijl in een cake had gehakt. En het water van de rivier was in die kloof gestroomd en had hem gevuld.'

'Wat in de ene stad de bodem splijt kan in een andere tot

aardverschuivingen leiden,' speculeerde Chade hardop.

'Of een berg tot wraak hebben aangezet,' bracht Kettricken naar voren. 'Bij ons in het Bergrijk kennen we massa's van zulke verhalen. De aarde beeft en dan ontwaakt een van de vuurbergen, die lava en as uitspuwt, en soms de hele hemel verduistert en de lucht vult met een verstikkende rook. Soms komt er slechts een stroom water en modder en rotsblokken naar beneden gedonderd, die een dal tot de rand toe vult en zich uitbreidt over de aangrenzende vlakte. Er zijn ook verhalen, van een jongere datum, over een stad in een dal bij een diep meer. De dag voor de aardbeving was daar alles volmaakt in orde. De stad bruiste van leven. Reizigers die er twee dagen na de beving aankwamen vonden er dode mensen op straat, naast hun dieren. Niemand droeg sporen van geweld. Het was alsof ze simpelweg waren doodgevallen op de plek waar ze zich bevonden.'

Er was op haar woorden een stilte gevolgd en toen had Chade me nog eens alles laten herhalen wat de nar me had verteld over de draken van Beijerstad. Hij had me ook vragen gesteld over de draken van de Zes Hertogdommen, waarvan ik de meeste niet had kunnen beantwoorden. Konden er zich onder de draken die ik had gewekt uit slangen getransformeerde draken hebben bevonden? En als die draken uit Beijerstad zich op de Zes Hertogdommen zouden storten, waren onze eigen draken dan bereid zich nog eens te laten wekken om ons te hulp te komen? Of zouden ze dan

partij kiezen voor hun geschubde soortgenoten? En over schubben gesproken – wat wist ik van die hagedisjongen? Kende de nar meer mensen van die soort?

Toen ze me tenslotte wegstuurden om onder elkaar verder te overleggen had ik naar mijn gevoel diverse maaltijden gemist. Ik verliet Kettrickens kamers via de geheime route en kwam in mijn eigen kamertje. Heer Gouden bleek afwezig te zijn en ik ging naar de keuken om te pikken wat ik daar kon krijgen. Het was er een vreselijk drukke bedoening en mij werd resoluut de toegang geweigerd. Ik trok me terug en begaf me naar de zaal van de wachters, waar ik brood, vlees, kaas en bier op de kop wist te tikken – en dat was eigenlijk alles wat ik nodig had om mijn ziel te troosten.

Toen ik de trap beklom vroeg ik me af of ik misschien een uurtje zou kunnen stelen om te slapen terwijl heer Gouden en de andere edelen zaten te dineren met de gasten uit Beijerstad. Ik wist dat ik me eigenlijk moest omkleden en me achter zijn rug moest opstellen om de avond langzaam voorbij te zien gaan, maar ik had het idee dat mijn geest die dag al meer dan genoeg informatie had moeten opnemen. Ik had het allemaal doorgegeven aan Kettricken en Chade. Het was nu hun probleem geworden. Het mijne was nog steeds Pé. Het stak als een spijker in mijn hart. Ik kon nog steeds niets verzinnen om eraan te doen.

Slápen, nam ik me heilig voor. Slapen zou me voor een

poos tegen alles beschermen en bij het wakker worden zou een of ander aspect me misschien helder zijn geworden.

Ik klopte op heer Goudens kamerdeur en stapte naar binnen. Toen ik dat deed stond een jonge vrouw op uit een van de stoelen bij de haard. Ik keek om me heen, aannemend dat heer Gouden haar had binnengelaten, maar zag hem nergens. Misschien was hij in een van de andere vertrekken, hoewel het niets voor hem was om een gast helemaal alleen te laten. Ik zag trouwens ook geen hapjes en geen wijn, en daar zou hij zeker voor hebben gezorgd.

Het was een opvallende vrouw. Het kwam niet alleen door haar extravagante kleding, maar door haar grootte. Ze was minstens even groot als ik, had lange blonde haren en lichtbruine ogen, en armen en schouders die gespierd waren als die van een soldaat. Haar kleren leken gekozen om dat laatste te accentueren. Haar zwarte laarzen kwamen tot haar knieën en ze droeg geen rok, maar een lange broek. Haar hemd was van ivoorkleurig linnen en haar fraai gedecoreerde vest van zacht hertenleer. De mouwen van haar hemd waren geplooid en hadden wat kant bij de manchetten, maar niet genoeg om haar te hinderen. De snit van haar kleren was eenvoudig, maar de stoffen waren duur en het borduurwerk was op het overdrevene af. Dat de kleren genaaid leken voor een man, benadrukte alleen maar dat ze door een vrouw werden gedragen. Ze droeg diverse ringen in beide oren,

sommige van hout en sommige van goud. In de spiralen van het eerstgenoemde type herkende ik het handwerk van de nar. Ze droeg ook goud om haar hals en haar polsen, maar het was simpel goud en ik durfde te wedden dat ze het meer droeg voor haar eigen genoegen dan om ermee te pronken. Ze droeg een sober zwaard op haar ene heup en een praktisch mes op de andere.

Tijdens ons eerste moment van wederzijdse verbazing ontmoetten onze blikken elkaar. Toen namen haar ogen mij de maat op een manier die me welbekend was. Toen ze haar blik weer op de mijne richtte grijnsde ze ontwapenend. Haar tanden waren zeer wit.

'U moet heer Gouden zijn.' Ze stak haar hand uit en kwam naar me toe. Ondanks haar buitenlandse kleren was haar accent dat van ons eigen hertogdom Schoof. 'Ik ben Jek. Misschien heeft Amber over mij gesproken?'

Ik nam haar hand puur reflexmatig aan. 'Het spijt me, mevrouw, maar u vergist zich. Ik ben heer Goudens bediende, Tom Dassenkop.' Haar greep was krachtig, haar hand eeltig en sterk. 'Het spijt me dat ik niet hier was om u binnen te laten. Ik wist niet dat heer Gouden bezoek verwachtte. Kan ik u iets brengen?'

Ze haalde haar schouders op, liet mijn hand los en liep terug naar haar stoel. 'Heer Gouden verwacht me niet. Ik kwam hem opzoeken en een bediende wees me de weg

hierheen. Ik klopte aan, geen antwoord, en ik kwam naar binnen om te wachten.' Ze ging zitten, sloeg haar benen over elkaar en vroeg toen met een wetende grijns: 'Wel, hoe gaat het met Amber?'

Er was iets niet in orde. Ik keek naar de andere deuren, die dicht waren. 'Ik ken niemand die Amber heet. Hoe bent u binnengekomen?' Ik stond tussen haar en de deur. Ze zag er formidabel uit, maar haar kleren en haren waren onberispelijk. Als ze de nar iets had aangedaan zouden ze tekenen van een worsteling hebben vertoond. De kamer zelf leek me trouwens ook helemaal in orde.

'Ik deed de deur open en liep naar binnen. Hij was niet gesloten.'

'Die deur is altijd gesloten.' Ik probeerde het vriendelijk te laten klinken, maar ik begon me nu toch echt zorgen te maken.

'Nou, vandaag dus niet, Tom. Ik heb belangrijke zaken te doen met heer Gouden en ik ken hem goed. Ongetwijfeld vindt hij het niet erg dat ik zijn kamer ben binnengegaan. Ik heb de laatste jaren veel affaires voor hem geregeld, met Amber als onze tussenpersoon.' Ze hield haar hoofd schuin en keek me achterdochtig aan. 'En ik geloof geen moment dat je Amber niet kent.' Toen hield ze haar hoofd schuin naar de andere kant en nam me onderzoekend op. Ze begon te grijnzen. 'Weet je, ik zie je liever met bruine ogen. Staan je

beter dan de blauwe die Paragon heeft.'

Toen ik haar verbluft aankeek werd haar grijns nog breder. Het was alsof ik werd belaagd door een enorme, veel te aanhankelijke kat. Ik voelde geen vijandigheid van haar kant. Het was eerder alsof ze een soort verrukking probeerde te onderdrukken en haar best deed me van mijn stuk te brengen, maar op een aardige, plagende manier. Ik kon van haar geen hoogte krijgen. Ik probeerde te beslissen of het beter was haar buiten de deur te zetten of haar hier te laten wachten op heer Gouden. Ik kreeg steeds meer de aandrang om de deur van zijn privé-kamer te openen om me ervan te verzekeren dat hem in mijn afwezigheid niets was overkomen.

Het was dan ook met opluchting dat ik zijn sleutel in het slot hoorde. Ik liep naar de deur, trok hem open en zei nog voordat hij binnenkwam: 'Heer Gouden, er is een bezoekster voor u. Mevrouw Jek. Ze zegt dat ze...'

Voordat ik mijn waarschuwing kon afronden schoot hij in een hoogst on-Goudense haast langs me heen. Hij sloot de deur achter zich alsof hij bang was dat vrouwe Jek als een jong hondje de gang op zou rennen en hij schoof er de grendel voor alvorens zich naar haar om te draaien. Zijn gezicht was bleker dan ik het in jaren had gezien, nu hij tegenover zijn onverwachte bezoekster stond.

'Heer Gouden?' riep Jek uit. Even stond ze hem alleen maar aan te staren, maar toen barstte ze uit in een hartelijke

lachbui en sloeg ze zich met haar vuisten op haar heupen. ‘Maar natuurlijk! Heer Gouden! Dat had ik moeten raden. Dat had ik vanaf het begin moeten doorzien!’ Ze liep naar hem toe, geheel overtuigd van een warm welkom, omhelsde hem innig en deed toen een stap achteruit. Ze hield hem nog steeds bij zijn schouders en liet haar verrukte blik over zijn gezicht en haren glijden. In mijn ogen zag hij er verbijsterd uit, maar haar glimlach verdween niet van haar gezicht. ‘Het is prachtig. Als ik het niet had geweten, zou ik het nooit hebben geraden. Maar ik snap het niet. Waarom is dit bedrog nodig? Maakt dit het voor jullie beiden niet erg moeilijk om bij elkaar te zijn?’ Ze keek even mijn kant op en het was duidelijk dat de vraag aan ons beiden was gericht. Wat ze bedoelde was duidelijk, maar ik begreep niet hoe ze aan een woord als ‘bedrog’ kwam. Ik voelde hitte en kleur naar mijn wangen stijgen en wachtte tot heer Gouden een verhelderende opmerking tegen haar zou maken, maar hij bewaarde zijn zwijgen. Mijn manier van kijken moet haar gechoqueerd hebben, want ze richtte haar blik op heer Gouden. Er klonk nu onzekerheid in haar stem. ‘Amber, mijn lieve, ben je dan niet blij me te zien?’

Heer Goudens gezicht leek bevroren. Toen begonnen zijn kaken te bewegen en eindelijk sprak hij. Zijn stem was diep en kalm, maar klonk nog steeds een beetje ademloos. ‘Tom Dassenkop, ik heb vandaag geen behoefte meer aan je diensten. Je kunt gaan.’

Nooit was het voor mij moeilijker geweest om in mijn rol te blijven, maar ik voelde wanhoop in heer Goudens toevlucht tot formaliteit. Ik beet mijn tanden op elkaar en boog stijfjes, en beheerste mijn ziedende verontwaardiging over wat Jek kennelijk van ons beiden veronderstelde. Mijn eigen stem was ijzig toen ik hem antwoordde.

'Zoals u wilt, heer. Ik zal deze kans aangrijpen om rust te nemen.' Ik draaide me om en begaf me naar mijn eigen kamertje. Bij het weggaan pakte ik een brandende kaars mee van de tafel. In mijn kamer gekomen deed ik de deur achter me dicht. Bijna.

Ik ben niet trots op wat ik vervolgens deed. Zal ik de schuld geven aan de training die Chade mij als kind had gegeven? Dat zou ik kunnen doen, maar het zou niet eerlijk zijn. Ik kookte van drift. Jek geloofde kennelijk dat heer Gouden en ik minnaars waren. Hij had niet de moeite genomen die misvatting te corrigeren. Uit haar woorden en optreden leidde ik af dat hijzelf de brón van het verhaal moest zijn geweest, en om een reden die alleen hemzelf duidelijk was vond hij het goed dat zij in die veronderstelling bleef verkeren.

Daarom had Jek me dus aangekeken alsof ze veel meer over mij wist dan ik over haar! Het was evident dat ze heer Gouden kende, maar van een andere plaats en onder een andere naam. Ik wist zeker dat ik haar nooit eerder had

gezien, dus wat ze van mij wist moest ze via de nar te weten zijn gekomen. Ik rechtvaardigde mijn spioneren op de grond dat ik het recht had om te weten wat hij aan vreemden over mij had verteld, in het bijzonder als die vreemde me vervolgens op dubieuze blikken en beledigende glimlachjes trakteerde. Wat had hij haar in hemelsnaam verteld? En waaróm? Ik voelde echte woede, maar ik beheerste me. Hij zou wel een reden hebben, een onweerlegbaar argument om zulke praatjes te verkondigen. Dat moest wel. Ik wilde mijn vriend best vertrouwen, maar had een recht om die reden te kennen. Dus ik zette de kaars op mijn tafeltje, ging op de rand van mijn bed zitten en kneep mijn handen in elkaar op mijn schoot. Ik dwong mezelf om alle emotie van me af te zetten. Ik zou puur rationeel zijn in mijn oordeel. Dus ik luisterde. Ik spande mijn oren in en luisterde naar de gedempte woorden die me bereikten.

'Wat doe je hier? Waarom heb je me niet laten weten dat je kwam?' Er klonk meer dan verbazing of ergernis in de stem van de nar. Het leek meer op wanhoop.

'Hoe kon ik het je laten weten?' vroeg Jek opgewekt. 'De Kwartsers brengen zowat alle schepen die hierheen gaan tot zinken. Uit de paar brieven die ik van je heb ontvangen is me gebleken dat zeker de helft van de mijne verloren is gegaan.' En toen: 'Dus geef het maar toe. Ben jij heer Gouden? Heb ik jouw zaken al deze tijd behartigd?'

'Ja.' Hij klonk zeer bezorgd. 'En dat is het enige feit en de enige naam die ze hier in Hertenhorst van me kennen. Dus ik zal je dankbaar zijn als je dat geen moment wilt vergeten!'

'Maar je hebt mij verteld dat je op bezoek ging bij ene heer Gouden en dat al mijn correspondentie via hem aan jou gericht moest worden. Al mijn transacties in Beijerstad en Jamaillia, alle inlichtingen die ik heb ingewonnen, alle informatie die ik je heb gestuurd – dat was in feite óók allemaal voor jou bestemd?'

Heer Gouden klonk gespannen. 'Als je het wilt weten, ja.' En toen op smekende toon: 'Jek, je kijkt me aan alsof ik je heb verraden. Dat heb ik niet. Je bent mijn vriendin, en het beviel me niet dat ik je om de tuin moest leiden. Maar het was nodig. Dit bedrog, zoals jij het noemt, is noodzakelijk. En ik kan het waarom ervan niet aan je uitleggen, en evenmin kan ik je de hele achtergrond uit de doeken doen. Ik kan alleen nog eens herhalen: het is noodzakelijk. Jij hebt mijn leven nu in je handen. Als je dit verhaal vanavond in een kroeg vertelt, is mijn keel zo goed als doorgesneden.'

Ik hoorde hoe Jek zich in een stoel liet vallen. Toen ze sprak klonk er een zweem van gekwetstheid in haar stem. 'Je hebt me voor de gek gehouden. En nu beledig je me. Denk je, na alles wat we hebben meegemaakt, dat ik mijn mónd niet kan houden?'

'Geen van beide heb ik opzettelijk gedaan,' zei iemand. Mijn nekhaartjes gingen rechtop staan, want de stem was niet

die van heer Gouden, noch die van de nar. Het was een lichtere stem, een stem zonder een spoor van een Jamailliaans accent. Het was de stem van Amber, vermoedde ik. Weer een nieuwe gedaante van de persoon die ik zo goed meende te kennen...

'Het is... het komt doordat je me totaal hebt verrast. En de stuipen op het lijf hebt gejaagd. Kom ik nietsvermoedend deze kamer binnen, sta jij daar breed te grijnzen, alsof het een goede grap is, terwijl je in feite... Ach, Jek, ik kan het niet uitleggen. Ik moet gewoon vertrouwen op onze vriendschap en alles wat we samen hebben doorgemaakt, en alles wat we voor elkaar hebben betekend. Je bent mijn spel binnen komen stommelen, dan moet je nu ook een rol op je nemen, vrees ik. Zo lang je hier op bezoek bent moet je me toespreken alsof ik echt heer Gouden ben en alsof jij mijn agent bent in Beijerstad en Jamaillia.'

'Dat is gemakkelijk te doen, want dat bén ik geweest. En je zegt terecht dat we vrienden zijn. Daarom doet het me nog steeds een beetje pijn dat je deze maskerade nodig hebt gevonden. Maar ik kan het je wel vergeven, denk ik. Al zou ik graag willen dat ik het begreep. Toen je man... deze Tom Dassenkop... de kamer binnenkwam en ik zijn gezicht herkende, was ik ontzettend blij voor je! Ik heb gezien hoe je dat boegbeeld hebt gebeeldhouwd. Ontken maar niet welke gevoelens je voor hem hebt. "Nu zijn ze eindelijk verenigd!" dacht ik. Maar daarna blafte je hem af en stuurde je hem weg

alsof hij een bediende was. Heer Goudens bediende, dat is trouwens hoe hij zich aan mij voorstelde. Waarom dat toneelspel, waarom moet het voor jullie beiden zo moeilijk zijn?'

Er volgde een lange stilte. Ik hoorde geen voetstappen, maar wel het geluid van een flessenhals tegen de rand van een glas. Ik neem aan dat hij voor hen beiden wijn inschonk terwijl Jek op zijn antwoord wachtte.

'Het is moeilijk voor mij,' zei de nar met zijn vrouwenstem. 'Voor hem is het minder moeilijk, want hij weet er weinig van. Tja. Maar het was erg stom van me dat ik het geheim ooit aan iemand heb verteld, en het zelfs vórm heb gegeven. Dat was monsterlijke ijdelheid van mijn kant.'

'Monsterlijk? Mateloos! Je hebt het hoofd van een boegbeeld van een schip naar zijn gelijkenis uitgesneden en hoopte tegelijk dat niemand ooit zou raden wat hij voor jou betekende? Ach, mijn lieve... Je kunt zo goed overweg met de levens en de geheimen van anderen, maar als het over die van jezelf gaat... enfin. En hij weet niet eens dat je van hem houdt?'

'Ik denk dat hij het zo verkiest. Misschien vermoedt hij... wel, na zijn babbeltje met jou zal hij het nu zéker vermoeden. Maar hij laat het rusten. Zo is hij.'

'Dan is het een verdomde stommeling. Maar wel een knappe stommeling, moet ik zeggen. Ondanks die gebroken

neus. Ik durf te wedden dat hij voordien nog knapper was. Wie heeft zijn gezicht bedorven?'

Een geluidje, iets tussen een kuch en een lachje in. 'Mijn lieve Jek, je hebt hem zelf gezien. Niemand kan zijn gezicht bederven. Niet in mijn ogen.' Een vrouwelijk zuchtje. 'Kom, ik praat liever over iets anders als je het niet erg vindt. Vertel eens, hoe gaat het met Paragon?'

'Paragon. Het schip of de kroonprins der piraten?'

'Beiden, alsjeblieft.'

'Nou, van de erfgenaam van de troon van de Pirateneilanden weet ik weinig meer dan wat publiekelijk geroddeld wordt. Hij is een levenslustige, actieve knaap, het evenbeeld van koning Kennit en de oogappel van zijn moeder. En het schatje van de hele vloot die onder de vlag met de Raaf vaart, eigenlijk. Dat is trouwens zijn middelste naam, wist je dat? Prins Paragon Raaf Ludluk.'

'En het schip?'

'Zwartgallig, zoals altijd. Maar op een andere manier. Niet meer de gevaarlijke melancholie waarin hij vroeger vaak wegzakte, maar eerder de levensangst van een jongeman die zichzelf voor een dichter houdt. Ik vind het ergerlijk bij hem in de buurt te zijn wanneer hij zich zo druilerig gedraagt. Maar het is natuurlijk niet helemaal zijn schuld. Althea is zwanger en het schip heeft obsessies over dat kind.'

'Althea is zwanger?' Deze 'Amber' toonde een typisch

vrouwelijke belangstelling voor dit soort berichten.

'Ja,' bevestigde Jek. 'En ze is er razend om, hoewel Bresker met zijn hoofd in de wolken loopt en zowat elke dag een nieuwe naam voor het kind bedenkt. Dat is trouwens de helft van de reden waarom zij zich zo ergert, denk ik. Ze zijn getrouwd in de Wilde Regenlanden... heb ik je dat niet geschreven? Dat was meer om Malta te sussen. En nu is ze in verwachting en moet ze elke dag overgeven en wordt ze telkens kwaad op Bresker wanneer hij aanhalig probeert te doen.'

'Ze moet toch begrepen hebben dat het onvermijdelijk was dat ze ooit zwanger zou worden?'

'Ik betwijfel het. Ze zijn moeilijk te bevruchten, die vaardersvrouwen, en de helft van de keren hebben ze een miskraam. Haar zuster Malta heeft er al twee gehad. Ik denk dat dit een belangrijke reden is van Althea's reactie. Als ze wist dat ze straks een mooie baby kan tonen, als beloning voor al haar braakneigingen en buikkrampen, zou ze er misschien blij om zijn, en zelfs dankbaar. Maar haar moeder wil dat ze thuis komt bevallen en het schip wil dat ze het aan boord doet en van Bresker mag ze het in een boom doen als ze wil, zo lang hij er maar een baby aan overhoudt om te vertroetelen en over op te scheppen. De voortdurende stroom van raadgevingen en suggesties maakt haar stapelgek. Dat is wat ik tegen Bresker heb gezegd. Zeg er niks meer

over, heb ik hem aangeraden. Doe alsof je niets merkt en behandel haar gewoon zoals vroeger. Maar hij zei: hoe kán ik dat, nu ik haar buik elke dag dikker zie worden, al probeert ze nog steeds in het want te klimmen? En natuurlijk kwam ze net aanlopen toen hij dat zei, dus hij kreeg weer meteen de wind van voren.'

En zo babbelden ze maar door, als marktvrouwen onder elkaar. Ze bespraken wie zwanger was, en wie niet – maar het graag zou zijn – en wat er in de havens en het hof van Jamaillia gaande was, de politiek van de Pirateneilanden en de oorlog tussen Beijerstad en Kwarts. Als ik niet had geweten wie er in de andere kamer aan het praten waren, zou ik het nooit hebben geraden. Amber leek in niets op heer Gouden of de nar, zó totaal was de verandering!

En dat was de tweede wrok die me die avond verschroeide. Niet alleen had hij tegenover vreemden zo gedetailleerd over mij gesproken dat Jek me herkende en geloofde dat ik heer Goudens minnaar was, maar tevens bleek hij een of meer levens te hebben gehad waar ik helemaal niets van wist. Vreemd, hoe sterk het buitengesloten worden uit een geheim lijkt op een verraad van je goede vertrouwen.

Ik zat daar in mijn eentje in het kaarslicht en vroeg me af wie de nar nu eigenlijk was. Ik verzamelde alle vermoedens en flinters informatie die ik in de loop van de jaren had verzameld en dacht erover na. Ik had mijn leven talloze keren in zijn handen gelegd. Hij had al mijn journaals gelezen en

een volledig verslag van al mijn reizen gevraagd, en ik had hem alles verteld. En wat had hij me in ruil gegeven? Raadsels en mysteries en slechts enkele kleine brokjes van hemzelf.

En als afkoelende teer, zo werden ook mijn gevoelens voor de nar harder naarmate ze koeler werden. Ik voelde een onrecht in mijn binnenste dat steeds schrijnender werd. Hij had me buitengesloten. Het hart kent op zoiets slechts één antwoord: voortaan zou ik hém buitensluiten. Ik stond op en sloot de deur van mijn kamertje. Niet hard, maar ook niet overdreven voorzichtig. Het kon me niet schelen of hij merkte dat de deur op een kiertje had gestaan. Ik opende de geheime deur en stak toen de kamer over om erdoor naar buiten te gaan. Ik betrad het geheime labyrint. Ik zou willen dat ik hiermee mijn hele oude leven achter me kon laten. Enfin, ik probeerde het. Ik liep ervan weg.

Er zijn maar weinig dingen zo gevoelig als de waardigheid van een man. De gekwetstheid die ik voelde was iets dat me verdriet deed en kwaad maakte, een steen die steeds zwaarder op mijn maag drukte naarmate ik de trappen beklom. Ik zette al mijn grieven tegenover hem op een rij.

Hoe waagde hij het mij in deze positie te brengen? Hij had zijn eigen reputatie bezoedeld toen we Galeton bezochten, op zoek naar prins Plicht. Hij had de jonge Civil Bresinga gekust en daardoor moedwillig een sociaal schandaal veroorzaakt

dat vrouwe Bresinga misleidde omtrent de ware reden van onze aanwezigheid en haar tegelijk reden gaf om ons acuut uit haar huis weg te sturen. Zelfs nu nog bleef Civil walgend uit zijn buurt en ik wist dat heer Goudens optreden ook binnen de muren van de Hertenhorst heel wat roddels en speculaties over zijn seksuele voorkeuren had opgeroepen. Ik meende dat ik me buiten de sfeer van die roddelverhalen had kunnen houden, maar nu dacht ik daar opnieuw over na. Had prins Plicht niet eveneens een nieuwsgierige vraag gesteld? En opeens zag ik ook mijn ontmoeting met de gardisten in het stoombad in een nieuw licht. Er trok een blos naar mijn gezicht. Zou Jek, ondanks haar belofte van stilzwijgen, een nieuwe bron van vernederende praatjes worden? Volgens haar had de nar mijn gezicht gebruikt voor het boegbeeld van een schip. Ik vond het zeer kwalijk dat hij zoiets deed zonder mijn toestemming. En wat had hij tegen de mensen gezegd toen hij dat deed? In elk geval was die daad de bron geweest van Jeks aanname.

Ik kon dat hele optreden niet inpassen in datgene wat ik van de nar en van heer Gouden wist. Het waren dingen geweest die deze persoon Amber had gedaan, iemand die ik helemaal niet kende.

Daarom kende ik ook hém dus helemaal niet. En had ik hem nooit gekend.

En daarmee – zo besefte ik met tegenzin – had ik de

diepste kern van mijn gekwetstheid bereikt. De ontdekking dat de beste vriend die ik ooit had gehad in feite een vreemdeling was, stak als een priem door mijn hart. Hij was de zoveelste mislukking in mijn leven – een gemiste trede in het donker, een valse belofte van warmte en kameraadschap. Ik schudde mijn hoofd. 'Idioot,' zei ik tegen mezelf. 'Je bent alleen. Raak daaraan nu maar eens gewend!' Zonder erbij na te denken reikte ik naar het plekje waar ik vroeger troost had gevonden.

En het volgende moment miste ik Nachtogen plotseling zó vreselijk dat mijn maag zich helemaal leek samen te trekken. Ik kneep mijn ogen dicht, zette nog twee stappen en liet me toen zakken op het bankje bij het kijkgat naar de kamer van de narkieza. Ik knipperde met mijn ogen tegen de brandende jongenstranen die aan mijn wimpers kleefden. Alleen. Daar kwam het altijd weer op neer: alleen. Het leek wel een besmetting die zich aan mij had gehecht vanaf het moment waarop mijn moeder de moed had gemist om haar vader te trotseren en mij te behouden, en sinds mijn vader liever zijn kroon en bezittingen vaarwel had gezegd dan mij te erkennen.

Ik leunde met mijn voorhoofd tegen het koele gesteente en probeerde me te vermannen. Ik dwong me tot een regelmatige, kalme ademhaling, en werd me toen bewust van vage stemmen. Ik zuchtte een paar keer diep. Toen besloot ik – het was misschien vooral een vlucht uit mijn eigen leven –

om mijn oog naar het kijkgat te brengen om te zien en te horen wat zich in de kamer afspeelde.

De narkieza zat op een lage stoel in het midden van de kamer. Ze huilde in stilte en wiegde langzaam heen en weer terwijl ze haar ellebogen omvat hield. Tranen hadden sporen getrokken op haar wangen en druppelden van haar kin, en er was nog steeds een verse toevoer vanuit haar samengeknepen ogen. Er lag een natte deken over haar schouders. Ze droeg haar pijn zó stil dat ik me afvroeg of ze misschien zojuist straf had gekregen van haar vader of Peottre.

Maar terwijl ik me dat afvroeg kwam Peottre opeens de kamer binnen. Ze jammerde even toen ze hem zag. Hij had zijn kaken op elkaar geklemd en bij het horen van dat geluidje werd zijn gezicht nog strakker en witter. Hij had zijn jas bij zich, maar gebruikte hem als zak, die hij naast haar op de vloer legde. Toen knielde hij voor haar neer en pakte haar bij de schouders om haar aandacht te vragen. 'Welke is het?' vroeg hij zachtjes.

Ze hapte naar adem en kon slechts met moeite praten. 'De groene slang, denk ik.' Nog een snik. 'Ik weet het niet. Als hij brandt is het met zo veel hitte dat de andere ook lijken te branden.' En toen bracht ze haar hand naar haar mond en beet op het vlees van haar duim. Hard.

'Nee!' riep Peottre. Hij pakte de druipende zoom van de deken op en bood haar die aan. Hij moest haar hand uit haar

kaken trekken. Toen beet ze, met gesloten ogen, in de zoom van de deken. Ik zag de duidelijke tandafdrukken in de hand die ze naar beneden had laten vallen. 'Het spijt me dat het zo lang duurde. Ik moest het stiekem doen, zonder dat iemand me zag of vragen kon stellen. En ik moest verse, schone sneeuw hebben. Kom, draai je deze kant op, naar het licht.' Hij nam haar bij de schouders en duwde haar met haar rug mijn kant op. Ze liet de natte deken naar beneden zakken.

Boven haar broek van hertenleer was ze naakt en vanaf haar schouders tot haar middel was ze getatoeëerd. Dat was voor mij al schokkend genoeg, maar de markeringen waren van een type dat ik nooit eerder had gezien. Ik wist dat de Buiteneilanders zich tatoeëerden om hun clan kenbaar te maken en om overwinningen te claimen, en zelfs om de status van een vrouw aan te geven – huwelijk, aantal kinderen. Maar dat waren tatoeages zoals die op Peottre's voorhoofd, bestaande uit simpele blauwe lijnen.

Elliania's tatoeages zagen er heel anders uit. Ik had nooit zoiets gezien. Ze waren prachtig en hadden heldere kleuren. De tekeningen waren scherp en duidelijk. De kleuren hadden een metaalachtige glans en weerkaatsten het lamplicht als het glimmend gepoetste lemmet van een zwaard. De onderling verstrengelde figuren die zich over haar rug en schouders en ribben uitspreidden blonken en glitterden. Een ervan, een scherp afgetekende groene slang, die zich vanaf de onderkant van haar nek meanderend naar beneden kronkelde, leek een

opgehoogd reliëf te vertonen – als een vers litteken. Het was op een rare manier mooi om te zien, alsof het schepsel vlak onder haar huid gevangen zat en zich probeerde te bevrijden, als een vlinder uit zijn cocon. Peottre slaakte een kreet van medeleven. Hij opende de mantel aan zijn voeten, die een flinke hoeveelheid verse sneeuw bleek te bevatten. Hij schepte een handvol op en bracht de sneeuw naar de kop van de slang. Tot mijn ontzetting hoorde ik een gesis alsof een roodheet gesmeed lemmet in water werd gestoken. De sneeuw smolt onmiddellijk en rolde als een stroompje water over haar rug. Elliania gilde, maar het was een gil van opluchting.

'Kom,' zei Peottre kortaf. 'Een moment.' Hij spreidde de mantel verder uit en wreef er de sneeuw gelijkmatig overheen. 'Ga liggen,' beval hij, en hij hielp haar van de stoel en legde haar op haar rug op de sneeuw. Ze rilde en verkrampte bij het voelen van de brandende kou. Ik kon nu haar gezicht zien, en het zweet dat van haar voorhoofd droop en de tranen die nog steeds over haar wangen vloeiden. Ze bleef stil liggen, met haar ogen dicht. Haar jonge borstjes rezen en daalden in de maat van haar hortende ademhaling. Na een poosje begon ze te beven, maar ze bleef op de sneeuw liggen.

Peottre had de deken opgepakt, die op de vloer was gevallen, en bevochtigde deze met water uit een kan. Nu legde hij de deken naast haar neer. 'Ik ga meer sneeuw halen,'

zei hij. ‘Als de sneeuw gesmolten is en je rug geen verlichting meer geeft, probeer het dan met deze deken. Ik kom zo snel mogelijk terug.’

Ze deed haar op elkaar geklemde kaken van elkaar. ‘Vlug,’ smeekte ze hijgend.

‘Doe ik, kleintje. Doe ik.’ Hij stond op en zei ernstig, met nadruk op elk woord: ‘Mogen onze moeders je zegenen voor wat je doorstaat. Mogen deze Zieners en hun koppigheid verdoemd zijn! En mogen deze drakenkwekers verdoemd zijn!’

De narkieza bewoog haar hoofd op haar sneeuwbed heen en weer. ‘Wist ik... wist ik maar wat ze wil. Wat ze verwacht dat ik doe, afgezien van wat we al hebben gedaan.’

Peottre was om zich heen aan het kijken, kennelijk op zoek naar iets waar hij sneeuw in kon doen. Hij pakte de waskom op en goot hem leeg over de deken. Toen nam hij de mantel van de narkieza. ‘We weten allebei wat ze verwacht,’ zei hij hees.

‘Ik ben nog geen vrouw,’ zei ze zacht. ‘Het is tegen de moederswet.’

‘Het is tegen mijn wet,’ preciseerde Peottre, alsof zijn wil het enige relevante was. ‘Ik wil je niet op die wijze misbruikt zien. Er moet een andere weg zijn.’ Met tegenzin vroeg hij: ‘Is Henja bij je geweest? Heeft zij gezegd waarom je zo gemarteld wordt?’

Haar hoofdknikje was een rukkerige beweging. ‘Ze blijft

aandringen dat ik me aan hem moet geven. Dat ik mijn benen voor hem moet openen om zeker van hem te zijn voordat ik vanhier vertrek. Het is de enige weg waarin zij gelooft.' Elliania praatte verder vanachter op elkaar gebeten tanden. 'Ik gaf haar een klap en zij ging weg. En daarna werd de pijn vier keer zo erg.'

'Die slet! Mijn klein soldaatje, je hebt het temperament van je oom geërfd. Je reactie was niet verstandig, maar ik geef je groot gelijk. Die zielloze hoer! Ze denkt werkelijk dat dit voor een vrouw de enige manier is om een man aan zich te binden.'

Het was bijna niet te geloven, maar de narkieza reageerde met een lachje. 'De enige manier waar zij in gelooft, oom. Niet de enige die ik ken. Trots kan een man binden, ook als er geen sprake is van liefde. Dat is de gedachte waaraan ik me nu vastklamp.' Toen kneep ze haar ogen dicht van de pijn. 'Haal meer sneeuw, alstublieft,' hijgde ze.

Hij knikte bruusk en haastte zich meteen weg.

Ik zag hem vertrekken. Zij ging langzaam rechtop zitten. Ze schraapte de smeltende sneeuw bijeen tot een smaller bedje. De tatoeages op haar rug glommen nog stralender dan tevoren. De naakte huid eromheen was helderrood van de kou. Gretig liet ze zich weer op het sneeuwlaagje zakken. Ze zuchtte diep en legde de ruggen van haar handen op haar wenkbrauwen. Ik herinnerde me uit een oude tekst dat dit de manier was waarop Buiteneilanders baden, maar de enige

woorden die ze uitsprak waren: 'Mijn moeder, mijn zuster, voor jullie. Mijn moeder, mijn zuster, voor jullie.' Het werd al spoedig een toonloze bezwering die de maat van haar ademhaling volgde.

Ik trok mijn hoofd terug. Ik zat te trillen op mijn bankje, niet alleen uit bewondering voor haar moed, maar ook uit medelijden voor wat ze moest doorstaan. Ik vroeg me af waarvan ik nu eigenlijk getuige was geweest en welk belang het bezat. Mijn kaars was half opgebrand. Ik nam hem in de hand en klom langzaam naar Chade's torenkamer. Ik was uitgeput en depressief, en zocht de troost van een vertrouwd iemand, maar de kamer bleek leeg en de haard was uit. Ik schepte de as weg, veegde de haard schoon, vervloekte Bolle's plichtsverzuim en legde een vuurtje aan.

Toen pakte ik pen en papier en schreef op wat ik had gezien en gehoord. Ik droogde de inkt met wat zand en legde het briefje op Chade's stoel. Ik hoopte dat hij die avond naar zijn oude kamer zou komen. Opnieuw bedacht ik vol bitterheid hoe stom het was dat hij weigerde me een manier te geven om hem rechtstreeks te benaderen. Ik wist dat ik getuige was geweest van iets belangrijks. Ik hoopte dat hij zou weten wát ik had waargenomen.

Met tegenzin keerde ik vervolgens terug naar mijn eigen kamertje. Daar bleef ik even aan de deur staan luisteren, maar ik hoorde niets. Als Jek en heer Gouden nog binnen waren, dan zaten ze zwijgend bij elkaar of ze bevonden zich in zijn

slaapkamer. Na wat zij met betrekking tot mij had gesuggereerd leek het laatste me onwaarschijnlijk, bedacht ik cynisch. Tenslotte opende ik de deur op een kier. Het was donker in de zitkamer en het haardvuur was gedempt. Mooi. Ik had op dat moment geen zin om een van die twee te zien. Ik had met ieder van beiden woorden te wisselen, had ik geconcludeerd, maar ik was nu nog niet voldoende gekalmeerd om ze uit te spreken.

In plaats daarvan pakte ik mijn jas van de haak en verliet heer Goudens appartement. Ik moest eruit, had ik besloten. Ik wilde de burcht, met zijn netwerken van intrige en bedrog, een poos achter me laten. Ik had het gevoel dat ik verdronk in leugens.

Ik begaf me via de trappen naar de bediendenuitgang, maar toen ik door de Grote Zaal liep voelde ik opeens een trillen van de Wijsheid. Ik keek om me heen en zag de gesluierde man uit Beijerstad vanaf de andere kant van de zaal naar me toe lopen. Hij had de sluier voor zijn gezicht, maar erachter zag ik vaag de blauwe glans van zijn ogen. Ik voelde een rilling over mijn rug gaan. Ik had me willen omdraaien om hem te ontwijken, maar dat zou een rare indruk hebben gemaakt. Dus ik vermande me en liep recht naar hem toe. Wel wendde ik mijn blik af, maar toen ik even opkeek zag ik dat hij me aankeek. Hij vertraagde zijn pas toen we elkaar naderden en toen we vlak bij elkaar waren boog ik mijn hoofd

op de bediendenmanier, maar voordat ik hem kon passeren bleef hij staan. 'Hallo,' zei hij.

Ik verstijfde en werd de correcte bediende die ik geacht werd te zijn. Ik boog vanuit mijn middel. 'Goedenavond, meneer. Kan ik u van dienst zijn?'

'Ik... ja... misschien wel.' Hij trok zijn sluier op en schoof zijn hoofdkap naar achteren, waardoor hij zijn geschubde gezicht ontblootte. Ik kon het niet helpen dat mijn mond even openviel. Van dichtbij was zijn gezicht nog opmerkelijker dan wat ik van veraf had gezien. Ik had zijn leeftijd overschat. Hij was een paar jaar jonger dan Pé of Plicht, maar ik kon zijn leeftijd niet goed schatten. Zijn jongensachtige gezicht leek incongruent met zijn lengte. De zilverige glans van de schubben op zijn jukbenen en voorhoofd deed me denken aan de glanzende tatoeages van de narkieza. Opeens drong het tot me door dat dit de schubben waren die in de Jamailliaanse make-up van heer Gouden soms werden geïmiteerd. Het was een merkwaardig brokje inzicht, dat ik wegstopte bij de andere significante details die de nar zich nooit had verwaardigd mij uit te leggen. Wanneer het in zijn kraam te pas kwam zou hij het mij uiteraard onthullen. Natúúrlijk. Ik voelde bitterheid opkomen – alsof een verse wond weer was gaan bloeden.

De jongen uit Beijerstad wenkte me terwijl hij zich van me verwijderde. Ik volgde hem onwillig. Hij leidde ons naar

een kleine zitkamer en gebaarde dat ik naar binnen moest gaan. Het maakte me nerveus, maar ik herhaalde als keurige bediende mijn vraag: 'Kan ik iets voor u doen?'

'Ik... wel... ik heb het gevoel dat ik je ergens van moet kennen. Begrijp je waar ik op doel?' Hij leek me behulpzaam te willen zijn om een gesprek aan te knopen.

'Pardon, meneer? Hebt u hulp nodig?' Iets anders wist ik niet te bedenken.

Hij keek over mijn schouder en hernam toen op een toon die dringender klonk: 'Ik dien de draak Tintaglia. Ik ben hier met het gezantschap van Beijerstad en de Wilde Regenwouden. Ze zijn mijn mensen, mijn familie. Maar ik dien de draak Tintaglia en haar belangen zijn mijn eerste zorg.' Hij sprak de woorden uit alsof ze voor mij een of andere diepere boodschap bevatten.

Ik hoopte dat mijn gevoelens zich niet aftekenden op mijn gezicht. Ze kwamen neer op verwarring, niet door zijn vreemde woorden, maar wegens een raar gevoel dat door me heen ging bij het horen van die naam. Tintaglia.

Het was een naam die ik herkende. Hij had nu meer gezegd dan tegen de koningin. Het was alsof een scherpe punt van een droom tot in de werkelijkheid was doorgedrongen. Weer voelde ik een dragende wind onder mijn vleugels, proefde ik vroege ochtendnevel in mijn mond. En een tel later was die flits van een herinnering weer verdwenen en had

ik alleen nog het onbevredigende gevoel dat ik héél even iemand anders dan mezelf was geweest. Ik zei weer de enige woorden die ik kon verzinnen: 'Meneer? Hoe kan ik u dienen?'

Hij keek me met een intense blik aan en ik vrees dat ik even nieuwsgierig naar hém keek. De franjes onder zijn kaak bleken uit gekarteld huidweefsel te bestaan. Ze waren te regelmatig van vorm om iets onnatuurlijks of een verwonding te zijn. Kennelijk hoorden die vlezige uitlopers daar, zo goed als zijn neus en zijn ogen bij zijn gezicht hoorden. Hij zuchtte, en toen hij dat deed zag ik duidelijk dat hij zijn neusvleugels eventjes sloot. Kennelijk had hij besloten het nog eens van voren af aan te proberen, want hij glimlachte en vroeg toen op vriendelijke toon: 'Heb je ooit gedroomd van draken? Door de lucht te vliegen als een draak... of een draak te zijn?'

Dat was een treffer. Ik knikte gretig – een bediende die gevleid was dat een van zijn meerderen met hem praatte. 'Doen we dat niet allemaal, meneer? Hier in de Zes Hertogdommen, bedoel ik. Ik ben oud genoeg om met eigen ogen de draken gezien te hebben die de Zes Hertogdommen zijn komen verdedigen, meneer. Het lijkt me dan logisch dat ik ervan heb gedroomd, af en toe. Ze waren magnifiek, meneer. Angstaanjagend en gevaarlijk ook, maar dat is niet wat iemand die ze heeft gezien lang bijblijft. Het is hun grootsheid, meneer, die we nooit meer vergeten.'

Hij glimlachte naar mij. 'Precies. Magnifiek. Groots.

Misschien is dát wat ik in je heb aangevoeld.' Hij keek me aan en ik had het gevoel dat de blauwe glinstering in zijn ogen indringender was dan zijn blik op zich. Ik probeerde me aan dat intense onderzoek te onttrekken.

Ik wendde mijn blik van hem af. 'Ik ben daar niet de enige in, meneer. Er zijn er veel in de Zes Hertogdommen die onze ontzagwekkende draken hebben waargenomen. En sommigen hebben er veel meer gezien dan ik, want ik woonde toen ver van Hertenhorst, op de boerderij van mijn vader. We verbouwden daar graan, meneer. We hadden akkerland en fokten varkens. Anderen kunnen u veel mooiere verhalen vertellen dan ik. Maar zelfs een paar glimpen van die draken waren genoeg om iemands hele ziel in brand te zetten, meneer.'

Hij maakte een wegwerpgebaartje met zijn hand. 'Daar twijfel ik geen moment aan. Maar ik heb het nu over iets anders. Ik spreek over echte draken. Draken die ademen, draken die eten en groeien en zich voortplanten zoals alle levende wezens dat doen. Heb je ooit over dát soort draken gedroomd? Of een die Tintaglia heet?'

Ik schudde van nee. 'Ik droom niet vaak, meneer.' Ik liet een korte pauze in en liet die zo lang duren tot het bijna onaangenaam werd. Toen maakte ik opnieuw een buiging voor hem en vroeg: 'Hoe kan ik u verder van dienst zijn, meneer?'

Hij keek zo langdurig langs me heen dat het leek alsof hij mijn hele bestaan vergeten was. Ik overwoog om gewoon weg

te lopen, maar ik had het gevoel dat er nog iets in de lucht hing. Maakt magie zacht zoemende geluiden? Nee, dat is niet de juiste manier om het te beschrijven. Het gaat veeleer om een soort woordloze vibratie die je voelt, en dan niet met je lichaam, maar met die delen van je wezen die zelf aanleg hebben voor magie. De Wijsheid fluistert, het Vermogen zingt. Dit was iets tussen die twee in, maar had toch iets eigens. Het kroop over mijn zenuwen en deed mijn nekhaartjes rechtop staan. Opeens keek hij me weer recht in mijn gezicht. 'Ze zegt dat je liegt,' verklaarde hij op beschuldigende toon.

'Meneer!' Ik deed zo verontwaardigd mogelijk, voor zover mijn angst dat toestond. Er was iets dat kwaad naar me graaide. Het voelde aan alsof zwaaiende klauwen door me heen gingen. Een instinct waarschuwde me dat ik mijn Vermogensschermen moest laten zoals ze waren, want pogingen om ze te versterken zouden me nu aan haar blootstellen. Het was onmiskenbaar een 'zij' die me belaagde. Toen haalde ik diep adem. Ik was slechts een bediende, bracht ik mezelf in herinnering. Maar élke bediende in de Hertenhorst zou zich terecht beledigd hebben gevoeld door een dergelijke beschuldiging uit de mond van een vreemdeling. Ik rechtte mijn rug. 'Onze koningin heeft een goede wijnkelder, meneer, zoals iedereen in de Zes Hertogdommen weet. Misschien een iets té goede kelder voor uw overgevoelige aard. Het is wellicht verstandig u een poosje terug te trekken in uw kamer?'

‘Je moet ons helpen. Je moet ervoor zorgen dat ze ons helpen.’ Hij leek mijn woorden niet eens gehoord te hebben. Er klonk wanhoop uit de zijne. ‘Ze is hierdoor tot in het diepste van haar hart ontzet. Dag na dag spant ze zich in om ze te voeden, maar ze is slechts in haar eentje. Ze is niet in staat zo velen te voeden, en zelf zijn ze niet in staat om op jacht te gaan. Zelf wordt ze nu mager en vermoeid door haar zwoegen. Ze wanhoopt of ze ooit groot en sterk genoeg zullen worden. Verdoem haar niet tot het lot de laatste van haar soort te moeten zijn! Als deze draken van de Zes Hertogdommen op enige wijze verwant zijn aan echte draken, dan zullen ze haar zeker te hulp komen. Het minste wat je kunt doen is je koningin over te halen een bondgenootschap met ons aan te gaan. Help ons een einde te maken aan de dreigingen vanuit Kwarts. Tintaglia houdt zich aan haar belofte. Ze houdt al hun schepen weg van de Wilde Regenrivier, maar méér kan ze nu niet voor ons doen. Ze durft de reikwijdte van onze verdediging niet uit te breiden, bang dat de jonge draken dan zullen sterven. Alstublieft, meneer! Als u een hart hebt, spreek dan tot uw koningin. Laat de draken op deze wereld niet uitsterven omdat mensen niet in staat bleken hun bittere twisten lang genoeg te onderbreken om ze te redden!’

Hij kwam naar voren en probeerde mijn hand vast te pakken. Ik stapte haastig achteruit. ‘Meneer, ik vrees dat u

een slokje te veel op hebt. U ziet me aan voor iemand met invloed. Dat ben ik niet. Ik ben hier slechts een bediende. Nu moet ik weg om de opdrachten van mijn meester uit te voeren. Goedenavond, meneer. Goedenavond.'

En terwijl hij me nastaarde vertrok ik gehaast uit de kamer, na nog wat buigingen en gedienstige hoofdknikken. In de zaal gekomen liep ik meteen door naar de uitgang. Ik wist dat hij in de deuropening van de kleine zitkamer was komen staan om me na te kijken, want ik voelde zijn blauwe blik in mijn rug priemen. Ik was blij toen ik de deur achter me dicht kon trekken – een houten schild tussen hem en mij.

Buiten sneeuwde het. Grote dwarrelende vlokken daalden samen met de schemering neer. Ik verliet de burcht, na een knikje naar de poortwachters, en begon aan de lange afdaling naar de stad. Ik had geen bestemming voor ogen, maar wilde slechts bij de burcht vandaan zijn. Ik had te veel om over na te denken. Wat betekenden Elliania's tatoeages? Wat dacht Jek van mij, na wat ze van de nar had gehoord? Wat moest ik denken van die draak en de geschubde jongen? Wat zouden Kettricken en Chade tegen het gezantschap uit Beijerstad zeggen? En tegen de Buiteneilanders? Maar hoe dichter ik bij de stad kwam, hoe meer ik aan Pé begon te denken. Ik schoot tekort tegenover de jongen die ik als mijn zoon beschouwde. Hoe ernstig de problemen op de Hertenhorst ook waren, ik mocht me er niet door laten afleiden. Ik probeerde te bedenken hoe ik hem van mening kon doen veranderen, hoe

ik hem kon overhalen om zijn leerlingschap met ijver en enthousiasme aan te pakken en Svanja een poos van zich af te zetten, tot hij in staat was eerlijk om haar hand te vragen. Dan moest hij bij de meester in huis gaan wonen en een geordend leven leiden, en zich houden aan alle regeltjes die hem veiligheid konden geven – maar geen geluk of succes. Ik zette die laatste – verraderlijke – gedachte van me af, maar met ergernis over mezelf. En die ergernis droeg ik vervolgens over op de jongen. Ik moest doen wat Jinna had voorgesteld: de jongen met strenge hand aanpakken en hem straffen voor zijn ongehoorzaamheid. Geen zakgeld meer, niks meer, tot hij erin toestemde om te doen wat ik eiste. Hem bij Jinna wegsturen en opdragen bij zijn meester te gaan wonen, en anders maar voor zichzelf te zorgen. Hem in het gareel dwingen! Ik trok een lelijk gezicht. Alsof dat bij mij zou hebben gewerkt, toen ik zijn leeftijd had! Toch moest er iets gebeuren. Ik moest echt proberen hem tot inzicht te brengen.

Mijn gedachten werden onderbroken door hoefgetrappel van een paard op de weg achter me. Meteen herinnerde ik me Lauriers waarschuwing. Ik stapte opzij en bracht mijn hand tot bij mijn mes. Ik verwachtte dat ruiter en paard me zonder commentaar zouden passeren, maar toen het paard werd ingehouden zag ik dat Spreeuw de berijdster was. Ze keek zwijgend op me neer en begon toen te glimlachen. 'Spring maar achterop, Fitz, dan kun je meerijden naar de stad.'

Het hart vlucht alle kanten op wanneer het troost zoekt.

Dat wist ik, daarom hield ik het mijne aan de teugel. 'Dank je, maar liever niet. Deze weg kan verraderlijk zijn in het donker. Je zou je paard aan risico blootstellen.'

'Dan stap ik af en loop naast je mee. We hebben al zo lang niet met elkaar gepraat en ik kan vanavond een welwillend oor goed gebruiken.'

'Ik ben vanavond liever alleen, Spreeuw.'

Ze zweeg even. Het paard danste zenuwachtig en ze trok de teugel te strak aan. Toen ze sprak verborg ze haar ergernis niet. 'Vanavond? Waarom zeg je niet gewoon: ik ben liever alleen dan met jou? Waarom draai je er omheen, en zeg je niet gewoon dat je me niet hebt vergeven, dat je me nóóit zult vergeven?'

Het was waar. Ik had haar niet vergeven. Maar het zou stom zijn om haar dat te vertellen. 'Kunnen we het niet laten rusten? Het is niet meer van belang,' zei ik. Ook dat was waar.

Ze maakte een snuivend geluid. 'Aha. Het is niet van belang. Ik ben niet van belang. Ik maak één fout – ik laat na je iets te vertellen dat je eigenlijk niets aangaat – en jij besluit niet alleen dat je het me nooit kunt vergeven, maar ook dat je nooit meer met me wilt praten?' Haar woede zwol in een verbijsterend tempo aan. Ik stond het zwijgend aan te zien. Het vage schemerlicht hield haar gezicht een beetje wazig, maar ze zag er ouder en vermoeider uit dan ik haar ooit had gezien. En woedender ook, zoals ze nu even zuchtte alvorens haar bijtende tirade voort te zetten. 'En waarom is dat dan wel,

vraag ik me af? Waarom zet deze zogenaamde Tom Dassenkop me zo gemakkelijk aan de kant? Omdat ik voor jou misschien nóóit van belang ben geweest, op dat ene na? Dat ene dingetje, dat ik, makkelijker kon het niet, bij je thuis kwam brengen, en waarvan ik dacht dat we het in vriendschap en tederheid en, jawel, in liefde met elkaar deelden. Maar je besloot dat je dat dingetje niet meer van me wilde, en hebt me toen meteen maar helemáál van je afgeworpen. Jij stelt datgene wat we met elkaar deelden gelijk aan mijzelf, en stoot het van je af. Maar waaróm? Ik beken dat ik daar langer over heb gepiekerd dan verstandig was. En ik geloof dat ik het antwoord heb gevonden. Heb je een nieuwe plek gevonden om je lusten te bevredigen? Heeft je nieuwe meester je zijn Jamailliaanse manieren bijgebracht? Of had ik het mis, al die jaren geleden? Misschien was de nar werkelijk een man en ben je gewoon teruggekeerd naar wat altijd al je voorkeur had?' Weer rukte ze te hard aan de teugel van haar paard. 'Ik walg van je, Fitz, en je maakt de naam van de Zieners te schande. Ik ben blij dat je het hebt opgegeven. Nu ik weet hoe je bent zou ik willen dat ik nooit met jou naar bed was gegaan. Wie zag je voor je, telkens wanneer je je ogen sloot?'

'Mollie, stomme trut. Altijd Mollie.' Het was niet waar. Noch haar, noch mezelf had ik op die manier bedrogen. Maar het was het kwetsendste antwoord op haar belediging dat ik kon bedenken. Misschien verdiende ze het niet. En ik schaamde me dat ik Mollies naam in dit verband in de mond

nam, maar mijn smeulende woede van die avond had nu eindelijk een uitlaatklep gevonden.

Ze haalde een paar keer diep adem, alsof ik een emmer koud water over haar heen had gegooid. Toen lachte ze schril. 'En ongetwijfeld fluister je haar naam in je kussen wanneer heer Gouden je berijdt! Ja, dat kan ik me goed voorstellen. Je bent zielig, Fitz. Zielig.'

Ze gaf me geen kans terug te slaan, maar zette haar paard wreed aan tot snelheid en galoppeerde weg in de sneeuwnacht. Even hoopte ik, heel gemeen, dat haar paard zou vallen en dat Spreeuw haar nek zou breken.

Maar juist toen ik mijn woede het hardste nodig had, ebde hij opeens weer weg. Ik voelde me daar op die stille weg ziek en eenzaam en spijtig. Waarom had de nar mij dit aangedaan? Waarom? Sjokkend liep ik verder.

Maar ik ging niet naar Varken aan het Spit. Ik wist dat Pé en Svanja daar toch niet zouden zijn. In plaats daarvan ging ik naar de Hondenfluit, een kroeg waar ik vroeger vaak met Mollie was geweest. Ik zat in een hoek en zag de klanten komen en gaan. Ik dronk twee grote bekers bier. Het was goed bier – veel beter dan wat ik me destijds met Mollie had kunnen veroorloven. Ik dacht aan haar. Zij had tenminste echt van me gehouden. Maar het troostrijke van die herinnering zakte al gauw weer weg. Ik probeerde terug te denken aan hoe het was om vijftien te zijn, en verliefd, en met honderd procent zekerheid te weten dat je liefde verstandig

was en je toekomst bepaalde. Ik wist het nog maar al te goed. Toen verplaatste ik me in Pé's situatie. Toen ik eenmaal met Mollie naar bed was geweest, vroeg ik me af, zou iemand daarna nog in staat zijn geweest me duidelijk te maken dat het niet mijn recht en mijn bestemming was om dat te doen? Ik betwijfelde het zeer. Het beste zou zijn geweest, besloot ik een beker later, dat ik Pé vanaf het begin had verboden Svanja te ontmoeten. Jinna had me gewaarschuwd, maar ik had er geen aandacht aan besteed. Zoals Burrich en Patience me destijds hadden gewaarschuwd om niets met Mollie te beginnen. Ze hadden gelijk gehad. Ik had dat al veel eerder moeten inzien. Ik zou het beiden nu meteen bekennen als ik de kans had.

De wijsheid van drie bekers bier na een nacht zonder slaap en een dag vol verontrustend nieuws gaf me in dat ik nu naar Jinna moest gaan om toe te geven dat ze gelijk had gehad. Dan zou alles er beter uitzien. Waaróm precies, dat bleef nogal in nevelen gehuld, maar dat hield me niet tegen. Ik ging op weg.

Er viel geen sneeuw meer. Er lag een strakke deken, nog bijna ongerept, over de hele stad. Ongelijke daken en lelijke straten kregen er een lieflijke aanblik door. Alle zonden werden erdoor bedekt. De sneeuw knisperde onder mijn laarzen. Toen ik bij Jinna's deur arriveerde kwam ik bijna bij zinnen, maar toch klopte ik aan – zó hard had ik een vriend nodig, wat voor soort vriend dan ook.

Ik hoorde het plofje van de kat die van haar schoot op de grond sprong, daarna haar voetstappen. Ze gluurde door de kier van de bovenste helft van haar deur naar buiten. 'Wie is daar?'

'Ik ben het, Tom Dassenkop.'

Ze sloot de bovendeur. Het leek een eeuw te duren voordat ze de hele deur voor me opende. 'Kom binnen,' zei ze, maar het klonk niet enthousiast.

Ik bleef buiten op de sneeuw staan. 'Ik hoef niet binnen te komen. Ik wilde je alleen komen zeggen dat je gelijk had.'

Ze keek me aan. 'En jij bent dronken. Kom binnen, Tom Dassenkop. Ik heb geen zin om de kou in mijn huis te laten trekken.'

En dus ging ik toch maar naar binnen. Fennel had haar warme plekje op de stoel al voor zichzelf in beslag genomen, maar tilde nu zijn kop op om me afkeurend aan te kijken. Vis?

Geen vis. Het spijt me.

Het spijt me? Dat is geen vis. Daar heb ik niks aan. Hij rolde zich weer op en verborg zijn kop in zijn staart.

Ik gaf het toe. 'Het spijt me. Dat stelt weinig voor, maar meer heb ik niet te bieden.'

Jinna keek me grimmig aan. 'Nou, het is veel meer dan ik de laatste tijd van je heb mogen ontvangen.'

De sneeuw aan mijn laarzen droop smeltend op haar vloer. Het haardvuur knetterde. 'Wel, je had gelijk wat Pé betreft. Ik

had veel eerder moeten ingrijpen en ik heb dat nagelaten. Ik had naar je moeten luisteren.'

Ze wachtte een hele tijd, maar zei toen: 'Wil je niet even gaan zitten? Ik geloof dat je beter niet nu meteen naar de burcht kunt lopen.'

'Ik geloof niet dat ik zó dronken ben!' protesteerde ik.

'Ik geloof niet dat je nuchter genoeg bent om te weten hoe dronken je bent,' antwoordde ze, en terwijl ik bezig was die tekst te ontleden vervolgde ze: 'Trek je jas uit en ga zitten.' Toen moest ze haar breiwerk uit de ene stoel verwijderen en haar kat uit de andere, waarna we beiden gingen zitten.

Even bleven we alleen maar naar het haardvuur kijken, toen zei ze: 'Er is iets wat je moet weten over Svanja's vader.'

Ik keek onwillig haar kant op.

'Hij lijkt veel op jou,' zei ze kalm. 'Het kost hem nogal wat tijd om zijn temperament te beteugelen. Momenteel is hij vooral verdrietig om wat zijn dochter uitspookt, maar zodra er in de stad over gepraat gaat worden zullen er mannen zijn die hem ermee pesten. Dan verandert zijn verdriet in schaamte, en kort daarna in woede. En die zal niet tegen Svanja gericht zijn, maar tegen Pé, want dat is de boef die zijn dochter heeft bedrogen en verleid. Tegen die tijd is hij niet alleen kwaad, maar ook verongelijkt. En hij is zo sterk als een stier.' Toen ik bleef zwijgen zei ze: 'Ik heb dit ook tegen Pé gezegd.'

Fennel kwam aanlopen en sprong op haar schoot, zonder acht te slaan op haar breiwerk. Ze streelde hem verstrooid.

‘Wat zei Pé?’

Ze maakte een minachtend geluid. ‘Hij was niet bang. Ik zei hem dat dát niet relevant was. En dat niet bang zijn en stom zijn soms twee kanten van dezelfde munt zijn.’

‘Hij was zeker blij dat te horen.’

‘Hij ging weg. Ik heb hem sindsdien niet gezien.’

Ik zuchtte. Ik begon het net lekker warm te krijgen. ‘Hoe lang geleden?’

Ze schudde haar hoofd. ‘Het heeft geen zin om achter hem aan te gaan. Het is uren geleden, nog voor het donker.’

‘Ik zou ook niet weten waar ik moest zoeken,’ gaf ik toe. ‘Ik kon hem gisteren ook niet vinden. Waar ze toen waren zullen ze nu ook wel weer zijn.’

‘Waarschijnlijk,’ beaamde ze rustig. ‘Wel, in elk geval zijn ze gisteren ook niet gevonden door Rory Hartshorn. Dus voorlopig zijn ze in veiligheid.’

‘Waarom kan hij zijn dochter ’s nachts niet gewoon binnen houden? Dan zou niemand problemen hebben.’

Ze keek me scherp aan. ‘Niemand zou problemen hebben als jij je zóón ’s nachts binnen kon houden, Tom Dassenkop.’

‘Weet ik, weet ik,’ gaf ik schuldbewust toe. En even later zei ik: ‘En jij zou van dit alles helemaal geen hinder mogen hebben.’ De portee van de gedachte drong pas daarna tot me door. ‘Ik bedoel, als Svanja’s vader naar Pé op zoek gaat komt hij eerst hier.’ Ik fronste mijn voorhoofd. ‘Ik ben nooit van

plan geweest je last te bezorgen, Jinna. Ik zocht gewoon een vriendin, maar nu is alles een zootje geworden en dat is allemaal mijn schuld.' Ik dacht na over de volgende stap. 'Ik kan maar het beste met Rory Hartshorn gaan praten.'

'Laat je nakijken, Tom Dassenkop!' zei ze walgend. 'Wat zou je die man moeten vertéllen? En waarom moet jij de volle verantwoordelijkheid nemen voor alles wat er fout gaat in de wereld? Zoals ik het mij herinner waren Pé en ik al bevriend geraakt lang voordat ik jou leerde kennen. Svanja is al een probleemkind zo lang ze hier in de stad woont – en wás dat waarschijnlijk voordien ook al. En zij heeft zelfs twéé ouders. Ook is Pé niet onnozel. Niet jij hebt geflirt met Hartshorns dochter, dat heeft Pé gedaan. Met open ogen. Dus stop maar met jammeren over de rotzooi die je zou hebben aangericht en begin te eisen dat Pé zijn verantwoordelijkheid neemt.' Ze ging verzitten in haar stoel. Als een soort inval achteraf zei ze nog: 'Je hebt zelf al puin genoeg op te ruimen om ook nog de verantwoordelijkheid voor de rotzooi van anderen op je te nemen.'

Ik staarde haar verbaasd aan.

'Het is eenvoudig,' zei ze. 'Pé moet ontdekken wat de consequenties zijn. Zo lang jij beweert dat het jouw schuld is, omdat je een slechte ouder bent, hoeft Pé niet toe te geven dat een groot deel van zijn problemen zijn eigen schuld is. Natuurlijk denkt hij er momenteel nog niet in die termen aan,

als problemen, maar zodra hij daar opeens achter komt zal hij naar je toe komen rennen om te vragen alles voor hem op te lossen. En jij zult dat proberen, want je gelooft dat het allemaal jouw schuld is.'

Ik bleef roerloos zitten en liet de woorden tot me doordringen. Ik probeerde de diepere zin ervan te begrijpen. 'Wat moet ik dan doen?' vroeg ik tenslotte.

Ze lachte hulpeloos. 'Weet ik véél, Tom Dassenkop! Maar Pé zeggen dat het allemaal jouw schuld is lijkt me beslist helemaal fout!' Ze pakte haar kat op en zette hem op de vloer. 'Maar er is ook iets wat ik moet doen.' Ze liep haar slaapkamer in en kwam even later terug met een beurs, die ze mij aanreikte. Toen ik niet reageerde rinkelde ze ermee. 'Pak aan. Dit is het geld dat ik niet aan Pé's kost heb hoeven te spenderen. Ik geef het je nu terug. Wanneer hij vannacht terugkeert zeg ik hem dat ik hem buiten de deur zet omdat ik niet wil dat hij mijn huis last bezorgt.' Ze lachte hardop toen ze mijn gezicht zag. 'Het heet een consequentie, Tom. Pé zou daar wat vaker mee moeten kennismaken. En als hij daarna bij jou komt uithuilen, moet je het hem zelf maar laten oplossen, dunkt me.'

Ik dacht terug aan mijn laatste gesprek met Pé. 'Ik denk niet dat hij bij mij komt uithuilen,' zei ik somber.

'Des te beter,' zei ze bits. 'Laat het hem zelf maar oplossen. Hij is gewend onder een dak te slapen. Misschien dat hij nu snel zal ontdekken dat hij maar beter bij de andere

leerlingen kan wonen. En ik zie jou aan voor verstandig genoeg om hem dat zélf aan meester Gindast te laten vragen.' De kat had zich weer op haar schoot genesteld. Jinna pakte haar breiwerk op en rolde wat garen van de knot. Fennels klauwtjes speelden er lui mee.

Pé zou heel wat trots moeten inslikken! Ik sidderde bij het vooruitzicht, maar voelde opeens ook opluchting. Het was iets voor Pé zelf. Ik zou me niet hoeven te vernederen ter wille van hem. Ik denk dat ze het van mijn gezicht las.

'Niet elk probleem in de wereld is exclusief van jou, Tom Dassenkop. Laat anderen hun eigen portie maar hebben.'

Ik dacht daar even over na en zei toen dankbaar: 'Jinna, je bent een echte vriendin.'

Ze gaf me een zijdelingse blik. 'Aha. Dus dat heb je nu ontdekt?'

Ik kromp ineen onder haar toon, maar knikte. 'Je bent een echte vriendin. Maar je bent nog steeds kwaad over mijn manier van doen.'

Ze knikte vaagjes. 'Sommige problemen zijn wél van jou, Tom Dassenkop. Geheel en al.'

11

Uitdagingen

Welnu, dit is hoe het dient te gebeuren door degenen die landkaarten en zeekaarten maken. Een kaart van een land moet worden gemaakt op de huid van een landdier en mag slechts het minimaal noodzakelijke deel van de zee tonen. Een zeekaart kan slechts getekend worden op de huid van een zeedier, en hoewel land erop aangeduid moet worden, is het een zonde op zeekaarten meer kenmerken van dat land weer te geven. Dat beledigt de god die de wereld gemaakt heeft zoals hij is. Onze eilanden zijn zoals de god ze heeft geschapen. Zo heeft hij de zeeën van de wereld beschreven, lang geleden. Daarom zijn ze zijn runen, en wanneer ze worden nagetekend op de kaart van de grote zeeën moet dat gebeuren met het bloed van een landdier. En als je een teken wilt toevoegen voor een goede haven of een rijkdom aan vissen of verraderlijke zandbanken of iets anders dat tot de zee behoort, moet je deze markeringen aanbrengen met het bloed van een zeedier. Want zo heeft de god de wereld geschapen, en welke mens zou het dan anders durven te tekenen?

Onze eilanden zijn de runen van de god. Niet alles is ons duidelijk gemaakt, want we zijn slechts mensen en het is niet aan ons alle runen te kennen die de god kan schrijven, noch om precies te weten wat de betekenis is van wat hij op de oppervlakte van de zee heeft geschreven. Sommige eilanden heeft hij met dikke ijslagen van ons afgeschermd, en dit dienen wij te respecteren. Teken het ijs dat de rune omhult en doe dat met het bloed van een wezen van het ijs, maar niet een vliegend wezen. Het bloed van een zeehond is hiervoor geschikt, maar het bloed van een witte beer het beste van alles.

Wanneer iemand het aanzicht van de hemel wil tekenen, is het moment daar om het bloed van een vogel als inkt te gebruiken en dunne lijntjes te trekken op de perkamenten huid van een zeemeeuw. Dit zijn zeer oude wetten. Elke vrouw met een goede moeder kent ze allang. Ik schrijf ze alleen op omdat de zonen van onze zonen en hun nakomelingen dom zijn geworden, en onwetend van de wil van de god. Zij brengen rampspoed over ons, tenzij we hun in herinnering brengen dat wij beter onderwezen zijn, en dat deze wetten zijn opgetekend van de lippen van de god zelf.

'Het Tekenen van Kaarten', Chade Valsters vertaling van een oude tekst van een der Buiteneilanden

Ik voelde me opgelucht door de verbetering van mijn verhouding met Jinna. We brachten die nacht geen tijd door in haar bed en ik gaf haar ook geen afscheidskus. Desondanks was mijn verblijf bij haar een balsem voor mijn geest en zelfs voor mijn hunkerende lichaam. Bij het weggaan besloot ik onze gerepareerde vriendschap voortaan voorzichtig te behandelen en strikt binnen de grenzen te houden die ik meende aan te kunnen. Zij zal dat nog wel hebben ervaren als wantrouwen van mijn kant, maar tja, zo was ik nu eenmaal altijd geweest. Dat was althans wat Chade me vaak had gezegd.

Er volgden drie inspannende dagen voor mij. De rest van mijn leven bleef roerig. Ik hoorde niets van Pé. Ik vreesde dat mijn jongen ergens buiten in de sneeuw lag te slapen, maar wist tegelijk heel goed dat de knul natuurlijk niet zó stom was. De koningin en Chade spraken dagelijks met de leiders van de Zes Hertogdommen over de door Beijerstad aangeboden alliantie. Ze hoefden mijn opinie niet te horen. De delegatie van Beijerstad was nadrukkelijk aanwezig in de burcht en de leden waren slim genoeg om individuele hertogen en hertoginnen te overstelpen met allerlei cadeaus en attenties. Van onze kant zorgden we voor diners en vermaak, deels om de gekwetste gevoelens van de Buiteneilanders te masseren, deels uit hoffelijkheid tegenover de mensen uit Beijerstad. Het succes van de

avonden was van gemengde aard. Merkwaardigerwijs leken Arkon Bloedsnee en de andere handelaren van de Buiteneilanden gefascineerd door de gezanten uit Beijerstad en bespraken ze openlijk het aangaan of uitbreiden van handelscontacten. Daarentegen lieten Elliania en oom Peottre Zwartwater zich nauwelijks meer zien. De enkele keren dat Elliania zich vertoonde was ze ernstig en stil. Zij en haar oom bleven nadrukkelijk uit de buurt van de gezanten uit Beijerstad. De narkieza toonde een uitgesproken afkeer van de geschubde jongen, Selden Vestrit van de vaarders van de Wilde Regenlanden. Ik zag haar een keer fysiek naar achteren deinzen toen hij in haar buurt kwam, maar ik wist niet zeker of dat wel haar eigen keuze was, want daarna zat ze als verstijfd op haar stoel, met zweetdruppeltjes op haar voorhoofd. Kort daarna excuseerden zij en Peottre zich voor het niet bijwonen van een poppenspel. De narkieza was te moe en Peottre moest toezien op het inpakken.

Dit was een weinig subtiele toespeling op het aanstaande vertrek van de Buiteneilanders. De Beijerstadse delegatie en haar aanbod hadden op geen slechter moment kunnen komen.

'Een week later, en de Buiteneilanders zouden weg zijn geweest. Dan hadden we het flatertje van de prins tegenover de narkieza netjes kunnen goedmaken en zouden ze tevreden zijn vertrokken. Nu lijkt het alsof we onze besprekingen met Beijerstad rekken om het affront van de narkieza nog te

vergroten. Het zet alles op losse schroeven.'

Dit was Chade's chagrijnige samenvatting van de situatie toen we 's avonds een keer een glas wijn dronken. Hij was om een aantal redenen uit zijn humeur. Spreeuw had geprobeerd hem een briefje voor mij te overhandigen. Ze had het discreet gedaan, maar desondanks was het uiterst indiscreet van haar om te laten merken dat zij wist dat hij en ik contact met elkaar hadden. In zekere zin was dat mijn schuld. Toen hij had geweigerd het briefje aan te nemen had ze gezegd: 'Zeg hem dan alleen dat het me spijt. Ik had ruzie gehad met mijn echtgenoot en had graag de troost van zijn vriendschap gewild. Ik had in de burcht al gedronken en was op weg naar de stad om door te zakken. Ik weet dat ik die dingen niet had mogen zeggen.'

Terwijl ik nog met open mond naar hem zat te kijken had hij fijntjes gevraagd of Spreeuw en ik misschien een 'arrangement' hadden, en toen ik kwaad antwoordde dat dat niemand iets aanging, maar dat we het niet hadden, had hij me verrast door te zeggen dat iemand wel erg stom moest zijn om een minstreel tot woede te provoceren.

'Ik héb haar niet tot woede geprovoceerd. En dat allemaal omdat ik heb geweigerd nog met haar naar bed te gaan nadat ik had ontdekt dat ze getrouwd is! Ik heb toch nog wel het recht om zelf uit te maken met wie ik mijn bed deel? Vindt u niet?'

Ik had verwacht dat hij geschokt zou zijn door mijn

onthulling. Ik hoopte zelfs dat het hem zodanig in verlegenheid zou brengen dat hij zich voortaan buiten mijn privé-leven zou houden. Maar hij sloeg zich tegen zijn voorhoofd en zei: 'Ja, natuurlijk. Tja, ze had moeten voorzien dat je haar uit je bed zou wegsturen zodra je wist dat ze getrouwd is, maar... Fitz, begrijp je wel wat het voor háár betekent? Denk eens na.'

Als het niet zo duidelijk was geweest dat hij zijn best deed om me iets te leren, had ik me misschien beledigd gevoeld, maar nu vatte ik zijn vertrouwde vraag op als het begin van een lesje. Hij had heel vaak zo tegen me gesproken wanneer hij probeerde me inzicht te geven in alle mogelijke motieven van iemands handelen – en niet alleen de reden die me toevallig als eerste te binnen was geschoten. 'Ze schaamt zich omdat ik had ontdekt dat ze getrouwd was en toch nog met mij naar bed ging, en dus een minder hoge dunk van haar heb.'

'Nee. Denk na, jongen. Heb je werkelijk een lagere dunk van haar?'

Onwillig schudde ik van nee. 'Ik voelde me vooral stóm. In zekere zin, Chade, was ik niet eens verbaasd. Spreeuw heeft zichzelf altijd toegestaan zulke dingen te doen. Dat weet ik al zo lang ik haar ken. Ik had niet verwacht dat ze haar oude minstreelgewoonten zou afzweren. Ik wilde er alleen geen déél van uitmaken.'

Hij zuchtte. 'Fitz, Fitz, je belangrijkste blinde vlek is dat jij

je niet kunt voorstellen dat anderen je op een andere manier zien dan jijzelf je ziet. Wat ben je, wie ben je voor Spreeuw?'

Ik haalde een schouder op. 'Fitz. De bastaard. Iemand die ze nu vijftien jaar kent.'

Er kwam een bijna onzichtbaar glimlachje op zijn gezicht. Hij sprak zacht. 'Nee. Jij bent FitzChevalric Ziener. De niet-erkende prins. Ze had al een lied over jou gemaakt voordat ze je voor het eerst ontmoette. Waarom? Omdat jij tot haar verbeelding sprak. Had Chevalric je erkend, dan zou je een kans op de troon hebben gehad. Miskend en verlaten door je vader, was je desondanks loyaal, desondanks de held van de strijd bij de wachttoren op Gaffeleiland. Je stierf een smadelijke dood in de kerkers van Regaal, maar herrees als een wraakzuchtige geest, die Regaal tijdens diens hele periode als troonpretendent bleef kwellen. Ze heeft je vergezeld op een queeste om je koning te redden, en hoewel dat niet helemaal is afgelopen zoals het was bedoeld, was er aan het einde toch een triomf. En zij was daar niet slechts getuige van, ze heeft eraan méégedaan.'

'Het lijkt een mooi verhaal, zoals u het nu vertelt. Zonder modder en pijn en rampen.'

'Het is ook mét de modder, de pijn en de rampen een mooi verhaal! Een glorieus verhaal, waarmee een minstreel eeuwige roem kon verwerven, zou ze het voordragen. Maar het is een verhaal dat Spreeuw nooit zal kunnen zingen. Want dat is haar verboden. Haar grootse avontuur, haar prachtvolle

liederen – ze zijn opgesloten als een geheim. Maar tenminste wist ze nog dat ze er deel van uitmaakte en dat ze een deel was van het leven van die koninklijke bastaard. Ze werd zijn minnares, een deelgenoot in zijn geheimen. Ik denk dat ze verwachtte dat je na je terugkeer in de Hertenhorst wederom het centrum zou zijn van intriges en wonderbaarlijke gebeurtenissen. En dat ze ook verwachtte dat ze er zélf deel van zou uitmaken, dat ieders hoofd zich naar haar zou draaien, dat ze zou stralen in de gedeelde glorie. De minnares van de Wijze Bastaard, de vrouw die zijn avonturen en zijn bed met hem had gedeeld, de vrouw die zijn blijdschap en zijn wanhoop had gekend. Al mocht ze dan zijn liederen niet zélf ten gehore brengen, in elk geval was ze verzekerd van een plek in die sage, indien deze ooit verteld zou worden. En wees er maar van overtuigd dat ze het verhaal ergens heeft geboekstaafd – als lied of epos. Ze heeft zichzelf als deel van jouw sage gezien, Fitz, als iemand die door jouw grenzeloze glorie is aangeraakt. En toen heb je haar dat afgepakt. Niet alleen liep je bij haar weg, je keerde bovendien naar de Hertenhorst terug in een beschamende bediendenrol. Je beëindigt haar verhaal met een ontgoochelende voetnoot en je brengt daardoor ook háár rol terug tot een voetnoot. Ze is een minstreel, Fitz. Hoe moet ze hierop reageren? Gelijkmoedig?'

Ik zag haar opeens in een ander licht – haar wreedheid tegenover Pé, haar beledigingen aan mijn adres. 'Ik zie

mezelf niet zo, Chade.'

'Dat weet ik,' zei hij op vriendelijker toon. 'Maar zie je in dat zij je zo kan zien? En dat jij haar cocon van dromen in scherven hebt geslagen?'

Ik knikte langzaam. 'Maar er is niets wat ik eraan kan doen. Ik ga niet met een getrouwde vrouw naar bed. En ik kan niet terugkeren als FitzChevalric Ziener. Ik zou nog steeds een strop om mijn nek krijgen als ik dat deed!'

'Dat is hoogstwaarschijnlijk waar. Ik ben het met je eens dat je niet meer bekend kunt staan als FitzChevalric. Wat het andere betreft... wel, laat me je in herinnering brengen dat Spreeuw veel dingen weet. We zijn allemaal kwetsbaar tegenover haar. Ik verwacht dat je haar welwillendheid tegenover ons in stand houdt.'

Voordat ik een repliek kon bedenken wilde hij opeens weten waarom ik alle Vermogenslessen voor de prins had afgelast tot de delegatie uit Beijerstad vertrokken zou zijn. De prins had het ook al gevraagd. Ik gaf Chade hetzelfde antwoord: dat ik vreesde dat de geschubde jongen een zekere gevoeligheid voor het Vermogen bezat en dat we onze activiteit samen voorlopig beter konden beperken tot het vertalen van oude teksten. Mijn achterdocht ten opzichte van de gesluierde fascineerde beiden zo sterk dat ze me bijna gek maakten met hun vragen. Wel drie keer had ik met Chade onze hele conversatie doorgenomen, maar we wisten er

beiden geen touw aan vast te knopen. Ik leerde hieruit dat het soms beter was Chade maar helemaal niets te vertellen, liever dan hem brokjes informatie te geven waar hij niets mee kon aanvangen. Zoals ook de tatoeages op de rug van de narkieza.

Ik wist dat hijzelf ook uren voor dat kijkgat had gezeten, maar hij had ze niet gezien. Aangezien ze geen klachten had geuit over haar gezondheid, had hij ook geen smoes om een genezer naar haar toe te sturen om te bevestigen wat ik had gezien. Elliania had nadrukkelijk alle uitnodigingen afgewezen om met de prins uit rijden te gaan of spelletjes te doen, dus ook Plicht kon niet observeren of ze pijn leed. En de koningin wilde haar uitnodigingen niet al te veel nadruk geven, want dan zou het kunnen lijken alsof de Zes Hertogdommen meer belang hechtten aan de verloving dan de Buiteneilanders. Uiteindelijk beschikten we dus alleen over mijn verslag. We tastten allen in het duister.

'Weet je zeker dat heer Gouden hier geen licht over kan laten schijnen?' vroeg Chade opeens. 'Ik herinner me dat hij tijdens een diner ooit vertelde dat hij nogal liefhebberij had in de studie van de Buiteneilandse geschiedenis en cultuur.'

Ik haalde welsprekend mijn schouders op.

Chade maakte een verontwaardigd geluid. 'Heb je het hem al gevráágd?'

'Nee,' antwoordde ik kortaf, maar toen hij me bestraffend

aankeek vervolgde ik: 'Dat heb ik al gezegd. Hij houdt het bed en komt nauwelijks zijn kamer uit. Hij laat daar zelfs zijn maaltijden brengen. Hij houdt de gordijnen dicht, zowel die van het venster als van zijn bed.'

'Maar jij denkt niet dat hij ziek is?'

'Hij heeft niet gezegd dat hij ziek is, maar dat is het verhaal dat hij de loopjongens in de burcht laat rondvertellen. Ik denk dat hij alle publieke optredens uit de weg wil gaan zo lang de delegatie uit Beijerstad in huis is. Hij heeft daar een tijd gewoond en in die periode stond hij er beslist niet bekend als de nar en evenmin als heer Gouden. Ik denk dat hij bang is voor problemen aan ons hof, mocht iemand uit Beijerstad hem herkennen.'

'Wel, dat lijkt me dan verstandig beleid. Maar voor mij is het verdomd lastig. Hoor eens, Fitz, kun je niet gewoon bij hem naar binnen gaan en met hem praten? Om te horen of hij enig idee heeft of deze Selden Vestrit het Vermogen bezit?'

'Omdat hij dat zelf niet heeft, zal hij dat aura bij deze Vestrit moeilijk hebben kunnen waarnemen.'

Chade zette zijn bekertje wijn neer. 'Maar je hebt het hem niet gevraagd, of wel?'

Ik zette mijn bekertje neer om tijd te winnen. 'Nee,' zei ik toen. 'Ik heb het niet gevraagd.'

Hij keek me aandachtig aan. Toen zei hij verwonderd: 'Jullie hebben onenigheid gehad!'

‘Ik praat er liever niet over,’ zei ik stijfjes.

‘Hm, wat een prachtige timing heeft iedereen toch! Eerst mengen we de vaarders uit Beijerstad met de Buiteneilanders, dan beledig jij de favoriete minstreel van de koningin, en vervolgens heb je een onnozele ruzie met de nar, waardoor jullie beiden zo goed als onbruikbaar zijn.’ Hij leunde achterover en keek alsof we het allemaal welbewust hadden gedaan om hém dwars te zitten.

‘Ik betwijfel of hij op dit punt verhelderende inzichten heeft,’ zei ik. Zelf had ik de afgelopen drie dagen amper tien woorden met hem gewisseld, maar dat wilde ik Chade niet aan zijn neus hangen. Als de nar mijn koele houding had opgemerkt, dan zonder er iets over te zeggen. Hij had Tom Dassenkop de opdracht gegeven alle bezoekers buiten de deur te houden tot hij zich beter zou voelen, en dat had ik gedaan. Ik bracht zo weinig mogelijk tijd door in het appartement dat we deelden, maar bij mijn terugkeer in de woonkamer zag ik diverse keren tekentjes dat er iemand op bezoek was geweest. Jek kwam en ging dus tijdens mijn afwezigheid, want het was haar pittige parfum dat ik telkens rook.

‘Nou, best mogelijk.’ Hij keek me kwaad aan. ‘Enfin, wat het ook is, leg het nu maar snel bij. Je bent geen rooie duit waard als je zo geïrriteerd rondloopt.’

Ik haalde diep adem om mijn ergernis te beteugelen. ‘Ik

heb de laatste dagen nog meer aan mijn hoofd gehad,' zei ik verontschuldigend.

'Weet ik. We hebben allemáál te veel aan ons hoofd. Wat wilde je jongen toen hij hier op bezoek kwam? Gaat het goed met hem?'

'Niet bepaald,' zei ik om tijd te winnen. Ik was geschokt geweest toen een van de keukenjongens bij ons aanklopte om me te zeggen dat een jongen in de keukentuin me wilde spreken. Toen ik daar aankwam bleek het Pé te zijn, die schaapachtig en kwaad tegelijk keek. Nee, hij wilde niet binnenkomen, zelfs niet in de wachterszaal, hoewel ik hem verzekerde dat niemand er iets van zou zeggen. Ze waren daar gewend geraakt mij te zien. Hij wilde niet te veel van mijn tijd in beslag nemen, want hij wist dat ik het druk had. Daarmee raakte hij meteen mijn schuldgevoel, want ik had het de laatste tijd inderdaad te druk gehad om hem op te zoeken. Tegen de tijd dat hij de moed had verzameld om te bekennen dat Jinna hem buiten de deur had gezet, was mijn vastbeslotenheid al aan het wankelen.

Hij keek over mijn schouder naar de hemel in de verte. 'Dus heb ik toen, zonder geld, twee nachten moeten slapen op plekjes waar ik beschutting kon vinden. Dat kan ik natuurlijk niet de hele winter volhouden. Dus ik heb geen andere keus dan in te trekken bij de andere leerlingen. Maar... het is wat raar om dat nu aan meester Gindast te vragen,

terwijl hij het al zo vaak heeft voorgesteld en ik het altijd heb geweigerd.'

Dat was nieuw voor mij. 'Heeft hij het voorgesteld? Waarom? Het scheelt hem geld, want nu hoeft hij je geen maaltijden te verstrekken.'

Pé keek ongelukkig, maar haalde diep adem en zei: 'Hij zegt het telkens wanneer ik slecht werk lever. Hij zegt dat ik beter zou presteren wanneer ik een goede nachtrust had gehad en op tijd naar bed ging en op tijd op het werk kwam. Ik heb altijd gezegd dat ik mijn tijd zelf wel kan indelen. En dat heb ik ook gedaan. Ja, ik ben een paar keer te laat geweest, maar ik ben sedert mijn aankomst in Hertenhorst élke dag op mijn werk verschenen. Elke dag.'

Hij zei het op een toon alsof hij betwijfelde of ik het geloofde. Ik verzweeg maar dat ik me dit inderdaad wel eens had afgevraagd.

Ik liet de stilte even voortbestaan. 'Nou?' vroeg ik toen. 'Wat is het probleem? Als hij het al vaak heeft voorgesteld, zal hij wel blij zijn dat je nu bij hem wilt intrekken.'

Pé zweeg. Hij werd iets roder om zijn oren. Ik wachtte. Toen raapte hij zijn moed bij elkaar. 'Ik had gedacht dat jij misschien bij hem kon langsgaan om te zeggen dat jij het beter voor me vindt. Dat lijkt me het eenvoudigste. Minder pijnlijk.'

Ik praatte langzaam en vroeg me af of mijn woorden wel

verstandig waren. ‘Minder pijnlijk dan toegeven aan zijn botte voorstellen, misschien? Of minder pijnlijk dan toegeven dat Jinna je buiten heeft gezet omdat ze geen problemen in huis wil halen?’

Aan zijn vuurrode kleur zag ik dat ik goed had geraden. Hij begon zich af te wenden. Ik legde een hand op zijn schouder en toen hij probeerde die af te schudden verstevigde ik mijn greep. Het leek hem te verbazen hoe sterk mijn hand was – mijn dagelijkse oefeningen op het wapenveld waren dus toch érgens goed voor geweest. Ik kon een weerspannige knul met één hand vasthouden. Een hele prestatie. Ik wachtte tot hij zijn verzet opgaf. Hij probeerde niet me te slaan, maar evenmin had hij zich naar mij omgedraaid. Ik sprak zacht, alleen tegen zijn oren en niet tegen die van een paar nieuwsgierigen die onze kant op keken. ‘Ga zelf naar Gindast, zoon. Je kunt tegenover de andere leerlingen je gezicht een beetje redden door te zeggen dat je vader je heeft gedwongen bij hen in te trekken. Maar op de langere duur zal Gindast je hoger schatten als je hem zegt dat je bij nader inzien meent dat het beter zou zijn als je bij hem woonde. En je moet niet vergeten dat Jinna erg behulpzaam is geweest, niet alleen jou, maar ons beiden, en veel meer heeft gedaan dan voor geld te koop is en dan wij hadden verdiend. Je kunt haar niet kwalijk nemen dat ze geen herrie in haar huis wil. Het zou fout zijn haar vriendschap met herrie te belonen.’

Toen had ik mijn greep laten verslappen en hem toegestaan zich los te rukken en weg te lopen. Ik wist niet wat hij daarna had gedaan. Ik was het niet gaan controleren. Ik had hem dit deel van zijn leven zélf laten ordenen. Hij zou onderdak en goed voedsel hebben, mits hij de bijbehorende voorwaarden wilde accepteren. Meer dan dat kon ik niet voor hem doen. Ik dwong mijn aandacht terug naar mijn gesprek met Chade.

'Pé heeft wat problemen gehad bij het wennen aan het stadsleven,' bekende ik de oude moordenaar. 'Bij ons thuis was hij gewend zijn eigen tijd in te delen, zo lang alle klussen maar werden gedaan. Het was een simpeler leven. Minder dagelijkse routines, meer keuzevrijheid voor hem.'

'En ook minder bier en minder meisjes, stel ik me voor,' vulde Chade aan, en ik vermoedde dat hij, zoals gewoonlijk, weer veel meer wist dan hij liet blijken. Maar hij zei het glimlachend en ik liet het daarbij, niet alleen omdat hij noch Pé, noch mij had willen kwetsen, maar ook omdat het me een gevoel van opluchting gaf dat de oude man nog even scherp was als altijd. Hoe ingewikkelder de intriges binnen de Hertenhorst werden, hoe beter zijn greep leek te worden, leek het. 'Wel, wat Pé zich ook op de hals haalt, je kunt bij mij komen voor hulp. Als dat nodig is. Zonder tegenprestatie.'

'Ik weet het,' had ik gezegd, een beetje kortaf, en hij had

me laten gaan. We moesten ons beiden in gereedheid brengen voor die namiddag en avond. Chade moest zich passend kleden voor het formele afscheid van de Buiteneilanders. Hij hoopte vurig dat het eerbetoon en de geschenken van vanavond de barsten in de verhouding zouden lijmen en dat ze morgenvroeg tevreden zouden vertrekken, na de verloving nog eens voluit te hebben bevestigd. Zelf moest ik wat spulletjes verzamelen en weer achter het kijkgaatje van die zaal plaatsnemen om op details te letten die Chade wellicht zouden ontgaan.

Hij vertrok naar zijn kamers om zich om te kleden. Zelf bereidde ik me heel anders voor. Ik verzamelde een paar kaarsen, een kussen en een deken van zijn bed, een fles wijn en een paar hapjes. Ik verwachtte diverse uren in mijn schuilplaats te moeten doorbrengen en wilde het daar een beetje comfortabel hebben. De winter had de geheime gangen en nissen in de burcht koud en troosteloos gemaakt.

Ik bond alles in een bundel bij elkaar en moest daarbij verschillende keren onze fret opzij duwen. Het dier had de laatste tijd sociale trekjes gekregen. Het begroette me met snuffeltjes en trillende snorharen wanneer we elkaar in het geheime labyrint tegenkwamen. Hoewel de fret genoot van zijn jachtactiviteiten en ons rijkelijk voorzag van trofeeën, verbaasde hij me vaak door niettemin om rozijnen of stukjes brood te bedelen. Die at hij dan niet op, maar hij verborg ze

achter een perkamentrol of onder een stoel. Hij was een helder vonkje leven, nieuwsgierig en rusteloos. Zoals de meeste dieren, had hij totaal geen belangstelling voor het aangaan van een band met een mens. Onze Wijsheidszintuigen streken vaak langs elkaar heen, maar maakten nooit contact. Toch was hij op een kameraadschappelijke manier geïnteresseerd in mijn doen en laten en volgde hij me nieuwsgierig wanneer ik me in de krappe gangen begaf.

Ik was ruim op tijd voor het afscheidsbanket. Ik legde mijn kussen op een gammele kruk die ik ergens onderweg had opgepikt, zette mijn voedsel en de kandelaar op de bestofte vloer naast me en legde er de reservekaarsen bij. Toen ging ik zitten, wikkelde de deken om mijn schouders en boog me voorover naar het kijkgat. Dit gat bood me een ruim blikveld, stelde ik tot mijn genoegen vast. Hiervandaan kon ik het hele podium en bijna eenderde van de rest van de zaal overzien.

De winteraankleding van de Grote Zaal was vernieuwd. De haarden en ingangen waren versierd met bogen van altijdgroene takken en minstrelen speelden zachte muziek terwijl de mensen binnenkwamen en hun plaats opzochten. Het deed me allemaal sterk denken aan de verlovingsceremonie zelf, nu door mij bekeken vanuit een andere hoek. Er lagen geborduurde doeken over de lange tafels en er stond brood, fruit en wijn klaar voor de gasten. Wierook uit het zuiden, een cadeau van de delegatie uit

Beijerstad, gaf de lucht een zoetig aroma. Er was deze keer iets minder ceremonieel bij de entree van de hertogen en hertoginnen. Ik vermoedde dat zelfs de adel een beetje genoeg begon te krijgen van alle pracht en praal die de laatste weken aan de orde van de dag waren geweest. De Beijerstadse vaarders arriveerden samen met de lagere edelen, stelde ik met belangstelling vast, en waren ver van de Buiteneilanders geplaatst. Ik vroeg me af of het ver genoeg was om het overslaan van vonken te voorkomen.

Het contingent van Arkon Bloedsnee – zo was ik dat gezelschap gaan noemen – kwam daarna binnen. Het omvatte Elliania's vader en zijn vriendjes. Ze leken in een opperbeste stemming en waren wederom gekleed in hun extravagante versies van de Hertenhorstse mode. Hun dikke bont was vervangen door zijde en fluweel, overal was royaal kant toegevoegd, en qua kleur scheen de rode en oranje kant van het spectrum sterk de voorkeur te genieten. Het klinkt misschien vreemd, maar het stond ze goed, die exotische mannen en vrouwen. Hun barbaarse overdrijving in het aannemen van onze mode gaf er een onmiskenbaar Buiteneilands cachet aan, en de imitatie op zich deed vermoeden dat er binnenkort op ruime schaal allerlei soorten handel zouden opbloeien. Als Arkon Bloedsnee zijn zin kreeg.

Peottre Zwartwater en Elliania waren er niet bij.

Ze waren er nog steeds niet toen de koningin en de prins

naar het hoge podium liepen, met Chade ingetogen achter hen aan. Ik zag de teleurstelling in de blik van de koningin, maar ze hield haar glimlach vast. Prins Plicht bewaarde een voorname distantie en leek niet eens opgemerkt te hebben dat zijn verloofde nog niet op haar eigen afscheidsreceptie was verschenen. Toen de Zieners hun plaatsen hadden ingenomen volgde er een pijnlijke pauze. In normale omstandigheden zou de koningin de bedienden hebben gevraagd wijn in te schenken en zou ze zijn begonnen met een dronk op de geëerde gasten. Het volk begon al te mompelen toen Peottre eindelijk in de deuropening verscheen. Hij had zijn Buiteneilandse bont en sieraden in ere gehouden, maar deze keer wel het mooiste van het mooiste uitgekozen. Hij bleef in de deuropening staan tot het nieuwsgierige geroezemoes dat zijn komst had begroet was verstomd. Toen deed hij een stap opzij, waarna de narkieza binnenkwam. Het leren vest dat ze droeg was versierd met een narwal van ivoren kraaltjes. De zomen waren afgezet met wit bont – waarschijnlijk sneeuwvos. Haar rok en slippers waren van zeehondenbont. Haar armen en vingers waren zonder enig sieraad, maar op haar hoofd droeg ze een merkwaardig voorwerp dat bijna op een kroontje leek. Het deed me ergens aan denken, maar ik wist niet wat.

Ze bleef even in de deuropening staan. Haar blik ontmoette die van Kettricken en bleef daar rusten. Met

opgeheven hoofd liep ze door de zaal naar het podium. Peottre Zwartwater kwam met trage passen achter haar aan. Hij bewaarde voldoende afstand om niet hinderlijk aanwezig te zijn, maar was, als altijd, dichtbij genoeg om haar effectief te kunnen beschermen. Geen moment wendde ze haar blik af van de koningin, zelfs niet bij het beklimmen van de treden van het podium. Toen ze voor Kettricken stond maakte ze een formele buiging, maar zonder haar hoofd te buigen of Kettrickens blik te ontwijken.

'Ik ben erg blij dat je bij ons bent,' zei Kettricken met zachte stem. Er klonk een oprecht welkom in door.

Ik dacht dat ik een zweem van twijfel over Elliania's gezicht zag glijden, maar toen scheen ze haar vastbeslotenheid te hervinden. Toen ze sprak was haar stem helder, haar articulatie duidelijk en haar stemhoogte gericht op een ruim bereik. 'Ik ben hier, koningin Kettricken van de Zes Hertogdommen, maar ik vrees dat ik ben gaan betwijfelen of ik ooit werkelijk bij u zal zijn, als echtgenote van uw zoon.' Ze draaide zich om en nam de menigte in de zaal op. Haar vader zat stijf overeind. Ik vermoedde dat haar woorden hem verrasten, al probeerde hij dat te verbergen. De aanvankelijke geschoktheid op het gezicht van mijn koningin was vervangen door een masker van koele hoffelijkheid.

'Het spijt me dat te vernemen, narkieza Elliania Zwartwater van Gods Runen.' Meer zei Kettricken niet. Ze stelde geen

vraag die een wederwoord zou hebben uitgelokt. Ik zag dat Elliania aarzelde, zoekend naar een goed begin voor haar voorbereide toespraak. Ik nam aan dat ze een heftiger reactie van de koningin had verwacht, bijvoorbeeld een verzoek om toelichting, maar nu dat uitbleef moest ze qua toonhoogte aansluiting zoeken bij Kettrickens kalme houding van spijt.

'Ik vind dat deze verloving niet aansluit bij mijn verwachtingen, welke de verwachtingen van mijn moederhuis zijn. Ik kwam hier om mijn hand te beloven aan een koning, maar het blijkt een jongeling te zijn die een prins is, nog niet eens een kroonprins – zoals u degenen noemt die zich voorbereiden op de verplichtingen die de troon hun oplegt. Dit is niet tot mijn bevrediging.'

Kettricken antwoordde niet meteen. Ze liet de woorden van het meisje wegsterven. Toen de koningin sprak deed ze het met eenvoud, alsof ze iets uitlegde aan een kind dat misschien te jong was om het te begrijpen. Het effect was dat van een volwassen vrouw die zich tot een ietwat nukkig meisje richtte. 'Het is jammer dat niemand je onze gewoonten op dit punt heeft uitgelegd, narkieza Elliania. Prins Plicht moet tenminste zeventien jaar zijn alvorens hij tot kroonprins kan worden uitgeroepen. Daarna is het aan zijn hertogen om te beslissen wanneer hij tot koning kan worden gekroond. Ik verwacht niet dat het lang zal duren voordat hij die verantwoordelijkheid zal hebben verdiend.' Bij deze woorden richtte ze haar blik op haar hertogen en hertoginnen. Ze

eerde hen door hun rol te memoreren en daar waren ze gevoelig voor. De meesten knikten ernstig. Het was knap gedaan.

Ik geloof dat Elliania aanvoelde dat het moment haar dreigde te ontglippen. Haar stem klonk ietsje te schril en ze sprak misschien nét iets te snel toen ze vervolgde: 'Hoe dan ook, indien ik nu mijn verloving met prins Plicht aanvaard kan niemand ontkennen dat ik het risico loop me te binden aan een prins die misschien nooit koning wordt.'

Terwijl ze adem haalde zei Kettricken snel: 'Dat is hoogst onwaarschijnlijk, narkieza.'

Ik voelde Plichts gekwetste trots alsof het de mijne was. Achter zijn koele Bergrijkse pose ging het temperament van een Ziener schuil. De Vermogensband tussen ons beiden trilde van een aanstormende drift.

Kalm. Laat de koningin dit behandelen. Ik probeerde mijn boodschap zo onopvallend en gericht mogelijk aan hem door te geven.

Dat zal wel moeten, antwoordde hij roekeloos. Maar het bevalt me niks. Zoals dit hele gearrangeerde huwelijk me niet bevalt.

In de hitte van zijn verontwaardiging was Plichts controle van het Vermogen erg slordig, om niet te zeggen afwézig. Ik schrok ervan en keek meteen naar de gesluierde man. Deze zat stijf rechtop tussen de andere delegatieleden van Beijerstad. Misschien was zijn gespannen aandacht alleen

gericht op de discussie als zodanig, maar ik vond dat hij té roerloos zat, alsof hij probeerde mee te luisteren via elke porie van zijn lichaam. Ik was bang voor hem.

'Hoe dan ook,' begon de narkieza weer, en deze keer klonk haar buitenlandse accent sterker door. Ik zag dat ze haar bravoure verloor, maar ze zette koppig door. Ongetwijfeld had ze deze toespraak eindeloos geoefend in haar kamer, maar nu praatte ze zonder gebaartjes en geraffineerde stembuigingen. Ze sprak slechts woorden, een in wanhopige haast geregen snoer van klanken. De meesten zouden wel denken dat ze onder haar verloving uit probeerde te komen, maar ik had een heel ander vermoeden.

'Hoe dan ook, als ik deze gewoonte van u in goede trouw aanvaard, en mijn hand beloof aan een prins die misschien nooit koning zal worden, lijkt het me passend en rechtvaardig dat ik hem in ruil vraag een gewoonte van mijn land en volk te respecteren.'

Er waren te veel gezichten om van iederéén te zien hoe ze reageerden. Aan Arkon Bloedsnee zag ik dat de toespraak van zijn dochter voor hem een complete verrassing was, al deed de vermelding van deze conditie hem kennelijk genoegen. Maar hij was nu eenmaal een man, bedacht ik, die hield van wedstrijd, van gokken, van show. Hij liet haar lekker in de hete brij roeren en wachtte rustig af wat er boven zou komen drijven. Misschien iets waar hij zijn voordeel mee kon doen. De meesten om hem heen keken niet zo opgewekt, maar wisselden bezorgde blikken uit, bang dat de brutaliteit

van het meisje de hele verloving in gevaar bracht – en daarmee de handelscontacten.

Prins Plicht was steeds roder geworden. Ik kon zien en voelen dat hij zich moest inspannen om onbewogen te lijken. Kettricken bewaarde moeiteloos haar kalmte.

'Misschien zou zoiets acceptabel zijn,' zei ze kalm, weer alsof ze een nukkig kind toesprak. 'Wil je ons vertellen om welke gewoonte het gaat?'

Narkieza Elliania scheen te beseffen dat ze geen sterke beurt maakte. Ze richtte zich op en haalde diep adem voordat ze verder praatte. 'In mijn land, Gods Runen, is het de gewoonte dat, wanneer mannen een vrouw zoeken om mee te trouwen, en de moeders van de vrouw onzeker zijn omtrent zijn afkomst of karakter, dat die moeders hem dan een uitdaging kunnen voorleggen, aan de hand waarvan hij vervolgens kan bewijzen of hij de vrouw waardig is.'

Daar was het dan. De belediging was zo ernstig dat geen hertog het de koningin kwalijk zou hebben genomen als ze op staande voet de verloving en de alliantie had verbroken. Nee, ze zouden haar niets hebben verweten – al was op menig gezicht de trots al meteen gemengd met teleurstelling over misgelopen handelswinsten. De heren en dames wisselden blikken uit, maar hun lippen hielden ze op elkaar geknepen en hun gezichten in de plooi.

Voor de koningin tijd had om een antwoord te formuleren

vervolgde de narkieza: ‘Aangezien ik voor u sta zonder het voordeel moeders bij me te hebben die namens mij spreken, zou ikzelf een uitdaging willen stellen die zou bewijzen dat de prins mij waardig is.’

Ik had Kettricken al gekend in de dagen dat ze de dochter van het Offer van het Bergrijk was, en nog niet koningin van de Zes Hertogdommen. En in de dagen dat ze nog een meisje was, bezig vrouw te worden, en daarna vrouw en tevens koningin. Anderen hadden meer jaren aan haar zijde doorgebracht, maar ik denk dat ik, omdat ik haar in die vroege fase zo goed had gekend, nu een beter inzicht in haar had dan wie ook. Ik zag aan een minieme beweging van haar lippen hoe teleurgesteld ze was. Alle inspanningen die ze jarenlang had geïnvesteerd in een verbetering van de relaties tussen de Buiteneilanden en de Zes Hertogdommen waren door de woorden van een heetgebakerd meisje te niet gedaan. Kettricken kon niet toestaan dat de waardigheid van haar zoon in twijfel werd getrokken. Toen Elliania met een schuine blik naar prins Plicht keek, keek ze met een schuine blik naar de Zes Hertogdommen als geheel. Dit kon niet worden getolereerd, niet omdat hier moederlijke trots in het geding was, maar omdat hier de waarde van een alliantie met de Zes Hertogdommen als gehéél in het geding was. Ik hield mijn adem in en was benieuwd te horen op welke wijze Kettricken de onderhandelingen met de Buiteneilanden nu zou afkappen.

Ik was zo geconcentreerd op het gezicht van de koningin dat ik alleen vanuit mijn ooghoek zag dat Chade een vergeefse greep deed naar de schouder van de prins toen deze woedend overeind sprong.

'Ik neem je uitdaging aan!' De stem van de prins, jong en sterk, schalde door de zaal. In strijd met alle protocol liep hij met grote stappen naar de narkieza en ging pal voor haar staan, alsof het werkelijk om een ruzie tussen geliefden ging. In zijn gedrag sloot hij de koningin buiten, alsof zij hierover niets te vertellen had. 'Ik zal het doen, maar niet om te bewijzen dat ik jouw hand waardig ben, narkieza. Ik hoef jou of wie dan ook niets over mijzelf te bewijzen. Maar ik zal het doen omdat ik niet wil dat alle inspanningen om vrede te stichten tussen onze beide volken in gevaar worden gebracht door een verwaand meisje dat aan mij twijfelt.'

Ze betaalde zijn krenkende woorden met gelijke munt terug. 'Het kan me weinig schelen waaróm je het doet,' zei ze, opeens weer met precieze dictie en zonder accent, 'zo lang de taak maar wordt verricht.'

'En wat is die taak?' wilde hij weten.

'Prins Plicht,' zei de koningin.

Elke zoon zou de toon hebben herkend. Door zijn naam op deze manier uit te spreken beval zij hem zijn mond te houden en naar achteren te stappen. Maar de prins scheen haar niet eens gehóórd te hebben. Zijn volle aandacht was gericht op het meisje dat hem had vernederd en dat zijn pogingen om

zich te verontschuldigen had afgewezen.

Elliania haalde diep adem. In de woorden die volgden herkende ik meteen het ritme en de intonatie van een ingestudeerd verhaal. Ze praatte als iemand die opeens weer vaste grond onder de voeten voelt.

'Je weet weinig van Gods Runen, prins, en nog minder van onze legenden. Velen zullen namelijk de draak IJsvuur voor een legende houden, hoewel ik je verzeker dat hij echt is. Zo echt als jullie draken van de Zes Hertogdommen waren toen ze over onze dorpen vlogen, en de herinneringen en de zinnen roofden van degenen die daar woonden.' Bittere woorden, die alleen maar bittere herinneringen konden oproepen bij degenen in de zaal die ze hoorden. Hoe durfde ze te klagen over wat onze draken haar mensen hadden aangedaan, nadat jaren van invallen en ontzielingen ons daartoe hadden geprovoceerd? Ze liep over zeer dun ijs en het zwarte water reikte al tot haar enkels. Ik denk dat slechts de dramatiek van het moment haar redde. Ze zou zijn uitgejouwd als niet iedereen vurig meer had willen weten over deze IJsvuur. Zelfs de vaarders uit Beijerstad waren opeens één en al aandacht.

'Volgens deze zogenaamde legende slaapt IJsvuur, de zwarte draak van Gods Runen, in het hart van een gletsjer op het eiland Aslevjal. Zijn sluimer is een magische, bedoeld om zijn levensvuur gedoofd te houden tot een diepe behoefte van het volk van Gods Runen hem zal wekken. Dan zal hij zich

losrukken uit het ijs en ons te hulp komen.' Ze zweeg en nam langzaam de hele zaal op. Haar stem was koel en onbewogen toen ze vervolgde: 'Had hij dat niet moeten doen toen jullie draken ons belaagden? Dat was voor ons toch werkelijk een uur van grote nood. Toch heeft onze held het nagelaten. Welnu, elke held die zijn plicht verzaakt verdient de dood.' Ze richtte zich weer tot Plicht. 'Breng me IJsvuurs kop. Dan zal ik weten dat jij, anders dan hij, een ware held bent. En ik zal met je trouwen en in alle opzichten je vrouw zijn, ook als je nooit de koning van de Zes Hertogdommen zou worden.'

Ik voelde Plichts spontane reactie, maar ik hield hem tegen. Nee! Voor het eerst sedert ik hem per ongeluk het Vermogenscommando had ingeprent om zich niet tegen mij te verzetten hoopte ik van ganser harte dat het nog werkte.

En dat deed het. Ik voelde dat hij door de barrière werd gestopt als een konijn door de strakheid van de strik. Net als een konijn verzette hij zich tegen de onwrikbare strik. Ik voelde dat hij zich afvroeg – ondanks zijn paniek en woede – wat dit voor een soort begrenzing was. Hij reageerde zo snel als een gedachte. Hij richtte zijn hoofd op en volgde het commando, als met een tastend vingertopje, regelrecht tot bij mij.

En toen brak hij de strik. Het ging niet gemakkelijk. In het moment voordat ik mijn contact met hem verloor voelde ik hoe het zweet hem overal uitbrak. Voor mij voelde het aan alsof ik met mijn voorhoofd tegen een aambeeld werd

geslagen. Ik kromp ineen, maar had geen tijd om over de pijn na te denken, want ik besefte opeens dat het bleekblauwe ogenlicht van de geschubde jongen nu werkelijk dóór zijn sluier heen scheen. En hij staarde niet naar de prins, maar naar het kijkgat waarachter ik me verborgen hield, onzichtbaar. Graag zou ik op dat moment zijn hele gezicht hebben gezien. Terwijl ik hoopte en bad dat het slechts een bizar toeval was, zou ik het liefste zijn weggedoken en mijn ogen hebben gesloten tot zijn borende blik ergens anders op gericht was.

Maar dat kon niet. Ik had een plicht te vervullen, niet alleen omdat ik een Ziener was, maar ook omdat ik Chade's extra paar ogen was. Ik hield mijn blik op de zaal gericht. Mijn hoofd bonkte van de pijn en de gesluierde man bleef naar het stuk muur staren dat me verborgen had moeten houden. Plicht sprak weer. Zijn stem dreunde als die van een man – zoals die van Veritas had geklonken. 'Ik aanvaard de uitdaging!'

Zo snel was het allemaal gebeurd. Ik hoorde Kettrickens adem stokken. Ze had geen tijd gehad om na te denken of een weigering uit te spreken. De Buiteneilanders, inclusief Arkon Bloedsnee, wisselden bezorgde blikken bij het vooruitzicht dat een prins van de Zes Hertogdommen hun draak zou verslaan. Aan de tafels van Kettrickens edelen was de gedachte bijna tastbaar dat de prins zich van deze uitdaging door de buitenlanders niets hoefde aan te trekken. Ik zag dat

Chade een gekweld gezicht trok. Maar even later sperde de oude moordenaar zijn ogen wijd open en zag ik er hoop in glinsteren, want er was gejuich opgestegen, niet alleen onder de eigen edelen, maar ook onder de bezoekers in het gevolg van de narkieza. Hun enthousiasme voor een jongeman die brullend als een stier beweerde dat hij deze uitdaging aanvaardde, overweldigde het laatste beetje gezonde verstand dat men misschien nog bezat. Zelfs ik voelde mijn borst zwellen van trots op deze jonge Zienerstelg. Hij had de uitdaging gemakkelijk kunnen afwijzen, zonder schade voor zijn reputatie, maar in plaats daarvan had hij haar aangegrepen en daardoor al meteen de kwalijke aanname van de Buiteneilanders gelogenstraft als zou hij de hand van hun narkieza niet waardig zijn. In de kringen van de gasten werden waarschijnlijk al weddenschappen gesloten dat de jongen zou falen, maar zelfs in dat geval had zijn bereidheid om op Elliania's uitdaging in te gaan hun achting voor hem vergroot. Misschien huwelijkten ze hun narkieza dan tóch niet uit aan een prins van boerenpummels. Misschien stroomde er dan tóch wat vuur door zijn aderen.

Voor het eerst zag ik nu ook blikken van consternatie en zelfs van afschuw op de gezichten van de vaarders. De jongen met de sluier tuurde niet meer naar mijn muur. Selden Vestrit zat druk te praten en dringend te gebaren naar de anderen aan zijn tafel. Hij probeerde zich verstaanbaar te maken boven het kabaal uit dat in de Grote Zaal was losgebarsten.

Ook ving ik een glimp op van Spreeuw Vogelzang. Zij was op een tafel gesprongen en haar hoofd draaide als de banier van een belegerd kamp alle kanten op om alle aspecten van het tafereel waar te nemen, ieders reactie te zien, elk commentaar te horen. Er was een lied te maken over dit evenement en het zou háár lied zijn!

'Nog iets!' brulde de prins vanaf het podium.

Er was iets in de stand van zijn ogen dat me waarschuwde. 'Eda, heb genade,' bad ik, maar ik wist dat geen god of godin hem zou tegenhouden. Ik zag een koppige en onbeheerste glans in zijn ogen, en ik hield mijn hart vast om wat hij zou gaan zeggen. Zijn kreet had de hele zaal meteen tot zwijgen gebracht. Toen hij sprak richtte hij zich nadrukkelijk tot de narkieza, maar zijn woorden waren voor iedereen luid en duidelijk te verstaan.

'Ook van mijn kant heb ik een uitdaging. Als ik mij waardig moet tonen om de narkieza Elliania te trouwen, die niet het vooruitzicht heeft koningin van wat dan ook te worden, behalve als ze mij haar hand schenkt, dan moet zij volgens mij eerst bewijzen dat ze het waard is een koningin van de Zes Hertogdommen te zijn.'

Nu was het Peottre's beurt om te schrikken en bleek weg te trekken, want de prins was amper uitgesproken, of Elliania gaf al antwoord. 'Laat die uitdaging dan maar eens horen!'

'Dat zal ik!' De prins haalde diep adem. De twee jongelui hielden elkaars blik gevangen. Ze hadden net zo goed midden

in een woestijn kunnen staan, want ze negeerden alles om zich heen volledig. De blik die ze wisselden was niet statisch, maar iets levends, alsof ze elkaar tijdens dit gevecht in koppigheid voor het eerst zagen. 'Mijn vader, zo weet je misschien, was ook nog maar een kroonprinsje toen hij begon aan zijn queeste om de Zes Hertogdommen te redden. Met weinig meer dan zijn eigen moed om hem te leiden ging hij op zoek naar de Ouderlingen, die ons te hulp kwamen en een eind maakten aan de oorlog die jouw volk ons had opgedrongen.' De prins zweeg even, misschien – zo vermoedde ik eigenlijk – om te zien of deze woorden hard genoeg bij haar waren aangekomen. Elliania gaf echter geen krimp en bleef ijzig zwijgen. 'Toen maanden voorbij waren gegaan,' vervolgde hij, 'en niets van hem vernomen werd, was het mijn moeder – die op dat moment de belaagde, maar rechtmatige koningin van de Zes Hertogdommen was geworden – die achter hem aan ging. Met slechts een handvol metgezellen zocht ze mijn vader, vond hem en hielp hem bij het wekken van de draken van de Zes Hertogdommen.' Weer een pauze. Weer weigerde Elliania haar stilte te verbreken. 'Zoals zij zichzelf heeft bewezen door zich bij de queeste van mijn vader aan te sluiten, die de draken wilde wekken, zo zou jij een soortgelijke rol dienen te spelen in mijn queeste om jullie draak te verslaan. Ga met me mee, narkieza Elliania. Deel mijn ontberingen en wees ooggetuige van de prestatie die je mij hebt opgelegd. En als er wellicht geen draak om te verslaan is, wees ook daarvan dan mijn

getuige.' Plicht draaide zich plotseling om naar de zaal en riep: 'Laat nooit iemand van de aanwezigen beweren dat het alleen de wil van de Zes Hertogdommen was om IJsvuur te verslaan. Laat uw narkieza, die deze daad heeft bevolen, aan mijn zijde staan en getuige zijn!' Hij draaide zich om en besloot op suikerzoete toon: 'Als ze durft.'

Haar lippen krulden zich minachtend omhoog. 'Ik durf.' Meer zei ze niet.

Maar als ze meer zou hebben gezegd had niemand het verstaan, want in de zaal was een pandemonium uitgebroken. Peottre stond daar zo bleek en stijf alsof hij in ijs was veranderd, maar alle andere Buiteneilanders, inclusief Elliania's vader, zaten met hun vuisten op hun tafels te timmeren. En al spoedig werd dit gebonk begeleid door een ritmisch lied in hun eigen taal, een lied van bloeddorst en vastberadenheid dat geschikter leek voor de roeiers van een oorlogsschip dan voor verdragsonderhandelaars in de zaal van hun buitenlandse wederpartij. De hertogen en hertoginnen van het koninkrijk probeerden zich schreeuwend verstaanbaar te maken. De strekking van hun commentaar leek te zijn dat de narkieza de hatelijke uitdaging door de prins aan zichzelf te wijten had, maar dat ze dapper had gereageerd en dat er misschien toch een waardige koningin in het meisje school.

Te midden van dit alles stond mijn koningin groot, stil en zwijgend naar haar zoon te kijken. Ik zag Chade's mond bewegen, waarschijnlijk om discreet iets tegen haar te zeggen.

Ze zuchtte alleen maar. Ik vermoedde dat ik wel wist wat hij had gefluisterd: te laat om er nog iets aan te doen. De Zes Hertogdommen moesten nu wel volgen waar de prins voorop was gegaan. Schuin tegenover haar moest Peottre worstelen om zijn ontsteltenis te verbergen. En voor hen stonden de prins en de narkieza elkaar nog steeds met vonkende ogen aan te kijken.

De koningin sprak. Haar eerste woorden, zonder enige stemverheffing gezegd, waren alleen bedoeld om de zaal stil te krijgen. 'Mijn gasten, dames en heren, luister naar mij, alstublieft.'

Het rumoer stierf langzaam weg, het getimmer op de tafels als laatste. Kettricken haalde diep adem en ik zag de vastberadenheid in haar gezicht. Ze richtte zich niet tot Arkon Bloedsnee en zijn disgenoten, maar tot degenen van wie ze nu wist dat deze de ware macht bezaten. Ze keek de narkieza aan, maar ik wist dat ze zich eigenlijk op Peottre Zwartwater concentreerde.

'Het schijnt dat we nu een duidelijke afspraak hebben. Prins Plicht is thans verloofd met de narkieza Elliania Zwartwater van Gods Runen, onder het voorbehoud dat prins Plicht haar de kop van de zwarte draak IJsvuur kan brengen, en onder het voorbehoud dat narkieza Elliania hem vergezelt om getuige te zijn van het volvoeren van zijn taak.'

'Zo zij het!' loeide Arkon Bloedsnee, onbewust van het feit dat hij niets te vertellen had over deze beslissing.

Peottre knikte twee keer, ernstig en zwijgend. En de narkieza stak haar kin naar voren en wendde zich tot mijn koningin. 'Zo zij het,' bevestigde ze kalm, en daarmee was de zaak beklonken.

'Breng het voedsel en de wijn!' beval mijn koningin opeens. Het was verre van de protocollaire manier om de maaltijd te laten beginnen, maar ik vermoedde dat ze graag wilde zitten en een versterkend glas wijn goed kon gebruiken. Ik zat zelf ook een beetje te trillen, niet alleen uit angst voor de gevolgen, maar ook als gevolg van de bonkende hoofdpijn die Plicht me had bezorgd door zich van me los te rukken. De minstrelen waren op een teken van Chade begonnen te spelen en bedienden stroomden de zaal binnen. Iedereen had zijn plaats weer ingenomen, zelfs Spreeuw, die bevallig van de tafel was gestapt en zich in de armen van haar echtgenoot had laten vallen. Hij tilde haar zwierig op, kennelijk aangestoken door de opgewonden sfeer. Wat hun geschil ook was geweest, zo te zien hadden ze zich weer helemaal verzoend.

Alsof Plicht voelde dat ik me verwonderde over de manier waarop hij zich van mijn Vermogenscommando had bevrijd, drong hij opeens door in mijn schedel. Tom Dassenkop, je zult dit later moeten verantwoorden! En zo abrupt als hij was gekomen, verdween hij ook weer. Toen ik aarzelend naar hem tastte, bleek hij simpelweg onbereikbaar voor mij. Ik wist dat hij er was, maar kon geen hendeltje vinden om zijn geest voor de mijne te openen. Ik zuchtte. Dit voorspelde weinig

goeds. Hij was kwaad op mij en waarschijnlijk was onze vertrouwensband nu ernstig beschadigd. Dat zou het niet gemakkelijker maken hem te onderwijzen. Ik trok mijn deken strakker om mijn schouders.

Beneden in de zaal leek de stemming onder de delegatie uit Beijerstad bedrukt te zijn. Het verhinderde hun niet hun borden en glazen royaal te vullen en bij te vullen. De gesluierde man scheen in diep gepeins verzonken. Hij dronk noch at en zijn blik leek gericht op het niets.

Aan alle andere tafels werd echter luidruchtig gepraat en de mensen schransten alsof ze een legertroep waren die zojuist van een slagveld was teruggekeerd. De opwinding in de zaal was tastbaar. Zo ook de triomfantelijke stemming. Het was geregeld. Voorlopig, tenminste. Voorlopig hadden de Zes Hertogdommen en de Buiteneilanden een duidelijke overeenkomst met elkaar gesloten. De koningin had het voor elkaar gekregen, jawel, nou, maar ook de prins. De blikken die hem werden toegeworpen leken meer waardering uit te stralen dan voorheen. Kennelijk was dit een jongen met pit. Dat hadden niet alleen zijn eigen edelen kunnen vaststellen, maar ook de Buiteneilanders.

De gasten concentreerden zich op hun voedsel en drank. Een minstreel zette een vrolijke melodie in. Ik opende de fles wijn die ik had meegebracht en uit het dichtgevouwen servet pakte ik brood, vlees en kaas. Als door een wondertje

verscheen opeens de fret naast me. Hij krabde met zijn klauwtjes over mijn knie. Ik brak een stukje vlees voor hem af.

'Een dronk!' riep iemand in de zaal. 'Op de prins en de narkieza!'

Er volgde instemmend gejuich.

Ik bracht mijn fles naar mijn mond, grijnsde grimmig en nam een flinke slok.

12

Perkamentrollen

Owan, een visser, woonde op het Runeneiland dat Fedois heette. Het moederhuis van zijn vrouw was van hout en steen en het stond ruim boven de vloedlijn, want de getijden kunnen in die streken extreem hoog en laag zijn. Het was een goede plek om te wonen. Er waren mosselen op de kust aan de noordzijde en onder de gletsjer was er genoeg weiland om zijn vrouw in staat te stellen drie geiten te houden in een kudde van vele, ook al was ze slechts een jongere dochter. Ze droeg twee zonen en een dochter voor Owan, en ze hielpen hem allemaal met vissen. Ze hadden genoeg en het zou voor hem genoeg moeten zijn geweest. Maar dat was het niet.

Vanaf Fedois kan iemand met een scherpe blik op een heldere dag Aslevjal met zijn kerngletsjer blauw zien glinsteren onder de blauwe hemel. Nu weet eenieder dat zich bij het naderen van het laagste tij van de winter een schip tot bij de uitlopers van die gletsjer kan wagen en vandaar een weg kan vinden naar het hart van het eiland. Ook weet iedereen dat daar de draak ligt te slapen, met een rijkdom aan schatten om zich heen. Sommigen zeggen dat een dappere man daarheen

kan gaan om een gunst te vragen van IJsvuur, die daar, opgesloten in het hart van de gletsjer, ligt te slapen, maar sommigen menen dat alleen een inhalige en domme man zoiets zou doen. Er wordt namelijk gezegd dat IJsvuur zulk een man niet zal geven wat hij vraagt, maar wat hij verdient, en dat is niet altijd goud en voorspoed. Om IJsvuur via die route te bezoeken moet een man snel reizen, wachten tot het getij zich terugtrekt van het ijs en dan met zijn schip zo snel mogelijk in de open ruimte tussen het dak van ijs en het water eronder naar binnen schieten. Eenmaal in die koude blauwe ruimte gekomen, moet hij zijn hartslagen tellen, want als hij daar te lang verwijlt zal het getij terugkeren en hem en zijn schip vermorzelen tussen water en ijs. En dat is niet eens het ergste dat een man die zich daar waagt kan overkomen. Weinigen zijn er die het verhaal van een bezoek aan die plaats vertellen, en daaronder nog minder die waarheidlievende mensen zijn.

Owan wist dit alles, want zijn moeder had het hem verteld, en ook zijn vrouw en zijn vrouws moeder hadden het hem verteld. 'Jij hebt geen reden om aan de deur van die draak te gaan bedelen,' hadden ze hem gewaarschuwd, 'want jij zult van IJsvuur niet meer krijgen dan een onbeschaamde bedelaar die aan jouw deur zou aankloppen.' Zelfs zijn jongste zoon wist dat dit waar was, en die jongen was pas zes winters oud. Maar zijn oudste zoon was zeventien en zijn hart en zijn lendenen brandden vurig voor Gedrena, de dochter

van Sindre van de Linsvalmoeders. Zij was een rijke bruid, ver boven het niveau van een eenvoudige vissersjongen. Dus bleef de jongen hardnekkig in Owans oor zoemen, als een mug tijdens een zomernacht, dat ze rijk konden zijn, rijker dan nu, als ze de moed zouden hebben om bij IJsvuur op bezoek te gaan.

'IJsvuurs Nest', een perkamentrol van de Buiteneilanden

De volgende morgen vertrokken de Buiteneilanders. Ze zeilden weg met de ochtendvloed. Ik benijdde ze hun reis niet. Het was een koude, winderige dag. De golven spatten schuimend op. Toch scheen het slechte weer hun niet te deren. Ze leken het normaal te vinden. Ik hoorde dat er een hele stoet meeging naar de kade en dat formeel afscheid werd genomen van Elliania en het schip dat haar naar Gods Runen terug zou brengen. Plicht boog zich over haar hand en kuste deze. Ze maakte een kleine buiging voor hem en de koningin. Toen nam Bloedsnee formeel afscheid, gevolgd door zijn metgezellen. Peottre was de laatste die de Zieners vaarwel zei. Ze stonden allen op het dek te wuiven toen het schip wegvoer. Ik denk dat de mensen die waren gaan kijken het jammer vonden dat er geen nieuwe dramatische ontwikkelingen meer plaatsvonden. Het afscheid leek op de stilte na een storm. Misschien was Elliania nog te versuft door het tumult van de vorige avond en de rampzalige

afspraken om nu nóg meer horden op te werpen.

Ik heb geen van de gebeurtenissen met eigen ogen gezien. Heer Gouden wilde nog steeds niet publiekelijk verschijnen – tot ergernis van Chade – en hield zich ziek. Ik vond het niet erg om thuis te blijven. Ik had spierpijn van een lange avond in dat koude, krappe spionnenhok, en een rit naar de stad, door regen en wind, trok me niet bijzonder aan.

Na het vertrek van de Buiteneilanders begonnen ook veel lagere edelen de burcht te verlaten. De ontvangsten en feesten ter gelegenheid van de verloving waren voorbij en ze hadden de mensen thuis nu mooie verhalen te vertellen. De Hertenhorst liep leeg als een op zijn kop gehouden fles. Het werd opeens lekker ruim in de stallen en de bediendenverblijven, en het leven bereidde zich voor op de veel kalmere winterse routine.

Tot mijn verdriet bleven de Beijerstadse vaarders nog rondhangen. Dat betekende dat heer Gouden op zijn kamers bleef om niet herkend te worden en dat ik op elk uur van de dag Jek bij hem kon aantreffen. Fatsoen was iets wat haar niets zei. Ze had een ruige opvoeding gehad – ze was de dochter van een visser en had de nonchalante omgangsvormen van die mensen gehandhaafd. Ik kwam haar ook regelmatig tegen in de zalen van de burcht. Altijd grijnsde ze naar mij en wenste ze me joviaal goedendag. Ooit, toen we een eindje dezelfde kant op liepen, gaf ze me een klopje op mijn arm en zei dat ik niet steeds zo somber moest

zijn, want sommige dingen zouden 'beter worden voor jullie beiden. Alle geliefden krijgen hun tijd.'

'Misschien hebt u te lang onder Jamaillianen gewoond,' zei ik beledigd.

Bij het zien van mijn verontwaardigde gezicht had ze alleen maar gelachen. 'Hoor eens,' zei ze toen, 'je kunt me gerust vertrouwen. Onze zogenaamde heer Gouden doet dat ook, al jaren. Je hebt niets van mij te vrezen. Ik zal je geheim niet verraden.'

'Ik weet niet op welk geheim u doelt,' had ik stijfjes gerepliceerd, want ik had geen idee welke van mijn geheimen de nar met haar had gedeeld.

Weer had ze hartelijk gelachen. 'Natuurlijk weet je dat niet,' had ze gezegd, waarna ze me op mijn rug had geslagen. Tot mijn opluchting was ze toen weggelopen.

Maar daarna wilde ik de zaken uitpraten met de nar. Het was een gevoel als een zeurende tandpijn. Keer op keer ging ik in gedachten na wat ik tegen hem zou zeggen. Mijn frustratie was dat hij me uit zijn slaapkamer hield, terwijl hij Jek daar wel toeliet om er onder vier ogen met haar te praten. Niet dat ik op de deur bonkte om binnengelaten te worden. Ik bewaarde een mokkend stilzwijgen tegenover hem en wachtte begerig op het moment dat hij me zou vragen wat me dwarszat. Jammer genoeg kwam dat moment steeds maar niet. Het scheen alsof hij met zijn gedachten elders was,

alsof hij mijn zwijgen en mijn wrokkigheid in het geheel niet opmerkte. Bestaat er iets dat provocerender is dan iemand te laten wachten op het openen van een smeulende strijd? Mijn stemming werd nog bedrukter.

Laurier was verdwenen. Chade deelde me mee dat de koningin had besloten haar naar een minder gevaarlijke plaats te sturen. Toen ik vroeg waarheen, keek hij me vernietigend aan. 'Wat je niet weet, kan je niet in gevaar brengen,' zei hij.

'Is er misschien ook gevaar waar ik wél iets van moet weten?' vroeg ik.

'Voordat Laurier vertrok had ze bericht ontvangen van haar neef. Hij scheen van oordeel te zijn dat Laudwine voldoende was genezen van zijn wond. Meer zei ze niet tegen de koningin, maar zij zag aan de jageres dat ze doodsbang was. Dus ze heeft een reden bedacht om haar discreet weg te sturen.'

'Ik ben blij dat te horen. En ik hoop dat ze werkelijk in veiligheid is, daar waar u haar naar toe hebt gestuurd.' Ik meende het, maar het besef dat Laurier de Hertenhorst had moeten verlaten en dat zelfs Chade haar elders veiliger achtte dan in het huis van de koningin zelf verontrustte me zeer.

Ook verder kende mijn leven weinig lichtpuntjes. De prins was de ochtend na het vertrek van de narkieza niet naar de Vermogenstoren gekomen. Daar tilde ik niet zwaar aan. Het was laat geworden en hij moest al vroeg naar de kade om

afscheid te nemen. Maar ook de twee volgende ochtenden had ik vergeefs op hem gewacht. Ik was op tijd geweest en had in mijn eentje aan de vertalingen gewerkt. Hij liet me geen verklaring horen. Nadat ik me de tweede ochtend had opgewonden, besloot ik geen contact met hém op te nemen. Dat was niet aan mij, vond ik. Ik probeerde mezelf in de huid van de prins te verplaatsen. Hoe zou ik hebben gereageerd als ik had ontdekt dat Veritas me een Vermogenscommando had gegeven om hem te gehoorzamen? Ik wist nog heel goed hoe ik het had gevonden dat Vermogensmeester Galen mijn geest benevelde en mijn Vermogenstalenten voor mij verborgen hield. Plicht had het recht kwaad op mij te zijn en zich koninklijk gepikeerd te voelen. Dat moest zijn tijd hebben. Daarna zou ik hem de enige verklaring geven die ik bezat: de waarheid. Ik had niet bedoeld hem blijvend een dergelijk commando op te leggen, ik had alleen willen verhinderen dat hij me doodde. En daarna was ik zuchtend weer aan het vertalen gegaan.

Het was avond. Ik zat in de oude torenkamer van Chade. Hij had me twee oude rollen over IJsvuur gegeven, de draak van Gods Runen. Ze gingen allebei over legenden, maar ik hoopte dat ze tevens wat feitelijke informatie bevatten. Chade had al spionnen naar de Buiteneilanden gestuurd. Een ervan reisde mee aan boord van het schip van de narkieza zelf, zogenaamd om ginds familieleden te bezoeken. In

werkelijkheid moest hij Aslevjal zien te bereiken, althans zo dicht mogelijk in de buurt komen, en dan Chade alles rapporteren wat hij over het eiland had ontdekt. De oude man vreesde dat Plicht zich zodanig had gecommitteerd dat hij werkelijk aan de queeste moest beginnen, maar hij wilde ervoor zorgen dat de prins goed voorbereid en in goed gezelschap zou vertrekken. 'Misschien ga ikzelf mee,' had Chade me tijdens onze laatste toevallige ontmoeting in de toren toevertrouwd. Ik had gekreund, maar gelukkig onhoorbaar. Hij was te oud voor zoiets. Door een krachtige wilsinspanning wist ik die gedachte onuitgesproken te laten, want ik wist precies wat hij zou zeggen: 'Wie moet ik dán meesturen?' Dat ik naar Aslevjal zou gaan trok me even weinig aan als de gedachte dat Chade die reis moest maken. Of de prins, trouwens.

Ik schoof de perkamentrol van me af en wreef me in de ogen. Het was een interessante tekst, maar ik geloofde niet dat de prins er veel aan had als voorbereiding op zijn queeste. Naar wat ik wist over onze stenen draken en van de nar had gehoord over die van Beijerstad leek het me zeer onwaarschijnlijk dat er een draak lag te 'sluimeren' in een gletsjer op een van de Buiteneilanden. Waarschijnlijker was het dat die 'draak' was uitgevonden om aardbevingen en afkalvend ijs te verklaren. Bovendien had ik voorlopig weer genoeg van draken. Tijdens mijn studie van deze oude rol droomde ik vaak van de gesluierde jongen uit Beijerstad. Toch had ik graag gewild dat dát mijn enige zorgen waren.

Mijn oog viel op een zware aardewerken kom die op zijn kop op de hoek van de tafel stond. Er lag een dode rat onder, nou ja, het grootste déél van een rat. Ik had hem de vorige avond van de fret gekregen, nadat een schrille Wijsheidskreet me uit mijn vaste slaap had gewekt. Het was niet de gewone doodsklank van een wezentje dat de laatste adem uitblaast. Iedereen met de Wijsheid raakt gewend aan die dagelijkse rimpelingen om hem heen. Kleine schepseltjes stierven altijd als luchtbellen die uit elkaar plopten. Onder dieren is de dood een alledaags risico dat gewoon bij het leven hoort. Alleen een mens die een band had met een dier kon zo heftig, ontsteld en luid op het sterven van dat dier reageren. Toen ik erdoor wakker was geschrokken gaf ik meteen de hoop op dat ik die nacht nog een oog dicht zou doen. Het was alsof mijn eigen wond – het verlies van Nachtogen – weer was opengerukt. Ik was opgestaan, maar ik had de nar niet willen wekken en was daarom naar de toren gegaan. Onderweg was ik de fret met de rat tegengekomen. Het was de grootste, glanzendste en gezondste rat die ik ooit had gezien. De fret had het lijk na wat speels tegenstribbelen aan me afgestaan. Ik kon niet bewijzen dat deze rat iemands Wijsheidspartner was geweest, maar ik vermoedde het sterk. Ik had het lijk bewaard om het aan Chade te tonen. Ik wist al dat we een spion binnen de Hertenhorst hadden. Lauriers galgje was welsprekend genoeg geweest. Nu leek het mogelijk dat de rat en zijn

Wijsheidspartner iets wisten over onze geheime kamers. Ik hoopte dat de oude man vannacht hierheen zou komen.

Ik richtte mijn aandacht op twee perkamentrollen over het Vermogen, die we bij elkaar hadden gelegd. Deze teksten waren moeilijker te ontcijferen dan die over IJsvuur, maar niettemin bevredigender. Chade geloofde dat de twee behoorden tot een en hetzelfde werk, gezien het schrift en de staat en de leeftijd van het perkament. Maar op basis van de woordkeuze en de illustraties meende ik dat het twee verschillende werken waren. Beide fragmenten waren gekreukeld en vervaagd; hele woorden en zinnen waren onleesbaar geworden. Ze hadden een archaïsch lettertype dat me hoofdpijn bezorgde. Ernaast lagen repen nieuw perkament, waarop Chade en ik regel voor regel onze vertaling hadden geschreven. Ik zag dat mijn teksten nu in de meerderheid waren. De laatste bijdrage van Chade begon met: 'Het gebruik van elfenbast.' Ik fronste mijn voorhoofd toen ik dat las en zocht de bijbehorende passage in de oude tekst. De illustratie ernaast was verbleekt, maar beeldde beslist geen elfenbast af. Het woord dat door Chade was vertaald als 'elfenbast' was gedeeltelijk onleesbaar wegens een vlek, maar na enig turen moest ik toegeven dat 'elfenbast' de plausibelste interpretatie van het letterbeeld was. Nou, dat klopte dus niet. Tenzij de illustratie niet bij dat deel van de tekst hoorde. En in dat geval zou het hele stukje dat ik zojuist

had vertaald misschien fout zijn. Ik zuchtte.

Het wijnrek draaide opzij. Chade kwam binnen, gevolgd door Bolle, die een blad met eten en drank droeg. 'Goedenavond,' begroette ik hen. Ik schoof de rollen behoedzaam van me af.

'Goedenavond, Tom,' zei Chade.

'Avond, meester.' Stinkhond. Dat was Bolle.

Noem me niet zo! 'Hallo, Bolle. Als je de volgende keer hout brengt, kun je dan wat extra meenemen? Het wordt hier 's avonds lelijk koud.' Ik wees naar de zuinige vlammen. Ik had het vuur amper opgestookt, omdat er geen hout meer was.

Koud, stinkhond. De gedachte bereikte me helder, maar hij stond me alleen maar aan te kijken of hij mijn woorden niet had gehoord.

'Bolle? Een dubbele portie brandhout vanavond. Ja?' Chade zei het luid en duidelijk, veel luider dan nodig was. Begreep hij niet hoezeer dat Bolle irriteerde? De man was weliswaar simpel van geest, maar niet doof. En niet echt stom.

Bolle knikte langzaam. 'Dubbele portie.'

'Je kunt het nu meteen gaan halen,' zei Chade.

'Nu,' beaamde Bolle. Toen hij wegliep keek hij me vanuit zijn ooghoek even aan. Stinkhond. Meer werk.

Ik wachtte tot hij weg was en zei toen tegen Chade, die het dienblad tegenover de rollen op de tafel had gezet: 'Hij

probeert niet meer me met zijn Vermogen aan te vallen, maar hij gebruikt het om me te beledigen. Stiekem. Hij weet dat u er niets van merkt. Ik weet niet waarom hij me zo haat. Ik heb hem niets gedaan.'

Chade haalde zijn schouders op. 'Tja, daar moeten jullie allebei overheen zien te komen, en dan samenwerken. Wijn?'

Ik wees naar mijn kopje. 'Nee, ik heb vanavond hete thee gedronken.'

'Aha. Heel goed.' Chade liep om de tafel en keek naar de rollen. 'Zo, heb je de rollen over IJsvuur gelezen?'

Ik schudde mijn hoofd. 'Niet helemaal. Ik denk niet dat we er veel nuttigs in zullen aantreffen. Ze zijn erg vaag over de draak zelf. Het gaat vooral over aardbevingen, die hebben bewezen dat de draak degenen die zonden begaan straft en dat de mensen dus fatsoenlijk dienen te leven.'

'Toch moet je ze tot het einde toe lezen. Er kan tussen de regels door best wel bruikbare informatie in staan.'

'Ik betwijfel het. Denkt u dat die draak echt bestaat, Chade? Was het voor Elliania geen truc om van dat huwelijk af te komen? Stuur de prins achter een fantoom aan!'

'Ik ben ervan overtuigd dat er iets, een of ander wezen, in het ijs van het eiland Aslevjal besloten ligt. Er wordt in zeer oude perkamentrollen regelmatig melding van gemaakt, hoe terloops ook. Na een paar winters met veel sneeuw en een aardverschuiving schijnt dat "iets" aan het zicht onttrokken te

zijn, maar vroeger maakten reizigers in die streek een omweg om te speculeren over wat zij in de diepte, in die gletsjer, konden zien.'

Ik leunde achterover in mijn stoel. 'Wel, dan is dit misschien meer een taak voor pikhouwelen en ijszagen dan voor een prins en een zwaard.'

Er verscheen een glimlachje op Chade's gezicht. 'Nou, voor het snel verplaatsen van sneeuw en ijs heb ik een betere techniek achter de hand, denk ik. Al moet die nog verfijnd worden.'

'Aha, dat was ú dus, op het strand?' Ik had geruchten gehoord over een verblindende explosie, waargenomen vanaf diverse schepen in de haven. De ontploffing had plaatsgevonden tijdens een sneeuwstorm en had iedereen die erover sprak voor raadsels gesteld. Niemand had een bliksemschicht gezien – die kon je ook eigenlijk niet verwachten met zulk weer – maar iedereen had de donderslag gehoord. En er was een aanzienlijke massa zand en gesteente door opgeworpen.

'Op het strand?' vroeg Chade verwonderd.

'Laat maar,' zei ik, bijna opgelucht. Ik had geen zin om betrokken te raken bij zijn experimenten met knalpoeder.

'Dat moeten we wel,' was Chade het met me eens. 'We hebben nu zaken van groter belang te bespreken. Hoe vordert de prins met zijn lessen in het Vermogen?'

Ik trok een grimas. Ik had Chade nog niet gemeld dat de prins niet was komen opdagen. Ik deed het nu alsnog, want het had geen zin om de waarheid achter te houden, om over liegen tegen Chade nog maar te zwijgen.

Hij nam het nieuws met ergernis tot zich. 'Wel, ik zal stappen nemen om de jongeman te corrigeren. Hij mag zich dan gebruuskeerd voelen, maar dit kan hij niet laten liggen. Morgen zal hij er zijn. Ik zal zorgen dat hij morgen een extra uur kan blijven. Goed. Waar en wanneer wil je beginnen met Bolle? En hoe kunnen we op zoek gaan naar eventuele andere kandidaten met het Vermogen?'

'Ik heb liever dat u me mijn onenigheid met de prins zélf laat oplossen. Dat werkt beter. Wat Bolle betreft – nergens en nooit,' zei ik onomwonden. 'Hij heeft de pest aan mij. Hij heeft al mijn pogingen om hem iets bij te brengen afgewezen.' Dat was de waarheid, hield ik mezelf verdedigend voor ogen. Hij had mijn halfhartige pogingen om een gesprek met hem aan te knopen steeds afgekapt en me bij het weggaan overladen met een stortvloed van beledigingen via het Vermogen. 'En hij is sterk. Als ik probeer hem te dwingen, zou zijn afkeer voor mij wel eens gewelddadig kunnen worden. Andere kandidaten? Die zijn er niet.'

Als het mijn bedoeling was geweest Chade tot kwaadheid te provoceren, dan was het mislukt. Hij ging tegenover me zitten en nam een slok van zijn wijn. 'Zo kom je er niet van af, Fitz,'

zei hij zacht. 'Ik weet dat je betwijfelt of je de prins goed kunt instrueren en een coterie voor hem kunt vormen, in de tijd die we tot onze beschikking hebben, maar omdat het iets is dat we moeten doen, vertrouw ik erop dat je wel een manier zult vinden.'

'U bent ervan overtuigd dat de prins een coterie aan zijn zijde moet hebben voordat hij aan deze queeste begint. Ik weet niet eens of het wel een echte queeste is, laat staan of een coterie hem beter zal helpen dan een compagnie soldaten met pikhouwelen en ijszagen.'

'Hoe dan ook, vroeg of laat zal de prins een coterie nodig hebben. Daarom kun je er maar beter nu al aan beginnen te werken.' Hij leunde achterover en sloeg zijn armen over elkaar. 'Ik heb een idee hoe je potentiële kandidaten voor de coterie kunt vinden.'

Ik staarde hem zwijgend aan.

'Ik zou het gewoon aan Bolle kunnen vragen. Hij wist Netel zonder moeite te lokaliseren. Als ik hem aan het werk zet en een beloning in het vooruitzicht stel, kan hij misschien anderen vinden.'

'Ik wil echt niets met Bolle samen doen,' zei ik zacht.

'Jammer,' zei Chade, even zacht. 'Want ik vrees dat dit geen kwestie meer is van overwegingen van ons beiden. Laat ik het duidelijk stellen: het is onze koningin die het ons heeft opgedragen. We hebben vanmorgen urenlang over Plicht en zijn queeste zitten praten. Zij deelt mijn mening dat hij een

coterie moet hebben die hem vergezelt. Ze vroeg welke kandidaten we hebben. Netel en Bolle, heb ik geantwoord. Ze wil dat hun training onmiddellijk aanvangt.'

Ik sloeg mijn armen over elkaar en bewaarde mijn zwijgen. Ik was geschokt, en niet alleen doordat Netel hierbij werd betrokken. Ik wist dat baby's zoals Bolle er een was geweest in het Bergrijk gewoonlijk kort na hun geboorte werden verstoten. Ik had verwacht dat Kettricken zulk een man niet tot de bediendenkring van haar zoon zou willen toelaten. Ik had daar min of meer op gerekend. Weer wist mijn koningin me te verbazen.

Toen ik voelde dat ik mijn stem weer onder controle had zei ik: 'Heeft ze Netel al laten halen?'

'Nog niet. Ze wil persoonlijk een brief aan haar schrijven. Ik weet dat het niet gemakkelijk voor haar zal zijn. Morgen gaat de bode op weg.'

Ik haalde diep adem. 'Ze kan er beter geen tijd aan verspillen. Ik zal Netel geen les geven.'

'Dat verwachtte ik al. Maar gevoelens spelen nu geen rol meer, Fitz. Het is een bevel van onze koningin. We hebben geen andere keuze dan gehoorzamen.'

Ik liet me in mijn stoel zakken. Ik voelde verslagenheid als gal in mijn keel. Dit was het dus. Het bevel van mijn koningin luidde dat mijn dochter werd geofferd aan de behoefte van een Zienerszoon. Haar vredige leven, de veiligheid van haar

huis – ze hadden niets te betekenen in verhouding tot de Zienerstroon. Ik had dit eerder meegemaakt. Ooit had ik geloofd dat ik geen andere keus had dan te gehoorzamen. Maar toen was ik een jongere Fitz geweest!

Ik nam een moment om erover na te denken. Kettricken, mijn vriendin, de vrouw van mijn oom Veritas, was als Ziener slechts aangetrouwd. De eden die ik als kind en jongeman had gezworen bonden me aan de Zieners. Hún had ik trouw beloofd, en zelfs mijn leven, mocht dat nodig zijn. Voor Chade leek mijn plicht dus duidelijk. Maar wat was een belofte? Hardop uitgesproken woorden, ten aanzien waarvan je de intentie had ze waar te maken. Voor sommigen waren ze niet meer dan dat – woorden, die je kon verloochenen wanneer je hart of de omstandigheden dat nodig maakten. Mannen en vrouwen die elkaar trouw hadden gezworen rommelden met anderen of lieten hun partners gewoon in de steek. Soldaten die een heer trouw hadden beloofd verlieten hem in koude en schrale winters. Edelen die zich onder ede aan de ene zijde hadden geschaard negeerden hun verplichtingen wanneer de andere zijde meer voordelen te bieden had. Was ik dus werkelijk gehouden om haar te gehoorzamen? Ik merkte opeens dat mijn hand was afgedwaald naar het vossenspeldje onder mijn hemd.

Er waren honderd redenen waarom ik haar niet wilde gehoorzamen, redenen die niets te maken hadden met Netel.

Het Vermogen – had ik Chade al vaker verteld – was een magie die maar beter in vergetelheid kon raken. Toch had ik me laten overhalen om Plicht les te geven. Wat ik in de rollen over het Vermogen had gelezen had me in dat besluit nog steeds niet gesterkt. De reikwijdte van het Vermogen bleek nog veel breder dan wat zelfs Veritas zich had durven voor te stellen. En hoe meer ik las, hoe meer ik tot de overtuiging kwam dat we niet een echte bibliotheek over het Vermogen bezaten, maar slechts schamele restanten. Alleen El kon weten waar de rest was gebleven en wat erin had gestaan. De fragmenten die ik had verzameld hadden me de overtuiging gegeven dat het Vermogen welhaast goddelijke krachten in zich had. Met het Vermogen kon je verwonden of genezen, verblinden of licht schenken. Ik achtte mezelf niet verstandig genoeg om met zulke krachten om te gaan, laat staan om te bepalen wie ze behoorde te erven. Hoe meer Chade erover las, hoe gretiger hij hunkerde naar de magie die hem wegens zijn onwettige geboorte was ontzegd. Hij maakte me soms bang met zijn enthousiasme over alle kansen die het Vermogen leek te bieden. En op een andere manier maakte hij me bang met zijn voornemen om op eigen houtje met de magie te experimenteren. De laatste tijd sprak hij daar niet meer over, dus ik hoopte dat hij geen successen boekte. Maar ik durfde niet te hopen dat de beslissing daardoor in mijn handen lag. Ik kon weigeren, ik kon vluchten, maar ook zonder mij zou Chade zich in de magie blijven verdiepen. Zijn wilskracht was enorm en zijn verlangen naar het

Vermogen eveneens. Hij zou niet alleen proberen zichzelf te onderwijzen, maar ook Plicht en Bolle.

En natuurlijk ook Netel, begreep ik opeens. Want Chade zag het Vermogen niet als iets gevaarlijks, maar iets begeerlijks. En hij vond dat hij er recht op had. Bastaard of niet, hij was een Ziener en de Zienersmagie was rechtmatig de zijne. Dit geboorterecht was hem alleen ontzegd omdat hij een bastaardkind was. Net als mijn dochter dat was.

Ik legde opeens de vinger op een zweer die al jaren had gewoekerd. Zienersmagie! Dát was wat het Vermogen was. Er werd verondersteld dat de Zieners een 'recht' hadden op deze magie. En met die opvatting ging de overtuiging gepaard dat een Ziener het verstand bezat om de magie op passende wijze te gebruiken. Chade, die aan de verkeerde kant van het laken was geboren, was onwaardig bevonden en derhalve was hem botweg elk onderwijs in de magie ontzegd. Misschien had hij er nooit talent voor gehad, misschien was zijn aanleg weggekwijnd bij gebrek aan voeding. Maar de unfairheid van zijn buitensluiting vrat nog steeds aan de oude man. Ik wist zeker dat die verbittering aan de basis lag van zijn brandende verlangen om het Vermogen weer ten volle te ontplooien. Zag hij mij als iemand die Netel hetzelfde probeerde te ontzeggen wat hém destijds was ontzegd? Ik keek hem aan. Als Veritas en Chade en Patience niet te mijnen gunste hadden ingegrepen, zou ik zijn geworden zoals hij.

'Je bent erg zwijgzaam,' zei Chade zacht.

‘Ik denk na,’ antwoordde ik.

Hij fronste zijn voorhoofd. ‘Fitz, het is een bevel van de koningin. Geen verzoek om over na te denken. Een opdracht om te gehoorzamen.’

Geen verzoek om over na te denken. In mijn jeugd waren er zo veel dingen geweest waar ik niet over had nagedacht. Ik had simpelweg mijn plicht gedaan. Maar toen was ik een jongen geweest. Nu was ik een man. En ik slingerde heen en weer, niet tussen plicht en niet plicht, maar tussen goed en niet goed. Ik deed een stap bij de vraag vandaan. Was het goed een nieuwe generatie in het Vermogen te onderwijzen en de magie voor deze wereld te behouden? Was het goed deze kennis buiten het bereik van de mensheid te laten verdwijnen? Als er altijd mensen zouden zijn die deze magie niet konden bezitten, was het dan rechtvaardiger haar aan iederéén te ontzeggen? Was het bezit van de magie zoiets als een zwaar bewaakte schat, of was het simpelweg een talent dat iemand wel of niet bezat, zoals de kunst om een goede boogschutter te zijn of voortreffelijk te kunnen zingen?

Ik voelde me overweldigd door de vragen die door mijn hoofd tolden. In mijn hart werkte zich een volgende vraag naar boven: was er een manier om Netel dit te besparen? Want ik kon het niet verdragen. Ik kon het idee niet verdragen dat alles wat ik had opgeofferd nutteloos werd gemaakt als de geheimen van haar geboorte en mijn voortleven opeens

zouden worden onthuld aan degenen die het kwetsbaarste waren. Ik kon weigeren haar in het Vermogen te onderwijzen, maar dat was niet voldoende om haar vrede te bewaren. Ik zou haar kunnen ontvoeren om met haar te ontvluchten, maar dat zou even destructief zijn als wat ik probeerde te verhinderen.

Toen Ketel me het spel met de stenen leerde had ik op een dag een plotselinge wisseling van perspectief ervaren. De wolf was toen bij me geweest. Ik had de steentjes op hun plekken zien liggen op de kruispunten van het ruitjespatroon dat op de lap was getekend – maar opeens was het geen statisch overzicht meer geweest, maar slechts een momentopname in een reeks van bewegingen en potentiële bewegingen. Ik kon Chade's spel niet winnen door 'nee' te zeggen. Maar wat gebeurde er als ik 'ja' zei?

Je hebt er altijd voor gekozen gebonden te zijn door wie je bent. Kies nu om bevrijd te worden door wie je bent.

Mijn adem stokte toen die ongevraagde gedachte door mijn geest schoot. Nachtogen? Ik zocht naar de bron, maar deze bleek vluchtig als de wind. Ik wist niet eens of de gedachte me vanuit een andere persoon had bereikt via het Vermogen, of dat ze simpelweg ergens uit de diepte van mijn binnenste was opgeweld. Waar ze ook vandaan kwam, het was voor mij de openbaring van een onweerlegbare waarheid. Ik moest er voorzichtig mee omgaan, anders zou ik er mijn vingers aan snijden. Ik was dus gebonden door wie ik was. Ik was een Ziener. Maar op een vreemde, afstandelijke manier,

die me tevens bevrijdde.

'Ik wil een belofte,' zei ik langzaam.

Chade voelde aan dat er iets in mij was veranderd. Hij zette zijn wijnglas voorzichtig neer. 'Een belofte?'

'Tussen mij en koning Vlijm heeft het altijd twee kanten op gewerkt. Ik was de zijne. In ruil daarvoor zorgde hij voor mijn onderhoud en liet hij me onderwijzen. Hij heeft zeer goed voor mij gezorgd, al heb ik mij dat pas ten volle gerealiseerd toen ik een man was geworden. Ik zou nu een soortgelijke belofte vragen.'

Chade trok zijn wenkbrauwen op. 'Kom je dan iets te kort? Ja, je kamertje is niet je dat, maar ik heb je gezegd dat je deze kamer geheel naar je wensen kunt laten aanpassen. Je huidige paard lijkt me prima, maar als je een beter wilt...'

'Netel,' zei ik zacht.

'Je wilt dat er voor Netel wordt gezorgd? Dat kan het gemakkelijkste als we haar hierheen halen om opgeleid te worden en jongemannen van goede komaf te ontmoeten en...'

'Nee. Ik wil niet dat er voor haar wordt gezorgd. Ik wil dat ze met rust wordt gelaten.'

Hij schudde langzaam zijn hoofd. 'Fitz, Fitz, je weet dat ik je dat niet kan geven. De koningin heeft bevolen dat ze hierheen wordt gebracht en les moet krijgen.'

'Ik vraag het u niet. Ik vraag het mijn koningin. Als ik beloof haar Vermogensmeester te worden, moet zij beloven

mijn dochter met rust te laten. Voor altijd.'

Er verscheen een gespleten uitdrukking op zijn gezicht. Zijn ogen lichtten op bij het verheugende vooruitzicht dat ik Vermogensmeester zou willen worden, maar de prijs die ik ervoor vroeg deed zijn kaken verstrakken. 'Jij wilt je koningin een belofte vragen? Is dat niet een beetje te aanmatigend?'

Ik stak mijn kin naar voren. 'Misschien. Maar misschien zijn de Zieners al lange tijd té aanmatigend geweest tegenover mij.'

Hij ademde diep in door zijn neus. Ik wist dat hij zijn woede temperde met zijn hoop. Zijn woorden waren ijzig formeel. 'Ik zal je voorstel aan hare majesteit voorleggen en jou haar antwoord meedelen.'

'Alstublieft,' zei ik, beleefd en zacht.

Hij ging stijfjes staan en maakte zonder nog een woord te zeggen aanstalten om te vertrekken. Ik besefte opeens dat zijn kwaadheid dieper ging dan ik me had gerealiseerd. Het duurde even voordat ik kon preciseren waar hem dat in zat. Ik was niet zoals hij was – noch als Ziener, noch als moordenaar. Ik wist echter niet zeker of ik daardoor ook een betere man was dan hij. Ik had hem graag laten gaan, maar ik wist dat we nog een paar zaken moesten bespreken.

'Chade, voor u vertrekt moet ik nog iets anders vertellen. Ik denk dat we een spion hebben gehad in onze geheime gangen.'

Hij zette zijn kwaadheid van zich af. Het kostte hem een bijna zichtbare inspanning. Toen hij zich omdraaide lichtte ik de kom op waaronder de rat lag. 'De fret heeft hem vannacht gedood. Ik voelde dat iemand enorm verdriet had om die dood. Ik denk dat dit het Wijsheidsdier was van iemand die binnen de Hertenhorst verblijft. Misschien is het een van de mensen die ik ontmoette toen ik op de verlovingsdag op weg hierheen was.'

Chade trok een vies gezicht en porde even tegen de dode rat aan. 'Is er een manier om erachter te komen bij wie hij hoorde?'

Ik schudde mijn hoofd. 'Niet met grote zekerheid, maar iemand moet hier veel verdriet van hebben. Ik vermoed dat de betrokkene een paar dagen nodig zal hebben om dit te verwerken. Dus als iemand nu een paar dagen van het sociale toneel verdwijnt, kunt u misschien een beleefdheidsbezoekje afleggen om eens te horen hoe het gaat...'

'Ik zal het laten nagaan. Denk je dan dat onze spion een edele is?'

'Dat is juist het probleem. Het kan een edele zijn of een bediende, een man of een vrouw. Het kan iemand zijn die hier al zijn hele leven woont of iemand die hier pas vanaf het begin van de verlovingsfeesten verblijft.'

'Heb je speciale verdenkingen?'

Ik fronste mijn voorhoofd. 'Misschien moeten we goed

rondkijken in de groep van de Bresinga's, maar dan alleen omdat we weten dat enkelen de Wijsheid hebben en anderen sympathie hebben voor de zaak van de Wijzen.'

'Het is maar een klein groepje. Civil Bresinga is hier met een lijfknecht, een page en, geloof ik, een stalknecht voor zijn paard. Ik zal navraag doen.'

'Het verwondert me dat hij hier blijft, nu de meeste andere edelen naar hun landgoed zijn teruggekeerd. Kunnen we discreet nagaan wat zijn reden is?'

'Hij is nauw bevriend geraakt met de prins. Het is in het belang van zijn familie om die relatie zo goed mogelijk uit te buiten. Maar ik zal stilletjes informeren hoe de zaken er in Galeton voorstaan. Ik heb daar iemand, weet je.'

Ik knikte ernstig.

'Ze heeft me gezegd dat het huishouden de laatste weken achteruit holt. Oude bedienden die vertrekken, nieuwe, zonder manieren of discipline, die ervoor in de plaats komen. Ze meldde een incident van kokshulpen die zich aan de wijnkelder hadden vergrepen. De kok was ontsteld toen zij ze dronken betrapte, vooral nadat ze had vastgesteld dat de diefstallen al een hele poos bezig waren geweest. Toen vrouwe Bresinga naliet de schuldigen te ontslaan is de kokkin zélf vertrokken – en zij was al heel lang bij de familie. En het schijnt dat er tegenwoordig ook heel andere gasten komen dan vroeger. In plaats van ontvangsten voor de landadel en de betere standen uit de omgeving organiseert vrouwe Bresinga

tegenwoordig vooral jachtpartijen van een alledaags, mijns inziens nogal platvloers type.'

'Wat betekent dat, denkt u?'

'Dat vrouwe Bresinga misschien nieuwe allianties aan het vormen is. Ik vermoed dat haar nieuwe vrienden in het beste geval Wijzen zijn en in het ergste geval Bonten. Maar het is goed mogelijk dat vrouwe Bresinga hier niet mee instemt. Mijn zegsvrouwe meldt dat vrouwe Bresinga steeds meer tijd in haar eigen kamers doorbrengt, zelfs wanneer haar "gasten" aan tafel zitten.'

'Hebben we brieven tussen haar en Civil onderschept?'

Chade schudde zijn hoofd. 'Die schijnen er niet te zijn geweest.'

Ik schudde nu ook mijn hoofd. 'Het lijkt me allemaal hoogst merkwaardig. Er is daar iets aan de hand. We moeten de jonge Civil scherper in het oog houden dan ooit.' Ik zuchtte. 'Dit is het eerste teken van activiteit van de Bonten dat we sinds lange tijd opvangen. Ik had gehoopt dat ze minder meedogenloos waren geworden.'

Chade haalde diep adem en blies langzaam uit. Toen kwam hij terug naar de tafel en ging zitten. 'Er zijn ook andere tekenen geweest,' zei hij zacht. 'Maar ze zijn niet opvallend geweest, zo min als dit teken.'

Dat was nieuws voor mij. 'O?'

Hij schraapte zijn keel. 'Het is de koningin gelukt het

aantal executies van Wijzen in Hertensprong tot nul terug te brengen. Althans de openbare. In afgelegen dorpen en stadjes zijn er misschien dingen gebeurd die ons niet bereikt hebben. Daar kan bijvoorbeeld de doodstraf zogenaamd voor een andere misdaad zijn uitgesproken. Maar in plaats van executies hebben er moorden plaatsgevonden. Ging het hierbij om Wijzen die door burgers zijn vermoord? Of om moorden door Bonten, om hun soortgenoten tot medewerking te dwingen? We weten het niet. Alleen dat het moorden doorgaat.'

'Daar hebben we het eerder over gehad. Zoals u toen zei: daar kan koningin Kettricken weinig aan verhelpen,' zei ik op neutrale toon.

Chade maakte een onduidelijk keelgeluidje. 'Het zou me erg goed helpen als je de koningin daarvan kon overtuigen. Het zit haar vreselijk dwars, Fitz. En niet alleen omdat haar zoon de Wijsheid heeft.'

Ik boog mijn hoofd om haar bezorgdheid voor mij te erkennen. 'En buiten Hertensprong?' vroeg ik.

'Daar is het moeilijker. De hertogdommen hebben van oudsher ongaarne gezien dat de kroon zich bemoeide met wat zij beschouwen als "eigen" opvattingen over gerechtigheid en gezag. Om van Dracht en Gaarde te vragen geen Wijzen meer terecht te stellen is zoiets als van Schoof te verlangen dat het stopt met zijn grensconflicten met Kwarts.'

‘Schoof heeft altijd ruzie gehad over zijn grens met Kwarts.’

‘En Dracht en Gaarde hebben altijd Wijzen terechtgesteld.’

‘Dat is niet helemaal waar.’ Ik leunde achterover. Ik had al die perkamentrollen van Chade niet voor niets gelezen. ‘Vóór de tijd van de Bonte Prins werd de Wijsheid op dezelfde manier bekeken als de Haagmagie. Het was geen al te krachtige magie, maar als iemand haar bezat, dan wás dat gewoon zo. Het maakte hem noch slecht, noch walgelijk.’

‘Ja,’ gaf Chade toe, ‘dat is zo. Maar de opvattingen van de mensen zijn tegenwoordig zo diep geworteld dat het bijna onmogelijk is ze uit te roeien. Vrouwe Patience heeft haar best gedaan in Dracht. Ze heeft een executie niet kunnen voorkomen, maar ze heeft de schuldigen achteraf zwaar gestraft. Niemand kan beweren dat ze niet haar best heeft gedaan.’ Hij beet op zijn bovenlip. ‘De vorige week ontving de koningin een anonieme boodschap.’

‘Waarom is mij dat niet gezegd?’ wilde ik meteen weten.

‘Waarom moet jij dat weten?’ repliceerde hij, maar bij het zien van mijn kwade gezicht verzachtte hij zijn toon. ‘Er was weinig te vertellen. Het ging niet om eisen of dreigementen. Het was enkel een lijst van al degenen die in de afgelopen zes maanden in de Zes Hertogdommen zijn terechtgesteld wegens het bezit van de Wijsheid.’ Hij zuchtte. ‘Het was een

lange lijst. Zevenenveertig namen.'

Ik dacht even na. 'Ik denk dat de Wijzen begrijpen dat de koningin aandacht heeft voor hun zaak. Ze laten haar weten wat er gebeurt en willen zien wat ze zal doen. Het zou fout zijn geen actie te ondernemen, Chade.'

Hij knikte, niet ontevreden. 'Zo heb ik het ook opgevat. We proberen familie van de geëxecuteerden op te sporen. Daarna zal elk hertogdom van de koningin vernemen dat het de nabestaanden bloedgeld moet uitbetalen.'

'Ik betwijfel of u veel familieleden zult opsporen. De mensen geven niet graag toe dat ze familie zijn van iemand met de Wijsheid.'

Weer knikte hij. 'Maar we hebben er niettemin een aantal gevonden. En het bloedgeld voor de anderen wordt hier in de Hertenhorst bewaard door de kassier van de koningin. Wanneer ze de familie niet rechtstreeks kan vinden, zullen er plakkaten worden verspreid waarin de verwanten van de terechtgestelden worden uitgenodigd zich in Hertensprong te melden voor compensatie.'

Daar moest ik even over nadenken. 'De meesten zullen bang zijn om te komen. En goud wordt misschien gezien als iets kouds. Sommige edelen zullen misschien zelfs van mening zijn dat ze deze prijs graag betalen om hun land te bevrijden van Wijzen. Zoals het geld dat ze een rattenvanger betalen.'

Chade boog zijn hoofd en wreef zich over zijn slapen. Toen hij zijn hoofd weer ophief en me aankeek, stond zijn gezicht vermoeid. ‘We doen ons best, FitzChevalric. Heb jij betere suggesties?’

Ik dacht even na. ‘Niet echt. Maar ik zou de briefjes graag zien. De lijst met namen, maar ook de eerdere berichten. Vooral het briefje dat vlak voor de ontvoering van de prins hier werd bezorgd.’

‘Als jij ze wilt zien, dan zal het gebeuren.’

Er was iets in zijn stem. Mijn nekhaartjes gingen rechtop staan. Ik koos mijn woorden zorgvuldig. ‘Ik hád al gezegd dat ik ze wilde zien. Diverse keren. Ik wil ze écht zien, Chade. Wanneer kan het?’

Hij keek me vanonder zijn wenkbrauwen aan. Toen stond hij op en slofte traag naar de kast met de perkamentrollen. ‘Ik neem aan dat vroeg of laat al mijn geheimen aan jou moeten worden overgedragen,’ mokte hij. Hij deed iets – voor mij te snel om het goed te zien – waardoor hij iets ontgrendelde, waarna de decoratieve kroonlijst van de kast zich naar voren boog. Hij stak zijn hand in de ontstane opening en haalde er drie kleine rolletjes perkament uit. Ze waren alle drie strak opgerold, en zo klein dat ze in de gesloten vuist van een man pasten. Ik ging staan, maar hij klapte de kroonlijst weer naar boven, zodat ik niet kon zien wat hij daar verder nog verstopt hield.

‘Hoe hebt u die geopend?’ vroeg ik.

Zijn glimlachje was zuinig. ‘Ik zei “vroeg of laat”, Fitz. Niet “vandaag”.’ In deze toon herkende ik mijn oude mentor. Hij leek zijn eerdere ergernis over mij van zich te hebben afgezet. Hij bood me de drie rolletjes op zijn handpalm aan. ‘Kettricken en ik hadden onze redenen. Ik hoop dat je ze goed genoeg zult vinden.’

Ik nam de rolletjes aan, maar voordat ik er een kon openen draaide het wijnrek opzij en verscheen Bolle weer. Ik stopte alle drie de rolletjes in mijn mouw – zo snel en handig dat het wel een instinctieve reactie leek.

‘Nu moet ik gaan, FitzChevalric. Welterusten,’ zei Chade opeens. Klonk het opgelucht? Was hij blij dat hij weg kon? Hij haastte zich weg nog voordat Bolle het rek achter zich had kunnen sluiten. De halfgare bediende droeg een dubbele lading brandhout in een zeildoeken zak op zijn rug. Hij keek om zich heen en leek verrast door Chade’s abrupte vertrek. ‘Hout,’ zei hij tegen mij. Hij liet zijn last op de vloer zakken, richtte zich op en draaide zich om.

‘Bolle,’ zei ik. Mijn stem deed hem stilstaan. ‘Je weet best dat dit niet de bedoeling is. Leg het hout in de bak naast de haard.’

Hij staarde me aan, draaide met zijn schouders en wreef zich in zijn eeltige handen. Toen trok hij de zak met hout aan een punt naar de haard toe, waarbij enkele houtblokken en

stukjes bast en vuil uit de zak vielen. Ik zei niets. Hij hurkte neer en begon de voorraadbak te vullen, zij het met veel meer gesnuif en kabaal dan nodig was. Ik schonk mezelf een glas wijn in en probeerde hem te negeren. Ik moest iets verzinnen om Bolle niet elke dag tegen te komen. Ik wilde hem niet in mijn buurt, laat staan dat ik zin had om hem les te geven. Eigenlijk vond ik zijn misvormde lichaam en stupide manier van doen een beetje walgelijk.

Zoals Galen mij walgelijk had gevonden. En geen zin had gehad om mij les te geven.

Die gedachte beroerde een pijnlijk plekje in mijn binnenste dat nooit helemaal was genezen en ik voelde schaamte toen ik hem daar zo gemelijk zag werken. Hij had niet gevraagd om een werktuig van de Zienerstroon te worden, zo min als ik dat had gevraagd. Zoals ik, was ook hij simpelweg overrompeld door die plicht. Er kwam een vraag bij me op die niemand tot dan toe had gesteld, maar die me plotseling erg belangrijk leek. Een vraag die de hele kwestie van de coterie voor Plicht in een nieuw licht zou kunnen zetten.

'Bolle,' begon ik. Verder zei ik niets, tot hij stopte met zijn bezeten manier van hout stapelen en kwaad mijn kant op keek. Dit was misschien niet het geschiktste moment om hem wat dan ook te vragen, maar ik betwijfelde of wij tweeën samen ooit een beter moment zouden meemaken. Toen ik

zeker wist dat hij aandacht voor me had en me met zijn kleine oogjes aankeek vervolgde ik: 'Bolle, zou je willen dat ik je les gaf in het Vermogen?'

'Wat?' Hij keek achterdochtig, alsof hij vreesde dat ik een slechte grap met hem zou uithalen.

Ik haalde diep adem. 'Je hebt een talent.' Hij keek nog lelijker. Ik lichtte het toe. 'Jij kunt iets dat andere mensen niet kunnen. Soms gebruik je het om te zorgen dat andere mensen je "niet zien". Soms gebruik je het om mij uit te schelden, op een manier die Chade niet kan horen. Dan noem je me "stinkhond" of zo.' Dit deed hem grijnzen, maar dat negeerde ik. 'Zou je willen dat ik je leer om dat talent ook op andere manieren te gebruiken? Goede manieren, die je helpen je prins te dienen?'

Hij dacht er niet eens over na. 'Nee.' Hij draaide zich van me af en ging verder met het stapelen van het brandhout.

De snelheid van zijn reactie verbaasde me nogal. 'Waarom niet?'

Hij ging op zijn hielen zitten en keek naar mij. 'Ik heb al genoeg werk.' Hij keek demonstratief naar de stapel hout.

Stinkhond.

Laat dat! 'Wel, we hebben allemaal werk dat we moeten doen. Zo is het leven.'

Hij reageerde nu op geen van beide manieren, maar bleef met veel kabaal hout stapelen. Ik haalde diep adem en besloot me door hem niet te laten provoceren. Wel vroeg ik

me af wat er nodig was om hem zelfs maar ietsje minder onaangenaam in de omgang te maken. Want opeens wilde ik hem wél les geven. Ik kon met hem beginnen; zo zou ik de koningin mijn goede wil bewijzen. Kon hij worden omgekocht om het Vermogen te leren? Kon ik mijn dochters veiligheid kopen door hem te verleiden? 'Bolle,' vroeg ik, 'wat wil je hebben?'

Dat maakte een einde aan zijn bewegingen. Hij draaide zich om en keek me met gefronst voorhoofd aan. 'Wat?'

'Wat wil je hebben? Waar zou je blij mee zijn? Wat verlang je van het leven?'

'Wat ik verlang?' Hij kneep zijn ogen half dicht, alsof scherper kijken vanzelf betekende dat hij dingen dan beter kon verstaan. 'Bedoel je om te hébben? Voor mezelf?'

Bij elke vraag had ik bevestigend geknikt. Hij ging langzaam staan en krabde zich achter op zijn nek. Hij tuitte zijn lippen en zijn tong hing daar nog weer buiten. 'Ik wil... ik wil die rode sjaal die Rowdy heeft.' Hij zweeg en keek me somber aan. Vermoedelijk verwachtte hij dat ik zou zeggen dat dat niet mogelijk was. Ik wist niet eens wie Rowdy was.

'Een rode sjaal. Daar kan ik je wel aan helpen, denk ik. En wat verder nog?'

Hij keek me wel een minuut aan. 'Een grote roze taart, om helemaal op te eten. Niet een die aangebrand is. En... en een hele stapel rozijnen.' Nu keek hij me uitdagend aan.

'En wat verder nog?' vroeg ik. Tot nu toe leek het me

allemaal niet moeilijk.

Hij keek me scherp aan en kwam dichterbij. Hij dacht dat ik hem voor de gek hield.

Ik vroeg hem zo vriendelijk als ik maar kon: 'Als je al die dingen had, nu meteen, wat zou je dan nog willen hebben?'

'Als ik... rozijnen én taart?'

'Rozijnen én een hele taart én een rode sjaal. Wat dan verder nog?'

Zijn lippen werkten, zijn oogjes keken een beetje scheel. Hij had vermoedelijk nog nooit gedroomd over nog meer hebben dan die drie dingen. Ik zou hem moeten leren meer gretigheid te ontwikkelen, wilde ik omkoping kunnen blijven gebruiken. Anderzijds vond ik het hartverscheurend te vernemen welke dingen hij als onbereikbaar beschouwde. Hij vroeg niet om meer loon of meer vrije tijd, maar om kleine dingetjes, dingen die een hard leven iets draaglijker zouden maken.

'Ik wil... een mes zoals jij dat hebt. En een van die veren, die grote veren met een oog erin. En een fluit. Een rode. Ik had er eentje... mijn ma had me een rode fluit gegeven, een rode aan een groen koord.' Hij keek me nu weer kwaad aan, maar ook peinzend. 'Die hebben ze afgepakt en kapot gemaakt.' Even stond hij alleen maar te hijgen bij de herinnering. Ik vroeg me af hoe lang geleden dit gebeurd was. Zijn oogjes waren bijna helemaal dicht, zo hard spande hij zich in om zich dit weer voor de geest te halen. Ik had hem te

onwijs geacht voor herinneringen die tot zijn jeugd teruggingen, maar ik was mijn beeld van Bolle snel aan het retoucheren. Zijn geest werkte zeker niet zoals de mijne of die van Chade, maar hij wérkte.

Toen knipperde hij een paar keer met zijn ogen en haalde zuchtend adem. Zijn volgende woorden klonken als een snik. Zijn stem, altijd al omfloerst, was nu bijna onverstaanbaar. 'Ze wilden er niet eens op blazen. Ik zei: blaas er maar op, en geef hem dan terug. Maar ze hebben niet eens geblazen. Alleen maar kapot gemaakt. En ze lachten me uit. Mijn rode fluitje, dat mijn ma me had gegeven.'

Misschien zat er een komisch element in – in deze kleine, gedrongen man, met zijn naar buiten hangende tong, die huilde om het verlies van zijn fluitje. Ik had diverse mannen gekend die hardop zouden hebben gelachen. Bij mij stokte mijn adem. Hij straalde verdriet uit zoals een vuur hitte uitstraalt en dat rakelde jongensherinneringen van mezelf op, dingen die ik allang had begraven. Zoals hoe Regaal me een duw gaf wanneer hij me toevallig in een gang tegenkwam, of hoe hij moedwillig door mijn speelgoed banjerde, wanneer ik dat in een hoekje van de kleine zaal op de vloer had uitgestald. Het brak iets in mij, een muur die ik tussen Bolle en mij overeind had gehouden – omdat hij achterlijk en dik was, misvormd van lichaam, primitief in zijn manier van doen. In vodden gehuld, onfris van geur, lomp. Evenzeer een

verstotene in deze burcht van weelde en genoegens als ik dat was geweest toen ik nog Naamloos de hondenjongen was. Het maakte niet uit dat hij de jaren van een man had. Het was de jóngen die ik opeens zag, de jongen die nooit een man kon worden, die nooit zou kunnen zeggen dat die wonden een deel waren van zijn verleden, toen hij kwetsbaar was. Bolle zou altijd kwetsbaar blijven.

Ik was van plan geweest hem om te kopen. Ik was van plan geweest uit te zoeken wat hij fijn vond en hem dat dan voor zijn neus te hangen om hem te laten doen wat ik wilde. Niet op een wrede manier, maar om hem over te halen zich aan mijn wil te onderwerpen. Het zou niet echt verschild hebben van de manier waarop mijn grootvader mij had gekocht. Koning Vlijm had me een speldje gegeven, plus de belofte van een opleiding. Hij had me nooit zijn liefde aangeboden, hoewel ik geloof dat hij uiteindelijk evenveel van mij was gaan houden als ik van hem. Maar ik had altijd gewild dat hij me zijn medeleven als allereerste had aangeboden, en niet pas op het allerlaatst. En op het einde – zo had ik vermoed – had hij die vergeefse wens met mij gedeeld.

En zo kwam het dat ik opeens woorden uitsprak die spontaan uit me opwelden. ‘O, Bolle, we hebben je niet goed behandeld, is het wel? Maar we gaan het nu beter doen. Ik beloof het. We gaan je beter behandelen, en daarna pas zal ik je weer vragen les van mij te nemen.’

13

Ruzie

Op de Buiteneilanden bevinden zich slechts drie plekken die voor de reiziger een omweg waard zijn. De eerste hiervan is de IJzige Begraafplaats op het eiland Perloos. Dit is een plaats waar Buiteneilanders eeuwenlang hun beroemdste krijgers hebben begraven. Vrouwen worden gewoonlijk begraven op het land van hun eigen familie. Omdat hun bloed, vlees en botten daardoor vermengd raken met de schrale grond, wordt dit gezien als een laatste offer aan de familie. Mannen daarentegen worden volgens de gewoonte geofferd aan de zee. Alleen de grootste helden worden ingebed in het gletsjerveld op Perloos.

De monumenten die de graven bedekken zijn van gebeeldhouwd ijs. De oudste zijn onherkenbaar verweerd, hoewel ze soms vernieuwd worden door de eilandbewoners. Om de onvermijdelijke slijtage tegen te gaan zijn de monumenten vele malen groter dan levensgroot. De afgebeelde wezens stellen meestal de clantekens van de held voor. Zo kan de reiziger hier kolossale beren, opgerichte zeehonden, reusachtige otters en vissen van walvisformaat

waarnemen.

De tweede plek die een bezoek waard is is de Grot der Winden. Hier resideert het Orakel van de Buiteneilanders. Sommigen zeggen dat het een jong, aantrekkelijk meisje is dat zich daar naakt beweegt, ondanks de ijzige wind. Anderen beweren dat het een oude heks is, ontelbare jaren oud, die altijd gekleed gaat in een zware mantel van vogelhuiden. Weer anderen zeggen dat die twee een en dezelfde zijn. Ze toont zich niet zomaar aan elke reiziger die daar op bezoekt komt. Persoonlijk heb ik haar niet gezien. De grond voor de opening van de grot is tot ver in de omtrek bezaaid met offergaven voor het Orakel. Zelfs bukken om er een aan te raken schijnt al dodelijke gevolgen te hebben.

De derde aanleiding voor een omweg is het enorme ijseiland Aslevjal. Terwijl veel eilanden overdekt zijn met gletsjers, wordt Aslevjal er als het ware onder gesmoord. Het eiland kan alleen benaderd worden bij extreem laag tij. Dan komt er een strook zwart, rotsachtig strand vrij aan de oostkant van het eiland. Vanaf daar moet men de flank van de gletsjer beklimmen, met gebruikmaking van touwen en bijlen. Gidsen om je daarbij te begeleiden kunnen worden gehuurd op het nabije eiland Rogeon. Ze zijn duur, maar ze verkleinen de risico's van de klim aanzienlijk. Het pad naar het Gletsjermonster is zeer verraderlijk. Wat stevig ijs lijkt, kan een opgewaaid sneeuwlaagje boven een diepe kloof zijn.

Ondanks de kou, ontberingen en gevaren is de tocht de moeite waard, want tenslotte ziet u het Monster dat gevangen zit in het ijs. Houd er rekening mee dat uw helpers na aankomst enige tijd nodig hebben om de jongste lagen sneeuw te verwijderen van het ijsvenster dat zicht geeft op het beest. Is de sneeuw eenmaal weggeveegd, dan kan de reiziger zich vergapen. Hoewel weinig meer dan de rug, schouder en vleugels zichtbaar zijn, en de contouren onscherp blijven, is de enorme omvang van het Monster een overweldigende ervaring. Aangezien het ijs van jaar tot jaar troebeler wordt, zal dit merkwaardige fenomeen na verloop van tijd geheel uit het geheugen van de mensheid verdwijnen.

'Reizen door de Noordlanden', Cron Hevkoudbron

Misschien nog wel een uur lang na Bolle's vertrek heb ik naar het zojuist bijgevulde haardvuur zitten turen. Mijn gesprek met de man had me een zwaarmoedig hart bezorgd. Hij droeg een trieste last van verdriet, van wreed gedrag vanwege mensen die zijn anders-zijn niet hadden kunnen tolereren. Een fluitje. Een rood fluitje. Wel, ik zou mijn best doen om hem een nieuw fluitje te bezorgen, ongeacht of dat hem toeschietelijker zou maken om van mij het Vermogen te leren gebruiken.

Toen bleef ik nog een poos zitten piekeren over iets anders. Wat zou de koningin zeggen wanneer Chade haar mijn

voorstel deed? Ik had er nu spijt van. Niet van het voorstel, maar dat ik hem niet had gezegd dat ik het haar zélf wilde vragen. Het leek laf om het de oude man namens mij te laten doen – alsof ik bang was haar onder ogen te komen. Enfin, daar was nu niets meer aan te doen.

Daarna herinnerde ik me de perkamentrolletjes die ik in mijn mouw had gestoken. Een voor een haalde ik ze te voorschijn. Ze bleken niet van perkament te zijn, maar van berkenbast, die stijver en breekbaarder werd naarmate hij ouder was. Nu al was het moeilijk ze vlak uit te rollen en op het tafelblad vast te zetten. Ik had extra kaarslicht nodig om het kriebelige en lichtelijk vervaagde handschrift te ontcijferen. Het eerste bericht was door Chade niet genoemd. Het luidde eenvoudig: 'Grim Lendhorn en zijn vrouw Geln, uit de stad Hertenhorst, hebben beiden de Wijsheid. Hij houdt een hond en zij een terriër.' Het was ondertekend met een schetsje van een gevlekt paard, de Bonte Hengst. Aan niets was te zien wanneer het was geschreven of verzonden. Was dit naar de koningin gestuurd of was dit een voorbeeld van de verradersbriefjes die naar locale autoriteiten werden gestuurd om Wijzen aan te geven die zich niet bij de Bonten wilden aansluiten? Ik zou het Chade moeten vragen.

Het tweede briefje bevatte wat hij me die avond had gezegd. 'De koningin zegt dat het hebben van de Wijsheid op zichzelf geen misdaad is,' las ik. 'Waarom zijn deze mensen dan geëxecuteerd?' Daarna volgde een lijst namen. Ik las ze

en zag dat er soms hele families tegelijk waren omgebracht. Ik beet mijn kaken op elkaar en hoopte maar dat er geen kinderen bij waren geweest – hoewel ik niet wist of een dergelijke dood gemakkelijker was voor een volwassene. Er stond slechts één naam op de lijst die ik herkende, al was ik er niet helemaal zeker van. Was deze Relditha Cane degene die ik in Kroonhals had gekend als Rellie Cane? Ik had haar enkele keren ontmoet bij Zwarte Rolf thuis. Ik had toen het vermoeden dat Rolfs vrouw Holly haar aan mij had willen koppelen, maar Rellie had zich tegenover mij beperkt tot koele beleefdheid. Waarschijnlijk was het iemand anders, loog ik mezelf voor, en ik probeerde niet te denken aan hoe haar krullerige bruine haren zouden zijn weggeschroeid en verkoold in de vlammen...

Deze rol was niet ondertekend. Het derde briefje was zo strak opgerold dat het bijna een staafje leek. Het brak in vijf stukken toen ik het opende en vlak probeerde te krijgen. Dat vond ik jammer, maar het was de enige manier om de tekst te kunnen lezen. Als het rolletje ongelezen was gebleven zou de berkenbast trouwens binnenkort al geheel verkruimeld zijn geweest.

En toen ik het had gelezen vroeg ik me af of dat niet eigenlijk Chade's hoop en bedoeling was geweest.

Dit was het briefje dat vlak voor Plichts ontvoering was afgeleverd en dat Chade had geprest om meteen een bode te sturen om mij te halen. Hij had me toen gezegd wat het

ongesigneerde dreigement behelsde. Nu las ik het zelf: 'Doe wat juist is, en niemand anders hoeft dit ooit te weten. Negeer deze waarschuwing, en we zullen zelf in actie komen.'

Wat Chade had verzwegen waren de vele woorden die daaraan voorafgingen. De berkenbast was daar geribbeld en gevlekt, en het kostte me moeite de tekst te ontcijferen, maar ik hield koppig vol. Toen ik klaar was liet ik me sprakeloos achterover zakken.

'De Wijze Bastaard leeft. U weet het en wij weten het. Hij is in leven en u beschermt hem omdat hij u heeft gediend. U beschermt hem, terwijl u eerlijke mannen en vrouwen laat sterven, enkel omdat ze van het Oude Bloed zijn. Het zijn onze echtgenoten, onze zonen en dochters, onze broers en zusters. Misschien zult u die slachting stopzetten wanneer we u tonen wat het betekent zelf iemand te verliezen. Hoe dichtbij moet de snee zijn voordat u zelf gaat bloeden, zoals wij? Wij weten veel van wat de minstrelen niet zingen. Doe wat juist is, en niemand anders hoeft dit ooit te weten. Negeer deze waarschuwing, en we zullen zelf in actie komen.'

Langzaam kwam ik weer tot mezelf. Ik dacht na over alles wat Chade had gedaan. Waarom had hij deze waarschuwing met opzet voor mij verzwegen? Meteen nadat de prins verdwenen was en hij had beseft dat het dreigement serieus was, had hij mij laten halen. Om mij te beschermen of om het Zienersregiem een schandaal te besparen?

Toen zette ik Chade uit mijn gedachten en boog me weer over de verbleekte inkt. Wie had dit bericht gestuurd? De Bonten schenen het leuk te vinden hun boodschappen te ondertekenen met een schets van een bonte hengst. Dit briefje was echter ongesigneerd, evenals de lijst met namen. Ik legde ze naast elkaar. Sommige letters leken veel op elkaar. De briefjes zouden van dezelfde hand kunnen zijn. Het briefje van de Bonten was met grotere, meer versierde letters geschreven – door iemand anders dus, al bewees dat weinig. Het materiaal was in alle drie de gevallen hetzelfde. Dat wekte geen verbazing: goed papier was duur, maar iedereen kon berkenbast van een boom pellen. Het betekende niet dat de briefjes uit één bron kwamen, of zelfs twee.

Ik stelde enkele theorieën tegenover elkaar. Waren er al voordat de prins was ontvoerd twee partijen binnen de Wijzen geweest, die beide een einde wilden maken aan de vervolgingen? Of dacht ik dit alleen maar omdat ik zo vurig hoopte dat het zo was? Het was erg genoeg dat Zwarte Rolf en zijn vrienden hadden vermoed wie ik was en dat ze daarom aannamen dat de Wijze Bastaard niet was gestorven in Regaals kerkers. Ik wilde echter beslist niet dat de Bonten te weten zouden komen dat FitzChevalric nog in leven was.

Ik keek nog eens goed naar de dodenlijst. Er stond nog een andere naam op die me vaag iets zei: Nat van het Drasland. Misschien was het iemand die ik had ontmoet

tijdens mijn verblijf bij Zwarte Rolf. Ik wist het niet zeker. Ik trommelde met mijn vingers op de tafel terwijl ik me afvroeg of ik het kon wagen het groepje Wijzen in de buurt van Kroonhals te bezoeken. En wat dan? Vragen of ze de koningin een dreigbrief hadden gestuurd met mijn naam erin? Dat leek me niet de juiste strategie. Misschien hadden ze alleen gebluft. Als ze me nu opeens daar zagen verschijnen zou dat bevestigen dat ik nog in leven was, na al die jaren. Op zijn minst zou ik een waardevolle gegijzelde zijn, en iemand die bij ontmaskering de Zieners ernstig in verlegenheid bracht – dood of levend. Nee, dit was niet het moment voor confrontaties. Misschien had Chade inderdaad de beste keuze gemaakt. Hij had me weggehaald van de plek waar ik woonde en had tevens gedaan alsof het dreigement hem niet had geïmponeerd. Mijn ergernis over zijn optreden ebde weg. Niettemin moest ik hem duidelijk maken dat het geen goed idee was om dit soort waarheden voor mij verborgen te houden. Waar was hij bang voor geweest? Dat ik de prins niet wilde komen helpen? Dat ik het land ontvlucht zou zijn om elders een nieuw leven op te bouwen? Hield hij er over mij zulke gedachten op na?

Ik schudde mijn hoofd. Het werd tijd dat ik dit eens met hem uitpraatte. Chade moest begrijpen dat ik nu een man was, die zijn eigen leven in de hand had en in staat was alle beslissingen zelf te nemen. En met Kettricken. Ik moest

Chade vragen een ontmoeting met haar te regelen, om haar zelf te vertellen wat ik vreesde voor mijn dochter en om haar de belofte te vragen dat ze Netel met rust zou laten. En met de nar. Die smeulende affaire moest ook maar eens uit de wereld geholpen worden.

Dat waren de gedachten die door mijn hoofd speelden toen ik Chade's toren verliet en mijn bed opzocht.

Ik sliep slecht. Netel bonkte tegen mijn afweerschermen aan als een mot die zichzelf in de vlam van een lantaarn probeert te laten verzengen. Ik sliep, maar het was de rust van een man die met zijn rug tegen een gebarricadeerde deur zit te slapen. Ik was me van haar bewust. Aanvankelijk was ze vastberaden, vervolgens kwaad. Tegen de ochtend werd ze wanhopig. Haar smeekbeden maakten het me bijna onmogelijk mijn schermen opgericht te houden. 'Alsjeblieft, alsjeblieft!' Meer zei ze niet, maar haar Vermogen maakte er een stormwind van die tegen mijn beschermingsmuren beukte.

Toen ik wakker werd voelde ik een doffe hoofdpijn. Al mijn zintuigen waren overspannen. Het kaarslicht was te fel, elk geluid deed me pijn. Het schuldige besef dat ik Netel had genegeerd maakte er de zaken niet beter op. Het was zeer beslist een ochtend die schreeuwde om een brokje elfenbast, en, met of zonder Chade's toestemming, deze dag zou ik niet zonder beginnen! De schok van het koude water op mijn gezicht en de noodzaak om me diep te bukken om mijn veters

vast te binden hadden het effect van een aframmeling.

Ik verliet onze kamers en daalde langzaam af naar de keuken. Onderweg kwam ik heer Goudens loopjongen tegen, maar ik stuurde hem weg en zei dat ik die ochtend voor het ontbijt zou zorgen. Zijn dankbare grijns herinnerde me aan de tijd toen ikzelf een jongen was geweest en voor elk vrij uurtje wel tien bestemmingen had geweten. Opeens voelde ik me oud en zijn dank maakte me beschaamd. Ik wilde in ons appartement eten, en dat ik heer Goudens ontbijt haalde was de beste manier om dat te realiseren. Met welwillendheid tegenover de jongen had het niets te maken.

Het gekletter en geschreeuw en de hete walmen in de keuken waren geen balsem voor mijn hoofdpijn. Ik vulde mijn dienblad, onder andere met een grote kan heet water, en haastte me terug naar ons appartement. Ik was bijna halverwege de trap naar de tweede verdieping toen ik werd ingehaald door een hijgende vrouw.

'Je bent heer Goudens bloemen vergeten,' zei ze.

'Maar het is winter,' gromde ik terwijl ik met tegenzin bleef staan. 'Er zijn toch nergens bloemen te vinden?'

'Desondanks,' zei ze met een warme glimlach, die haar weer even een jong dienstmeisje maakte. 'Voor heer Gouden zullen er altijd bloemen zijn.'

Ik schudde mijn hoofd om de rare kuren van de nar. Zij legde een kleine corsage op het blad – pikzwarte twijgjes met

gekrulde witte lintjes die er als bloesems aan vast waren genaaid. De creatie werd gecompleteerd door twee smalle strikken, een witte en een zwarte. Ik bedankte haar keurig, maar ze verzekerde me dat het haar een genoegen was, waarna ze zich verwijderde.

Toen ik met het blad binnenkwam zat de nar tot mijn verrassing in een stoel bij de haard. Hij droeg een van heer Goudens rijk bewerkte kamerjassen, maar zijn haren hingen los en slordig over zijn schouders. Hij nam op dit moment niet de pose van een edelman aan. Het verraste me volledig. Ik was van plan geweest een deel van het voedsel naar mijn kamertje te brengen en dan bij hem aan te kloppen om te laten weten dat het ontbijt voor hem klaarstond. Wel, in elk geval was Jek er niet. Misschien kon ik eindelijk weer eens onder vier ogen met hem praten.

Hij draaide zijn hoofd langzaam naar me toe. ‘Aha, daar ben je,’ zei hij loom. Hij zag eruit alsof hij een zware nacht achter de rug had.

‘Ja,’ zei ik kortaf. Ik zette het blad met een bonk op de tafel en liep terug om de deur te vergrendelen. Toen ging ik naar mijn kamertje, haalde er een paar borden uit die ik in de loop van de tijd uit de keuken had ontvreemd en dekte voor ons beiden de tafel. Nu het moment was gekomen om hem aan te spreken wist ik niet waar ik moest beginnen. Ik snakte ernaar om dit achter de rug te hebben. Toch wist ik als

aanvang niets beters te zeggen dan: ‘Ik heb een rood fluitje nodig. Aan een blauw koord. Zou je er een voor me kunnen maken?’

Hij ging staan. Er kwam een verwonderde, maar vergenoegde glimlach om zijn lippen. Hij liep langzaam naar de tafel. ‘Ik denk van wel. Heb je het snel nodig?’

‘Zo snel mogelijk.’ Mijn stem klonk effen en bars, zelfs in mijn eigen oren. Alsof het me pijn deed hem deze kleine gunst te vragen. Nou, niet eens voor mezelf. ‘Het is voor Bolle. Hij had er een, maar iemand heeft hem het fluitje ooit afgepakt en het kapot gemaakt. Puur om hem verdriet te doen. Hij is het nooit vergeten.’

‘Zo snel mogelijk dan,’ beloofde de nar voorzichtig.

‘Dank je.’ Mijn woorden klonken afgemeten. Ik wenste al dat ik hem niets had gevraagd. Een gunst vragen is een slechte manier om een ruzie te beginnen. Ik weigerde om naar zijn vragende blik te kijken. Ik bracht mijn kopje naar mijn kamer, deed er een bodempje elfenbast in en keerde toen terug naar de tafel. Daar zat de nar verwonderd naar de corsage te kijken, die hij langzaam tussen zijn vingers liet ronddraaien. Er speelde een flauw glimlachje om zijn lippen. Ik goot heet water over mijn elfenbast en daarna over de theeblaadjes in de pot. De nar zag het aan. De glimlach verdween meteen van zijn gezicht en uit zijn ogen.

‘Wat doe je daar?’ vroeg hij zacht.

Ik zuchtte, en antwoordde toen kortaf. ‘Koppijn. Netel heeft de hele nacht tegen mijn afweermuren geramd. Het wordt steeds moeilijker haar buiten te houden.’ Ik tilde mijn kopje op en liet het hete water ronddraaien. Zwarte spiraaltjes van de sterke elfenbast kringelden naar boven. Het vocht werd donker en ik nam een teugje. Bitter. Maar het gebonk in mijn hoofd nam bijna onmiddellijk af.

‘Zou je dat wel doen?’ vroeg de nar op effen toon.

‘Als ik vond van niet, zou ik het wel laten,’ antwoordde ik liefjes.

‘Maar Chade...’

‘Chade heeft het Vermogen niet en weet niet hoeveel pijn het doet en wat de remedie is voor zulke pijn.’ Ik zei het op scherpere toon dan ik had bedoeld, als gevolg van een onverwachte bron van ergernis. Ik besefte dat ik nog steeds kwaad was op Chade omdat hij me niet had gezegd wat er in dat eerste briefje stond. Hij probeerde nog steeds mijn hele leven te regelen. Het is vreemd, te merken dat een emotie die je verdwenen had gewaand nog steeds blijkt voort te sluimeren. Ik nam een tweede slok van het bittere brouwsel. Zoals steeds zou de elfenbast me depressief maken, en tegelijk rusteloos. Het was een beroerde combinatie, maar altijd nog beter dan een hele dag bonkende hoofdpijn.

De nar bleef heel lang heel roerloos zitten. Toen richtte hij zijn blik op de theepot en schonk hij zich op elegante

wijze een kopje in. ‘Hindert de elfenbast je lessen aan prins Plicht dan niet?’ vroeg hij.

‘Die hindert de prins zelf al, want hij is al een paar dagen niet verschenen. Met of zonder elfenbast, een afwezige student kan ik niet onderwijzen.’ Weer voelde ik me verrast door de ergernis die me dit bezorgde. Misschien kwam het doordat ik eindelijk bij mijn oude vriend aan tafel zat, en nog wel met de bedoeling hem in zijn haren te vliegen, dat dit oude zeer opeens uit me opborrelde. Alsof het eigenlijk allemaal zijn schuld was – doordat hij zich zo afzijdig had gehouden en zijn vriendin toestond er apert bespottelijke leugengedachten op na te houden.

De nar leunde achterover, zijn sierlijke handen beide om zijn theekop geschulpt. Hij keek langs me heen. ‘Wel, dat lijkt me een zaak die je met de prins moet bespreken.’

‘Zo is het. Maar er is ook iets dat ik met jou moet bespreken.’ Ik hoorde hoe beschuldigend mijn stem klonk, maar ik had het niet kunnen verhinderen.

Er volgde een lange stilte. Even kneep de nar zijn lippen op elkaar, alsof hij zich inspande om woorden binnen te houden, toen nam hij een slok thee. Vervolgens richtte hij zijn blik op mij. De vermoeide trekken op zijn gezicht verrasten me. ‘Is dat zo?’ vroeg hij onwillig.

Ook ik voelde tegenzin, maar ik dwong mezelf tot spreken. ‘Ja, dat is zo. Ik wil weten wat jij tegen die vrouw Jek hebt gezegd om haar op het idee te brengen dat ik... dat

wij...' Ik had de pest in dat ik niet op de goede woorden kon komen. Het was alsof ik bang was de gedachte hardop uit te spreken, omdat ze daardoor een soort werkelijkheid zou kunnen krijgen.

Even gleed er een merkwaardige uitdrukking over het gezicht van de nar. Hij schudde zijn hoofd. 'Ik heb niets tegen haar gezegd, Fitz. Die "vrouw Jek", zoals jij haar noemt, is in staat om over zowat alles haar eigen theorieën te brouwen. Ze is een van die vrouwen tegen wie je nooit hoeft te liegen. Onthoud haar gewoon de informatie. Ze bedenkt dan haar eigen verhalen. Sommige daarvan zijn volslagen uit de lucht gegrepen, zoals je hebt vastgesteld. Ze lijkt nogal op Spreeuw, in zekere zin.'

Het was niet een naam die ik op dat moment wenste te horen. Zij was ook een van degenen die hadden geloofd dat mijn relatie met de nar verder ging dan vriendschap. Ik zag nu in dat hij dit had bereikt met behulp van dezelfde techniek die hij tegenover Jek had gebruikt. Geen ontkenningen laten horen, maar wel opmerkingen en grapjes spuien die allemaal meewerken om haar tot een verkeerde conclusie te brengen. Aanvankelijk was het enigszins onplezierig, maar toch ook wel humoristisch geweest Jek met haar misvattingen te zien worstelen, maar inmiddels vond ik het bedrieglijk en vernederend dat hij haar in haar waan sterkte.

Hij zette zijn kopje neer. 'Ik dacht dat ik me sterker

voelde, maar ik heb me vergist,' zei hij op de aristocratische manier van heer Gouden. 'Ik denk dat ik me terugtrek in mijn kamer. Geen bezoekers, Tom Dassenkop.' Hij begon op te staan.

'Ga zitten,' zei ik. 'We moeten praten.'

Hij ging staan. 'Ik denk van niet.'

'Ik sta erop.'

'Ik weiger het.' Hij keek langs me heen naar een verte die ik niet kon zien en stak zijn kin naar voren.

Ook ik ging staan. 'Ik moet het weten, Nar. Je kijkt me soms aan, zegt soms dingen, zogenaamd voor de grap, maar... Je laat zowel Spreeuw als Jek in de waan dat wij minnaars zijn.' Het woord kwam hard en lelijk uit mijn mond. 'Zelfs prins Plicht heeft het me gevraagd, nadat je met je abjecte optreden in Galeton voor geruchten over je bedvoorkeuren had gezorgd. Ik weet dat Civil Bresinga het ook denkt. En ik heb er de pest aan. Ik walg van de gedachte dat mensen in de burcht ons aankijken en zich afvragen wat jij 's nachts met je bediende uitspookt.'

Bij het horen van mijn onverbloemde woorden trilde en beefde hij als een riet in de wind, als een boompje onder een eerste bijlslag. Toen hij sprak klonken zijn woorden zwak: 'Wij weten wat echt is tussen ons beiden, Fitz. Wat anderen zich afvragen zou hun zaak moeten blijven, niet de onze.' Hij keek mijn kant op, maar zijn ogen leken verblind. 'We hadden

tot ons levenseinde kunnen voortleven zonder ooit dit gesprek te hebben. Nu verdoem je ons beiden ertoe dat we het ons altijd zullen herinneren.' Hij draaide zich langzaam van me af om het gesprek te beëindigen.

Bijna had ik hem laten gaan. Het was een oude gewoonte van me dat ik de nar zulke dingen liet beslissen, maar opeens kon het me wel iets schelen welke roddels er in de burcht werden verteld, wat Pé misschien als ruwe grap in een kroeg zou opvangen. 'Ik wil het wéten!' brulde ik dus. 'Het is wel van belang en ik moet het weten, eens en voor altijd. Wat ben je? Wie ben je? Ik ken de nar, ik heb heer Gouden gezien, ik hoorde je tegen Jek praten met een vrouwenstem. Als ene Amber. Wat is de werkelijkheid, Nar? Ik bedoel niet je grappen of de dingen die je anderen laat geloven. Ik denk dat je me de waarheid verschuldigd bent. Wat voel je voor mij?'

Hij keek me een beetje minachtend aan, alsof hij amper kon geloven dat ik zoiets stoms vroeg. Hij schudde zijn hoofd en zei: 'Je weet wat ik voor je voel. Dat weet je al vele jaren. Laat ons niet doen, jij en ik, onder vier ogen bij elkaar, alsof je dat niet weet. Je weet dat ik van je houd. Ik heb het altijd gedaan. Ik zal het altijd doen.' Hij sprak de woorden uit op een effen toon. Er klonk geen spoor van schaamte dan wel triomf in zijn stem. Toen wachtte hij. Zulke woorden vereisen immers altijd een antwoord.

Ik haalde diep adem en verzette me tegen de sombere stemming die de elfenbast opriep. Ik sprak eerlijk en rechtuit.

‘En je weet dat ik van jou houd, Nar. Zoals een man van zijn beste vriend houdt. Daar schaam ik me absoluut niet voor. Maar Jek of Spreeuw of wie dan ook de indruk opdringen dat het bij ons verder gaat dan vriendschap, dat je met mij naar bed zou willen, dat is...’ Ik zweeg, wachtend op zijn instemming, maar die bleef uit. In plaats daarvan keek hij me aan met zijn amberkleurige ogen. Ik las er geen ontkenning in.

‘Ik houd van je,’ zei hij kalm. ‘Ik leg geen grens op aan die liefde. Geen enkele. Begrijp je dat?’

‘Maar al te goed, vrees ik!’ Mijn stem haperde. Ik haalde diep adem en sprak toen schor: ‘Ik zou nooit... begrijp je me? Ik zou je nooit kunnen begeren als bedgenoot. Nooit.’

Hij wendde zijn blik af. Er verscheen een lichte blos op zijn wangen, niet van schaamte, maar wegens een diepe, geheime passie. Hij sprak rustig, met een beheerste stem. ‘Ook dat weten we beiden al vele jaren. Ze hadden nooit uitgesproken hoeven te worden, deze woorden, die ik me nu tot mijn laatste snik dagelijks moet herinneren.’

Hij draaide zich om en liep langzaam naar zijn slaapkamer. Hij schuifelde bijna tastend voorwaarts, alsof hij werkelijk ziek was. Toen bleef hij staan en keek me aan. Er glinsterde kwaadheid in zijn ogen en dat choqueerde me. ‘Heb je echt geloofd dat ik je ooit iets zou vragen waar jij absoluut geen zin in zou hebben? Ik weet goed hoe walgelijk jij die gedachte vindt. Zou ik zoiets vragen, in de wetenschap dat het

onherstelbare schade zou berokkenen aan alles wat we verder wel met elkaar delen? Het is de reden waarom ik deze hele discussie altijd tot elke prijs heb willen vermijden. Deze belasting van onze vriendschap. Het was een slecht idee, Fitz. Een slecht idee en onnodig.'

Hij zette nog twee stappen, als een man die nog duizelt na een paar klappen. Toen bleef hij opeens weer staan en haalde aarzelend de zwart-enwitte corsage uit het borstzakje van zijn kamerjas. 'Deze is zeker niet van jou?' vroeg hij. Zijn stem was nu hees. Hij keek me niet aan.

'Natuurlijk niet.'

'Van wie dan wel?' Zijn stem trilde.

Ik haalde mijn schouders op. Wat een rare vraag, zo midden in een ernstig gesprek. 'Een tuinvrouw. Ze legt er elke ochtend een op je blad.'

Hij zuchtte en kneep zijn ogen dicht. 'Natuurlijk. Ze waren nooit van jou, niet een. Van wie wel?' Hij zweeg een hele poos en hield zijn ogen gesloten. Bij het zien van zijn gezicht vreesde ik even dat hij zou flauwvallen. Toen sprak hij zachtjes. 'Natuurlijk. Er moest wel iemand komen opdagen die mijn uiterlijke schijn zou doorzien, en als er iemand kwam, dan moest zij het zijn.' Hij opende zijn ogen. 'Die tuinvrouw. Ze is ongeveer van jouw leeftijd. Sproeten op haar gezicht en armen. Haren met de kleur van gewassen stro.'

Ik haalde me de vrouw voor de geest. 'Sproeten, ja. Haar

haren zijn lichtbruin, niet goudkleurig.'

Hij kneep zijn ogen dicht. 'Dan moet het in de loop van de jaren donkerder zijn geworden. Garetha was een meisje dat hier in de tuin werkte. Toen jij nog een jongen was.'

Ik knikte. 'Dat weet ik nog, al was ik haar naam vergeten. Je hebt gelijk. En nu?'

Hij lachte even, het klonk nogal bitter. 'En nu? Zo zien we dat we allen worden verblind door liefde en hoop. Ik dacht dat de corsages van jou kwamen, Fitz. Een ijdele notie. In plaats daarvan komen ze van iemand die lang geleden verliefd was op de nar van de koning. Oppervlakkig verliefd, meende ik. Maar evenals ik, koestert ze een onbeantwoorde liefde. Toch is ze trouw genoeg van hart gebleven om me te herkennen, ondanks alles waarin ik veranderd ben. En trouw genoeg van hart om mijn geheim te bewaren, al laat ze me privé weten dat ze het kent.' Hij bracht de corsage tot bij zijn gezicht. 'Zwart en wit. Mijn winterkleuren, Fitz, toen ik hier nog de hofnar was. Garetha weet wie ik ben. En ze heeft nog steeds een zacht plekje in haar hart voor mij.'

'Dacht je werkelijk dat ik je iedere dag bloemen bracht?' vroeg ik ongelovig.

Hij wendde zijn hoofd af, maar ik zag dat de vraag en de toon waarop ik hem had uitgesproken hem in verlegenheid hadden gebracht. Met gebogen hoofd schuifelde hij naar zijn slaapkamer. Hij zei niets, maar opeens voelde ik een golf van sympathie voor hem. Als vriend hield ik van hem. Ik kon

mijn gevoelens ten aanzien van zijn onnatuurlijke verlangens niet veranderen, maar ik wilde hem niet beschamen of kwetsen. Dus ik maakte het natuurlijk alleen maar erger toen ik met mijn stomme kop riep: 'Nar, waarom richt je je verlangens niet op een willig iemand? Garetha is best aantrekkelijk. Misschien zou je dan...'

Hij draaide zich om. Ongeveinsde woede gaf zijn ogen een diepe gouden glans. Zijn gezicht liep rood aan en hij vroeg sarcastisch: 'Ja? Wat dan? Kan ik dan worden zoals jij, en me bevredigen met wie zich maar toevallig aanbiedt? Nou, dat zou ik nu walgelijk vinden. Ik zou Garetha of wie dan ook nooit op die manier misbruiken. Anders dan iemand die we beiden kennen.'

Het laatste zinnetje beet hij me toe. Hij zette nog twee stappen in de richting van zijn kamer, maar draaide zich toen weer om. Ik zag een akelige, bittere glimlach op zijn gezicht. 'Wacht. Ik snap het. Jij denkt dat ik nooit intimiteit van die soort heb gekend. Dat ik me voor jou "bewaard" heb.' Hij snoof minachtend. 'Verbeeld je maar niks, FitzChevalric. Ik denk niet dat je het wachten waard zou zijn geweest.'

Ik voelde me alsof hij me had geslagen, maar hij was degene die opeens met zijn ogen begon te draaien en toen slap op de grond zakte. Even stond ik verstijfd van woede en schrik. Zoals alleen vrienden dat kunnen, hadden we elkaars zwakste plekken weten te treffen. Het slechtste deel van mijn karakter vond dat ik hem gewoon moest laten liggen. Ik was

hem niets verschuldigd. Maar al een tel later zat ik op een knie naast hem. Zijn ogen waren bijna dicht; ik zag slechts een smal strookje wit. Hij hijgde alsof hij zojuist een wedstrijd had gelopen. 'Nar?' vroeg ik. Mijn trots eiste dat ik ergernis in mijn stem legde. 'Wat mankeert je?' Aarzelend raakte ik zijn gezicht aan.

Zijn huid voelde warm aan.

Dus hij had de afgelopen dagen niet alleen maar gedaan alsof hij ziek was. Ik wist dat de huid van de nar gewoonlijk koel aanvoelde, veel koeler dan die van gewone mensen, dus de verhoogde temperatuur die ik voelde moest naar verhouding een hoge koorts zijn. Ik hoopte dat het slechts ging om een van de vreemde overgangen die hij soms moest doormaken. Dan was hij koortsig en verzwakt, maar ik wist uit ervaring dat hij na een paar dagen herstelde, en veel huidschilfers verloor, waaronder dan een nieuwe, donkerder getinte huid te voorschijn kwam. Misschien was dit flauwvallen een teken in die richting. Maar toen ik me bukte en hem van de vloer tilde bedacht ik met angst in mijn hart dat hij misschien ernstig ziek was. Dan had ik wel het slechtst denkbare moment uitgekozen voor onze woordenwisseling: hij koortsig en ikzelf gedrogeerd door elfenbast! Geen wonder dat de ruzie uit de hand was gelopen.

Ik droeg hem naar zijn kamer en schopte de deur open. Er hing een bedompte en drukkende geur. Het beddengoed lag er verward bij, alsof hij de hele nacht had liggen woelen. Wat

was ik voor een harteloze hufter, dat ik me geen moment had afgevraagd of hij misschien echt ziek was? Ik legde zijn slappe lichaam op het bed. Ik schudde een kussen op en schoof het onbeholpen onder zijn hoofd, waarna ik de dekens recht probeerde te trekken. Wat nu verder? Ik wist dat ik geen genezer hoefde te halen. In al zijn jaren in de Hertenhorst had de nar zich vroeger nooit door een genezer laten aanraken. Toen Burrich stalmeester was had de nar zich soms tot hem gewend voor een remedie voor een of ander kwaaltje, maar die hulp was nu ver buiten mijn bereik. Ik tikte zachtjes op zijn wang, maar hij toonde geen tekenen van bewustzijn.

Ik liep naar het venster, schoof de zware gordijnen opzij, ontgrendelde de luiken en zette ze ver open voor de winterse lucht. Frisse, koude lucht stroomde naar binnen. Ik zag een zakdoek van heer Gouden liggen en veegde daarmee een handvol sneeuw op van de vensterbank. Ik gebruikte de zakdoek als een kompres, dat ik voorzichtig op het voorhoofd van de nar drukte. Hij bewoog zich een beetje en toen ik het tegen de zijkant van zijn hals duwde kwam hij plotseling tot leven, als door een wesp gestoken, en beet me toe: 'Raak me niet aan!' Hij duwde mijn hand van zich af.

Zijn afwijzing van mijn zorgzaamheid verhitte mijn ongerustheid tot woede. 'Zoals je wilt.' Ik stapte achteruit en kwakte het kompres neer op zijn nachttafeltje.

'Ga alsjeblieft weg,' zei hij met een stem die het woord

'alsjeblieft' tot een karikatuur maakte.

En ik ging.

In een soort driftbui ruimde ik de kamers op en zette het ontbijtspul terug op het blad. Geen van beiden hadden we iets gegeten. Dat moest dan maar. Ik had geen eetlust meer. Ik bracht het blad terug naar de keuken. Daarna haalde ik water en hout voor onze kamers. Toen ik boven kwam met mijn last bleek de slaapkamerdeur van de nar gesloten. Terwijl ik voor de deur stond hoorde ik dat hij binnen de vensterluiken met een klap dichttrok. Ik klopte overdreven hard aan. 'Heer Gouden,' riep ik, 'ik heb hout en water gehaald.'

Hij gaf geen antwoord, dus ik zorgde voor de haard en vulde mijn waskom. De kan met de rest van het water zette ik voor zijn deur. Ik voelde verdriet en woede in mijn hart, en een groot deel van die woede was op mezelf gericht. Waarom had ik niet gemerkt dat hij werkelijk ziek was? Waarom had ik dit gesprek geforceerd, ondanks al zijn tegenwerpingen? En boven alles: waarom had ik niet liever vertrouwd op de instincten die bij onze vriendschap hoorden dan op de roddelpraatjes van onbenullen? En het verdriet dat ik voelde had betrekking op het besef dat Chade me zo vaak onder ogen had gebracht: dat je door 'het spijt me' te zeggen lang niet alles goed kon maken. Ik vreesde dat ik vandaag schade had aangericht die ik nooit meer goed kon maken en dat we dit gesprek, zoals de nar me had gewaarschuwd, tot het einde van onze dagen als een last met ons mee zouden dragen. Ik

kon alleen maar hopen dat de scherpste kanten van mijn woorden na verloop van tijd zouden wegslijten. Zijn woorden sneden nog steeds als scheermessen door me heen.

Ik herinner me de volgende drie of vier dagen als nevelig en triest. Ik zag de nar geen moment. Hij liet zijn loopjongen toe tot zijn slaapkamer, maar kwam zelf niet te voorschijn. Kennelijk heeft Jek hem nog minstens één keer bezocht voordat de delegatie uit Beijerstad naar huis terugkeerde, want ze hield me eens staande op de trap. Met ijzige hoffelijkheid verzocht ze me kennis te nemen van het feit dat heer Gouden alle waanideeën die zij zich gevormd mocht hebben omtrent mijn verhouding tot mijn meester geheel uit haar geest had verwijderd. Ze vroeg excuus voor het geval dat haar aanname mij onaangenaam had getroffen. Op een lage, sissende toon voegde ze eraan toe dat ik de stomste en wreedste persoon was die ze ooit was tegengekomen. Het waren de laatste woorden die ze tot me richtte.

Het gezantschap uit Beijerstad vertrok de volgende dag. De koningin en haar hertogen hadden geen helder antwoord gegeven op de vraag naar een bondgenootschap, maar beide partijen hadden een groot aantal postduiven uitgewisseld. De onderhandelingen konden zo worden voortgezet.

Vlak na hun vertrek was er in de burcht opwinding ontstaan toen de koningin laat die avond persoonlijk uitreed in het gezelschap van een peloton van haar garde. Chade zelf zei me dat hij die actie nogal extreem van haar had gevonden.

Haar hertogen deelden die mening kennelijk geheel, om het zacht uit te drukken. Ze was uitgereden om een executie te verhinderen in Bidbron, een gehucht bij de grens van Hertensprong met Kolktij. Ze reden er in het holst van de nacht naar toe, kennelijk in reactie op een boodschap van een spion dat daar de volgende ochtend een vrouw zou worden opgehangen en verbrand. De toortsen walmden en de adem van de paarden wolkte in de kou toen ze in galop wegreden. De koningin, gekleed in haar tuniek met wit vossenbont en haar paarse mantel, had in het midden gereden. Ik had bij een venster gestaan en machteloos gewenst dat ik aan haar zijde kon meegaan. Mijn rol als dienaar van heer Gouden scheen me te verdoemen om steeds daar te zijn waar ik het minst graag wilde zijn.

Ze waren de volgende avond teruggekeerd. Een verfomfaaide vrouw, die zat te wankelen in haar zadel, reed met hen mee. Kennelijk waren ze op het laatste moment gearriveerd en hadden ze letterlijk de strop van haar hals gehaald. De meute die aan het lynchen was geweest had zich niet fysiek verzet tegen de gardisten te paard. Kettricken had de dorpsoudsten bij elkaar geroepen en ze op koninklijke wijze de mantel uitgeveegd, urenlang, maar daarmee had ze zich niet tevredengesteld. Ze had bevolen dat alle burgers van het dorp uit hun huis moesten worden gehaald en zich op het dorpsplein voor haar dienden op te stellen. Daar had zij de menigte persoonlijk de koninklijke proclamatie voorgelezen

waarin de terechtstelling van mensen enkel wegens het hebben van de Wijsheid strikt werd verboden. Daarna had elke inwoner die een pen kon vasthouden, tot en met het kleinste kind, een naam of een teken op het papier moeten zetten om te getuigen dat ze aanwezig waren geweest bij het voorlezen van het koninklijke bevel en dat ze zich eraan zouden houden. Aangezien ze geen dorpshuis hadden, had Kettricken bevolen dat deze ondertekende proclamatie voortaan boven de grote haard van de enige dorpsherberg moest hangen. Ze verzekerde de mensen dat haar patrouilles regelmatig zouden komen controleren of het papier er nog ongeschonden hing. Zou een van de ondertekenaars ooit weer meedoen aan een poging tot lynchen van een Wijze, dan zouden al zijn goederen verbeurd worden verklaard en zou hijzelf verbannen worden, niet alleen uit Hertensprong, maar uit het gehele koninkrijk der Zes Hertogdommen.

Nadat de koningin was teruggekeerd werd de gewonde vrouw naar de ziekenboeg van de garde gebracht om voor haar kwetsuren behandeld te worden. Haar dorpsgenoten waren niet vriendelijk voor haar geweest. Ze was nieuw in de streek en had er weinig banden. Ze was bij een nicht op bezoek geweest en deze had haar aangegeven bij de dorpsoudsten nadat ze haar had horen praten met duiven. Er werd ook gesproken over een betwiste erfenis, hetgeen me deed betwijfelen of de beklaagde wel een Wijze was, en niet

slechts iemand die een deel van een erfenis had willen claimen. Zodra de vrouw voldoende was opgeknapt om te reizen verschafte de koningin haar wat geld, een paard en, volgens sommigen, het pachtrecht voor een lapje grond dat ver bij het dorpje van haar nicht vandaan lag. In elk geval vertrok de vrouw daarna zo snel ze kon.

Het incident werd het centrum van een reeks controversen. Sommigen meenden dat de koningin te ver was gegaan, omdat Bidbron op de grens van Hertensprong en Kolktij lag en zij dus geen actie had mogen ondernemen zonder op zijn minst overleg te plegen met de hertog van Kolktij. De hertog leek haar persoonlijke interventie op te vatten als kritiek, als een belediging. Hoewel hijzelf zulke woorden niet uitsprak, ging de roddel dat de Bergrijkkoningin misschien te gretig was om banden aan te gaan met vreemden, zoals de Buiteneilanden en Beijerstad, en te weinig respect had voor de hertogen van de Zes Hertogdommen zelf. Vertrouwde ze haar edelen niet toe hun zaakjes thuis naar behoren te regelen? Daarvandaan ging het geroddel en gemor nog aanzienlijk verder. Vond ze een bruid uit de Zes Hertogdommen niet goed genoeg voor haar zoon, die een half Bergrijkkind was? En nog kwaadaardiger: dat de eer van hertog Shemshy geschonden was, immers: de prins had evidente belangstelling gehad voor vrouwe Vinge tot mevrouw zijn moeder daar hardhandig een einde aan had

gemaakt. Waarom liep zij achter die nuffige narkieza van de Buiteneilanden aan, terwijl zelfs de jonge prins had ingezien dat er een waardiger dame vlak bij de hand was?

Omdat zulke bezwaren nooit openlijk werden uitgesproken, kon Kettricken er moeilijk op reageren. Ze wist echter dat ze niet geheel genegeerd mochten worden, want een opgestookt vuur van ongenoegen in Kolktij en Schoof zou zich kunnen uitbreiden naar andere hertogdommen. Kettrickens oplossing was dat ze alle hertogen verzocht een afgevaardigde te sturen, omdat ze een beraad wilde houden over het beëindigen van de vervolging van Wijzen. Dat leverde slechts de resultaten op die ik had kunnen voorspellen. Ze suggereerden dat alle Wijzen hun naam op een lijst moesten zetten, dan kon worden verzekerd dat ze niet onrechtmatig vervolgd zouden worden. Een andere suggestie was dat alle Wijzen naar bepaalde dorpen zouden moeten verhuizen, waar ze dan, voor hun eigen veiligheid, binnen de afgesproken grenzen moesten blijven. En het royaalste voorstel van allemaal: iedereen die op het bezit van de Wijsheid werd betrapt moest een betaalde enkele reis naar Kwarts dan wel Beijerstad worden aangeboden, want daar zouden ze ongetwijfeld een beter welkom krijgen dan in de Zes Hertogdommen.

Ik kende mijn eigen reactie op dat soort voorstellen. Zelfs de stomste mensen konden inzien dat zulk een registratie of

herhuisvesting gemakkelijk de inleiding tot vervolging en massamoord kon zijn. En die enkele reis kwam neer op verbanning. De koningin verklaarde vinnig dat deze voorstellen getuigden van gebrek aan fantasie en vroeg de raadsheren of ze niets beters wisten. Op dat moment gaf een jongeman uit Gaarde de koningin onbedoeld een mooie hefboom in handen. Hij beweerde quasi geestig dat de executie van Wijzen 'de meeste mensen helemaal niet hindert. Degenen die de beestenmagie praktiseren halen zich deze rampen trouwens zelf op de hals. Aangezien alleen de Wijzen last hebben van het probleem, moet u de oplossing misschien in hun kring zoeken.'

De koningin greep de suggestie met veel tegenwoordigheid van geest aan. De grijns verdween van zijn gezicht en het gegrinnik van de andere raadsheren verstomde toen ze zei: 'Dat is eindelijk eens een voorstel dat blijk geeft van fantasie en inzicht. Ik zal het advies van mijn raadsheren opvolgen.' Ze stelde een proclamatie op die ze door koeriers in alle zes de hertogdommen liet verspreiden, niet alleen om overal te worden voorgelezen, maar ook om permanent te worden uitgehangen. De koningin inviteerde personen die de Wijsheid bezaten – ook bekend als Wijzen of mensen van het Oude Bloed – om een delegatie te vormen om met haar te bespreken op welke manier een einde zou kunnen worden gemaakt aan de onwettige executies en moordaanslagen. De

koningin had de laatste woorden doelbewust gekozen, ondanks Chade's verzoek om zich omzichtiger uit te drukken. Menige edele was verontwaardigd om haar indirecte beschuldiging dat ze binnen hun jurisdictie instemden met moorden. Maar zelf had ik grote waardering voor het standpunt dat ze innam, en de andere Wijzen zouden dat ook hebben, nam ik aan, al betwijfelde ik of er zich ooit een delegatie bij haar zou melden. Waarom zou iemand zijn leven op het spel zetten door zich als Wijze bekend te maken?

Na mijn desastreuze poging om mijn geschil met de nar uit te praten was ik in elk geval zo verstandig geworden om met Chade, de koningin en de prins voorzichtiger te werk te gaan. Ik liet de resten van de in stukjes gebroken berkenbast op de plek liggen waar Chade ze wel moest zien – op onze werktafel. Een toevallige ontmoeting in de toren gaf me de kans hem te vragen, op kalme toon, waarom hij zulke informatie voor mij had achtergehouden.

Zijn moordenaarsantwoord was er een dat ik niet had verwacht. 'Onder die omstandigheden was het voor jou een te persoonlijk iets om te weten. Ik had je nodig om de prins te vinden en hem veilig naar huis te brengen. Als ik je het briefje had laten zien zou je onvoldoende geconcentreerd zijn geweest voor die taak. Je zou al je energie hebben gebruikt om de afzender van het briefje te achterhalen, zelfs al kenden we geen concrete relatie met de ontvoering van de

prins. Je moest een koel hoofd hebben, Fitz. Ik wist nog goed hoe driftig je kunt zijn en hoe vaak dat je tot onbesuisde acties heeft verleid. Dus ik heb het achtergehouden omdat ik bang was dat het je zou belemmeren in je hoofdtaak.'

Het vermurwde me niet helemaal, maar ik besefte eens te meer dat Chade vaak verrassenderwijs op een heel andere manier tegen dingen aankeek dan ik. Mijn kalme aanvaarding van zijn uitleg leek hem bijna te verbluffen. Kennelijk had hij tegen deze confrontatie opgezien. Het klonk bijna schaapachtig toen hij me, ongevraagd, verzekerde dat hij wist dat ik volwassen was en dat hij me toch eigenlijk het hele bericht had moeten laten lezen.

'En als ik er nu mijn energie aan wijd?' vroeg ik.

'Het zou nuttig zijn te weten wie het ons heeft gestuurd,' gaf hij toe. 'Maar niet als het tot prijs heeft dat de Vermogensmeester van de prins erdoor verloren gaat of afgeleid wordt. Ik heb niet stilgezeten. Ik heb alle sporen die hun kant op kunnen leiden onderzocht, maar ze schijnen allemaal op te lossen in een mist. Die rat ben ik evenmin vergeten, maar ondanks al mijn inspanning heb ik geen spoortje van een Wijsheidsspion kunnen ontdekken.' Hij zuchtte. 'Ik vraag het je dringend, Fitz. Laat het aan mij over om dit draadje na te lopen, en laat me jou inzetten op de manier die voor ons het belangrijkste is.'

'Dus u hebt met de koningin gesproken? Ze heeft

ingestemd met mijn voorwaarde?'

De glans in zijn groene ogen verhardde tot die van kopererts. 'Nee, dat heb ik niet. Ik hoopte dat je van mening zou veranderen.'

'Eerlijk gezegd is dat precies wat ik heb gedaan.' Ik probeerde niet te grijnzen om de gechoqueerdheid op zijn gezicht, maar voordat hij kon gaan geloven dat ik volledig had gecapituleerd vervolgde ik: 'Ik heb geconcludeerd dat dit iets is wat ik met haarzelf moet bespreken.'

'Wel.' Hij zocht naar de juiste woorden. 'Op dat punt ben ik het met je eens. Ik zal haar vragen of ze vandaag tijd vrij kan maken om met je te praten.'

En zo gingen we uit elkaar – met een verschil van mening, maar zonder ruzie. Hij keek me bij het weggaan een beetje vreemd aan – alsof mijn optreden hem nog steeds verwonderde. Het gaf me een tevreden gevoel en ik wenste dat ik deze les eerder had geleerd.

Dus toen hij me vertelde hoe laat ik bij de koningin werd verwacht benaderde ik dat rendez-vous wederom met kalmte. Kettricken had een tafeltje met wijn en hapjes voor ons laten klaarzetten. Al voordat ik naar binnen stapte had ik mezelf tot gelijkmatigheid gedwongen. Misschien kwam het daardoor dat ik zag hoe behoedzaam ze was.

Mijn koningin zat hoog en fier opgericht toen ik binnenkwam, maar ik herkende in die roerloosheid een

harnas. Ook zij verwachtte drift en verhitte woorden van mij. Haar waakzame houding provoceerde me bijna om mijn gekwetstheid door haar kennelijk wel erg lage dunk van mijn temperament tot uitdrukking te brengen, maar in plaats daarvan haalde ik diep adem en dempte ik die opkomende golf van ergernis. Ik dwong mezelf tot een beleefde buiging, en wachten tot ze me had uitgenodigd om plaats te nemen, en zelfs het uitwisselen van wat onbenulligheden over het weer en haar gezondheid, voordat ik over mijn eigenlijke zorgen begon. Ook toen nog zag ik aan een licht samenknijpen van de rimpeltjes om haar ogen dat ze zich voorbereidde op een tirade van mijn kant. Sinds wanneer hadden allen die me het best kenden besloten dat ik een volmaakt onredelijke driftkop was? Ik besloot me nu maar even niet af te vragen door wie dat eigenlijk kwam, maar ik keek mijn koningin recht aan en vroeg rustig: 'Wat gaan we doen met Netel?'

Even zag ik hoe haar blauwgroene ogen zich als in een shock verwijdden, maar toen herstelde ze zich. Ze leunde achterover in haar stoel en keek me een poosje bedachtzaam aan. 'Wat heeft Chade je hierover verteld?' vroeg ze toen.

Ik kon niet nalaten te glimlachen. Een moment waren al mijn zorgen om mijn dochter vergeten. 'Chade heeft me geleerd dat ik moet oppassen voor vrouwen die een vraag met een wedervraag beantwoorden.'

Heel even vreesde ik dat ik met deze brutaliteit een stap te

ver was gegaan, maar toen verscheen er als reactie een glimlach om haar lippen. En bij het opkomen van dat lachje liet ze haar gereserveerdheid tegenover mij zakken. Daardoor zag ik, tot mijn verdriet, dat mijn koningin achter haar façade van kalmte in feite vermoeid en bezorgd was. Ze had te veel zorgen die haar van alle kanten belaagden, als happende muilen. De verloving van de prins met die onvoorspelbare narkieza, en zijn belachelijke 'queeste', het probleem van de Wijzen, de politieke onrust waarmee de Bonten dreigden, haar twistzieke edelen, en zelfs Beijerstad met zijn oorlog en zijn draak – dat alles eiste haar aandacht. Een tochtvlaagje deed het haardvuur opgloeien en in dat licht wekte haar gezicht in mij een verre echo van de liefde die Veritas voor deze vrouw had gekoesterd. De Vermogensband die ik ooit had met mijn koning had me soms deelgenoot gemaakt van zijn gevoelens voor zijn koningin. Toch was het vreemd die verre weerklank van zijn liefde zelfs nu nog te bespeuren. Om wille van hem en omdat ikzelf zo dol op haar was, voelde ik opeens een dwingende bezorgdheid voor haar. Toen ze achteroverleunde, kennelijk opgelucht nu ik niet van plan leek ruzie te maken, voelde ik me bijna beschaamd. In de chaos van mijn problemen vergat ik al te vaak dat andere mensen ook lasten te dragen hadden.

Ze blies haar te lang ingehouden adem uit. 'Fitz, ik ben blij dat je zelf bent gekomen om dit met me te bespreken. Chade is een wijze raadsman, ervaren, en door en door trouw aan de

Zienerstroon. Op zijn goede dagen heeft hij een helder inzicht in staatszaken. Hij is ook verstandig als het om de harten van mijn volk gaat. Zijn adviezen zijn doordacht en degelijk. Maar als hij tegen me praat over Netel, spreekt hij steeds als raadsheer van de Zienerstroon.' Ze stak haar arm uit en legde haar sierlijke hand op de mijne, die ruw en verweerd was. 'Ik spreek liever met haar vader, als zijn vriendin.'

Het leek me een uitstekend moment om mijn mond te houden.

De koningin liet haar hand op de mijne rusten toen ze vervolgde: 'Fitz, Netel dient onderwezen te worden in het Vermogen. In je hart weet je dat. Niet alleen om haar te beschermen tegen de gevaren van die magie wanneer ze in ongeoefende handen komt... ja, ik heb een aantal van de oude rollen gelezen toen ik moest besluiten hoe ik met Plichts talenten moest omgaan. Niet alleen om die reden, maar ook omdat ze is wie ze is. Een potentiële erfgenaam van de Zienerstroon.'

Die woorden benamen mij de adem. Ik was gekomen om de vraag te bespreken of het wel verstandig was Netel in het Vermogen te onderwijzen, niet om terug te komen op die oudere, nog ernstiger bedreiging. Ik kon geen woorden vinden om mijn ontsteltenis te luchten, en dat was maar goed ook. Mijn koningin was nog niet uitgesproken.

'We kunnen niet veranderen wie we zijn. Ik ben altijd de koningin van Veritas. Jij bent de zoon van Chevalric, onwettig, maar niettemin een Ziener. Toch ben je tevens dood voor ons volk, en Chade is niet alleen oud, maar ook onerkend als Ziener. Augustus, zo weten we beiden, is nooit meer goed bij zijn verstand gekomen nadat Veritas via hem naar mij had gereikt. Mijn koning was ongetwijfeld niet van plan zijn neef op deze manier te beschadigen, maar het is gebeurd, en er is niets meer aan te doen. We kunnen niet veranderen wie we zijn, maar Augustus, die in naam een Ziener is, is oud en seniel voor zijn tijd. Hij is geen serieuze kandidaat voor de troon, mocht de tak van Veritas falen.'

Haar zorgvuldige logica had me meegesleept. Ik kon het niet laten te knikken, al zag ik goed waar haar gedachtegang onverbiddelijk toe moest leiden.

'Toch moet er iemand zijn, altijd, die als reserve achter de hand is om de troon over te nemen als dat de laatste mogelijkheid is geworden.' Ze keek langs me heen. 'Jouw dochter, onzichtbaar als ze is voor het volk, is niettemin na Plicht de eerste in de opvolging. We kunnen niet veranderen wie Netel is. Wat we ook wensen, hoe vurig we het ook zouden willen, niemand kan ongedaan maken dat ze een Ziener is. Als de noodzaak zich zou voordoen, FitzChevalric Ziener, moet je dochter dienen. Zo hebben we het geregeld, die lange jaren geleden. Ik weet dat je er destijds al tegen was, toen we de documenten opstelden in Jhaampe. Ik weet dat je

er nog steeds tegen bent. Maar zij is een erkende Ziener – erkend door jou als vader, door mij als koningin. Als getuige hadden we een minstreel, aan wie je alles had verteld. Het document bestaat nog steeds, Fitz. Zoals dat hoort. Zelfs als jij en ik en Chade en Spreeuw Vogelzang allemaal tegelijk zouden sterven, dan nog zal in de kanselarij dat document worden aangetroffen, met een codicil eraan dat zegt waar ze gevonden kan worden. Dit is onvermijdbaar, Fitz. We kunnen haar afkomst niet wijzigen, we kunnen haar geboorte niet ongedaan maken. Zou je dat trouwens ooit echt kunnen willen? Ik geloof van niet. De wens alleen al zou een belediging van alle goden zijn.'

En toen gebeurde het opnieuw. Opeens zag ik iets met de ogen van iemand anders. Het smoorde mijn kwaadheid – dit abrupte inzicht in de redenering die mijn koningin volgde. Kettricken zag het als iets onveranderlijks dat Netel een plaats innam in de lijn van de troonopvolging. Voor haar was het irrelevant wat ik wilde of wat zij wilde. Het was gewoon een feit en daar konden wij niet mee knoeien. Netel was voor haar geen punt om over te onderhandelen. Kettricken kon nooit toelaten dat Netel ontslagen werd van een plicht waartoe ze geboren was. Zo zag Kettricken het.

Ik haalde diep adem, maar zij stak een vinger op om me te vragen haar te laten uitpraten. 'Ik weet dat je de gedachte vreest dat Netel ons Offer zou moeten worden. Ook ik bid en hoop dat het nooit nodig zal zijn. Bedenk wat dat voor mij zou

betekenen: dat mijn enige zoon dood is of niet in staat om naar behoren te functioneren. Als moeder zet ik de gedachte aan zulke kansen zo ver mogelijk van me af, even vurig als jij het lot wilt verleiden dat Netel niet naar de troon zal worden geroepen. Maar hoe vurig we beiden ook hopen dat die dingen niet zullen gebeuren, we moeten erop voorbereid zijn dat Netel, als ze gebeuren, in staat is om haar volk goed te dienen. Ze moet niet alleen in het Vermogen geoefend worden, maar ook talen leren, de geschiedenis van haar land en volk bestuderen, de gedragsregels en tradities van het hofleven kennen. Het is nalatig van ons beiden dat ze die dingen niet onderwezen heeft gekregen en nog nalatiger, onvergeeflijk nalatig, dat ze haar eigen afkomst niet kent. Als er ooit een moment zou komen dat ze moet dienen, zal ze ons dan dankbaar zijn voor de onwetendheid waarin we haar hebben gelaten?'

Dat was een nieuwe klap voor mijn overtuigingen. De wereld tolde om me heen en opeens twijfelde ik aan elke beslissing die ik met betrekking tot Netel had genomen. Ik voelde me bijna misselijk toen de waarheid tot me doordrong. Ik zei het hardop. 'Ze zal er de pest aan hebben dat ik haar onwetend heb gehouden. Maar ik zie niet in hoe ik daar in dit stadium iets aan kan veranderen zonder nog meer schade aan te richten.' Ik liet me als een zoutzak in mijn stoel zakken. 'Kettricken, jij mag het dan nalatigheid noemen, toch smeek ik je nog steeds: laat haar gewoon datgene blijven wat

ze nu is. Als je daar "ja" op zegt, beloof ik je dat ik me met al mijn krachten en mijn volste overtuiging zal inspannen om te voorkomen dat Netel ooit als Offer zal moeten dienen. En ik zal mijn best doen om voor Plicht een coterie samen te stellen. Ik zal optreden als Vermogensmeester.'

De koningin keek met een vaste blik in mijn ogen. Na een paar tellen vroeg ze: 'Hoezo is dit een nieuw aanbod van je, FitzChevalric? Of een nieuw verzoek aan mij?'

Er zat een verwijt in die vragen. Ik boog mijn hoofd in erkenning daarvan. 'Misschien omdat ik nu oprecht gemotiveerd zal zijn om me ten volle in te spannen.'

'Wil je dan ook het woord van je koningin aanvaarden en haar niet nogmaals om bevestiging vragen? Ik zal het helder formuleren. Ik sta toe dat jouw dochter, Netel Ziener, blijft waar ze is en opgevoed wordt door Burrich, zo lang het voor ons veilig is dat te doen. Wil je aannemen dat ik me aan mijn woorden tegenover jou zal houden?'

Weer een verwijt. Had ik haar gevoelens gekwetst door zo vaak en zo nadrukkelijk te vragen Netel met rust te laten? Misschien. 'Jazeker,' zei ik zacht.

'Goed.'

Hierna leek de spanning die tussen ons had bestaan weg te ebben. Even zaten we in stilte tegenover elkaar, alsof die stilte de afspraak nog eens bevestigde. Toen schonk ze me een glas wijn in, zonder iets te zeggen, en zette een hartig

hapje voor me neer. Een poosje praatten we alleen maar over koetjes en kalfjes. Ik zei haar niet dat Plicht me negeerde. Dat zou ik met de prins zelf wel regelen. Op een of andere manier.

Toen ik opstond om te vertrekken keek ze naar me omhoog en glimlachte. 'Wat is het toch jammer, FitzChevalric, dat ik zo zelden de gelegenheid heb om met je te praten. Ik heb een hekel aan de komedie die we moeten opvoeren, want ze houdt ons uit elkaar. Ik mis je, mijn vriend.'

Toen ik haar verliet droeg ik die woorden als een zegen met me mee.

14

Vaders

Als een kapitein van de koopvaardij goede contacten heeft in Jamaillia, kan hij zijn pakhuizen daar vullen met waardevolle goederen uit menige verre buitenlandse haven. Hij kan er die goederen ook weer verkopen, zonder de bemanning en het schip te hoeven blootstellen aan het gevaar van verre reizen overzee. Hij zal natuurlijk in geld moeten betalen wat hij aan zorgen afkoopt, maar dat is een keuze waar een verstandige koopman dagelijks mee te maken heeft.

Jamaillia is niet alleen de noordelijkste haven waar handelaren van het Specerijeneiland regelmatig op bezoek komen, het is ook de enige haven aan onze kust waar de vloot van Grote Zeilen zich vertoont. Deze schepen komen in vlootverband naar Jamaillia (dat ze op hun barbaarse wijze Westhaven noemen), maar slechts eenmaal per drie jaar. De risico's die ze bij de oversteek lopen zijn goed af te lezen aan de gehavende staat van hun zeilen en de uitputting van hun matrozen. De goederen die ze bij zich hebben zijn zowel exotisch als kostbaar. Voor roodkruid en sedgum zijn deze schepen de enige bron. Aangezien de gehele voorraad hiervan

meteen naar het paleis van de satraap wordt gebracht, en slechts een gering gedeelte alsnog op de markt komt, kunnen we gerust stellen dat roodkruid en sedgum buiten het bereik van de gewone kooplieden blijven. De andere spullen die ze bij zich hebben zijn echter beschikbaar voor die kooplieden die zo fortuinlijk en verstandig zijn hun bezoek aan Jamaillia te laten samenvallen met dat van een vloot van Grote Zeilen.

'Advies aan koopvaarders', kapitein Banrop

Een handvol dagen kwam en ging. Heer Gouden verliet zijn slaapkamer, chic en tot in de puntjes verzorgd als immer, en liet Jan en alleman weten dat hij weer geheel gezond was. Zijn Jamailliaanse make-up, die elke ochtend met zorg werd opgebracht, was nog een graadje extravaganter geworden. Soms droeg hij het geschubde laagje zelfs bij daglicht. Ik vermoedde dat hij het deed om te verdoezelen dat zijn huid iets donkerder was geworden. Het moet hem gelukt zijn, want niemand zei er iets over. Het hof begroette zijn terugkeer onder de gezonden met enthousiasme en hij was nog even populair als altijd.

Ik hernam mijn plichten als zijn bediende. Soms hield heer Gouden 's middags een ontvangst in zijn kamer, waarbij dan gegokt werd of een minstreel optrad. De jonge edelen, mannen en vrouwen gelijkelijk, wilden hier dolgraag voor uitgenodigd worden. Bij deze gelegenheden bleef ik in mijn

kamertje op afroep beschikbaar, of mocht vroeg vertrekken. Ik vergezelde hem nog steeds op ritjes met andere edelen en stond nog steeds achter zijn stoel tijdens formele banketten, maar zulke evenementen kwamen nu nog maar zelden voor. Na het vertrek van de delegaties van de Buiteneilanden en Beijerstad was de bevolking van de Hertenhorst sterk uitgedund, en naarmate ook de hertogen en andere edelen uit het koninkrijk zelf naar huis terugreisden keerde de burcht tot de normale routines terug. Er waren minder gokavonden, optredens van minstrelen en andere vormen van amusement. De avonden werden lang en rustig. Als ik 's avonds een uurtje vrij had bracht ik het vaak door in de Grote Zaal. Daar werkten de kinderen die in de burcht woonden bij de haarden aan hun huiswerk, terwijl wevers er zaten te weven en pijlmakers er pijlen maakten. Er werden roddels en verhalen verteld, en sentimentele liedjes gezongen. De hoeken van de zaal waren in schaduwen gehuld en als ik mijn best deed kon ik me inbeelden dat dit de Hertenhorst van mijn jeugd was.

Maar van de nar zag ik in het geheel niets meer. Noch in woord, noch in gebaar liet heer Gouden blijken dat we iets anders waren dan waarvoor de Hertenhorst ons hield: meester en knecht. Nooit zei hij iets tegen mij dat heer Gouden niet gezegd zou hebben. Wanneer ik me een grapje permitteerde dat de rolverdeling doorbrak negeerde hij het volledig.

De gaping die dit binnen mijn ziel veroorzaakte verraste

me. Elke dag werd het gat wijder. Toen ik op een dag terugkwam van een vechtoefening met Wim lag er een pakje op mijn bed. In het stoffen zakje zat een rode fluit aan een blauw koord. 'Voor Bolle,' meldde een briefje in het duidelijke handschrift van de nar.

Ik had gehoopt dat het misschien de aanzet tot een vredesaanbod was, maar toen ik het waagde heer Gouden te bedanken keek hij op van het kruidenboek dat hij bestudeerde – zijn blik was verstrooid en geërgerd tegelijk – en zei: 'Ik heb geen idee waarvoor je me bedankt, Tom Dassenkop. Ik weet niets van een cadeau aan jou, laat staan een rode fluit. Belachelijk!

Bedenk een ander verzinsel om jezelf te amuseren, man. Ik zit te lezen.'

Ik verliet zijn gezelschap en besefte dat het fluitje niet was gemaakt bij wijze van gunst aan mij, maar echt als een cadeau voor Bolle, afkomstig van iemand die heel goed wist wat het betekende genegeerd of bespot te worden. Met mij had het helemaal niets te maken. Mijn stemming kelderde nog dieper.

Het ergste was dat ik niemand in mijn ellende kon laten delen, tenzij ik mijn stommiteit ten volle zou opbiechten aan Chade. Dus ik droeg mijn last in stilte en probeerde er niemand iets van te laten merken.

In elk geval maakte ik enige vooruitgang bij Plicht. Ik werd op een morgen wakker – het was nog niet licht – en vond

opeens dat er genoeg tijd was verstreken. Ik bezocht eerst Chade's toren en toen de Vermogenstoren. Toen Plicht niet verscheen, zoals gebruikelijk was geworden, opende ik de luiken en liet de kou en de duisternis van de late winternacht naar binnen. Ik nam plaats in de stoel van Veritas en tuurde naar het zwart. Ik wist dat Chade de prins had opgedragen naar me toe te komen en zelfs had geregeld dat het schema van de prins meer tijd voor samenzijn met mij toestond. Het maakte geen verschil. Sedert hij mijn oude Vermogenscommando had ontdekt en het had verbroken was hij nooit meer voor een les komen opdagen. Ik concludeerde dat ik Plicht langer met de dwalingen zijns weegs had laten doorgaan dan Veritas ooit van mij zou hebben getolereerd. Ik zette alle twijfels over het verstandige van mijn actie van me af, zoog de koude zeelucht een paar keer langzaam en diep naar binnen, en sloot mijn ogen. Ik versmalde het bereik van mijn Vermogen tot een spitse, borende punt.

Plicht, kom nu naar me toe.

Ik bespeurde geen reactie. Ofwel hij had me niet gehoord, ofwel hij negeerde me. Ik wikkelde mijn bewustzijn strakker om hem heen. Het was moeilijk hem in mijn greep te krijgen. Ik leidde eruit af dat hij me moedwillig tegenhield. Hij had zijn beschermingswanden opgericht. Ik duwde ertegen en constateerde met redelijke zekerheid dat hij lag te slapen. Ik testte de kracht van zijn wanden. Ik wist dat ik er met geweld doorheen kon stoten als ik dat wilde. Ik haalde diep adem en

riep de krachten op om dat te doen, maar opeens veranderde ik van strategie. Ik ramde de wanden niet, maar duwde ertegen, hard en aanhoudend. Ergens ver weg voelde ik een glimlachje om mijn lippen. De Netelmethode, dacht ik ergens in mijn achterhoofd terwijl ik door zijn afweerschermen heen sijpelde en zijn slapende geest binnengleed.

Als hij droomde, dan zonder dat ik het waarnam. De kalmte van zijn nietsvermoedende geest lag als een rimpelloze vijver om me heen. Ik liet me als een kiezelsteentje vallen. Plicht.

Meteen was hij zich van mij bewust. Zijn onmiddellijke reactie was woede. Ga weg! Hij probeerde me uit zijn geest te stoten, maar ik bevond me al binnen zijn verdedigingslinie. Ik verzette me op een kalme manier. Ik was niet agressief, maar weigerde gewoon me te laten wegjagen. Zoals de eerste keer dat we samen hadden gevochten viel hij me ook nu wild, zonder een strategie aan. Ik hield stand en accepteerde de geestelijke slagenregen terwijl hij zich tegen mij uitputte. Toen hij zowat versuft was van vermoeidheid liet ik mij weer horen.

Plicht, kom alsjeblieft naar de toren.

Je hebt tegen me gelogen. Ik haat je.

Ik heb niet tegen je gelogen. Zonder de bedoeling te hebben heb ik je iets verkeerds aangedaan. Ik heb geprobeerd het ongedaan te maken. Ik geloofde dat ik het ongedaan hád gemaakt. Maar toen ontdekten we beiden, op het slechtst denkbare moment, dat het me niet was gelukt.

Je hebt me in boeien gehouden. Je hebt me gedwongen je wil te volgen, vanaf onze allereerste ontmoeting. Waarschijnlijk heb je me gedwongen je aardig te vinden.

Zoek je geheugen af, Plicht. Je zult vaststellen dat het niet zo is. Maar ik wil er niet langer op deze wijze over redetwisten. Kom naar de Vermogenstoren. Alsjeblieft.

Ik kom niet.

Ik wacht.

En toen trok ik me terug uit zijn geest.

Even bleef ik stil zitten om mijn geest en mijn krachten weer op orde te laten komen. Een aankomende hoofdpijn drukte tegen mijn schedel en vroeg om aandacht. Ik duwde hem opzij. Ik haalde diep adem en tastte opnieuw om me heen.

Bolle te vinden was gemakkelijk. Zijn geest zond muziek uit, een muziek die exclusief de zijne was – muziek zonder geluid. Wanneer ik de muziek ongehinderd toeliet tot mijn geest werd ze nog merkwaardiger, want ze bestond niet uit noten die van een fluit of een harp afkomstig waren. Even werd ik erdoor gevangen. Op het ene niveau waren de 'noten' van zijn lied geluiden uit het alledaagse leven. De klank van een hoefslag, een bord dat kletterend op tafel werd gezet, wind die door een schoorsteen gierde, een munt die rinkelend op keien viel. Het was een muziek die uit geluiden van het leven zelf was samengesteld. Toen dook ik er dieper in en ontdekte dat het onderliggende niveau evenmin echte

muziek was, maar een patroon. De geluiden waren van elkaar gescheiden door verschillen in toonhoogte, maar ook daar zat een patroon in, en ook in de volgorde waarin ze werden herhaald. Het was te vergelijken met een tapijt. Op het eerste gezicht zie je een hele afbeelding, maar bij nader toezien onderscheid je de materialen waaruit de afbeelding is opgebouwd. En bij nog aandachtiger studie zie je ook de individuele steken en de verschillende kleuren en texturen van de gebruikte draadjes.

Het kostte moeite om me van Bolle's lied los te rukken. Ik vroeg me af hoe een zo simpele geest in staat was een zo complexe en gelaagde muziek te scheppen. En meteen daarna kreeg ik een helder moment: dit borduurwerk van muziek was Bolle's patroon van gedachten en inzichten. Dit was hoe hij de wereld waarnam, dit waren de elementen waaraan hij aandacht besteedde, en wel door alle geluiden die hij hoorde op hun juiste plek in een uitgebreid spectrum van geluiden onder te brengen. Geen wonder dat zijn geest maar weinig ruimte over had voor de futiele beslommeringen in de wereld waar Chade en ik ons mee bezighielden. Hoeveel aandacht besteedde ik immers aan het geluid van kabbelend water of dat van een lemmet tegen een slijpsteen?

Ik zat nog in de stoel van Veritas toen ik weer tot mezelf kwam. Het voelde aan alsof mijn geest een spons was, die in een teil van muziek was gedompeld. Ik moest Bolle's muziek uit me laten wegstromen voordat ik me mijn eigen bedoelingen en gedachten kon herinneren. Toen dat was

gebeurd haalde ik weer diep adem, concentreerde me en reikte naar hem.

Deze keer zorgde ik ervoor dat ik aan de buitenkant van zijn muzikale universum bleef. Ik aarzelde. Hoe kon ik zijn aandacht trekken zonder hem te doen schrikken? Ik deed mijn best om hem zo vriendelijk mogelijk te benaderen. Bolle?

Ik voelde zijn reactie van angst en kwaadheid als een vuistslag op mijn maag. Het was alsof ik een slapende kater had gepord. Hij vluchtte weg, maar pas nadat hij naar mij had geklauwd. Geschokt opende ik mijn ogen. Voor me uit zag ik de aanrollende golven van de zee. Toch kostte het me nog moeite om de realiteit en mijn plekje daarin te herkennen en te aanvaarden. Er ging een golf van misselijkheid door me heen. Wel, dat was een prima resultaat voor een eerste poging, bedacht ik sarcastisch. Ik keek ontmoedigd voor me uit. Plicht wilde niet komen en Bolle wilde niet door mij benaderd worden, laat staan onderwezen. Om de reeks van mislukkingen compleet te maken herinnerde ik me juist op dat moment dat Pé niets meer van zich had laten horen sinds ik hem had gevraagd zich met zijn meester te verzoenen. Hoe kwam het toch dat ik juist degenen die ik liefhad zo moeiteloos met desillusies en onvrede wist op te zadelen? Maar toen vermande ik me weer.

Nog één poging, nam ik me voor. Daarna zou ik terugkeren naar mijn treurige kamertje en heer Gouden

zeggen dat zijn onwaardige dienaar de rest van de dag vrij nam. Ik zou naar Hertenhorst gaan om contact te zoeken met Pé. Dat was mijn gemoedstoestand toen ik in mijn stoel ging verzitten.

Ik haalde het rode fluitje te voorschijn en keek ernaar. De nar had zichzelf overtroffen. Het was veel prachtiger dan elk speelgoedfluitje dat ik ooit had gezien. Het was versierd met kleine vogeltjes. Ik bracht het naar mijn mond en probeerde een paar tonen uit. Toen ik jong was had Patience getracht me een paar instrumenten te leren bespelen. Ik had daar weinig succes mee gehad, maar ik was nog steeds in staat de melodie van een kinderliedje te spelen. Ik deed het een paar keer achter elkaar, in de vergeefse hoop dat ik het telkens net iets mooier zou kunnen. Toen leunde ik achterover, met de fluit nog steeds tegen mijn lippen. Terwijl ik het liedje nog eens speelde, reikte ik via het Vermogen naar Bolle, naar wie ik nu alleen de tonen van de muziek probeerde te verzenden, zonder mijn aanwezigheid kenbaar te maken. Mijn tonen drongen binnen in zijn eigen muziek, hetgeen even tot een serie valse samenklanken leidde. Toen stierf zijn muziek langzaam weg en concentreerde hij zich op de mijne.

Wat is dat?

De gedachte was niet speciaal voor mij bestemd. Hij tastte om zich heen om te achterhalen waar de muziek vandaan kwam. Ik probeerde hem zo subtiel mogelijk te benaderen en hield niet op met spelen. Het is een rode fluit, liet ik hem

weten. Aan een blauw koord. Hij is voor jou, als je hem wilt komen halen.

Een lange, gereserveerde pauze. Dan: waar?

Daar moest ik over nadenken. Er stond altijd een wachter aan de voet van de Vermogenstoren. Ik kon Bolle niet vragen hierheen te komen. Hij zou worden weggestuurd. Chade had hem de toegang tot tenminste een deel van de geheime gangen in de burcht toevertrouwd. Ik wist dat ik eigenlijk Chade zou moeten raadplegen alvorens Bolle meer kennis te verschaffen, maar ik wilde deze mooie kans niet laten lopen. Ik wilde nagaan of ik Bolle via ons Vermogenscontact de weg kon wijzen. Dat zou niet alleen het niveau onze huidige capaciteit testen, maar ook een aanwijzing zijn voor wat hij in zijn mars had. Ik wilde er niet lang over delibereren. Kom hier naar me toe. Ik toonde hem een geestelijke impressie van Chade's torenkamer. Toen toonde ik hem een voor een de geheime gangen die hij vandaar moest volgen om in deze torenkamer te komen. Ik deed het in een kalm tempo, maar niet al te traag. Als je verdwaalt, besloot ik, reik dan naar mij. Ik zal je helpen.

Daarna verbrak ik voorzichtig de band tussen ons beiden. Ik leunde achterover in mijn stoel en keek naar de fluit in mijn hand. Ik hoopte dat het lokaas begeerlijk genoeg was. Ik legde de fluit op tafel en zette er het vrouwenbeeldje naast – de kleine sculptuur die de prins had aangetroffen op het strand waar de Vermogenszuil ons naar toe had gebracht. Zonder er verder bij na te denken had ik het uit Chade's

kamer meegenomen naar de Vermogenstoren om het hier aan de prins terug te geven.

Ik kreeg hartkloppingen toen ik opeens terugdacht aan de veren die ik op datzelfde strand had gevonden. Daar had ik de nar nooit iets over gezegd. Het had gewoon nooit het juiste moment geleken, tot nu toe. Zou ik het ooit alsnog doen? Ik vroeg het me af, maar zette de gedachte toen van me af. Ik moest me concentreren op waar ik nu mee bezig was.

Ik veegde het zweet van mijn voorhoofd. Ik merkte dat ik even wankelde toen ik ging staan. Vanmorgen had ik meer van mijn Vermogen gebruikt dan in vele dagen het geval was geweest. Mijn hoofdpijn was evenredig erger – te groot voor mijn schedel. Als ik heet water, een kopje en elfenbast bij de hand had gehad, zou ik waarschijnlijk zijn bezweken voor de verleiding.

Toen ik op de torentrap voetstappen hoorde naderen dacht ik dat het de gardist was. Ik pakte de fles en mijn glas en ging stilletjes in een donkere hoek staan. Ik hoorde dat de sleutel werd omgedraaid. De deur ging open. Toen kwam Plicht binnen. Hij deed de deur stevig achter zich dicht en keek toen om zich heen in de ogenschijnlijk lege kamer. Zijn ergernis was duidelijk van zijn gezicht te lezen. Hij liep naar de tafel en keek toen nogmaals om zich heen. Langzaam drong er iets tot me door. De prins mocht dan de Wijsheid hebben, maar niet in dezelfde mate als ik. Zelfs nu hij met mij in één kamer verbleef was hij zich niet bewust van mijn aanwezigheid. Het

was voor mij een nieuwe gedachte: zoals het Vermogen, kon je ook de Wijsheid in verschillende gradaties bezitten. Daar moest ik later nog eens rustig over nadenken.

'Hier.' Hij schrok op toen ik het zei en hij me uit de schaduw zag stappen, met het glas en de fles in mijn handen. Hij keek me kwaad aan toen ik het glas op de tafel zette. 'Goedemorgen, mijn prins.'

Hij sprak vastberaden en vol minachting. 'Tom Dassenkop, je bent ontslagen. Ik wens van jou in het geheel niets meer te leren. En ik zal mijn moeder vragen je volledig uit de Hertenhorst te verwijderen.'

Ik bewaarde mijn kalmte. 'Zoals je wilt, prins. Dat zou ongetwijfeld ook voor mij het gemakkelijkste zijn.'

'Het gaat niet om wat voor mij "gemakkelijk" is of niet. Het gaat om bedrog en verraad. Je hebt het Vermogen gebruikt tegen mij, je rechtmatige prins. Ik zou je verbanning kunnen vragen. Zelfs je terechtstelling.'

'Dat zou je kunnen vragen, prins. Je zou ook mijn uitleg kunnen vragen.'

'Geen uitleg kan excuseren wat je hebt gedaan.'

'Ik zei niet dat je mijn excuus kon vragen. Ik zei dat je mijn uitleg kon vragen.'

En daar hield de conversatie op. Ik weigerde mijn ogen neer te slaan. Ik bleef hem onverstoord aankijken. Ik had me vast voorgenomen dat hij me op beleefde wijze om uitleg zou

vragen alvorens ik nog een woord tegen hem zou zeggen. Hij leek even koppig van plan om me met prinselijke strengheid te blijven aankijken tot ik zou besluiten hem om vergiffenis te smeken.

De spanning was mijn bondgenoot.

'Die uitleg had er allang moeten zijn.'

'Misschien,' gaf ik toe. En zweeg.

'Verklaar je nader, Tom Dassenkop.'

Een 'alsjeblieft' zou aardig zijn geweest, maar ik had het gevoel dat hij al tot het uiterste was gegaan. De trots van een jongen kan overgevoelig zijn.

Ik liep naar de tafel en vulde mijn glas. Ik stak de fles vragend zijn kant op, maar hij schudde van nee – een abrupte weigering om met iemand zoals ik een drankje te delen. Ik zuchtte. 'Hoeveel weet jij nog van dat strand? Waar we naar toe vluchtten via die staande zuil?'

Zijn gezicht betrok en hij leek zeer op zijn hoede. 'Ik...' Het scheelde niet veel of hij had gelogen. 'Ik herinner me een paar onderdelen,' zei hij toen. 'Het is vaag, als een droom, maar soms komen daarin bepaalde elementen helder en duidelijk naar boven. Ik weet dat je de Vermogensmagie hebt gebruikt om ons daarheen te brengen. Het maakte me op een of andere manier zwak en verward. Ik vermoed dat je toen je onderwerpingsmagie aan me hebt opgelegd.'

Ik zuchtte. Dit leek nog moeilijker te worden dan ik al had gevreesd. 'Weet je nog iets van dat moment bij het vuur, toen

je me aanviel? Me aanviel met de onmiskenbare bedoeling me te doden?'

Hij wendde even zijn hoofd af, en knikte toen alsof het hemzelf een beetje verbaasde dat hij het zich herinnerde. 'Maar dat was niet helemaal mijn eigen wil, dat weet je! Op dat moment spande Peladine zich in om mijn lichaam in haar macht te krijgen. En ik kende je toen nog niet. Ik dacht dat jij mijn vijand was.'

'En ik kende jou nog niet. Niet zoals ik je nu ken. Toch waren we al met elkaar verbonden via een Vermogensband, want ik was al eens achter je ziel aan gegaan en had je teruggesleurd naar je lichaam.' Ik aarzelde, maar besloot niet te reppen van dat andere wezen dat ik was tegengekomen, de machtige entiteit die ons beiden had helpen terugkeren. Die herinnering was zelfs voor mij een wazige. Ik moest maar liever zwijgen over dingen die ik niet kon uitleggen. Ik haalde diep adem. 'Ik wist dat Peladine in je zat. En dat ze absoluut niets zou nalaten om me te doden, ongeacht welke schade ze daarbij jou zou aandoen. Dat maakte me bang. En toen ik in mijn woede en doodsangst jou commandeerde: 'Plicht, stop ermee tegen mij te vechten!' – was dat een Vermogenscommando. Een ad hoc bevel dat met veel meer kracht in je geest werd geprent dan mijn bedoeling was. Het was mijn opzet niet, Plicht. Het was een ongeluk, en ik heb er spijt van gehad en ik heb geprobeerd het ongedaan te maken. Ik dacht dat het laatste me was gelukt.' Ik voelde hoe een ongewenste glimlach mijn lippen plooide. 'Ik was er echt van

overtuigd dat de opdracht weer uit je geest was verwijderd – tot het moment waarop ik je probeerde te weerhouden van je onverstandige reactie in de zaal. Pas toen ontdekte ik dat er toch nog een restant van dat commando was achtergebleven, namelijk toen je dat restje wist te doorbreken.'

'Ja, ik brak er doorheen.' Hij zei het op een tevreden toon. Toen keek hij me weer kwaad aan. 'Maar nu ik weet dat het bestond, en weet dat jij me zoiets kunt aandoen, hoe kan ik je dan nog ooit vertrouwen?'

Ik dacht nog na over een antwoord toen Bolle de geheime toegangsdeur naast de schouw open duwde. De opening was voor de volumineuze man nog krapper dan voor mij en hij zat onder het stof en de spinnenwebben. Even stond hij knipperend met zijn slaperige ogen naar de verbaasde prins en mij te kijken. Zijn kin stak naar voren, zijn tong hing een stukje naar buiten. Toen sprak hij: 'Ik kom voor mijn fluit.'

'En die krijg je.' Ik pakte het koord op en hield de fluit bungelend voor hem. 'En dat was goed gebruik van je Vermogen, Bolle,' complimenteerde ik hem op vriendelijke toon. 'Je hebt mijn aanwijzingen keurig opgevolgd en nu ben je hier.'

Hij schuifelde achterdochtig naar voren. Ik betwijfel of hij prins Plicht herkende, buiten diens context van de troon en officiële kleding. Ook hem keek hij kwaad aan toen hij opmerkte: 'Je hebt me een heel eind laten komen.' Toen rukte hij de fluit uit mijn handen voordat ik hem netjes kon

geven. Hij hield hem dicht bij zijn turende oogjes en keek toen fronsend mijn kant op. 'Dit is niet mijn fluit!'

'Nu wel,' zei ik. 'Het is een nieuwe, speciaal voor jou gemaakt. Heb je de vogeltjes gezien?'

Hij draaide de fluit om in zijn handen en gaf toen op mokkende toon toe: 'Ik hou van vogeltjes.' Toen draaide hij zich om, met de fluit tegen zijn borst gedrukt, en wilde vertrekken.

De prins staarde hem aan met een uitdrukking die tussen geschokt medeleven en walging in zat. Ik wist dat baby's als Bolle in het Bergrijk aan een snelle en misschien genadige dood werden blootgesteld – zoals Burrich mismaakte puppy's had verdronken. Koningin Kettricken had echter bevolen dat ik deze man in het Vermogen moest opleiden. Ik wilde Bolle's vertrek nog even uitstellen. 'Moet je het fluitje eerst niet even uitproberen, Bolle?'

'Nee.' Bolle schuifelde naar de geheime deur.

'Probeer dat melodietje eens dat je via je Vermogen altijd laat horen. Dat van la-da-da-da-de...' Ik neuriede het wijsje, dat ik inmiddels kon dromen.

Bolle draaide zich meteen naar me om, zeer geagiteerd. 'Van mij!' brulde hij. 'Mijn liedje! Mijn moeders liedje!' Er brandde moordlust in zijn ogen en hij hield zijn fluit vast alsof het een mes was dat hij in mijn borst wilde rammen.

'Het spijt me, Bolle. Ik wist niet dat het privé was.' Maar

ik had het moeten weten, begreep ik meteen. Ik deed een stapje achteruit. Zijn lichaam was plomp, zijn ledematen waren kort en onbeholpen, zijn buik was week en dik. Ik wist dat ik hem in een worsteling de baas zou zijn. Maar dan zou ik hem pijn moeten doen – de enige manier om hem te verslaan. En dat wilde ik niet. Hij moest me gunstig gezind zijn. Ik ging snel achter de tafel staan.

'Mijn liedje!' herhaalde Bolle. 'Hondenpoepstinkerdief!'

Plicht lachte zenuwachtig. Ik denk dat het tafereel van een halve gare die mij aanviel wegens een liedje hem zowel fascineerde als met afschuw vervulde.

Toen verscheen er opeens een frons op zijn voorhoofd. Terwijl ik om de tafel heen liep, om deze tussen Bolle en mij te houden tot ik hem had kunnen kalmeren, riep de prins opeens: 'Ik ken die melodie!' Hij neuriede een paar maten, wat Bolle's humeur niet verbeterde. 'Dat is het eerste wat ik altijd hoor wanneer ik probeer het Vermogen te gebruiken. Komt dat van jou vandaan?' De vraag klonk ongelovig.

'Mijn liedje!' verklaarde Bolle nog eens met nadruk. 'Liedje van mijn moeder! Je kunt het niet horen.' Hij veranderde van richting en begon aan een wilde aanval op de prins. Onderweg pakte hij de fles van de tafel en tilde die op alsof het een knuppel was, zonder zich te bekommeren om de brandewijn die over zijn arm naar beneden gutste. De prins zette grote ogen op, maar was te stom en te trots om voor die wilde aanval achteruit te wijken. Hij bleef staan, maar

nam wel de vechthouding aan die ik hem had geleerd en bracht zijn hand naar het mes aan zijn riem. Als reactie daarop hoorde ik Bolle's verdovende zie me niet, zie me niet, zie me niet terwijl hij de prins naderde. Ik zag Plicht worstelen met de krachtige Vermogensgolven die op hem in beukten en voelde dat hij zich opmaakte om daar een eigen Vermogensexplosie tegenover te stellen.

'Nee!' riep ik wanhopig. 'Doe elkaar geen pijn!'

Maar mijn mondelinge opdracht ging gepaard met een vlaag van Vermogen. Ik zag hen beiden ineenkrimpen, en toen draaiden ze zich naar me toe, allebei, met hun armen omhoog, alsof ze op die manier de magie wilden afweren. Ik kon bijna zien hoe de magie weerkaatst werd, maar niettemin waren ze er beiden een momentje door versuft. Hun instinctieve weerkaatsing van mijn aanval trof me voluit, maar ik herstelde me sneller dan zij deden. De prins wankelde een stap achteruit en Bolle stak zijn pafferige handen omhoog om zijn ogen te beschermen. Ik schrok van wat ik had aangericht, maar toen ze stil stonden en eventjes voor rede vatbaar leken zei ik: 'Zo is het genoeg geweest. Jullie mogen elkaar nooit op die manier aanvallen – en zeker niet als jullie willen samenwerken bij het leren van het Vermogen.' Ik was erg trots dat mijn stem niet haperde.

Plicht schudde zijn hoofd en zei toen verbijsterd en versuft: 'Je hebt het weer gedaan! Je hebt het gewaagd het Vermogen tegen mij te gebruiken!'

‘Zo is het,’ gaf ik toe, om vervolgens bits te vragen: ‘Wat had ik dan moeten doen? Toestaan dat jullie elkaars geest wezenloos maken? Heb jij je oom Augustus wel eens ontmoet, Plicht? Die kwijlende, kindse oude man? Wat hem is overkomen was een ongeluk. Maar er zijn ook voorbeelden geweest van Vermogengebruikers die elkaar met opzet zo hebben verminkt in gevechten zoals die waar jullie bijna aan waren begonnen. En er zijn ook doden bij gevallen, waarbij de daders bijna even ernstig beschadigd zijn geraakt als hun slachtoffers!’

Plicht leunde tegen de tafel. Bolle haalde zijn handen van zijn ogen en liet ze langzaam zakken. Hij had op zijn tong gebeten en er druppelde bloed uit. Plicht richtte zich tot ons beiden. ‘Ik ben jullie prins. Jullie zijn me trouw verschuldigd. Hoe durven jullie me dan aan te vallen?’

Ik haalde diep adem en nam toen met tegenzin de taak ter hand die Chade me had opgelegd. ‘Hier niet,’ zei ik kalm. ‘Het is waar dat ik de Zieners trouw heb gezworen. Ik dien ze, naar mijn beste vermogen. Ook hierin. En daarom moet je goed begrijpen, Plicht, dat je in deze kamer niet mijn prins bent, maar mijn leerling. En zoals je zwaardmeester je met zijn botte zwaard blauwe plekken bezorgt om je te onderwijzen, zo zal ook ik de krachten inzetten die soms noodzakelijk zijn.’ Ik draaide mijn hoofd naar Bolle, die ons beiden gemelijk, met getuite lippen stond aan te kijken. ‘In

deze kamer is Bolle geen bediende. Hier is hij mijn leerling.' Ik keek van de een naar de ander en spande hen beiden in het gareel dat ze met elkaar moesten delen. 'Hier zijn jullie gelijken. Leerlingen. Ik zal jullie als zodanig respecteren en ik zal eisen dat jullie elkaar als zodanig respecteren. Want laat daarover geen misverstand bestaan: in deze kamer, tijdens de lesuren, is mijn gezag absoluut.' Weer keek ik van de een naar de ander. 'Begrijpen jullie dit?'

De prins keek koppig en Bolle achterdochtig. 'Geen bediende?' herhaalde hij langzaam.

'Niet als je ervoor kiest hier een leerling te zijn. Om te leren wat ik je te onderwijzen heb. Zodat je uiteindelijk de prins zult kunnen helpen.'

Hij trok een lelijk gezicht en liet het langzaam op zich inwerken. 'De prins helpen. Werken voor hem. Bediende. Nog meer werk voor Bolle.' Zijn oogjes glinsterden verontwaardigd bij het onthullen van wat hij mijn boze opzet achtte.

Ik schudde mijn hoofd. 'Nee. De prins helpen. Als zijn coterie. Zijn vriend.'

'O nee!' kreunde de prins schamper.

'Geen bediende.' Het was een gedachte die Bolle kennelijk erg aansprak. Het gaf me weer iets meer inzicht in zijn aard. Ik had gedacht dat hij te achterlijk was om zijn positie binnen de burcht te onderkennen, maar nu was het

duidelijk dat hij liever geen bediende zou zijn.

'Nee. Maar alleen als je een leerling bent. Als je niet elke dag hierheen komt en probeert te leren wat ik je zal onderwijzen, dan ben je geen leerling. Dan is Bolle weer de bediende. Die voor hout zorgt en water haalt.'

Hij zette de lege fles op de tafel. Toen trok hij de lus van het fluitkoord haastig over zijn hoofd. 'Ik hou de fluit,' zei hij met nadruk, alsof dat een wezenlijk deel van de overeenkomst was.

'Leerling of bediende, de fluit is voortaan van Bolle,' verzekerde ik hem. Dit leek zijn begrip van de situatie niet te bevorderen. Het puntje van zijn tong kwam iets verder naar buiten. Kennelijk moest hij nadenken.

'Dat kun je niet serieus menen,' zei de prins zacht. 'Moet hij een lid zijn van mijn coterie?'

Ik leefde eventjes met hem mee, maar tegelijk was ik zeer geïrriteerd door zijn minachting voor Bolle. Ik sprak op effen toon: 'Hij is de beste kandidaat die Chade en ik tot nu toe hebben kunnen vinden. Tenzij jij anderen bent tegengekomen met zijn aangeboren talent voor het Vermogen, natuurlijk.'

Hij bleef zwijgen, maar schudde toen onwillig van nee. In een hoekje van mijn geest constateerde ik geamuseerd dat het vooruitzicht dat Bolle zijn medeleerling zou zijn hem meer hinderde dan mijn verklaring dat ik hem tijdens mijn lessen niet als prins zou behandelen. Ik besloot deze tijdelijke verstrooidheid te misbruiken. 'Mooi. Dat is dan geregeld. Ik

geloof dat we nu allemaal wel genoeg hebben geleerd voor een ochtend. Ik verwacht jullie beiden op tijd hier, morgenvroeg. Nu kunnen jullie gaan.'

Bolle was maar al te blij dat hij kon vertrekken. Met zijn fluit in zijn hand geklemd schuifelde hij naar de geheime deur. Toen deze zich achter hem had gesloten vroeg de prins zacht: 'Waarom doe je me dit aan?'

'Omdat ik trouw heb gezworen aan de dynastie van de Zieners. Om haar naar mijn beste vermogen te dienen. En jij, Plicht, kunt nu ook gaan.'

Ik hoopte dat hij zich zou omdraaien om naar de deur te lopen, maar hij deed het niet. Pas toen er opeens luid werd aangeklopt. Dat verraste ons beiden. Ik keek de prins aan, en hij riep met luide stem: 'Wat is er?'

Het stemgeluid van een jonge page bereikte ons door de dikke houten deurpanelen heen. 'Een boodschap voor u, prins Plicht, heer, van raadsheer Chade. Hij vroeg me uw vergiffenis te vragen voor de verstoring, en u te laten weten dat het heel dringend was.'

'Een moment.'

Ik trok me terug in een hoek van de kamer en de prins liep naar de deur, schoof de grendel opzij, opende de deur op een kier en nam een verzegeld rolletje perkament aan. Terwijl ik dat aanzag overwoog ik in stilte dat Vermogensmeester Galen, wat er verder ook op hem aan te merken was geweest, op een aantal punten toch gelijk had

gehad. Geen van zijn studenten zou het hebben gewaagd een medeleerling aan te vallen, laat staan zijn autoriteit over hen ter discussie te stellen. Hij had al zijn studenten terstond tot volstrekt gelijken geproclameerd – met mij als uitzondering, want iedereen had geweten dat hij mij als inferieur beschouwde. Hoezeer het me ook tegen de borst stuitte, ik moest een aantal van zijn opvattingen overnemen, ook al weigerde ik zijn grove methoden tot de mijne te maken. Discipline is niet hetzelfde als bestraffing, dacht ik – en ik herinnerde me dat dit een vage echo was van wat Burrich ooit tegen me had gezegd.

De prins had de deur gesloten en pulkte nu aan de lak van de verzegeling. Toen keek hij met gefronst voorhoofd naar het tweede, kleinere rolletje dat in het eerste verborgen was geweest. Ook dit was verzegeld. 'Voor jou, geloof ik,' zei hij op onzekere toon. Er stond 'leraar' op de buitenkant. Ik zou het handschrift nooit als dat van Chade hebben herkend, maar in de lak stond mijn eigen embleem gedrukt, de aanvallende hertenbok, dus ik nam het rolletje van de prins over.

'Dat klopt,' constateerde ik sober. Ik draaide me van hem af, verbrak het zegel en las de enige zin die op het perkament stond. Daarna gooide ik het briefje in het vuur. De prins zag het aan.

'Wat stond erin?' wilde hij weten.

'Een oproep,' zei ik kortaf. 'Ik moet nu weg, maar ik verwacht je morgen op tijd hier, klaar voor een les.

Goedendag, mijn prins.'

Zijn verblufte stilte hing achter mijn rug toen ik via de geheime opening naast de schouw vertrok en het deurtje achter me dicht trok. Pas in het labyrint van de geheime gangen begon ik me te haasten. In stilte vervloekte ik de lage plafonds, de krappe bochten waar ik me doorheen moest wringen en de kronkeligheid van het netwerk, want ik zou deze keer graag in een rechte lijn naar mijn bestemming zijn gerend.

Toen ik bij het kijkgat van de privé-spreekkamer van de koningin aankwam had ik een kurkdroge mond en hijgde ik als een jachthond. Ik haalde een paar keer diep adem en dwong mezelf stil te staan tot mijn ademhaling weer regelmatig en stil was. Toen liet ik me op het krukje zakken en drukte mijn gezicht tegen het kijkgat aan. Ik was laat. Chade en koningin Kettricken waren er al. De koningin zat, de raadsheer stond bij haar schouder, beiden hadden hun rug naar mij toe. Een slungelige jongen van een jaar of tien stond tegenover hen. Zijn donkere krullen plakten zweterig op zijn schedel en uit de zoom van zijn mantel druppelde modderig smeltwater op de vloer. De lage schoenen die hij droeg waren nooit bedoeld geweest om er 's winters op te reizen. Op zijn broekspijpen en schoenen zaten nog klontertjes sneeuw. Waar hij ook vandaan kwam, hij moest de hele nacht gelopen hebben. Zijn donkere ogen stonden wijd open, maar hij

beantwoordde de blik van de koningin zonder angst. 'Juist,' zei ze zacht.

Het antwoord leek hem moed te geven. Ik zou graag de rest van het gesprek hebben gehoord. 'Ja, mevrouw,' bevestigde hij. 'En omdat ik had gehoord dat u niet zou goedvinden wat er met de Wijzen gebeurde, kwam ik naar u toe. Misschien kan ik hier in de Hertenhorst zijn wat ik ben, zonder erom afgerammeld te worden. Ik beloof dat ik het nooit voor iets gemeens zal gebruiken. Ik zal trouw zweren aan de Zieners en u goed van dienst zijn, op elke manier die u van me vraagt.' Hij keek de koningin nu rechtstreeks aan, niet brutaal, maar op de eerlijke, rechtstreekse manier van een jongen die erop vertrouwt dat hij de juiste weg heeft gekozen. Ik staarde naar een zoon van Burrich, en herkende in zijn jukbenen en wimpers tevens Mollie.

'En je vader vond dat goed?' vroeg Chade, streng maar vriendelijk.

De jongen wendde zijn blik af. 'Mijn vader weet het niet, meneer. Ik ben gewoon vertrokken toen ik wist dat ik het niet langer kon verdragen. Ik zal niet gemist worden. U hebt ons huis gezien. Hij heeft andere zonen, goede zonen die niet de Wijsheid hebben.'

'Dat wil niet zeggen dat hij je niet zal missen, Vlot.'

Voor het eerst zag de jongen er geërgerd uit. 'Ik ben Vlot niet. Vlot heeft de Wijsheid niet. Ik ben Vlug, de andere helft

van de tweeling. Dat is een van de redenen waarom mijn vader me niet zal missen. Hij heeft nog een perfecte kopie van mij in huis.'

Er volgde een geschokte stilte op die woorden. De reden daarvan heeft hij ongetwijfeld niet begrepen. Toen Kettricken sprak probeerde ze de schade te herstellen.

'Ik heb Burrich jaren geleden gekend. Hoezeer hij ook veranderd moge zijn, ik weet zeker dat hij jou – wijs of niet wijs – vreselijk zal missen.'

'Wanneer ik met hem sprak,' voegde Chade hieraan toe, 'was hij altijd erg dol en trots op al zijn kinderen.'

Even dacht ik dat de jongen zou instorten. Toen haalde hij diep adem en verklaarde op nuchtere toon: 'Nou, ja, maar dat was ervoor.' Chade moet hem niet-begrijpend hebben aangekeken, want de jongen legde het met tegenzin uit. 'Voordat mijn besmetting zich uitte. Voordat hij wist dat ik de Wijsheid had.'

Ik zag dat Chade en de koningin elkaar in een zwijgende gedachtewisseling aankeken. Na een paar momenten zei de koningin zacht: 'In dat geval, Vlug, zoon van Burrich, zeg ik je dit. Ik ben bereid je in mijn dienst te nemen. Maar ik acht het beter dat te doen met instemming van je vader. Hij moet vernemen waar je bent. Het is unfair je ouders in de angst te laten zitten dat je iets ergs is overkomen.'

Terwijl ze die woorden uitsprak werden wij ons bewust van

lawaai in de gang voor de spreekkamer. Er werd licht op de deur geklopt, maar voordat iemand kon antwoorden volgde er een luider, dringender geklop. Kettricken knikte naar de jonge page aan haar zijde en deze liep naar de deur. Toen de deur was geopend zagen we een gardist staan. Hij had een briefje in zijn hand, dat hij kwam afgeven, maar achter hem stond Burrich, een donkere, dreigende gestalte, en ondanks alle jaren die waren voorbijgegaan sidderde ik voor die aanblik. Zijn donkere ogen blikkerden en keken straal langs de gardist heen – kennelijk beschouwde hij deze als iets irrelevants – en voordat iemand iets had kunnen zeggen was het Burrich zelf die sprak. 'Chade, een woordje met u, alstublieft.'

Het was echter Kettricken die antwoordde. 'Burrich, kom alsjeblieft binnen. Page, je mag gaan. Nee, wachter Senna, alles is in orde, geloof me. We hebben momenteel geen behoefte aan je diensten. Sluit de deur achter je.'

Hoewel Burrich met kwade passen de kamer binnen kwam lopen, hadden haar kalme, hoffelijke woorden hem de wind grotendeels uit de zeilen genomen. Hij liep mank – een knie draaide niet meer naar behoren.

Niettemin liet hij zich op de andere knie zakken, ondanks haar protesterende: 'O, Burrich, dat is echt niet nodig. Sta op, alsjeblieft.'

Het kostte hem moeite om weer overeind te komen, maar het lukte hem. Ik zag iets dat me ontstelde: een eerste spoor

van staar, een eerste zweem van dofheid begon zijn donkere blik te benevelen. ‘Mijn koningin. Heer Chade,’ begroette hij hen formeel. En alsof dat alles was wat hij tegen hen te zeggen had, wendde hij zich daarna meteen tot Vlug. ‘Jongen, ga naar huis. Nu meteen.’ Toen de jongen het waagde de koningin vragend aan te kijken gromde Burrich: ‘Meteen, zei ik. Weet je niet meer wie je vader is?’

‘Nee, meneer. Dat niet. Maar hoe... hoe hebt u me kunnen vinden?’ vroeg Vlug ontdaan.

Burrich maakte een minachtend geluid. ‘Makkelijk zat. Je hebt de smid van Trura de weg naar de burcht Hertenhorst gevraagd. Hoor eens, ik heb een lange, koude rit achter de rug en jij hebt deze mensen al genoeg last bezorgd. Ik neem je nu mee naar huis.’

Ik moest Vlug toen bewonderen, want hij hield dapper stand onder de toorn van zijn vader. ‘Ik heb de koningin asiel gevraagd. En als ze mij asiel verleent, ben ik van plan hier te blijven.’

‘Je praat onzin. Je hebt geen asiel nodig. Je hebt je moeder hysterisch bezorgd gemaakt en je zus heeft twee nachten liggen huilen. Je komt nu mee naar huis, neemt je gewone plaats weer in en pakt je plichten weer op. Zonder te klagen.’

‘Meneer,’ antwoordde Vlug. Het klonk niet als instemming, hoogstens als een bevestiging dat hij Burrichs

woorden had verstaan. Daarna richtte hij zijn donkere ogen zwijgend op de koningin. Het was een vreemd gezicht: Burrich, oud en grijs, met naast zich zijn zoon, die er in het jong precies even koppig uitzag als zijn vader.

'Als ik een voorstel mag doen,' begon Chade, maar Kettricken viel hem in de rede. 'Vlug, je hebt lang gereisd en komt van ver. Ik weet dat je moe, verkleumd en nat bent. Zeg de wachter voor de deur dat hij je naar de keuken moet brengen en moet zorgen dat je te eten krijgt en bij de haard wordt gezet om warm en droog te worden. Ik wil met je vader praten.'

De jongen aarzelde, waardoor Burrich nog kwader begon te kijken. 'Wees haar gehoorzaam, jongen!' snauwde hij. 'Dat is je koningin. Als je het niet kunt opbrengen als een goede zoon naar je vader te luisteren, toon dan tenminste dat je goed genoeg bent opgevoed om je rechtmatige koningin te gehoorzamen! Maak een buiging en ga doen we je is gezegd.'

Ik zag dat de jongen de hoop opgaf. Hij maakte een stijve maar correcte buiging en vertrok. Hij slofte niet weg, maar liep met grote passen, waardig – alsof hij fier op weg was naar zijn executie. Toen de deur zich achter hem had gesloten richtte Burrich zijn blik weer op Kettricken. 'Ik vraag mijn koningin om vergeving voor de overlast die hij u heeft bezorgd. Het is een goede knul, normaliter. Maar hij heeft... een moeilijke leeftijd.'

‘Hij heeft ons geen last bezorgd. Eerlijk gezegd heb ik er trouwens best wat last voor over als dat ons het genoegen van je bezoek oplevert. Wil je niet gaan zitten, Burrich?’ Ze wees naar een lege stoel. Er stond een hele rij voor haar.

Burrich bleef stram rechtop staan. ‘Heel vriendelijk dat u het aanbiedt, mijn vrouwe, maar ik heb geen tijd te verliezen. Ik heb mijn vrouw beloofd zo snel mogelijk met de jongen terug te keren, en...’

‘Moet ik je bevelen om te gaan zitten, mijn koppige oude vriend? Je goede vrouw zal het je beslist vergeven als je heel even de tijd neemt om uit te rusten.’

Hij zweeg. Toen liet hij zich langzaam – als een hond die met tegenzin een kunstje uitvoert – op een van de lege stoelen zakken. En wachtte.

Na een korte pauze probeerde Kettricken het opnieuw. ‘Wat is dit een vervelende manier om na al deze jaren weer eens bij elkaar te komen! Maar hoe vervelend de aanleiding ook is, ik ben blij je gezicht weer eens te zien. En, jazeker, vast te stellen dat je een zoon hebt met een even trotse geestkracht als zijn vader.’

Een andere vader zou gevleid zijn door een dergelijk compliment, maar Burrich sloeg zijn blik neer en relativeerde het met: ‘Maar ik vrees dat hij ook veel van zijn vaders fouten heeft, mijn vrouwe.’

Kettricken verspilde tijd noch woorden. ‘De Wijsheid,

bedoel je.'

Burrich kromp ineen alsof ze hem had vervloekt.

'Vlug heeft het ons verteld, Burrich. Ik zie het niet als iets schandelijks. Hij zei dat hij hierheen is gekomen omdat ik verboden heb dat mensen met de Wijsheid worden vervolgd. Hij vroeg of ik hem in dienst wilde nemen. Eigenlijk zou ik een zo dappere jongen wel als page willen hebben, maar ik heb hem gezegd dat het met zijn vaders instemming moest zijn.'

Hij schudde zijn hoofd om het meteen te weigeren. 'Die geef ik niet, mijn vrouwe. Vlug is nog veel te jong om onder vreemden te leven. Wanneer hij al zo snel en zo hoog boven zijn natuurlijke positie zou worden opgevoed, kan hem dat lelijk bederven. Hij moet nog een aantal jaren aan mijn zijde blijven, tot hij heeft geleerd zijn jongensachtige impulsen te beheersen.'

'Tot je de Wijsheid in hem hebt uitgedoofd,' preciseerde Chade.

Burrich dacht even na, fronste toen zijn voorhoofd. 'Dat is niet mogelijk, denk ik. Bij mezelf heb ik het jarenlang vergeefs geprobeerd, maar het smeult nog steeds. Maar al kan een man er niet geheel van gezuiverd worden, hem kan wel worden geleerd de magie te weigeren. Zoals een man ook moet leren allerlei andere ondeugden te weerstaan.'

'Ben je er zo zeker van dat het een ondeugd is, en iets dat veracht moet worden?' Kettricken zei het op vriendelijke

toon. 'Als jij de Wijsheid niet had bezeten, zou ik jaren geleden onder Regaals handen gestorven zijn. Als jij de Wijsheid niet had bezeten, zou Fitz in Regaals kerkers zijn omgekomen.'

Burrichs adem stokte. Het leek even alsof hij moest worstelen om lucht naar binnen te zuigen en om zijn zelfbeheersing te behouden. Toen hij opkeek zag ik dat zijn wimpers nat waren van ingehouden tranen. 'U spreekt die naam uit,' zei hij schor, 'en beseft niet dat hij de reden is waarom ik dit standpunt inneem? Vrouwe, mijn koningin, zonder de Wijsheid zou Fitz hebben geleerd het Vermogen goed te gebruiken. Zonder de Wijsheid zou hij nooit in Regaals kerkers zijn geworpen. Zonder de Wijsheid zou hij nu best nog in leven kunnen zijn. De Wijsheid heeft hem verdoemd om te sterven, en niet eens als een mens. Als een beest.' Zijn ademhaling haperde weer. Zijn stem klonk nog steeds hees, maar voor het overige wist Burrich zich te vermannen. 'Elke dag van mijn leven denk ik terug aan mijn falen. Mijn prins, prins Chevalric, vertrouwde mij zijn enige kind toe, met slechts een enkele opdracht: voed het kind goed op. Ik heb gefaald tegenover mijn prins. Ik heb gefaald tegenover Fitz. En ik heb gefaald tegenover mezelf. Omdat ik zwak ben geweest. Omdat ik niet de wilskracht heb gehad om de jongen hard aan te pakken toen hardheid noodzakelijk was. Zo is hij in de greep van die verachtelijke magie geraakt en heeft hij haar gepraktiseerd. Dat heeft zijn ondergang

veroorzaakt. Hij betaalde de prijs voor mijn misplaatste weekhartigheid. Hij stierf op vreselijke wijze, in zijn eentje, als een beest. Omdat het mij niet was gelukt hem goed op te voeden. Vrouwe, mijn koningin, ik hield van hem – eerst als de zoon van mijn vriend, toen als mijn vriend. Ik hield van hem zoals ik nu van mijn eigen zoons houd. En ik wil niet nog een zoon verliezen aan die lage magie. Dat wil ik niet!' Pas bij de laatste woorden was zijn diepe stem gaan trillen. Hij kneep zijn handen keer op keer tot vuisten en drukte die vuisten tegen zijn zij. Hij keek Chade en de koningin met waterige ogen aan.

'Burrich, oude vriend.' Chade's stem klonk dik. 'Lang geleden heb je me bericht gestuurd dat Fitz was omgekomen. Ik betwijfelde het toen. Ik heb nog steeds twijfel. Hoe kun je zo zeker zijn van zijn dood? Denk terug aan wat hij tegen ons beiden heeft gezegd. Dat hij van plan was naar het zuiden te reizen, naar Kwarts, en nog verder dan Kwarts. Misschien heeft hij dat voornemen uitgevoerd en...'

'Nee, dat heeft hij niet gedaan.' Burrich bracht zijn handen langzaam naar zijn keel. Hij sloeg zijn kraag omhoog en haalde er een klein, glanzend ding uit. Mijn hart draaide zich om en er sprongen tranen in mijn ogen. Hij toonde hun beiden het voorwerpje dat op zijn eeltige handpalm lag te glimmen. 'Herkent u dit? Het is de speld die koning Vlijm hem heeft gegeven toen hij de jongen als de zijne aannam.' Hij haalde luid zijn neus op en schraapte zijn keel. 'Toen ik

zijn lichaam vond was Fitz allang dood. Menig schepsel had aan hem geknaagd. Maar deze speld was er nog – in de kraag van het hemd waarin hij is gestorven. Hij stierf als een beest, in een gevecht met beesten die bijna waren zoals hij. Hij was de zoon van een prins, de zoon van de geweldigste man die ik ooit heb gekend, en hij is gestorven als een hond.' Abrupt sloot hij zijn hand om de speld. Even later stak hij hem terug onder de kraag.

Ik zat in het donker achter de muur en hield mijn hand op mijn mond gedrukt. Ik moest mijn tranen wegslikken om niet te stikken, maar mocht geen geluid maken. Ik moest mijn geheim bewaren. Ik moest voor hem dood blijven. Zelden had ik erover nagedacht wat mijn dood precies voor hem betekende. Ik had er amper bij stilgestaan welk verdriet en welke schuldgevoelens hij meedroeg wegens de aard van mijn dood. Burrich meende nog altijd dat ik een slachtoffer was van de Wijsheid, dat ik was verwilderd tot ik een animaal bestaan leidde, een mens-beest dat met zijn wolf in de bossen woonde, tot een groep ontzielden ons daar aantrof en mij doodde. Het was niet ver van de waarheid. Een poos lang had ik me inderdaad in het lichaam van een mens als een wolf gedragen. Ik had me uit mijn menselijkheid teruggetrokken. Maar uiteindelijk had ik me uit die wijkplaats losgerukt en had ik mezelf gedwongen weer een mens te worden. En toen de ontzielden onze hut aanvielen was ik gevlucht. Pas dagen later had ik beseft dat ik mijn kostbare speld had achtergelaten.

Burrich had het lichaam gevonden van een van de ontzielden die door mij waren gedood. Ik had niet de tijd genomen om mijn gestolen hemd van dat lichaam te trekken, en niet aan de speld gedacht, laat staan dat ik toen al had geweten dat die verborgen speld in de kraag van dat hemd voor Burrich het bewijs zou zijn dat hij mijn lijk had gevonden. In de loop van alle jaren daarna was het me goed uitgekomen dat hij overtuigd was van mijn dood. Ik had het de minst pijnlijke oplossing voor ons allen gevonden. Hij en Mollie hadden hierdoor hun liefde gevonden en een leven samen kunnen opbouwen. De ontdekking dat ik nog leefde zou die band tussen hen beiden alleen maar kunnen verstoren. Het moest blijven zoals het was. Dat moest gewoon. Versuft, roerloos stond ik te turen naar de man die zich verantwoordelijk achtte voor mijn dood. Hij moest dat blijven geloven. Ik kon er niets aan veranderen.

'Burrich, ik vind niet dat jij gefaald hebt – tegenover wie dan ook.' Kettricken sprak zachtjes. 'En ik zie de Wijsheid niet als een smet op je zoon. Laat hem hier bij me. Alsjeblieft.'

Burrich schudde langzaam en ernstig van nee. 'Dat zou u niet zeggen als het uw eigen zoon was. Als hij dagelijks het risico liep dat mensen zijn geaardheid ontdekten.'

Ik zag dat Kettrickens schouders omhoog gingen alsof ze diep inademde en ik begreep dat ze op het punt stond hem te zeggen dat ook haar eigen zoon de Wijsheid bezat. Chade zag

het gevaar eveneens, want hij kwam gladjes tussenbeide met: 'Ik begrijp je opvatting, Burrich. Ik ben het er niet mee eens, maar ik begrijp het.' Hij zweeg even en vroeg toen: 'Wat ga je met de jongen doen?'

Burrich staarde hem aan en lachte toen – kort, hard. 'Hoezo? Denkt u dat ik hem ga villen? Nee, ik neem hem mee naar huis en houd hem ver uit de buurt van dieren. Verder laat ik hem elke dag zo hard werken dat hij tegen bedtijd doodmoe is en meteen in slaap valt. Meer niet. Zijn moeders tong zal hem bij zijn thuiskomst waarschijnlijk harder striemen dan een rotting dat zou doen. En zijn zus zal hem de ongerustheid die hij ons heeft bezorgd ook niet snel vergeven.' Toen keek hij opeens weer zeer duister. 'Heeft de jongen soms beweerd dat ik hem zijn nek zal breken, of bont en blauw zal slaan? Dat zou een leugen zijn, en dat weet hij. Dán zou hij mijn handen voelen.'

'Hij heeft niets van die aard gezegd,' zei Kettricken kalm. 'Alleen dat hij het niet langer kon verdragen om thuis te wonen en niets met zijn Wijsheid te mogen doen.'

Burrich maakte een snuivend geluid. 'Daar gaat niemand dood aan. Het veroorzaakt een zeker gevoel van eenzaamheid wanneer je de Wijsheid afzweert. Daar kan ik over meepraten. Maar niemand gaat er dood van. Het gebruiken van de Wijsheid, daar ga je dood aan.' Hij stond abrupt op. Ik hoorde zijn slechte knie kraken en Burrich trok een gepijnigd gezicht. 'Vrouwe, mijn koningin, vergeef me,

maar als ik te lang blijf zitten raak ik helemaal verstijfd en wordt de rit naar huis nog zwaarder voor me.'

'Blijf dan een dag hier, Burrich. Ga naar het stoombad om je been te helpen bij het doorstaan van oude wonden die je tot tweemaal toe bij het verdedigen van het leven van een Ziener hebt opgelopen. Eet goed, slaap vannacht lekker in een zacht bed. Morgen is vroeg genoeg om naar huis terug te keren.'

'Dat kan ik niet doen, vrouwe.'

'Dat kun je wel. Moet ik je dat comfort misschien bevelen?' De koningin zei het op een plagerig toontje.

Burrich keek haar recht aan. 'Vrouwe, mijn koningin, zou u mij bevelen mijn woord tegenover mijn echtgenote te breken?'

Kettricken reageerde met een hoofdknikje. 'Goede man, je eer is al even onverzettelijk als je koppigheid. Nee, Burrich, ik zou je nooit bevelen je woord te breken. Maar al te vaak heeft mijn eigen leven ervan afgehangen. Ik zal je dus laten gaan, zoals je wenst. Maar je zult lang genoeg blijven om mij in staat te stellen enkele door mij passend geachte geschenken voor je gezin uit te zoeken en mee te geven. In die tijd kun je dus gerust een warme maaltijd eten en jezelf warmen bij de haard.'

Burrich zweeg even. Toen zei hij: 'Zoals u wilt, mijn vrouwe.' Weer liet hij zich moeizaam en traag op een knie zakken.

Toen hij was opgestaan en op verlof wachtte, zuchtte Kettricken. ‘Je mag gaan, mijn vriend.’

Nadat hij de deur achter zich had dichtgetrokken bleven Kettricken en Chade een hele poos zwijgen. Zij waren de enigen die nog in de kamer waren. Toen draaide Chade zijn hoofd en keek in de richting van mijn kijkgaatje. Hij sprak zachtjes. ‘Je hebt even de tijd, nu hij gaat eten. Denk diep na. Zal ik hem nog eens terugroepen naar deze kamer? Je zou met hem alleen kunnen zijn. Je zou zijn hart vrede kunnen geven.’ Hij zweeg even. ‘Dit is jouw beslissing, mijn jongen. Noch ik, noch Kettricken zal in jouw plaats beslissen. Maar...’ De zin stierf weg. Misschien wist hij hoe ongaarne ik zijn advies wilde horen. ‘Als je wilt dat ik Burrich vraag hier nog even terug te komen,’ besloot hij zacht, ‘vraag heer Gouden dan mij een berichtje te sturen. Wil je dat niet... doe dan niets.’

Toen stond de koningin op, waarna Chade haar naar buiten begeleidde. Ze keek een keer smekend om in de richting van het kijkgat.

Ik weet niet hoe lang ik daar in het stof en de schemering ben blijven zitten. Toen de lont van mijn kaars in de laatste restjes van zijn eigen was begon te verdrinken stond ik op en keerde terug naar mijn kamertje. De gangen erheen leken smal en troosteloos. Ik liep zonder ergens op te letten, dwars door spinnenwebben, stofnesten en muizenkeutels heen. Als

een geest – bedacht ik, cynisch grijnzend. Precies zoals ik ook door mijn leven liep.

In mijn kamertje pakte ik mijn mantel van de haak. Ik luisterde even en stapte toen de zitkamer binnen. Heer Gouden zat in zijn eentje aan de tafel. Hij had zijn blad met het ontbijt al opzij geschoven. Hij leek in het geheel nergens mee bezig. Hij begroette me niet. Ik sprak zonder inleiding.

'Burrich is hier. Hij volgde zijn zoon Vlug, de tweelingbroer van Vlot. Vlug heeft de Wijsheid en vroeg asiel in dienst van de koningin. Burrich weigerde de jongen hier te laten. Hij neemt hem mee naar huis om hem te leren geen gebruik te maken van de Wijsheid. Hij vindt die magie nog steeds een kwaad. Hij geeft haar de schuld van mijn dood. Hij geeft zichzelf ook de schuld – dat hij de Wijsheid niet uit mijn lijf heeft geslagen.'

Na een poosje draaide heer Gouden zijn hoofd loom mijn kant op. 'Interessant roddeltje. Die Burrich, was hij niet ooit stalmeester hier? Ik geloof niet dat ik hem ooit heb ontmoet.'

Even keek ik hem alleen maar aan. Hij beantwoordde mijn staren met een blik waaruit geen greintje belangstelling bleek. 'Ik ga vandaag naar de stad,' kondigde ik botweg aan.

Hij hernam zijn studie van het tafelblad. 'Zoals je wilt, Tom Dassenkop. Ik heb je diensten vandaag niet nodig. Maar wees gereed om morgenmiddag uit rijden te gaan. Vrouwe

Bloei en haar nicht hebben me een valkenjacht aangeboden. Zelf neem ik liever geen vogel mee, moet je weten. Die klauwen verpesten de mouwen van mijn mantels. Maar misschien lukt het me een paar leuke veren aan mijn collectie toe te voegen.'

Mijn hand lag al op de deurgrendel voordat hij helemaal klaar was met zijn hatelijke toneelspel. Ik sloeg de deur achter me dicht en rende met grote stappen de trap af. Ik daagde het lot uit. En mezelf. Als ik Burrich ergens beneden tegenkwam, zou hij me herkennen. Laat de goden zelf maar beslissen of hij de rest van zijn leven moest doorbrengen in schuldbeladen onwetendheid of in kwellende waarheid. Maar ik kwam hem niet tegen in de gangen van de Hertenhorst en ving zelfs geen glimp van hem op bij het passeren van het wachtlokaal. Toen moest ik zuur lachen om mijn eigen stomheid. Natuurlijk hadden ze deze gewaardeerde gast van de koningin naar de Grote Zaal gebracht en trakteerden ze hem daar op een voortreffelijke maaltijd, hem en zijn eigenwijze zoontje. Ik liet mezelf niet verder in verleiding brengen, maar liep meteen door naar de binnenhof en was even later op de weg naar de stad.

Het was een mooie dag, helder en koud. Mijn oren en de bovenkant van mijn wangen tintelden, maar ik hield mezelf warm door er flink de pas in te zetten. In mijn geest werkte ik wel tien scenario's voor een confrontatie tussen mij en Burrich uit. Hij zou me omhelzen. Hij zou me slaan en

vervloeken. Hij zou me niet herkennen. Hij zou flauwvallen wegens de shock. In sommige scenario's heette hij me hartelijk welkom, met tranen van blijdschap, in andere vloekte hij me stijf omdat ik hem al die jaren met schuldbesef opgezadeld had gehouden. Maar in geen van mijn draaiboeken kon ik me voorstellen hoe we over Mollie en Netel zouden praten, of hoe het verder zou moeten. Als Burrich ontdekte dat ik nog leefde, zou hij het dan voor Mollie verborgen kunnen houden? En zou hij dat doen? Soms functioneerde zijn eergevoel op een zo verheven niveau dat in zijn ogen correct was wat voor elke andere man volstrekt ondenkbaar zou zijn.

Ik schrok op uit mijn mijmeringen toen ik merkte dat ik al midden in de stad was. Mannen en vrouwen liepen in een wijde boog om me heen, waarschijnlijk omdat ik vervaarlijke grimassen trok en hardop tegen mezelf praatte. Ik probeerde een vriendelijker gezicht op te zetten, maar de spiertjes leken niet meer goed te weten hoe dat moest. Ook kon ik niet besluiten waar ik nu naar toe wilde. Ik liep langs bij de meubelmaker waar Pé in de leer was. Ik bleef buiten treuzelen tot ik binnen een glimp van hem opving. Hij had gereedschappen in zijn handen. Ik vroeg me af of dit betekende dat hij meer verantwoordelijkheid had gekregen of dat hij ze gewoon voor iemand anders had gehaald. Enfin, in elk geval was hij op de plaats waar hij behoorde te zijn. Vandaag zou ik hem niet lastigvallen.

Daarna liep ik bij Jinna's winkel langs, maar die was gesloten. Een snelle controle van haar schuurtje leerde me dat de pony en de kar ontbraken. Kennelijk had ze vandaag elders iets te doen. Ik wist niet precies of ik me opgelucht dan wel teleurgesteld voelde. Mijn eenzaamheid met haar gezelschap te verdrijven zou niet echt kalmerend zijn geweest, maar als ze thuis was geweest zou ik vermoedelijk voor de verleiding zijn bezweken.

Dus toen nam ik de op een na stomste beslissing die ik had kunnen nemen: ik ging naar Varken aan het Spit. Ik stapte naar binnen en toen ik voor de deuropening stond, met het heldere winterse zonlicht in mijn rug, concludeerde ik dat deze kroeg behoorde tot de plekken die er altijd beter uitzagen bij lamplicht. In daglicht zag je niet alleen de vermoeidheid van de gammele tafels en de schamelheid van het stro op de vloer, maar ook de treurigheid van het publiek dat hier op een mooie wintermiddag zijn toevlucht zocht. Mensen zoals ik dus. Een oude opa en een man met een mank been en slechts één arm zaten aan een tafel bij de haard, met een of ander spelletje tussen hen in. Aan een andere tafel zat een vent met een gehavend gezicht aan zijn bier te lurken en voor zich uit te praten. Ook was er een vrouw. Ze keek op toen ik binnenkwam en trok vragend een wenkbrauw op, maar ik schudde van nee. Ze keek beledigd en staarde toen weer naar het haardvuur. Een jongen met een emmer en een doek was bezig tafels en banken schoon te maken. Toen ik was

gaan zitten veegde hij zijn handen droog aan zijn broek en kwam naar me toe.

'Bier,' zei ik, niet omdat ik er zin in had, maar omdat je in een kroeg nu eenmaal iets moet verteren. Hij knikte ter bevestiging, nam mijn munt aan, bracht me een beker bier en hervatte zijn andere werk. Ik nam een slok en probeerde me te herinneren waarom ik helemaal naar de stad was komen lopen. Waarschijnlijk had ik gewoon behoefte gehad aan beweging. Maar nu zat ik hier stil op een stoel. Stom hoor.

Ik zat nog steeds stil toen Svanja's vader naar binnen stapte. Ik geloof dat hij me niet meteen zag – hij kwam vanuit de winterzon in een schemerige gelagkamer. Toen ik hem zag richtte ik mijn blik meteen op mijn tafelblad, alsof ik mezelf onzichtbaar kon maken door niet naar hem te kijken. Het werkte niet. Ik hoorde zijn zware laarzen over het vochtige stro klossen. Hij trok een stoel naar zich toe en ging tegenover me zitten. Ik gaf hem een behoedzaam knikje. Hij keek me met een doffe blik aan. Zijn ogen waren roodomrand, maar ik had geen idee of dat kwam door huilen, drinken of slaapgebrek. Hij had die morgen zijn donkere haren geborsteld, maar zich niet geschoren. Ik vroeg me af waarom hij niet aan het werk was. De herbergjongen kwam hem een beker bier brengen. Hij nam het geld aan en keerde terug naar zijn emmer. Hartshorn nam een slok van zijn bier, streek over zijn stoppelige wang en zei: 'Wel.'

'Wel,' was ik het minzaam met hem eens. Ik dronk van

mijn bier. Ik begeerde zo hevig ergens anders te zijn dat het een wonder leek dat mijn lichaam bleef zitten waar het zat.

'Jouw jongen.' Hartshorn schoof even op zijn stoel. 'Is hij van plan mijn meisje te trouwen, of wil hij haar alleen ruïneren?' Zijn gezicht bleef kalm bij die woorden, maar ik zag dat er woede en verdriet in hem kolkten – als gassen onder het oppervlak van een ogenschijnlijk kalm moeras. Ik denk dat ik vanaf dat moment vermoedde dat het tot klappen zou komen. Het was een flits van inzicht. De man moest iets doen om een stukje zelfrespect terug te verdienen en ik was de eerste kans die zich voordeed. Het oudje en de gehandicapte man hadden alle belangstelling voor hun spelletje verloren en hielden ons in het oog. Zij snapten even goed als ik wat er ging gebeuren. Zij zouden Hartshorns getuigen zijn.

Er was geen ontkomen aan, maar toch deed ik een poging. Mijn stem klonk kalm en serieus en oprecht. Ik probeerde hem aan te spreken als vader tot vader. 'Pé heeft me gezegd dat hij van Svanja houdt. Er is dus geen sprake van ruïneren, of van misbruik en in de steek laten. Ze zijn beiden nog erg jong. Maar inderdaad, er kan een gevaar van ruïneren ontstaan – zowel voor mijn zoon als jouw dochter.'

Ik maakte een fout door toen even te pauzeren. Als ik was blijven praten, had hij misschien geluisterd en mijn woorden aangehoord. Ik had hem willen vragen wat wij, als ouders,

naar zijn mening moesten doen om de passie van de kinderen een beetje in toom te houden tot hun toekomst wat vastere bodem had gekregen. Als ik niet zo ernstig bezig was geweest dat vraagstuk te overdenken, had ik misschien opgemerkt hoe ernstig hij zat te loeren op een kans om me te grazen te nemen.

Hij sprong opeens overeind. Hij had zijn beker in zijn hand en er brandde wanhopige woede in zijn ogen. 'Je zoon neukt haar! Mijn kleine meisje, mijn Svanja! En jij denkt dat dat haar niet ruïneert?'

Ik was nog bezig op te staan toen zijn beker me in mijn gezicht raakte. Een foute inschatting, observeerde ik in mijn achterhoofd. Ik had verwacht dat hij me ermee op mijn hoofd zou slaan en meende dat ik buiten zijn reikwijdte was, maar toen hij ermee smeet kon ik me niet snel genoeg terugtrekken. Hij raakte mijn jukbeen – ik hoorde iets kraken – en een spinnenweb van withete pijn verspreidde zich daaromheen.

Scherpe pijn doet sommigen terugdeinzen en verlamt anderen. Mijn ervaring in Regaals kerkers had mij een andere reflex ingeprent: val nu meteen aan, voordat het erger wordt, voordat je aanvaller je overmeestert en op zijn gemak verder kan martelen. Ik had me over de tafel heen al op hem gestort nog voordat zijn beker op de vloer kletterde. De pijn in mijn gezicht bereikte zijn hoogtepunt toen ik hem met mijn vuist vol op zijn mond raakte. Ik voelde zijn tanden tegen mijn

vingerknokkels aan, en tegelijk knalde mijn linkervuist tegen zijn borstbeen, iets hoger dan mijn doelwit was geweest.

Jinna's waarschuwing was terecht geweest. Hij ging niet neer, maar balde zijn woede samen tegen mij. Ik steunde met een knie op het tafelblad en trok mijn andere been onder me. Zo kon ik me afduwen. Terwijl mijn gewicht hem tegen de grond wierp gingen mijn handen naar zijn keel. De bank die tegen de achterkant van zijn knieën drukte hielp me hem neer te krijgen, maar botste pijnlijk tegen mijn schenen toen ik op Hartshorn terechtkwam.

Hij was sterker dan hij eruitzag en vocht zonder reserve, zonder zijn lichaam te ontzien. Hij wilde mij alleen maar pijn doen, ongeacht wat hemzelf overkwam. Zo rolden we worstelend over de vloer. Ik hoorde zijn vingerknokkels kraken toen zijn vuist mijn schedel raakte. Ik had zijn keel niet goed in mijn greep en de stoelen en banken in de herberg hinderden ons in de strijd. Op een gegeven moment lag hij op me, maar we lagen toen onder een tafel en door hem naar boven te stoten sloeg ik hem met zijn hoofd tegen het tafelblad aan. Dat verdoofde hem een moment, zodat ik onder de tafel uit kon kruipen en overeind kon komen. Hartshorn grauwde naar mij en leek nog even woest als in het begin.

Tijdens zulke gevechten gebeurt er altijd van alles tegelijk. Terwijl ik me voorbereidde om mijn tegenstander een trap te geven als hij onder de tafel uit kwam, brulde de waard dat hij de wacht had geroepen en dat we buiten maar verder moesten

vechten, terwijl de oude baas bij de haard met een krakerige stem schreeuwde: 'Pas op, Rory, hij gaat je schoppen! Pas op!' Maar de stem die mijn concentratie verbrak was die van Pé. 'Tom!' riep hij. 'Doe Svanja's vader geen kwaad!'

Rory Hartshorn leek geen gemoedsbezwaren te hebben om Pé's vader te beschadigen. Terwijl hij onder de tafel uit kroop gaf hij me een harde trap tegen mijn enkel. Ik verloor mijn evenwicht en viel boven op hem. Ik greep naar zijn keel, maar hij stak zijn kin omhoog en probeerde zich los te rukken uit mijn greep, terwijl zijn vuisten tegen mijn ribben bonkten.

'Stadswacht!' Het was een basstem die deze waarschuwing brulde. En meteen daarna werden we van de vloer gehesen door twee potige wachters. Ze droegen ons zonder plichtplegingen naar de deur, zonder de moeite te nemen ons van elkaar te halen, en kieperden ons buiten op de besneeuwde straat. Daar kwam een kringetje mannen om ons heen staan, terwijl ik nog steeds mijn best deed om Rory's keel in een wurggreep te krijgen. Hij trok aan mijn haren, dwong mijn hoofd naar achteren en klauwde toen naar mijn ogen.

'Schop ze uit elkaar!' brulde de sergeant, en toen leek het me opeens onzin om nog door te gaan. Ik trok mijn handen terug en liet me van Rory's lichaam rollen, waarna ik mijn hoofd losrukte ten koste van een plukje haren in zijn hand. Iemand pakte me bij een arm en trok me overeind. Wie het

ook was, hij draaide mijn polsen effectief achter mijn rug en hield ze daar stevig in zijn greep. Ik beet op mijn tanden en moest me hevig inspannen om me niet te verzetten. Terwijl ik daar hijgend en braaf stond te wachten, voelde ik zijn greep enigszins verslappen.

Rory Hartshorn was echter nog niet meteen in staat tot helder nadenken. Hij worstelde met de wachter die hem overeind trok en kreeg daarom diverse klappen van de wapenstok. Toen hij eindelijk ophield met zijn verzet zat hij op zijn knieën. Bloed uit zijn mond droop over zijn kin. Hij wierp me een dodelijke blik toe.

'De straf voor handgemeen binnen een herberg is zes zilverstukken. Per persoon. Betaal het nu en ga vreedzaam uit elkaar, of ga mee naar de gevangenis en betaal het dubbele om daar weer uit te komen. Waard? Is er binnen nog schade?'

Ik hoorde het antwoord niet, want Pé siste opeens bij mijn oor: 'Tom Dassenkop, hoe kún je!'

Ik draaide mijn hoofd en keek mijn jongen aan. Hij deinsde achteruit toen hij mijn gezicht zag. Dat verraste me niet. Zelfs op die koude winterdag brandden mijn wangen van het vuur. Ik kon de hitte zelf voelen. 'Hij begon ermee.' Ik bedoelde het als een uitleg, maar het klonk als het mokkende excuus van een jongen.

De wachter die me vasthield gaf een rukje aan mijn polsen. 'Hé, let op! De kapitein vroeg of je zes zilverstukken hebt. Is dat zo?'

‘Ja. Laat een hand los, dan pak ik mijn beurs.’ Ik begreep dat de herbergier geen schade had geclaimd. Misschien was dat een voordeel dat vaste klanten hier genoten.

De wachter liet allebei mijn polsen los. ‘Nu geen domme dingen meer!’

‘Ik heb mijn stommiteit van de dag al achter de rug,’ gromde ik. Hij beloonde het met ingehouden gegrinnik. Mijn handen begonnen op te zwellen en het deed pijn om de veters van mijn beurs open te binden en de munten voor hem uit te tellen. Tjonge, dit was nog eens een goede besteding van de weldadigheid van mijn koningin! De wachter nam het geld aan en bracht het naar de kapitein, die het natelde en toen in een officiële leren tas aan zijn riem stopte.

Rory Hartshorn, die aan beide zijden door een wachter werd vastgehouden, knikte somber van nee. ‘Ik heb het niet,’ zei hij zwakjes.

Een van de wachters maakte een minachtend geluid. ‘Geen wonder, zoals jij de laatste dagen gezopen hebt! Het verbaast me dat je vandaag nog geld had voor een biertje.’

‘Dan naar het gevang,’ beval de sergeant onbewogen.

‘Ik heb het,’ zei Pé opeens. Ik was bijna vergeten dat hij er was, maar hij trok de sergeant aan zijn mouw.

‘Hebt wat?’ vroeg de sergeant verbaasd.

‘Zijn boete. Ik zal Hartshorns boete voor hem betalen. Sluit hem alstublieft niet op.’

'Wil je geld niet! Wil helemaal niks van hem!' Rory Hartshorn zakte half in elkaar tussen de twee wachters die hem vasthielden. Nu zijn woede was weggeëbd, nam zijn pijn het over. En opeens – het was afschuwelijk – begon hij te huilen. 'Heeft mijn dochter geruïneerd! Mijn hele familie! Ik wil zijn smerige geld niet aannemen!'

Pé werd bleek. De sergeant bekeek hem van top tot teen, zeer koel. Pé's stem haperde toen hij vervolgde: 'Sluit hem alstublieft niet op! Het is zo al erg genoeg.' De beurs die hij te voorschijn haalde en opende droeg duidelijk het teken van zijn meester, Gindast. Pé haalde er munten uit en bood ze de sergeant aan. 'Alstublieft,' herhaalde hij.

De sergeant draaide zich abrupt van hem af. 'Breng Hartshorn naar huis. Boete opgeschort.' Hij draaide zich ijskoud van mijn jongen weg, en die reageerde of hij geslagen was. Zijn gezicht was vuurrood van schaamte. De twee wachters die Hartshorn vasthielden trokken hem mee, maar het was nu duidelijk dat ze hem veeleer hielpen met lopen dan dat ze hem in bedwang moesten houden. De rest van de patrouille ging weer op ronde.

Opeens waren Pé en ik de enigen die daar in de kou nog buiten stonden. Ik knipperde met mijn ogen. Mijn eigen collectie wonden begon zich nu ook te laten gelden. De ergste was die op mijn jukbeen, waar de beker me had geraakt. Mijn oog aan die kant had een wat wazig gezichtsvermogen. Ik voelde een moment een soort

zelfzuchtige blijdschap: gelukkig had ik Pé bij me om me te helpen. Maar toen hij zich omdraaide om me aan te kijken scheen hij me helemaal niet te zien staan.

'Het is nu allemaal naar de knoppen,' zei hij moedeloos. 'Dit kan ik nooit meer goedmaken. Nooit meer.' Hij draaide zijn hoofd naar Hartshorn, die in de verte werd afgevoerd. Toen richtte hij zijn blik weer op mij. 'Waarom toch, Tom?' vroeg hij met gebroken stem. 'Waarom doe je me dit aan? Ik ben naar Gindast gegaan en woon nu bij hem, zoals je me had gezegd. Alles begon op orde te komen. En nu heb je het helemaal bedorven.' Hij staarde naar de man in de verte. 'Ik kan nu nooit meer vrede sluiten met Svanja's familie.'

'Hartshorn is begonnen met vechten,' zei ik. Stom. Het klonk mokkend.

'Had je niet kunnen weglopen?' vroeg hij hooghartig. 'Je hebt me altijd gezegd dat dat de beste keuze was bij een gevecht. Weglopen, als dat kan.'

'Hij gaf me de gelegenheid niet,' zei ik. Mijn kwaadheid zwol nu sneller op dan mijn gezicht. Ik liep naar de rand van de straat en schepte een handvol niet al te vuile sneeuw van een dakrand. Ik depte mijn gezicht. 'Ik snap echt niet hoe je mij de schuld kunt geven van dit alles,' vervolgde ik gemelijk. 'Jij bent degene die dit alles in gang heeft gezet. Jij moest zo nodig meteen met haar naar bed.'

Even keek hij alsof ik hem had geslagen, maar nog voordat

ik spijt kon krijgen van mijn woorden veranderde zijn houding in kwaadheid. ‘Je praat alsof ik een keuze heb gehad,’ zei hij kil. ‘Maar dat kon ik natuurlijk wel verwachten van een man die zelf in zijn leven geen echte liefde heeft gekend. Jij denkt dat alle vrouwen zijn zoals Spreeuw. Dat zijn ze niet. Svanja is mijn ware liefde, voor eeuwig, en ware liefde mag je niet laten wachten. Jij en haar vader en moeder zouden het completeren van onze liefde graag hebben opgeschort, alsof de dag van morgen voor iemand van ons een zekerheid is. Maar wij willen dat niet. De liefde eist van ons dat we alles met beide handen aangrijpen, vandaag al.’

Zijn woorden deden mijn woede oplaaien. Ze waren vast niet van hemzelf, maar opgepikt van een of andere minstreel in een kroeg. ‘Als jij denkt dat ik nooit liefde heb gekend, dan weet jij helemaal niets over mij,’ repliceerde ik. ‘En wat jou en Svanja betreft, zij is het eerste en enige meisje waar je ooit meer dan “hallo” tegen hebt gezegd, en je duikt in haar bed en noemt het ware liefde. Liefde is meer dan met elkaar naar bed gaan, jongen. Als liefde niet in de eerste plaats kan komen en daarna geduld kan hebben, en als liefde niet kan wachten, en geen uitstel en scheiding kan verdragen, dan is het geen liefde. Liefde heeft geen bed nodig om het ware liefde te maken. Liefde heeft zelfs geen dagelijkse omgang nodig. Ik weet dit omdat ik liefde heb gekend, veel soorten liefde, waaronder mijn gevoelens voor jou.’

‘Tom!’ riep hij verwijtend. Hij keek over zijn schouder naar een passerend paar.

‘Ben je bang dat iemand verkeerd kan opvatten wat ik zeg?’ vroeg ik smalend. Bij het horen van de woede in mijn stem nam de man de vrouw bij de arm en trok haar snel bij ons vandaan. Ik moet er als een waanzinnige hebben uitgezien. Het kon me niets schelen. ‘Ik ben bang dat je er nooit iets van hebt begrepen. Je kwam naar Hertenhorst en vergat hier meteen alles wat ik je ooit heb proberen bij te brengen. Ik weet niet eens meer hoe ik tegen je moet praten.’ Ik liep naar de dakrand om een nieuwe handvol sneeuw op te scheppen. Ik keek om naar Pé, maar die stond als een standbeeld naar de verte te turen. Op dat moment gaf mijn hart hem op. Ik was hem kwijt. Hij volgde zijn eigen pad en er was niets meer dat ik nog zou kunnen doen. Dit geruzie was even zinloos als alle woorden die Burrich en Patience destijds aan mij hadden verspild. Hij zou zijn gang gaan, zijn eigen fouten maken en misschien, tegen de tijd dat hij mijn leeftijd had, een paar lessen uit die fouten trekken. Had ik het zelf niet ook zo gedaan?

‘Ik zal je leerlingschap tot het einde blijven betalen,’ zei ik zacht. De woorden waren evenzeer voor mezelf bedoeld als voor hem. Ik maakte mezelf duidelijk dat het hier zou eindigen. Dat het eigenlijk al was geëindigd, als ik me aan mijn woorden hield.

Ik draaide me om en begon aan de lange wandeling terug

naar de burcht. Het inademen van de koude lucht deed pijn aan mijn ribben. Weinig aan te doen. Mijn handen begonnen nu ook op te zwellen. De pijn aan mijn vingerknokkels kwam me op een ziekmakende manier bekend voor. Half versuft vroeg ik me af wanneer ik ooit oud en wijs genoeg zou zijn geworden om me buiten fysieke gevechten te houden. En ik verwonderde me over een rare leegte in mijn borst – de plek in mijn leven die nog maar enkele momenten geleden door Pé gevuld was geweest. Het voelde aan als een dodelijke verwonding.

Toen ik rennende voetstappen achter me hoorde draaide ik me om, klaar om me te verweren tegen een nieuwe aanval. Pé kwam abrupt tot stilstand bij het zien van mijn krijgshaftige gezichtsuitdrukking. Even stonden we elkaar daar alleen maar aan te kijken – een bevroren tableau vivant. Toen stak hij zijn hand uit en pakte mijn mouw vast. 'Tom, ik vind dit vreselijk. Ik doe erg mijn best, maar ik doe en zeg steeds de verkeerde dingen. Svanja's ouders zijn aan een stuk door kwaad op haar, maar toen ze tegen mij daarover klaagde en ik zei dat ik misschien met ze moest gaan praten, en beloven dat we het kalmer aan zouden doen, werd ze kwaad op mij. En ze is ook kwaad dat ik bij meester Gindast woon en de meeste avonden thuis moet blijven. Maar ik ben naar Gindast gegaan, op eigen houtje, en heb gevraagd of ik bij hem mocht wonen. Hij heeft me flink laten boeten, maar ik heb het geslikt en mijn hoofd gebogen gehouden, en nu woon ik daar en doe het op zijn

manier, zoals je me had aangeraden. Ik heb de pest aan het vroege opstaan, en het uittellen van het aantal kaarsen dat we mogen opbranden, en het feit dat we de meeste avonden niet naar buiten mogen. Maar ik accepteer het allemaal. En vandaag voor het eerst heeft hij me op een boodschap gestuurd. Ik moet ergens in het Smedenstraatje een hoeveelheid koperbeslag halen. Dus nu kom ik te laat terug en moet ik met gebogen hoofd aanhoren dat hij me uitscheldt. Maar ik kan jou niet laten weglopen met het idee dat ik alles vergeten ben wat jij me hebt geleerd. Dat is niet zo. Maar ik moet hier mijn eigen weg in het leven zien te vinden en sommige dingen die jij me hebt geleerd schijnen niet te passen bij wat alle anderen hier denken. Sommige dingen die je me hebt geleerd schijnen hier niet te werken. Maar ik doe mijn best, Tom. Ik doe mijn best.'

De woorden kwamen als een stortvloed uit zijn mond. Toen ze waren weggestroomd en er een stilte dreigde, legde ik een arm om zijn schouders en trok hem naar me toe, ondanks de pijn in mijn ribben. 'Haast je nu maar naar je boodschap,' zei ik vlak bij zijn oor. Ik probeerde aanvullende woorden te bedenken, maar kon er geen vinden. Ik kon hem niet zeggen dat alles in orde zou komen, want daar was ik niet zeker van. Ik kon ook niet zeggen dat ik op zijn oordeel vertrouwde, want dat deed ik niet. Toen vond Pé de woorden voor ons beiden.

'Ik hou van je, Tom. Ik blijf mijn best doen.'

Ik zuchtte van opluchting. 'Ik ook. Ik hou van je, en ik zal mijn best blijven doen. Schiet nu maar op. Je hebt lange benen en kunt hard rennen. Misschien kom je toch nog een beetje op tijd terug.'

Hij glimlachte flauwtjes, draaide zich om en rende weg in de richting van het Smedenstraatje. Ik benijdde hem om de soepele bewegingen van zijn lichaam.

Zelf liep ik verder naar de burcht. Halverwege de opgaande weg kwam ik Burrich tegen. Vlug zat achter hem op het paard, met zijn handen om het middel van zijn vader. Burrichs lamme been stak in een rare hoek naar buiten. Hij had er een speciale stijgbeugel voor laten maken. Heel even staarde ik hem aan. Vlug gaapte mij aan, maar ongetwijfeld was mijn blauw aanlopende gezicht zeer bezienswaardig. Ik zette mijn Wijsheid op een heel klein pitje, boog mijn hoofd en passeerde het tweetal zonder nog op te kijken. Ik verlangde er vurig naar om nog eenmaal om te kijken, maar ik beheerste me. Ik was echt als de dood zo bang dat Burrich juist op dat moment naar mij zou omkijken.

De rest van de wandeling terug was koud en vermoeiend. In de burcht ging ik naar de stoombaden. De wachters daar – de gaande en de komende – lieten me met rust. Ik had gehoopt dat de dampen sommige van mijn pijnen zouden verlichten, maar dat was niet zo. De lange klim naar onze kamers deed me pijn en ik wist dat ik, als ik ging zitten, van top tot teen zou verstijven. Ik verlangde alleen nog naar mijn

bed. Deze hele dag was een ellendige mislukking geweest, vond ik. Het was zelfs nog maar de vraag of mijn inspanningen met Plicht en Bolle enige vrucht zouden opleveren.

Toen ik de deur van ons appartement naderde ging deze open. De tuinvrouw, Garetha, kwam naar buiten. Ze had een mandje met droogbloemen in de hand. Toen ik haar verrast aankeek ontmoette haar blik de mijne. Ze bloosde zo vuurrood dat bijna geen van haar sproeten nog te zien was. Toen wendde ze haar blik van me af en haastte zich weg door de gang, maar ik had nog juist tijd gehad om haar halssnoer te zien – een enkel amuletje aan een dunne leren veter. Het uitgesneden roosje was wit geverfd en het steeltje zwart. Ik herkende het werk van de nar altijd meteen wanneer ik het zag. Had hij mijn onbezonnen en bespottelijke advies opgevolgd? Mijn hart sloeg een slag over. Ik moest er niet aan denken! Ik klopte voorzichtig aan en noemde mijn naam voordat ik naar binnen ging. Toen ik de deur achter me had gesloten en om me heen keek, zag ik een volmaakt ontspannen heer Gouden behaaglijk weggezakt in de fauteuil voor de haard zitten. Heel even verwijdden zijn amberkleurige ogen zich bij het zien van mijn blauwe plekken, maar meteen had hij zich weer onder controle.

'Ik dacht dat je een dagje vrij wilde nemen, Tom Dassenkop,' zei hij op joviale toon.

‘Heb ik gedaan,’ zei ik. Meer was ik eigenlijk niet van plan om te zeggen, maar het leek alsof ik daar vastgenageld stond. Ik staarde hem aan en zag hoe hij me aankeek, zo door en door beheerst. ‘Ik had vandaag een gesprek met Pé. Ik heb hem gezegd dat houden van iemand en naar bed gaan met iemand twee verschillende dingen zijn.’

Heer Gouden knipperde langzaam met zijn ogen. ‘En hij geloofde je?’ vroeg hij toen.

Ik zuchtte. ‘Ik denk niet dat hij me helemaal begreep. Maar te zijner tijd zal hij het snappen, verwacht ik.’

‘Veel dingen vergen tijd,’ merkte hij op. Hij richtte zijn blik weer op het haardvuur, en mijn hoop – die een moment eerder hoog was opgelaaid – zakte weer weg. Ik knikte als teken van zwijgende instemming met zijn woorden en trok me terug in mijn kamertje. Ik kleedde me uit en ging op mijn smalle bed liggen. Ik deed mijn ogen dicht.

De dag had meer van me geëist dan ik me had gerealiseerd. Ik viel in slaap en sliep niet alleen de rest van die middag, maar tot ver in de nacht. Het was een diepe, droomloze slaap, tot ik me in het holst van de nacht opeens in die zweverige positie bleek te bevinden die tussen waken en slapen ligt. Ik vroeg me af wat me had gewekt, maar begreep het al spoedig: buiten mijn Vermogenswanden stond Netel te huilen. Ze viel die wanden niet meer aan en benaderde me ook niet meer met woede. Ze stond er gewoon buiten. En

huilde. Onophoudelijk.

Ik bracht mijn handen naar mijn hoofd en bedekte mijn ogen. Alsof ik haar zo van me vandaan kon houden! Toen zuchtte ik diep en liet mijn wanden zakken. In een enkele stap waren mijn gedachten bij de hare. Ik omvatte haar troostend en zei: Je maakt je nodeloos zorgen, liefje. Je vader en je broertje zijn onderweg naar huis. Ze zijn in veiligheid. Echt waar, geloof me. Wel, stop met je gepieker en ga lekker rusten.

Maar... hoe kun je dit weten?

Omdat ik het weet. En ik gaf haar mijn absolute zekerheid en een glimpje van Burrich en Vlug, samen te paard.

Even vervaagde ze tot een vormloze entiteit, zo groot was haar opluchting. Ik begon me terug te trekken, maar opeens klampte ze zich aan me vast.

Het is hier zo afschuwelijk geweest! Eerst was Vlug verdwenen en we dachten dat hem iets ergs was overkomen. Toen vertelde de smid in het dorp papa dat Vlug had gevraagd welke weg hij moest nemen om naar de Hertenhorst te gaan. Papa was woedend en is meteen kwaad weggereden en mama heeft sindsdien alleen maar gehuild of getierd. Ze zegt dat de Hertenhorst voor Vlug juist de allergevaarlijkste plaats ter wereld is. Maar ze wil niet zeggen waarom. Het maakt me bang als ze zo is. Soms kijkt ze me aan en lijkt het wel alsof haar ogen me niet zien. En dan schreeuwt ze dat ik iets nuttigs moet gaan doen, of ze begint te huilen en kan er

niet mee ophouden. Ik snap er niets van. We hebben hier in huis als muizen bij elkaar gezeten. Vlot heeft het gevoel dat zijn ene helft verdwenen is, en dat het allemaal zijn schuld is.

Ik onderbrak haar klaterende woordenstroom. Luister naar mij. Het komt allemaal goed.

Ik geloof je. Maar hoe kan ik mama overtuigen?

Ik dacht even na. Moest ze Mollie zeggen dat ze een droom had gehad? Nee. Dat gaat niet. Ik ben bang dat ze het moeten doorstaan. Maar wees zelf sterk, nu je weet dat alles in orde zal komen. Help je moeder, zorg voor je broertjes. Je kent je vader. Hij zal zo snel terugkeren als zijn paard hem maar wil dragen.

Je kent mijn vader?

Wat een vraag! Nou en of! En toen wist ik dat ik te ver was gegaan, dat ik haar kennis had gegeven die voor ons beiden gevaarlijk was. Dus ik suggereerde haar via mijn Vermogen – een zachtzinniger trillen dan dat van een espenblaadje in een lentebries – dat ze nu moest gaan slapen, lekker diep slapen, om morgenvroeg verkwikt wakker te worden. Haar greep op mij verzwakte meteen en ik trok me terug en verdween achter de veiligheid van mijn afweerwanden. Ik opende mijn ogen in de duisternis van mijn eigen kamer. Ik haalde diep adem, rolde me op mijn zij en kroop dieper onder de dekens. Ik had honger, maar de ochtend en het ontbijt zouden niet meer lang op zich laten wachten.

Er drong een vage gedachte binnen, omwolkt door muziek. Het Vermogengebruik was een beetje aarzelend, niet

wegens een gebrek aan kunde, maar uit een soort koudwatervrees om mijn geest aan te raken. Je hebt er eindelijk voor gezorgd dat ze ophield met huilen. Nu kan Bolle ook slapen.

De aanraking maakte zich meteen weer los van mijn geest, maar had ervoor gezorgd dat ik daarna rusteloos naar het plafond lag te staren. Juist toen ik mijn geest weer tot kalmte had gebracht en mezelf ervan trachtte te overtuigen dat Bolle's gebruik van het Vermogen moest worden gezien als een stap vooruit, niet als een invasie, raakte een andere geest de mijne. Deze keer was het een verre en immense geest, die tevens onmogelijk vreemd en anders was. Er was niets menselijks te bespeuren in de manier waarop haar gedachten zich vormden, al proefde ik een bittere geamuseerdheid. 'NU LEER JE MISSCHIEN OM VOORTAAN MINDER LUIDRUCHTIG TE DROMEN. HIJ IS NIET DE ENIGE DIE ER LAST VAN HEEFT. NOCH IS HIJ DE ENIGE AAN WIE JIJ JE ONTHULT, MANNETJE. WAT BEN JE? WAT IS JOUW BETEKENIS VOOR MIJ?'

Toen verlieten haar gedachten me weer – ongeveer zoals een terugrollende golf een drenkeling op het strand achterlaat. Ik draaide me naar de rand van mijn bed en kokhalsde mijn keel helemaal droog, ernstiger ontdaan door dit buitenissige geestelijke contact dan door alle klappen van Rory bij elkaar. De vreemde, onwereldse geest die zich tegen de mijne aan had gedrukt, had mijn brein braakneigingen bezorgd. Het was alsof ik had geprobeerd olie in te ademen

of vlammen te slikken. Ik lag te hijgen in het donker en ik voelde het zweet over mijn voorhoofd en mijn rug stromen, en ik vroeg me af wie of wat mijn grillige, ongerichte Vermogen nu in hemelsnaam had gewekt.

15

Explosies

'... en luisterde een gesprek af tussen Erikska en de kapitein. Hij klaagde dat de wind het schip teisterde alsof El zelf bezwaar maakte tegen hun thuiskomst. Erikska lachte hem uit en hield hem voor de gek voor zijn geloof in "dat soort oude goden. Ze zijn zwak geworden van lijf en geest. Het is de Bleke Vrouw die tegenwoordig de winden bestiert, en omdat zij vertoornd is op de narkieza laat ze jullie allen daarvoor boeten." Na die woorden keerde de kapitein zich van haar af. Zijn gezicht stond kwaad – maar het was de kwaadheid die een Buiteneilander toont wanneer hij geen angst wil tonen.'

Anoniem rapport aan Chade Valster over de thuisreis van de narkieza

De slaap was weg. Tenslotte stond ik maar op. Ik waste me en ging naar mijn toren. Het was daar koud, en ook donker, op wat smeulend houtskool in de haard na. Ik stak er kaarsen mee aan en stookte toen het vuur op. Ik maakte een doek nat

en drukte deze tegen mijn voorhoofd. Toen keek ik een poos gewoon maar wat naar het vuur. In een zinloze poging om mezelf te bevrijden van alle vragen die me bedrukten liep ik daarna naar de tafel en verdiepte me in de recente teksten die Chade daar gewoontegetrouw ter kennisneming had neergelegd. Deze keer waren het drakenlegenden van de Buiteneilanden, plus twee gloednieuwe rolletjes perkament, waarvan de zwarte inkt op het bleke crème als het ware nog nat was. Hij had ze natuurlijk doelbewust voor me klaargelegd. Het ene ging over een zilver-blauwe draak die boven de haven van Beijerstad was gezien tijdens de beslissende slag tussen de locale vaarders en de vloot van Kwarts. Het andere leek op een oefentekst voor het alfabet, met onregelmatig geplaatste en licht misvormde letters. Lang geleden had Chade me echter diverse codes geleerd om een tekst in geheimschrift om te zetten, en het kostte me weinig moeite om deze tekst te ontcijferen. Zo weinig zelfs dat ik me afvroeg of Chade zijn greep op onze beveiliging kwijt was geraakt. Of was de kwaliteit van zijn spionnen tot een bedenkelijk peil gezakt? Want dat bleek deze tekst te zijn: een eerste rapport van de spion die hij had meegestuurd op de thuisreis naar de Buiteneilanden. Het was vooral een opsomming van roddels, geruchten en afgeluisterde gesprekken van de narkieza. Ik trof er weinig bruikbaars in aan, hoewel een verwijzing naar de Bleke Vrouw me

verontrustte. Het was alsof een dreigende schaduw uit mijn vorige leven me had ingehaald en nu naar me reikte – niet met onvoelbare vingers, maar met klauwen.

Ik was thee aan het zetten toen Chade arriveerde. Hij duwde het boekenrek open en wankelde naar binnen. Zijn wangen en neus waren rood en even dacht ik gechoqueerd dat de oude man dronken was. Hij greep zich aan de tafelrand vast, liet zich toen in mijn stoel zakken en vroeg smekend: 'Fitz?'

'Wat is er gebeurd?' vroeg ik terwijl ik naar hem toe liep.

Hij staarde me aan en zei veel te luid: 'Ik kan je niet verstaan.'

'Wat is er met u gebeurd?' vroeg ik opnieuw, nu luider.

Ik geloof dat hij me nog steeds niet verstond, maar hij legde het uit. 'Het ontplofte. Ik was aan het werk met dat mengsel dat ik je destijds in je hut heb laten zien. Deze keer werkte het wel. Maar al te goed. Het knalde uit elkaar!' Hij stak zijn handen omhoog en betastte zijn wangen en voorhoofd. Zijn gezicht stond wanhopig. Ik begreep meteen waar hij bang voor was. Ik haalde een spiegeltje. Hij bekeek zichzelf, terwijl ik een kom met water vulde en een doekje pakte, dat ik voor hem nat maakte. Hij drukte het een poos tegen zijn gezicht en toen hij het wegnam was de verhitte gloed van zijn wangen en voorhoofd verdwenen – maar ook het grootste deel van zijn wenkbrauwen.

‘Zo te zien bent u door een steekvlam getroffen. Een deel van uw haar is verschroeid.’

‘Wat?’

Ik gebaarde dat hij niet zo moest schreeuwen.

‘Ik kan je niet horen,’ herhaalde hij op klaaglijke toon. ‘Mijn oren tuiten alsof mijn stiefvader me heeft afgerammeld. Goden, wat haatte ik die man!’

Dat hij die man noemde bewees al hoe ontredderd hij was. Chade had me nooit veel verteld over zijn jeugd. Nu voelde hij aan zijn oren als om vast te stellen of ze er nog waren, waarna hij er herhaaldelijk met een vinger in begon te pulken. ‘Ik kan je niet horen,’ zei hij nog eens, ‘maar mijn gezicht ziet er niet al te slecht uit, geloof ik. Daar komen geen littekens van, denk je ook niet?’

Ik schudde mijn hoofd. ‘Die wenkbrauwen groeien weer aan. Dit hier’ – ik tikte zachtjes tegen zijn wang – ‘lijkt me niet erger dan verbranding door de zon of verschraling door de wind. Het gaat over. En de doofheid zal ook wel over gaan.’ Ik had geen grond om dat laatste te zeggen, behalve dat ik het vurig hoopte.

‘Ik kan je niet verstaan,’ klaagde hij angstig.

Ik klopte hem geruststellend op zijn schouder en zette mijn theekop voor hem. Toen raakte ik mijn mond aan om zijn aandacht te vragen voor mijn lippen. ‘Is uw leerling in orde?’ vroeg ik. Ik wist heel goed dat hij zulke experimenten niet in zijn eentje uitvoerde, laat staan op dit uur.

Hij zag de bewegingen van mijn mond en na een poosje leek het tot hem door te dringen wat ik had gevraagd, want hij zei: 'Maak je daarover maar niet druk. Ik heb voor haar gezorgd.' En bij het zien van mijn geschokte gezicht toen ik dat vrouwelijke voornaamwoord hoorde riep hij kwaad: 'Bemoei je met je eigen zaken, Fitz!'

Zijn ergernis was meer op hemzelf gericht dan op mij, en als ik niet zo bezorgd om hem was geweest zou ik hardop hebben gelachen. Haar. Zo, ik was dus vervangen door een meisje. Ik zette alle speculaties voorlopig van me af en deed mijn best om Chade te helpen. Na een poosje stelde ik vast dat hij me kon verstaan, zij het nog niet goed. Ik durfde toen te hopen dat zijn gehoor zich helemaal zou herstellen en probeerde dat aan hem duidelijk te maken. Hij knikte en wuifde luchtig met zijn hand, maar ik zag aan zijn ogen dat hij nog vreselijk in zijn piepzak zat. Als hij doof bleef, zou het buitengewoon lastig worden om raadsheer van de koningin te zijn.

Hij deed echter dapper zijn best om dat vooruitzicht te negeren en vroeg me met luide stem of ik de rollen op de tafel had gelezen en wilde toen weten wat ik in hemelsnaam met mijn gezicht had uitgehaald. Om te verhinderen dat hij nog meer vragen uitschreeuwde, gaf ik hem een stuk papier en schreef ik mijn korte antwoorden op. Ik deed mijn blauwe plekken af als het resultaat van een ongelukkige

betrokkenheid bij een gewone kroegruzie. Hij had het te druk met zijn eigen probleem om die versie in twijfel te trekken. 'Heb je met Burrich gesproken?' schreef hij toen op het papier.

'Het leek me beter van niet,' schreef ik eronder.

Hij tuitte zijn lippen en zuchtte, maar zei niets, al voelde ik dat hij heel veel had willen zeggen. Hij zou het tot later bewaren, wanneer we weer normaal konden converseren. Daarna namen we samen het verslag van de spion door en wezen elkaar op interessante passages, al waren we beiden van mening dat er niets in stond dat van onmiddellijk belang was. Chade schreef dat hij spoedig hoopte te vernemen van een spion die hij naar het eiland Aslevjal had gestuurd om na te gaan of de legende een kern van waarheid bezat.

Ik wilde met hem praten over mijn vooruitgang met Bolle en Plicht, maar besloot het uit te stellen, niet alleen wegens zijn slechte gehoor, maar ook omdat ik eerst zeker wilde weten of er wel vooruitgang wás geboekt. Ik had al besloten dat ik morgen met Bolle verder zou gaan.

Toen besefte ik opeens dat het eigenlijk al morgen was. Chade kreeg dat ook door, want hij schreef dat hij nu naar bed ging en tegen de bediende die hem kwam wekken zou zeggen dat hij maagpijn had.

Een dergelijke luxe kon ik me niet permitteren. Ik keerde even terug naar mijn kamertje om me te verkleden en klom

toen het hele eind naar de kamer in de Vermogenstoren om er op mijn twee leerlingen te wachten. Ik denk dat ik meer tegen de lessen van die dag opzag dan een van hen beiden, want mijn hoofd bonkte nog steeds. Ik moest me verbijten toen ik het haardvuur ontstak en een paar kaarsen op tafel zette. Soms kon ik me niet eens meer herinneren wanneer ik voor het laatst vrij was geweest van Vermogenspijn. Ik overwoog of ik naar mijn kamertje zou terugkeren om wat elfenbast te halen, maar ik zette de gedachte resoluut van me af. Niet omdat ik bang was dat het mijn Vermogen nadelig zou beïnvloeden, maar omdat ik het verdovende middel nog steeds pijnlijk associeerde met mijn stomme ruzie met de nar. Nee. Niet nog eens!

Ik hoorde Plichts voetstappen en daarna was er geen tijd meer voor zulk gepieker. Hij deed de deur stevig achter zich dicht en kwam naar de tafel gelopen. Ik zuchtte in stilte. Aan zijn houding was duidelijk te zien dat hij me niet ten volle had vergeven. De eerste woorden die uit zijn mond kwamen luidden: 'Ik wil het Vermogen niet leren met een halve gare als mijn partner. Er moet iemand anders zijn.' Toen staarde hij me aan. 'Wat is er met jou gebeurd?'

'Ik raakte betrokken bij een ruzie.' Ik zei het kortaf, om duidelijk te maken dat ik er niet meer over zou zeggen. 'En wat je samenwerking met Bolle betreft, ik ken geen andere kandidaten die geschikt zijn. Hij is onze enige keuze.'

‘Nee, dat kan niet. Ben je systematisch op zoek geweest naar andere gegadigden?’

‘Nee.’

Voordat ik verder iets kon zeggen pakte hij het figuurtje op van de tafel en liet het aan het kettinkje voor zijn gezicht bungelen. ‘Wat is dit?’ vroeg hij.

‘Het is van jou. Jij hebt het gevonden op dat strand waar we een van de Anderen hebben ontmoet. Weet je dat niet meer?’

‘Nee.’ Hij keek er met zichtbare angst naar. ‘Ja,’ kwam het toen onwillig uit zijn mond, ‘ja, ik weet het nog.’ Hij ging op een stoel zitten en keek aandachtig naar het figuurtje. ‘Het is Elliania, is het niet? Wat betekent dit, Tom? Dat ik het daar heb gevonden, nog voordat ik haar ooit had gezien?’

‘Wat?’ Ik stak mijn hand uit om het kettinkje te pakken, maar hij leek het niet op te merken. Hij zat maar naar het piepkleine beeldje te staren. Ik liep om de tafel heen en nu ik nog eens goed keek naar het smalle gezichtje, het krullerige zwarte haar, de blote borsten en de inktzwarte ogen, zag ik het opeens ook. Het was Elliania. Niet zoals ze nu was, maar zoals ze als volwassen vrouw zou zijn. De blauwe diadeem die in het zwarte haar van het vrouwtje was verwerkt was identiek aan het kroontje dat de narkieza had gedragen. Ik haalde diep adem. ‘Ik weet niet wat het betekent.’

De prins sprak als een man die in zijn slaap praat. Hij

tuurde naar het gezicht van het poppetje. ‘Die plaats waar we waren, dat strand... het was daar een soort draaikolk. Een kolk die alle magie naar zich toe trekt. Alle soorten magie.’ Hij deed zijn ogen even dicht en omklemde het figuurtje met zijn hand. ‘Ik was daar bijna gestorven, is het niet? Het Vermogen zoog me op en trok me in kleine stukjes uit elkaar. Maar jij kwam achter me aan en iemand hielp jou. Iemand...’ Hij zocht hulpeloos naar woorden. ‘Iemand die heel groot was. Groter dan de hemel...’

Het was niet hoe ik het zou hebben uitgedrukt, maar ik begreep wat hij bedoelde. Ik besefte opeens hoeveel tegenzin ik had gevoeld om over de gebeurtenissen op dat strand te praten of er zelfs maar aan te denken. Er hing een soort waas om de uren die we daar hadden doorgebracht, een aureool dat eerder duisternis dan licht uitstraalde. Het vervulde me met vrees. Het was de reden waarom ik de veren niet aan de nar had laten zien en er nog tegenover niemand over had gerept. Ze waren iets dat me kwetsbaar maakte. Ze waren een soort poort naar het onbekende. Toen ik ze opraapte had ik iets groters in beweging gezet, iets dat zich ver buiten ieders controle bevond. Zelfs nu nog deinsde mijn geest achteruit, alsof ik door de herinneringen te weigeren de gebeurtenissen zelf ongedaan kon maken.

‘Wat was dat? Wie was degene die we daar tegenkwamen?’

‘Ik weet het niet,’ zei ik. Verder niets.

In de ogen van de prins gloeide een soort enthousiasme op. 'We moeten het uitzoeken!'

'Nee, dat moeten we niet.' Ik zuchtte. 'Ik denk zelfs dat we zorgvuldig moeten nalaten het uit te zoeken.'

Hij keek me verward aan. 'Maar waarom niet? Weet je niet meer hoe het aanvoelde? Hoe heerlijk het was?'

Ik herinnerde me dat maar al te goed, vooral nu we er met elkaar over praatten. Ik schudde mijn hoofd en wenste opeens dat ik het figuurtje maar bij me had gehouden. Het zien van het snoer had alle herinneringen teruggebracht naar mijn geest, zoals een geurtje of een melodie een zomerzotheid in je herinnering kan oproepen. 'Ja, het was heerlijk. Maar het was ook gevaarlijk. Ik wilde daar niet meer weggaan, Plicht. En jij evenmin. Ze dwong ons.'

'Ze? Het was geen "ze". Het was zoiets als... als een vader. Sterk en beschermend. Zorgzaam.'

'Het was geen van beide, denk ik,' zei ik met tegenzin. 'Ik denk dat we ons beiden iets hebben voorgesteld wat we wilden dat het was.'

'Denk je dat we het ons hebben ingebeeld?'

'Nee. Nee, ik denk alleen dat we iets hebben ontmoet dat groter was dan we kunnen bevatten. En daar hebben we toen een ons bekende vorm aan gegeven, om er iets begrijpelijks van te maken. Om onze geest een houvast te geven.'

'Waarom denk je dat? Heb je er iets over gelezen in de teksten over het Vermogen?'

Ik aarzelde voordat ik antwoordde. 'Nee. Ik heb in de teksten nooit iets van die aard gelezen. Ik denk het alleen omdat... omdat ik het denk.'

Hij staarde me aan en ik haalde hulpeloos mijn schouders op, want noch voor mezelf, noch voor de jongen had ik een betere verklaring. Alleen een kriebelend voorgevoel bij de herinnering aan het wezen dat we hadden ontmoet, plus een onbestemde angst op de achtergrond.

Ik werd gered door het opengaan van de geheime deur naast de schoorsteenmantel. Bolle kwam binnen. Hij niesde. Hij droeg zijn fluitje op zijn hemd. Het contrast tussen de glimmende verf van de fluit en het verschoten, vuile linnen van dat kledingstuk zette hem voor mij opeens in een nieuw licht. Ik was geschokt. Zijn sluike haar plakte aan zijn schedel en de huid onder de scheuren in zijn kleding zag er ongewassen en groezelig uit. Ik zag hem nu zoals Plicht hem zag en begreep dat de afschuw van de prins niet alleen betrekking had op de fysieke misvormdheid en de geestelijke beperkingen van de man. Plicht deinsde letterlijk naar achteren toen Bolle naderde, en hij trok ook letterlijk zijn neus op. Mijn jaren met de wolf hadden me geleerd afwijkende geuren simpelweg te accepteren, maar de stank die Bolle's ongewassen lichaam uitwasemde was toch iets heel anders dan de natuurlijke geur die bij een dier hoorde. Er kon iets aan worden gedaan en dat moest ook, wilde ik de prins zover krijgen om met hem samen te werken.

Vooralsnog beperkte ik me tot een uitnodigend: 'Wil je daar gaan zitten, Bolle?' Ik wees naar de stoel die het verste van de prins verwijderd was.

Bolle keek me achterdochtig aan, trok toen de stoel naar zich toe, bekeek de zitting of hij een rare truc verwachtte, maar nam toen plaats. Hij begon aan iets achter zijn linkeroor te krabben.

Toen ik naar de prins keek bleek deze met een soort gefascineerde afschuw toe te kijken. 'Wel, hier zitten we dan,' begon ik. Ik vroeg me af wat ik nu verder moest doen.

Bolle's blik draaide mijn kant op. 'Dat meisje huilt weer,' liet hij me weten – alsof het mijn schuld was. 'Tja, dat regel ik later wel,' zei ik resoluut, hoewel mijn hart een paar slagen oversloeg.

'Wat voor meisje?' wilde de prins onmiddellijk weten.

'Niets om je zorgen over te maken.' Bolle, laten we het nu niet over het meisje hebben. We zijn hier bij elkaar voor lessen.

Bolle hield langzaam op met krabben. Hij liet zijn hand op het tafelblad zakken en vroeg me op ernstige toon: 'Waarom doe je dat, in mijn hoofd tegen me praten?'

'Om na te gaan of je me kon horen.'

Hij snoof bedachtzaam. 'Ik heb je gehoord.' Stinkhond.

Noem me niet zo!

'Hebben jullie via het Vermogen contact met elkaar?' vroeg de prins met oprechte nieuwsgierigheid.

‘Ja.’

‘Waarom kan ik het dan niet horen?’

‘Omdat we elkaar uitkiezen als geadresseerde.’

De prins fronste zijn voorhoofd. ‘Hoe heeft hij dat geleerd? Ik kan het niet.’

‘Weet ik niet,’ moest ik bekennen. ‘Bolle schijnt zijn Vermogen op eigen houtje ontwikkeld te hebben. Ik weet niet precies wat hij er wel en niet mee kan.’

‘Kan hij ermee ophouden voortdurend die muziek te laten horen?’

Ik opende mijn Vermogensontvankelijkheid een eindje verder. Onbewust had ik Bolle’s muziek weggefilterd van zijn andere uitingen. Toen sprak ik hem met woorden toe. ‘Bolle, kun je stoppen met muziek maken? Kun je je beperken tot alleen gedachten voor mij, zonder die muziek?’

Hij keek me niet-begrijpend aan. ‘Muziek?’

‘Het liedje van je moeder. Kun je het wat zachter laten klinken?’

Hij dacht er een poosje over na en beet ondertussen op zijn dikke tong. ‘Nee,’ besloot hij gedecideerd.

‘Waarom kun je niet stoppen met die muziek?’ vroeg de prins. Hij had zwijgend zitten toezien. Ik vermoedde dat hij had geprobeerd door het gordijn van de muziek heen te dringen om te kijken of hij Bolle’s Vermogenscontact met mij zou kunnen traceren. Zijn stem klonk gefrustreerd.

Gefrustreerd en jaloers.

Bolle keek hem aan, sloom en onverschillig. ‘Ik wil het niet.’ Hij wendde zijn blik af en begon zich weer achter zijn oor te krabben.

Plicht keek gechoqueerd. Toen haalde hij diep adem. ‘En als ik het je beveel, als je prins?’ Er klonk onderdrukte woede in zijn stem.

Bolle keek hem aan. Toen richtte hij zijn blik op mij. Zijn tong stak een eindje verder naar buiten. Kennelijk dacht hij ergens diep over na. ‘Allebei leerlingen hier?’ vroeg hij me toen.

Dat had ik van Bolle niet verwacht. Ik had niet gedacht dat het concept hem zou bijblijven, laat staan dat hij er zich op zou beroepen. Het gaf me nieuwe hoop en nieuwe angst. ‘Ja, allebei leerlingen,’ bevestigde ik.

Hij liet zich tegen de rugleuning van zijn stoel zakken en sloeg zijn armen over elkaar.

‘En ik ben de leraar,’ vervolgde ik. ‘En studenten zijn gehoorzaam aan hun leraar, Bolle. Kun je je muziek laten stoppen?’

Hij keek me even aan. ‘Dat wil ik niet,’ zei hij, maar nu op een andere toon.

‘Dat kan best zo wezen. Maar ik ben de leraar en jij bent de leerling. De leerling gehoorzaamt de leraar.’

‘Leerlingen gehoorzamen? Net als bedienden?’ Hij stond

op en maakte aanstalten om te vertrekken.

Het was hopeloos, maar ik probeerde het toch. 'Studenten gehoorzamen zoals studenten gehoorzamen. Om iets te leren. Zodat iedereen iets kan leren. Als Bolle gehoorzaamt, is Bolle nog steeds een leerling. Als Bolle niet wil gehoorzamen, is Bolle geen leerling meer. Dan sturen we Bolle weg en is hij weer een bediende.'

Hij bleef een poosje zwijgend staan. Ik had geen idee of hij stond na te denken. Ik wist niet eens of hij had gesnapt wat ik allemaal had gezegd. Plicht zat onderuitgezakt op zijn stoel, met zijn kin op zijn borst en zijn armen over elkaar. Het was evident dat hij vurig hoopte dat Bolle zou verdwijnen. Maar toen ging de kleine man weer zitten. 'De muziek stoppen,' zei hij. Hij deed zijn ogen dicht. Even later opende hij ze weer en keek me aan. 'Ziezo.'

Ik had me niet gerealiseerd hoe hevig zijn constante Vermogengebruik mijn afweer had belaagd. In de doodse stilte die nu volgde voelde ik een immense opluchting. Het was bijna als een pauze in een storm, wanneer de wind opeens is gaan liggen en alles heerlijk stil en rustig wordt. Ik slaakte een zucht van bevrijding en prins Plicht ging opeens rechtop zitten. Hij wreef over zijn oren, keek verwonderd en richtte zich toen tot mij. 'Kwam dat allemaal bij hem vandaan?'

Ik knikte langzaam, zelf ook nog niet helemaal bekomen.

Er verscheen onzekerheid op Plichts gezicht. 'Maar ik

dacht... ik dacht dat ik het Vermogen zélf hoorde. Die grote rivier waar jij het over hebt gehad...' Hij keek nu naar Bolle, maar zijn houding tegenover de kleine man was veranderd. Het was nog geen respect, maar wel behoedzaamheid – de behoedzaamheid die vaak aan respect voorafgaat.

Toen kwam de muziek opeens weer tot leven, als een plensbui op mijn gedachten, en werden Plicht en ik van elkaar gescheiden als jagers die elkaar in een dichte mist uit het oog verliezen. Ik keek naar Bolle. Zijn gezicht had nu weer zijn normale, ontspannen trekken. Het drong toen tot me door dat voor Bolle het Vermogengebruik de normale toestand was. Stoppen met Vermogengebruik was daarentegen iets dat zijn bewuste inspanning vergde. En waar had hij dat geleerd?

Was dit hoe je moeder met je praatte?

Nee.

Hoe heb je het dan geleerd?

Hij fronste zijn voorhoofd. Ze zong naar mij. We zongen samen. En zij zorgde ervoor dat de slechte jongens me niet zagen.

Ik voelde opwinding. Bolle, waar is je moeder? Heb je nog broers of...

'Stop daarmee, het is niet fair!' De prins klonk als een nukkig kind.

Het overviel me. 'Wat is niet fair?'

'Dat jullie via het Vermogen met elkaar praten terwijl ik het niet kan verstaan. Dat is onbeleefd. Dat is zoiets als

achter iemands rug fluisteren.'

Ik hoorde ook jaloezie in zijn stem. Bolle, de halve gare, deed iets waartoe de prins van alle zes de hertogdommen niet in staat was, en ik was daar kennelijk zeer enthousiast over. Ik moest hier behoedzaam te werk gaan. Ik vermoedde dat Vermogensmeester Galen een rivaliteit tussen hen beiden zou hebben opgebouwd, om ze elkaar tot grotere inspanningen te laten opjagen. Dat was echter niet mijn opzet. Ik wilde deze twee juist tot een team samensmeden.

'Het spijt me. Je hebt gelijk, het was niet beleefd. Bolle zei me zojuist dat zijn moeder het Vermogen gebruikte om naar hem te zingen en dat ze samen zongen. En dat ze het soms gebruikte om ervoor te zorgen dat slechte jongens hem niet zagen.'

'Heeft zijn moeder het Vermogen? Is ze ook een halve gare?'

Ik zag dat Bolle ineenkromp bij die woorden, zoals ik dat ooit had gedaan wanneer ik bastaard werd genoemd. Het woord had als een mes door mijn ziel gesneden. Ik wilde de prins corrigeren, op scherpe toon, maar besefte dat het hypocriet zou zijn. Hoe vaak dacht ik zelf niet aan Bolle in termen als de halve gare, de achterlijke? Ik zou er nu niets over zeggen, maar nam me heilig voor dat Bolle dit soort woorden nooit meer van onze lippen zou horen.

'Bolle, waar is je moeder?'

Even staarde hij me alleen maar aan. Toen zei hij met het stemmetje van een kind dat pijn voelt: 'Ze is gestorven.' Hij rekte de o-klank lang uit en keek om zich heen alsof hij iets kwijt was.

'Kun je me daar iets meer over vertellen?'

Hij trok een lelijk gezicht en dacht diep na. 'We kwamen met anderen naar de stad. Voor de drukke dagen, het Lentefeest. Ja.' Hij knikte, om te bevestigen dat hij zich de juiste naam had herinnerd. 'Toen werd ze op een morgen niet wakker. En de anderen namen mijn spullen en zeiden dat ik nu niet meer met ze mee reisde.' Hij wreef hulpeloos over zijn wang. 'Toen was alles voorbij en alles was weg en ik was hier. En toen was ik... hier.'

Het was geen erg bevredigend verslag, maar ik vermoedde dat ik weinig meer uit hem zou kunnen krijgen. Het was Plicht die op vriendelijke toon vroeg: 'Wat deden je moeder en de anderen als ze reisden?'

Bolle zuchtte diep, alsof hij terugdacht aan onrecht. 'Ach, je weet wel. Naar drukke plaatsen gaan. Moeder zingt en Prokie slaat de trom en Jimu danst. En moeder doet "zie hem niet, zie hem niet", terwijl ik door de menigte loop en beurzen losknip met mijn zilveren schaartje. Maar dat heeft Prokie meegenomen, en mijn hoed met franjes en mijn deken.'

'Je was een beurzensnijder?' vroeg Plicht ongelovig. Zelf

was ik ook verbluft door deze toepassing van het Vermogen. Je zoontje onzichtbaar maken tijdens zijn dieverij!

Bolle knikte, meer naar zichzelf dan naar ons. 'En als ik het goed doe krijg ik zelf een munt om snoep te kopen. Elke dag.'

'Had je broers of zusjes, Bolle?'

Hij peinsde diep. 'Moeder was oud. Te oud voor baby's. Daarom ben ik achterlijk geboren. Zei Prokie.'

'Tjonge, die Prokie was een echt schatje,' mompelde de prins sarcastisch.

Bolle keek hem achterdochtig aan.

Ik legde het voor hem uit. 'De prins bedoelt dat hij denkt dat Prokie gemeen tegen je deed.'

Bolle zoog even aan zijn bovenlip en waarschuwde ons toen: 'Noem Prokie nooit papa. Nooit!'

'Nooit,' beloofde de prins van harte. Dat was het moment, denk ik, waarop Plichts gevoelens ten opzichte van Bolle veranderden. Hij hield zijn hoofd schuin en keek het vieze misvormde mannetje aan. 'Bolle, kun je je Vermogen op mij richten? Zodat ik alleen het kan horen, maar Tom niet?'

'Waarom?' wilde Bolle weten.

'Om hier leerling te zijn, Bolle,' kwam ik tussenbeide. 'Om leerling te zijn, niet een bediende.'

Even bleef Bolle stil. Het puntje van zijn tong streek over zijn bovenlip. Toen begon de prins hardop te lachen.

'Stinkhond? Waarom noem je hem stinkhond?'

Bolle trok een schouder op en keek alsof hij dat zelf ook niet wist, maar op dat moment bevroedde ik een geheim. Hij wist het wél. Hij hield iets achter. Was hij ergens bang voor?

Ik veinsde een luchtigheid die ik niet voelde. 'Het is in orde, Bolle. Zeg het hem maar gerust, als je wilt.'

Even leek dat hem in verwarring te brengen. Had iemand hem gezegd dat iets bepaalds niet aan mij verteld mocht worden? Chade? Hij fronste zijn voorhoofd en keek de prins aan. Ik verwachtte dat hij de prins nu zou onthullen dat ik de Wijsheid had en dat hij op een of andere manier had aangevoeld dat mijn partnerdier een wolf was geweest. In plaats daarvan sprak hij echter woorden die me misselijk maakten van angst. 'Zo noemen zij hem wanneer ze mij vragen stellen over hem. Die in de stad. Ze geven me munten voor noten en snoep. Stinkhond van een verrader.' Hij draaide zich grijnzend naar me toe en ik dwong mijn bevroren glimlach tot een bredere variant. Ik grinnikte zelfs.

'Zo, zeggen ze dat? Die schurken!' Glimlach, Plicht. Lach hardop, maar gebruik je Vermogen niet mijn kant op.

Ik deed mijn best om die boodschap zo gedempt en precies mogelijk te richten, maar zag niettemin dat Bolle's blik zich eventjes van mij naar de prins verplaatste. Plicht had een bleek gezicht gekregen, maar lachte luid – een onbeheerst ha-ha, dat meer op kokhalzen dan op lachen leek.

Ik nam een laatste risico. 'Het is zeker de man met de ene

arm die dat het vaakste zegt, is het niet, Bolle?'

Bolle's glimlach kreeg iets onzekers. Ik dacht dat ik verkeerd had gegokt, maar toen zei hij: 'Nee, die niet. Hij praat heel weinig. Maar als ik mijn verhaal heb gedaan en ze me munten hebben gegeven, dan zegt hij soms: hou die bastaard in de gaten, verdomd goed in de gaten. En dan zeg ik: dat doe ik, dat doe ik, echt waar.'

'Jazeker, je hebt goed werk gedaan, Bolle. Je hebt je munten verdiend.' Ik kon bijna geen adem krijgen. Bolle zat daar zelfgenoegzaam te knikken. Chade's achterlijke bediende, te stom om een geheim te herkennen, al struikelde hij erover, had informatie over mij verkocht voor munten. En dat alleen omdat ik te stom was geweest om in te zien dat iemand die bepaalde geheimen niet snapt best weet kan hebben van andere geheimen. 'Genoeg les voor vandaag,' wist ik uit te brengen. Ik hoopte dat hij nu gewoon zou vertrekken.

Maar hij bleef zitten mijmeren. 'Ja, ik heb goed werk gedaan. Niet mijn schuld dat die rat gestorven is. Ik wilde hem niet eens hebben. De rat wordt je vriendje, zei hij, maar ik zei nee, ik ben ooit gebeten door een rat, maar ze zeiden: neem hem mee, dit is een aardige rat. Geef hem te eten en breng hem elke week mee als je naar ons toe komt. En dat heb ik gedaan. En toen is hij gestorven. Onder de kom. Ik denk dat de kom op hem is gevallen.'

'Waarschijnlijk wel, Bolle. Waarschijnlijk. Maar dat is

niet jouw schuld. Helemaal niet.' Ik zou wel door de gangen van de burcht willen rennen om naar Chade te gaan, maar de kille waarheid drong langzaam maar zeker tot me door. Chade had dit niet gemerkt. Chade had er geen vermoeden van gehad. Chade was niet meer in staat zijn oude leerling te beschermen. Het werd tijd dat ik leerde voor mezelf op te komen. Ik stak mijn vinger op, alsof me zojuist nog iets te binnen was geschoten. 'O, Bolle, vandaag is toch niet de dag dat je bij ze op bezoek gaat?'

Bolle keek me aan alsof ik achterlijk was. 'Nee, niet op de brooddag. Op de wasdag. Wanneer de lakens te drogen hangen. Dan ga ik mijn munten halen.'

'Op de wasdag. Natuurlijk. Dat is morgen. Mooi, dat komt goed uit, want ik ben echt niet vergeten dat ik je een roze suikertaart heb beloofd. Die wil ik je vandaag geven. Kun je in Chade's kamer een poosje op me wachten? Ik ben er misschien niet erg snel, maar ik wil je die taart komen brengen.'

'Een roze suikertaart?'

Ik zag hoe hij zijn geheugen afzocht. Volgens mij wist hij niet eens meer dat ik hem een taart had beloofd. Ik probeerde me te herinneren wat hij me verder nog had gevraagd. Een sjaal zoals die van Rowdy. Een rode. Rozijnen. Het was als een van de oude denkpuzzels die Chade lang geleden voor me had bedacht. Wat verder nog? Een mes. En een pauwenveer. En munten voor snoep, of rechtstreeks

snoep. Dat moest hij allemaal vóór morgen hebben. 'Ja, een roze suikertaart. Niet een aangebrande. Ik weet dat je die lekker vindt.' Ik bad vurig dat zoiets in de keuken beschikbaar zou zijn.

'Ja!' In zijn oogjes verscheen iets dat ik er nooit eerder in had gezien: blijde verwachting. 'Ja, ik zal wachten. Breng je hem snel?'

'Wel, niet erg snel. Niet meteen. Maar vandaag nog. Wil je daar op me wachten en nergens anders naar toe gaan?'

Hij had even bedenkelijk gekeken bij mijn 'niet meteen', maar daarna aarzelend geknikt.

'Dat is fijn, Bolle. Je bent een goede leerling. Ga nu daarheen en wacht op mij.'

Zodra het paneel naast de schouw achter Bolle was dichtgedraaid deed Plicht zijn mond open om iets te zeggen, maar ik stak mijn hand op om hem tot stilte te manen. Ik wachtte tot ik er zeker van was dat zelfs Bolle's sloffende, trage tred hem tot buiten gehoorsafstand had gebracht. Toen liet

ik me op een stoel zakken.

'Laudwine,' fluisterde Plicht gechoqueerd.

Ik knikte. Ik was nog niet klaar om erover te praten. Laudwine had me bastaard genoemd. Zo maar als scheldwoord, of omdat hij wist dat ik dé Bastaard was?

'Wat doen we nu?'

Ik richtte mijn blik op mijn prins. Zijn donkere ogen

waren zeer groot in zijn wit weggetrokken gezicht. Chade's muren en spionnen hadden gefaald. Ik besefte opeens dat alleen ik nog tussen de Bonten en mijn prins stond. Misschien was dat steeds zo geweest. Ik was blij – niet zonder eigenbelang – dat Laurier uit de buurt was, bij Laudwine vandaan. Dat was tenminste een zorg minder. 'Je moet niets doen. Niets!' Ik herhaalde het woord met nadruk toen hij zijn mond opende om ertegen te protesteren. 'Je moet niets doen dat buiten het normale patroon valt, niets dat de indruk kan wekken dat we een samenzwering op het spoor zijn. Dit moet een gewone dag worden, een dag als alle andere. Maar je moet binnen de muren van de Hertenhorst blijven.'

Hij bleef heel even stil. 'Ik heb Civil Bresinga beloofd,' zei hij toen, 'dat ik met hem op jacht zou gaan. Alleen hij en ik, en met zijn kat. Vanmiddag.'

'Is zijn kat hier?'

De prins knikte beschaamd van ja. 'Hij betaalt een oude vrouw voor het gebruik van haar schuurtje, aan de rand van het bos, niet ver bij de rivier vandaan. Ze geeft de kat te eten, maar het dier komt en gaat naar eigen wens. Civil bezoekt haar zo vaak hij kan.' Hij haalde diep adem en bekende toen: 'Ik ben al eerder met hem daar geweest.'

Ik slikte alles in wat ik graag had willen zeggen. Dit was geen moment voor boze verwijten. 'Wel, vandaag ga je niet. Je hebt een puist op je kont. Daarom ga je vandaag liever niet uit rijden. Geef hem een reden waarom je afzegt.'

‘Ik wil... ik zal dat niet zeggen. Het is vernederend. Ik zal zeggen dat ik hoofdpijn heb, Tom. Ik denk niet dat Civil een verrader is. Ik denk niet dat hij me zou verraden.’

‘Je zult dat zeggen, en niets anders, omdat het wat lullig klinkt. Hoofdpijn klinkt naar een smoesje. Een puist op je achterste niet.’ Ik haalde diep adem en vervolgde toen op een toon die mijn vermoedens op een sussende manier duidelijk maakte: ‘Misschien is Civil niet moedwillig een verrader, maar het zou kunnen dat iemand anders hem misbruikt om jou buiten de burcht te krijgen. Of dat iemand hem heeft bedreigd door... weet ik het... door te zeggen dat ze zijn moeder als Wijze aan de kaak zullen stellen als hij jou niet mee uit jagen neemt. Zoiets. Of jij Civil al dan niet vertrouwt, is dus niet het enige dat meespeelt. Koop wat tijd voor me. Ga afzeggen. Zorg ervoor dat je een beetje moeizaam loopt en dat je geen dingen doet die je zou laten als je echt een puist had.’

Hij keek lelijk, maar knikte instemmend. Het bezorgde me enige opluchting, maar toen zei hij: ‘Het zal niet meevallen. Hij zei dat hij me vandaag een speciale gunst wilde vragen.’

‘Waarover?’

‘Ik weet het niet. Iets in verband met zijn kat, vermoed ik.’

‘Een reden te meer om te vermijden je samen met hem buiten de burcht te begeven.’ Ik wist niet precies waarom ik

dat zei, maar toen kwam opeens een andere gedachte bij me op. 'Heeft Civil jou nog iets aangeboden? Een nieuwe Wijsheidspartner?'

'Denk je dat ik zo stom zou zijn hem te vertrouwen als hij dat probeerde?' De prins leek gepikeerd en geagiteerd door mijn vraag. 'Ik ben geen idioot, Tom. Nee. In feite heeft Civil me juist verzekerd dat ik minstens een jaar moet wachten alvorens een nieuwe band aan te gaan. Dat is de gewoonte onder het Oude Volk. Het is de periode die is gereserveerd voor rouw. Deze is er om te verzekeren dat de mens die een nieuwe partner kiest dat doet uit oprechte belangstelling, en niet slechts als overhaast substituut voor de partner die verloren is gegaan.'

'Zo te horen heeft Civil je heel wat verteld over de zeden en gewoonten van het Oude Volk.'

Even bleef prins Plicht zwijgen. Toen zei hij koel: 'Jij hebt het afgewezen me hierover te onderrichten, Tom. Toch wist ik tot in het diepste van mijn wezen dat dit iets was wat ik behoorde te weten. Niet alleen om mezelf te beschermen, maar ook om mijn eigen magie onder controle te krijgen. Ik zal me nooit schamen om mijn Wijsheid, Tom. Ik moet haar verbergen, wegens de ongerechtvaardigde afschuw die velen ervoor hebben, maar ik schaam me er niet voor en loop er ook niet voor weg.'

Daar kon ik weinig tegen inbrengen. Een verraderlijk stemmetje in mijn hoofd beweerde zelfs dat de jongen gelijk

had. Hoeveel beter zou het voor Nachtogen en mezelf immers zijn geweest als ik wat onderwijs had gehad over mijn magie voordat ik hem oppikte? 'Ongetwijfeld zal mijn prins doen wat hem het beste dunkt,' zei ik stijfjes.

'Dat zal hij,' beaamde hij. Alsof hij hiermee een discussie winnend had afgesloten veranderde hij opeens van onderwerp en vroeg me pardoes: 'Dus ik zal doen alsof ik niets weet. En wat zul jij doen? Ik denk namelijk dat jij in even groot gevaar verkeert als ik. Nee, groter. Mijn naam zal me tot op zekere hoogte beschermen. Ze zouden moeten bewijzen dat ik de Wijsheid heb voordat ze iets tegen me kunnen ondernemen. Maar jij kunt in een steegje in de stad worden afgetuigd en vermoord en de mensen zullen het aanzien voor een ordinaire vechtpartij. Jij hebt geen naam om je te beschermen, Tom.'

Ik moest bijna glimlachen. Juist het feit dat mijn naam onbekend was beschermde me, en dat schild moest ik intact zien te houden. 'Ik moet Chade spreken. Nu meteen. Als je vandaag iets wilt doen om me te helpen, laat de keuken dan weten dat je vandaag ontzettend veel trek hebt in een roze suikertaart.'

Hij knikte ernstig. 'Is er verder niets dat ik kan doen om te helpen?'

Het aanbod was oprecht en dat ontroerde me. Hij was mijn prins en toch bood hij aan me te helpen. Ik had het kunnen afslaan, maar ik denk dat hij het meer waardeerde dat ik zei:

‘Ja, eigenlijk wel. Behalve die roze taart heb ik een massa malse rozijnen nodig, een rode sjaal voor om de nek, een goed mes voor aan de riem en een pauwenveer.’ Toen ik de prins vreemd zag opkijken bij het horen van dit rare lijstje besloot ik roekeloos: ‘Een kom met noten en een bakje met snoep zouden ook een goed idee zijn. Als je ze hier kunt brengen zonder dat iemand het merkt, zou dat zeer behulpzaam zijn. Hiervandaan neem ik het dan mee naar Chade’s oude kamer.’

‘Allemaal voor Bolle? Wil je zijn trouw dan kópen?’ Het klonk verontwaardigd.

‘Ja. Het is allemaal voor Bolle, maar niet om hem te kopen. Althans, niet zo platweg. Ik moet hem aan onze kant zien te krijgen, Plicht. We beginnen met cadeautjes en attenties. Ik denk dat de attenties uiteindelijk belangrijker zullen zijn dan de cadeautjes. Je hebt zelf gehoord hoe zijn leven tot nu toe is geweest. Waarom zou hij het gevoel moeten hebben dat hij nog aan iemand trouw verschuldigd is? Laat ik je iets vertellen dat ik uit ervaring weet, mijn prins. Iedereen, zelfs een koning, kan beginnen een man te kopen met geschenken. En aanvankelijk kan het lijken dat er tussen hen beiden niets meer dan dat bestaat. Maar uiteindelijk kan er trouw en zelfs diepe achting uit ontspruiten. Want wanneer iemand voor ons zorgt, of wij zorgen voor iemand, dan is dat het begin van een band.’ Mijn gedachten dwaalden even af,

niet alleen naar koning Vlijm en mezelf, maar ook naar wat Pé en ik met elkaar deelden, en naar wat er tussen Burrich en mij was gegroeid, en daarna tussen Chade en mij. 'Wel. We beginnen dus met de simpele cadeautjes die een simpel hart misschien kunnen ontdooien.'

'Een bad zal hem ook geen kwaad doen. En behoorlijke kleren zonder gaten erin.' De prins zei het peinzend, niet hatelijk.

'Je hebt gelijk,' zei ik zacht. Ik betwijfel of hij begreep wat ik met die woorden bedoelde. Laat hij maar degene zijn die zich afvroeg hoe hij het hart van Bolle kon winnen, want uiteindelijk was de band die ik wenste te smeden er een tussen die twee. Opeens deelde ik Chade's overtuiging dat de prins een coterie moest hebben. Er kon een tijd komen dat deze 'zie me niet, zie me niet' kon voorkomen dat de prins een strop om zijn nek kreeg...

Toen gingen we ieder ons weegs. Ik haastte me door het labyrint van geheime gangen naar mijn slaapkamertje, vanwaar ik meteen door de zitkamer van heer Gouden verder liep, zonder zelfs even te kijken of hij wakker was. Even later beklom ik de trap in dat deel van de burcht waar de favoriete adviseur van de koningin zijn appartement had. Ik wenste dat er een subtielere manier bestond om contact met hem op te nemen, maar ik had besloten bij een eventuele aanhouding gewoon te liegen en te zeggen dat ik een boodschap kwam afgeven namens heer Gouden.

Ondanks alle gebeurtenissen was het nog vroeg in de morgen. De meesten die zich stil door de gangen bewogen waren bedienden, druk bezig het hun meesters en meesteressen naar de zin te maken. Er werden emmers met badwater en bladen met ontbijtspullen rondgedragen.

Een genezeres die een blad met verband en zalfpotten droeg haastte zich nog voorbij mijn stevige tred. Ze liep met grote doelgerichtheid en rode konen, alsof haast het allerbelangrijkste was. Misschien was ze op weg naar Chade's slaapkamer om zijn brandwonden te behandelen. Toen ze opeens pal voor me bleef staan botste ik bijna tegen haar aan. Ik moest steun zoeken aan de muur en verontschuldigde me.

'Niet nodig, niet nodig. Wil je de deur voor me openen?'

Het was niet Chade's deur. Ik had er al geruime tijd geleden voor gezorgd dat ik precies wist waar Chade's appartement zich bevond. Maar mijn nieuwsgierigheid was geprikkeld, dus ik zei meelevend: 'Ik hoop maar dat vrouwe Bescheidenheid niet ernstig gewond is! U hebt zo veel spullen bij u!'

De genezeres schudde geïrriteerd haar hoofd. 'Dit is niet de kamer van vrouwe Bescheidenheid. Het is vrouwe Rosemarie die mijn diensten nodig heeft. Een stortbui van heet roet uit haar schoorsteen viel recht in haar gezicht, het arme ding. Ze heeft allebei haar handen verbrand en heel wat van haar mooie haren verschroeid. Doe open, man.'

Ik keek schaapachtig toen ik het deed en waagde een korte

blik naar binnen voordat ik de deur achter de genezeres dichttrok. Vrouwe Rosemarie's wangen en voorhoofd waren even rood als die van Chade waren geweest. Ze was gekleed in een gele kamerjapon en zat in een stoel bij het raam, terwijl een dienstmeisje de punten van haar verschroeide haren stond bij te knippen. Ze hield haar handen voor zich, in natte doeken gewikkeld. Kennelijk deden ze haar pijn.

Ik stond even te wankelen toen ik twee en twee bij elkaar optelde. Ik ontdekte langzamerhand te veel geheimpjes voor een vroege ochtend. Dus vrouwe Rosemarie was Chade's nieuwe leerling. Nou ja, waarom eigenlijk niet? Regaal had de kleine Rosemarie al jaren geleden haar basiscursus moordenaar gegeven. Waarom zou je een geoefende spion verspillen? Juist het uitermate verstandige van die redenering maakte me een beetje triest. Toch had ik het meer dan één Ziener hardop horen uitspreken: het wapen dat je vandaag wegwerpt kan morgen tegen je worden gebruikt. Houd vrouwe Rosemarie liever in eigen hand dan dat iemand anders de kans grijpt om haar tegen je te gebruiken.

Ik liep wat langzamer tijdens het laatste stukje naar Chade's kamer. Wat ik had ontdekt gaf mijn huidige missie geen greintje minder urgentie, maar het leek even alsof mijn hoofd te vol was met gedachten, waardoor ze allemaal een beetje vertroebeld leken. Ik klopte aan en een knul van een jaar of tien opende de deur. Ik sprak op luide en joviale toon. 'Goedemorgen, jongeheer! Tom Dassenkop ben ik, bediende

van heer Gouden, met een boodschap voor raadsheer Chade.'

De jongen keek met knipperende ogen naar me op. Hij was nog niet lang wakker. 'Mijn meester voelt zich vandaag niet goed,' zei hij tenslotte. 'Hij wil niemand ontvangen.'

Ik glimlachte innemend. 'O, maar ik hoef hem niet te zien, jonge meester. Hij hoeft alleen mijn boodschap aan te horen. Kan ik niet even tot hem spreken?'

'Ik ben bang van niet. Maar ik kan uw boodschap aan hem doorgeven, als u wilt.'

'Maar die is niet opgeschreven, jongeheer. Hij vertrouwt dat ik zijn woorden letterlijk kan herhalen.' Ik verkondigde het luid en duidelijk, zonder me iets aan te trekken van de rust in de gangen en de stilte in de schemerige kamer, waarvan de vensterluiken nog gesloten waren. De jongen wierp een blik naar de gesloten deur achter hem. Dat moest dus Chade's slaapkamer zijn. De moed zonk me in de schoenen. Best mogelijk dat de oude man gewoon naar bed was gegaan, wegens zijn verwondingen. En als hij achter die gesloten deur lag te slapen, zijn gehoor beschadigd door de ontploffing, was de kans klein dat hij bij het horen van mijn stem naar buiten zou komen.

'En hoe luidt de boodschap?' vroeg de jongen resoluut. Hij glimlachte vriendelijk, maar versperde de deuropening. Hij zag me natuurlijk aan voor een gewone soldaat, zoals die in de burcht rondliepen: niet al te snugger van huis uit, en niet snuggerder geworden van al die klappen op hun kop in de

loop van de jaren.

Ik schraapte mijn keel en maakte een buiginkje in zijn richting. 'Heer Gouden van Jamaillia inviteert heer Chade van de Hertenhorst, eerste adviseur van koningin Kettricken van de Zes Hertogdommen, voor het ontbijt en een amusant spelletje – een spel dat hij onlangs heeft geleerd en waarvan hij gelooft dat de adviseur het zeer boeiend zal vinden. Daar waar het vandaan komt, wordt het Laudwine genoemd. Elke speler krijgt een enkele set stenen en het is de kunst om de andere spelers te verslaan voordat de tijd verstreken is. Het verhaal gaat dat het spel ook ergens in de stad wordt gespeeld, al weet mijn meester niet precies waar.'

De mond van de jonge page was steeds verder open gezakt. Hij was natuurlijk getraind in het herhalen van boodschappen, maar niet in teksten van deze lengte. Ik bleef glimlachen en probeerde mijn stem penetrant genoeg te laten klinken om door de gesloten deur te dringen. 'Maar het fascinerendste van dit spel is dat het vroeger alleen op wasdag werd gespeeld! Stelt u zich eens voor, jongeheer! Tegenwoordig kan het bijna op elke dag, maar de inzet is altijd het hoogste op wasdag.'

'Ik zal hem zeggen,' onderbrak de page me, 'dat hij wordt uitgenodigd om bij heer Gouden het spel Laudwine te komen spelen. Maar ik vrees dat hij nee zal zeggen. Hij voelt zich niet goed, vandaag. Dat zei ik al.'

'Wel, dat hebben u en ik niet te bepalen, is het wel? Wij

moeten er alleen voor zorgen dat boodschappen correct worden doorgegeven. Bedankt en goedemorgen.'

Ik draaide me om en liep neuriënd door de gang. Ik deed mijn best om een ongehaaste indruk te wekken. Ik ging naar de keuken en laadde een dienblad boordevol met voedsel. Om de schijn op te houden dat heer Gouden raadsheer Chade zou ontvangen nam ik tevens extra kopjes en schotels mee, waarna ik het geheel naar ons appartement bracht.

Vlak voordat ik naar binnen ging haalde Chade's page me in. Hij kwam afzeggen namens zijn meester, die last had van vreselijke hoofdpijn. Ik beloofde hem de verontschuldiging aan mijn meester door te geven. Ik was nauwelijks binnen, had het blad op de tafel gezet en de deur achter me vergrendeld, of Chade verscheen via mijn slaapkamertje. 'Wat zeg je daar allemaal over Laudwine?' wilde hij weten.

Hij zag er niet beter uit – veeleer slechter. De roodverbrande huid op zijn voorhoofd en wangen was begonnen af te schilferen, hetgeen hem een lepreuze aanblik gaf. Wel sprak hij weer bijna op normale toonhoogte. Ik testte hem door zachtjes te vragen: 'Functioneert uw gehoor weer?'

Hij keek me lelijk aan. 'Het gaat wat beter, maar je moet nog steeds duidelijk praten, wil ik het goed verstaan. Genoeg hierover. Hoe zit het met die Laudwine?'

Op dat moment kwam heer Gouden uit zijn slaapkamer,

nog bezig de ceintuur van zijn kamerjas dicht te knopen. ‘Aha, goedemorgen, raadsheer Chade. Dit is een onverwacht genoegen, maar ik zie gelukkig dat mijn bediende u al heeft verwelkomd en ook ontbijt voor twee heeft gebracht. Neemt u toch plaats, alstublieft.’

Chade keek hem kwaad aan en verplaatste zijn geërgerde blik toen naar mij. ‘Genoeg! Het kan me momenteel niets schelen welke grieven jullie tegenover elkaar hebben. Dit is een bedreiging van de Zienerstroon en ik heb geen tijd voor onzin. Nar, zwijg. FitzChevalric, breng rapport uit.’

De nar haalde zijn schouders op en liet zich in de stoel tegenover Chade zakken, waarna hij zonder verder commentaar voedsel begon klaar te zetten voor mijn oude mentor. Het stak me dat hij moeiteloos zijn oude zelf werd voor Chade, maar niet voor mij. Ik ging bij hen aan tafel zitten. De nar had mijn bord leeg gelaten, maar ik bediende mezelf terwijl ik praatte. Ik deed uitvoerig verslag van de ochtend. Chade keek ongeruster naarmate ik vorderde met mijn verhaal, maar hij onderbrak me niet. Om de nar met gelijke munt terug te betalen keek ik hem tijdens mijn hele relaas niet een keer aan. Toen ik tenslotte was uitgesproken schonk ik Chade en mezelf thee in, en begon ik te eten. Ik merkte dat ik rammelde van de honger.

Na een lange stilte vroeg Chade me: ‘Heb je een of andere actie gepland?’

Ik haalde mijn schouders op – met een nonchalance die ik in het geheel niet voelde. 'Het lijkt me duidelijk. Bolle bij me in de buurt houden, zodat hij niets kan doorgeven. En de prins vandaag en morgen veilig binnenshuis houden. Van Bolle te weten komen waar hij verslag zou gaan uitbrengen. Die plek bestuderen. Erheen gaan en zo veel mogelijk mensen doden, en ervoor zorgen dat Laudwine deze keer echt dood is.' Ik hield mijn stem effen, maar ik voelde opeens walging om mijn eigen woorden. Daar begint het weer, dacht ik. Niet zomaar doden in een gevecht of uit zelfverdediging, maar in een zorgvuldig geplande actie ten behoeve van de Zieners. Had ik mezelf niet beloofd dat ik nooit meer een moordenaar zou zijn? Was ik een leugenaar geweest, of een idioot, toen ik mezelf die belofte had gedaan?

'Stop maar met je toneelspel. De nar is niet onder de indruk,' zei Chade botweg.

Als dat niet zo precies de spijker op de kop was geweest, zou het me minder hebben onthutst. Inderdaad, ik had een pose aangenomen. Ik durfde niet eens naar de nar te kijken om te zien hoe hij reageerde op Chade's observatie en ik stopte gauw mijn mond vol om niets te hoeven zeggen.

De volgende opmerking van Chade choqueerde me. 'Geen doden, Fitz. En blijf bij dat hele stel uit de buurt. Hun gespioneer bevalt me niet en ik schaam me dat ze me zo lelijk in de luren hebben gelegd. Maar we kunnen nu niet riskeren Wijzen te doden, want dat zou in strijd zijn met de woorden

van onze koningin. Je weet toch dat Kettricken heeft aangeboden een delegatie van het Oude Bloed te ontvangen om het onderwerp van de onrechtmatige vervolgingen te bespreken?' Na mijn knikje vervolgde hij: 'Wel, ze heeft de afgelopen twee dagen berichten ontvangen die op dit voorstel ingaan. Maar er werd aangedrongen op geheimhouding, in het belang van ons allen. De bijeenkomst is gepland voor overmorgen. Het kan best zijn dat Laudwine behoort tot de delegatie namens de Wijzen. Om hem dan in zijn logement te doden voordat hij met de koningin heeft kunnen praten zou... politiek onverstandig zijn.'

'Zeg maar gerust grof,' merkte de nar tussen twee happen brood op. Hij maakte met zijn vinger een vermanend gebaartje naar Chade.

'Dus ik moet helemaal niks doen?' vroeg ik kil.

'Dat nu ook weer niet,' zei Chade op milde toon. 'Je hebt er verstandig aan gedaan te handelen zoals je deed. Houd Bolle binnen. Laat hem deze keer geen verslag uitbrengen. Ga na welke andere informatie je uit hem los kunt peuteren. En je had gelijk toen je tegen Plicht zei dat hij vandaag niet in zijn eentje met Civil Bresinga op stap moest gaan. Het kan best een onschuldige uitnodiging zijn geweest, maar ook een hinderlaag om hem in gijzeling te nemen. Ik weet nog steeds niet precies hoe nauw de Bresinga's bij de vorige kidnapping betrokken waren. De verhalen die ik vanuit Galeton verneem zijn raar. Aanvankelijk vermoedde ik dat vrouwe Bresinga zelf

een soort gegijzelde was geworden, of in gevaar verkeerde. Haar bewegingsvrijheid leek me beperkt, haar leven ingesnoerd. Maar toen vroeg ik me af of dat niet puur financiële redenen kon hebben. Ik hoor nu ook dat ze veel meer drinkt dan vroeger. Ze gaat laat naar bed en staat laat op. Enfin.' Hij zuchtte. 'Ik ben nog niet tot een conclusie gekomen. En nu de koningin probeert om met de Wijzen op goede voet te komen, durf ik geen actie te ondernemen met betrekking tot de Bresinga's. Ik weet nog steeds niet of ze een dreiging dan wel bondgenoten zijn.' Hij zweeg even, trok een lelijk gezicht en vervolgde toen: 'Het is verdomde pech dat ik mijn gezicht dit heb aangedaan, juist nu ik dringend met een aantal mensen zou moeten overleggen. Maar ik mag geen praatjes uitlokken. Sommigen zouden onverantwoorde gevolgtrekkingen kunnen maken.'

De nar stond zonder iets te zeggen op en liep naar zijn slaapkamer. Toen hij terugkwam had hij een potje zalf bij zich. Hij zette het naast Chade's elleboog op de tafel. Toen de oude moordenaar er nieuwsgierig naar keek zei de nar: 'Erg effectief tegen schilferende huid. Er zit ook een pigment in dat de huid een wat lichtere kleur teruggeeft. Als de tint niet goed is, laat het me dan weten. Daar kan ik iets aan doen.' Het ontging me niet dat hij Chade niet vroeg wat er met hem was gebeurd, noch dat Chade naliet uit zichzelf iets te zeggen. 'Als u wilt,' vervolgde de nar behoedzaam, 'kan ik laten zien

hoe het moet worden opgebracht. We zouden ook een deel van uw wenkbrauwen kunnen herstellen.'

'Graag,' zei Chade na een moment. En toen werd er een hoekje van de tafel vrijgemaakt, waarna de nar andere potjes en doosjes haalde en aan het werk ging. Het was eerlijk gezegd fascinerend hem met make-up in de weer te zien. Chade leek zich aanvankelijk onwennig te voelen, maar raakte daarna bij het werk betrokken en bekeek de vorderingen in een spiegeltje. Toen de nar klaar was knikte Chade tevreden en zei: 'Had ik maar zulke spullen en vaardigheid bezeten toen ik vrouwe Thijm speelde. Dan had ik niet zo veel sluiers hoeven te dragen en zo deerlijk hoeven te stinken om iedereen op afstand te houden.'

Ik moest grijnzen bij de herinnering, maar tevens voelde ik een vleugje onbehagen. Het was niets voor Chade om zo achteloos over zijn geheimen te spreken, ook al waren ze stokoud. Nam hij aan dat ik de nar inmiddels alles had verteld wat er te vertellen was? Of vertrouwde hij hem volledig? Hij stak zijn hand op om tegen zijn wang te tikken, maar de nar waarschuwde hem. 'Raak uw gezicht zo weinig mogelijk aan. Neem deze potjes mee en zorg na een maaltijd dat u even alleen bent met een spiegel. Dan zijn vaak kleine reparaties nodig. En als u mijn hulp wilt, stuur dan gewoon een briefje om me op visite te vragen. Ik zal naar uw kamers komen.'

'Zeg uw page dat u graag wilt weten hoe het spel van Laudwine wordt gespeeld,' kwam ik tussenbeide. Zonder de

nar rechtstreeks aan te kijken legde ik uit: 'Dat was mijn smoes om Chade's appartement vanmorgen op te zoeken. Jij had hem uitgenodigd om hem een nieuw gokspelletje te leren.'

'Een invitatie die ik wegens gezondheidsredenen heb afgeslagen,' voegde Chade hieraan toe. De nar knikte ernstig. 'Maar nu moet ik gaan,' zei Chade. 'Ga op de oude voet voort, Fitz. Laat heer Gouden mij een boodschap met het woord "paard" erin sturen als je me wilt spreken. Als je van Bolle te weten kunt komen waar Laudwine verblijft, laat het me dan snel horen. Ik stuur er iemand heen om rond te snuffelen.'

'Dat zou ik best zelf kunnen doen,' zei ik zacht.

'Nee, Fitz. Hij kent je gezicht. En hij weet misschien via Bolle dat je bij mij hoort. Blijf liever ver uit zijn buurt.' Hij pakte het servet op om zijn mond af te vegen, maar bij het zien van de waarschuwende blik van de nar beperkte hij zich tot een zacht deppen. Hij stond op om te vertrekken, maar draaide zich toen opeens naar me toe. 'Dat beeldje van het Strand van de Anderen, Fitz. Je zei dat de prins gelooft dat het de narkieza voorstelt. Denk je dat zoiets mogelijk is?'

Ik opende mijn handen en haalde mijn schouders op. 'Dat strand was in mijn ogen een hoogst merkwaardige plek. Als ik terugdenk aan wat daar allemaal is gebeurd, lijken mijn herinneringen wazig en misvormd.'

'Maar dat kan een gevolg zijn geweest van het reizen via

Vermogenszuilen, heb je gezegd.'

Ik zuchtte. 'Misschien. Maar toch geloof ik dat er meer aan de hand is. Misschien houden de Anderen, of wie dan ook, die plek onder een zekere betovering. Als ik eraan terugdenk, Chade, lijken mijn beslissingen daar me nogal onlogisch te zijn geweest. Waarom heb ik niet geprobeerd het pad naar het bos te volgen? Ik herinner me dat ik ernaar keek en dat ik besefte dat iemand het ooit moest hebben aangelegd. Toch had ik niet eens de neiging om er even naar te gaan kijken. Nee, het was nog sterker. Het was alsof dat bos me afweerde, alsof het ongastvrijer was dan welk bos ook.' Ik schudde mijn hoofd. 'Ik denk dat daar een specifieke magie heerste, niet de Wijsheid of het Vermogen. En het was geen magie waar ik me graag in zou verdiepen. Het Vermogen leek daar trouwens nog aanlokkelijker dan elders, en...' Maar de laatste gedachte liet ik onuitgesproken. Ik was nog niet klaar om te praten over dat onbekende wezen dat Plicht en mezelf uit de stroom van het Vermogen had geplukt en ons weer tot een geheel had samengevoegd. Het was een ervaring die te onbevattelijk én te persoonlijk was geweest.

'Een magie die de prins een beeldje kan aanreiken van zijn aanstaande bruid – niet eens zoals ze is, maar zoals ze zal zijn?'

Ik haalde mijn schouders op. 'Toen de prins het uitsprak leek het me correct. Ik weet dat ik de narkieza ooit een diadeem heb zien dragen zoals dat beeldje er een draagt.

Maar ik heb haar nooit in die kleren gezien, en borsten heeft ze nog niet.'

'Ik meen me iets te herinneren over een ceremonie bij de Buiteneilanders, waarbij een meisje zich met blote borsten vertoont om erkenning van haar vrouwelijke status te eisen.'

Het klonk me als een barbaarse gewoonte in de oren en dat zei ik ook. Toen vervolgde ik: 'Er is een gelijkenis met de narkieza, maar misschien is het alleen de gelijkenis die alle vrouwen van de Buiteneilanden met elkaar gemeen hebben. Ik geloof niet dat we er op dit moment al te veel aandacht aan moeten besteden.'

Chade zuchtte. 'Er zijn te veel dingen die we van die Buiteneilanders niet weten. Enfin, ik moet me nu haasten. Ik heb veel te rapporteren aan de koningin en veel vragen te stellen aan anderen. Fitz, laat het me meteen weten als je meer informatie uit Bolle hebt losgepeuterd. Laat de nar me een bericht sturen met het woord "lavendel" erin.'

Mijn hart sloeg een slag over. 'Ik dacht dat u zei dat ik het woord "paard" moest gebruiken,' zei ik.

Chade bleef voor de deur van mijn kamertje staan. Ik wist dat ik hem van streek had gebracht, maar hij probeerde het te verbergen. 'Zei ik dat? Nou, dat lijkt me een veel te gangbaar woord. Lavendel lijkt me stukken beter. Dat schrijf je niet zomaar per ongeluk op. Tot kijk.'

En toen was hij weg en sloot hij mijn kamerdeur achter

zich. Ik keek om. Was de nar even ontzet over de geheugenfout van de oude man als ik? Maar de nar was al verdwenen, snel als een spook, met al zijn potjes en zalfjes. Ik begon de ontbijtboel op te ruimen. Onze korte bijeenkomst van deze morgen had mij des te scherper ingeprent hoe ik hem miste. Het deed me pijn dat hij het Chade naar de zin wilde maken, maar mij niet.

Als, bracht ik mezelf cynisch in herinnering, de nar werkelijk was wie hij echt was.

16

Roze suikertaart

Laat de leerling op zijn rug gaan liggen. Neem als ondergrond geen comfortabel bed of koud oppervlak, want in beide gevallen zou dat maar afleiden. Een gevouwen deken op een vloer, dat is voldoende. Laat de leerling elk kledingstuk dat knelt losmaken of uittrekken. Sommige studenten doen deze oefening het beste wanneer ze naakt zijn, niet gehinderd door welke kleding ook. Anderen worden juist afgeleid door hun kwetsbaarheid wanneer ze naakt zijn. Laat iedere leerling beslissen wat voor hem het beste is, zonder commentaar.

Benadruk dat de enige beweging van het lichaam een gestadige ademhaling dient te zijn. De ogen moeten gesloten zijn. Vervolgens dient de leerling zich bewust te zijn van zijn lichaam, zonder een onderdeel daarvan te verroeren. Hierin moet hij aanvankelijk misschien worden begeleid. Zeg hem zich bewust te zijn van zijn middelste tenen, maar zonder ze aan te raken of te bewegen. Laat hem dan het bewustzijn van zijn knieën zoeken, echter zonder ze te buigen. Ga zo voort met de huid van zijn borst, van zijn voorhoofd, van de rug van

zijn handen, en zet het noemen van dergelijke buitenkanten van zijn lichaam zo lang voort tot de leerling waarachtig heeft geleerd zich bewust te zijn van de fysieke grenzen van het lichaam waarin hij leeft.

Is hij zover voorbereid, vraag hem dan de grenzen van zijn gedachten te zoeken. Eindigen deze bij zijn voorhoofd? Heeft hij het gevoel dat ze opgesloten zijn in zijn schedel, bekneld geraakt in zijn borst?

Allen, op de domste leerlingen na, zullen snel inzien dat het lichaam geen grenzen stelt aan gedachten. Deze strekken zich uit tot buiten onze fysieke grenzen, zoals ook ons gezicht en gehoor, onze reuk en zelfs onze smaak zintuigen zijn die ons met de buitenwereld verbinden, terwijl ze tevens functies van ons fysieke lichaam blijven.

Zo reiken onze gedachten om zich heen, zonder te worden weerhouden door afstand of zelfs door tijd. Vraag de leerling: 'Kun je de wijn niet in de hele kamer ruiken wanneer de fles geopend is? Hoor je de kreten niet van de zeelieden, die ginds op het water aan het werk zijn? Weiger dan niet te geloven dat je de gedachten kunt opvangen die komen aanwaaien van de man op de akker.'

'Het Voorbereiden der Leerlingen', in de vertaling door Treeknee

Eerst ging ik naar Veritas' toren om na te gaan in hoeverre de prins erin was geslaagd Bolle's verlanglijstje te realiseren. Tot mijn verrassing had Plicht niet alleen alle items bij elkaar gehaald, maar zat hij ook zelf op me te wachten.

'Vinden je vrienden het niet raar dat je afwezig bent?' vroeg ik terwijl ik de uitstalling van cadeaus op de tafel bekeek.

Hij schudde zijn hoofd. 'Ik heb me verontschuldigd. Soms komt het me goed uit dat ik de reputatie heb een beetje eigenaardig te zijn. Niemand stelt me vragen als ik opeens behoefte heb aan wat afzondering.'

Ik knikte en sorteerde de oogst. Ik vouwde de rode sjaal op en legde hem aan de kant. 'Deze heb ik je zien dragen. Als het mij opvalt, zal het ook anderen niet ontgaan. De mensen zouden denken dat Bolle de sjaal heeft gestolen. Of dat hij een speciale band met je heeft. Dat zou ons slecht uitkomen. Hetzelfde geldt voor het mes. Ik waardeer je bereidheid om het af te staan, maar een zo mooi mes in zijn bezit zou alleen maar vraagtekens oproepen.' Ik legde het mes op de opgevouwen sjaal.

Het taartje met de roze suikerlaag was nog een beetje warm van de oven. Er walmde een heerlijke amandelgeur van af. De pauwenveer was lang en deinde sierlijk toen ik hem oppakte. Er stond een kom van aardewerk, boordevol met malse rozijnen en gepelde noten, waar een lekker hard suikerkorstje omheen gestold was. 'Dit is heel goed. Dank je.'

‘Jij bedankt, Tom Dassenkop.’ Plicht haalde diep adem en vroeg toen: ‘Denk je dat Laudwine is gekomen om je te doden?’

‘Ik houd het voor mogelijk, maar Chade denkt dat hij misschien deel uitmaakt van een delegatie Wijzen die is gestuurd om met de koningin te onderhandelen. Dus ik heb opdracht om tot nader order van hem af te blijven.’

‘Dus voorlopig doe je niets?’

‘Nou, ik doe massa’s dingen,’ mompelde ik. ‘Behalve dat ik regelrecht de deur uit loop om Laudwine te gaan vermoorden.’

De prins lachte hardop en ik besefte opeens dat ik me wel erg onachtzaam had uitgedrukt. Gelukkig meende hij dat ik een grapje had gemaakt. Ik dwong mezelf tot een glimlach. ‘Ik ga deze dingen nu naar Bolle brengen en zal eens horen of hij me nog meer te melden heeft. En jij moet proberen deze dag zo normaal mogelijk door te brengen.’

Het vooruitzicht sprak hem niet aan, maar hij zag er de noodzaak van in. Ik vertrok via het paneel naast de schouw. Terwijl ik de onregelmatige trappen beklom en me door nauwe gangen wurmde, dacht ik nog eens na over de betekenis van Laudwine’s aanwezigheid in de stad. Kettricken had de Wijzen opgeroepen om met haar te komen onderhandelen. Aangezien hij het hoofd van de Bonten was, zou het logisch zijn als hij degene was die hun opvattingen

kwam toelichten. Maar hij was tevens degene die de prins zowat had gekidnapt en had gehoopt hem met huid en haar in te lijven. Het verbaasde me dat hij het waagde voor Kettricken te verschijnen. Ze wilde hem weliswaar niet laten ophangen enkel omdat hij de Wijsheid had, maar voor zijn complot tegen de Zieners verdiende hij wel degelijk de doodstraf. Maar dat was tevens de kink in de kabel. Ze kon hem niet aanklagen zonder te onthullen dat haar zoon de Wijsheid bezat.

Alle details omtrent Plichts lange afwezigheid waren weggepoetst of met veel kunst en vliegwerk 'verklaard'. De edelen aan het hof meenden dat hij een poos had willen 'mediteren'. Ik vroeg me af of Laudwine van plan was dit alles als een stok achter de deur te gebruiken. Ik zuchtte diep, en hoopte maar dat ook andere, gematigder leden van het Oude Volk zich zouden melden. Laudwine – dat wist ik zeker – vertegenwoordigde de ergste en fanatiekste lieden van onze soort. Dat type mensen had ons gehaat en gevreesd gemaakt. Als hij de enige was die nu naar voren stapte, en beweerde dat hij alle Wijzen representeerde, dan zou die reputatie blijven voortbestaan.

Ik zette al die gedachten van me af toen ik Chade's kamer bereikte. Bolle bleek nogal neerslachtig op de stenen vloer voor de haard te zitten. Het vuur was bijna uitgedoofd en hij staarde naar het smeulende hout. Zijn tong stak een eindje uit zijn mond. 'Dacht je dat ik je vergeten was?' vroeg ik hem

terwijl ik de deur achter me sloot.

Hij draaide zich naar me om en toen hij de dingen zag die ik bij me droeg kwam er een overweldigende golf van dankbaarheid op me af. Hij stond op, letterlijk trillend van opwinding. 'Ik zal het allemaal op tafel zetten,' stelde ik voor. Hij leek met stomheid geslagen, maar stond als een kwispelende puppy naast me toen ik de perkamentrollen en inktpotten opzij zette en mijn cadeautjes een voor een uitstalde. 'Prins Plicht heeft me geholpen om deze dingen voor jou bij elkaar te halen,' zei ik. 'Kijk, dit is de roze suikertaart. Hij is nog een beetje warm van de oven. Dit is een kom met rozijnen en gesuikerde nootjes. Hij dacht dat je die nootjes misschien zou willen proeven. En de pauwenveer, de veer met een oog erin. Allemaal voor jou.'

Hij probeerde niets aan te raken, maar hield zijn handen strak op elkaar op zijn bolle buik. Zijn mond bewoog zich. Hij dacht na over wat ik had gezegd. 'Prins Plicht?' herhaalde hij tenslotte.

Ik trok een stoel voor hem bij. 'Ga zitten, Bolle. Je prins stuurt je deze dingen om ervan te genieten.'

Hij liet zich langzaam op de stoel zakken. Zijn handen lagen op de tafel, maar het duurde een poosje voordat hij met een vingertopje voorzichtig de rand van de veer durfde aanraken. 'Mijn prins. Prins Plicht.'

'Dat klopt,' zei ik.

Ik had eigenlijk verwacht dat hij zijn mond onmiddellijk zou volproppen met taart of rozijnen, maar hij bleef een hele poos alleen maar over de rand van de pauwenveer strijken. Toen pakte hij het roze taartje op en bekeek het van alle kanten, waarna hij het behoedzaam weer neerzette. Toen trok hij de kom met rozijnen voorzichtig naar zich toe. Hij haalde er een rozijn uit, bekeek hem, rook eraan, stak hem toen in zijn mond. Hij kauwde langzaam en slikte hem tenslotte door. Toen nam hij een tweede rozijn. Ik voelde hoe hij zich op deze activiteit concentreerde. Het was alsof hij zijn Vermogen gebruikte om elke rozijn ten volle te doorgronden alvorens hem op te eten.

Ik deed het op mijn dooie gemak. Niettemin was het een inspannend karwei – water naar het appartement van de nar sjouwen en vandaar naar Chade's oude kamer. Toen ik ermee klaar was deed het oude litteken op mijn rug vreselijk pijn en begreep ik Bolle's afschuw van deze taak een stuk beter. Ik goot de laatste emmer in de koperen ketel boven het vuur en zette de tobbe klaar. Bolle besteedde geen aandacht aan mij. Hij zat nog steeds rozijnen te eten, een voor een. Het roze taartje stond nog onaangeroerd voor hem. Zijn concentratie was absoluut. Terwijl ik hem zat te bekijken, nu ik niets anders meer te doen had, zag ik opeens dat zijn tanden hem problemen gaven bij het kauwen. Toen hij aan de noten begon kwam dat nog duidelijker tot uiting. Ik liet hem alleen terwijl hij ze traag tot zich nam, stuk voor stuk.

Toen hij klaar was dacht ik dat hij nu eindelijk wel aan het taartje zou beginnen. Hij zette het inderdaad voor zich neer en keek er vol bewondering naar. Toen dat een poosje had geduurd en het water boven de haard allang dampte vroeg ik hem vriendelijk: 'Eet je het taartje niet op, Bolle?'

Hij keek peinzend. 'Opeten, dan is het weg. Net als de rozijnen.'

Ik knikte langzaam. 'Maar je zou een ander taartje kunnen krijgen, misschien. Van de prins.'

Er kwam nu weer iets achterdochtigs in zijn blik. 'Van de prins?'

'Natuurlijk. Als jij goede dingen doet om je prins te helpen, zal hij jou waarschijnlijk lekkere dingen in ruil geven.' Ik liet hem daarover een moment

nadenken en vervolgde toen: 'Bolle, heb je nog andere kleren?'

'Andere kleren?'

'Andere kleren dan die je nu aan hebt. Een extra broek, een extra hemd.'

Hij schudde zijn hoofd. 'Alleen deze.'

Zelfs ik was nooit zo pover uitgerust geweest. Ik hoopte dat het niet waar was. 'Wat draag je dan wanneer deze kleren worden gewassen?' Ik goot het hete water in de tobbe.

'Gewassen?'

Ik gaf het op. Eigenlijk wilde ik hierover verder niets

weten. 'Bolle, ik heb water voor je gehaald en het verwarmd voor een bad.' Ik liep naar een kastplank en pakte Chade's naaigerei. In elk geval kon ik alvast een paar van de ergste scheuren repareren.

'Een bad? Zoals wassen in de rivier?'

'Ongeveer zo. Maar met warm water. En zeep.'

Hij dacht er even over na. 'Dat doe ik niet,' zei hij toen. Hij wijdde zich weer aan de contemplatie van zijn suikertaart.

'Je zou het toch eens moeten proberen. Het is heel plezierig om je schoon te voelen.' Ik liet mijn hand uitnodigend in het warme water plenzen.

Even zat hij me alleen maar zwijgend aan te kijken. Toen schoof hij zijn stoel naar achteren en kwam naar de tobbe. Hij keek in het water. Ik liet er mijn hand weer in plenzen. Langzaam liet hij zich naast de tobbe op zijn knieën zakken. Terwijl hij de rand van de tobbe met een hand vastgreep, liet hij de andere hand in het water plenzen. Hij grinnikte geamuseerd en zei: 'Het is warm!'

'En fijn om in te zitten, dan word je overal warm. En ruik je na afloop heel lekker.'

Hij maakte een geluid dat geen ja en geen nee betekende. Toen stak hij zijn hand dieper in het water. De gerafelde manchet van zijn hemd raakte doorweekt.

Ik stond op en liep weg om hem alleen te laten met het water en de tobbe. Het duurde een poos voordat hij het water grondig had onderzocht. Toen zijn mouwranden allebei

doornat waren, stelde ik hem voor zijn hemd uit te trekken. Het water was aanzienlijk afgekoeld voor hij het waagde zijn schoenen en broek uit te trekken en in de tobbe te klimmen. Hij droeg geen ondergoed. Hij keek achterdochtig toen ik aanstalten maakte om warm water bij te gieten, maar na enig piekeren stond hij het me toe. De zeep en het wasdoekje werden meer gebruikt om ermee te spelen dan als hulpmiddelen. In het warme water ontspande hij zich. Ik haalde hem over om zijn gezicht te wassen en – na veel moeite – ook zijn vieze, klitterige haren.

In de gesprekjes tussendoor kwam ik te weten dat hij zich sedert het Lentefeest niet meer had gewassen. Na de dood van zijn moeder had niemand het hem nog ooit opgedragen. Het deed me beseffen hoe recent zijn verlies nog was. Toen ik hem vroeg hoe hij aan werk in de burcht was gekomen, kon hij me niet exact inlichten. Ik vermoedde dat hij gewoon met de menigte naar binnen was gelopen op een van de drukke dagen rond het verlovingsfeest. De mensen hier hadden ongetwijfeld gemeend dat hij bij de een of ander hoorde. Ik moest Chade eens vragen hoe hij Bolle als bediende had ingelijfd.

Terwijl Bolle experimenteerde met water en zeep, naaide ik snel een paar van de grootste scheuren in zijn kleren aan elkaar. Waar het ging om gescheurde naden was dat tamelijk eenvoudig, ondanks het oude vuil dat aan de stof koekte. Bij

de knieën en ellebogen was de stof simpelweg doorgesleten en omdat ik geen lapjes had om erop te stikken moest ik dat laten zoals het was.

Toen zijn vingers rimpelig werden bracht ik Bolle een handdoek en zei hem dat hij bij het vuur moest gaan staan. Ik wierp zijn kleren in het zoute badwater en gaf ze een ruwe wasbeurt. Toen ik ze daarna uitwrong en over de stoelleuningen hing waren ze lang niet schoon, maar wel veel schoner dan ze geweest waren.

Hem over te halen rustig te blijven zitten terwijl ik de klitten uit zijn haar haalde, bleek even moeilijk als hem in dat bad te krijgen. Hij had argwaan tegenover de kam, zelfs nog toen ik het spiegeltje omhoog hield om hem te laten zien wat ik aan het doen was. Ik had niet zo'n moeilijke klus onder handen gehad sinds ik Pé in huis had opgenomen en hem had moeten uitleggen dat neten en luizen geen normaal deel van iemands kapsel vormden.

Schoongeboend en afgedroogd, zijn haren netjes gekamd, zat Bolle vervolgens apathisch voor het vuur, met een van Chade's dekens om zich heen geslagen. Ik denk dat het warme bad hem had uitgeput. Zelf had ik een van zijn afgetrapte schoenen in mijn hand. Dit was iets wat Burrich me vroeger had geleerd. 'Ik kan nieuwe schoenen voor je maken, als ik in de stad ben geweest en leer heb gekocht,' zei ik. Hij knikte slaperig, niet langer geschokt door alle royale gaven. Ik hing

zijn kleren dichter bij de haard om te drogen. ‘Ik weet niet wat we verder aan je kleren kunnen doen. Mijn naaikwaliteiten zijn beperkt. We zullen wel iets bedenken.’ Hij knikte weer. Ik dacht even na en liep toen naar Chade’s oude kleerkast in de hoek van de kamer. Daar hingen nog een paar van zijn oude wollen werktunieken. Een ervan was verschroeid en de andere hadden allerlei vlekken en verkleuringen. Ik betwijfelde of Chade ze in de afgelopen jaren had gedragen, maar ze waren schoner en in een betere conditie dan de lompen die Bolle droeg. Ik pakte een van de tunieken, hield hem omhoog om de lengte te schatten en knipte de zoom toen grofweg op lengte. ‘Dit kun je dragen tot we iets op maat hebben laten maken,’ zei ik. Hij knikte amper en staarde dromerig naar het vuur. Wanneer hij zich ontspande werd het bereik van zijn Vermogensmuziek nog wijder. Ik richtte mijn wanden al bijna op, maar bedacht me toen. Ik stelde mijn geest helemaal open.

Ik nestelde me met naald, draad en ingekorte tuniek in de andere leunstoel en keek vanuit mijn ooghoek naar Bolle. Het leek alsof hij bijna sliep. Ik begon een zoom te naaien aan de afgeknipte onderkant en vroeg hem ondertussen: ‘Zo, dus ze noemen me een stinkende hond.’

‘Eh.’ Zijn muziek veranderde subtiel. Iets scherpere tonen. Het achtergrondgeluid van een smidse. Een deur die werd dichtgeslagen. Ik liet de muziek binnen in mijn geest en stond

toe dat mijn gedachten erdoor werden meegetrokken, terwijl mijn ogen naar het snelle onderduiken en opduiken van mijn nijvere naald keken.

'Bolle, weet je nog wanneer je ze voor het eerst bent tegengekomen? Die man met één arm?' Laat het me zien, alsjeblieft. Ik liet het Vermogensverzoek harmonisch versmelten met mijn kalme woorden en het ritmische bewegen van mijn naald. Ik luisterde naar de geluiden van de naald en de draad door de stof van de tuniek, naar het zachte knetteren van het haardvuur, en liet ook die geluidjes versmelten met mijn vraag.

Even bleef Bolle stil, afgezien van de Vermogensmuziek die bij hem vandaan kwam. Toen hoorde ik de geluidjes van mijn naald en de haard in zijn muziek naar binnen sluipen. 'De man met één arm,' zei hij zacht, en met Bolle's muziek mee kwam er nu een beeld van Laudwine in mijn bewustzijn. Zijn gezicht was magerder dan ik me herinnerde, maar het verlies van een arm en de hoge koortsen die daarop volgen hebben dat effect op een man. Hij keek op me neer en even voelde ik me daardoor gedesoriënteerd, maar toen kroop ik in Bolle's huid en zag de grote man door zijn ogen. Ook hoorde ik Laudwine's stem via Bolle's herinneringen en kromp ik met hem ineen voor de minachting die eruit klonk. 'Dat wordt niks! Hij heeft niet eens het verstand om zijn eigen naam te onthouden, laat staan iets anders!'

'Hij is precies wat je zoekt,' zei iemand. 'De oude man

heeft sympathie voor hem opgevat. Is het niet zo, Bolle? Je werkt nu toch voor heer Chade?'

Ik durfde nauwelijks adem te halen. Ik haalde de naald door de stof en trok er de lange draad achteraan. Bolle ademde door zijn neus en zat naar het vuur te turen. Ik stelde geen vragen, maar liet zijn Vermogen op het mijne inwerken. Hij had die ontmoeting niet plezierig gevonden, verre van dat – niet de lange wandeling van de burcht naar de stad, niet de minachting waarmee die grote man op hem had neergekeken, niet de manier waarop de andere man hem voortdurend bij zijn mouw had vastgehouden. Hij was groter dan Bolle, deze man, die onderweg zijn arm omklemd had gehouden, waardoor Bolle krommer en sneller had moeten lopen dan normaal. Zijn benen deden pijn en zijn mond was droog na de lange wandeling, waaraan hij met tegenzin was begonnen. In zijn herinnering schudde de man die zijn arm vasthield hem door elkaar tot Bolle knikte en zei: 'Ja, voor heer Chade. Haal brandhout, breng water, veeg de vloer. Ja.'

Zijn herinneringen waren niet vaag. Eerder kon je ze te gedetailleerd noemen. Hij herinnerde zich de blaar onder zijn voet even precies als de woorden die de man had gesproken. Het geluid van een blatende geit in de verte en het kraken van de wagens die op straat voorbijkwamen werd zorgvuldig afgewogen tegen de klank van Laudwine's stem. Bolle werd telkens ruw door elkaar geschud om hem een antwoord af te dwingen en hij herinnerde zich nog heel goed hoe bang en verward hij zich door die behandeling had

gevoeld. Laudwine had hem vragen gesteld over raadsheer Chade en de prins en de koningin. Bolle's antwoorden waren vaag geweest, niet alleen omdat hij van Kettricken en Plicht maar heel weinig wist, maar ook omdat hij er een merkwaardige opvatting over prioriteiten op na hield. Laudwine was te weten gekomen dat Chade zijn brandhout gestapeld wenste te zien met de kleine stukjes aan de ene kant en de grote aan de andere kant, en dat Bolle het water dat hij op de trappen morste achteraf moest gaan opvegen. Bij die eerste ontmoeting had Bolle niet goed geweten wie prins Plicht was. Laudwine had hem daarna iets gevraagd over een 'modieuze Jamailliaanse edelman, met geel haar en een zonverbrande huid. Hij rijdt op een wit paard. En hij heeft een stinkende hond als bediende, met een gebroken neus en een groot litteken over zijn gezicht.'

Bolle kende toen noch heer Gouden, noch mij, maar de man die hem bij de arm hield had ons beiden op grond van die beschrijving herkend en had beloofd Bolle op ons te attenderen, als Laudwine dat wenste. Daarna had Laudwine goud gelegd op de uitgestrekte hand van die man, rinkelende munten. En Laudwine had ook geld gegeven aan Bolle, drie zilveren muntjes die tinkelden toen hij ze op Bolle's handpalm liet vallen. En hij had zowel Bolle als de gezichtloze bediende die hem bij de arm hield gewaarschuwd om op te passen voor 'die stinkende verraderlijke hond. Hij maakt je meteen koud als hij denkt dat je hem in de gaten houdt. Zie je deze armstomp? Zie je hem? Dat heeft hij me aangedaan. En

jullie zal nog iets ergers overkomen, mocht hij merken dat jullie hem bespioneren. Dus wees voorzichtig, man. Laat je niet betrappen.' Laudwine's woorden en de blatende geit en het dreunen van de karren vermengden zich in Bolle's herinnering met de gure winterwind die om hem heen waaide. Smidshamers, ergens op de achtergrond, zorgden voor een metalig basisritme.

Op weg terug naar de Hertenhorst had de andere bediende Bolle nogmaals op het hart gedrukt om zich vooral niet te laten betrappen door 'die stinkhond waar hij je voor heeft gewaarschuwd. Je moet hem in de gaten houden, maar je mag je niet laten zien. Begrijp je dat, jongen? Verraad ons, en het wordt je dood. En ik zit zonder werk. Pas dus erg goed op. Zorg dat hij je niet kan zien. Hoor je dat? Hoor je dat?'

En nadat Bolle onderdanig had gemompeld dat hij het snapte, had de bediende de zilveren muntjes opgeëist die hij van Laudwine had gekregen.

'Jij weet niet eens wat je ermee moet doen. Geef ze aan mij.' 'Ze zijn van mij. Om snoep te kopen. Een suikertaart.'

Maar de andere bediende had Bolle geslagen en hem het geld afgepakt.

Via Bolle's Vermogen beleefde ik het deze keer met hem mee. Toen die andere bediende hem sloeg – een harde oorvijg met zijn vlakke hand, waar Bolle's oor van tuitte – was de Vermogenservaring zo overweldigend dat het me pijn deed. Het had geen zin om naar het gezicht van die bediende uit te zien. Bolle weigerde zijn kant op te kijken, dook telkens

weg en kneep zijn ogen dicht, bang voor de volgende klappen die hij verwachtte.

Kijk hem aan, Bolle. Alsjeblieft, laat me zijn gezicht zien. Ik smeekte het vergeefs. Bolle's heropgeroepen agitatie en mijn aanzwellende haat voor die andere man wierpen ons met ruw geweld uit de Vermogensmijmering die we tot dan toe hadden gedeeld. Bolle slaakte een woordloze kreet en deinsde terug voor een herinnerde klap. Hij viel uit zijn stoel en rolde tot gevaarlijk dicht bij het haardvuur door. Ik sprong overeind. Mijn hoofd duizelde na de abrupte verbreking van ons contact. Toen ik zijn in een deken gewikkelde lichaam vastpakte om het verder bij het vuur weg te trekken moet hij hebben gedacht dat ik hem aanviel, want hij sloeg terug.

Nee, stinkhond, nee! Zie me niet, hoor me niet, doe me geen pijn, zie me niet!

Ik ging neer alsof ik door een bijlslag was geveld. Ik had me wagenwijd voor hem geopend, dus nu was ik een paar tellen helemaal van de kaart. Ik zweer dat ik heel eventjes dacht het typische geurtje van een schurftige hond te ruiken!

Het was zwart voor mijn ogen, maar dat duurde gelukkig niet lang. Ik moest me bijzonder inspannen om mijn Vermogenswanden weer op te richten. Daarna kwam ik langzaam overeind, op handen en knieën. Ik wreef met mijn hand door mijn haar en verwachtte bloed te zien, zo hevig voelde de pijn aan. Toen ging ik bibberig op de grond zitten en keek om me heen. Bolle was onbeholpen bezig zich in zijn nog natte broek te worstelen, hetgeen gepaard ging met

kreunen en kreetjes van angst en frustratie. Ik haalde diep adem en zei toen met schorre stem: 'Niks aan de hand, Bolle. Niemand zal je kwaad doen.'

Hij besteedde geen aandacht aan mij, maar ging door met zijn worsteling. Ik sleepte me naar mijn stoel en pakte de tuniek waaraan ik had zitten werken. 'Wacht even, Bolle. Ik zal deze werktuniek even voor je inkorten. Ik was al bijna klaar. Hij is lekker droog en warm.' Ik liet me voorzichtig in mijn stoel zakken. Wel, nu wist ik het dus. Ik wist waarom ik de stinkhond was, een man om bang voor te zijn en om te haten. Ik wist nu waarom hij me had bevolen hem niet te zien. Zelfs het verhaal dat iemand hem had geslagen en zijn munten had afgepakt bleek een verklaring te hebben. Bolle had nooit geprobeerd zijn geheimen voor ons te verbergen. We waren gewoon te stom geweest om te zien wat er zich vlak voor onze neus afspeelde. Het was moeilijk om mijn blik op de naald te concentreren, maar ik deed het. Tien of twintig halen en steken nog, toen was de zoom klaar. Ik knoopte het garen af. 'Trek dit voorlopig aan. Tot je eigen kleren droog zijn.'

Hij liet zijn natte broek op de vloer vallen, maar kwam niet dichterbij. 'Je bent kwaad op mij. Je slaat me. Hakt misschien mijn arm af.'

'Nee, Bolle. Je deed mij pijn, maar je was bang. Ik ben niet boos op je en ik zal nooit je arm afhakken. En ik wil je niet slaan.'

'De man met de ene arm zei...'

'De man met de ene arm liegt. De hele tijd door. Denk eens na. Ruik ik naar hondenpoep?'

Een moment van mokkende stilte. 'Nee.'

'Heb ik je geslagen? Heb ik je arm afgehakt? Hier, pak dit werkpak aan. Je ziet eruit alsof je het koud hebt.'

Hij kwam voorzichtig naar me toe. 'Nee.' Hij bekeek de tuniek met achterdocht. 'Waarom geef je me deze?'

'Omdat het zoiets is als een roze taart of rozijnen of een veer. Je prins wil dat je betere kleren gaat dragen. Dit pak zal je warm houden tot je oude kleren droog zijn. En binnenkort zal de prins nieuwe kleren laten maken voor Bolle.'

Met opgerichte afweermuren deed ik behoedzaam een stapje zijn kant op. Ik opende het halsgat van de tuniek, keek hem erdoorheen aan en schoof het kledingstuk toen over zijn hoofd. Het was nog steeds te lang. De zoom sleepte over de vloer en de manchetten bleken, toen hij de mouwen had gevonden, tot ver over zijn handen te hangen. Ik sloeg ze een paar keer om en gebruikte het afgesneden deel van de onderkant om een soort ceintuur te improviseren. Toen deze om zijn middel was gebonden kon Bolle in de tuniek rondlopen zonder te struikelen. De stof leek hem wel te bevallen. 'Lekker zacht,' zei hij.

'Nou, misschien zachter dan je vorige kleren. Maar dat komt vooral doordat dit werkpak schoon is.' Ik liep terug naar mijn stoel en liet me erin zakken. Ik had nog steeds bonkende

hoofdpijn. Misschien had Chade gelijk met zijn ideeën over Vermogenspijn. Mijn lichaam deed nog zeer van mijn val op de vloer. Blauwe plekken en schaafwonden die ik in mijn gevecht met Svanja's vader had opgelopen waren weer gaan schrijnen. Ik zuchtte diep. 'Bolle, hoe vaak heb je die eenarmige man gezien?'

Hij stond met zijn tong naar buiten na te denken. 'Op wasdagen.'

'Weet ik. Je gaat er heen wanneer het wasdag is. Maar hoe vaak? Hoeveel keer ben je bij hem geweest?'

Hij likte met zijn tong over zijn bovenlip en leek diep na te denken. Toen knikte hij en verklaarde nadrukkelijk: 'Op elke wasdag.'

Meer zou ik niet uit hem kunnen halen. 'Ben je in je eentje naar hem toe gegaan?'

Hij trok een lelijk gezicht. 'Nee. Dat had ik gekund, maar hij wilde het niet.'

'Omdat hij de munten wil die hij krijgt. En de munten die ze aan jou geven.'

Zijn gezichtsuitdrukking werd donkerder. 'Slaat Bolle, pakt de munten. Toen werd de eenarmige kwaad. Ik had het hem verteld. Nu pakt hij de munten af, maar geeft me een paar duiten. Voor snoep.'

'Wie doet dat?'

Hij bleef een poosje staan zwijgen. 'Ik mag over hem niet

praten.' Zijn Vermogensmuziek weerklonk en ik hoorde er een echo van zijn angst in, tegen de achtergrond van een blatende geit en de geluiden van een smidse. Hij krabde aan zijn hoofd en trok zijn haren naar voren om ernaar te kijken. 'Ga je mijn haren knippen? Mijn moeder knipte soms mijn haar, nadat ik me had gewassen.'

'Dat is geen gek idee, nee. Kom, laten we je haren eens bijknippen.' Ik stond krakkemikkig op. Ik moest tijdens mijn val mijn knie hebben bezeerd. Het deed pijn. Ik voelde me gefrustreerd, maar als ik Bolle met dwang informatie probeerde te ontlokken zou deze alleen maar dieper onder angstlagen verdwijnen. 'Ga aan de tafel zitten, Bolle, dan zoek ik de schaar. Denk eens na over wat je me verder nog kunt zeggen over die eenarmige man. Waar woont hij?'

Bolle gaf geen antwoord. Hij liep naar de tafel en nam plaats. Bijna meteen daarna pakte hij de roze taart op en bekeek hem aandachtig. Terwijl hij het gebak in zijn handen om en om draaide, leek hij de hele wereld om hem heen te vergeten. Ik kwam met de schaar naar hem toe. 'Bolle, waarover praat de eenarmige met jou?'

Bolle keek mij niet aan, maar sprak tegen de taart. 'Mag niet over hem praten.'

Ik vond de kam en kamde zijn verwarde haren weer netjes recht. 'Ik knip ze af ter hoogte van je kin. Zo blijven je oren en de achterkant van je nek lekker warm.'

'Ja,' stemde hij zachtjes met me in, verzonken in dromen

van suikerzoet roze gebak.

Het knippen van Bolle's haar deed me terugdenken aan Pé. Met pijnlijke weemoed herinnerde ik me hem als kleine jongen. Toen hij tien was had ik nog precies geweten wat goed voor hem was. Geef hem goed te eten, leer hem vissen, zorg dat hij schone kleren draagt en dat hij voldoende nachtrust krijgt. Veel meer had een jongen niet nodig. Een jongeman was daarentegen een heel andere diersoort! Misschien kon ik Pé vanavond weer eens opzoeken. De schaar maakte metalige knipgeluiden en ruwe lokken van ongelijke lengte vielen op de vloer rond Bolle's stoel. Ik probeerde het met een andere benadering. 'Vertel me dan niet wat de eenarmige man tegen je zegt. Ik weet dat je er niet over mag praten. Zeg me in plaats daarvan wat jij aan hem vertelt.'

Bolle haalde diep adem en blies deze langzaam uit. Ik denk dat het gevoel van de kam en de kieteling van de vallende haren hem min of meer hadden begoocheld. Hij was er niet aan gewend aangeraakt te worden, laat staan met behoedzaamheid. Zijn spieren ontspanden zich als die van een puppy die werd geaaid. Hij maakte een bevestigend geluidje.

'Wel, wat vertel je hem dan?'

'O, over de oude man. Hoe ik zijn hout moet stapelen. En niet met de wijnflessen mag schudden als ik ze naar boven breng. En niet aan zijn papieren mag komen, ook al heb jij die

op andere plekken gelegd. En hoe jullie 's avonds soms zitten te praten.'

'Wie? Chade en ik?' Ik trok de kam langzaam door zijn haren en knipte de onderste rand zo netjes mogelijk bij. De nog vochtige haarpuntjes vielen onhoorbaar op de vloer, maar mijn hart begon in mijn keel te bonken toen ik zijn volgende woorden hoorde.

'Ja, dat jullie over het Vermogen praten. En dat hij je bij een andere naam noemt. Fisselerik. En dat je het vervelend vind dat ik iets weet over het meisje dat huilt.'

'Welk meisje?' vroeg ik lamlendig, in de hoop dat hij 'dat meisje' zou zeggen, of 'weet ik niet'.

'Ze blijft maar huilen,' zei Bolle zacht.

'Wie huilt?' vroeg ik, tegen beter weten in.

'Dat meisje. Netel. Ze ligt 's nachts te jammeren en kan niet ophouden.' Opeens hield hij zijn hoofd schuin, waardoor ik een te lang stuk haar afknipte. 'Nu huilt ze ook.'

Dat vergrootte mijn angst nog aanzienlijk. 'Is dat zo?' vroeg ik. Gretig liet ik mijn afweerwanden zakken en opende me voor Netel. Ik bespeurde niets. 'Nee, ze is nu stil,' merkte ik op.

'Ze huilt in zichzelf. Op een andere plaats.'

'Ik weet niet wat je bedoelt.'

'In de lege plaats.'

'Ik weet niet wat je bedoelt,' herhaalde ik, in toenemende

mate gealarmeerd.

Even keek hij geërgerd, maar toen ontspande zijn gezicht zich opeens. 'Laat maar. Ze is opgehouden.'

'Zomaar?' vroeg ik ongelovig. Ik legde de kam en de schaar neer.

'Ja.' Hij voelde even aan zijn neus. 'Ik ga nu,' zei hij opeens. Hij stond op en keek om zich heen. 'Niet aan mijn taart komen!' waarschuwde hij.

'Nee, hoor. Wil je niet hier blijven en hem opeten?' Ik was zo gechoqueerd dat ik immuun was voor alle gevoelens. Had Laudwine mijn echte naam kunnen herleiden uit Bolle's verbasterde versie? In elk geval wist hij hoe mijn dochter heette. Van alle kanten dreigde er gevaar, en ik stond hier met een halve gare over een suikertaartje te praten!

'Als ik hem opeet is hij weg.'

'Er kan een nieuwe komen.'

'Maar misschien ook niet,' wees hij me met onverbiddelijke logica terecht.

'Ik heb een idee.' Ik liep naar een van Chade's minder volle kastplanken en begon dingen opzij te schuiven. 'We maken hier een plekje voor jou. We leggen alles wat van Bolle is op deze plank. Dan kun je de dingen altijd gemakkelijk vinden.'

Om een of andere reden leek dit idee voor hem moeilijk te bevatten. Ik legde het hem op verschillende manieren uit en liet hem daarna de taart op de plank zetten en de

pauwenveer ernaast leggen. Aarzelend pakte hij daarna de kom op waarin de rozijnen en de gesuikerde nootjes hadden gezeten. Er waren nog slechts een paar van die nootjes over. 'Die kom kun je daar ook zetten,' moedigde ik hem aan. 'Ik zal proberen er meer lekkere dingen voor jou in te leggen.'

Hij zette de kom weg en stond er een poosje bewonderend naar te kijken. 'Nu ga ik,' liet hij opeens weer weten.

'Bolle,' begon ik voorzichtig. 'Morgen is het wasdag. Komt die man je halen om mee te gaan naar de eenarmige?'

'Praat niet over hem.' Hij was onvermurwbaar. En bang. Ik hoorde de schrille klanken in zijn Vermogensmuziek.

'Wil je graag gaan, Bolle? Naar die eenarmige man?'

'Ik moet gaan.'

'Nee, dat moet niet. Nu niet meer. Maar wil je gaan?'

Deze vraag scheen veel denkwerk te vereisen. 'Ik wil de duiten,' zei hij toen. 'Om snoep te kopen.'

'Als je me zegt waar eenarm is, zou ik in plaats van jou kunnen gaan. Dan krijg ik de duiten voor jou en breng het snoepgoed mee.'

Hij keek ontevreden en schudde zijn hoofd. 'Ik wil zelf de duiten. Ik koop het snoep graag zelf.' Hij klonk nu weer achterdochtig en nam voorzichtig afstand van me.

Ik zuchtte diep en dwong mezelf tot geduld. 'Dan zie ik je morgen wel voor onze lessen.'

Hij knikte zwijgend en verliet Chade's voormalige kamer. Ik raapte zijn natte broek van de vloer en hing hem weer over

een stoelleuning. Ik betwijfelde of iemand zich vragen zou stellen bij het zien van Bolle's nieuwe werktuniek. Het was van een snit die allang uit de mode was, maar het was heel gewoon, zeker voor de laagste rangen, dat bedienden in afdankertjes van hun meesters liepen. Ik ging zuchtend zitten en staarde naar het vuur. Wat moest ik doen?

Ik zou willen dat ik Bolle kon dwingen me te zeggen waar ik Laudwine kon vinden, of minstens wie hem altijd naar de leider van de Bonten bracht. Ik kon die informatie niet uit hem lospeuteren zonder hem doodsbang te maken en de fragiele band van vertrouwen tussen ons beiden te verbrijzelen. Ik zou hem morgen op zijn tocht naar de stad kunnen schaduwen, maar ik voelde er weinig voor. Het zou de kleine man ernstig in gevaar brengen als Laudwine of een van de anderen merkte dat ik hem volgde. En wat kon ik doen? Binnenvallen tijdens Bolle's gesprek met Laudwine en mezelf aan hem kenbaar maken? Of moest ik Laudwine toch maar liever toestaan nog meer gegevens over mij van de kleine man los te krijgen? Ik overwoog Bolle in het oog te houden tot hij werd opgehaald voor zijn wandeling naar de stad en dan de tussenpersoon onder handen te nemen. Ik dacht dat ik hem wel zou kunnen ontlokken waar Laudwine te vinden was, maar als hij niet kwam opdagen zou Laudwine gewaarschuwd zijn. Ik wilde die vogel vooral niet opschrikken voordat ik mijn netten in gereedheid had

gebracht! De laatste tactiek die me ter beschikking stond leek daarom tegelijk de simpelste: bedenk iets om Bolle morgen uit de stad weg te houden. Leid hem af met behulp van speeltjes of houd hem ergens bezig vanwaar hij niet ongemerkt kan vertrekken. Alleen zou dat me geen stapje dichter bij Laudwine brengen, terwijl ik die man nu juist zo wanhopig graag in mijn vingers zou willen krijgen.

Ik hunkerde ernaar om hem te doden. Geen vijand, wist ik, is meer te duchten dan een die je smartelijk hebt gewond. En ik had niet alleen Laudwine's arm afgehakt, maar ook het misvormde leven van zijn zuster beëindigd en hun greep naar de macht verijdeld. Misschien had hij ooit gedroomd van macht voor zijn groep van Bonten, maar momenteel, zo vermoedde ik, werd hij veeleer aangedreven door haat voor mij en wraaklust tegenover de Zieners. Kon zijn wraak op mij minder zijn dan de wreedste die denkbaar was? Ik betwijfelde het.

Ik sloeg mijn armen over elkaar en keek kwaad naar de haard. Misschien had ik het helemaal mis. Misschien was Laudwine alleen naar de stad gekomen om deel uit te maken van de delegatie naar Kettricken. Misschien spioneerde hij alleen uit voorzorg. Maar ik betwijfelde het. Ik geloofde er eigenlijk niks van!

Ik wilde het niet met Chade bespreken. Het was mijn naam die aan Laudwine bekend was, het was mijn kind dat door hem werd bedreigd. Wat er met hem moest gebeuren

was nu aan mij om te beslissen. Later zou Chade me misschien verwijten maken. Later – maar eerst moest worden verzekerd dat Netel en Plicht niet meer in gevaar verkeerden.

Hoe langer ik over de situatie piekerde, hoe groter mijn frustraties werden. Ik verliet Chade's appartement en ging via de geheime gangen naar mijn kamertje. Daar was noch de nar, noch heer Gouden aanwezig. Mijn onbehagen werd er niet minder door. Eigenlijk moest ik nadenken, maar ik kon daarvoor de rust niet vinden. Ik ging naar beneden en begaf me naar het besneeuwde oefenterrein. Ik nam mijn oude, lelijke zwaard en liet het prachtige wapen dat de nar me had gegeven aan de wand hangen – een zwijgende, onverzoenlijke herinnering aan mijn stommiteit.

Ik had het geluk dat Wim er was. Ik deed mijn oefeningen met mijn echte zwaard en kwam al spoedig op temperatuur, ondanks de kilheid van de dag. Wim en ik schakelden daarna voor het zwaardere werk over op botte oefenzwaarden. Wim leek aan te voelen dat ik alleen mijn wapen en mijn lichaam wilde bewegen, en niet mijn tong, en dat ik mijn geest met niets anders wilde belasten dan met de reflexen van mijn spieren. Ik zette alles van me af en deed mijn uiterste best om hem te doden. Toen Wim opeens een stap achteruit deed en 'genoeg!' riep, dacht ik dat hij alleen een korte adempauze bedoelde. In plaats daarvan liet hij echter de punt van zijn zwaard tot op de grond zakken en zei: 'Ik geloof dat je terug

bent bij waar je vroeger was. Wat dat ook was, Tom.'

'Ik begrijp je niet,' zei ik, nadat ik even naar zijn uithijgen had staan kijken.

Hij haalde diep adem. 'Toen we voor het eerst met elkaar begonnen te oefenen had ik het gevoel dat je een krijger was die probeerde zich te herinneren hoe het was geweest om een krijger te zijn. Nu ben je het weer. Je bent weer terug in je oude huid, Tom Dassenkop. Ik kan je een beetje bijhouden, maar daar houdt het ook mee op. En ik zal met genoegen mijn vaardigheid tegenover die van jou blijven bijslijpen. Maar als je een echte uitdaging wilt voor je talenten, of nieuwe dingen wilt leren, moet je verder kijken dan deze Wim.'

En toen bracht hij zijn zwaard naar zijn linkerhand en stapte naar voren om me zijn rechterhand toe te steken. Ik voelde een golf van warmte door mijn hele lichaam gaan. Het was jaren geleden dat ik zo had gegloeid van trots – omdat deze oude veteraan het nodig vond zulke eervolle woorden tegen mij te spreken. Bij het verlaten van het oefenterrein droeg ik nog steeds alle problemen bij me die ik bij mijn komst had meegebracht, maar nu koesterde ik me in de voorzichtige hoop dat ik misschien tevens de capaciteiten in huis had om er iets aan te doen!

Ik bezocht het stoombad en zorgde er nog steeds voor dat ik geen concrete plannen maakte. Toen ik buiten kwam was mijn lichaam schoon, mijn wil vastberaden en mijn geest

helder. Ik begaf me naar de stad.

Daar had ik specifieke dingen te doen, hield ik mezelf voor ogen. Ik moest Pé opzoeken. En een mes kopen. En een rode sjaal. En misschien kon ik toevallig een drukke straat vinden waar een geit blaatte en in de verte de geluiden van een smidse te horen waren.

17

Laudwine

Koning Schild nu was, zoals we allen weten, een vrolijk iemand, dol op wijn en grappen. Zijn Vermogensmeesteres heette Solem, en hij zei vaak dat het een naam was 'waar helaas niks op rijmde'. Zij van haar kant vond hem te luchthartig en lichtzinnig. Hij werd koning toen zij al zeventig jaar was, en met zijn kroon erfde hij de coterie die zij voor koningin Attent had samengesteld en getraind. De leden van de coterie hadden zijn moeder goed gediend, maar ook zij waren vele jaren ouder dan de koning, net als de Vermogensmeesteres. Hij klaagde vaak dat de Vermogensmeesteres en de leden van de coterie hem behandelden als een kind, en Solem – beschermd door haar leeftijd – repliceerde dan hatelijk dat hij vaak ook echt nog een kind was.

Om zijn oude adviseurs en leden van de hofhouding te ontvluchten sloop koning Schild soms weg uit de Hertenhorst en begaf zich incognito onder het volk. Gekleed als een reizende ketellapper mengde hij zich onder de gewone mensen, liefst in kroegen en herbergen van dubieuze reputatie, waar hij dan graag pikante verhalen en grappige

liedjes voordroeg voor het publiek dat zich daar ophield. Op een avond, toen hij al flink in de olie was, begon hij weer eens zulke schuine verhalen te vertellen, deze keer in de vorm van raadsels. Nu werkte er in die herberg een jongen, een knaap van niet meer dan elf jaar, die niets anders had geleerd dan bier rondbrengen en tafels schoonvegen. Telkens wanneer de koning een raadsel had uitgesproken gaf deze jongen het antwoord – niet alleen correct, maar bovendien precies in de bewoordingen die de koning zelf had ingestudeerd. In het begin vond de koning het niet amusant dat zijn bijval zo van hem werd afgepakt, maar al spoedig ontdekte hij dat zijn ergernis over de snuggerheid van de jongen het publiek nog meer amuseerde dan de raadsels en hun oplossingen zelf. Voordat hij die avond de herberg verliet riep hij de jongen bij zich en vroeg hem discreet hoe het kwam dat hij alle antwoorden op de raadsels zo goed wist.

De jongen toonde zich verbaasd. 'Hebt u ze me dan niet zelf in het oor gefluisterd, al tijdens het uitspreken van het raadsel?' vroeg hij.

Nu was koning Schild niet alleen vrolijk, maar ook slim. Nog diezelfde nacht nam hij de jongen mee naar de Hertenhorst en bracht hem naar de Vermogensmeesteres. 'Deze vrolijke knul,' zei hij tegen haar, 'heeft al een flink eind afgelegd op de Vermogensweg. Zoek anderen zoals hij en vorm voor mij een coterie die niet alleen het Vermogen bezit, maar ook humor.' En zo werd deze jongen bekend

onder de naam Vrolijk en ging de coterie om hem heen tenslotte Vrolijks coterie heten.

Sleks 'Historiën'

Het was een dag van knisperende kou. Opeengepakte sneeuw kraakte onder mijn voeten toen ik naar de stad liep. Toen ik achter me paardenhoeven hoorde stapte ik opzij om ruiter en paard langs te laten. Onderwijl legde ik mijn hand op het gevest van mijn zwaard. Spreeuw hield haar paard in en liet het naast me voortstappen. Ik wierp haar een korte blik toe en zei niets. Ze was ongeveer de laatste persoon die ik op dat moment had willen zien.

Zij sprak echter wel. 'Heeft Chade je mijn boodschap doorgegeven?'

Ik knikte en bleef doorlopen.

'En?'

'Ik geloof niet dat ik daar iets bij op te merken heb.'

Ze hield haar paard nu zo abrupt in dat het dier snoof van protest. Toen sprong ze op de grond, liep om het paard heen en kwam pal voor me staan. Ik was opgehouden met lopen. 'Wat mankeert je? Wat wil je van me?' vroeg ze op hoge toon. 'Wat kun je in hemelsnaam van mij verwachten dat ik je niet allang gegeven heb?' Haar stem trilde en tot mijn verbazing had ze tranen in haar ogen.

'Ik... niets. Ik weet niet... wat wil je van mij?'

'Wat we vroeger hadden. Vriendschap. Met elkaar praten. Iemand zijn op wie de ander kan rekenen.'

'Maar... Spreeuw, je bent getrouwd!'

'Kun je dan niet eens meer met me praten? Kun je dan niet eens meer naar me lachen wanneer je me ziet in de Grote Zaal? Je doet alsof ik helemaal niet meer besta. Vijftien jaar, Fitz. We kennen elkaar verdomme al een dikke vijftien jaar, en dan ontdek je dat ik getrouwd ben en kun je niet eens meer hallo zeggen!'

Ik staarde haar met open mond aan. Spreeuw had al vaak dat effect op mij gehad, en ik was er nooit aan gewend geraakt. Mijn verbijstering duurde te lang. Ze viel nogmaals aan.

'De laatste keer dat ik je zag... had ik een vriend nodig. En je stootte me van je af. Ik was een vriendin voor jou toen jij er een nodig had. Vele jaren. Verdomme, Fitz, ik heb zeven jaar je bed gedeeld! Maar jij vroeg niet eens hoe het met me ging. En je weigerde met me mee te rijden – alsof ik een akelige besmettelijke ziekte had!'

'Spreeuw!' schreeuwde ik, om haar tirade te onderbreken. Ik bedoelde het niet als grofheid, maar zij hield haar adem in en barstte toen opeens uit in tranen. En op grond van zeven jaar van reflexen sloeg ik mijn armen om haar heen en trok haar tegen mijn borst aan. 'Het was niet mijn bedoeling je te kwetsen,' zei ik dicht bij haar oor. Haar zijdeachtige haren

waaierden over mijn borst en een oud, vertrouwd geurtje vulde mijn neusgaten. En opeens besefte ik dat ik het moest uitleggen, ook al wist ze het al. 'Je hebt me pijn gedaan toen ik ontdekte dat ik niet de enige man in je leven was. Het zal wel stom van mij zijn geweest om dat ooit te denken. Jij hebt het zelf nooit tegen mij gezegd. Ik hield mezelf voor de gek, ik weet het. Maar toch deed het me pijn.'

Ze snikte nu nog harder en klampte zich aan me vast. Haar paard bewoog zich onrustig en trapte op zijn teugels. Met een arm om Spreeuw heen deed ik een pas opzij en pakte de teugels. Rustig maar. Wacht even. Het paard boog zijn hoofd.

Ik hield Spreeuw vast en verwachtte dat ze nu snel zou ophouden met huilen, maar ze bleef snikken. Ik had haar voor harteloos gehouden. Onnadenkend, dat zou een veel beter woord zijn geweest. Ze was als een onnadenkend kind dat pakt wat het wil hebben, zonder na te denken over de gevolgen. Ik wist veel meer dan zij over die gevolgen en had me daarom beter moeten gedragen. Ik sprak zachtjes, en zoals ik had gehoopt snikte ze toen zachter om mijn woorden te kunnen verstaan. 'Ik wil je over iets de waarheid vertellen. Toen ik de vorige keer zei dat ik aan Mollie dacht wanneer ik jou in mijn armen had, was dat niet waar. Nooit! Het was beneden elk peil dat ik dat zei, en deed jullie beiden schandalig onrecht. Wanneer jij in mijn armen was, vulde jij al mijn zintuigen. Het spijt me dat ik heb geprobeerd je pijn

te doen met een leugen.'

Ze bleef hevig huilen.

'Spreeuw, zeg iets! Wat is er?'

'Het is... het was niet alleen jouw wreedheid tegenover mij. Het is...' Ze haalde bevend adem. 'Ik denk... ik vermoed dat mijn echtgenoot... Die avond had hij tegen me gezegd dat hij zich nooit had gerealiseerd hoe graag hij een kind zou hebben, later. Hoewel hij niets zal erven en ook zelf geen erfgenaam nodig heeft, zei hij dat. En ik denk... ik geloof dat hij misschien...'

Haar stem haperde. Ze kon haar grootste angst niet uitspreken.

'Heeft hij een minnares genomen?' vroeg ik zacht.

'Ik denk van wel!' jammerde ze. 'Toen we pas getrouwd waren wilde hij me elke nacht. Wel, dat zou niet eeuwig zo blijven, begreep ik wel, maar toen zijn eerste vuur was getemperd bleef hij me... enfin. Maar de laatste tijd lijkt hij me nog nauwelijks op te merken. Zelfs wanneer ik een aantal dagen weg ben geweest lijkt hij niet meer naar me te verlangen. Hij blijft tot diep in de nacht dobbelen met zijn vrienden en tolt dronken in bed. Juwelen, pikante kleren, parfums – hoe ik mezelf ook opdof, hij besteedt er geen aandacht aan.' Haar woorden stroomden even overvloedig als haar tranen. Ze wreef met haar mouw over haar natte gezicht, maar dat hielp niet. Ik bood haar een zakdoek aan.

'Dank je.' Ze veegde opnieuw over haar gezicht. Toen haalde ze diep adem, rechtte haar schouders en blies langzaam de lucht uit. 'Ik denk dat hij genoeg van me heeft. Dat hij me nu ziet als een oude vrouw. Als ik voor de spiegel sta en mijn borsten en buik en de lijnen in mijn gezicht zie... Fitz, ben ik dan zo oud geworden? Denk je dat hij spijt heeft dat hij met een vrouw is getrouwd die jaren ouder is dan hij?'

Ik kon de antwoorden op die vragen onmogelijk weten. Ik legde mijn arm om haar heen. 'Het is koud vandaag. Laten we verder lopen,' zei ik. Het leverde me enige bedenktijd op.

Ze hield haar arm om mijn middel geslagen. Het paard volgde ons. Een poos liepen we zwijgend voort.

'Ik ben met hem getrouwd om in veiligheid te zijn, moet je weten,' zei ze toen. 'Eindelijk in veiligheid. Hij had geen behoefte aan kinderen, hij had geld, hij was knap en hij vond me opwindend. Ik luisterde bij toeval ooit af hoe hij tegen een vriend vertelde hoe fijn hij het vond dat hij me alleen maar hoefde voor te stellen als zijn echtgenote. Omdat mijn naam als minstreel van de koningin aan iedereen bekend was. Hij was zo gelukkig met mijn roem dat ikzelf er een nieuwe trots in vond. Toen hij me vroeg met hem te trouwen en altijd de zijne te zijn was het... was het als binnenvaren in een veilige haven, Fitz. Na al die jaren waarin ik me had afgevraagd wat er van mij zou worden wanneer mijn stem ging haperen of als ik bij de koningin uit de gratie zou raken. Ik had nooit verwacht dat ik jou misschien zou moeten opgeven om hem te krijgen.

Toen jij het beslist nodig vond om dat wel te laten gebeuren was ik... was ik kwaad op jou. Ik was onze gezamenlijke tijd gaan zien als iets dat we samen bezaten. Het choqueerde me dat je me die gezamenlijke tijd kon afpakken, of ik het wilde of niet. Niettemin bezat ik nog steeds mijn heer Visser. En ik hield mezelf voor dat het verlies van jou slechts een geringe prijs was voor de zekerheid die ik op mijn oude dag zou hebben.'

Ze zweeg. De wind waaide tussen ons door. Ik dacht dat ze was uitgesproken, maar opeens vervolgde ze: 'Maar als hij een maîtresse neemt en een kind bij haar verwekt, of haar alleen al spannender vindt dan mij, dan zal ik jou voor niets hebben verloren en nog steeds met lege handen staan.'

'Spreeuw, hoe kom je op het idee dat koningin Kettricken of Chade je ooit in de steek zouden laten? Je weet toch dat ze altijd voor je zullen zorgen?'

Ze zuchtte. Opeens zag ze er ouder uit. 'Een bed en voedsel en kleren. Dat soort dingen, neem ik aan, daar zal ik op kunnen rekenen. Maar er komt een moment waarop mijn stem gaat zwabberen en mijn longen de noten niet meer lang kunnen aanhouden. En dan zal ieders achting voor mij verdwijnen. Dan zal Spreeuw de minstreel zijn veranderd in Spreeuw de oude heks in die hoek daar. Ik zal voor niemand meer belangrijk zijn. Niemand zal me nog hoogachten. En uiteindelijk zal ik nog steeds eenzaam en alleen zijn.'

Ik zag Spreeuw vanuit een nieuw perspectief. Misschien

was dit altijd het enige perspectief geweest dat zij kende. Spreeuw handelde uitsluitend vanuit haar eigen behoeften. Ze was een goede minstreel, zelfs een excellente, maar ze bezat niet de genialiteit die tot eeuwige roem zou leiden. Ook was ze een vrouw die geen kinderen kon krijgen. Ze zou dus altijd moeten vrezen haar man te verliezen aan de charmes en de vruchtbaarheid van andere vrouwen. En naarmate ze ouder werd en haar schoonheid begon te verwelken zou die vrees alleen maar toenemen. Zonder kinderen om haar echtgenoot aan haar te binden, vreesde ze hem te verliezen nu ze hem met bedgeneugten alleen niet kon blijven boeien. Misschien was dat in haar ogen een belangrijk deel van mijn charme geweest – dat ik haar altijd begeerlijk had gevonden, dat ik nooit genoeg had gekregen van haar lichaam. Bovendien was ik in zekere zin iets geweest dat ze had bezeten – een machtig geheim waarin zij een deelgenoot was – behalve dat ik een man en minnaar was die nooit meer van haar verlangde dan wat zij terloops aanbood. Maar nu ze beroofd was van mijn kritiekloze enthousiasme voor haar als bedgenote en tevens geconfronteerd werd met het afnemende vuur van haar echtgenoot, was ze zich gaan afvragen of haar begeerlijkheid als zodanig aan het tanen was.

Ik kon haar niet meesleuren voor een paar uur liefdesbetuigingen om metterdaad te bewijzen hoe vrouwelijk ik haar nog altijd vond, en evenmin kon ik haar verzekeren dat haar echtgenoot nog altijd van haar hield. Ik

probeerde iets te bedenken dat ik haar zou kunnen aanbieden. Ik hield haar abrupt staande, draaide haar half om en hield haar op armslengte. Ik deed alsof ik haar gezicht en haar lichaam zorgvuldig bestudeerde, alsof ik een soort oordeel over haar moest vellen. In feite kon ik haar natuurlijk slechts zien als Spreeuw, en niet met de ogen van iemand anders. Ik forceerde een glimlach. 'Als je man je niet meer aantrekkelijk vindt, is hij een stommeling. Ik weet zeker dat er in Hertenhorst hele horden mannen rondlopen die maar al te graag het bed met jou zouden delen. Ikzelf inbegrepen, als de omstandigheden een beetje anders zouden zijn.' Ik probeerde peinzend te kijken. 'Zal ik hem dat gaan vertellen?'

'Nee!' riep ze uit. Ze wist een lachje uit te brengen, al klonk het fragiel. Ik nam haar bij de hand om een iets passender afstand tussen ons beiden te bewaren. Zo liepen we samen verder naar beneden.

'Fitz,' vroeg ze even later met een klein stemmetje, 'geef je eigenlijk nog iets om mij?'

Ik wist dat ik die vraag niet lang in de lucht mocht laten hangen, maar het antwoord lag voor het grijpen, eerlijk gezegd. 'Jazeker,' zei ik, en ik keek haar tijdens het lopen recht aan. 'Je hebt me soms pijn gedaan. Je hebt een paar wrede dingen tegen me gezegd en gehandeld op een manier die ik niet goedkeur. En ik ook tegenover jou. Maar het is zoals je al zei, Spreeuw – vijftien jaar. Mensen die een zo

langdurig verleden met elkaar delen neigen ertoe alles vanzelfsprekend te gaan vinden. We aanvaarden elkaars pro's en contra's als gegeven. Hoeveel liederen heb jij bij mijn haard gezongen, voor mij alleen? Hoeveel maaltijden heb ik voor jou bereid? Vijftien jaar omgang met elkaar gaat verder dan goede kanten en hebbelijkheden, denk ik. Het wordt een manier van leven. We zijn zorgeloos geweest met betrekking tot elkaars gevoelens, zoals Chade en ik zo vaak zorgeloos zijn geweest ten opzichte van elkaar – omdat we erop vertrouwden dat wat we zijn en wat we van elkaar weten, na al die jaren, per saldo belangrijker is dan woorden die in drift worden geuit.'

'Ik heb je bedrogen,' zei ze zacht, na een poosje gezwegen te hebben.

'Ja, dat is zo.' Ik merkte dat ik het zonder wrok kon zeggen. 'En ik heb je teleurgesteld. En precies zoals ikzelf vond dat ik het recht had om te beslissen wat ik met mijn leven wilde doen, ongeacht hoe jij daarover oordeelde, zo vond jij dat ook. Jij bent getrouwd. Ik koos voor obscuriteit. Die twee beslissingen kwamen tussen ons beiden in. Niet alleen die van jou. Maar ik wil je een ding graag verzekeren. Ongeacht hoe de komende jaren zullen verlopen, en ook al delen we elkaars bed niet meer, als we oud zijn geworden zal ik nog altijd hoge achting voor je hebben. Altijd.'

Meende ik dat nou echt helemaal? Nee. Maar ze was nu

eenmaal een vriendin, ondanks alles, en ze had het nodig. Mijn woorden gaven haar wat balsem en kostten mij niets. Er kwam een glimlachje om mijn mond. Ze was met mij naar bed gegaan om precies dezelfde redenen die ik nu op mijn beurt aan haar gaf in mijn leugentjes om bestwil.

Ze knikte. Er stroomden geen tranen meer. Nadat we een poos hadden gelopen, vroeg ze: 'Wat moet ik nou doen aan die man van me?'

Ik schudde mijn hoofd. 'Ik weet het niet, Spreeuw. Hou je nog van hem? Wil je hem nog?'

Ze knikte stijfjes van ja, twee keer.

'Wel, dan moet je hem dat zeggen, zou ik denken.'

'Verder niets?'

Ik haalde mijn schouders op. 'Ik denk dat ik niet de juiste man ben om op dit punt advies te geven. Iemand met meer succes in de liefde kan je waarschijnlijk een betere raad geven.'

'Zoals Chade, misschien?'

'Chade?' Ik was zowel verbluft als geamuseerd, maar de verleiding was te groot. Ik hield mijn gezicht in de plooi. 'Chade is de ideale man om te raadplegen.' Wat zou ik bij dat gesprek graag aanwezig zijn!

'Je hebt gelijk. Hij weet zijn affaires altijd discreet te houden en tot ieders tevredenheid af te ronden. Zelfs wanneer een liefje wordt afgedankt,' zei ze mijmerend,

waarna ze begon te lachen toen ze zag hoe gechoqueerd ik keek. ‘Zie je wel! Zelfs jij weet niets van zijn liefdesleven. Je hebt gelijk. Hij is de man om het te vragen. Ik heb nog nooit gehoord van een vrouw die hem de deur wees, het gebeurde altijd andersom. En hij is toch niet bepaald de jongste meer. Ja, ik zal het met hem bespreken wanneer ik hem vanavond rapport uitbreng.’

De laatste woorden ontstaken in mij opeens een vonk van achterdocht. Ik waagde de gok. ‘Denk je dan dat je zult ontdekken waar de eenarmige verblijft?’

Ze wierp me een zijdelings blik toe – het was alsof ze me een punt toekende in een of ander spel. ‘Eerder dan jij. En hij vroeg me je te zeggen, wanneer ik je inhaalde, dat hij verwacht dat je ver bij Laudwine uit de buurt blijft. Niet dat de man onder die naam in Hertenhorst verblijft – dan zou Chade hem inmiddels al gevonden hebben. Wel, ik heb zijn verzoek nu aan je doorgegeven. Hij verzekert je dat hij het wat dit betreft echt nog steeds het beste weet.’

‘Of dat althans gelooft,’ zei ik koeltjes. Dit was dus geen toevallige ontmoeting. Chade had ontdekt dat ik de burcht had verlaten en hij had Spreeuw achter me aan gestuurd om me bij Laudwine vandaan te houden. Mij de kans te geven me te verontschuldigen bij de gebruuskeerde minstreel was natuurlijk een onderdeel van zijn plan geweest. Die man hield ervan om aan de touwtjes te trekken! Ik wist een glimlachje

te forceren en beitelde het op mijn gezicht. ‘Wel, stap dan gauw op en rij verder, als je Laudwine eerder wilt vinden dan ik!’

Ze keek me vragend aan. ‘Ga je dan toch naar de stad?’

‘Ja. Ik heb daar andere dingen te doen.’

‘Zoals?’

‘Pé.’

‘Is hij dan in de stad? Ik dacht dat hij nog in jullie hut woonde.’

Dus Spreeuw wist niet alles wat Chade wist. Dat gaf me een beetje troost. ‘Nee. Een van mijn redenen om terug te keren naar de Hertenhorst – de belangrijkste, eigenlijk – was de wens om Pé ergens goed in de leer te doen. Hij is leerling bij Gindast.’

‘Echt waar? Doet hij het goed?’

Graag had ik haar iets voorgelogen en gezegd dat hij het voortreffelijk deed. ‘Het is voor hem niet gemakkelijk geweest om aan het stadsleven te wennen,’ treuzelde ik. ‘Maar ik geloof dat hij het onder de knie begint te krijgen.’

‘Ik zal eens bij hem langsgaan. Gindast is een grote bewonderaar van me. Als ik belangstelling toon voor Pé zal hem dat geen kwaad doen bij zijn meester.’ Er klonk in dat vertrouwen op faam en positie een onschuld door die me ontwapende. Toen zweeg ze opeens, alsof een gedachte haar had verrast. ‘De jongen is toch niet meer kwaad op me, hoop

ik?'

Ze kwetste zo gemakkelijk met haar woorden dat ze misschien meende dat anderen even gemakkelijk waren met hun vergiffenis. Misschien was dat de vloek van een minstreel: een scherpe tong te hebben die zo vaardig is om diepe wonden te slaan met woorden. Bij het zien van mijn aarzeling concludeerde ze: 'Hij is dus nog wel boos.'

'Ik weet het echt niet,' zei ik vlug. 'Je hebt hem nogal diep gekwetst. Maar hij heeft sindsdien erg veel aan zijn hoofd gehad, net als ik, trouwens. Ik heb het nooit met hem besproken.'

'Nou, dan moet ik me bij hem verontschuldigen. Als ik de kans krijg, zal ik hem een middagje ontvoeren. Gindast zal het me zeker toestaan. Dan ga ik lekker met hem eten en laat hem delen van Hertenhorst zien die een leerling normaliter niet te zien krijgt. Frons je voorhoofd maar niet zo. Pé is nog maar een jongen. Ik zal zijn opgestoken veren netjes gladstrijken. Maar nu moet ik snel verder, Fitz, zoals je al zei. Ik ben blij dat onze verhouding is opgeklaard. Ik heb je gemist.'

'Ik jou ook,' zei ik, zonder me nog iets van de waarheid aan te trekken. Ik vroeg me af hoe Pé zou reageren op haar invitatie. Zou zij opmerken hoezeer hij gegroeid en veranderd was? Eigenlijk had ik liever gezien dat ze hem met rust zou laten, maar ik had niet geweten hoe ik haar dat kon vragen zonder opnieuw aanstoot te geven. Kennelijk wenste

Chade dat ze me welgezind was. Ik zou hem later wel eens vragen waarom. Vooralsnog hielp ik haar in het zadel en glimlachte naar haar toen ze op me neer keek. Toen ze de glimlach beantwoordde stelde ik vast dat ik haar inderdaad had gemist. En dat ik dit heel wat prettiger vond dan haar ziedende woede.

Toen bedierf ze alles bijna weer door haar glimlach te veranderen in een grijns en te zeggen: 'Wel, vertel me nou eens de waarheid en ontzenuw mijn laatste belediging aan jouw adres. Heeft heer Gouden liever jongens dan meisjes? Is dat de reden waarom alle dames zo weinig succes bij hem hebben?'

Ik slaagde erin mijn glimlach te behouden. 'Zover ik weet, slaapt hij het liefst alleen. Ik heb vele wilde flirts van hem aanschouwd, maar 's morgens nog nooit iemand uit zijn bed moeten verwijderen.' Ik zweeg even en vervolgde met zachtere stem, want ik schaamde me ervoor: 'Ik vermoed dat de man extreem discreet is. Ik ben slechts zijn lijfwacht, Spreeuw. Je kunt niet verwachten dat ik al zijn geheimen ken.'

'Jammer,' zei ze, kennelijk teleurgesteld wegens mijn gebrek aan sappige roddels. Minstrelen zijn dol op alle soorten schandalen. Ze had me vaak verteld dat de mooiste verhalen vaak aan het einde van vage geruchten te vinden waren. Ik dacht dat ze nu wel zou wegrijden, maar ze verbaasde me nogmaals. 'Enfin. En jijzelf, tegenwoordig?'

Ik zuchtte diep. ‘Ik heb mijn meester geïmiteerd. Ik slaap in mijn eentje, dank je.’

‘Dat hoeft niet,’ bood ze aan, een wenkbrauw optrekkend.

‘Spreeuw!’ waarschuwde ik.

‘Wel, vooruit dan maar,’ lachte ze, en ik zag dat mijn antwoord haar op een of andere manier had gerustgesteld. Ze was niet vervangen door iemand anders. Door haar aanbod af te wijzen dwong ik mezelf het zonder bedgenote te stellen. Dat beviel haar wel, nam ik aan. Ze wierp me een kushandje toe en reed weg. Ik keek haar hoofdschuddend na en hervatte toen mijn wandeling naar beneden.

Niet veel later werd ik gepasseerd door Civil Bresinga, die ondanks de steilte van de besneeuwde weg in hoog tempo naar de stad reed. Hij minderde geen vaart en keek amper mijn kant op. Ik denk niet dat hij me herkende – of daar blijk van zou hebben gegeven – maar zag dat hij blootshoofds en zonder handschoenen op zijn paard zat, met zijn mantel achter hem aan fladderend, alsof hij de burcht in grote haast had verlaten. Had het iets te maken met het gegeven dat de prins had geweigerd die morgen met hem uit rijden te gaan? Moest hij iemand verwittigen van een plan dat in duigen was gevallen?

Ik vloekte binnensmonds en rende achter hem aan, maar hij was al te ver weg. Hijgend bleef ik staan. Kalmte, raadde ik mezelf aan. Wees rustig. Ik had geen idee wat er met Civil aan de hand kon zijn. Ik moest bij mijn oorspronkelijke plan

blijven en naar Laudwine op zoek gaan. Al doende, vermoedde ik, kwam ik Civil dan wel vanzelf tegen.

Mijn eerste halte in de stad was de weekmarkt. Daar kocht ik een rode sjaal en een praktisch mes voor aan een riem, terwijl ik ondertussen terloops vroeg waar ik vers geitenvlees kon kopen voor de Jamailliaanse maaltijd waar mijn meester opeens trek in had. Ik kreeg verschillende suggesties, maar de meeste daarvan hadden betrekking op geitenhoeders in de heuvels buiten Hertenhorst. Er waren maar twee adressen in de stad zelf en slechts een daarvan bevond zich in de buurt van het Smedenstraatje.

De korte winterdag liep al ten einde toen ik die kant op liep. Het invallen van de schemering kwam me niet slecht uit. De geitenman die me was aanbevolen hield slechts een paar dieren – meer voor de melk dan voor het vlees. Ik vond hem gemakkelijker door de geur dan door de aanwijzingen die ik had gekregen. Ik naderde stilletjes en keek vanuit de schemering door het venster. Ik zag een gezin met drie jonge kinderen aan tafel zitten voor de avondmaaltijd. In een stal achter hun huis stonden een stuk of tien geiten. Er lagen ook kazen opgeslagen. Het vervaarlijkste wezen daar was een oude bok met boosaardige gele oogjes. Ik vertrok zo stil als ik was gekomen. Had ik me iets ingebeeld? Misschien dat de geluiden die ik hoorde toen ik via mijn Vermogen herinneringen deelde met Bolle geen verband hielden met de verblijfplaats van Laudwine. Misschien was het een

tijdelijke ontmoetingsplaats geweest, niet het adres waar Laudwine verbleef.

Ik sloop naar drie andere huisjes in de omgeving, maar zag alleen gezinnen die zich voorbereidden op de nacht. Tussen een vervallen schuur en een volgend huis ontdekte ik echter Civils paard. Het stond daar, vastgebonden aan een paaltje, maar dampend en nog gezadeld. Was het dier tussen de schuur en het huis gezet om minder op te vallen? Ik bleef roerloos staan. Als dit echt Laudwine's schuilplaats was, zouden er zeker Wijzen op wacht staan – en misschien ook partnerdieren. Misschien waren ze zich al van mijn aanwezigheid bewust. De gedachte bracht zweetdruppeltjes op mijn nek, maar tegelijk besefte ik dat er toch niets aan te doen was. Ik sloop naderbij en probeerde mijn voetstappen nog geluidlozer te maken door over opgehoopte sneeuw te lopen.

Terwijl ik daar gehurkt zat, hoorde ik over de straat een paard naderen. Er wordt maar weinig paardgereden in de stad. De steile, met keien geplaveide straten zijn er weinig geschikt voor en het onderhoud van paarden is in een stad relatief duur, zeker als je ze zo weinig gebruikt. Dit was zo te horen een groot, zwaar dier. Het bleef voor de ingang van het huisje staan. De deur ging bijna meteen open. Een zwaar persoon kwam naar buiten en begroette de ruiter met: 'Ik kan er niets aan doen. Ik weet niet waarom hij hierheen is

gekomen. Hij wil niets tegen me zeggen. Houdt vol dat hij alleen met jou wil praten.'

'Ik regel het wel, Padget.' Het was de stem van Laudwine. Zijn toon kapte nadere uitleg door de andere man bij voorbaat af. Ik hoorde hem afstijgen. Ik dook weg achter Civils paard. 'Hamer, ga met hem mee,' droeg Laudwine zijn paard op en ik zag een schaduw voorbijgaan toen de man de Wijsheidspartner van zijn leider via de ingang van de steeg naar de bouwvallige schuur bracht. Laudwine stapte het huis binnen en sloeg de deur achter zich dicht. Even later keerde Padget terug. Hij had het paard verzorgd en ging weer naar binnen.

Het huisje was stevig gebouwd. De kieren in de muren waren stevig dichtgestopt en alle vensters waren gesloten tegen de kou. Ik kon niet naar binnen kijken, maar hoorde wel het geluid van stemmen. De woorden verstond ik niet. Ik hurkte in de diepe schaduw tussen de gebouwtjes en drukte mijn oor tegen de muur. Ik luisterde.

'Waarom ben je zo stom om hierheen te komen? Je hebt toch te horen gekregen dat je nooit mocht komen, nooit contact mocht opnemen?' Laudwine's stem klonk donker van woede.

'Ik ben gekomen om je te zeggen dat we genoeg van je hebben. Genoeg!' Ik meende Civils stem te herkennen, maar de klanken waren schril van angst.

'Dacht je dat?' Dat was Laudwine weer. Mijn nekhaartjes gingen rechtop staan bij het horen van de dreiging in zijn stem.

Civil antwoordde iets onverstaanbaars. Het moest iets brutaals zijn geweest, want Laudwine zei lachend: 'Nou, dat heb je dan verkeerd gedacht. Ik zal je zelf wel vertellen wanneer je genoeg van me hebt. En dat zal zijn wanneer ik genoeg heb van jou en je hebt opgehouden voor mij nog van nut te zijn. En je zult hebben opgehouden van nut te zijn omdat je zult hebben opgehouden in leven te zijn. Welnu, wees dus van nut, jongen. Ter wille van je moeder, als je het niet in je eigen belang wilt zijn. Welke nieuwtjes heb je me te melden?'

'Ter wille van mijn moeder heb ik niets voor je. En zal ik ook nooit meer iets hebben.' Civils stem trilde van angst en vastberadenheid.

Laudwine was iemand die primair reageerde, zoals ik me goed herinnerde. Hij scheen te hebben geleerd zijn linkerhand effectief te gebruiken. Ik hoorde Civils lichaam tegen de muur slaan. Daarna vroeg Laudwine op een minzaam toontje: 'Wat zei je, jongen?'

Er kwam geen antwoord. Laudwine was een beer van een vent. Ik vroeg me af of hij de jongen misschien met één klap had gedood. 'Raap hem op,' hoorde ik hem iemand bevelen. Er werd een stoel over de vloer geschoven, waarschijnlijk ten behoeve van Civil. Even later vervolgde Laudwine: 'Ik heb je

iets gevraagd, jongen. Waarom ben je opeens een verrader van mij geworden?'

Civils stem klonk gesmoord. Vermoedelijk was hij op zijn mond of kaak geraakt. 'Geen verrader. Ik ben je niets verschuldigd.'

'O nee?' Laudwine lachte. 'Je moeder is nog in leven. Heb je dat niet aan mij te danken? Jij bent nog in leven. Heeft zij dat niet aan mij te danken? Wees geen stommeling, knul. Hecht jij geloof aan de valse beloften van die Bergrijkkoningin? Dat ze naar ons wil luisteren, dat ze onze situatie wil verbeteren? Bah! Ze wil ons in de val lokken – als ratten naar vergiftigd graan. Jij denkt dat ik een bedreiging voor jullie ben omdat ik jullie levens zou kunnen beëindigen door jullie te verraden. En dat zou ik ook kunnen doen. Maar pas als jullie mij eerst verraden. Voorlopig houd ik jullie in de palm van mijn hand en bescherm ik jullie. Ik ben veel redelijker in de omgang dan sommige Bonten die mij volgen. Wees dankbaar dat ik die in het gareel houd. Dus nu ophouden met dat domme gedoe. Jij en ik delen veel te veel om tegenover elkaar te staan.' Zijn toon veranderde in een van oprechte nieuwsgierigheid. 'Wat heeft je nu eigenlijk hierheen gebracht?'

Civil mompelde iets dat ik niet kon verstaan.

Laudwine lachte. 'Tja. Ze is een vrouw, jongen, en een van de onzen. Ik weet dat het voor een zoon moeilijk is zijn eigen

moeder als een vrouw te zien, maar toch is ze dat, en nog een aantrekkelijke bovendien. Ze zou het moeten opvatten als een compliment, en tevens als een geheugensteun. Ze heeft te lang buiten onze kring geleefd, en ontkend wat ze was, en zich ingelaten met "adel", alsof die lui en zijzelf iets beters waren dan wij. Dat is nu helemaal teruggedraaid, Bresinga. Ze mag zichzelf gelukkig prijzen dat we haar weer als een van de onzen hebben geaccepteerd, want als wij aan de macht komen zullen zij van het Oude Bloed die hun magie hebben verloochend en hun verwanten de rug hebben toegekeerd en ons zelfs hebben verraden aan het Zienerstuig... al die lui zullen sterven! Ze zullen sterven in hun eigen Koninklijke Arena, waar die klootzak Regaal zo velen van ons heeft vermoord. En waarom? Waarom zijn zo veel van onze ouders en hun dierlijke partners in die Arena gestorven? Omdat Regaal op zoek was naar een verrader onder de Wijzen, iemand die bereid was de Wijze Bastaard voor hem op te sporen! Hoog tijd dat de Zieners daarvoor de rekening betalen!'

Terwijl ik mijn oor tegen het koude hout gedrukt hield en in het kille duister op de grond gehurkt zat, voelde ik een vertrouwde misselijkheid in me opkomen. Jawel hoor, opnieuw stak het Zienersverleden zijn kop op om ons na te jagen. Want wat Laudwine hier beweerde was waar. Regaal had me zo gehaat en gevreesd dat hij had gemeend een Wijze te moeten zoeken om hem te helpen. Vele mannen en

vrouwen waren onder zijn hand de marteldood gestorven voordat het hem lukte een man te vinden die bereid was op iemand van het Oude Bloed jacht te maken. Het pijnlijke litteken midden op mijn rug was afkomstig van de pijl die die man had afgeschoten. Wat ik altijd had aangezien voor Regaals misdaden tegen de Wijzen werd door anderen op de rekening van de hele Zienersfamilie geschreven.

Civils stem klonk zacht maar helder toen hij zei: 'Ze vat het niet op als een "compliment", maar als een belediging en een laaghartige aanranding. Je hebt me gedwongen in de Hertenhorst te wonen om daar voor jou te spioneren, en haar eenzaam en kwetsbaar achter te laten. Je hebt alle trouwe bedienden en ware vrienden van haar zijde weggejaagd. En nu heb je haar onteerd, en dat alles in de naam van je recht op het "erfgoed van de Bonten". Wel, zij wenst dat erfgoed niet, en ik evenmin. Als dit is wat je bedoelt wanneer je het hebt over het genootschap van het Oude Bloed, dan wil ik daarvan geen deel uitmaken.'

Laudwine's stem klonk bijna sloom toen hij antwoordde. 'Wel, jongen, ofwel je bent een stomkop of je luistert niet goed. Geef eens antwoord op deze vraag: wat ben je, als je niet een van de onzen bent?'

'Vrij!' snauwde Civil.

'Fout. Dood. Maak hem af, Padget.'

Dat was bluf. Ik wist zeker dat het bluf was, maar ik wist

even zeker dat Civil erin zou geloven. Ze zouden hem zo bang maken dat hij weer gehoorzaam werd. Ook verder had ik geen dwingende reden om hem tegen hen te beschermen, ongeacht of ze hem alleen wilden aframmelen dan wel wilden doden. Behalve, misschien, dat het een jongen was, die door de omstandigheden in een hoek was gedreven en geen kant meer uit kon. Dus ik beet mijn tanden op elkaar en spande mijn verkilde maag om me voor te bereiden op wat onvermijdelijk zou volgen.

En op dat moment werd ik bijna op mijn knieën geworpen door een Vermogensgolf die van Plicht kwam. Vind Civil Bresinga! Hij is in groot gevaar. Alsjeblieft, Tom, ga meteen! Ik denk dat hij beneden in de stad is. Het dringende verzoek van de prins kwam als een vloedgolf op me af. Ergens in mijn achterhoofd stelde ik vast dat Bolle zich verbaasde en dat zijn muziek tot zwijgen kwam.

Ik kwam snel bij mijn positieven en zond een gedachte terug. Ik ben niet ver bij hem vandaan. Hij is in gevaar, maar het is niet zo groot als je denkt. Hoe wist je het?

Een stroom van opgewonden, ongeruste gedachten spoelde over me heen. Van zijn kat. Civil had hem naar me toe gebracht en me gevraagd hem in mijn kamer opgesloten te houden, tot elke prijs. Dat was de gunst die hij me eerder op de dag had willen vragen. Hij zei dat hij iets moest doen waar hij de kat niet bij wilde hebben. Tom, wacht niet. Het gevaar is ernstig, zeer ernstig. De kat zegt dat ze hem willen

doden.

Ik zal hem beschermen. Ik beloofde het en richtte toen mijn afweerwanden op om hem buiten te houden. Daarna rende ik snel om het huisje heen. Vreemd, hoe iemands percepties in een oogwenk totaal kunnen veranderen. Civil was deze confrontatie aangegaan in de verwachting dat hij zou sterven. Hij had het zo gepland. Daarom had hij zijn Wijsheidspartner naar Plicht gebracht om te voorkomen dat de kat hem zou volgen om hem te helpen, en dan ook zou worden gedood. Ik had mijn lelijke zwaard in de hand toen ik de voordeur met mijn schouder open beukte. Een man ging meteen neer. Zijn ingewanden glibberden tussen zijn vingers door. Hij was niet gewapend en had me niet bedreigd – alleen in de weg gestaan. Ik sloot me af van de echo's van zijn pijn toen ik de kamer binnenstormde.

In een oogopslag zag ik dat Plicht gelijk had gehad. Laudwine zat aan een tafel, met een glas wijn voor zich, en keek toe hoe Padget de jongen langzaam wurgde. Padget genoot ervan. Hij was sterk genoeg om het snel af te maken als hij dat had gewild, maar in plaats daarvan hield hij Civils keel van achteren omklemd en tilde hij de jongen een klein eindje boven de vloer, waardoor zijn voeten konden spartelen. Civils gezicht was al vuurrood en zijn ogen puilden uit terwijl hij met zijn vingernagels wanhopig probeerde vat te krijgen op Padgets in leer gehulde onderarmen. Een gemeen hondje – een kortharig keesje – liep opgetogen om hen heen en hapte naar Civils bungelende voeten. Die aanblik maakte

me witheet van woede. Ik voelde mijn borst opzwellen en hoorde het donderen van mijn hart. Ik raakte buiten zinnen. Die twee zou ik allebei doden!

Laudwine had achterovergeleund op zijn stoel zitten toekijken toen ik kwam binnenvallen. Zonder paniek in zijn stem droeg hij Padget op: 'Maak het af.' Daarna stond hij kalm op om mijn aanval af te weren. Tijdens het opstaan trok hij een kort zwaard. Toen pas herkende hij me. De uitdrukking op zijn gezicht veranderde. Padget kneep Civils keel dicht.

Ik kon Laudwine's zwaard ontwijken of Civils leven redden, maar niet allebei tegelijk. De tafel stond tussen Civil en mij. Ik nam een aanloop en landde op een knie op de tafel. Ik stak mijn bebloede zwaard vlak langs Civil heen in de borst van Padget. Tegelijk voelde ik een steek van Laudwine's zwaard, en wel in de spieren rechts op mijn rug, tussen mijn heup en mijn ribben. Ik schreeuwde en liet me opzij rollen, waardoor ik me losrukte van zijn zwaard. Ik stak naar hem, maar er zat geen kracht achter die steek. Ik viel van de tafel. Mijn rechterbeen klapte onder mijn lichaam. Dat kwam mooi uit, want daardoor was zijn volgende aanval te hoog gericht en miste hij me. Ik haalde adem en krijste naar Civil: 'Ren weg!' De jongen lag slap op de vloer. Padget had hem laten vallen toen hij naar zijn borstwond greep. Civil lag aan zijn nek te voelen en hapte wanhopig naar adem. Padget had zich op zijn knieën laten vallen en probeerde het helderrood naar buiten gutsende bloed te stelpen terwijl zijn partnerdier breinloos

keffend om hem heen liep.

Laudwine torende boven me uit toen hij om de tafel heen was gelopen, met zijn zwaard in zijn linkerhand. Ik liet me onder de tafel rollen en gilde het uit toen mijn wond de vloer raakte. Aan de andere kant krabbelde ik overeind. De tafel was nu tussen ons in, maar Laudwine was erg groot en had een lang bereik, ook al was zijn zwaard kort. Ik moest me naar achteren buigen om zijn eerste slag te ontwijken.

'Ik ga je doden, klootzak van een verrader dat je bent!' beloofde hij met duivels genoegen.

Die woorden wekten de wolf in mij. Mijn pijn verdween natuurlijk niet, maar hij werd tijdelijk onbelangrijk. Dood eerst, lik je wonden later. En maak je dreigementen erger dan de zijne. 'Ik zal je niet doden,' beloofde ik op welwillende toon. 'Ik ga alleen even je andere hand afhakken, daarna mag je verder leven.'

De afschuw die in zijn blik verscheen bewees dat ik een gevoelige snaar had geraakt. Ik pakte de rand van de tafel en stootte de tafel met geweld zijn kant op. Bij het naar achteren lopen struikelde hij over iets – Padget of zijn keffende hondje – en hij zou eigenlijk zijn zwaard hebben moeten laten vallen om zijn val te breken. Hij was echter zo dom om het vast te houden. Ik buitte mijn voordeel uit en schoof de tafel half over hem heen, waardoor ik zijn benen klem zette. Zo lag hij daar op zijn rug, met Padgets lichaam onder het zijne. Hij

haalde naar me uit met zijn zwaard, maar er zat geen kracht achter die slag. Ik kon hem gemakkelijk ontwijken, en de tweede slag eveneens, waarna ik op de tafel sprong en Laudwine des te vaster tegen de vloer gedrukt hield. Ik hield mijn zwaard met twee handen vast en stootte het lemmet diep in zijn borst. Hij schreeuwde, en ik hoorde het krijsen van een strijdros als echo. Het zwaard draaide schuin weg toen ik er met mijn volle gewicht op leunde en het tussen zijn ribben door in zijn ingewanden dreef. Laudwine lag nog steeds te gillen, dus ik trok het zwaard terug en stak een tweede keer toe, nu in zijn keel.

Buiten op straat hoorde ik schreeuwende mensen en iets dat leek op donder in de verte. Een paard hinnikte furieus. Iemand riep: 'Dat paard is dol geworden!' en iemand anders: 'Roep de stadswachters!' Uit de geluiden leidde ik af dat Laudwine's paard bezig was de wanden van de schuur kapot te trappen in een poging om weg te komen en Laudwine te helpen. De eenarmige lag op de vloer te sterven. Zijn hart pompte nog steeds rood levensbloed via zijn keel naar buiten en zijn ogen straalden nog steeds woede en haat uit.

Ik kreeg opeens een flits van inzicht. Ik richtte me tot Civil. 'Geen tijd om je te helpen. Sta op en verdwijn via de achterdeur. Ontwijk de wachters en keer terug naar de Hertenhorst. Vertel Plicht alles, maar dan ook alles! Begrepen?'

De jongen had wijd opengesperde ogen, waar dikke tranen

uit rolden, maar of dat kwam door angst, of de shock, of de poging om hem te wurgen, dat wist ik niet. Padgets keeshond kwam achter me aan toen ik naar de deur liep. Ik zette me geestelijk schrap, draaide me om en verpletterde het keesje met een welgemikte trap van mijn laars. Het dier kefte nog een keer, scherper dan ooit, en was toen stil. Ging ook Padget op dat moment heen? Ik wist het niet zeker. Maar toen ik naar buiten strompelde zag ik dat Laudwine's strijdros nog steeds woest tegen het houtwerk van zijn kooi stond te trappen. Aan de overkant van het straatje stonden de kinderen van de geitenman met grote ogen toe te kijken vanuit de deuropening van hun huis. De enorme, zwaar beslagen hoeven van het kolossale dier hadden al menige plank versplinterd. Het toch al gammele schuurtje was daardoor min of meer ingestort, waardoor het – o ironie – voor het ingesloten paard des te moeilijker werd om eruit weg te komen.

Maar het was niet zomaar een paard. Nu niet meer. Mijn Wijsheidsperceptie van het wezen was verwarrend – het idee van een man en een paard in een. Ik zag dat de hengst zich een stap terugtrok van de opening die hij had geforceerd en zijn situatie opeens inschatte met de intelligentie van een mens. Ik kon hem niet de tijd geven om een ontsnapping te bedenken. Ik negeerde de mensen die vanaf de straat met open monden stonden toe te kijken en rende naar het paard toe, onderwijl woordloze kreten slakend. Het strijdros probeerde zich op zijn achterbenen te verheffen en de

dodelijke hoeven van zijn voorbenen in stelling te brengen, maar het schuurtje had een laag dak. Het was nooit bedoeld voor een dier van deze omvang. De poging maakte echter zijn borst onbeschermd, en ik profiteerde er meteen van en dreef het lemmet van mijn zwaard – mede onder druk van mijn eigen borst – zo diep naar binnen als ik maar kon. Het dier kreet het uit en een stormvlaag van Wijsheidswoede en haat blies bijna mijn afweermuren omver, zo hevig weerstond het stervende krijgsros mij. Ik werd fysiek naar achteren geworpen en moest mijn zwaard in zijn borst laten steken. Hij wierp zich naar voren in een zoveelste aanval op de verbrijzelde planken van de voorgevel, briesend en schreeuwend van woede. Zonder deze restanten van het schuurtje zou hij me hebben gedood voordat hij stierf, dat weet ik zeker. Nu stortte hij echter uiteindelijk neer. Er golfden stromen bloed uit zijn mond en neusgaten toen de stadswachters tenslotte arriveerden. Hun toortsen flakkerden in de winterse nacht en wierpen verwarrende schaduwen, waarvan sommige me besprongen alsof ze wolven waren.

'Wat is hier aan de hand?' wilde de sergeant weten, en toen we elkaar herkenden snauwde hij: 'Dit is de tweede keer dat je in mijn straten voor last zorgt. Dat bevalt me niet.'

Ik probeerde een verklaring te verzinnen, maar opeens begaf mijn rechterbeen het. Ik viel op de vertrapte sneeuw.

'Er zijn hierbinnen twee doden!' riep iemand. Ik draaide mijn hoofd en zag een bleek meisje in het uniform van een

wachter uit het huisje naar buiten komen. Ik knipperde met mijn ogen en probeerde na te gaan wat ik in het halve donker verder nog kon onderscheiden. Civils paard was verdwenen. Ofwel het had zich weten los te rukken, ofwel de jongen had kunnen wegkomen. Ik probeerde me te bewegen, maar merkte opeens dat er heet, nat bloed over mijn zijde stroomde. Ik greep naar de wond.

'Sta op!' blafte de sergeant.

'Gaat niet,' wist ik hijgend uit te brengen. Ik stak mijn handen op en liet zien hoe bebloed ze waren. 'Ik ben gewond.'

Hij schudde boos en gefrustreerd zijn hoofd en ik snapte dat hij graag nog iets zou hebben bijgedragen aan mijn verwondingen. Het was een man die zijn plichten persoonlijk opvatte. 'Wat is hier gebeurd?'

Ik hapte naar adem, maar gelukkig kwam toen een zoontje van de geitenman blootsvoets vanuit zijn deuropening naar ons toe rennen, al van verre opgewonden roepend dat het paard gek was geworden en schoppend had geprobeerd uit het schuurtje los te breken en dat ik toen naar buiten was gekomen en het had gedood. De sneeuw werd warm en nat onder mijn rug en ik voelde dat de nacht de randen van mijn blikveld steeds verder verduisterde.

Tom? De verwoede Vermogensinspanningen van de prins drongen door mijn afbrokkelende afweer heen. Tom, ben je gewond?

Ga weg!

De sergeant boog zich over me heen en vroeg: 'Wat is er binnen gebeurd?'

Ik kon geen leugen bedenken. Ik vertelde de waarheid. 'Het paard was dol geworden. Ik moest het doden.'

'Ja, dat weten we. Maar wat is er gebeurd met de mannen in het huis?'

Tom? Ben je gewond?

Ik probeerde een boodschap naar de prins te sturen, maar de pijn trok nu in snijdende golven door me heen. Ik probeerde er vandaan te draaien, maar een reusachtige spijker hield me aan de besneeuwde grond genageld.

Stop! Laat het ophouden! Jullie bederven de muziek. Bolle's ontzetting beukte tegen me aan als golven tegen een strand.

'Geef me antwoord!'

Geen leugens meer over, geen waarheid meer over. Ik keek op naar de sergeant en probeerde te praten. Toen glipte ik weg, ik zakte bij iedereen weg, naar het duister toe. Houd de wacht, Nachtogen, smeekte ik hem. Maar er kwam geen antwoord en er stond geen wolf over me heen.

18

Een coterie

De bewoners van de Zes Hertogdommen zijn altijd een onafhankelijk volk geweest. Het feit op zich dat het koninkrijk in zes afzonderlijke hertogdommen verdeeld is gebleven, alle loyaal aan de Zienersmonarchie, maar elk geleid door hun eigen edelen, getuigt van die onafhankelijke instelling. Elk hertogdom representeert de annexatie van een territorium, gewoonlijk als gevolg van oorlog. In veel gevallen was de Ziener die de verovering op zijn naam bracht zo verstandig om een deel van de locale edelen in hun positie te handhaven. Dit geldt met name voor de hertogdommen Dracht en Holt. Een voordeel van dit systeem is dat wetten kunnen worden aangepast aan specifieke omstandigheden in de landstreek en aan oeroude zeden en gewoonten van de locale bevolking. Een voorbeeld van deze concessies aan het concept van zelfbestuur is het feit dat de grotere dorpen en steden niet alleen vaak een eigen stadswacht bezitten om de orde te handhaven, maar dat ze deze militie vaak financieren door een systeem van belastingen op de handel en door het innen van boetes van de wetsovertreders zelf.

Tom.

Tom.

Tom.

Aanvankelijk hinderde het me niet. Ik was zo diep onder dat de zee zelf me niet eens kon bereiken. Alles was donker, en zolang ik me maar niet verroerde kon de pijn me niet vinden. Toen kroop de wereld langzaam de randen van mijn geest binnen. Het was alsof een zware hamer doffe klappen begon uit te delen in mijn schedel.

Niks Tom! Ik reageerde geërgerd. Ga weg!

Niks Tom? De gretige belangstelling in Plichts gedachte duwde me naar de rand van het bewustzijn. In een reflex richtte ik mijn afweerwanden op tegen de nieuwsgierigheid die de jongen uitstraalde. Een tel later vaagde een snijdende pijn echter al mijn wilskracht en energie om het Vermogen te gebruiken weer helemaal weg. Ik lag op mijn buik, zo te voelen op iets dat waarschijnlijk een stromatras moest voorstellen. Er zat echter lang niet genoeg stro in. De kilte van de stenen vloer drong er doorheen. Ik voelde me overal verstijfd en bevroren, behalve op een plekje aan de onderkant van mijn rug. Dat brandde. En wanneer ik probeerde me te bewegen, barstte ik uit elkaar van de pijn. Ik kreunde zacht en hoorde het schuifelen van voeten.

'Ben je wakker?'

Ik maakte een vage handbeweging en deed mijn ogen een heel klein beetje open. Zelfs het zwakke licht leek op een aanslag. Ik tuurde naar de man boven me. Het was een kleine man, gehuld in sjofele kleren en met een wilde haardos rond zijn gezicht. Hij keek op me neer. Zijn neus en wangen hadden de rode kleur van een chronische drinker.

'De genezer heeft je opgelapt. Hij zei dat ik je moest zeggen dat je niet meer moest bewegen dan nodig was.' Ik gromde instemmend en de man grijnsde. 'Dat was waarschijnlijk een overbodig advies, is het niet?'

Ik gromde weer. Nu ik volledig wakker was, maakte de omvang van mijn pijn zich geheel uit eigen beweging kenbaar. Ik vroeg me af in welke situatie ik me bevond, maar mijn mond was te droog om ermee te praten. Deze spraakzame kerel leek me een welwillend type. Was hij misschien een assistent van de genezer? Ik bewoog mijn lippen, haalde een paar keer diep adem en vroeg toen met schorre stem: 'Water?'

'Ik zal zien wat ik voor je kan doen,' zei hij. Hij verhief zich van de kruk waarop hij had gezeten en liep naar de deur. Ik volgde hem met mijn blik. Ik zag nu dat het venstertje in de deur was afgesloten door tralies. Hij schreeuwde door die tralies heen. 'Hallo daar, onze gewonde is bij kennis! Hij wil water!'

Als iemand antwoordde, dan zonder dat ik het hoorde. De kleine man kwam terug van de deur en ging weer op zijn kruk

zitten. Ik werd me langzamerhand beter bewust van mijn omgeving. Een po in de hoek. Schraal stro op de vloer. Wel, mijn vriend was dus een medegevangene.

Voordat ik die gedachte nader kon uitwerken begon hij weer te praten. 'Zo, dus jij hebt drie mannen en een paard gedood? Moet een mooi gevecht zijn geweest, wed ik. Zou ik graag hebben gezien. Zelf ben ik vannacht ook bij een gevecht betrokken geweest, maar ik heb niemand gedood. Kreeg ruzie met een lange, magere kerel, met een littekengezicht als de Gepokte zelf. Het was niet mijn schuld. Ik stond gewoon te praten, misschien een beetje te luid, en weet je wat hij tegen me zei? Hij zei: "Hou je mond en zeg niks meer. Dat is altijd het beste advies voor iemand als jij. Iemand als jij denkt namelijk dat hij dingen uitlegt, maar hij maakt overal een zootje van. Hij moet het praten maar overlaten aan zijn vrienden." En toen sloeg hij me en ik sloeg terug. En toen kwamen de wachters en arresteerden me. En nu zit ik hier, in hetzelfde schuitje als jij.'

Ik wist met een knikje duidelijk te maken dat ik zijn boodschap had begrepen. Wel, hij was dus een van Chade's discrete vogeltjes. Chade wilde dat ik mijn mond dicht hield en afwachtte. Ik vroeg me af of hij wist hoe zwaar ik gewond was. Ik vroeg me ook af of Civil was teruggekeerd naar de Hertenhorst. Toen besefte ik opeens dat ik me zulke dingen niet hoefde af te vragen. Ik liet mijn oogleden naar beneden

zakken, verzamelde het zielige beetje kracht dat ik bezat en reikte zwak naar buiten.

Plicht?

Tom! Gaat het? Zijn Vermogen bewerkte mijn geest alsof zijn woorden met inkt op nat papier werden geschreven. De gedachten vervluchtigden al bijna voordat ze tot me waren doorgedrongen.

Ik probeerde me te concentreren en haalde diep adem. Er ging een pijnscheut door me heen. Ik moest oppervlakkiger ademhalen, dat was duidelijk. Aarzelend reikte ik naar Plicht. Nee. Laudwine heeft me in mijn rug gestoken en ik lig in de gevangenis. Ik heb hem gedood en iemand die Padget heette. Wat gebeurt er? Waarom ben ik nog hier? Is Civil bij je teruggekomen?

Ja, ja, hij is gekomen. Luister nu, onderbreek me niet. De jongen werd opgejaagd door angst en opwinding. Zijn Vermogen klonk als het gekletter van paardenhoeven op straatkeien. Ik wist dat hij vreesde dat ik weer bewusteloos zou raken. Chade zegt: blijf zwijgen. Hij werkt een verhaal voor je uit. De hele stad en het hele kasteel praat over wat er is gebeurd. Er is in Hertenhorst in vele jaren geen drievoudige moord meer voorgekomen, misschien wel nooit, dus daar heeft iedereen nu de mond van vol. Er zijn zo veel mensen die jou dat paard hebben zien doden dat het, wel, onmogelijk vol te houden zal zijn dat jij Laudwine en zijn man niet zou hebben gedood. Dus Chade werkt aan een reden waarom het geen moord was. Maar in de tussentijd kan hij niet naar je toe

komen om je daar weg te halen. Dat begrijp je toch zeker?

Ik begrijp het. Er mocht geen verbinding worden gelegd tussen Chade en een lijfwacht die een drievoudige moord had begaan, geen relatie tussen de koningin en een man die delegatieleden van het Oude Bloed had gedood, geen connectie tussen de prins en de huurmoordenaar die zijn werk voor hem had gedaan. Ik begreep het. Ik had het altijd al begrepen. Maak je geen zorgen over mij. De gedachte was koud.

Ik merkte dat Plicht probeerde zijn angst onder controle te houden, maar zijn Vermogen werd er door aangetast en zijn zorgen sijpelden door de kieren tussen zijn afweerschermen heen: als Chade geen sluitend verhaal kon verzinnen, of als ik stierf aan een ontsteking, bij Eda, dan zou hij ze allemaal vermoorden, mensen en dieren! Wie was die man wel, die Laudwine, dat hij zo omging met leven en dood!

Om zijn angsten buiten te sluiten sloot ik mijn afweerschermen. Ik was trouwens veel te moe om het Vermogen te gebruiken en voorlopig wist ik genoeg. Ik voelde dat ik me losmaakte – niet alleen van Plicht, maar van iedereen. Ik sloot mezelf op in mijn eigen huid. Ik was Tom Dassenkop, een bediende in de Hertenhorst, en ik zat in de gevangenis, schuldig aan het vermoorden van drie mannen en het doden van een prachtpaard. Meer was ik niet.

De wachter kwam naar het venstertje, waarschuwde mijn medegevangene dat hij uit de buurt van de deur moest blijven

en waagde zich toen de cel in met een emmer en een pollepel. Hij zette de emmer naast mijn veldbed. Ik keek vanachter mijn wimpers naar zijn laarzen. 'Hij ziet er niet uit alsof hij wakker is.'

'Daarnet was hij het. Zei niet veel, alleen "water".'

'Roep ons als hij weer bijkomt. De sergeant wil met hem praten.'

'Natuurlijk, doe ik. Maar is mijn vrouw de boete nog niet komen betalen? Je hebt toch een jongen naar haar toe gestuurd?'

'Dat heb ik je toch gezegd? Gisteren. Zodra ze het geld komt brengen mag je naar buiten.'

'Is er hier iets te eten?'

'Je hebt eten gehad. Dit is geen herberg.'

De wachter ging naar buiten en sloeg de celdeur achter zich dicht. Ik hoorde diverse grendels op hun plaats schuiven. Mijn vriend liep naar het venstertje en zag de wachter door de gang weglopen. Toen kwam hij weer naar mijn zijde. 'Kun je drinken, denk je?'

Ik gaf geen antwoord, maar wist mijn wankele hoofd een eindje boven het stro te tillen. Hij hield de boordevolle pollepel vlak bij mijn mond en ik slurpte voorzichtig een flinke slok naar binnen. Hij was geduldig en hurkte naast me neer om me te helpen bij het drinken. Het moest in een traag tempo gebeuren. Ik had me nooit gerealiseerd dat je

rugspieren nodig had om water in je mond binnen te zuigen en je hoofd overeind te houden.

Na een poos liet ik mijn hoofd weer naar beneden zakken en hij haalde de lepel weg. Ik lag zachtjes te hijgen. De randen van mijn blikveld werden belaagd door zwarte vlekken, die zich af en toe terugtrokken. 'Is het nacht?' vroeg ik.

'In dit soort omgeving is het altijd nacht,' antwoordde hij op spijtige toon, en even zag ik achter zijn masker de echte man – iemand die maar al te vaak in situaties als deze had verkeerd. Ik vroeg me af hoe lang hij al voor Chade werkte, maar betwijfelde of hij wel wist wie zijn broodheer was.

Hij schoof zijn kruk dichter naar me toe en sprak met gedempte stem. 'Het is middag. Je bent hier nu twee dagen. Meteen na je binnenkomst heeft een genezer je behandeld. Ik dacht dat je toen bij bewustzijn was. Weet je het niet meer?'

'Nee.' Misschien had ik het me kunnen herinneren als ik het had gewild, maar ik wist opeens vrij zeker dat ik het niet meer wilde weten. Twee dagen. Mijn stemming kelderde nog verder. Als Chade me hier snel weg had kunnen krijgen, zou het allang gebeurd moeten zijn. Dat er al twee dagen voorbij waren, betekende dat ik moest rekenen op een langer verblijf hier. Een pijnscheut verbrak mijn gedachtegang. Het kostte me moeite om me daarna weer te concentreren. 'Is er niemand op bezoek geweest? Om de boete te betalen?'

Hij keek me met grote ogen aan. 'Boete? Man, je hebt drie mensen vermoord! Dat is niet af te doen met een boete!'

Daarna praatte hij op vriendelijker toon verder – terwijl ik nog lag te denken aan de galg waaraan ik zou kunnen eindigen. 'Er is een man hier geweest, toen de genezer al met je klaar was. Een hoog heerschap, heel duur en buitenlands gekleed. Jij was buiten bewustzijn en ze wilden hem niet bij je laten. Hij wilde weten wat er was gebeurd met de beurs die jij voor hem in bewaring had. De wachters zeiden dat ze nergens iets van wisten. Hij werd toen verdomd kwaad en zei dat ze goed moesten beseffen wat ze zeiden, want als zijn eigendom hem niet intact werd teruggegeven, zou hij extreme maatregelen nemen. Hij zei dat je een rood beursje bij je had, met een vogel erop, een... eh... fazant. Hij wilde niet zeggen wat er in het beursje zat, alleen dat het buitengewoon waardevol was en dat hij het terug wilde.'

'Heer Gouden?' vroeg ik zacht.

'Ja, dat was zijn naam.'

Ik had geen idee waar de nar het over had gehad. 'Ik kan me het beursje niet herinneren,' zei ik. De pijn rolde nu weer als een vloedgolf over me heen. Ik probeerde mijn gedachten op een rij te houden, maar het lukte me niet. Ik duwde mijn angst naar achteren en merkte dat er woede onder verborgen lag. Ik had dit niet verdiend! Waarom hadden ze me hier laten liggen? Ik kon hier wel doodgaan!

Ik voelde dat Plicht aan de randen van mijn geest morrelde. 'Ik ben zo moe,' zei ik, niet via het Vermogen –

zoals ik had bedoeld – maar hardop. De pijn van mijn wond zakte langzaam verder naar beneden, naar mijn dij, mijn knie. Mijn rechterarm was volkomen krachteloos. Ik sloot mijn ogen, concentreerde me en deed mijn best om de prins te bereiken. In plaats daarvan tuimelde ik in een zwart gat.

De volgende dagen verliepen voor mij als glimpen van een omgeving die je ziet bij bliksemflitsen tijdens een onweer in de nacht. De paar herinneringen die ik heb zijn in scherp, zwart-wit contrast afgetekend, maar tegelijk zo kortstondig dat ze nagenoeg betekenisloos zijn. Een man die vermoedelijk mijn genezer was tuurde in een kommetje met mijn bloed erin en verkondigde dat het te donker was. Mijn celgenoot klaagde bitter tegen iemand achter het venstertje dat de stank in de cel erg genoeg was om een geit te verdoven. Ik staarde naar vreemde patronen in het stro op de vloer en hoorde Pé iemand de huid vol schelden. Ik wenste wanhopig dat hij zijn mond hield, anders zouden ze kunnen besluiten ook hem kwaad te doen. Wakker zijn kwam neer op bang zijn. En ziek. Zwaar gewond, bang. Eenzaam. Ze hadden me hier in mijn eentje achtergelaten om dood te gaan, dan zou ik niemand in verlegenheid brengen.

Het Vermogen is een magie die fysieke kracht vraagt, een scherpe geestelijke concentratie en een sterke wil om iets te volbrengen. Ik bezat geen van alle. Vermogensgolven die van Plicht afkomstig waren kolkten over en door me heen, maar lieten geen residu van heldere gedachten achter. Ik wist

alleen dat hij probeerde me te bereiken en hoopte van harte dat hij daarmee zou ophouden. Ik wilde stilte en roerloosheid, om me te kunnen verstoppen voor mijn pijn. Soms was ik me ook bewust van Netel. Ik betwijfel of ze heeft beseft dat ze me had bereikt.

Tussen die glimpen van het ware leven door leefde ik in een andere wereld. De glooiende heuvels onder de grijze hemel waren zacht en wit van de sneeuw. Er waren geen bomen of struiken, zelfs geen rotsen die boven de grond uit staken. Alleen sneeuw, een fluisterende wind, een eeuwige schemering. De enige onderbreking in het gladde sneeuwdek waren de pootafdrukken van Nachtogen, die voor me uit liep. Ik volgde het spoor, koppig en volhardend. Ik zou hem vinden, ik zou me bij hem voegen. Hij kon niet ver voor me uit zijn. Een keer veranderde het geluid van de wind in dat van wolven, die in de verte huilden. Toen heb ik geprobeerd me te haasten, maar die inspanning zorgde ervoor dat ik wakker werd in de koude stank van mijn gevangeniscel. Ik had me bewogen en er droop iets warms en stinkends uit mijn wond. Ik deed mijn ogen weer dicht en zocht de vrede op van de besneeuwde hellingen.

Het zou nog weken duren voordat ik de hele keten van gebeurtenissen netjes op een rij had. Heer Goudens vermiste beurs met ruwe edelstenen werd in het huisje van Laudwine aangetroffen. Niet dat de man in Hertenhorst bekend had

gestaan als Laudwine. Spreeuw had dat correct voorspeld. Zijn buren hadden de eenarmige man gekend als Kepler. Een getuige had verklaard dat hij een man (die ik had kunnen zijn) een andere man (die Padget had kunnen zijn) had zien achtervolgen toen deze in Keplers huis verdween. Kennelijk was ik beroofd van de edelstenen toen ik deze voor mijn meester naar de stenensnijder bracht. Ik had de dieven achtervolgd tot in hun hol, zij hadden zich met geweld tegen mij verzet, ik had beiden gedood en was daarbij zwaar gewond geraakt. Toen had ik dapper het dol geworden paard gedood voordat het kon losbreken uit het schuurtje en onschuldige mensen op straat zou hebben aangevallen. Opeens was ik niet meer iemand die van een drievoudige moord werd beschuldigd, maar herkreeg ik mijn status van trouwe bediende. Toen niemand zich meldde om de reconstructie tegen te spreken, of zelfs maar om de lichamen van 'Kepler' en Padget op te vragen, werd dit in de gehele stad de geaccepteerde waarheid. De buren van de geitenman herinnerden zich achteraf dat die Kepler wel erg veel bezoek had gehad, dat op de raarste uren van de dag en de nacht in en uit was gelopen.

En zo mocht heer Gouden komen ophalen wat er van mij nog over was. Hij stuurde twee bedienden om me naar huis te brengen. Stinkend, half bewusteloos, werd ik op een draagbaar gelegd en op een bonkend reisje naar de burcht

getrakteerd. Ik kende de mannen niet die me kwamen halen en zij hadden weinig compassie met mij. Ik voelde elke stap die ze zetten en zou hebben gehuild als ik daarvoor de kracht had gehad. De pijn was zo snijdend dat ik gedwongen werd wakker te blijven. De gespierde mannen die me naar boven droegen zeiden dat ze blij waren dat het een koude, frisse dag was, anders zou de stank van mijn etterende wond helemaal ondraaglijk zijn geweest. Ze leverden me af bij heer Gouden. Hij hield een geparfumeerde zakdoek voor zijn mond en neus toen hij de dragers opdroeg me op mijn bed te leggen. Daarna betaalde hij hun een royaal loon en bedankte hen omdat ze mij hierheen hadden gebracht, zodat ik nu in mijn eigen bed kon sterven. En dat was precies wat ik probeerde te doen. Ik sloot mijn ogen.

Flarden van gesprekken dwarrelden als vallende bladeren door mijn herinnering. Ze vulden mijn hoofd, namen die ruimte in – alsof andermans meubilair in een ooit vertrouwde kamer werd gezet. Ik kon me er niet van losmaken. Iets hield me daar vast, iets dwong me daar te blijven – een ijzeren greep.

'We kunnen hem niet nog eens vervoeren, zeker niet op een draagbaar over al die trappen. Je zult het hier moeten doen.'

'Ik weet niet hoe. Ik weet niet hoe. Ik weet niet hoe!' Dit was Plicht. 'Bij Eda en El, Chade! Het is geen koppigheid van mij. Denkt u dat ik hem niet zou redden als ik dat kon? Maar

ik weet niet hoe. Ik weet niet eens precies wat u me eigenlijk vraagt om te doen!'

Stinkt nu erger dan hondenstront. Bolle verveelde zich en zou liever ergens anders zijn.

Chade legde het geduldig uit, voor de zoveelste keer. 'Het geeft niet dat je niet weet hoe. Hij gaat in elk geval dood als we niets doen. Als je iets probeert dat hem doodt, wel, dan sterft hij in elk geval sneller dan in de doodsstrijd die hij nu moet doorstaan. Daarom wil ik dat je nu eens goed naar deze tekeningen kijkt. Ik heb ze zelf gemaakt, jaren geleden. Ze laten je zien hoe die organen er behoren uit te zien als ze onbeschadigd zijn...'

Ik zakte weer weg. Gezegende zwartheid. Juist toen ik mijn besneeuwde hellingen had bereikt trokken ze me weer terug. Hun handen lagen op me. Mijn kleren werden weggesneden. Iemand begon te braken en Chade – ik hoorde hoe kortademig hij was – stuurde iedereen de kamer uit. 'Ik roep je wel als het nodig is.' Daarna ruwe lappen, water – warm en koud – op mijn wond en een vrouw die met neerslachtige stem zei: 'Door en door ontstoken. Kunnen we hem niet in vrede laten gaan?'

'Nee!' Volgens mij was dat de stem van koning Vlijm. Maar toen begreep ik dat dat onmogelijk was. Het moest Chade zijn – maar zijn stem klonk nu als die van zijn broer. 'Haal de prins terug. Het is tijd.'

Ik voelde de ijzige handen van de prins op mijn hete huid, aan weerszijden van mijn wond. 'Richt je Vermogen op zijn lichaam,' droeg Chade hem op. 'Dring met je Vermogen naar binnen, bekijk wat er mis is en repareer het!'

'Ik weet niet hoe,' zei Plicht weer, maar ik voelde dat hij het probeerde. Zijn geest klapperde tegen de mijne aan als een mot tegen het glas van een lantaarn. Hij probeerde mijn gedachten te bereiken, niet mijn lichaam. Ik duwde zwakjes tegen hem aan. Dat was een fout.

Even raakten onze geesten elkaar, was er contact. Nee, zei ik hem. Nee, laat me met rust.

Zijn handen gingen weg. 'Hij wil niet dat we dit met hem doen,' rapporteerde Plicht onzeker.

'Kan me niets schelen!' Chade's stem klonk woedend. 'Hij heeft geen toestemming om te sterven! Ik sta het niet toe!' En nog luider, rechtstreeks in mijn oor geschreeuwd: 'Fitz, hoor je dat? Hoor je me, jongen? Ik laat je niet doodgaan, dus je kunt net zo goed met me meewerken. Stop met je zelfmedelijden en begin te vechten om door te leven!'

'Fitz?' Er klonk verwondering en geschoktheid in Plichts stem.

Er volgde een gapende stilte. Toen lichtte Chade het toe, met schorre stem. 'Hij is als bastaard geboren, net als ik. Het is een oude grap tussen ons tweeën – het is een woord, een naam die niet kwetst als hij door een soortgenoot wordt

uitgesproken.'

Zwak, Chade, erg zwak, had ik hem willen zeggen, en Plicht kent je te goed om erdoor te worden misleid.

Iemand wreef haren weg van mijn voorhoofd en pakte mijn hand vast. Ik dacht dat het de nar was. Ik probeerde mijn hand om de zijne te knijpen, want ik wilde hem op een of andere manier laten weten dat ik hem om vergeving zou vragen als ik dat had gekund. Ik dacht opeens aan alle mensen van wie ik geen afscheid had genomen. Pé, Kettricken, Burrich, Mollie. Ik had altijd alles met iedereen in orde willen brengen voordat ik stierf. 'Patience, moeder,' zei ik, maar niemand hoorde me. Misschien had ik het niet eens hardop gezegd.

'Laat mij die tekening eens zien,' zei heer Gouden. Hij liet mijn hand los en ik viel meteen weer in de duisternis. Ik bleef vallen tot ik dood was. Vanaf de kam van een besneeuwde heuvel zag ik uit over een zomerlandschap. Er flitste een grijze massa door het hoge gras. Nachtogen! Ik riep naar hem. Hij draaide zich om en keek naar mij. Toen toonde hij me zijn tanden – een grauw, die me waarschuwde om uit zijn buurt te blijven. Ik probeerde me die kant op te bewegen, maar werd naar de grond getrokken. Ik spartelde hulpeloos, als een aan de haak geslagen vis op het droge, maar mijn lichaam verroerde zich niet.

'... eerder gedaan. Althans iets van deze aard. Ik was erbij toen hij het Vermogen gebruikte om zijn wolf te genezen. En jaren geleden heb ik bestudeerd hoe het lichaam van een

mens in elkaar zit. Ik bezit zelf het Vermogen niet, maar ik ken Fi... ik ken Tom. Als jullie het Vermogen via mij kunnen gebruiken, ben ik bereid dat toe te staan.' De nar liet het dringend klinken.

'Ik moet naar de plee.'

'Ga dan, Bolle, maar kom meteen terug. Begrepen? Kom meteen terug wanneer je klaar bent.' Ik hoorde ergernis in Chade's stem. En onzekerheid. 'Wel, het kan geen kwaad, denk ik. Ga je gang. Probeer het.'

Toen voelde ik hoe de nar mijn rug aanraakte. Plichts handen hadden al koud aangevoeld op mijn verhitte huid, maar de vingers van de nar leken wel ijspegels. En die ijspunten porden in mijn vlees. Er leek wel een eeuw voorbij te gaan in afwachting van die gevreesde, begeerde aanraking...

Lang geleden had de nar me in het Bergrijk vergezeld tijdens onze queeste om Veritas te vinden. In zijn poging mij te helpen bij het verzorgen van onze uitgeputte koning had hij zijn vingers per ongeluk in contact gebracht met de in een zilveren Vermogen gehulde handen van Veritas. Die fysieke manifestatie van het magische Vermogen had geglommen als kwikzilver. Het contact met die pure vorm van de magie had de nar een injectie gegeven en hem voor altijd getekend. Het zilveren spoor van de aanraking was na verloop van tijd verbleekt, maar zijn vingertoppen hadden voldoende van de magie bewaard om hem in staat te stellen haar te gebruiken bij zijn houtbewerking. Via die vingertoppen kon hij intiem leren

kennen wat hij ermee aanraakte – hout of plant of dier. Of mij. Lang geleden had hij zijn vingerafdrukken achtergelaten op mijn pols. Heer Goudens handschoenen hielden zijn Vermogensvingers voortdurend bedekt en beschermden ze tegen toevallige, onbedoelde contacten, maar de handen die nu mijn rug betastten waren naakt en onbekleed.

En ik voelde het onmiddellijk, toen zijn in Vermogen gedoopte vingertoppen mijn huid aanraakten. Als koude mesjes sneden zijn aanrakingen door mijn vlees heen, scherper nog dan het zwaard dat mijn ingewanden daar had doorboord. Het was geen pijn en geen genot, maar slechts een verbinding, meer niet, alsof we een en dezelfde huid met elkaar deelden. Ik bleef stil liggen tijdens dat tastende onderzoek, nog te zwak om zelfs maar te trillen, maar ik bad dat hij niet verder zou gaan.

Ik had me geen zorgen hoeven te maken. Ik voelde het eergevoel van de nar in die aanraking, een eergevoel dat ons als een pantser van elkaar scheidde. Het was slechts mijn lichaam dat hij van binnenuit aftastte, niet mijn hart, noch mijn geest of mijn ziel. En ik begreep toen, met een schrijnend schuldgevoel, hoeveel onrecht ik mijn vriend had aangedaan met mijn vroegere beschuldigingen. Hij zou nooit iets van mij verlangen wat ik hem niet tevoren had aangeboden!

Ik hoorde hem praten en zijn woorden spoelden door mijn oren naar binnen en gingen als een echo door me heen.

‘Ik kan de schade zien, Chade. De spieren liggen erbij als geknapte koorden die zich hebben opgerold. Waar het lemmet heeft gesneden zie ik bederf en vergif uit zijn ingewanden naar buiten lekken. Zijn bloed vervoert het door de rest van zijn lichaam. Het is niet alleen deze wond die giftig is. Er glinstert iets giftigs in heel zijn lichaam, als verf die zich door water heeft verspreid of rotting die alle takken van een boom heeft bereikt. Het heeft hem overweldigd, Chade. Het probleem bevindt zich niet alleen hier, waar het zwaard naar binnen is gedrongen, maar ook op andere plaatsen, waar zijn eigen lichaam de zaken probeert te herstellen, maar in plaats daarvan ten prooi valt aan gif.’

‘Kun je het repareren? Kun je zijn lichaam genezen?’ Chade’s stem leek gesmoord en zwak, maar dat kan relatief zijn geweest – omdat de gedachten van de nar zo oorverdovend luid hadden geklonken.

‘Nee. Ik kan zien wat er fout is, maar het herkennen van de schade is niet hetzelfde als het repareren ervan. Hij is geen blok hout, dus ik kan niet gewoon het rotte deel wegsnijden van wat nog gezond is.’ De nar zweeg, maar ik voelde hoe hij voortworstelde tijdens die stilte. Toen sprak hij weer, met wanhoop in zijn stem. ‘We hebben gefaald! Hij is stervende.’

‘Nee, o nee! Niet mijn jongen, niet mijn Fitz! Alsjeblieft niet!’ De handen van de oude man daalden licht als vlinders op me neer. Ik wist hoe vreselijk graag hij me wilde genezen. Toen was het alsof zijn handen in me wegzonken en verspreidde zijn aanraking zich als een hete vloeistof door

mijn lichaam. Ik hoorde hoe iemands adem stokte, en toen voelde ik, ik voelde het werkelijk, dat de nar zijn geest samenvoegde met die van Chade. Ze verbonden zich in mij met elkaar. Het was maar een zwakke constructie, deze Vermogensinspanning. De stem van de oude man klonk hees toen hij riep:

'Plicht! Pak mijn hand vast. Geef me kracht!'

Plicht voegde zich bij hen. Dat verstoorde alles. Het licht explodeerde tot zwartheid. 'Haal Bolle!' riep iemand. Het maakte niets uit. Ik viel lange tijd naar beneden en werd steeds kleiner naarmate ik dieper viel. Ik hoorde het gehuil van wolven. Steeds luider.

En toen werd ik mij bewust van een licht. Niet een heet licht, maar een licht dat akelig penetrant was. Ik viel erin, ik werd het licht. Het scheen vanuit het binnenste van mijn eigen ogen te komen. Het was onontkoombaar. Het was een licht dat verzengde, maar niet verlichtte. Ik kon niets zien. Het was ondraaglijk fel en opeens werd het nog veel helderder. Ik schreeuwde, mijn hele lichaam schreeuwde het uit van de kracht waarmee dat licht me doorsneed. Ik was als een gebroken arm die hardhandig rechtgetrokken werd, een rivierdam die was doorgebroken, klitten die met geweld uit haren werden gekamd. Van alle kanten tegelijk werd ik rechtgetrokken. Het middel was erger dan de kwaal. Mijn hart bleef stilstaan. Er klonken ontstelde kreten. Toen kwam mijn hart weer in beweging, traag bonkend. En gloeiend hete lucht

werd in mijn longen gezogen.

Ik maakte een moment van waanzinnige helderheid mee, waarin ik alles zag, alles wist, alles voelde. Ze stonden in een kring om me heen. De bekwame vingers van de nar drukten op mijn rug. Chade had de vrije hand van de nar vast en met zijn andere hand die van Plicht. De prins op zijn beurt hield een dikke pols van Bolle omvat, en Bolle zelf stond daar plomp en roerloos en zwijgend, maar laaiend als een oven. Chade had zijn ogen wijd opengesperd; bijna alleen hun wit was nog te zien. Zijn op elkaar gebeten tanden blikkerden in een woeste lach van triomf. Plichts gezicht was doodsbleek van angst. Hij had zijn ogen stijf dicht. En de nar – de nar was als van glimmend goud en als een baken van vreugde en als een vlucht van fonkelende edelsteendraken hoog in een onbezoedelde blauwe hemel. En het was ook de nar die opeens riep, met een hoge stem, als van een vrouw: 'Stop! Stop! Het wordt te veel, we zijn te ver gegaan!'

Ze lieten me los. Ik rende in mijn eentje verder. Ik kon nu niet meer stoppen. Zoals het water achter een doorgebroken dam een ravijn in stort en alles meesleurt – rotsblokken en afval en levende bomen en struiken – zo raasde ook ik voort. Genezing? Dit was geen genezing. Genezing is een traag en voorzichtig en weldadig proces. Genezing, wist ik opeens, was niet datgene wat mensen voor elkaar deden, maar veeleer wat je lichaam voor zichzelf deed, als het tenminste de rust en de tijd kreeg om dat te doen, en als het volhardend genoeg

was. Dit genezingsproces was zoiets als je voeten in brand steken om je handen te warmen. Of het neerhalen van alle binnenmuren om de buitenmuren van de Hertenhorst te versterken. Zo'n soort genezing was dit. Mijn lichaam stootte afgestorven vlees af en perste giftige vochten naar buiten. Je kunt echter de meeste delen van je lijf niet afwerpen zonder ze te vervangen, dus er moesten ergens bouwstoffen vandaan worden gehaald. Mijn lichaam plunderde zichzelf en ik voelde dat het gebeurde, maar was niet in staat het proces te stoppen. En zo werd ik weer tot een geheel omgevormd, maar ten koste van de kracht van dat nieuwe geheel – als bij een muur die met te weinig cement op elkaar werd gemetseld, zo werd mijn sterkte geofferd om de schaarste aan materiaal te compenseren. Toen alles klaar was en de wereld om me heen donderend tot stilte was gekomen, lag ik naar hen op te kijken vanaf de drab van vuiligheid en gif die mijn lijf had uitgebraakt, en had ik niet eens de kracht om met mijn ogen te knipperen.

Zij keken op mij neer, de vier die mijn lichaam hadden gereconstrueerd. De oude man, het gouden heerschap, de prins en de idioot staarden me aan en in hun blikken zag ik ontzag, gemengd met angst, en ook bevrediging, gemengd met spijt. Zo werd Plichts coterie gevormd, en ik kon me bijna geen armzaliger manier voorstellen om een coterie tot stand te brengen. Nooit sedert de Coterie van Barrage – die

geheel uit kreupelen en mismaakten had bestaan – was een zo heterogeen stelletje van Vermogengebruikers bij elkaar gebracht. De nar bezat zelf geen Vermogen, maar hij had de zilveren sporen op zijn vingertoppen en een dunne draad van Vermogensbesef die we al heel lang met elkaar deelden. Bolle bezat Vermogen in overvloed, maar hij had noch de kennis, noch de ambitie om te leren daar adequaat mee om te gaan. Zelf had ik Vermogen, maar zoals steeds piekte het en vervaagde het op onvoorspelbare momenten, ongeoefend en onbetrouwbaar als het was. En Chade – mogen de goden ons helpen! – had zijn talent nu in de late herfst van zijn jaren eindelijk ontdekt. Hij glunderde als een jongen die met een houten zwaard zwaait, zonder te weten wat de stalen snede van een kling kan uitrichten. Hij bezat wel kennis, en zijn ambitie was als een vulkaan, maar zijn ware begrip van de magie was vele malen geringer dan dat van Bolle. Alleen in onze prins waren kennis en ambitie met betrekking tot het Vermogen met elkaar in evenwicht, maar in zijn geval was er een ongewenste vermenging met de Wijsheid.

Ik keek omhoog naar wat ik had gewrocht – simpelweg door het kunstje om bijna dood te gaan – en voelde mijn moed wegsijpelen. Een mooie Katalysator was ik! Een coterie moest in staat zijn een Zienersmonarch in tijden van nood krachtig bij te staan. Deze coterie kon niet functioneren buiten hem om. En een coterie behoorde gebaseerd te zijn op kameraadschap tussen makkers die elkaar vrijwillig hadden

gekozen. Deze coterie leek meer op een verzameling toevallige gasten in een herberg.

Een deel van mijn zorgen moet in mijn blik te lezen zijn geweest, want Chade knielde naast mijn bed en pakte me bij de hand. 'Het komt goed, jongen,' zei hij geruststellend. 'Je blijft leven.'

Ik wist dat hij het goed bedoelde. Ik sloot mijn ogen om de heidense vreugde op zijn gezicht niet te hoeven zien.

Daarna sliep ik vier dagen en vier nachten. Ik bleef gewoon slapen, ook toen ze mijn gemartelde lijf in bad deden en in nieuwe kleren staken. Ze vertelden me later dat ik in deze dagen wijn en dunne pap had gedronken. Iemand waste me regelmatig. Ik weet er niets meer van. Ik ben blij dat ik het niet meer weet. Misschien dronk ik in mijn slaap. Pé kwam elke dag en Jinna kwam drie keer. Spreeuw kwam diverse keren bij me kijken en Wim kwam me bezoeken en had een genezend drankje bij zich naar een recept van zijn grootmoeder. Geen van allen werden ze bij me toegelaten. Ik weet daar allemaal niets meer van, moet ik tot mijn schande bekennen. In plaats daarvan kreeg ik herinneringen waarvan ik niet had geweten dat ik ze bezat. Ik rende mee met een troep wolven, op een afstandje erachter, en zag hoe ze leefden en verlangde ernaar me daarbij aan te sluiten. Maar altijd werd er op het laatste moment toch weer aan een soort touwtje getrokken en wist ik dat ik moest terugkeren.

Een enkel intermezzo kan ik me nog wel herinneren. Er was iemand die haar arm om mijn schouders legde en me omhoog hees en een beker met warme melk naar mijn lippen bracht. Ik ben nooit dol geweest op warme melk en ik probeerde mijn hoofd weg te draaien toen ik het spul rook, maar ze was vastbesloten. Het was drinken of verzuipen, dus het meeste verdween via mijn keelgat naar binnen. Pas toen ze me weer op mijn kussen liet zakken herkende ik de wilskracht als die van mijn koningin. Ik deed mijn ogen half open. 'Neem me niet kwalijk,' zei ik schor, terwijl Kettricken de geknoeide melk van mijn baard en nachthemd veegde.

Ze glimlachte naar me en ik zag opluchting in haar ogen. 'Dit is de eerste keer dat je de kracht toont om lastig te zijn. Mag ik daaruit afleiden dat je aan het herstellen bent en spoedig weer de oude zult zijn?'

Ze vroeg het op plagende toon, maar ook haar stem trilde van opluchting. Ze legde de doek weg en nam mijn handen in de hare. Ik voelde mijn kale botten via haar handen – mijn eigen handen hadden geen vlees meer en moesten lijken op de klauwen van een vogel. Ik durfde er niet naar te kijken, en al helemaal niet naar de tederheid in haar blauwe ogen. Ik keek langs haar heen en trok toen mijn wenkbrauwen op, want ik herkende de omgeving niet.

Haar blik volgde de mijne. 'Ik heb het hier veranderd,' zei ze. 'Ik kon niet aanzien dat je moest liggen in een cel als

deze.'

Er lag nu een dikke Bergrijkse mat op de vloer. Ik lag op een lage bank, terwijl mijn verheven koningin met gekruiste benen op een plomp kussen naast de deur zat. Vanuit een hoek zorgde een naar boven spiralende houder met een flink aantal dikke, geurige kaarsen erin voor licht en warmte in het kamertje. Op een fraaie commode met een gebeeldhouwde voorkant stond een sierlijke lampetkan in een niet minder sierlijke waskom. Onder de kom zag ik de rand van een kantachtig kleedje. Op een laag tafeltje naast het bed stond de lege beker en een kom met brokjes brood in een warme bouillon. De geur ervan maakte me hongerig. Kettricken moest mijn blik hebben gevolgd en gezien, want ze pakte de kom en hield me meteen een volle lepel voor.

'Ik denk wel dat ik zelf kan eten,' zei ik vlug. Ik probeerde me op te richten, want ik schaamde me voor mijn hulpbehoevendheid. Terwijl ik dat deed, zag ik opeens het tapijt aan de wand tegenover mij. Zo te zien was het onlangs schoongemaakt en gerepareerd, maar evengoed zag ik daar een langgerekte koning Wijsheid op me neerzien – terwijl hij bezig was zijn verdrag met de Ouderlingen te sluiten.

Ik moet er min of meer gechoqueerd hebben uitgezien, want Kettricken zei met een glimlach: 'Chade zei dat je verbaasd en verheugd zou zijn. Zelf vind ik het een nogal somber tapijt, maar hij zei dat je er van oudsher dol op bent.'

Het nam de hele wand in beslag. Net als toen het nog aan de wand van mijn jongenskamer hing, vond ik het behoorlijk nachtmerrieachtig. En dat wist de oude man verdomd goed. Zo zwak als ik was, bracht die ruwe grap een glimlach naar mijn lippen. Toch protesteerde ik. 'Dit kamertje moet nederig zijn, zoals bij een bediende past. Afgezien van het ontbreken van een raam en het kleine formaat heb je het uitgedost als woonde hier een prins.'

Kettricken zuchtte. 'Dat verwijt heb ik ook van Chade te horen gekregen, maar ik heb me er niets van aangetrokken. Het is al erg genoeg dat je ziek moet zijn in zo'n klein en somber kamertje. Ik wil gewoon niet hebben dat het bovendien armetierig en koud is!'

'Maar je eigen kamers zijn sober en leeg, in de stijl van het Bergrijk. Ik hoef...'

'Als je voldoende hersteld bent om bezoekers te ontvangen mag je het allemaal weer laten weghalen, als je wilt. Maar voorlopig wil ik dat je hier comfort hebt. In de stijl van de Zes Hertogdommen.' Ze zei het met bitterheid in haar stem, maar zuchtte toen. 'Zoals steeds, is er een leugen om het te verklaren. Heer Gouden beloont zijn bediende voor zijn trouwe inzet. Welaan, tolereer het dus maar.'

Haar toon duldde geen tegenspraak. Ze propte een aantal kussens achter mijn rug en ik begon het doorweekte brood te eten. Ik had veel meer op gekund, maar toen ze me de lege kom uit handen nam zei ze dat ik het kalm aan moest doen

met mijn herstel. En opeens voelde ik me doodmoe. Ik liet me achterover zakken, overmand door vermoeidheid, maar, tot mijn grote verbazing, zonder pijn te voelen. En opeens besefte ik dat ik nota bene op mijn rug lag!

Mijn verbluftheid moet te zien zijn geweest, want Kettricken vroeg bezorgd of ik me wel goed voelde.

Ik draaide me op mijn zij en bracht voorzichtig een hand naar mijn rug. 'Ik voel geen pijn,' zei ik tegen haar.

Ook voelde ik geen verband. Zelfs geen pleistertje.

Ik betastte gladde huid, en verderop de knobbels van mijn ruggengraat en mijn ribben, die naar buiten staken als was ik een uitgehongerde hond. Ik begon te trillen. Mijn tanden klapperden. Kettricken trok de dekens dichter om me heen. 'De wond is helemaal verdwenen!' Ik struikelde bijna over mijn woorden.

'Klopt,' beaamde ze. 'De huid heeft zich gesloten en is genezen. Er is niets meer te zien van de zwaardsteek. Dat is een van de redenen waarom we bezoekers bij je weg hebben gehouden. Ze zouden zich er beslist over hebben verwonderd, en ook over het feit dat je zo zwak en uitgeteerd bent na slechts een weekje bedlegerigheid.' Ze zweeg even en ik dacht dat ze nog meer wilde zeggen, maar dat deed ze niet. Ze glimlachte me lief toe. 'Maak je op dit moment maar nergens zorgen over. Je moet uitrusten, Fitz. Niet piekeren. Rust en eet, dan loop je al gauw weer rond.' Mijn koningin raakte

mijn stoppelige wang aan en streek toen mijn haren naar achteren.

Er drongen zich opeens wel duizend vragen aan me op. ‘Weet Pé dat het goed met me gaat? Is hij me komen opzoeken, is hij bezorgd?’

‘Sst. Het gaat niet goed met je. Nog niet. Hij is hier geweest, maar we vonden het verstandiger hem niet tot je toe te laten. Heer Gouden heeft met hem gepraat en hem verzekerd dat je aan het herstellen bent en dat je de best mogelijke zorg krijgt. Hij zei hem ook hoe dankbaar hij was dat Tom Dassenkop had geprobeerd zijn kostbaarheden met gevaar voor eigen leven te verdedigen en heeft Pé laten beloven dat hij zich tot heer Gouden zal wenden, mocht hij tijdens jouw herstelperiode iets nodig hebben. Ook is een vrouw die Jinna heet hier op bezoek geweest, maar ook zij is buiten de deur gehouden.’

Ik begreep wel hoe verstandig dat was geweest. Zowel Pé als Jinna zou zich bijzonder hebben verbaasd over hoe ik er momenteel uitzag. Ik hoopte echter dat Pé niet al te ongerust was gemaakt. Als een vloedgolf – het was alsof een sluis was geopend – kwamen talloze andere vragen naar mijn lippen. ‘Waren er nog andere Bonten, behalve Laudwine en Padget? Ik had de indruk dat Civils moeder praktisch met geweld wordt vastgehouden. En er is ook nog een spion, degene door wie Bolle naar Laudwine werd gebracht. Chade moet...’

‘Je moet rusten,’ zei ze resoluut. ‘Anderen houden zich nu met al die dingen bezig.’ Ze ging in een vloeiende beweging staan. In mijn petieterige kamertje kostte het haar slechts twee stappen om naar de kaarsen te lopen en ze allemaal uit te blazen, op een na, die ze uit zijn houder nam. Ik zag opeens dat mijn koningin een nachtjapon en een peignoir droeg en dat haar haren in een lange gouden vlecht over haar rug hingen.

‘Het is nacht,’ zei ik dom.

‘Ja. Heel laat in de avond. Ga nu slapen, Fitz.’

‘Wat doe jij hier, zo laat nog?’

‘Kijken hoe je slaapt.’

Dat sloeg nergens op. Ze had me met opzet wakker gemaakt. ‘En die melk en dat brood dan?’

‘Had ik door mijn page laten halen. Ik kon niet slapen, had ik hem gezegd. Dat was trouwens de waarheid. En toen heb ik het voedsel hierheen gebracht, voor jou.’ Het klonk bijna verdedigend. ‘Er steekt toch ook wel iets goeds in al dat kwaad dat je heeft overvallen. Het heeft mij weer met alle scherpte in herinnering gebracht hoeveel ik aan jou te danken heb en hoezeer ik je waardeer.’ Ze keek even op me neer. ‘Als ik jou zou verliezen,’ zei ze, als met tegenzin, ‘zou ik de enige kwijtraken die mijn hele verhaal kent. De enige die, als hij me aankijkt, alles weet wat ik met mijn koning heb doorstaan.’

‘Maar Spreeuw was er ook. En heer Gouden.’

Ze schudde haar hoofd. ‘Niet bij alles. En geen van hen beiden hield van hem zoals wij tweeën dat deden.’ Ze bukte zich, met de kaars in de hand, en kuste mijn voorhoofd. ‘Ga slapen, FitzChevalric.’ En toen ze mijn mond kuste was het alsof ik een lange teug heerlijk koel water dronk, en ik wist dat die kus niet voor mij was, maar voor de man die we beiden hadden verloren. ‘Rust uit en word weer sterk,’ spoorde ze me aan, waarna ze opstond en via de geheime deur vertrok. Ze nam de beker en de kom met zich mee en liet geen spoortje van zichzelf achter, behalve haar geur, die nog in het duister was blijven hangen.

Ik zuchtte. Toen zakte ik weg in een slaap die bijzonder diep was, maar voor het overige bijna normaal.

19

Aansterken

Zo lang de burcht Hertenhorst bestaat, en waarschijnlijk nog langer, staan de Doem-Stenen op de kliffen in zijn nabijheid. Hoog en zwart verheffen de vier zuilen zich in een rechthoekige formatie boven de rotsachtige bodem. Hetzij door de tijd, hetzij door ontelbare aanrakingen door mensenhanden zijn de tekens uitgewist die ooit op alle zijden van de Stenen hebben gestaan. De runen zijn nu onleesbaar. Het gesteente zelf lijkt sterk op de zwarte rotsblokken waarvan de burcht is gebouwd, met dit verschil dat de Stenen dooraderd zijn met dunne, onregelmatige zilverige aders. Niemand weet wanneer de gewoonte is ontstaan om de Stenen als getuigen aan te roepen bij het afleggen van een belofte of het uitspreken van een waarheid. Soms wordt ook een fysieke strijd in de nabijheid van de Stenen uitgevochten omdat de traditie beweert dat diegene zal winnen wiens zaak gerechtig is. Veel bijgeloof is verbonden aan de ruimte tussen de vier zwarte zuilen. Sommigen zeggen dat een onvruchtbare vrouw daar bevrucht kan worden, anderen dat een vrouw daar aan de Stenen kan vragen een groeiende

vrucht uit haar schoot te verwijderen.

De volgende dag verhief ik me van mijn ziekbed. In het duister van mijn afgesloten kamertje zette ik de drie stappen naar mijn kleerkast. Toen viel ik op de vloer. Ik kon niet de kracht vinden om op te staan, maar besloot niet om hulp te roepen en liever te wachten tot ik voldoende energie had om naar mijn bed terug te keren. Maar bijna onmiddellijk werd de deur van mijn kamertje geopend en kregen licht en lucht en heer Gouden toegang. Hij stond afgetekend in de deuropening en keek met aristocratische afkeuring op me neer. 'Tom, Tom,' zei hij hoofdschuddend, 'waarom ben je toch altijd zo koppig? Terug naar je bed, tot heer Chade zegt dat je eruit mag.'

Zoals steeds verbaasde me de kracht in zijn tengere lichaam. Hij hielp me niet overeind, maar tilde me gewoon op en legde me weer op mijn bed. Ik graaide naar de deken. Hij pakte de punt beet en trok de deken over me heen.

'Ik kan hier niet zomaar hele dagen en nachten blijven liggen,' klaagde ik.

Heer Gouden keek geamuseerd. 'Ik zou wel eens willen weten wat je anders kunt doen. Ik zal de deur open laten, dan heb je wat licht. Wil je ook een kaars?'

Ik schudde langzaam mijn hoofd, verkild door zijn onpersoonlijke, zij het niet onvriendelijke optreden. Hij

verliet me, maar de deur bleef open. Ik zag vuur branden in zijn netjes gepoetste haard. Hij ging aan zijn schrijftafeltje zitten en nam de veer ter hand, waarna hij energiek begon te schrijven.

Even later werd er op de deur geklopt en na zijn 'binnen' verscheen zijn bediende. Hij had een ontbijtblad bij zich. De jongen zette het op de tafel en begon het voorzichtig leeg te halen. Toen hij daarmee klaar was stonden er echter nog enkele kommen en een beker op het blad. De jongen pakte het blad op en liep naar mijn deur, maar heer Gouden zei, zonder op te kijken van zijn schrijfwerk: 'Laat het maar op de tafel staan, Elford.' De jongen vertrok en heer Gouden bleef doorschrijven. Even later werd er nogmaals geklopt. Deze keer had de jongen twee emmers water bij zich. Een man in zijn gezelschap droeg een armvol brandhout binnen. Heer Gouden negeerde beiden toen ze aan het werk gingen. Pas toen ze weg waren zuchtte hij, stond op van zijn schrijftafel en liep naar de deur om deze te vergrendelen. Toen sprak hij weer tegen me.

'Wil je in je kamer of aan tafel eten, Tom?'

Bij wijze van antwoord ging ik rechtop zitten. Er lag een nieuwe kamertuniek van blauwe wol over het voeteneinde van mijn bed. Ik trok hem over mijn hoofd aan en stapte toen uit bed. Het bed was laag, waardoor het opstaan veel kracht kostte. Ik bleef een paar tellen stil staan. Mijn hoofd duizelde. Toen begon ik voorzichtig naar de tafel te lopen. In

de deuropening bleef ik weer even staan. Ik klampte me aan de deurstijl vast, haalde een paar keer diep adem en liep toen naar de tafel. Heer Gouden zat daar al en haalde de servetjes van de borden die de jongen had klaargezet. Ik liet me in de stoel tegenover hem zakken.

Ze hadden me een ziekenmaaltje gebracht – dunne bouillon en brood in warme melk. Op heer Goudens borden lagen roereieren, worstjes, brood, boter en jam. Precies de dingen waar ik zin in had. Ik voelde een onredelijke kwaadheid op hem, maar at toen alles op wat ze me hadden gebracht, waarna ik het wegspoelde met lauwwarme kamillethee. Toen stond ik op en ging terug naar bed. We hadden geen woord gewisseld. Na een poos viel ik uit pure verveling in slaap.

Ik werd gewekt door het geluid van zachte stemmen. 'Dus hij is sterk genoeg om op te staan en te eten?' vroeg Chade.

'Amper,' zei heer Gouden. 'Laten we het rustig aan doen. Hij heeft nog geen enkele reserve. Als u hem nu al met taken belast, zal hij...'

'Ik ben wakker,' riep ik. Het klonk als een schorre kuch. Ik schraapte mijn keel en probeerde het opnieuw. 'Chade, ik ben wakker.'

Hij kwam snel naar de deuropening en glimlachte me toe. De lokken van zijn witte haar glommen stralend en de oude man zag er vitaal en energiek uit. Hij keek met een afkeurende blik naar Kettrickens kussen naast mijn bed. 'Ik

pak een stoel, jongen, en kom bij je zitten. Dan kunnen we wat praten. Je ziet er veel beter uit.'

'Ik kan opstaan.'

'Kun je dat? Wel, pak dan mijn hand vast, dan help ik je. Nee, doe niet zo koppig, laat je helpen. Zullen we bij de haard gaan zitten?'

Zo sprak hij tegen me – alsof ik ietwat simpel was. Ik vatte het op als bezorgdheid en stond hem toe me te steunen bij het lopen. Ik liet me in een van de fauteuils bij de haard zakken. Hij nam zuchtend in de andere plaats. Ik keek om me heen om te zien waar de nar was, maar heer Gouden zat weer aan zijn schrijftafeltje.

Chade glimlachte me toe en stak zijn voeten in de richting van het haardvuur. 'Ik ben blij dat het je beter gaat, Fitz. Je hebt ons de stuipen op het lijf gejaagd. We hebben ons tot het uiterste moeten inspannen om je terug te halen.'

'En dat is iets waar we over moeten praten,' zei ik op ernstige toon.

'Ja, maar niet nu meteen. Voorlopig moet je alles op je gemak doen en jezelf niet belasten. Vooral slaap en voedsel heb je hard nodig.'

'Maar dan wel echt voedsel,' zei ik met nadruk. 'Vlees. Ik kom niet op kracht van de pap die ze me vanmorgen hebben gestuurd.'

Hij trok zijn wenkbrauwen op. 'Zo, worden we knorrig?

Wel, dat was te verwachten. Ik zal zorgen dat je de volgende keer vlees krijgt. Je hoefde ons alleen even te laten weten dat je er aan toe bent. Tot voor enkele ogenblikken had ik je immers niet eens meer horen praten, sinds ze je hierheen hebben gebracht.'

Het was onredelijk, maar ik voelde me driftig worden. Tranen brandden in mijn ogen. Ik draaide mijn hoofd van hem af en probeerde mezelf onder controle te krijgen. Wat mankeerde me?

Chade sprak alsof hij mijn gedachte beantwoordde. 'Fitz, jongen, verwacht nog niet te veel van jezelf. Je hebt al vaak zware tijden doorgemaakt, maar dit was erger dan al het vorige. Geef je geest tijd om te genezen, en je lichaam ook.'

Ik haalde diep adem en wilde hem zeggen dat ik me best voelde, maar in plaats daarvan zei ik: 'Ik had verwacht daar te sterven. In mijn eentje.' Al mijn inktzwarte herinneringen aan de gevangeniscel kwamen ineens weer bij me op – de angst, de wanhoop – en het waren herinneringen die me woedend maakten. Ze hadden me daar in de steek gelaten. Chade, de nar, Kettricken, Plicht – allemaal!

'Daar was ik ook bang voor,' zei Chade zacht. 'Het was een zware tijd voor ons allemaal, maar voor jou het meest. Maar als je naar mijn raad had geluisterd...'

'Ja, het was natuurlijk mijn eigen schuld. Dat is het altijd.'

Heer Gouden sprak over zijn schouder tegen Chade: 'Als

hij zo doet, is er niet met hem te redeneren. Dan maakt u hem alleen maar verder van streek. Ik zou het nu maar even laten rusten.'

'Kop dicht!' brulde ik – maar het klonk slechts als een schorre fluistering. Chade keek me verwijtend en bezorgd aan. Ik trok mijn knieën op tot aan mijn kin en zat strak opgerold, als een bal, in mijn fauteuil. Mijn ademhaling was hijgend en onregelmatig. Ik wreef met een mouw over mijn ogen. Ik wilde niet huilen. Ze verwachtten waarschijnlijk dat ik zou instorten, maar dat zou mij niet gebeuren. Ik was ziek geweest, en doodsbang, maar verder niets. Ik haalde diep adem. 'Praat gewoon verder,' smeekte ik Chade. Ik zette mijn voeten weer op de grond. Ik vond het afschuwelijk dat ik zo zwak was geworden. 'Zeg me wat er is gebeurd, zonder dat ik gedwongen word allemaal stomme vragen te stellen. Begin met Civil.'

Chade zuchtte. 'Ik denk niet dat het verstandig is. Ik denk dat je geest even hard rust nodig heeft als je lichaam.' Ik begon te protesteren, maar hij stak zijn hand omhoog. 'Maar ik zal je je zin geven. Goed, Civil. Hij stapte op zijn paard en reed zo snel mogelijk naar de Hertenhorst terug, zonder de aandacht op zich te vestigen. Toen hij bij Plicht kwam was hij nog nauwelijks in staat om te praten, wegens de wurging, maar hij kon uitbrengen dat heer Goudens bediende hem in de stad had gered van moordenaars. Meer vertelde hij Plicht op dat moment niet, maar het was voor de prins genoeg om naar

mij toe te komen en voor mij om andere voeten aan het rennen te zetten.' Hij schraapte zijn keel en bekende toen: 'Het kostte ons langer dan nodig had moeten zijn om je te vinden. Ik had niet verwacht dat je iemand zou doden of dat je je door de wachters levend gevangen zou laten nemen. Maar toen ik wist dat je was gearresteerd en in staat van beschuldiging gesteld, heb ik heel snel een man bij je in de cel gekregen. Helaas hadden ze al een genezer bij je gehad, zodat ik niet iemand van mezelf kon sturen. De kapitein was erg koppig over je voorwaardelijke vrijheid. Hij wist zeker dat je de twee mannen had gedood en op grond van een eerdere vechtpartij stond je bij hem bekend als een ruziezoeker. Heer Gouden moest klagen over zijn vermiste edelstenen voordat een van de wachters op het idee kwam om dat huis te doorzoeken. Toen pas werden ze gevonden. Ik had al gezorgd voor een getuige die verklaarde dat jij niet was begonnen met vechten. Meer kon ik niet bijsturen. Tegen de tijd dat de kapitein een en een bij elkaar had opgeteld, en concludeerde dat jij je meesters eigendom had beschermd tegen dieven, en jou aan ons gaf, was het bijna te laat.'

'Zover u het kon bijsturen,' zei ik effen. Ik daar in mijn eentje, ijskoud, stervend. Hij 'stuurde bij'.

'De koningin had meer willen doen. Ze wilde aan het hoofd van haar eigen garde rijden om je gewoon uit die cel te halen. Ik kon het niet toestaan, Fitz. Want inderdaad, er waren nog meer Bonten. De dag nadat je Laudwine had gedood

werden er op diverse plaatsen affiches opgehangen die beweerden dat Laudwine en Padget de Wijsheid hadden en dat agenten van de koningin hen en hun partnerdieren hadden vermoord. Er werd de spot gedreven met haar zogenaamde inzet om de onrechtvaardige vervolging van Wijzen te beëindigen. En de pamfletten besloten met de aankondiging dat zij en haar vazallen iedereen zouden doden die probeerde de waarheid te zeggen, en dat haar eigen zoon een Wijze was.' Hij zweeg even. 'Dus je snapt het nu. Ik moest je daar laten. Dat wilde ik niet, Fitz. En het zou niet nodig moeten zijn dat ik dat erbij zei.'

Ik begroef mijn gezicht in mijn handen. Ja, ik had naar de raad van Chade moeten luisteren. Ik had dit alles opgeroepen en versneld. 'Dus ik had Civil maar moeten laten vermoorden? En moeten vluchten, en de moord rapporteren?'

'Dat was een optie,' was Chade het met me eens. 'Maar het zou je relatie met Plicht hebben geschaad, denk ik, ook al had je misschien kunnen verbergen dat je de dood van zijn vriend had kunnen voorkomen. Maar nu vind ik dat het meer dan genoeg is geweest voor vandaag. Terug naar je bed.'

'Nee. Maak nog één ding voor me af. Wat hebt u aan die affiches gedaan, waarin Plicht werd beschuldigd?'

'Gedaan? Niets, natuurlijk. We negeerden ze, als zijnde belachelijk. En we pasten goed op dat er geen sprake was van enige koninklijke belangstelling voor heer Goudens bediende

in zijn cel. De stadswachters hadden hun moordenaar. Laat het recht zijn loop hebben. De plakkaten hadden een bespottelijke inhoud, iemands waanzinnige poging om de goede naam van de prins te bekladden. De beschuldiging was zelfs dubbel belachelijk, want de prins had nog verse littekens van de jachtkat van zijn vriend. Een dergelijk dier zou een Wijze toch zeker niet aanvallen? Iedereen weet dat Wijzen macht hebben over dieren. Ook over jachtkatten. Enzovoorts. Aan het einde werd aangetoond dat die dode mannen ordinaire dieven waren. En wat er was gebeurd had niets met de Wijsheid te maken, laat staan met koninklijke inmenging. De dieven waren gedood door een goede bediende, die het eigendom van zijn meester had beschermd.'

'Juist. Dus die Wijsheidsbeschuldiging was de reden waarom u mij daar hebt laten rotten.' Ik probeerde enige aanvaarding in mijn woorden te leggen. Een deel van mij begreep het. Een ander deel had nog steeds gruwelijk de pest in.

Hij leek pijnlijk getroffen door mijn woordkeuze, maar hij knikte. 'Het spijt me, Fitz. We hadden geen keuze.'

'Ik weet het. En mijn eigen actie had het over me afgeroepen.' Ik probeerde de bitterheid uit mijn stem te houden en het lukte me bijna. Ik voelde me opeens vreselijk moe, maar er was meer dat ik moest weten. 'En Civil?'

'Toen ik had ontdekt wie de doden waren wist ik meteen

dat ik hem moest ondervragen. Ik heb het allemaal uit hem geperst. En ook wat hem tot zijn actie had gedreven. Zijn moeder had zichzelf gedood, Fitz. Ze had de jongen een brief gestuurd waarin ze hem vergiffenis vroeg, maar dat ze niet kon leven met de wetenschap wat hij moest doen om haar veiligheid te kopen, en dat het bovendien een valse veiligheid was, want de mannen deden daar met haar wat ze wilden.'

De implicatie van wat hij zei was zo afschuwelijk dat ik me misselijk voelde. 'Dus Civil was van plan zich te laten doden?'

'Zijn moeder was dood. Ik denk dat hij van plan was hen te doden en dat het hem niet kon schelen of hijzelf daarbij om het leven kwam. Maar hij had geen flauw idee hoe hij zoiets moest aanpakken. Hij was vervuld van verheven ideeën over duels en eerlijke uitdagingen. Laudwine gaf hem niet eens de kans om een tweegevecht van hem te vragen.'

'Hoe nu verder met Civil?'

Chade zuchtte. 'Het is ingewikkeld. Plicht wilde per se aanwezig zijn tijdens mijn verhoor van Civil. Civil is een man van Plicht – nu. Met hart en ziel – nu. Zijn prins heeft hem tegenover mij verdedigd. Als hij dan toch een Wijze wil hebben die hem dient, dan is dit er tenminste een die we zijn tanden hebben uitgetrokken. De prins is er helemaal van overtuigd – en ikzelf bijna helemaal – dat de Bresinga's onder dwang hebben gehandeld. Misschien dat de Bonten

ooit enige trouw of sympathie van Civil hadden, maar daar is beslist niets meer van over na zijn moeders zelfmoord en de manier waarop ze haar voordien hebben behandeld. Ik denk dat hij de Bonten meer haat dan wij ooit zouden kunnen. Vrouwe Bresinga werd gedwongen om de prins die kat cadeau te doen, anders zouden de Bonten onthullen dat zij en haar zoon de Wijsheid hadden. Maar toen ze dat eenmaal had gedaan was ze volledig aan hun macht overgeleverd. Ze bezat niet alleen de Wijsheid, ze had ook meegewerkt aan een daad van verraad tegenover de prins. De Bonten scheidden de twee, moeder en zoon. Civil werd naar de Hertenhorst gestuurd. Ze hadden hem opgedragen vriendschap te sluiten met de prins, hem dieper bij de Wijsheid te betrekken, en te spioneren voor de Bonten. Deed hij dat, dan zou zijn moeder niets overkomen, hadden ze hem beloofd. Het huis van zijn moeder, Galeton, werd haar gevangenis. De Bonten werden al snel gulzig. Eerst ging het alleen om haar huis, haar wijnkelder, haar rijkdom. Werkte ze niet mee, dan bedreigden ze haar zoon. Uiteindelijk hebben enkele van die mannen zich kennelijk aan de vrouwe zelf vergrepen. Daar kon ze niet mee leven. Ik denk dat ze haar wilskracht onderschat hebben. En ook die van haar zoon.'

Het was een smerig, ontnuchterend verhaal, maar ik liet er mijn geest niet lang bij stilstaan. Ik had acutere zorgen. 'We hebben nog steeds een spion in de Hertenhorst. De man die

Bolle bij Laudwine bracht.'

Chade hield zijn stem zeer neutraal. 'Een van Plichts lakeien heeft een akelig ongeluk gehad. Hij is levenloos aangetroffen in de box van een hengst, doodgeschopt. Het is voor iedereen een mysterie wat hij in die stal te zoeken had.'

Ik knikte. Weer een draad doorgeknipt. 'En Civils moeder en zijn bezittingen?'

Chade wendde zijn blik af. 'Het tragische nieuws bereikte ons de dag nadat jij gevangen was genomen. Vrouwe Bresinga is gestorven aan voedselvergiftiging. Een aantal van haar gasten en bedienden zijn met haar gestorven. Het was allemaal erg droevig, maar er was niets beschamends of schandaligs aan. Haar lichaam werd als eerste ontdekt, maar in de dagen daarna zijn nog vele anderen ziek geworden en snel gestorven. Bedorven vis, naar het schijnt. Vrouwe Bresinga's lichaam is naar haar moeder gestuurd, dan kan zij haar begraven. Civil is vertrokken om die trieste plicht te vervullen. Prins Plicht heeft leden van zijn eigen eregarde met hem mee gestuurd als teken van zijn hoge waardering. Met Civil is afgesproken dat hij na het regelen van alle details zal terugkeren naar de Hertenhorst en hier tot zijn meerderjarigheid zal blijven. Galeton zal in de tussentijd gesloten zijn, al heeft onze koningin Civil een zaakwaarnemer en een kleine staf gegeven om het goed te bestieren.'

Ik knikte langzaam. De prins mocht Civil dan als vriend zien, evengoed zou de jongen de komende jaren een gevangene van Chade zijn. Dat was allemaal keurig geregeld. Ik vroeg me af of vrouwe Rosemarie een dringende reden had gevonden om haar vrienden in Galeton op te zoeken, dan wel of Chade zijn spion ter plaatse de vergiftiging had laten uitvoeren. Het zou voor Rosemarie moeilijk zijn geweest op reis te gaan, verbrand als ze was. Maar toen keek ik Chade eens goed aan. Hij reageerde met verwondering op die blik. Ik boog me naar voren en voordat hij zijn hoofd weg kon trekken raakte ik zijn wang aan. Er kwam geen make-up aan mijn vingers. De huid was gezond en roze! Geen spoortje meer van de verbranding.

'O, Chade,' verzuchtte ik. Het klonk verwijtend, maar ook geschokt. 'Wees toch voorzichtig, man! U gaat als een blinde in de aanval, maar niemand van ons kent de kosten! Niemand van ons!'

Hij veroorloofde zich een glimlach. 'Die kosten kunnen me weinig schelen, nu ik de opbrengsten al ken. Mijn brandwonden zijn genezen. Voor het eerst sinds vele jaren loop ik zonder pijn in mijn knieën en heupen. 's Nachts slaap ik pijnloos. Ik kan zelfs beter zien.'

'U doet dit niet alleen.'

Hij keek me aan en weigerde te antwoorden, maar ik kende het antwoord.

‘U tapt Bolle’s krachten af,’ zei ik beschuldigend.

‘Hij vindt het niet erg.’

‘U kent de gevaren niet. Hij begrijpt evenmin welke risico’s hij loopt.’

‘Jij ook niet!’ repliceerde hij op scherpe toon. ‘Fitz, er zijn momenten om voorzichtig te zijn en momenten om risico’s te lopen. Voor ons is nu het laatste van toepassing. We moeten alles zien te ontdekken waartoe het Vermogen in staat is. Wanneer de prins op queeste gaat om IJsvuur te verslaan, zul jij met hem meegaan. Je moet tegen die tijd alle Vermogensfacetten kennen en in staat zijn ze toe te passen.’ Hij sloeg zich stevig op zijn borst. ‘Dit hier, mijn lichaam, is een mirakel! Als we dit tot onze beschikking hadden gehad toen Vlijm ziek was, zou hij niet zijn gestorven. Bedenk eens wat dat betekend zou hebben?’

‘Ja, bedenk dat eens,’ zei ik. ‘Vlijm gezond en wel, nog steeds onze koning. En vraag uzelf dan eens af waarom dat niet zo is. Hij is namelijk niet opgeleid door Galen. Het was nog Solicitas zelf die zijn Vermogensmeesteres was. Mogen we dan niet aannemen dat hij veel meer over het Vermogen wist dan wij? En misschien zelfs hoe hij er zijn leven mee had kunnen verlengen? En laten we ons dan eens afvragen waarom hij dat niet heeft gedaan. En waarom Solicitas zelf het evenmin heeft gedaan. Wisten zij misschien dat er een prijs aan verbonden was – een prijs die ze te hoog vonden om

te betalen?'

'Of had hij gewoon niet de beschikking over een coterie om hem te helpen?' kaatste hij de bal terug.

'Hij had Galens coterie kunnen gebruiken, dus daar lag het niet aan.'

'Ha, daar weet jij niets van, en ik ook niet. Waarom moet je zo pessimistisch zijn? Waarom moet je altijd het ergste aannemen?'

'Misschien omdat ik van een verstandige oude man heb geleerd voorzichtig te zijn. Een oude man die zich nu stom gedraagt.'

Chade kreeg een blos op zijn wangen. Woede fonkelde in zijn ogen. 'Je bent niet jezelf. Of, dat is misschien nog erger, je bent wel jezelf. Luister eens goed naar mij, jonkie. Ik heb mijn broer zien sterven. Ik heb koning Vlijm zien wegkwijnen en ik was bij hem in de dagen dat hij niet wist dat zijn geest dwalende was, en ik was ook bij hem in de dagen dat hij zich bewust was van de zwakheid van zijn lichaam en zijn geest, en zich daarover tot tranen toe beschaamd voelde. Ik weet niet welke soort dagen de ergste waren om mee te maken, maar als hij de kennis had bezeten om er iets aan te doen, zou hij het hebben gedaan – ongeacht de kosten! Het gaat hier dus om een Vermogensaspect waarvan de kennis voor ons verloren is gegaan. Ik ben van plan die kennis terug te winnen. En te gebruiken.'

Ik vermoed dat hij verwachtte dat ik een grote mond tegen

hem zou opzetten. Dat was ik ook min of meer van plan en ik zou het misschien hebben gedaan als ik niet ten prooi was geweest aan een mengeling van slapte, wanhoop en vrees. Chade had me bang gemaakt toen ik merkte dat zijn gezondheid en zijn geest minder begonnen te worden. Ik was bang geweest dat we zijn weelde aan informatie en contacten zouden moeten missen. Maar nu hij gezondheid uitstraalde, en zijn ogen schitterden en hij een en al brandende ambitie leek te zijn geworden, maakte hij me nog veel banger. Ik had geweten dat deze kant van Chade bestond en dat hij er altijd naar had gehunkerd om het Vermogen te beheersen. Ik had echter nooit verwacht dat ik met die begeerte geconfronteerd zou worden. Ik haalde twee keer diep adem en vroeg toen zacht: 'En is het aan u om die beslissing te nemen?'

Er verscheen een frons op zijn voorhoofd. 'Wat bedoel je? Wie anders zou het moeten beslissen?'

'Misschien behoort de Vermogensmeester uit te maken hoe het Vermogen in de Hertenhorst wordt toegepast. Vooral onder onervaren leerlingen.' Ik keek hem kalm in de ogen. In feite was hij degene die me de verantwoordelijkheid van die positie had opgedrongen. Ik vroeg me af of hij misschien spijt kreeg van zijn koppige doorzetten.

Hij keek ongelovig. 'Wil je zeggen dat je me dit verbiedt? En dat je verwacht dat ik daaraan gehoorzaam?' Hij steunde met zijn handen op zijn knieën en boog zich naar me toe.

Ik wilde geen directe confrontatie in een botsing van zijn

wil en de mijne. Daar had ik nu de kracht niet voor. Ik draaide de vraag om. 'Er was eens een andere Ziener die het Vermogen voor zijn eigen doeleinden probeerde in te zetten. Zelf was hij niet sterk in het Vermogen en had hij er weinig talent voor, maar hij gebruikte de kracht van zijn coterie om zijn doelen te bereiken. Hij gebruikte de leden daarvan meedogenloos, ongeacht wat hij hun aandeed en hoe hij hun geesten misvormde en leegzoog. Wilt u een nieuwe Regaal worden?'

'Ik ben helemaal niet zoals Regaal!' beet Chade me toe. 'Om te beginnen was het in zijn geval puur eigenbelang. Je weet dat ik mijn hele leven onvermoeibaar tot nut van het Zienersregiem heb gezwoegd. En er is nog een ander verschil. Ik zal wél een eigen Vermogen ontwikkelen. Ik zal niet lang afhankelijk blijven van andermans krachten.'

'Chade.' Mijn stem klonk als een schor gefluister. Ik schraapte mijn keel, maar mijn stem bleef hees en zwak. 'Misschien ontwikkelt u een eigen Vermogen. Maar niet als u doorgaat zoals tot nu toe, met experimenten in uw eentje, en met risico's voor uzelf, en nu ook met Bolle, die geen idee heeft van het gevaar dat u kunt betekenen.' Ik wist niet zeker of hij wel luisterde, want hij staarde langs me heen, met een verre blik in zijn groene ogen. Ik sprak toch maar verder, na mijn keel nog eens te hebben geschraapt. 'U moet de gevaren van de magie leren kennen, Chade, voordat u erin stapt en begint haar voor uw eigen doeleinden te gebruiken. Het

Vermogen is geen speelgoed, noch een magie die een gebruiker uitsluitend tot eigen nut zou mogen aanwenden.'

'Het was niet eerlijk!' protesteerde Chade opeens. 'Ze hebben mij de lessen ontzegd, de opleiding die ik had moeten krijgen. Ik was net zo goed een Ziener als Vlijm. Ik had les moeten krijgen.'

Ik werd nu snel vermoeider. Ik moest dit winnen, of tenminste een gelijkspel afdwingen, voor ik uitgeput in mijn bed viel. 'Nee, dat was niet eerlijk,' beaamde ik. 'Maar Bolle gebruiken als uw stut en gereedschap is evenmin eerlijk. En het is ook geen vervanging voor de goede opleiding die u had moeten krijgen. Daar moet u nu zelf voor zorgen. Bolle is sterk in het Vermogen, maar heeft geen idee van de gevaren die hem kunnen bedreigen. Evenmin bezit hij de wil om zich te verzetten tegen uw gebruik van zijn magie voor uw eigen doeleinden. Hij zal u niet waarschuwen als u een te zwaar beroep op hem doet en u zult het niet merken voordat het te laat is. Het is fout van u zijn krachten af te tappen als ware hij een os die voor uw kar was gespannen. Hij mag dan niet erg slim zijn, maar tenminste in het Vermogen is hij onze gelijke. Hij is een lid van onze coterie. Als zodanig zouden jullie elkaars broeders moeten zijn, ongeacht jullie uiteenlopende vaardigheden en posities.'

'Onze coterie?' De mond van Chade viel bijna letterlijk open.

Opeens begreep ik dat hij nog niet had ingezien wat voor mij evident was geweest. 'Coterie,' herhaalde ik. 'U. Ik. Plicht. De nar. En Bolle.' Ik wachtte even en gaf hem de kans om iets te zeggen. In plaats daarvan hoorde ik het zachte geluid van een stoel die naar achter werd geschoven en het nog zachtere geluid van de stappen waarmee de nar door de kamer liep tot hij naast ons stond. Ik vroeg me af welke gezichtsuitdrukking hij had, maar hield mijn blik op Chade gevestigd. Toen hij bleef zwijgen bracht ik hem in herinnering: 'Chade, ik was erbij. Ik was niet in het volledige bezit van mijn vermogens, dat weet ik, maar ik had dood moeten zijn om niets te merken van wat er met mij gebeurde. Wat jullie allemaal samen voor mij hebben gedaan. Begrijpt u dan niet dat dit de manier is waarop een coterie functioneert? Het bijeenvoegen van krachten en vaardigheden om een bepaald doel te bereiken. Dat is wat jullie hebben gedaan. Bolle's kracht. Uw kennis van het inwendige van een mensenlichaam. Plichts controle en doelgerichtheid. En de band van de nar met mij. Ze waren stuk voor stuk noodzakelijk om te doen wat jullie deden. En weer kunnen doen, als dat nodig is. Plicht heeft zijn coterie. Deze stelt nog niet veel voor, in menig opzicht, maar het is wel degelijk een coterie! Maar alleen dan als we als zodanig functioneren. Als u Bolle naar andere paden leidt en hem gebruikt als uw privé-krachtbron, zult u onze hele coterie vernietigen nog voordat we onze potentie hebben gevonden.'

Ik zweeg. Mijn mond was droog en ik had geen adem

meer. Op elk ander moment zou ik geschrokken zijn van de ernst van mijn zwakte, maar op dat moment wilde ik er niet aan denken. Ik had het gevoel dat ik in mijn verhouding tot de oude man nu een kritiek punt had bereikt. Vele jaren was hij mijn mentor en gids geweest. In mijn rol als leerling had ik zelden of nooit vraagtekens gezet bij zijn ideeën of zijn manier van doen. Ik was er altijd van overtuigd geweest dat hij alles het beste wist. Maar sinds de afgelopen zomer was ik gaan merken dat zijn scherpe geest begon te haperen en dat ook zijn geheugen niet meer zo feilloos was als vroeger. Maar – en dat was voor ons beiden nog erger – ik was ook begonnen zijn besluiten en zelfs zijn denkprocessen te bekijken als volwassene, en vanuit gezichtspunten die ik ook tegenover andere mensen gebruikte. Ik was niet langer bereid blind te erkennen dat hij alles het beste wist. En wanneer ik op basis van mijn eigen ervaring, nu van vijfendertig jaar, nog eens bekeek welke beslissingen hij in de afgelopen jaren voor mij en de belangen van de Zieners had genomen, dan wist ik nog niet zo zeker of ik het er nog wel mee eens was. Nu ik inzag dat zijn wijsheid niet absoluut was, voelde ik me des te meer gerechtigd van hem de erkenning te vragen dat ik op sommige gebieden deskundiger was dan hij. Het was misschien een vreemd iets om van hem te vragen. Ik wilde helemaal niet van hem horen dat ik evenveel wist als hij, maar alleen dat hij, hoewel in menig opzicht nog altijd veel knapper en bekwamer dan ik, op bepaalde terreinen voor mij diende te wijken.

Hij was zeer lang mijn mentor geweest. Al die tijd was hij boven twijfel verheven gebleven. Nu was het voor ons beiden moeilijk om toe te geven dat ik hem als mens was gaan zien. Ik vond het afschuwelijk dat ik oog had gekregen voor zijn tekortkomingen. Ik wilde beslist nooit degene worden die hem een spiegel voorhield om hem op zijn fouten te wijzen. Ik moest mezelf bekennen, hoe moeilijk ik het ook vond, dat hij altijd ambitieus was geweest en naar macht had gestreefd. Om politieke redenen beperkt in zijn zucht naar magie en door de afschuwelijke littekens na een ongeluk gedwongen tot een rol achter de schermen, was hij niettemin een machtsfactor van formaat geworden. Het was zijn wil geweest die de troon van de Zieners overeind had gehouden toen koning Vlijm steeds zieker werd en zijn twee zoons rivalen werden voor de troon. Het was ook Chade's netwerk van spionnen en bedienden geweest dat koningin Kettricken had geholpen haar macht te vestigen en te behouden tot haar zoon meerderjarig zou worden. Chade was nu dicht bij het punt genaderd, zeer dicht, dat hij na Veritas opnieuw een geboren troonopvolger op de Zienerstroon hielp.

Toch zag ik nu aan hem dat al die successen voor hem nog niet genoeg zouden zijn. Hij zou geen enkele prestatie een echte victorie achten voordat hij voor zichzelf de dingen had verworven waarnaar hij altijd had gehunkerd. Macht bezat hij nu, plus de uiterlijke attributen die ermee gepaard gingen. De laatste jaren had hij er openlijk mee kunnen pronken en de

mensen accepteerden het als zijn recht. Hij was immers de voornaamste raadsheer van de koningin. Achter die hooggeachte adviseur lag echter nog steeds een miskend bastaardkind op de loer, de onterfde Zienerstelg. Geen triomf zou hem ooit echt bevredigen, tenzij hij het Vermogen meester zou worden en dat aan alle anderen kon laten weten.

Ik vreesde dat hij hierdoor alles wat hij tot dan toe had bereikt alsnog zou ondermijnen. Het was een fixatie die hem kon verblinden. En dus keek ik gespannen toe toen hij nadacht over mijn woorden en ze diep tot zich liet doordringen. Ik nam hem zorgvuldig op. Hij kon de opmars der jaren niet omkeren. Zelfs het Vermogen zou van hem geen jonge man meer maken. Maar misschien kon hij er het proces van ouder worden mee remmen, zoals Ketel dat had gedaan, en kon hij een deel van de al aangerichte ouderdomsschade nog herstellen. Zijn haren waren nog wit en de groeven in zijn gezicht nog even diep als voorheen, maar het leek alsof zijn vingerknokkels iets minder knokig waren geworden en zijn wangen straalden een robuuste gezondheid uit. Het wit van zijn ogen was helder.

Terwijl ik hem bekeek, zag ik hem tot een besluit komen. En de moed zonk me in de schoenen toen ik zag dat hij gehaast opstond, want dit getuigde van verlangen om het gesprek af te ronden. 'Je bent nog niet genezen, Fitz,' zei hij toen hij stond. 'Het duurt nog dagen voordat je sterk genoeg bent om Plicht en Bolle weer te leren wat je van het

Vermogen weet. En die dagen vertegenwoordigen een periode die ik niet wil verspillen. Zo lang jij nog bezig bent aan te sterken, zal ik doorgaan met mijn eigen experimenten in het Vermogen. Ik zal het heel voorzichtig doen, dat beloof ik je. Ik zal niemand aan risico's blootstellen, alleen mezelf. Maar nu ik hiermee ben begonnen, nu ik voor het eerst heb ervaren wat dit voor mij kan betekenen, zal ik daar niet mee ophouden. Dat doe ik niet.'

Hij begon naar de deur te lopen. Ik haalde moeizaam adem. Ik was ongeveer aan het einde van mijn krachten. 'Begrijpt u het niet, Chade? Wat u voelt is de verlokking waar alle studenten van het Vermogen vanaf de allereerste dag voor gewaarschuwd worden! U waagt zich in de gevaren van de Vermogensstroom. Als we u verliezen, is de kracht van de hele coterie verminderd. En als u Bolle meesleurt, is de coterie afgelopen en uit.'

Hij had zijn hand al op de grendel. Hij keek niet om. 'Je hebt rust nodig, Fitz. Wind je nu niet zo op. Wanneer je je beter voelt zullen we dit opnieuw bespreken. Je weet dat ik een voorzichtig iemand ben. Vertrouw me hierin nu maar.' En toen was hij weg en sloot de deur zich achter hem. Zijn vertrek was zo schielijk als dat van een kind dat aan een standje probeert te ontkomen. Of van een man die de waarheid niet wil horen.

Ik liet me in mijn fauteuil zakken. Mijn keel en mond waren kurkdroog, mijn hoofd bonkte. Ik bracht mijn handen

naar mijn ogen om het licht buiten te sluiten en in die kleine duisternis vroeg ik: 'Heb jij je ooit plotseling gerealiseerd dat er iemand was van wie je hield, maar op een gegeven moment helemaal niet?'

'Een rare vraag om uitgerekend aan mij te stellen,' merkte de nar vlak achter mijn rug droogjes op. Toen hoorde ik hem weglopen.

Ik moet daar in slaap zijn gevallen. Toen ik ontwaakte was het middag en deed mijn lichaam pijn van de verkrampte houding in die fauteuil. Er stond een schaal met voedsel op een tafeltje naast me. Ondanks het servet eroverheen was alles koud geworden. Het vet in de soep was gestold tot drijvende oogjes. Er lag ook vlees op het blad, maar het was koud. Na twee happen was ik moe van het kauwen. Ik dwong mezelf het vlees op te eten, maar daarna lag het als een blok in mijn maag. Ze hadden me aangelengde wijn gegeven, en ook weer een bord melk met broodbrokjes. Ik had er geen zin in, maar wist ook niet goed waar ik wel zin in had. Ik at het dus maar op.

Mijn vreselijke verzwaktheid maakte me op een kinderlijke manier huilerig. Ik wankelde terug naar mijn kamertje. Ik wilde mijn gezicht wassen en kijken of ik me uit mijn eigen lethargie kon bevrijden. Er was water in de kan en er lag een handdoek klaar, maar mijn spiegeltje was verdwenen – waarschijnlijk afgevoerd toen Kettricken mijn kamer opnieuw inrichtte. Ik waste me, maar voelde me na

afloop nog steeds niet erg levend. Ik ging maar naar bed.

Twee dagen verstreken in eenzelfde waas van vaagheid en ongeïnteresseerdheid. Ik at en ik sliep, maar mijn kracht bleek slechts buitengewoon traag terug te keren. Chade kwam me niet bezoeken. Dat verbaasde me niet, maar Plicht liet zich evenmin zien. Had Chade hem bevolen bij mij uit de buurt te blijven? Heer Gouden had weinig tegen mij te zeggen en hij stuurde alle bezoekers weg met de boodschap dat ik nog niet voldoende was opgeknapt om iemand te ontvangen. Twee keer hoorde ik Pé's bezorgde vragen en een keer hoorde ik Spreeuw. Ik had geen energie om me te bewegen, maar het gebrek aan activiteit deed zelf ook pijn. Ik lag in mijn bed of zat in een fauteuil voor de haard. Ik maakte me zorgen, maar ook verveelde ik me. Ik dacht aan de perkamentrollen in Chade's oude kamer, maar het vooruitzicht van al die trappen maakte me al bij voorbaat duizelig. Ook kon ik er me niet toe brengen de nar te vragen ze voor mij te willen halen. Niet alleen legde hij nimmer de façade van heer Gouden af, ook waren we bezig elkaar koeltjes en beleefd te negeren. Het kon onze ruzie alleen maar erger maken, maar ik kon het niet opbrengen iets anders te proberen. Naar mijn gevoel had ik me al voldoende ingespannen om de zaken recht te zetten, maar was ik door hem bruut afgewezen. Ik wilde nu van hem een of ander teken dat hij onze verhouding wilde normaliseren. Maar dat teken bleef uit. Zo sleepten zich twee dagen van ellende voort.

De volgende dag stond ik op met het vaste voornemen

mezelf nu eens goed te verzorgen. Als ik rondliep alsof ik weer volkomen gezond was, zou het bijbehorende gevoel misschien vanzelf wel ontstaan. Ik begon met een uitvoerige wasbeurt en besloot toen dat ik me wilde scheren. De stoppels begonnen al aardig op een baard te lijken. Ik liep langzaam naar de deur van mijn kamer en keek om me heen. Heer Gouden zat aan tafel een stuk of tien zijden lapjes in verschillende tinten geel en oranje te inspecteren en naast elkaar te houden. Ik schraapte mijn keel. Hij bewoog zich niet. Nou, vooruit dan maar.

'Heer Gouden, neem me de storing niet kwalijk, maar ik schijn mijn scheerspiegel zoek gemaakt te hebben. Mag ik misschien een spiegel lenen?'

Hij keek niet om. 'Lijkt je dat verstandig?'

'Een spiegel lenen? Me scheren zonder spiegel lijkt me dommer.'

'Ik bedoelde: denk je dat het verstandig is je te scheren?'

'Het lijkt me dat het hoog tijd wordt.'

'Zoals je wilt, het is jouw keuze.' Zijn toon was koel, maar neutraal – alsof ik iets riskants deed, waar hij part noch deel aan wilde hebben. Hij ging naar zijn slaapkamer en keerde terug met zijn eigen rijk bewerkte zilveren handspiegel. Ik bracht de spiegel omhoog en vreesde al bij voorbaat dat ik een uitgeteerd gezicht te zien zou krijgen. De schok van de aanblik verdoofde me; ik liet de spiegel vallen. Het was puur

geluk dat het glas niet brak toen hij op het tapijt viel. Ik was al diverse keren flauwgevallen van pijn, maar nooit eerder, meen ik, van pure verbluftheid. Niet dat ik mijn bewustzijn geheel verloor. Ik zakte alleen maar in elkaar op de grond, tot ik op mijn billen zat.

'Tom?' vroeg heer Gouden. Het was een mengsel van ergernis en verbazing.

Ik had geen aandacht voor hem. Ik schoof de spiegel over het tapijt naar me toe en bekeek mijn gezicht in het liggende glazen vlak. Toen raakte ik mijn echte gezicht aan. Het litteken dat ik zo lang had meegedragen was verdwenen. Mijn neus was niet volmaakt recht, maar de breuk van lang geleden was stukken minder prominent. Toen stak ik mijn handen onder mijn tuniek en voelde aan mijn rug. De jongste zwaardwond was verdwenen, inderdaad, maar ook het oude, enorme litteken van de zwerende wond die de pijl me had bezorgd was verdwenen. Ik exploreerde het grensvlak tussen mijn hals en mijn schouders. Jaren geleden had een ontzielde daar een hap uit mijn vlees gebeten, hetgeen een lelijk litteken had nagelaten. De huid was er nu glad.

Ik keek op en zag dat heer Gouden ontdaan naar me stond te kijken.

'Waarom?' vroeg ik hem verbijsterd. 'Waarom, in Eda's naam, hebben jullie mij dit aangedaan? Iedereen zal de veranderingen opmerken. Hoe kan ik ze verklaren?'

Hij kwam een stap dichterbij. Ik las verwarring in zijn blik. Heer Gouden sprak met tegenzin: 'Maar, Tom Dassenkop... we hebben niets met je gedaan!' Ik weet niet hoe mijn gezicht er toen uitzag, maar hij deed snel een stap achteruit. Op effen toon vervolgde hij: 'Echt waar, wij hebben je dit niet aangedaan. We werkten samen om de wond in je rug te genezen en je bloed van giftige stoffen te reinigen. Toen ik zag dat je andere litteken begon op te zwellen en vervolgens stukjes vlees afstootte, riep ik uit dat we moesten stoppen. Maar zelfs nadat we onze handen van elkaar los hadden gemaakt en achteruit waren gestapt...'

Ik probeerde me dat moment te herinneren, maar het lukte me niet. 'Misschien dat mijn lichaam en het Vermogen datgene hebben voortgezet waar jullie aan begonnen waren. Ik weet er niets meer van.'

Hij bedekte zijn mond met zijn hand en stond zo een poos op me neer te kijken. 'Chade...' Hij aarzelde, maar dwong zich toen verder te praten. Zijn stem klonk nu bijna als die van de nar. 'Ik denk dat heer Chade het gevoel had... ik behoor niet te veronderstellen wat hij voelde. Ik denk alleen dat hij gelooft dat je wist hoe je dit moest doen en dat je het voor hem geheim hebt gehouden.'

'Eda en El in de touwen!' kreunde ik. Chade had gelijk: ik heb nooit goed kunnen oppakken wat mensen voelden, behalve wanneer ze het me ronduit meedeelden. Ik had

aangevoeld dat er iets stroefs tussen ons beiden was, maar dit was wel het laatste waaraan ik had gedacht. Zelfs als ik had geweten dat mijn hele lichaam bevrijd was van littekens, zou ik nooit hebben vermoed dat Chade zich gebruuskeerd zou voelen wegens een of ander imaginair geheim. Dus dat zat achter zijn verontwaardigde aftocht: hij wilde ontdekken wat ik voor hem verborgen had gehouden! Ik trok mijn benen op en ging zonder hulp staan. Niet dat heer Gouden me zijn hand had aangeboden. Ik gaf hem zijn spiegel terug en ging naar mijn kamertje.

'Wel, van mening veranderd over dat scheren, Dassenkop?' vroeg heer Gouden me.

'Voorlopig wel. Ik ga naar Chade's oude kamer. Als je hem kunt laten weten dat ik hem daar graag wil spreken, zal ik dat zeer waarderen.' Ik sprak hem aan alsof hij de nar was, maar ik verwachtte geen antwoord en kreeg er geen.

Ik was gewoon te zwak. Ik rustte zo vaak uit op de trappen dat ik vreesde dat mijn kaars op zou raken en ik in het donker zou achterblijven. Toen ik de kamer tenslotte bereikte, had ik verder geen ambities meer over. Bij de deur sprong de fret Gilly uitdagend naar me toe en begon aan een ritueel territoriumdansje. 'Houd je territorium maar,' zei ik tegen hem. 'Je zou waarschijnlijk toch winnen.' Ik negeerde zijn snelle rondjes om mijn voeten en ging op de rand van het bed zitten. Toen liet ik me zakken en viel ik bijna meteen in slaap. Ik sliep heel lang, denk ik.

Toen ik wakker werd lag de fret tegen mijn kin aan te slapen, maar op het moment dat ik mij verroerde vluchtte hij weg. Het was duidelijk dat iemand was gegaan en gekomen. Het verontrustte me dat ik daar doorheen kon slapen. Toen ik mijn wolf nog had was het altijd zijn geest geweest die via mijn zintuigen de wacht hield. Hij zou me hebben gewekt zodra hij merkte dat ik een indringer hoorde. Ik was te afhankelijk geworden van die verlengde zintuigen, concludeerde ik toen ik mijn benen over de rand van het bed sloeg. Ik was trouwens te afhankelijk geworden van alles en iedereen!

Er stonden borden en een fles wijn op het leeg gemaakte deel van de tafel. Een ketel soep werd warm gehouden aan de rand van het haardvuur en het vuur zelf was rijkelijk voorzien van houtblokken. Ik stond op en stortte me op het voedsel. Ik at en dronk en wachtte. Terwijl ik wachtte wierp ik een blik op de perkamentrollen die voor me waren klaargelegd. Er was een rapport van iemand over IJsvuur en andere draken van de Buiteneilanden.

Verder weer een spionageverslag over gebeurtenissen in Beijerstad en hun oorlog met Kwarts. Een oude tekening van de rugspieren van een mens was bijgewerkt. De nieuwe details en aantekeningen waren in de hand van Chade. Wel, zo had mijn reis door de muil van de dood tenminste wat nieuwe kennis opgeleverd. Naast dat laatste papier lagen nog drie

andere rolletjes, bij elkaar gebonden. Ze zagen er versleten en vergeeld uit, en waren alle drie van dezelfde hand. Ze bevatten een setje Vermogensoefeningen die specifiek bedoeld waren voor de seul. Ik vroeg me af wat dat betekende, maar na een paar minuten lezen daagde het mij: dit waren oefeningen voor een Vermogengebruiker die geen coterie bezat. Het was nooit bij me opgekomen dat zulke mensen bestonden, maar bij nader inzien was het volkomen logisch. Was ik niet zelf een gebruiker zonder coterie geworden? Er hadden altijd mensen bestaan die sociaal onbekwaam waren of die gewoon de voorkeur gaven aan eenzaamheid. Zulke typen werden bij de vorming van coterieën natuurlijk buitengesloten. Welnu, deze oefeningen voor de seul waren voor dezulken bedoeld.

Uit de lectuur maakte ik op dat seuls vooral werden ingezet als spionnen of genezers. De oefeningen uit de eerste rol leken speciaal gericht op een subtiel gebruik van het Vermogen om suggesties in iemands gedachten in te brengen, of om gedachten af te luisteren. De tweede rol ging over het genezen van iemands lichaam. Dit fascineerde me, niet alleen omdat ikzelf het recentelijk had ondergaan, maar ook omdat het iets bevestigde dat ik had vermoed. Datgene wat door een mens werd gestart met behulp van zijn Vermogen en zijn wil, werd vaak door het lichaam overgenomen. Het lichaam begreep wat genezing inhield. Het begreep tevens dat

haastige reparaties soms beter waren dan een perfecte genezing, en dat het sluiten van een wond belangrijker kon zijn dan een mooie gladde huid naderhand. Zo formuleerde die tekst het. Het lichaam begreep hoe het iemands kracht en reserves moest behouden ten behoeve van de eisen van morgen. De instructietekst waarschuwde alle Vermogengebruikers dat ze de eigen behoeften en suggesties van het lichaam nooit mochten negeren, en dat ze heel voorzichtig moesten zijn met het aanbrengen van reparaties naar eigen begeerte. Ik vroeg me af of Chade dit gedeelte wel goed had gelezen.

De derde perkamentrol had betrekking op het onderhoud van iemands eigen lichaam. Op dit perkament contrasteerden de heldere aantekeningen in Chade's hand sterk met de verbleekte oude inkt. In de aantekeningen werden zijn vroege mislukkingen gedocumenteerd, maar ook zijn recente successen. Dit was wat hij me had willen laten zien: het ging om deze aantekeningen. Hij had ze klaargelegd omdat hij me wilde laten weten dat hij sinds de Vermogensteksten in zijn bezit waren gekomen steeds bezig was geweest met mislukte pogingen om zijn eigen lichaam te verbeteren. Hij was daarin pas geslaagd sinds hij getuige was geweest van de genezing van mijn lichaam en had begrepen dat hij Bolle's krachten en Vermogenstalent kon aftappen om zijn eigen stuntelige pogingen aan te vullen.

Ik las dit indirecte dagboek van zijn frustraties en begreep

welke angsten hiermee gepaard waren gegaan. Zelf wist ik maar al te goed hoe het was om in een gehavend lichaam gehuisvest te zijn. En bij het gadeslaan van Nachtogens neergang had ik een voorproefje gezien van wat oud worden betekende. Chade was pas in het afgelopen decennium aan een normaal leven toegekomen. In de bloei van zijn jaren had hij in afzondering moeten leven, hier, in deze kamer, werkend vanuit de schaduw en in vermomming. Hoe bitter moest het dan zijn om eindelijk toegang te krijgen tot de wereld van muziek en gezelschap, van dans en conversatie, en, jazeker, macht en het genoegen om ervan te genieten, enkel om je dat door een wegkwijnend lichaam weer allemaal te laten afpakken? Ik kon hem niet kwalijk nemen wat hij had gedaan, ondanks de risico's die hij daarbij had genomen. Ik begreep hem maar al te goed. Ik vreesde de dag waarop ikzelf voor een dergelijke beslissing zou komen te staan, want ik sloot niet uit dat ik hetzelfde zou besluiten als hij.

Ik las de rol met teksten over het herstellen van je eigen lichaam diverse keren zorgvuldig door. Ik zag veel dat nuttig was, maar er stond niet alles in wat ik behoorde te weten. Ik wist zonder twijfel waarom Chade deze rollen tot nu toe buiten mijn blikveld had gehouden. Had ik ze gezien, dan zou ik meteen hebben begrepen dat hij bezig was zich in zijn eentje in het Vermogen te bekwamen. En dat hij daarmee lang geleden begonnen moest zijn, jaren voordat hij mij overhaalde om naar de Hertenhorst terug te keren.

Ik leunde achterover en probeerde me in de positie van de oude man te verplaatsen. Wat had hij zich voorgesteld, wat had hij gedroomd? Ik keerde terug naar jaren geleden. De oorlog met de Rode Kapers was eindelijk afgelopen. De invallers waren door de Zes Hertogdommen verjaagd. Er is weer vrede in het land, de koningin is in verwachting van een Zienerserfgenaam en Regaal heeft niet alleen de vermiste bibliotheek van teksten over het Vermogen geretourneerd, maar is bovendien overleden – hetgeen mooi uitkwam – nadat hij zijn trouw aan de troon had vernieuwd. En Chade, die vele jaren in de schaduw had moeten leven, kon eindelijk naar buiten treden in zijn rol van vertrouwde adviseur van de koningin. Hij kan zich vrijelijk door de Hertenhorst bewegen, genieten van voedsel en drank en het gezelschap van de adel. Wat had hij nog te wensen? Alleen datgene wat hem vele jaren geleden was ontzegd.

Het Vermogen. Dat werd aan koninklijke bastaardkinderen onthouden, zelfs als ze er aanleg voor hadden. Sommige koningen hadden onwettige nakomelingen zonder scrupules volgegoten met elfenbastthee om hun aanleg voor het Vermogen te smoren. Ik betwijfelde geen moment dat andere koningen zich die moeite hadden bespaard en de bastaarden gewoon hadden laten doden. Mij was het Vermogen slechts onderwezen omdat vrouwe Patience en Chade voor mij hadden gepleit, en koning Vlijm zou het beslist geweigerd

hebben, denk ik, als de behoefte aan een coterie niet zo dringend was geweest.

Chade had nooit les gehad. En zoals dat bij jongens gebruikelijk is: ik had nooit vragen gesteld bij dat stukje informatie over mijn meester. Ik had Chade nooit gevraagd: 'Bent u ooit getest op uw Vermogen? Hebt u gevraagd om onderwezen te worden en werd dat geweigerd, of hebt u het nooit gevraagd?' Zulke details had ik nooit van hem willen weten. Toch wist ik dat hij had gehunkerd naar de verboden kennis. En dat hij er vurig naar had gezocht en nog vuriger had gehoopt dat hij hierin zou slagen. Mijn falen om de magie volledig onder de knie te krijgen was voor hem even pijnlijk geweest als voor mijzelf.

Toch had ik me nooit gerealiseerd waartoe die hele voorgeschiedenis zou leiden wanneer hem teksten als deze in handen zouden vallen. Vanaf het moment dat hij me in mijn hut was komen opzoeken had ik geweten dat hij in de rollen over het Vermogen had zitten studeren. Ik kende Chade en had moeten begrijpen dat hij zich door het ontbreken van een leraar niet zou laten weerhouden. Ik had hem moeten aanbieden hem te leren wat ik wist. Had hij, wanneer we over een coterie praatten, telkens gehoopt dat ik naar hem zou kijken? En waarom was dat idee nooit echt bij me opgekomen? Ja, een keer had ik het hem toegeworpen, zoals je een bot naar een hongerige hond gooit om hem te kalmeren. Maar ik had hem niet echt in staat geacht om het te

leren. Waarom niet?

Ik had eigenlijk meer vragen over mezelf dan over Chade. Terwijl ik daarover piekerde, maakte ik water heet en zocht naar zijn spiegel. In Chade's wapenafdeling – hij was tenslotte een moordenaar – vond ik genoeg messen die scherp genoeg waren om me ermee te scheren. Het lukte me redelijk, want ik nam er ruim de tijd voor. Tenslotte zat ik mijn onbeschadigde gezicht in de spiegel te bekijken toen Chade binnenkwam. Ik wachtte niet tot hij iets zou zeggen.

'Ik had niet beseft dat mijn oude littekens weg waren. Ik denk dat de coterie dat proces op gang heeft gebracht en dat mijn genezing daarna doorging als een op hol geslagen kar op een helling naar beneden. Het ging maar door. Ik heb geen idee hoe dat kon gebeuren.'

Hij sprak even nederig als ik. 'Dat heeft heer Gouden me weten duidelijk te maken.' Toen kwam hij dichterbij. Hij boog zich over me heen en bestudeerde mijn gezicht, waarbij hij zijn hoofd schuin hield. Toen ik hem aankeek glimlachte hij weemoedig. 'O, mijn jongen, wat lijk je veel op je vader. Veel te veel voor onze huidige bedoelingen. Je had je beter niet kunnen scheren. De baard bedekte tenminste een paar van de veranderingen in je gezicht. Nu moeten we wachten tot hij voldoende is bijgegroeid om je weer een beetje te vermommen, zodat je door de burcht kunt lopen.'

Ik schudde mijn hoofd. 'Dat zal niet lukken, Chade. Zelfs een zware baard zou dat niet voor elkaar krijgen.' Ik keek nog

eens voor het laatst naar mezelf – of hoe ik had kúnnen zijn – en begon toen te lachen. Ik legde de spiegel weg. 'Kom hier zitten. We weten beiden wat gedaan moet worden. Ik heb in uw rollen zitten lezen, maar ze schijnen hierop niet direct van toepassing te zijn. We moeten ons dus samen inspannen om tastend een weg te vinden.'

We werkten niet goed samen. Ik denk dat we van nature allebei seuls waren. Toch moesten we leren gezamenlijk te functioneren, wilden we deel uitmaken van Plichts coterie. Dus maakten we verschillende valste starts en gaven we daarvan geërgerd Galen de schuld, die mij had beneveld, of mijn gebruik van elfenbast, vroeger, of de kortzichtige lieden die hadden nagelaten Chade te trainen toen hij nog een jongen was. Maar uiteindelijk zweefde er dan toch een aarzelende Vermogensband tussen ons beiden en toen ik me daarna aan zijn langvingerige handen toevertrouwde – zoals ik in het verleden zo vaak had gedaan – voedde ik hem mijn kracht en het Vermogen zelf, want zijn eigen capaciteit was nog slechts een sporadische twinkeling van de magie. Chade's kennis van de menselijke anatomie en mijn zelfbewustzijn van mijn eigen lichaam leidden ons bij wat we samen verrichtten. In zekere zin was deze taak moeilijker dan mijn genezing was geweest, want alle onderdelen moesten een voor een worden afgehandeld, en tegen de instinctieve afweer van mijn lichaam in, maar uiteindelijk lukte het ons.

Toen we klaar waren pakte ik de spiegel weer op. Mijn

nieuwe litteken was minder opvallend dan het oude en mijn neus was iets minder gedeukt. Het zou voldoende zijn. De littekens waren terug, zowel dat van de bijtwond onder mijn hals als dat van de pijlwond op mijn rug. Zelfs was er nu een imposant litteken op de plek waar het zwaard me had geraakt. De nieuwe littekens waren echter gemakkelijker te verdragen dan de oude, want ze beperkten zich tot de huid en liepen niet door tot in het spierweefsel eronder. Toch jeukten ze hinderlijk. Ik wist echter dat ik daaraan tenslotte zou wennen. Het was Chade die opmerkte dat mijn lok – de reden waarom ik Dassenkop heette – aan de wortels nu zwart was. Hij schudde zijn hoofd. 'Ik heb geen idee hoe ik dat moet veranderen. Ik heb nergens iets gelezen over het veranderen van een haarkleur. Verf die hele witte lok maar zwart, zou ik zeggen. Laat de verandering maar flink opvallen. De mensen zullen denken dat je ijdel bent geworden. IJdelheid is gemakkelijk te verklaren.'

Ik knikte en legde de spiegel weg. 'Later. Nu nog niet. Momenteel ben ik totaal uitgeput,' zei ik, en dat was de volle waarheid.

Hij keek me op een merkwaardige manier aan. 'En je hoofdpijn?'

Ik trok mijn wenkbrauwen op en bracht mijn hand naar mijn voorhoofd. 'Niet erger dan een gewone hoofdpijn, ondanks al ons Vermogengebruik van vanavond. Misschien had u gelijk. Misschien moest ik alleen maar wennen aan het

regelmatig gebruiken van het Vermogen.'

Hij schudde langzaam van nee en kwam toen om de tafel heen naar me toe. Hij legde zijn handen op mijn schedel. 'Hier,' zei hij terwijl hij met zijn vinger het niet meer bestaande litteken natrok dat mijn witte lok had veroorzaakt. 'En hier.' Hij duwde tegen een plekje bij mijn oogkas.

Ik trok al bij voorbaat een grimas, maar constateerde toen verbaasd: 'Het doet geen pijn! Mijn hoofd deed altijd pijn wanneer ik mijn haren kamde en mijn gezicht deed pijn wanneer ik te lang in de kou bleef. Nooit eerder aan gedacht.'

'Ik dateer die verwonding bij je oog op het moment dat Galen je probeerde te doden. In de koninginnetuin, op de toren. Burrich zei dat je toen bijna blind bent geworden aan dat ene oog. Ben je vergeten dat Galen je afranselde?'

Ik schudde zwijgend mijn hoofd.

'Je lichaam evenmin. Ik heb het van binnenuit gezien, Fitz. De schade die je schedel is aangedaan in Regaals kerkers. En andere wonden, allang genezen, in je gezicht en je rugwervels. Deze Vermogensgenezing schijnt veel oude schade te hebben gecorrigeerd. Maar het interesseert me vooral dat je nu geen hoofdpijn hebt na je Vermogengebruik. En het zou nog interessanter worden als je geen stuiptrekkingen meer zou hoeven te vrezen.'

Hij liep naar het rek met de perkamentrollen en kwam terug met een exemplaar van een van de afschuwelijkste

boeken die er bestaan, Mensenvlees, van Verdad de Viller. Dit was een prachtig handschrift, bestaande uit grote bladen papier in een boekband van rijk gebeeldhouwd hinkhout, en het rook nog naar de inkten. Kennelijk was het een recente kopie. Die corrupte en meedogenloze Jamailliaanse priester had in zijn klooster in dat verre land jarenlang lichamen gevild en ontleed, en zijn beruchtheid reikte zelfs tot binnen de Zes Hertogdommen. Ik had van deze verhandeling gehoord, maar nooit een exemplaar gezien.

'Waar komt dat vandaan?' vroeg ik verrast.

'Ik heb het een paar jaar geleden laten zoeken. Het kostte twee jaar om er een te vinden en deze tekst is klaarblijkelijk corrupt. Verdad noemde zichzelf nooit "de Viller", zoals in dit manuscript gebeurt. En ik betwijfel of hij genoot van de geur van rottende lijken, zoals in dit boek wordt beweerd. Maar ik wilde het hebben voor de illustraties, niet voor de tekst die anderen hebben toegevoegd.'

Chade opende het eerbiedig en legde het voor me neer. Na zijn woorden negeerde ik de rijk versierde Jamailliaanse letters en concentreerde me op de gedetailleerde afbeeldingen van onderdelen van het lichaam. Als jongen had ik schetsen gezien die Chade zelf had gemaakt, en schetsen die hij van zijn oude meester had overgenomen, maar dat ware primitieve tekeningen geweest in verhouding tot wat ik hier zag. Een tekening van de plekken waar een dolksteek het snelste tot de dood leidt kan ook niet goed vergeleken worden

met anatomische tekeningen van ingewanden. De kleuren waren zeer realistisch. Ik moest meteen denken aan de ingewanden van een gevild hert. Hoe kan ik uitleggen hoe kwetsbaar ik me opeens voelde? Al deze zachte weefsels, dieprood en glinsterend grijs, de glimmende lever, de kunstig in elkaar gekronkelde darmen die zo netjes in mijn buikholte pasten... En toen had Laudwine een zwaard in mijn rug gestoken en die ingewanden doorboord. Zonder erbij na te denken bracht ik mijn hand naar het namaaklitteken op mijn rug. Geen ribben hadden me daar beschermd, alleen een paar spierlagen over elkaar heen. Chade zag het gebaar. 'Nu zie je waarom ik zo in angst heb gezeten om jou. Ik vermoedde meteen al dat alleen het Vermogen in staat zou zijn je gezondheid te herstellen.'

'Sla het dicht,' zei ik, en ik wendde me af van zijn kostbare boek. Ik voelde me misselijk.

Hij negeerde mijn verzoek en sloeg een paar bladzijden om. Nu zag ik de tekening van een hand, maar zonder huid en spieren – alleen pezen en botjes. 'Deze tekening heb ik bestudeerd voordat ik probeerde mijn handen te verbeteren. Ik denk niet dat de afbeelding geheel correct is, maar ik voelde dat ze me behulpzaam was. Wie had kunnen denken dat iemands hand en vingers zo ontzettend veel botjes tellen?' Toen keek hij me aan, zag eindelijk hoe onbehaaglijk ik me voelde en sloeg het boek dicht. 'Als je verder genezen bent, Fitz, zou je dit boek eens goed moeten bestuderen. Dat zou

iedereen met het Vermogen moeten doen, denk ik.'

'Ook Bolle?' vroeg ik cynisch.

Hij verbaasde me door slechts zijn schouders op te halen. 'Het kan geen kwaad het hem te laten zien. Soms is hij in staat tot zeer geconcentreerde gedachten, Fitz. Wie weet wat hij in die misvormde schedel allemaal heeft opgeslagen.'

Dat bracht me op een nieuwe gedachte. 'Misvormd... Denkt u dat het Vermogen op Bolle kan worden toegepast om zijn lichaam bij te werken en hem normaal te maken?'

Chade schudde langzaam van nee. 'Wat afwijkend is hoeft niet per se "fout" te zijn, Fitz. Bolle's lichaam percipieert zichzelf als correct. Zijn afwijkingen zijn voor Bolle niet meer dan... wel, ik kan het alleen maar raden... maar zoiets als de constatering dat sommige mensen klein zijn en andere groot, en sommige dik en andere dun. Zijn lichaam is gevormd volgens een eigen ontwerp. Bolle is zoals hij is. Misschien moeten we maar gewoon dankbaar zijn dat we hem hebben, ook al is hij afwijkend.'

'U hebt dit kennelijk diepgaand bestudeerd,' zei ik, maar ik probeerde het zonder beschuldigende bijklank te zeggen.

'Je kunt je niet voorstellen wat dit voor mij betekent, Fitz,' bevestigde hij rustig. 'Het is alsof een celdeur voor mij is geopend en ik nu vrijelijk in de wereld mag rondlopen. Het duizelt me van alles wat ik zie. Een grasspiet is voor zo'n bevrijde gevangene even wonderbaarlijk als een hele vallei. Ik

heb een hekel aan alles wat me weghaalt bij mijn onderzoek. Ik gun me geen slaap, geen pauzes om te eten. Het is moeilijk om me te concentreren op de belangen van de koningin. Wat kunnen mij die Beijerstadse vaarders schelen? Of narkieza's? Of draken? Het Vermogen heeft mijn fantasie en mijn hart in zijn greep. Ik wil het tot in zijn diepste wezen onderzoeken en bestuderen, verder hoef ik niets meer.'

Het maakte me niet vrolijk. Dit was een obsessie van het zuiverste water. Ik had Chade al vaker in de greep gezien van koortsachtige fixaties. Wanneer zijn geest eenmaal een nieuw terrein van onderzoek had aangegrepen, rustte hij nooit voordat hij alles tot op de bodem had uitgezocht. Of tot een andere passie de voorafgaande verdreef. 'Zo,' zei ik, naar ik hoopte op luchtige toon. 'Dus uw experimenten met explosieven zijn voorlopig van de baan?'

Even keek hij verwonderd, alsof hij niet wist waar ik het over had. 'O, dat,' zei hij toen. 'Ik geloof dat ik heb ontdekt wat ik graag wilde weten. Er zijn manieren om er iets nuttigs mee te doen, maar het zal moeilijk zijn om ze op een betrouwbare wijze te reguleren.' Hij maakte een wegwerpgebaar met zijn hand. 'Ik heb het van me af gezet. Dit onderwerp is voor mij veel belangrijker.'

'Chade,' zei ik zacht. 'U moet op dit gebied niet in uw eentje verder gaan. En zeker niet Bolle meeslepen. Ik hoop dat u nu inziet dat ik dit zeg uit bezorgdheid voor u, niet omdat ik egoïstische geheimen voor mezelf zou willen

houden.' Ik haalde diep adem. 'U hebt echt een basis nodig. Als ik mijn kracht weer heb, en Plicht en Bolle en ik onze bijeenkomsten hervatten, moet u in de toren met ons komen meedoen.'

Hij zweeg een poosje en keek me onderzoekend aan. 'En heer Gouden?'

Hij hield zijn hoofd schuin. 'Je zei dat ook hij een lid van deze coterie was.'

'Heb ik dat gezegd?' Ik veinsde verbazing. 'O ja, hij was erbij, bij mijn genezing. En ik dacht dat ik voelde... Denkt u dat hij echt heeft bijgedragen aan mijn genezing?'

Chade keek me op een vreemde manier aan. 'Vind je niet dat jij dat zelf veel beter kunt beoordelen dan ik? Nog geen dag geleden zei je tegen mij dat hij wel bijdroeg.'

Ik dacht na over mijn rare, maar sterke weerstand tegen het idee dat de nar zou deelnemen aan onze Vermogenslessen. Hij zou trouwens toch niet komen, hield ik mezelf voor, maar tegelijk vroeg ik me af of dat wel zo was. 'Ik merkte dat hij aanwezig was, maar kon niet uitmaken wat hij deed,' zei ik ter nuancering.

Chade ging hier ernstig op in. 'Hij was als een soort gids voor ons, dacht ik. Hij zei dat hij ooit aan iets soortgelijks had deelgenomen toen Nachtogen in doodsnood verkeerde.' Hij zweeg even en sprak op neutrale toon verder. 'Hij kent je erg goed. Ik denk dat dat zijn voornaamste bijdrage is

geweest. Hij kent je goed en scheen een... een soort sleutel tot jou te hebben.' Hij zuchtte. 'Fitz, dat heb je trouwens zelf al eens toegegeven.'

'Hij was aanwezig toen ik een combinatie van het Vermogen en de Wijsheid gebruikte om de wolf te genezen, ja. Maar hij heeft niet bij die genezing als zodanig geholpen. Hij heeft mij geholpen bij mijn eigen herstel na afloop.' Toen zweeg ik abrupt, en na een poosje zei ik: 'Die geslotenheid, dat geheimzinnige! Wordt het een gewoonte? Ik zweer het, Chade, ik snap het werkelijk niet... Wel, verdomme, ja, de nar en ik hebben een Vermogensband met elkaar. Een smalle, maar een echte. Het is een overblijfsel van die keer dat hij Vermogen aan zijn vingers kreeg toen hij eerst Veritas en vervolgens mij aanraakte. En toen hij het gebruikte om me terug te duwen in mijn lichaam, nadat ik Nachtogen had geheeld, werd die band sterker. Welbeschouwd zou de band na deze nieuwe genezing nog weer ietsje sterker kunnen zijn geworden. Ik betwijfel of de nar zelf enig Vermogen bezit. Ik denk alleen datgene wat aan zijn vingers zit. Misschien kan zijn band alleen met mij van kracht zijn.'

Chade glimlachte op een manier die bijna schuldbewust leek. 'Aha. Een dubbele opluchting. In de eerste plaats dat je me de waarheid zegt. En ten tweede dat je me laat weten... enfin. Ik ken de nar al heel lang. Ik waardeer hem zeer. Maar er hangt nog steeds een soort vreemdheid om hem heen – ook in zijn rol van heer Gouden – die me soms een

ongemakkelijk gevoel geeft. Hij weet te veel, lijkt het soms, en op andere momenten vraag ik me wel eens af of de dingen die wij van belang vinden hem eigenlijk wel interesseren. Nu ik enige ervaring met het Vermogen heb, en besef hoezeer het je opent voor anderen... enfin. Zoals je zelf al zei, geslotenheid en geheimzinnigheid worden een gewoonte. Een gewoonte die we moeten behouden, willen we in leven blijven. Ik zou de nar niet graag deelgenoot maken van al mijn geheimen, evenmin als ik al de zijne wil kennen.'

Zijn eerlijkheid schokte me en zijn mening verbijsterde me, maar eigenlijk had hij gelijk. Het voelde prettig aan dat er tussen ons beiden eerlijkheid bestond. 'Ik zal zelf met heer Gouden spreken over zijn plaats in de coterie,' zei ik. 'Waartoe hij zelf bereid is, daar hangt veel van af. Niemand kan tot medewerking gedwongen worden.'

'Ja. En regel dan meteen die stomme ruzie tussen jullie beiden. Bij jullie in de kamer zijn is zoiets als tussen twee grauwende honden staan. Wie weet precies wie de gebetene wordt als jullie tenslotte op elkaar af rennen?'

Die opmerking negeerde ik. 'En u komt in de toren meedoen aan onze lessen in het Vermogen?'

'Ja.'

Ik wachtte even en besloot toen dat ook dit onderwerp openlijk besproken moest worden. 'En uw privé-experimenten met het Vermogen?'

‘Die gaan door,’ zei hij kalm. ‘Dat kan niet anders, Fitz. Je kent me. Je weet al vele jaren hoe ik ben. Ik heb altijd in mijn eentje en discreet dingen bestudeerd, en telkens wanneer ik op iets stuitte dat me hevig interesseerde ben ik daar fanatiek achteraan gegaan. Vraag me niet dat nu te veranderen. Dat kan ik niet.’

En ik geloof werkelijk dat hij toen de waarheid sprak, ook hierover. Ik zuchtte diep, maar waagde het niet hem een verbod op te leggen. ‘Ga dan voorzichtig te werk, vriend. Uiterst voorzichtig. De stromingen daar zijn krachtig en de ondergrond is verraderlijk. Als u ooit wordt meegesleurd...’

‘Ik zal voorzichtig zijn,’ zei hij.

Toen hij weg was kroop ik in het bed dat nu meer het mijne dan het zijne was geworden en viel in een diepe, droomloze slaap.

20

Familie

Uw schatting van de bedragen die nodig zijn voor deze reis wijkt niet ver af van de werkelijkheid. Ik zou trouwens aan dit onderzoek niet eens zijn begonnen als ik had geweten hoe slecht het weer was, om nog te zwijgen over het slechte voedsel en de nog slechtere mensen die deze eilanden bewonen. Ik zal bij mijn terugkeer een uitzonderlijk royaal honorarium verwachten.

Het is me uiteindelijk gelukt uw demonische eiland te bezoeken. De kosten om het laatste eindje naar dat onzalige brok ijs en rotsen te financieren slokten het laatste restje van mijn ontoereikende fondsen op, en vergden daarenboven een dag arbeid – het stapelen van gezouten stokvis – voor een humeurig zee-wijf. De boot die ik kreeg was lek en gammel, zonder goede roeiriemen en van een type dat ik nooit eerder had gezien. Het is een wonder dat ik over die ijzige wateren het eiland Aslevjal heb weten te bereiken. Daar aangekomen, legde ik aan op een zwart en rotsachtig strand. De gletsjer die ooit het gehele eiland bedekte, tot waar de getijden reiken, schijnt zich een eind te hebben teruggetrokken. Er was een verlaten aanlegsteiger op palen, maar alles wat gemakkelijk

kon worden meegenomen was geplunderd. Het strand gaat over in een achterland van zwart rotsgesteente. Hier en daar zijn kleine kuiltjes en kieren met grond erin. Daar groeit wat mos en schraal gras. Misschien hebben daar ooit primitieve gebouwtjes gestaan, maar net als de aanlegsteiger zijn die grotendeels gesloopt. Kennelijk zijn hier in het verleden steengroeven geweest, of iets dergelijks, maar zo te zien is die activiteit al minstens een decennium gestaakt. Er werden enorme steenblokken uitgehakt en gestapeld om een kolossale muur te bouwen, maar het is een muur die aan het begin en het einde slechts één steen dik is. Zo op het oog hebben ze geprobeerd deze rij stenen tot een soort liggend standbeeld te beeldhouwen, maar daarmee zijn ze al opgehouden voordat ze tot een kwart waren gevorderd. Ik kon met geen mogelijkheid uitmaken wat het beeld had moeten voorstellen.

Ik liep over het hele strand en waagde me ook op het ijs van de gletsjer zelf, tot het vallen van de avond me tot de terugtocht dwong. Ik zag geen draak – noch een levende, noch een die in het ijs gevangen zat. Ik zag helemaal niets dat ook maar in de verte leek op een levend wezen. Ik zocht bijna tastend mijn weg terug naar het strand en bracht daar een ijzige nacht door onder de blote hemel, beschut door een paar rotsblokken. Ik kon zelfs geen drijfhout vinden om er een vuurtje mee te maken. Ik sliep slecht en werd gekweld door gruwelijke dromen, waarin ik een van een menigte mensen uit de Zes Hertogdommen was die zaten opgesloten

in een afschuwelijke stenen kerker. Toen het daglicht werd was ik dolblij om daar te kunnen vertrekken. Anderen die hierheen komen moeten vooral niet vergeten alles mee te brengen wat ze nodig hebben, want dit eiland zelf heeft geen mens iets te bieden.

Rapport aan Chade Valster, ongesigneerd

Het terughalen van mijn littekens had mijn genezingsproces vertraagd. De volgende drie dagen concentreerde ik me geheel op het herstel van mijn gezondheid: ik sliep en ik at en ik sliep. Ik bleef in de werkkamer. Chade zelf bracht me de maaltijden. Dat gebeurde niet volgens een bepaald schema, maar ik kreeg van alles ruim voldoende voorraad en had de haard om thee te zetten of soep op te warmen.

Er waren geen vensters in die kamer en de tijd verloor voor mij alle betekenis. Ik keerde terug naar wolfachtige gewoonten van jaren geleden. Aan het einde van de nacht en in de vroege morgen was ik het scherpst van geest. In die uren bestudeerde ik de perkamentrollen. Daarna at ik en zat ik te doezelen voor het haardvuur, of bracht de rest van de dag in mijn bed door. Niet al mijn wakende uren werden besteed aan lezen. Ik amuseerde mezelf en Gilly door bij zijn afwezigheid stukjes vlees in de kamer te verstoppen en hem dan gade te slaan bij het opsporen ervan. Verder deed ik

simpele dingen waar ik zin in had. Ik maakte een speelbord voor het stenenspel door het patroon van lijntjes in een houten blad te branden. De stenen zelf sneed ik van een walrustand waarvan Chade had gezegd dat ik hem mocht gebruiken. Ik verfde ze rood en zwart en liet een gelijk aantal ongeverfd. Mijn hoop op een spel met Chade bleef echter onvervuld. Hij praatte weinig over zijn Vermogensexperimenten, maar leek bij zijn bezoekjes altijd haast te hebben. Dat was misschien maar het beste. Ik sliep dieper wanneer ik alleen werd gelaten.

Hij was erg gesloten over ander nieuws uit de burcht. Het weinige dat ik uit hem los kreeg baarde me zorgen. De koningin was nog steeds in onderhandeling met de Beijerstadse vaarders, maar had de hertogen van Schoof en Dracht permissie gegeven om Dracht aan hun grenzen onder druk te zetten, mochten ze dat wensen. Er zou geen formele oorlogsverklaring volgen, maar het gebruikelijke aantal schermutselingen aan die grenzen zou sterk worden opgevoerd, met haar stilzwijgende instemming. Dat was niet zonder precedent. De slaven in Kwarts wisten al vele generaties dat ze hun vrijheid konden winnen door naar de Zes Hertogdommen te ontsnappen. Eenmaal vrij, keerden ze zich vaak tegen hun oude meesters. Vanuit hun nieuwe woongebied overvielen ze dan de veestapel die ze tevoren zelf hadden verzorgd en gehoed. Desondanks bleef de handel

tussen Kwarts en dezelfde Zes Hertogdommen levendig en winstgevend. Als het koninkrijk der Zes Hertogdommen echter openlijk een bondgenootschap met Beijerstad sloot, zou aan die handel een einde kunnen komen.

De oorlog tussen Beijerstad en Kwarts had Chade's informatiestroom uit die gebieden drooggelegd. Hij hoorde niets meer van zijn eigen spionnen, maar moest afgaan op berichten uit de tweede en derde hand. Zoals gewoonlijk was dit soort informatie vaak tegenstrijdig. We namen niets voetstoots voor 'waar' aan. Ja, de Beijerstadse vaarders hadden een soort kwekerij, ver stroomopwaarts, waar ze draken uitbroedden. Een volwassen draak was waargenomen; misschien waren het er twee geweest. Ze werden de ene keer beschreven als blauw, andere keren als blauw en zilverig, of alleen zilverig. De vaarders voedden die draken en in ruil daarvoor bewaakten de draken de haven van Beijerstad. Maar ze wilden de kust steeds binnen hun gezichtseinder houden en daardoor was de vloot van Kwarts nog steeds in staat vrachtschepen van Beijerstad te kapen en te plunderen. De drakenboerderij werd gerund door een ras van mengvormen – half mens en half draak – en lag in het midden van een prachtige stad, waar fonkelende edelstenen 's nachts de muren deden oplichten. Ook woonden daar mensen. Zij leefden in houten paleisjes die hoog in de toppen van immense bomen hingen.

Zulke informatie bezorgde ons meer frustratie dan

helderheid. ‘Denkt u dat ze ons iets hebben voorgelogen over die draken?’ vroeg ik hem.

‘Vermoedelijk vertelden ze ons hun waarheid,’ antwoordde Chade nuchter. ‘Dat is immers het nut van spionnen? Ze geven verschillende varianten van de waarheid, waarna wij uit alle onderdelen onze eigen waarheid kunnen componeren. In dit geval hebben we nog te weinig ingrediënten om er een maaltijd van te bereiden, maar ruiken we wel al verleidelijke geurtjes. Wat kunnen we uit deze geruchten met enige zekerheid afleiden? Alleen dat er ooit één draak is waargenomen en dat er ergens aan de Wilde Regenrivier iets eigenaardigs gaande moet zijn.’

Meer wilde hij over dat onderwerp niet kwijt, maar ik vermoedde dat hij veel meer wist dan hij wilde toegeven en dat hij nog andere ijzers in het vuur had.

Zo gingen mijn dagen voorbij. Ik sliep, ik studeerde, ik rustte uit. Toen ik in de boekenkast van Chade op zoek was naar een oude rol over Jamaillia stuitte ik toevallig op de veren die ik op het schattenstrand had opgeraapt. Ik bekeek ze in het schemerige licht en nam ze toen mee naar de tafel, waar kaarslicht brandde. Alleen al het aanraken van de dingen was iets griezeligs. Het deed me terugdenken aan mijn verblijf op dat strand en riep wel honderd vragen bij me op.

Het waren vijf veren, zo groot als de staartveren van een jonge haan. Hun reliëf was zeer gedetailleerd; elk ribje van

elke veer lag heel precies naast het volgende. Het leek alsof ze waren gemaakt van een grijzig soort hout, maar ze voelden naar verhouding zwaarder aan in mijn handen. Ik heb er verschillende messen op uitgeprobeerd, maar alleen het scherpste was in staat een heel dun, zilverig kerfje te snijden. Als dit hout was, dan was het bijna even hard als metaal. Een of andere truc in het snijwerk leek het licht op een vreemde manier vast te houden. De veren waren effen grijs, maar als je ze vanuit je ooghoek bekeek leken ze bedekt met vervloeiende kleuren. Ze hadden geen herkenbare geur. Mijn tongpunt proefde een zwak zilt smaakje, gevolgd door bitterheid. Dat was alles. Nadat ik er al mijn zintuigen op had losgelaten, liet ik het mysterie rusten. Ik wikkelde de veren in een doek en legde ze onder mijn hoofdkussen. Ik veronderstelde dat ze zouden passen in de Hanenkroon van de nar. Ik had geen idee wat het betekende dat ik ze had gevonden en ik wilde er nog steeds niet over praten met Chade. De nar zou de antwoorden hebben, wist ik, maar ik voelde een soort schaamte en tegenzin om ze hem te laten zien. Dat had niet alleen te maken met onze huidige ruzie, maar ook met het feit dat ik ze al zo lang had en er hem nooit iets over had gezegd. Ik wist dat ik beide problemen alleen maar groter maakte door nog langer te wachten, maar voelde me toch echt te zwak om ze hem nu voor te leggen. Dus lagen de veren voortaan 's nachts onder mijn kussen.

In het holst van mijn derde nacht in de werkkamer drong Netel mijn slaap binnen. Ze kwam als een huilende vrouw. In

mijn droom stond ze als een standbeeld in de vloed van tranen die ze had vergoten. De tranen waren een zilveren japon die ze droeg en haar verdriet hing als een nevel om haar heen. Ik stond een tijdje naar dat huilen te kijken. Elke zilveren traan die over haar wangen naar beneden rolde spatte uiteen in een ragfijn draadje, dat vervolgens onderdeel werd van haar gewaad en tenslotte werd meegevoerd door de vloed die bij haar vandaan stroomde.

'Wat is er mis?' vroeg ik de verschijning tenslotte.

Maar ze beperkte zich tot voortgaan met huilen. Ik stapte naar haar toe en legde mijn hand op haar schouder. Ik had verwacht koel gesteente te voelen, maar ze draaide haar hoofd naar me toe en keek me aan met ogen die grijs waren als een mist. De ogen waren gemaakt van tranen.

'Alsjeblieft,' zei ik. 'Praat tegen me. Zeg me waarom je huilt.'

En opeens werd ze Netel. Ze legde haar voorhoofd tegen mijn schouder en ging door met huilen. In voorgaande dromen had ik steeds het gevoel gehad dat zij naar mij op zoek was geweest, maar deze keer voelde ik dat ik gekomen was – aangetrokken door haar verdriet – en me ergens anders bevond, op een privé-plekje van haar. Ik denk dat mijn komst haar verraste. Niet dat ik onwelkom was, alleen onverwacht.

Wat is er? Zelfs in mijn slaap begreep ik dat ik het Vermogen gebruikte.

'Ze maken ruzie. Zelfs wanneer ze niets zeggen hangt hun

ruzie als een spinnenweb in de kamer. En elk woord raakt gevangen in die ruzie. Ze doen alsof ik niet in staat ben van hen beiden te houden. Alsof ik een van beiden moet kiezen. En dat kan ik niet.'

Wie maken ruzie?

'Mijn vader en mijn broer. Ze kwamen veilig thuis, zoals je me had gezegd, maar al meteen toen ze van hun paard stapten voelde ik het onweer dat tussen hen beiden in hing. Ik weet niet waar het over gaat. Mijn vader weigert erover te praten en heeft mijn broer verboden het mij te zeggen. Het is iets dat duister is, beschamend en afschuwelijk. Toch schijnt mijn broer het te willen. Hij begeert het met zijn hele hart. Ik kan me niet voorstellen waarom. Vlug is altijd zo'n goede jongen geweest – rustig, gedwee, gehoorzaam. Wat kan het zijn dat hij heeft ontdekt en zo vurig wil, terwijl mijn vader het zo verafschuwt?'

Ik kon het woelen van de duistere vermoedens in haar geest bijna voelen. Ze wilde dolgraag weten wat de reden was waarom haar broer zo was gedaald in de achting van haar vader. Haar verbeelding kon gewoon niets zo ergs bedenken dat een jongen van zijn leeftijd gedaan zou kunnen hebben. En dus moest ze wel denken dat haar vader onredelijk was. Ook dat was voor haar echter een onverdraaglijke gedachte. En zo werd ze verscheurd door twee onaanvaardbare ideeën, terwijl de spanning in het gezin alleen maar toenam.

'Mijn broer mag niet meer alleen naar buiten. Hij moet de

hele dag in de buurt van mijn vader blijven, maar hij mag hem niet helpen bij het verzorgen of trainen van de paarden. Daar mag hij alleen bij toekijken. Dat snap ik niet, en mijn broers snappen het ook niet. Maar als we er iets over vragen, wordt mijn vader erg star en zwijgzaam. Dat bezorgt ons allemaal een ellendig gevoel en ik weet niet hoe lang mijn broer het nog kan volhouden. Ik ben bang dat hij iets wanhopigs gaat doen.'

Wat vrees je dat hij zal doen?

'Ik weet het niet. Als ik het wist, kon ik het voorkomen.'

Ik weet geen manier om je hierin te helpen. Ik formuleerde deze gedachte zo scherp mogelijk en grensde haar af van alles wat ik wist. Wat zou ze van Vlug denken als ze wist dat hij de Wijsheid had? Hoe spraken Burrich en Mollie thuis over deze magie, als ze erover praatten? Ze had niet gezegd hoe haar moeder op de situatie reageerde en ik kon niet de moed vinden om daarnaar te informeren.

'Ik heb ook niet gedacht dat je dat kon, Schaduwwolf. Daarom ben ik niet naar je toe gekomen. Maar ik ben dankbaar dat je naar mij bent gekomen, al kun je me niet helpen.' Een zucht. 'Wanneer je me buiten je muren sluit voel ik me eenzamer dan ik kan uitleggen, zelfs aan mezelf. Je bent zo lang bij me geweest, permanent, aan de rand van mijn dromen, die je van daaraf via mij bekeek. En toen heb je jezelf daar weggehaald. En ik weet niet waarom. Evenmin weet ik wie of wat je in werkelijkheid bent. Wil je me dat niet

uitleggen?'

Dat kan ik niet doen. Ik voelde zelf aan hoe bot deze weigering moest klinken en ik voelde via mijn Vermogen een echo van haar gekwetstheid. Tegen wil en dank ondernam ik een poging. Ik kan het niet uitleggen. In zekere zin ben ik een gevaar voor je, en daarom probeer ik bij je uit de buurt te blijven. Je hebt me niet echt nodig. Maar op alle manieren die ik tot mijn beschikking heb zal ik proberen je te bewaken en te beschermen. En ik zal naar je toe komen als ik denk dat je me nodig hebt.

'Je spreekt jezelf tegen. Je bent een gevaar en wilt me tevens beschermen? Ik heb je niet nodig, maar je zult komen als ik je nodig heb? Dat is niet logisch!'

Nee, dat is het niet, gaf ik nederig toe. Maar dat is waarom ik het niet nader kan uitleggen, Netel. Het enige dat ik je kan aanbieden is dit. Wat er tussen je vader en je broer is, is tussen je vader en je broer. Laat het niet iets zijn dat tussen jou en een van hen beiden komt, hoe moeilijk dat misschien ook lijkt. Verlies je vertrouwen niet, in geen van hen beiden. En hou vooral ook niet op van hen beiden te houden.

'Alsof ik dat zou kunnen,' antwoordde ze bitter. 'Als ik kon stoppen met van hen te houden, kon ik ook stoppen met verdriet te voelen over wat ze elkaar aandoen.'

En daar verlieten we elkaar en verdween ik uit haar droom. Ik ontleende weinig troost aan zulk contact met mijn dochter en ook voor haar zal de troost ongetwijfeld zeer schraal zijn

geweest. Haar zorgen werden de mijne. Burrich was altijd streng maar rechtvaardig geweest, binnen zijn normenpatroon. Hij was vaak ruw tegenover mij geweest, maar nooit bruut. Een por, een geërgerde duw kon ik krijgen, maar ik had slechts zelden slaag gekregen. En als dat toch gebeurde was het om me een les in te prenten, nooit om me pijn te doen. De keren dat hij me fysiek had gestraft zag ik achteraf als terechte optredens zijnerzijds. Ik vreesde echter dat Vlug hem misschien openlijk zou uitdagen, iets dat ik nooit had gedaan, en ik wist niet welk effect dit op Burrich zou hebben. Hij geloofde immers dat er al een jongen die aan zijn zorgen was toevertrouwd op afschuwelijke wijze was gestorven omdat hij, Burrich, had nagelaten de Wijsheid uit hem te slaan. Zag hij het als zijn plicht om zijn eigen zoon dat lot te besparen, hoe hardhandig hij daartoe ook zou moeten optreden? Ik vreesde voor hen beiden en had geen uitlaatklep voor die bezorgdheid.

Toen ik de vierde morgen wakker werd voelde ik me sterker en rusteloos. Vandaag, zo besloot ik, was ik voldoende opgeknapt om weer eens door de burcht te lopen. Het werd tijd om mijn leven te hervatten. Ik haalde de veren onder mijn kussen uit en daalde af naar het kamertje van Tom Dassenkop om schone kleren aan te trekken. Ik had de deur naar de geheime gangen nauwelijks achter me gesloten toen al op de tussendeur werd geklopt. Ik liep er in twee passen

naar toe en maakte hem open.

Heer Gouden deed verrast een stap naar achteren. ‘Wel, ik geloof dat hij toch wakker was. En al gekleed bovendien, zie ik. Wel, wel. Gaat het nu wat beter, Tom Dassenkop?’

‘Een beetje,’ antwoordde ik en ik probeerde over zijn schouder te kijken om te zien voor wie deze komedie bestemd was. Ik had geen tijd om stil te staan bij de geschoktheid op zijn gezicht toen hij zag dat ik weer littekens had, want Pé duwde hem min of meer opzij om bij me te komen. Mijn jongen pakte me bij mijn schouders en bekeek me met afschuw.

‘Je ziet er verschrikkelijk uit. Ga weer naar bed, Tom.’ Vervolgens richtte hij zich tot heer Gouden en vervolgde in een adem: ‘Neem me niet kwalijk, meneer. U hebt gelijk gehad. Ik dacht dat u overdreef, wat de ernst van zijn ziekte betrof, maar u had gelijk dat u alle bezoekers bij hem vandaan hield. Dat zie ik nu met eigen ogen. Ik vraag u nederig om excuus voor alle lelijks wat ik hier de afgelopen dagen heb gezegd.’

Heer Gouden kuchte demonstratief. ‘Tja, ik verwacht geen hoofse omgangsvormen van een plattelandsjongen en ik begreep wel dat je bezorgd was om je vader. Het beviel me niets dat je me op de onmogelijkste uren kwam wekken en dat je onbehouwen gedrag vertoonde wanneer ik je dan geen toegang gaf tot Tom, maar ik ben bereid dat optreden te

vergeven. En nu willen jullie beiden me vast wel excuseren.'

Hij wendde zich af en liet ons alleen in mijn kleine kamertje. Het kostte Pé niet veel overredingskracht om me te laten plaatsnemen op de rand van mijn bed. De lange reeks trappen naar beneden vanaf Chade's werkkamer had me moe gemaakt. Pé hield een hand op mijn schouder toen hij naast me kwam zitten. Hij bekeek me onderzoekend en zag met schrik hoe vermagerd ik was. 'Ik ben zo blij dat ik je eindelijk weer zie,' zei hij gespannen. Even staarde hij strak voor zich uit, overmand door een of andere emotie. Toen schoten zijn ogen opeens vol tranen en begroef hij zijn gezicht in zijn handen. Zijn bovenlichaam deinde heen en weer. 'Tom, ik dacht dat je dood zou gaan,' wist hij tenslotte tussen zijn vingers door uit te brengen. En toen zat hij een poosje te hijgen om de snikken te onderdrukken die hem dreigden te overweldigen. Ik legde mijn arm om zijn schouders en trok hem dicht tegen me aan. Droge snikken deden zijn lichaam schokken. Hij was opeens weer mijn jongen, en hij was erg bang geweest.

Ik sprak bij zijn oor, zacht en kalmerend. 'Ik ben erg ziek geweest en mijn herstel gaat nog langzaam. Maar ik ga niet dood, zoon. Deze keer niet. Ik zal er nog een hele poos voor je zijn.'

Hij stak zijn armen omhoog en pakte mijn hand stevig in de zijne. Even later rechtte hij zijn rug en keek me aan. Er

liepen tranen over zijn gezicht. ‘Ik dacht dat je dood zou gaan en dat ik nooit de kans zou krijgen om je te zeggen dat het me s-s-spijt. Hoe ik me heb gedragen. Ik wist dat je me bijna had afgeschreven, dat je me nog maar nauwelijks kwam opzoeken of met me praatte. En toen je gewond was mocht ik niet bij je in die gevangenis. En hier ook niet, toen ze je hierheen hadden gebracht. En ik kon nergens anders aan denken dan dat je dood zou gaan, en dat je me een stommeling zou vinden, en ondankbaar voor alles wat je voor mij hebt gedaan. Je had gelijk, moet je weten. Ik had naar je moeten luisteren. En dat wilde ik je zo graag zeggen! Je had gelijk. En ik heb ervan geleerd.’

‘Waarover?’ vroeg ik, maar ik had al een somber vermoeden.

Hij snikte even en draaide zijn hoofd af. ‘Over Svanja.’ Zijn stem klonk nu gesmoord en dieper. ‘Ze heeft me aan de kant gezet, Tom. Zomaar. En ik heb al gehoord dat ze iemand anders heeft – of misschien steeds al had. Een zeeman op een van die grote koopvaardijschepen.’ Hij keek naar de vloer tussen zijn voeten en slikte. ‘Ze waren al... intiem met elkaar toen zijn schip afvoer, denk ik. De afgelopen lente. En nu is hij terug, met zilveren oorbellen voor haar en mooie stof en lekkere parfums van heel ver weg. En ook cadeaus voor haar ouders. Ze vinden hem aardig.’ Hij was steeds zachter gaan praten en zijn laatste woorden waren amper hoorbaar

geweest. ‘Als ik dat had geweten,’ besloot hij, waarna zijn stem stokte.

Het leek me een voortreffelijk moment om te zwijgen.

‘Ik wachtte een avond op haar en ze kwam niet. Ik maakte me zorgen.

Zou haar onderweg iets overkomen zijn? En tenslotte raapte ik mijn moed bij elkaar en ging naar haar huis. Ik stond op het punt om aan te kloppen, toen ik haar binnen hoorde lachen. Toen durfde ik niet meer te kloppen, want haar vader heeft zwaar de pest aan mij. Haar moeder minder, maar nadat jij met haar vader had gevochten... enfin, hoe dan ook. Dus ik dacht dat ze gewoon niet weg had gekund. Dat ze niet had kunnen wegglippen. Haar vader was namelijk erg oplettend geworden, moet je weten.’ Hij kreeg opeens een blos op zijn wangen. ‘Raar. Achteraf gezien lijkt het me kinderachtig en beschamend. Dat rondsluipen van ons, ons verstoppen voor haar vader, en haar liegen tegen haar moeder om weer even bij mij te kunnen zijn. Op die momenten zelf had ik dat idee niet, helemaal niet. Het leek me romantisch en, wel, voorbestemd. Dat was wat Svanja altijd zei. Het lot had ons voor elkaar bestemd en zou niet toestaan dat er iets tussen ons kwam. En dat leugens en bedrog niet van belang waren, omdat wij tweeën zelf immers een waarheid waren die door niemand ontkend kon worden.’ Hij wreef zich met de rug van zijn handen over zijn voorhoofd. ‘En ik geloofde dat. Ik slikte dat allemaal.’

Ik zuchtte, maar zei toen: 'Als je het niet had geloofd, Pé, dan zou het nog stommer zijn geweest om te doen wat je hebt gedaan...' Ik zei verder niets en vroeg me af of ik het zojuist allemaal nog wat erger had gemaakt.

'Ik voel me erg stom,' gaf hij na een poosje toe. 'En het ergste is dat ik haar ogenblikkelijk zou terugnemen als ze bij me kwam. Hoe ontrouw ze ook blijkt te zijn, eerst tegenover hem, nu tegenover mij, toch zou ik haar terugnemen. Al zou ik me nadien voortdurend moeten afvragen of ik in staat was haar te behouden.' Hij zweeg even en vroeg toen zacht: 'Is dit hoe jij je voelde toen ik je vertelde dat Spreeuw getrouwd was?'

Een lastige vraag, vooral omdat ik hem niet wilde zeggen dat ik nooit echt van Spreeuw had gehouden. Ik zei dus alleen maar: 'Twee gevallen van verdriet zijn nooit precies hetzelfde, Pé. Maar wat dat gevoel betreft een stommeling te zijn geweest, nou en of.'

'Ik dacht dat ik eraan zou sterven,' verklaarde hij pathetisch. 'De volgende dag was ik op weg om een boodschap te doen voor meester Gindast. Hij vertrouwt me vaak aankopen in de stad toe, want ik koop heel precies de dingen die hij wil en betaal niet meer dan de prijs die hij bereid is te betalen. Enfin. Ik haastte me door de stad en zag toen een stel naar me toe komen. En ik dacht: zij lijkt zo veel op Svanja dat het haar zusje wel kon zijn. Maar toen zag ik dat het Svanja zelf was, zij het met zilveren oorringen in en met

een sjaal om die paarser was dan alle sjaals die ik ooit had gezien. En ze liep gearmd met de man naast haar en keek precies zo naar hem op als ze altijd naar mij had opgekeken. Ik kon mijn ogen niet geloven. Mijn mond hing open. In het passeren wierp ze me een blik toe. Ze bloosde vuurrood, Tom, maar ze deed alsof ze me niet kende. Ik... ik wist niet wat ik moest doen. We hadden al zo lang stiekem bij elkaar moeten komen dat ik meende dat dit misschien een oom van haar was, of een kennis van haar vader, en dat ze moest doen alsof ze me niet kende. Maar eigenlijk wist ik toen al meteen dat het zo niet was. En toen ik twee dagen later in Varken aan het Spit kwam, in de hoop haar daar te treffen, hielden een stel mannen me voor de gek en vroegen ze hoe het aanvoelde om een gupje te zijn nu de grote vis weer beet. Ik begreep niet wat ze bedoelden, maar dat legden ze me met genoegen uit. Tot in de details. Tom; ik heb me nog nooit zo vernederd gevoeld. Daarna ben ik zowat weggevlucht en ik ben nog niet terug geweest, want ik schaam me rot. Anderzijds zou ik daar graag verkondigen hoe trouweloos ze is, en haar voor de voeten werpen dat ik heb ontdekt hoe waardeloos ze is. Maar een ander deel van mijn binnenste zou graag met hem op de vuist gaan, om te kijken of ik haar op die manier zou kunnen terugwinnen. Dus voel ik me nu zowel een stommeling als een lafaard.'

'Je bent geen van beide,' zei ik, al wist ik dat hij het niet zou kunnen geloven. 'Wegblijven is het verstandigste. Als je met hem vecht en haar terugwint, wat heb je dan bereikt? Dat je

een loopse teef hebt gewonnen, die simpelweg achter de sterkste hond aan loopt. En als je haar aanspreekt en zij stort haar verachting over jou uit, dan zal je vernedering alleen maar worden aangedikt. Bekijk het eens op deze manier, als dat je misschien wat troost geeft: nu zal ze zich altijd afvragen waarom jij haar zo vlotjes hebt laten gaan.'

'Een schrale troost, Tom. Bestaan er dan geen vrouwen die trouw zijn?' Hij vroeg het op een zo mistroostige toon dat ik opeens medelijden voelde met zijn jeugdige desillusie.

'Jazeker wel,' verklaarde ik met nadruk. 'En jij bent nog jong en hebt alle kans er zo een tegen te komen.'

'Niet echt,' repliceerde hij. Er kwam een vermoeid lachje om zijn mond. 'Ik heb namelijk geen tijd om ernaar op zoek te gaan. Het spijt me dat ik maar zo kort kan blijven, Tom, maar ik moet nu snel terug naar de zaak. De oude Gindast is als meester taakgericht. Sinds ik heb ontdekt dat je gewond was heeft hij me elke ochtend de tijd gegeven om je op te zoeken, maar ik moet mijn werk 's avond inhalen.'

'Dat is heel verstandig van hem. Werk is de beste remedie tegen zorgen. En tegen liefdesverdriet. Stort je op je taken, Pé, en maak jezelf geen verwijten om je stommiteit. Elke man maakt op dit terrein zijn eigen serie domme fouten.'

Hij keek me nog even aan en schudde toen zijn hoofd. 'Telkens wanneer ik denk dat ik iets volwassener ben geworden kijk ik om me heen en zie dat ik weer als een kind in de weer ben geweest. Ik kwam hierheen, ziek van

bezorgdheid om jou, en meteen toen ik zag dat je alweer kon staan, hup, begon ik te zeuren over mijn bekommernissen. Ik heb je niet eens gevraagd wat jij allemaal hebt moeten meemaken!'

Ik forceerde een glimlach. 'Zo wil ik het graag laten, zoon. Het zijn geen herinneringen waar ik graag aan terugdenk. Laten we die maar vergeten.'

'Voorlopig, ja. Morgen kom ik terug.'

'Nee, nee, doe dat niet. Als je elke dag op bezoek bent geweest – en ik weet dat het zo is – moet je nu uitgeput zijn. Ik ben aardig aan het herstellen, zoals je kunt zien. Over een tijdje zal ik voldoende zijn opgeknapt om naar de stad te komen. Dan zal ik Gindast vragen je een middag vrij te geven en kunnen we uitvoerig met elkaar praten.'

'Dat zou ik fijn vinden,' zei hij, en de oprechtheid in zijn stem stak mij een hart onder de riem. Hij omhelsde me voordat hij vertrok en ik vreesde dat zijn jeugdige kracht mijn broze botten zou doen breken. Toen hij weg was zat ik hem een hele poos na te kijken. Voor het eerst sinds maanden had ik het gevoel dat ik mijn Pé terug had, dacht ik terwijl ik kleren uitzocht en ze traag en moeizaam aantrok. Mijn opluchting over die herwonnen situatie was gemengd met een schuldgevoel: ik kon hem niet meer als een jongen houden. Hij was evenmin 'mijn jongen' als ik nog de 'jongen' van Chade was. Het feit dat hij bij me terugkeerde nu zijn hart

gebroken was en hij vol teleurstelling zat en achteraf overtuigd was van de verstandigheid van mijn advies, was eigenlijk een soort verraad van mijn kant. De volgende keer dat ik hem zag zou ik hem moeten bekennen dat ik echt niet had voorzien dat Svanja hem aan de kant zou zetten. Ik had alleen geweten dat ze een hinderpaal was voor zijn leerlingschap. Het was niet een vooruitzicht waar ik me op verheugde.

Toen ik gekleed was verliet ik mijn kamertje en stapte heer Goudens zitkamer binnen. Ik strompelde niet meer, maar mijn stappen waren langzaam en afgemeten. Zijn loopjongen had het ontbijt nog niet gebracht. De tafel was leeg. Heer Gouden zat voor het vuur. Hij keek vermoeid. Ik gaf hem een knikje en legde toen de in een doek gewikkelde veren op de tafel. 'Ik denk dat deze voor jou bedoeld waren,' zei ik met neutrale stem. Ik sloeg de doek open. Hij stond op uit zijn stoel en kwam kijken wat ik deed. Hij keek zonder een woord te zeggen toe toen ik de veren netjes op een rij legde.

'Ze zijn buitengewoon. Hoe kom je eraan, Dassenkop?' vroeg hij tenslotte. Het was mijn stilzwijgen dat die vraag aan hem had ontlokt, voelde ik. Het stak me echter dat hij nog steeds op zijn geaffecteerde Jamailliaanse maniertje sprak.

'Toen Plicht en ik via die Vermogenszuil reisden bracht deze ons naar een strand. Daar heb ik deze dingen opgeraapt aan de rand van de vloedlijn. Ze lagen er tussen het drijfhout en het zeewier. Tijdens het wandelen over dat strand vond ik

ze, de ene na de andere.'

'Wel, wel. Wat een opmerkelijk verhaal.'

Er klonk een onuitgesproken vraag in dat neutrale commentaar. Had ik ze opzettelijk voor hem verborgen gehouden of had ik ze onbelangrijk gevonden? Ik antwoordde naar eer en geweten. 'Het intermezzo op dat strand is in mijn herinnering nog steeds erg vreemd. Zonder verband met wat dan ook. En nadat we waren teruggekeerd gebeurde er heel veel tegelijk – het gevecht om Plicht terug te halen, de dood van Nachtogen en de verloving hier.' Als excuus klonk het allemaal nogal zwak, vond ik zelf. Waarom had ik hem niets verteld over deze veren? 'Ik had ze in Chade's werkkamer opgeborgen. Het juiste moment om erover te praten heeft zich gewoon niet eerder voorgedaan.'

Hij bleef naar de veren kijken. Ik volgde zijn blik. Nu ze netjes op een rij lagen viel des te meer op hoe onopmerkelijk de grijze dingen waren. Tegelijk waren ze zo ongewoon dat ze bijna niet van menselijke oorsprong konden zijn, al waren ze beslist wel kunstmatig vervaardigd. Ik voelde een vreemde weerzin om ze aan te raken.

'Aha,' zei heer Gouden tenslotte. 'Wel, bedankt dat je ze me hebt laten zien.' Hij draaide zich om en liep terug naar de haard.

Ik begreep daar niets van. Ik probeerde het nog eens. 'Nar, volgens mij behoren ze bij de Hanenkroon.'

‘Ongetwijfeld heb je daar gelijk in,’ antwoordde hij op effen toon, zonder van belangstelling blijk te geven. Hij sloeg zijn armen over elkaar en liet zijn kin op zijn borst zakken. Hij staarde in de vlammen.

Er ging een golf van drift door me heen. Even wilde ik hem vastpakken en door elkaar schudden, en eisen dat hij weer de nar werd, maar toen was de woede even plotseling weer verdwenen en stond ik zwak en misselijk te trillen op mijn benen. Ik had het gevoel dat ik de nar had vermoord toen ik antwoorden had geëist op vragen die altijd tussen ons in hadden moeten blijven zweven. Ik had moeten begrijpen dat ik hem nooit zou kunnen doorgronden zoals ik andere mensen kon doorgronden. Uitleg had tussen ons beiden maar zelden gewerkt.

Vertrouwen wel. Maar dat vertrouwen had ik gebroken – zoals een kind iets uit elkaar haalt om te zien hoe het werkt en dan tenslotte alleen losse stukjes over heeft. Misschien kon hij nu nooit meer de nar worden, zo min als ik nog ooit Burrichs staljongen kon worden. Misschien was onze relatie te ingrijpend veranderd om nog ooit die van Fitz en de nar te kunnen worden. Misschien hadden we nog slechts de rollen van heer Gouden en Tom Dassenkop over.

Ik voelde me opeens doodmoe en zwak. Zonder een woord te zeggen rolde ik de veren weer in de doek. Ik nam ze in mijn hand en keerde terug naar mijn kamertje. Ik sloot de deur achter me, opende de geheime deur en begon aan de

lange klim naar mijn werkkamer.

Ik beefde van vermoeidheid toen ik daar mijn bed had bereikt. Ik viel meteen in een diepe slaap. Toen ik uren later ontwaakte had ik honger en was het vuur bijna gedoofd. Wakker worden, eten, houtblokken op het vuur leggen – niets daarvan leek me echt de moeite waard. Ik kroop dieper onder de deken en vluchtte weg in bewusteloosheid.

De volgende keer dat ik ontwaakte kwam het doordat iemand zich over me heen boog. Ik slaakte een kreet van schrik en had de prins bij zijn keel voordat ik zag dat hij het was. Even later zat ik rechtop. Ik hijgde, maar mijn paniek ebde weg. 'Neem me niet kwalijk,' zei ik schor.

De prins stond een eindje van mijn bed en wreef zich over zijn keel. 'Wat mankeert je?' vroeg hij hees. In zijn stem klonk een mengeling van boosheid en angst.

Ik zoog lucht door mijn droge keel. Ik voelde me bezweet en bibberig. Mijn oogleden en mond voelden plakkerig aan. 'Neem me niet kwalijk,' zei ik nogmaals. 'Je wekte me te abrupt. Ik schrok.' Ik werkte me onder de deken uit en stapte wankel uit bed. Nog steeds kreeg ik slechts met moeite lucht naar binnen. Misschien was mijn schrik de voortzetting geweest van een nachtmerrie die ik me niet kon herinneren. Ik voelde me wazig en gedesoriënteerd toen ik in de kamer om me heen keek. Bolle zat in de stoel van Chade, met zijn schoenen in de richting van het haardvuur gestoken. Zijn tuniek en de broek eronder waren in de bediendenkleur

blauw, maar ze zagen er gloednieuw uit en leken op maat voor hem gemaakt. Hoe lang geleden was ik van plan geweest hem betere kleren en schoenen te verschaffen? Chade moest hiervoor hebben gezorgd. Het vuur knetterde opgewekt in de haard en er stond een schaal met voedsel op tafel.

'Heb jij dit geregeld? Bedankt.' Ik liep naar de tafel en schonk me een glas wijn in.

De prins schudde onzeker van nee. 'Wat geregeld?'

Ik liet het glas zakken. Ik had het tot de bodem leeggedronken, maar mijn mond voelde nog steeds droog aan. Ik schonk nog een glas in, dronk het leeg en haalde toen diep adem. 'Het voedsel en het vuur,' legde ik uit. 'De wijn.'

'Nee. Dat was er al toen we binnenkwamen.'

Mijn zintuigen begonnen geleidelijk weer te werken en mijn hart klopte in zijn normale tempo. Chade moest tijdens mijn slaap gekomen en gegaan zijn. Toen daagde het mij. 'Hoe kom jij hier?' vroeg ik aan de prins.

'Bolle heeft me gebracht.'

Bij het horen van zijn naam draaide de halve gare zijn hoofd. Hij en de prins wisselden een samenzweerderig lachje. Ik voelde dat er tussen hen iets gebeurde, maar het was voor mij te snel en te bedekt om het te traceren. Bolle grinnikte en begon toen weer naar het vuur te staren.

'Je wordt niet geacht hier te komen,' zei ik ernstig. Ik ging aan tafel zitten en schonk me nog een glas in. Ik voelde met mijn hand aan de deksel van de soepterrine. Hij voelde niet

erg warm aan. Eten leek me trouwens toch al te veel moeite. Ik nam nog maar een slok wijn.

'Waarom zou ik niet hier mogen zijn? Waarom zou ik de geheimen niet mogen weten van het kasteel waarvan ik op een dag de koning zal worden? Word ik geacht te jong, te stom of te onbetrouwbaar te zijn?'

Het punt bleek gevoeliger dan ik had verwacht. Ik besefte opeens dat ik geen goed antwoord had. 'Ik denk dat Chade je hier niet zou willen zien,' zei ik op milde toon.

'Waarschijnlijk niet,' gaf hij toe. Hij kwam naast me zitten. 'Er zijn vermoedelijk nog veel meer dingen die Chade graag voor zichzelf wil houden. De man is dol op geheimen. Hij heeft de hele Hertenhorst volgepropt met geheimen, als een ekster die in zijn nest glimmende dingetjes verzamelt. En om dezelfde reden – enkel omdat hij ze graag wil hebben.' Hij bekeek me kritisch. 'Je littekens zijn terug. Is de genezing door het Vermogen uitgewerkt?'

'Nee. Chade en ik hebben ze teruggehaald. Dat leek ons het verstandigste. Minder vragen, snap je?'

Hij knikte, maar bleef me aankijken. 'Je ziet er nu zowel beter als slechter uit dan tevoren. Je moet niet al die wijn drinken voordat je iets hebt gegeten.'

'Het eten is koud,' verontschuldigde ik me.

'Wel, het is gemakkelijk op te warmen.' Hij zei het met ongeduld voor mijn domheid en ik dacht dat hij Bolle aan het

werk zou zetten, maar hij pakte de soepterrine, roerde erin en hing hem aan de haak boven het vuur. Het leek alsof hij dit soort dingen dagelijks deed. Toen sneed hij een dikke snee brood doormidden en legde hem op een plaat naast het vuur om te warmen. 'Wil je dat ik thee zet? Dat zal je meer goeddoen dan al die wijn die je naar binnen slobbert.'

Ik zette mijn lege glas op de tafel en vulde het niet meer bij. 'Soms verbaas je me. De dingen die je weet – voor een prins, bedoel ik – zijn verrassend.'

'Wel, je weet hoe mijn moeder is. Dienaar van het volk. Toen ik jonger was wilde ze dat ik werd opgevoed zoals bij haar thuis het Offer. En dat betekende dat ik gewone dingen even goed moest kunnen als de eerste de beste boer. Toen ze problemen had om me alles bij te brengen wat ze wilde dat ik moest kunnen en weten heeft ze besloten me een poos uit te besteden, ver buiten het bereik van bedienden die alles deden wat ik vroeg. Ze wilde me naar het Bergrijk sturen, maar Chade heeft erop aangedrongen me binnen de Zes Hertogdommen te houden. Toen had ze nog maar één keus, vond ze. Toen ik acht was gaf ze me aan vrouwe Patience om anderhalf jaar haar page te zijn. Overbodig om te zeggen dat zij me niet behandelde als een verwend prinsje. De eerste twee maanden vergat ze zelfs voortdurend hoe ik heette. Toch heeft vrouwe Patience me een aantal heerlijke dingen geleerd.'

'Maar toch zeker niet hoe je moet koken,' flapte ik eruit.

‘Nou, vergis je maar niet,’ antwoordde hij grijnzend. ‘Het was zelfverdediging. Ze wilde dan iets warms, laat op de avond, in haar kamer, en als ik haar dan liet begaan brandde het aan en hing haar hele appartement vol rook. Ik leerde heel veel van haar, eerlijk gezegd, maar je hebt gelijk: koken was niet haar sterkste punt. Dentelle leerde me hoe ik voedsel kon opwarmen boven de haard. En andere dingen. Ik kan beter haken dan de helft van de dames aan het hof.’

‘Is dat zo?’ vroeg ik, met neutrale vriendelijkheid in mijn stem. Hij zat met zijn rug naar me toe in de soep te roeren, die opeens erg lekker rook. Mijn kleine verspreking was onopgemerkt gebleven.

‘Ja, echt. Ik kan het je op een dag wel leren, als je zin hebt.’ Hij haalde de soep boven het vuur vandaan, roerde er nog eens in en bracht de terrine toen naar de tafel, samen met het opgewarmde brood. Hij zette de spullen voor me neer alsof hij mijn page was en vervolgde: ‘Dentelle zei dat jij als jongen nooit iets leerde. Dat je te ongeduldig was om lang stil te zitten.’

Ik had een lepel opgepakt, maar legde hem nu weer neer. Hij liep naar de haard en controleerde de ketel met theewater. ‘Nog niet heet genoeg,’ zei hij, waarna hij vervolgde: ‘Dentelle zei altijd dat de stoom tot minstens een handbreedte boven de tuit moet dampen, anders is het water niet heet genoeg om er lekkere thee van te zetten. Maar dat

zal ze jou ook wel hebben gezegd. Zowel vrouwe Patience als Dentelle kenden veel verhalen over jou. Ik had hier in de Hertenhorst maar weinig over jou vernomen. Wat men zei ging even vaak gepaard met vloeken als met spijt. Maar toen ik bij hen was leek het wel alsof ze zich niet konden inhouden, hoewel het Patience vaak aan het huilen maakte. Dat is een van de dingen waar ik niets van begrijp. Ze denkt dat je dood bent en ze treurt om je. Elke dag opnieuw. Hoe kun je dat toestaan? Je eigen moeder!'

'Vrouwe Patience is mijn moeder niet,' zei ik zwakjes.

'Ze zegt dat ze het is. Was,' corrigeerde hij zichzelf bitter. 'Ze zei altijd wat ik echt graag wilde eten of aantrekken, en als ik dan protesteerde dat ik eigenlijk iets anders wilde zei ze: "Doe niet zo belachelijk. Ik weet wat je wilt, ik ken jongens. Ik had ooit zelf een zoon." En dan bedoelde ze jou,' besloot hij op ernstige toon, voor het geval de connectie mij ontgaan mocht zijn.

Ik bleef zwijgend zitten. Ik hield mezelf voor dat ik nog lang niet gezond was, en dat de koude, pijnlijke dagen in de gevangenis, en de Vermogensgenezing en het terugbrengen van mijn littekens, en zelfs de manier waarop de nar mijn vredesaanbod had afgeslagen, dat al die dingen me hadden uitgeput. Dus ik zat te trillen en mijn keel was dichtgeknepen en ik wist echt niet wat ik moest doen nu een zo groot geheim opeens hardop was uitgesproken. Er walmde een vreselijke duisternis om me heen – erger dan me ooit na het gebruik

van elfenbast was overkomen. Er brandden tranen in mijn ogen. Als ik niet met mijn ogen knipper, dacht ik, rollen ze misschien niet naar beneden. Als ik maar lang genoeg stil bleef zitten, zouden de tranen zich weer terugtrekken achter mijn ogen.

De ketel met theewater begon stoomwolkjes uit te puffen en Plicht liep naar de haard. Ik depte snel mijn ogen met mijn mouw. Hij bracht de pruttelende ketel mee naar de tafel en goot het hete water over de kruiden in de theepot. Toen hij de ketel weer naar het vuur bracht sprak hij over zijn schouder. Iets in zijn zachte stem maakte me duidelijk dat mijn zwijgen hem niet had misleid. Ik denk dat hij aanvoelde hoe dicht hij me bij een breekpunt had gebracht, en dat het hem verdriet deed. 'Mijn moeder heeft het me gezegd,' verklaarde hij, bijna defensief. 'Zij en Chade waren beiden in alle staten over het feit dat je zwaar gewond in de gevangenis zat, en ze waren kwaad op elkaar en konden het nergens over eens worden. Ik was in de kamer tijdens die ruzie. Ze zei dat ze gewoon naar de stad zou gaan om je daar weg te halen. Hij zei dat ze het niet moest doen, want dat zou jou en mij alleen maar in nog groter gevaar brengen. En toen zei ze dat ze mij ging vertellen wie daar voor mij lag dood te gaan en hij probeerde haar dat te verbieden. Ze zei dat het tijd werd dat ik leerde wat het betekende om het Offer van het volk te zijn. Toen stuurden ze me de kamer uit, en gingen ze verder met ruziemaken.' Hij kwam bij me aan de tafel zitten. Ik keek niet

zijn kant op.

'Weet je wat het betekent als ze je in een verband als dit het Offer noemt? Weet je hoe mijn moeder over je denkt?' Hij duwde het brood naar me toe. 'Je moet eten. Je ziet er beroerd uit.' Hij haalde diep adem. 'Als zij je het Offer noemt wil dat zeggen dat zij je ziet als de rechtmatige koning van de Zes Hertogdommen. Dat vindt ze waarschijnlijk al sedert de dood van mijn vader. Of zijn opgaan in de draak.'

Toen keek ik hem wel aan. Kennelijk had Kettricken hem alles naar waarheid verteld, en dat choqueerde me tot in mijn ziel. Ik keek naar Bolle, die voor het vuur zat te doezelen. De prins volgde mijn blik. Hij zei niets, maar Bolle opende plotseling zijn ogen en draaide zijn gezicht naar hem toe. 'Dit voedsel is niet meer te eten,' zei de prins. 'Kun je iets lekkerders voor ons halen? Iets zoets, misschien?'

Er verscheen een brede grijns op Bolle's gezicht. 'Dat zal wel lukken. Ik weet wat ze in de keuken hebben. Appeltaart en rozijnen.' Hij likte zijn lippen. Toen hij ging staan zag ik tot mijn verrassing het Zienersembleem op de borst van zijn tuniek.

'Ga via de weg waarlangs we zijn gekomen en kom op dezelfde manier terug, alsjeblieft. Het is belangrijk om dat altijd te onthouden.'

Bolle knikte gewichtig. 'Belangrijk. Ik zal het onthouden. Gaan via de mooie deur, terugkomen via de mooie deur.'

'Goede man, Bolle. Ik zou niet meer weten wat ik zonder

jou moest beginnen.' Er klonk tevredenheid in de stem van de prins, en nog iets anders. Geen neerbuigendheid, maar... aha, ik snapte het: bezitterstrots. Hij sprak tegen Bolle zoals een ander tegen een hoogwaardige jachthond zou kunnen praten.

Toen de zwakbegaafde jongen weg was vroeg ik de prins: 'Heb je hem officieel tot je bediende gemaakt? Openlijk?'

'Als mijn grootvader een broodmagere jonge albino tot hofnar en metgezel kon nemen, waarom zou ik dan geen halve gare kunnen kiezen?'

Ik keek pijnlijk getroffen. 'Maar je laat hem toch niet bespotten?'

'Natuurlijk niet. Wist je dat hij kan zingen? Zijn stem geeft de muziek een vreemde klank, maar zijn noten zijn zuiver. Ik houd hem niet altijd bij me, maar vaak genoeg, zodat het nu niet meer opvalt. En het helpt dat hij en ik privé kunnen communiceren, zodat hij precies weet wanneer ik hem bij me wil hebben en wanneer niet.' Hij knikte, heel tevreden over zichzelf. 'Ik denk dat hij nu veel gelukkiger is. Hij heeft de genoegens van een heet bad en schone kleren ontdekt. En ik geef hem simpel speelgoed waar hij blij mee is. Er is een ding waar ik me zorgen over maak. De vrouw die hem helpt bij zijn verzorging zegt dat ze twee keer eerder in haar leven iemand als hij heeft gekend. Ze zegt dat zulke mensen niet zo lang leven als gewone mensen. Weet jij of dat waar is?'

‘Ik zou het niet kunnen zeggen, mijn prins.’

Ik gebruikte de aanspreektitel zonder erbij na te denken. Hij moest erom grijnzen. ‘Hoe moet ik jou noemen, als jij me zo aanspreekt? Geachte neef? Heer FitzChevalric?’

‘Tom Dassenkop,’ zei ik botweg.

‘Natuurlijk. En heer Gouden. Ik moet bekennen dat het voor mij gemakkelijker is jou als heer FitzChevalric te aanvaarden dan me heer Gouden in een geruit narrenpak voor te stellen.’

‘Hij heeft verre reizen gemaakt sedert die dagen, letterlijk en figuurlijk,’ zei ik, proberend spijt uit mijn stem weg te houden. ‘Wanneer heeft de koningin besloten je al de familiegeheimen te vertellen?’

‘De nacht nadat we je hadden geheeld. Ze heeft me later via de geheime gangen naar je kamer gebracht en we hebben de hele nacht naast je bed gezeten. Na een poosje begon ze gewoon te praten. Ze vertelde dat je, zo zonder littekens, sprekend op mijn vader leek. En dat ze, als ze naar je keek, vaak hem in je ogen zag. En toen vertelde ze me alles. Niet in een nacht. Ik geloof dat ze drie nachten nodig had om het hele verhaal te doen. En al die tijd zat ze op een kussen naast je bed en hield ze je hand vast. Ik moest op de vloer zitten. Niemand anders werd in de kamer toegelaten.’

‘Ik wist niet eens dat je er was. Of zij.’

Hij trok een schouder op. ‘Je lichaam was genezen, maar

voor de rest was je zo goed als dood. Ik kon je niet bereiken met mijn Vermogen en voor mijn Wijsheid was je als het laatste vonkje van een uitgebrande lont. Je had elk moment kunnen uitwaaien. Maar zo lang zij je hand vasthield en bleef praten, leek het alsof jouw vonkje helderder brandde. Ik denk dat zij het ook heeft aangevoeld. Het was alsof ze probeerde je leven een houvast te geven.'

Ik stak mijn handen omhoog en liet ze toen hulpeloos op de tafel terugvallen. 'Ik weet niet hoe ik hiermee moet omgaan,' bekende ik plompverloren. 'Ik heb geen idee hoe ik moet reageren op het feit dat je dit alles nu weet.'

'Ik zou denken dat je opluchting kunt voelen. Ook al zullen we het rollenspel van Tom Dassenkop hier in de burcht nog een poos moeten volhouden, in elk geval kun je nu privé zijn wie je bent en hoef je niet meer zo angstvallig op je woorden te passen. Waar je toch al niet zo geweldig goed in bent. Eet nu je soep. Ik heb geen zin om hem nog eens voor je op te warmen.'

Dat leek me een verstandige suggestie. Ook gaf het me tijd om na te denken. Hij zat naar mij te kijken als een kat naar een muis, maar toen ik verontwaardigd naar hem keek begon hij te lachen en schudde hij zijn hoofd. 'Je kunt je niet voorstellen hoe het aanvoelt. Als ik je zie vraag ik me af: zal ik ook zo groot zijn als ik volwassen ben? Kon mijn vader ook zo verontwaardigd kijken? Ik zou willen dat je de

littekens niet had teruggebracht, want nu is het voor mij weer iets moeilijker me in je gezicht te herkennen. Nu jij daar zit en ik weet wie je bent... het is alsof mijn vader eindelijk in mijn leven is komen binnenlopen.' De jongen zat te schuifelen op zijn stoel en gedroeg zich als een jong hondje dat het liefst bij me op schoot zou zijn gesprongen. Ik kon hem amper aankijken. Er brandde iets in zijn blik waar ik niet op voorbereid was. Ik had geen recht op zijn adoratie.

'Je vader was een veel betere man dan ik,' zei ik.

Hij haalde diep adem. 'Vertel me iets over hem,' bedelde hij. 'Zeg me iets dat alleen hij en jij kunnen weten.'

Ik voelde hoe belangrijk het voor hem was en ik kon het hem niet weigeren. Ik zocht mijn geheugen af. Zou ik hem vertellen dat Veritas niet op het eerste gezicht had gehouden van Kettricken, maar dat die liefde geleidelijk was gegroeid? Dat riekte te veel naar zijn ontbreken van gevoelens ten opzichte van Elliania. Veritas was geen man van geheimen geweest, maar ik geloofde ook niet dat Plicht om een geheim vroeg. 'Hij was verzot op goede inkt en goed papier,' zei ik. 'En hij sneed zijn eigen pennen. Hij was erg kieskeurig als het om pennen ging. En... hij was aardig tegen mij toen ik klein was. Zonder enige reden. Hij gaf me speelgoed. Een houten karretje, een paar houten soldaatjes en paardjes.'

'Heeft hij dat gedaan? Dat verrast me. Ik dacht dat hij afstand van jou moest houden. Ik weet dat hij je in het oog hield, maar in zijn brieven aan je vader klaagt hij dat hij de

tompoes zo weinig ziet, behalve wanneer het Burrich op zijn hielen volgt.'

Even verroerde ik me niet. Toen wist ik weer hoe ik moest ademhalen. 'Heeft Veritas over mij geschreven?' vroeg ik. 'In brieven aan Chevalric?'

'Niet onverbloemd, natuurlijk. Patience heeft mij die passages moeten uitleggen. Ze heeft me de brieven laten zien toen ik had geklaagd dat ik zo weinig over mijn vader wist. Het was erg teleurstellend. Het waren er maar vier en ze waren erg kort en grotendeels erg saai. Hij maakt het goed, hij hoopt dat Chevalric en vrouwe Patience het ook goed maken. Gewoonlijk vraagt hij zijn broer bij een of andere hertog op bezoek te gaan, om een diplomatieke oneffenheid glad te strijken of zoiets. Een keer vraagt hij hem een overzicht van de belastingheffingen in een voorgaand jaar. En dan schreef hij een paar regels over de oogst en hoe het ging met de jacht. En tegen het einde stonden altijd een paar woorden over jou. "De tompoes die door Burrich is geadopteerd schijnt zich aardig thuis te voelen." Of: "Stapte bijna op Burrichs tompoes toen hij gisteren over de binnenhof rende. Hij wordt met de dag groter." Zo noemden ze je in hun brieven – om spionnen te misleiden en, in het begin, ook Patience. In de laatste brief heet je gewoon "Tom". Daar staat: "Tom had Burrich vertoornd en was daar navenant voor bestraft. Hij toonde opmerkelijk weinig spijt.

Eerlijk gezegd had ik meer medelijden met Burrich dan met Tom." Helemaal aan het einde van elke brief volgden dan een paar opmerkingen over de nieuwe maan en werd de hoop uitgesproken dat dat een gunstig moment zou zijn om op het strand naar schelpdieren te zoeken. Ik heb van Patience gehoord dat dit hun manier was om afspraken te maken om Vermogenscontact met elkaar te hebben, want daartoe moesten ze zich van alle mensen afzonderen. Onze vaders hadden een erg nauwe band, moet je weten. Ze hadden het heel moeilijk met de scheiding, nadat Chevalric naar het Woeste Woud had moeten verhuizen. Ze misten elkaar zeer.'

Tom. En ik had destijds gedacht dat Patience die naam voor de vuist weg voor mij had verzonnen! En ik had hem behouden, maar zonder iets over de achtergrond te weten. De prins had gelijk: de hele Hertenhorst was volgepropt met geheimen en de helft daarvan waren geen geheimen. Dat waren slechts dingen die we elkaar niet durfden te vragen, omdat de antwoorden akelig veel pijn zouden kunnen doen. Ik had Patience nooit gevraagd me iets over mijn vader te vertellen. Noch haar, noch Veritas had ik gevraagd hoe Chevalric over mij had gedacht. Tegenzin om iets na te vragen veranderde zich vervolgens in een geheim. Het stilzwijgen had ertoe geleid dat ik het ergste over mijn vader was gaan denken. Hij was me nooit komen bezoeken. Had hij me in het oog gehouden via de ogen van zijn broer? Moest ik hun kwalijk nemen dat ze me daar niets over hadden verteld –

misschien omdat ze hadden aangenomen dat ik het wel wist? Of moest ik mezelf kwalijk nemen dat ik nooit de juiste vragen had gesteld?

'De thee is klaar,' verkondigde Plicht en hij tilde de pot op. Ik besefte opeens dat de jongen me bediende – zoals ik Chade of Vlijm op zijn leeftijd had bediend. Met respect en vanzelfsprekendheid. 'Stop,' zei ik, en ik bedekte zijn hand met de mijne, waardoor hij gedwongen was de pot weer op de tafel te zetten. Ik schonk vervolgens mijn eigen thee in. 'Plicht, mijn prins,' waarschuwde ik hem, 'luister goed naar mij. Ik moet voor jou in elk opzicht Tom Dassenkop zijn. Vandaag spreken we over dit soort dingen, maar hierna keer ik terug naar mijn rol als Tom Dassenkop. Je moet mij zien in die hoedanigheid, en heer Gouden uitsluitend in zijn hoedanigheid van heer Gouden. Er is je een vlijmscherp mes zonder heft in handen gegeven. Je kunt dit geheim niet veilig vastpakken of hanteren. Je verheugt je over het feit dat je nu weet wie ik ben en je ziet in mij een verbinding met je vader. Ik zou willen, uit de grond van mijn hart, dat het zo eenvoudig en zo mooi kon zijn. Maar als dit geheim in verkeerd gezelschap zou uitlekken, zou het ons allen tot de ondergang brengen. We weten dat onze koningin zou proberen mij te beschermen. Bedenk eens wat het zou ontketenen! Ik sta niet alleen bekend als een beoefenaar van de Wijsheid, maar word bovendien geacht koning Vlijm te hebben vermoord. Om nog maar te zwijgen over het feit dat ik in een zaal vol getuigen diverse leden van Galens coterie heb gedood.

Bovendien ben ik niet dood, zoals ik dat wel behoor te zijn. Als wordt onthuld dat ik nog leef zal dat de haat en de angst voor de Wijzen tot nieuwe hoogten opstuwen, juist nu onze koningin een einde probeert te maken aan hun vervolging.'

'Aan onze vervolging,' corrigeerde de prins me op milde toon. Hij leunde achterover en dacht een poos na over mijn woorden. 'Er zou zeker een partij zijn die je graag alsnog ter dood zou brengen,' zei hij toen. 'Veel mensen zouden je haten en vrezen. En de Zieners zouden ervan worden beschuldigd dat ze een koningsmoordenaar beschermen, enkel omdat hij een lid van de familie is. Maar minstens zo interessant zou de reactie uit de hoek van de Bonten en het Oude Bloed zijn. De Wijze Bastaard is in hun kringen jarenlang een bindmiddel geweest en het gerucht dat je nog in leven zou zijn is een graag vertelde legende. Als ik Civil over jou hoor spreken ben je nagenoeg een god!'

'Je hebt toch niet met Civil over mij gesproken?' vroeg ik gealarmeerd.

'Nee, natuurlijk niet. Wel, niet in je hoedanigheid van nu, bedoel ik. Maar we hebben gesproken over de legende van FitzChevalric, de Wijze Bastaard. En slechts terloops, wees maar gerust. Al denk ik dat je identiteit bij Civil in even goede handen zou zijn als bij mij.'

Ik zuchtte, vermoeid en spijtig. 'Plicht, je loyaliteit is prijzenswaardig, maar bij die van Civil heb ik twijfel. De

Bresinga's hebben je twee keer verraden. Wil je ze een derde kans geven?'

Hij keek koppig. 'Ze zijn gedwongen, Tom... Vreemd, je nu nog met die naam aan te spreken.'

Ik liet me niet afleiden. 'Raak daaraan toch maar gauw gewend. En als Civil weer bedreigd wordt en opnieuw voor hen moet spioneren, of erger?'

'Hij heeft niemand meer over met wie hij gechanteerd kan worden.' Opeens keek hij me recht aan. 'Hoor eens, ik heb me nog niet verontschuldigd en ik heb je niet bedankt. Ik heb je naar Civil gestuurd om hem te helpen zonder erbij stil te staan dat het voor jou riskant kon zijn. En je bent gegaan en je hebt mijn vriend het leven gered, hoewel je hem persoonlijk niet eens graag mag. En als gevolg ben je bijna gestorven.' Hij hield zijn hoofd schuin. 'Hoe moet ik je daarvoor danken?'

'Dat hoeft niet. Je bent mijn prins.'

Zijn gezicht leek even te bevriezen en in de diepten van zijn blik zag ik Kettricken toen hij zei: 'Dat bevalt me niet erg. Het lijkt een afstand tussen ons te scheppen. Ik had liever dat jij en ik alleen maar neven waren.'

Ik keek hem recht in de ogen. 'Zou dat een verschil hebben gemaakt, denk je? Zou ik je vriend niet hebben geholpen als we "alleen maar" neven waren geweest?'

Hij glimlachte naar mij en zuchtte toen – intens tevreden.

‘Ik kan nog steeds niet geloven dat het echt waar is,’ zei hij zacht. Toen verscheen er een schuldbewuste uitdrukking op zijn gezicht. ‘Bolle en ik mogen je nog niet komen opzoeken. Chade heeft het ons verboden, en ook alle pogingen om je via het Vermogen te benaderen. Je moet eerst sterker zijn. Het was niet mijn bedoeling je te wekken toen we hierheen kwamen. Ik wilde je alleen graag weer eens zien. Maar toen ik zag dat je littekens terug waren heb ik me te dicht over je heen gebogen.’

‘Ik ben blij dat je dat hebt gedaan.’ Daarna bleef ik zitten zwijgen. Ik voelde me niet op mijn gemak, al keek hij me stralend aan. Wat een vreemde gewaarwording – iemand die van me hield om wie ik was!

Het was bijna een opluchting voor mij dat Bolle toen terugkwam. Hij had de geheime deur opengeduwd met zijn schouder. Hij had zijn handen vol en hijgde na van alle trappen. Hij had een taart bij zich die eigenlijk voor een man of twaalf bedoeld was.

Ik zag met tevredenheid dat hij deze buit naar de tafel bracht. Zelf grijnsde hij breed, dik in zijn sas met zichzelf. Ik besefte opeens dat ik die uitdrukking nog nooit eerder op zijn gezicht had gezien. Zijn kleine tanden, met spleetjes ertussen, en de naar buiten stekende tong in zijn brede ronde gezicht gaven hem de aanblik van een vrolijke kobold. Als ik de man niet had gekend zou ik het resultaat misschien

stuitend hebben gevonden, maar zijn grijns werd op een samenzweerdersmanier beantwoord door de prins, en voor ik het wist zat ook ik te glimlachen. Hij zette de taart op de werktafel en duwde mijn borden opzij om ruimte te maken. Hij ging neuriënd aan de slag. Ik herkende het refrein van zijn Vermogenslied. De kleine man leek al zijn bokkigheid te hebben afgelegd. Ik zag dat hij de schaamteloos grote taartpunten sneed met het mes dat ik op die afschuwelijke dag voor hem had gekocht, dus mijn aankopen hadden op een of andere manier de Hertenhorst en Bolle bereikt. De prins had borden gevonden en Bolle legde er de taartpunten op. Hij lette goed op dat hij daarbij niet knoeide op zijn nieuwe kleren en ook tijdens het eten gedroeg hij zich als een dame die een kostbare japon droeg. We verdeelden heel de reusachtige taart onder elkaar en voor het eerst sedert ik zo vreselijk gewond was geraakt smaakte het eten me lekker.

21

Onthullingen

Mensen zonder de Wijsheid vertellen vaak angstaanjagende verhalen over Wijzen die om de akeligste redenen de gedaante aannemen van een dier. Het Oude Volk zegt resoluut dat geen mens, hoe intens ook verbonden met zijn Wijsheidspartner, de gedaante van dat dier kan aannemen. De menselijke helft van een Wijsheidspaar kan zijn menselijke gedaante niet veranderen in die van de partner. Waar het Oude Bloed wel over spreekt, maar zeer terughoudend, is de mogelijkheid dat de mens als het ware zijn intrek kan nemen in het lichaam van zijn dierlijke partner. Gewoonlijk gebeurt dit slechts voor korte tijd, en slechts in extreme omstandigheden. Het lichaam van die mens verdwijnt niet. Veeleer is het op die momenten bijzonder kwetsbaar, of lijkt het zelfs al gestorven te zijn. Buitensporige fysieke schade aan het menselijke lichaam, of een acuut dreigende dood, kan ertoe leiden dat het menselijke bewustzijn een toevlucht zoekt in het fysieke lichaam van de dierlijke Wijsheidspartner. Het Oude Bloed ziet dit zeer ongaarne gebeuren en waarschuwt er krachtig

tegen.

In kringen van het Oude Bloed is het strikt verboden een dergelijke liaison blijvend te laten voortduren. Iemand van het Oude Bloed die zijn stervende lichaam ontvlucht en zich nestelt in het lichaam van zijn Wijsheidspartner wordt een paria in de gemeenschap van het Oude Bloed. Hetzelfde geldt voor de mens die de gevluchte ziel van zijn Wijsheidsdier in zich opneemt. Een dergelijke daad wordt gezien als een toppunt van egoïsme, die bovendien immoreel en onverstandig is. Iedereen die opgroeit in het milieu van het Oude Bloed wordt ervoor gewaarschuwd: hoe aanlokkelijk de omstandigheden ook lijken, geen van beide partners kan van een dergelijk samengaan enig geluk verwachten. De dood is beter.

Dit is een punt waarop de opvattingen van het Oude Bloed wezenlijk afwijken van wat de zogeheten Bonten denken. Deze laatste beoefenaars van de magie kennen de dierlijke partners een lagere status toe dan de menselijke en zien er niets verkeerds in wanneer een mens ervoor kiest zijn leven te verlengen door het lichaam van zijn dierlijke Wijsheidspartner te delen nadat het eigen, menselijke lichaam is overleden. In sommige gevallen wordt de menselijke geest daarna de dominante factor in het lichaam van dat dier, dat psychisch als het ware uit zijn eigen lichaam wordt verdreven. Gegeven de lange levensduur van sommige

dieren, zoals schildpadden, ganzen en bepaalde tropische vogels, zou een onscrupuleus mens zo'n dier op een laat moment in zijn leven tot partner kunnen nemen om voor zichzelf een voortbestaan na zijn dood te regelen. Op die manier kan een mens zijn voortleven wel een eeuw of langer rekken.

Dassenkops 'Verhalen van het Oude Bloed'

Ik kwam van mijn ziekbed als een pasgeboren wezen dat uit zijn cocon komt en voor het eerst zonlicht ziet. De wereld bedwelmde en overdonderde mij, en ik verbaasde me over mijn leven. Plichts nieuwe vorm van achting voor mij voelde aan als een lekker warme jas. Ik voelde die gewaarwording al meteen de volgende morgen, toen ik op de binnenhof van de Hertenhorst stond te kijken naar het gaan en komen van de mensen die met hun dagelijkse werk bezig waren. Het leek een bijzonder heldere dag en tot mijn verbazing kon ik in de lucht het einde van de winter al ruiken. De vertrapte sneeuw onder mijn voeten leek dichter en hoger dan ooit en het blauw van de hemel was dieper. Ik haalde diep adem en strekte mijn ledematen, die zachtjes kraakten omdat ze zo lang niet gebruikt waren. Daar zou ik vanaf vandaag iets aan doen.

Ik vertrouwde het mijn benen nog niet toe me helemaal

naar de stad te dragen, dus ik ging naar de stal. De staljongen die regelmatig voor Mijnzwarte zorgde zei meteen toen hij me zag dat hij mijn paard voor me in gereedheid zou brengen. Ik leunde dankbaar tegen haar box en zag hoe de jongen haar optuigde. Hij behandelde haar goed en zij gedroeg zich volgzaam onder zijn handen. Toen ik de teugels van hem aannam bedankte ik hem voor zijn verzorging van het paard dat ik zo lang had verwaarloosd. Hij keek me een beetje verwonderd aan en vertrouwde me toen toe: 'Nou, ik kan niet zeggen dat ze je erg heeft gemist. Nogal tevreden met haar eigen gezelschap, deze merrie.'

Halverwege de steile afdaling naar de stad begon ik spijt te krijgen van mijn beslissing om te paard te gaan. Mijnzwarte scheen er zin in te hebben zich tegen de teugels te verzetten en bewees me hoe weinig kracht er nog pas was teruggekeerd in mijn armen en handen. Ondanks onze kleine meningsverschillen bracht ze me echter naar de werkplaats van meester Gindast. Daar was ik zowel teleurgesteld als opgetogen om het feit dat Pé weinig tijd bleek te hebben voor mijn bezoek. Hoewel hij meteen naar me toe kwam toen hij me in de deuropening zag verschijnen, legde hij me verontschuldigend uit dat een van de gezellen bereid was hem te laten helpen bij het snijden van het staande hoofdeinde van een bed. Als Pé met me mee ging zou de man waarschijnlijk een andere leerling uitkiezen. Ik verzekerde hem dat een

andere dag even goed zou zijn en dat ik trouwens geen ander nieuws voor hem had dan dat ik me wat beter voelde. Ik zag dat hij zich daarna weg haastte, met zijn beitel en hamer in de hand, en was alleen maar trots op mijn jongen.

Toen ik weer op Mijnzwarte klom ving ik een glimp op van drie van de jongere leerlingen. Ze keken vanachter een hoekje mijn kant op en fluisterden tegen elkaar. Tja, ik wist dat ik in Hertenhorst nu bekend stond als iemand die drie mannen had gedood. Moord of gerechtvaardigde zelfverdediging – dat maakte geen verschil. Ik zou met de vinger worden nagewezen en er zou over me geroddeld worden, daarmee moest ik tot op zekere hoogte rekening houden. Ik hoopte dat het Pé's status niet nadelig zou beïnvloeden. Zelf deed ik alsof ik niets merkte en reed weg.

Vervolgens ging ik naar Jinna's huisje. Toen ze de deur opende en me zag stokte haar adem. Ze staarde me even aan en keek toen langs me heen alsof ze Pé verwachtte te zien.

'Ik ben vandaag alleen,' zei ik. 'Mag ik binnenkomen?'

'Wel, Tom... Natuurlijk. Kom binnen.' Ze keek me aan alsof mijn uitgemergelde verschijning haar met ontzetting vervulde. Toen stapte ze achteruit om me binnen te laten. Fennel glipte tussen mijn benen door het huisje binnen.

Ik liet me dankbaar in de stoel voor het haardvuur zakken. Fennel sprong onmiddellijk op mijn schoot. 'Weet je wel zo zeker dat je hier welkom bent, kat? Alsof de hele wereld is

geschapen voor jouw gemak?' Ik streelde hem en keek toen op. Jinna stond me bezorgd aan te kijken. Haar zichtbare medeleven ontroerde me. Ik wist een glimlach te forceren. 'Het komt allemaal in orde met mij, Jinna. Ik stond al met beide benen in de dood, maar wist op het nippertje achteruit te stappen. Het zal wat tijd kosten, maar dan ben ik mezelf weer. Op dit moment, moet ik bekennen, voel ik me akelig uitgeput, alleen al door het ritje hierheen.'

'Nou...' Ze praatte handenwringend en schudde toen haar hoofd, als om zichzelf tot flinkheid te vermannen. Ze schraapte haar keel en hernam op krachtiger toon: 'Dat verbaast me niks! Je bent vel over been, Tom Dassenkop. Kijk eens hoe dat hemd om je heen zwabbert! Blijf rustig zitten, dan maak ik een versterkende kruidenthee voor je.' Bij het zien van mijn gezicht veranderde ze dat. 'Of misschien liever gewone thee. Met wat brood en kaas.'

Vis? vroeg Fennel me.

Jinna heeft het over kaas.

Kaas is geen vis, maar het is beter dan niets.

'Thee en brood en kaas, dat klinkt me goed in de oren. Ik heb mijn buik vol van alle kruidendrankjes en bouillon en pap die ik tijdens mijn genezing naar binnen heb moeten werken. Ik heb er trouwens ook mijn buik van vol om als een invalide in mijn kamer rond te hangen. Ik heb besloten dat ik me vanaf vandaag weer in de wereld begeef.'

'Dat is misschien niet slecht,' gaf ze verstrooid toe. Toen

draaide ze haar hoofd schuin. ‘Wat zie ik nou? Je Dassenkop is weg!’ Ze wees naar mijn haren. ‘Waar is die witte strook gebleven?’

Ik wist een soort blos te produceren. ‘Die heb ik geverfd. Om een beetje jonger te lijken, moet ik bekennen. Wegens mijn ziekte zie ik er nu wel erg beroerd uit.’

‘Dat is niet te sterk uitgedrukt, dunkt me. Maar om dan je haren te gaan verven... Enfin, mannen! Wel.’ Ze schudde haar hoofd, als om haar gedachten te verhelderen. ‘Heb je gehoord wat er tussen Pé en Svanja is gebeurd?’

‘Ja,’ stelde ik haar gerust.

‘Nou, ik heb het zien aankomen.’ En terwijl ze theewater aan de kook bracht vertelde ze me – met veel klakken van haar tong ertussendoor – wat ik al wist: dat Svanja Pé had afgedankt voor haar teruggekeerde zeeman en dat ze haar zilveren oorringen inmiddels aan elk meisje in de stad had laten zien.

Ik liet het haar allemaal opdissen terwijl ze brood en kaas voor ons sneed, en toen haar verhaal af was zei ik: ‘Ach, het is waarschijnlijk voor hen allebei beter zo. Pé heeft nu meer aandacht voor zijn leerlingschap en Svanja heeft een vrijer die bij haar ouders in de smaak valt. Zijn hart heeft wat blauwe plekken opgelopen, maar daar komt hij wel overheen.’

‘Ja, zolang Svanja’s matroos in de stad is,’ zei Jinna op zure toon. Ze zette een dienblad op het tafeltje tussen de

twee stoelen. ‘Maar let op mijn woorden: zodra die knul een dek onder zijn voeten heeft loopt Jinna weer achter Pé aan.’

‘O, dat betwijfel ik,’ sprak ik haar op milde toon tegen. ‘En zelfs als ze naar hem toe kwam, dan denk ik dat Pé zijn lesje heeft geleerd. Een ezel stoot zich geen twee keer aan dezelfde steen.’

‘Haha! Als je eenmaal de smaak te pakken hebt, dan blijf je hunkeren, zou ik liever zeggen. Je moet hem ernstig waarschuwen, Tom. Hij mag zich niet nog eens laten inpalmen door haar grillen. Niet dat ze een slecht meisje is, maar ze is er een die weet wat ze wil en wanneer ze het wil. Ze doet zichzelf even veel schade als die jonge knullen.’

‘Nou, ik hoop dat mijn jongen meer gezond verstand heeft,’ zei ik terwijl zij in de andere stoel plaatsnam.

‘Ik ook,’ beaamde ze, ‘maar ik betwijfel het.’ Toen keek ze me aan. Haar stem verstomde weer en haar houding bevroor. Ze keek me aan alsof ze een wildvreemde zag. Ik zag dat ze twee keer iets wilde zeggen, maar beide keren kreeg ze geen woord over haar lippen.

‘Wat is er?’ vroeg ik tenslotte. ‘Is er nog iets anders in dit Svanja-verhaal? Iets dat ik niet weet? Wat is er mis?’

Na een lange, zware stilte vroeg ze zacht: ‘Tom, ik... we zijn nu al een hele poos bevriend. We kennen elkaar tamelijk goed, dacht ik. Ik heb gehoord... Nee, het maakt niets uit wat ik heb gehoord. Wat is er die middag in de Achterstraat echt

gebeurd?'

'De Achterstraat?'

Ze keek langs me heen. 'Je weet het wel. Drie mannen dood, Tom Dassenkop. En een verhaal over een gestolen beurs met edelstenen en een bediende die vastbesloten was om die stenen terug te pakken. Anderen geloven het misschien. Maar dan – zelf al halfdood – ook nog de tijd nemen om een paard te doden?' Ze stond op, haalde de ketel van het vuur en goot kokend water in de theepot. Bijna fluisterend vervolgde ze: 'Ik was de week tevoren juist voor je gewaarschuwd, Tom. Iemand zei me dat je een gevaarlijke man was om mee bevriend te zijn. Dat je binnenkort iets zou kunnen overkomen en dat het voor mij beter zou zijn als dat niet bij mij thuis gebeurde.'

Ik duwde de kat zachtzinnig van mijn schoot en nam de ketel heet water uit Jinna's trillende handen. 'Ga zitten,' stelde ik voor. Ze deed het en vouwde haar handen op haar schoot. Ik hing de ketel weer boven het vuur en probeerde ondertussen na te denken. 'Wil je me zeggen wie je heeft gewaarschuwd?' vroeg ik toen ik me omdraaide. Ik wist het antwoord al.

Ze keek een poosje naar haar gevouwen handen en schudde toen langzaam van nee. 'Ik ben hier in Hertenhorst geboren,' zei ze even later. 'Ik zwerf vrij veel rond, maar dit is waar ik terugkeer als het winter is. De mensen hier zijn mijn

buren. Ze kennen mij, ik ken hen. Ik ken... ik ken heel wat mensen in deze stad, allerlei soorten mensen. Verschillende daarvan heb ik als klein meisje al gekend. Ik heb hun hand gelezen en ken veel van hun geheimen. Ik mag je graag, Tom, maar... je hebt drie mannen gedood. Twee ervan kwamen uit deze stad. Is dat waar?'

'Ik heb drie mannen gedood,' gaf ik toe. 'Als het enig verschil voor je maakt – ze zouden mij hebben gedood als ik hun de kans had gegeven.' Ik voelde me verkillen. Misschien waren haar aarzelingen en angstsymptomen niet ingegeven door bezorgdheid voor mij.

Ze knikte. 'Daaraan twijfel ik niet. Maar dat neemt niet weg dat jij naar de plek bent gegaan waar zij waren. Ze hebben je niet opgejaagd. Jij bent naar hen toe gegaan en je hebt ze gedood.'

Ik probeerde het met de leugen die Chade voor mij had voorbereid. 'Ik zat achter een dief aan, Jinna. Toen ik daar was, lieten ze me geen keus. Het was doden of gedood worden. Ik wilde het niet. Ik heb het niet opgezocht.'

Ze zat me alleen maar aan te kijken.

Ik nam weer plaats op mijn stoel. Fennel stond te wachten tot ik hem uitnodigde om weer op mijn schoot te komen, maar dat deed ik niet. Na een paar tellen zei ik tegen Jinna: 'Je hebt liever dat ik hier niet meer kom.'

'Dat heb ik niet gezegd.' Er was een ondertoon van boosheid in haar stem, maar dat was vooral boosheid om mijn

botte manier van formuleren, vermoedde ik. 'Ik... Het is voor mij moeilijk, Tom. Dat begrijp je toch zeker wel?'

Ze pakte de theepot en schonk ons beiden thee in, maar op een uitdagende manier, alsof ze wilde demonstreren dat ik nog steeds welkom was. Ze nam een slokje en zette haar kop neer. Toen nam ze een snee brood, deed er een plak kaas op en legde het brood neer. 'Ik heb Padget gekend vanaf toen we nog kinderen waren. Ik heb met zijn nichtjes gespeeld. Padget was van alles, en veel van die dingen bevielen me niks. Maar hij was geen dief.'

'Padget?'

'Een van de mannen die je hebt gedood! Doe niet alsof je zijn naam niet weet! Die moest je immers kennen om hem te kunnen vinden. En ik weet dat hij wist wie jij was. En zijn arme nichtjes waren zelfs te bang om zijn lichaam op te eisen. Bang om met hem in verband te worden gebracht. Bang dat mensen zouden gaan denken dat zij ook zo waren als hij. Maar dat is wat ik niet begrijp, Tom.' Ze zweeg even en vervolgde toen met zachtere stem: 'Want jij bent zoals hij was. Jij bent er ook een. Waarom jaag je op je eigen soort, waarom dood je je eigen soort?'

Ik had juist mijn theekop opgepakt, maar zette deze nu behoedzaam neer. Toen haalde ik diep adem en wilde antwoord geven, maar ik bedacht me. Ik blies de lucht naar buiten en begon opnieuw. 'Het verbaast me niet dat hierover wordt geroddeld. Wat de mensen tegen de stadswachters

zeggen en wat ze tegen elkaar zeggen, dat zijn twee verschillende dingen. Dus laten we ronduit spreken. Padget had de Wijsheid. Net als ik. Dat is niet de reden waarom ik hem heb gedood, maar het is wel waar. Het is ook waar dat hij een Bonte was. En dat ben ik niet.' Bij het zien van haar verwarring vroeg ik: 'Weet je wat een Bonte is, Jinna?'

'Wijzen zijn Bonten,' zei ze. 'Sommigen van jullie soort noemen het "Oud Bloed". Het is allemaal hetzelfde.'

'Nee, dat is het niet. Bonten zijn Wijzen die andere Wijzen verraden. Bonten zijn degenen die briefjes ophangen waarop te lezen staat: "Jinna is een Wijze en haar beest is een dikke gele kat."'

'Dat ben ik niet!' riep ze paniekerig.

Ik begreep dat ze meende dat ik haar had bedreigd. 'Nee,' zei ik op sussende toon, 'jij bent het niet. Maar als je het was, zou ik je hele bestaan kunnen ruïneren en misschien zelfs je dood kunnen veroorzaken door het openbaar te maken. En dat is wat de Bonten doen met andere Wijzen.'

'Maar dat slaat nergens op! Waarom zouden ze dat doen?'

'Om de andere Wijzen te dwingen datgene te doen wat zij verlangen.'

'En wat verlangen ze dan?'

'De Bonten proberen macht te verwerven. En om dat te bereiken hebben ze geld nodig, en mensen die bereid zijn om te doen wat zij die mensen opdragen.'

‘Ik begrijp nog steeds niet wat ze willen.’

Ik zuchtte. ‘Ze willen dezelfde dingen die de meeste Wijzen willen. Ze willen hun magie openlijk kunnen bedrijven, zonder angst voor de strop of de brandstapel. Ze willen aanvaard worden, en een leven waarin ze hun talent niet verborgen hoeven te houden. Stel eens dat jij terechtgesteld kon worden, enkel wegens het feit dat je een haagheks bent, zou je dat dan niet willen veranderen?’

‘Maar haagheksen doen niemand kwaad.’

Ik keek aandachtig naar haar gezicht toen ik repliceerde: ‘Maar Wijzen doen dat ook niet.’

‘Sommige wel,’ zei ze meteen. ‘Nee, niet alle Wijzen, nee. Maar toen ik nog een kind was had mijn moeder twee melkgeiten. En die gingen allebei op dezelfde dag dood. En pas een week tevoren had ze geweigerd een van de twee aan een Wijze te verkopen. Dus dan weet je het wel. Wijzen zijn net als andere mensen. Sommigen zijn wraakzuchtig en wreed, en gebruiken daarvoor hun magie.’

‘Zo werkt de Wijsheid niet, Jinna. Dat is alsof ik zou beweren dat een haagheks naar mijn hand kon kijken en daarin een lijntje kon trekken waardoor ik eerder dood zou gaan. Of jou de schuld geven nadat je de hand van mijn zoon had gelezen en had gezegd dat hij een korte levenslijn had – en hij zou kort daarna gestorven zijn. Was dat dan jouw schuld geweest? Omdat jij had gezegd wat je in zijn hand had

gelezen?'

'Nee, natuurlijk niet. Maar dat is niet hetzelfde als het doden van iemands geiten.'

'Dat is wat ik je probeer duidelijk te maken. Ik kan de Wijsheid niet gebruiken om iemand te doden.'

Ze hield haar hoofd schuin. 'Kom nou, Tom. Die grote wolf van je zou alle varkens van die man hebben gedood als je het hem had gevraagd. Of niet?'

Ik bleef lang zwijgen. 'Ja,' moest ik toen toegeven. 'Ik denk van wel. Als ik zo'n soort man was geweest, had ik mijn wolf en de Wijsheid op die manier kunnen gebruiken. Maar ik ben zo niet.'

Haar stilte duurde nog langer dan de mijne had geduurd. Met grote tegenzin zei ze toen: 'Tom, je hebt drie mannen gedood. En een paard. Was dat niet de wolf in je? Was dat niet je Wijsheid?'

Na een paar tellen stond ik op. 'Vaarwel, Jinna,' zei ik. 'Bedankt voor al je vriendelijkheden.' Ik liep naar de deur.

'Verlaat me niet zo,' smeekte ze.

Ik bleef staan, diep ongelukkig. 'Ik weet geen andere manier. Waarom heb je me trouwens binnengelaten?' vroeg ik bitter. 'Waarom probeerde je me op te zoeken toen ik gewond was? Het zou vriendelijker zijn geweest gewoon bij me weg te blijven dan nu te laten merken hoe je werkelijk over mij denkt!'

‘Ik wilde je een kans geven,’ zei ze ontdaan. ‘Ik wilde... ik hoopte dat er een andere reden was. Iets... buiten de Wijsheid om.’

Met de hand op de grendel bleef ik staan. Ik verafschuwde deze laatste leugen, maar het moest. ‘Die was er ook. Er was een beurs die het eigendom was van heer Gouden.’ Ik keek niet of ze me geloofde. Ze bezat al meer kennis dan voor haar veilig was om te hebben.

Ik trok de deur zachtjes achter me dicht. De hemel bleek bewolkt te zijn geworden en de schaduwen op de besneeuwde grond waren donkergrijs. Alles was veranderd op de abrupte manier die vroeg in de lente kan voorkomen. Het was Fennel gelukt met mij naar buiten te glippen. ‘Ga weer naar binnen,’ raadde ik hem aan. ‘Het wordt hier koud.’

Kou is niet erg. Kou kan je alleen doden als je stil blijft staan. Gewoon in beweging blijven.

Goed advies, kat. Goed advies. Vaarwel, Fennel.

Ik besteeg Mijnzwarte en draaide haar hoofd in de richting van de burcht. ‘We gaan naar huis,’ zei ik.

Ze was graag bereid om naar haar stal en ruif terug te keren. Ik liet haar zelf het tempo bepalen en zat in het zadel over mijn leven te peinzen. Gisteren had ik Plichts verering ervaren. Vandaag, Jinna’s angst en verwerping. Bovendien had Jinna me vandaag weer eens getoond hoe diep geworteld en wijd verbreid het vooroordeel tegenover de Wijzen was. Ik

had gemeend dat ze me had aanvaard als wie en wat ik was, maar dat bleek niet te kloppen. Ze had voor mij een uitzondering willen maken, maar doordat ik mensen had gedood had ik de regel weer eens bewezen. Mensen met de Wijsheid waren niet te vertrouwen, ze gebruikten hun magie om kwaad te doen. Ik voelde me wegzakken in wanhoop toen ik me de consequenties hiervan realiseerde. Want die gingen verder. Opnieuw werd ik met mijn neus op het feit gedrukt dat ik niet én de Zieners kon dienen, én een leven voor mezelf kon opeisen.

Niet dat weer, Wisselaar! Hoe zouden de momenten van je leven aan iemand anders kunnen toebehoren dan aan jou? Jij bént de Zieners, het is je bloed, je troep! Zie het grotere geheel. Het is noch een band, noch een scheiding. De troep is jouw entiteit. Het leven van de wolf vindt plaats in de entiteit van de troep.

Nachtogen! hijgde ik. Toch wist ik dat hij er niet was. Het gebeurde zoals Zwarte Rolf me had voorspeld: op sommige momenten keerde mijn dode partner bij me terug als meer dan een herinnering, maar minder dan een levende metgezel in mijn binnenste. Het deel van mezelf dat ik aan de wolf had gegeven leefde in mij voort. Toen zat ik opeens te grijnzen en toonde ik mijn tanden. Niet het deel van mezelf, maar de versie van mezelf die mijn wolf omvatte!

Ik richtte me op in mijn zadel en nam de teugels ter hand. Mijnzwarte snoof, maar accepteerde het. Omdat het

misschien goed was voor ons beiden, jaagde ik haar vervolgens op om zo snel mogelijk over de besneeuwde weg naar boven te rennen.

Ik zette haar in haar stalbox en verzorgde haar zelf. Het kostte me dubbel zoveel tijd als eigenlijk nodig was en ik schaamde me dat ik zo onhandig was geworden en nog meer dat ze zich zo nukkig tegen me verzette. Daarna dwong ik mezelf naar het oefenterrein te gaan. Ik moest een zwaard lenen. Ik was die dag ongewapend naar de stad gereden, afgezien van het mes aan mijn riem. Dat was misschien stom geweest, maar ik had geen andere keuze gehad. Toen ik naar mijn kamertje was gegaan om mijn lelijke zwaard op te halen bleek dat afwezig te zijn. Waarschijnlijk was het verloren gegaan, of misschien ingepikt door een opportunistische stadswachter. Het blinkende zwaard dat ik van de nar had gekregen hing nog gewoon aan de muur. Ik had het overwogen, maar kon het niet opbrengen het om te gorden. Het was een symbool van een achting die hij niet langer voor me voelde. Ik had besloten dat ik het niet meer zou dragen, behalve in mijn rol als zijn lijfwacht. Om te oefenen kon ik vandaag trouwens maar beter een namaakzwaard gebruiken.

Met zo'n bot zwaard in de hand ging ik op zoek naar een oefenpartner. Wim was er niet, maar Delleree wel. Binnen de kortste keren had ze me zo vaak gedood dat ik de tel was kwijtgeraakt. Ze had allebei haar wapens naar hartelust

kunnen gebruiken. Ik was amper in staat mijn zwaard omhoog te houden, laat staan om ermee te zwaaien. Tenslotte hield ze ermee op. 'Dit gaat niet langer,' zei ze. 'Het lijkt alsof ik met een knuppelvechter sta te duelleren. Telkens als mijn zwaard je lichaam raakt klinkt dat alsof ik een stok raak.'

'Precies zo voel ik het ook,' verzekerde ik haar. Ik forceerde een lachje en bedankte haar, waarna ik naar het stoombad strompelde. De medelijdende blikken die ik daar trok deden me wensen dat ik me niet had uitgekleed. Vervolgens begaf ik me naar de keuken. Een hulp die Maisie heette zei dat ze blij was dat ik weer rondliep en ik weet zeker dat ze werd gedreven door zuiver medelijden toen ze een knapperige plak van een ham sneed die nog boven het vuur hing te roosteren. Ze deed er een dikke plak ovenvers brood bij en zei toen dat de loopjongen van heer Gouden eerder die dag naar mij op zoek was geweest. Ik bedankte haar, maar begaf me niet spoorslags naar mijn meester. In plaats daarvan ging ik op de binnenplaats staan, met mijn rug naar de muur, en schrokte het voedsel naar binnen dat zij me had gegeven, terwijl ik keek naar de gaande en komende mensen.

Het was zeer lang geleden dat ik gewoon had staan kijken naar allerlei mensen die in de burcht woonden en werkten. Ik dacht aan alle andere dingen die ik niet had gezien en gedaan sedert mijn terugkeer naar het huis van mijn jeugd. Ik had de

Koninginnentuin op de top van de toren niet bezocht. Niet eenmaal had ik door de Vrouwentuin gewandeld. Opeens snakte ik naar simpele dingen van die aard. Op Mijnzwarte over de beboste heuvels achter de Hertenhorst rijden. 's Avonds in de Grote Zaal zitten kijken naar de pijlmakers en luisteren naar hun speculaties over de jacht van morgen. Om van dit alles deel uit te maken, en niet langer een soort schaduw op de achtergrond te zijn.

Mijn haar was nog nat en mijn vleeslaagje was nog te dun om me lang warm te houden op een winterse namiddag. Ik zuchtte diep en ging naar binnen, de trappen op, de ontmoeting met heer Gouden zowel met vrees als vol verwachting tegemoet ziend. Het was dagen geleden dat hij voor het laatst blijk had gegeven van enige persoonlijke belangstelling voor mij. Zijn welwillende afzien van mijn diensten was eigenlijk nog erger dan het bewaren van een mokkend stilzwijgen. Het was alsof hij nu werkelijk niets meer gaf om de breuk tussen ons beiden. Alsof wij beiden, heer Gouden en Tom Dassenkop, nu eindelijk waren geworden wat we eigenlijk altijd al waren geweest.

Ik voelde weer een vonk van ergernis opkomen, maar deze doofde al spoedig. Ik had geen energie om boosheid vol te houden, snapte ik. En met een gelijkmoedigheid waarvan ik niet wist dat ik haar had bezeten aanvaardde ik het toen opeens. De dingen waren veranderd. Al mijn rollen hadden

een nieuwe inhoud gekregen, niet alleen die ten opzichte van prins Plicht en Jinna en heer Gouden. Zelfs Chade zag me nu anders. Ik kon heer Gouden niet dwingen om weer in de nar te veranderen. Misschien kon hij het niet eens, al zou hij het willen. En was het voor mezelf echt anders? Ik was nu evenzeer Tom Dassenkop als FitzChevalric Ziener. Tijd om het allemaal eens van me af te zetten.

Heer Gouden was niet in zijn appartement. Ik ging naar mijn kamertje en trok een hemd aan dat niet bezweet was. Ik deed de amulet af die ik van Jinna had gekregen. Toen Plichts kat me aanviel hadden zijn tanden deukjes gebeten in twee van de kralen. Ik had het niet eerder opgemerkt. Even bleef ik ernaar kijken. Opnieuw was ik Jinna dankbaar voor dit gebaar van goede wil, maar die dankbaarheid was niet voldoende om me over te halen het halssnoer te blijven dragen. Ze had mij de amulet gegeven omdat ze me aardig vond, ondanks mijn bezit van de Wijsheid. Door die gedachte zou het snoer voortaan altijd bezoedeld blijven. Ik liet het vallen in een hoekje van mijn kleerkast.

Toen ik mijn kamertje verliet kwam heer Gouden de zitkamer binnen. Hij bleef staan toen hij me zag. Ik had hem niet meer gezien of gesproken sinds het incident met de veren. Nu bekeek hij me van top tot teen alsof hij me nooit eerder had gezien. Na een poosje zei hij stijf: ‘Het is goed je weer uit bed te zien, lopend en wel, Tom Dassenkop, maar zo

te zien duurt het nog wel een aantal dagen voordat je voldoende fit bent om je taken te hervatten. Neem wat tijd om weer op krachten te komen.' Er was iets vreemds aan zijn dictie – bijna alsof hij buiten adem was.

Ik maakte de bediendenbuiging voor hem. 'Dank u, mijn heer, en dank voor het extra verlof. Ik zal daar nuttig gebruik van maken. Ik ben vandaag al op het oefenterrein geweest. Zoals u hebt opgemerkt zal het nog wel even duren voordat ik weer als lijfwacht kan optreden.' Ik zweeg even en vervolgde toen: 'Ik hoorde in de keuken dat u eerder vandaag een jongen hebt gestuurd om me te zoeken?'

'Een jongen? O... ja. Ja, dat klopt. Eigenlijk op verzoek van heer Chade. Eerlijk gezegd was ik het bijna vergeten. Heer Chade kwam hier om je op te zoeken en toen je afwezig bleek te zijn heb ik een jongen naar de keuken gestuurd. Ik denk dat hij wilde dat je naar hem toe kwam. Ik had niet... om de waarheid te zeggen hebben we een gesprek...' Heer Goudens stem kwam haperend tot zwijgen. Er viel een stilte. Toen vervolgde hij met een stem die bijna die van de nar was: 'Er is iets dat ik je graag wil laten zien. Heb je een moment?'

'Ik sta immers tot uw dienst, heer,' bracht ik hem in herinnering.

Ik verwachtte een reactie op die kleine hatelijkheid, maar hij keek verstrooid en zei slechts: 'Natuurlijk, natuurlijk. Wel, een momentje.' Hij was zijn Jamailliaanse accent

vergeten. Hij liep naar zijn slaapkamer en sloot de deur achter zich.

Ik wachtte. Ik liep naar het vuur, porde het op en legde er een houtblok bij. Toen wachtte ik nog wat langer. Ik ging in een stoel zitten, zag dat mijn vingernagels lang waren geworden en begon ze bij te werken met mijn zakmes. Ik bleef wachten. Tenslotte stond ik op. Vermoeid zuchtend klopte ik op de slaapkamerdeur. Misschien had ik het verkeerd begrepen. 'Heer Gouden, was het uw wens dat ik hier bleef wachten?'

'Ja. Nee.' En vervolgens op een zeer onzekere toon: 'Zou je alsjeblieft willen binnenkomen? Maar kijk eerst of de deur naar de gang goed vergrendeld is.'

Dat was hij. Ik rukte eraan om het met zekerheid vast te stellen en opende toen de deur naar zijn slaapkamer. Het was er schemerig. De luiken waren dicht. Diverse kaarsen verlichtten heer Gouden, die met zijn rug naar me toe stond. Hij had een laken van zijn bed als een cape om zich heen. Hij wierp me over zijn schouder en de cape een blik toe, en ik zag iemand die ik nooit had ontmoet vanuit die gouden ogen naar me kijken. Toen ik drie stappen naar binnen had gezet zei hij: 'Blijf daar staan, alsjeblieft.'

Met een hand tilde hij zijn haren omhoog en opzij om de onderkant van zijn nek te ontbloten. Het laken viel over zijn naakte rug naar beneden, maar met zijn vrije hand hield hij het tegen zijn borst gedrukt. Mijn mond viel open en

onbewust deed ik een stap naar voren. Hij deinsde achteruit, maar bleef toen resoluut staan. Met een klein, bevend stemmetje vroeg hij: 'De tatoeages van de narkieza, zagen ze eruit als deze?'

'Mag ik iets dichterbij komen?' stamelde ik. Eigenlijk hoefde het niet. Als zijn tatoeages niet identiek waren aan de hare, dan leken ze er tenminste buitengewoon veel op.

Hij knikte onzeker en ik deed een stap naar hem toe. Hij keek mij niet aan, maar staarde naar een donker hoekje van de kamer. Het was niet koud binnen, maar hij stond te rillen. De exotische tatoeage ving aan bij de onderkant van zijn nek en bedekte elk deel van zijn rug alvorens achter de tailleband van zijn broek te verdwijnen. De ineengestrengelde slangen en de draken met hun wijd wiekende vleugels vulden zijn gladde gouden rug met de prachtigste details. De glinsterende kleuren hadden een metalige glans, alsof er goud en zilver onder zijn huid was gespoten om ze van binnenuit te verlichten. Elke schub, elke klauw, elke blikkerende tand en elk fonkelend oog was perfect.

'Ze lijken bijzonder veel op elkaar,' wist ik tenslotte uit te brengen, 'behalve dat de jouwe vlak op je huid liggen. Een van de hare, de grootste slang, stak in reliëf vanuit de onderhuid omhoog. En leek haar heel veel pijn te doen.'

Hij haalde huiverend adem. Bijna tandenklapperend en met bittere stem zei hij: 'Zo. En ik meende nog wel dat ze haar

wreedheid met geen mogelijkheid zou kunnen overtreffen. Toch vond ze een manier. Het arme, arme kind.'

'Doen die van jou pijn?' vroeg ik voorzichtig.

Hij schudde zijn hoofd, nog steeds zonder mijn kant op te kijken. Er vielen een paar lokken uit de greep van zijn hand; ze streken over zijn schouders. 'Nee, nu niet. Maar toen ze werden aangebracht was dat een extreem pijnlijk proces. En langdurig. Ze hebben me onwrikbaar vastgehouden, urenlang achter elkaar. Ze verontschuldigden zich en probeerden me te troosten terwijl ze het deden. Het maakte het alleen maar erger – dat mensen die me anders altijd met de uiterste liefde en achting behandelden me zoiets konden aandoen. Ze deden hun uiterste best om de naalden precies volgens haar instructies te gebruiken. Het is iets afschuwelijks om een kind aan te doen. Onwrikbaar vasthouden en pijnigen. Welk kind het ook is.' Zijn bovenlichaam deinde lichtjes heen en weer en hij liet zijn schouders zakken. De woorden hadden geklonken als van ver weg.

'Ze?' vroeg ik bijna fluisterend.

Zijn stem klonk gespannen, alle zangerigheid was eruit verdwenen. De woorden leken naar buiten gespoten te worden. 'Het was een soort school. Met onderwijzers en geleerde mensen. Ik heb je er al eens eerder over verteld. Ik ben ervan weggerend. Mijn ouders hadden me erheen gestuurd. Ze hadden met trots en verdriet afstand van me gedaan, want ik was een Witte. De school was heel ver van

huis. Mijn ouders wisten dat ze me waarschijnlijk nooit meer zouden zien, maar ze wisten ook dat het de juiste manier van doen was. Ik had een bestemming te vervullen. Maar de leraren zeiden met klem dat er voor dit tijdsgewricht al een Witte Profeet was. Ik moest derhalve een afwijking zijn, iets abnormaals. Een schepsel dat buiten zijn correcte tijd en plaats geboren was. Ze vonden mij fascinerend en zogen al mijn woorden op en legden alle dromen vast die ik vertelde. Ze koesterden me en behandelden me uitstekend. Ze luisterden naar mij, maar gaven nooit gevolg aan wat ik zei. En toen ze van mijn bestaan had vernomen, beval ze dat ze me daar moesten houden. En dat hebben ze gedaan. En daarna heeft ze bevolen dat ik op deze manier getatoeëerd moest worden. En ook dat hebben ze gedaan.'

'Waarom?'

'Ik weet het niet. Behalve misschien omdat dit schepsels waren waarvan we beiden droomden. Maar misschien is het gewoon datgene wat je moet doen met een overtollige Witte Profeet. Bedek hem met tatoeages, dan is hij niet meer wit.'

'Maar waarom hebben ze haar gehoorzaamd? Hoe kan iemand zoiets doen?'

Hij lachte bitter. 'Zij is de Witte Profeet, gekomen om de tijd in een betere bedding te duwen. Zij heeft een visioen. Je stelt geen vragen bij wat zij wil. Vragen stellen bij wat zij wil kan ernstige repercussies hebben. Vraag het maar aan Kebal Rauwbrood. Je doet gewoon wat de Bleke Vrouw je

opdraagt.' Zijn rillen was een onbeheerst beven geworden.

'Je hebt het koud.' Ik zou graag een deken om hem heen hebben geslagen, maar dan had ik dichterbij moeten komen. Ik denk niet dat hij het me had kunnen toestaan.

'Nee.' Hij gaf me een zielig glimlachje. 'Ik ben bang. Doodsbang. Alsjeblieft. Ga alsjeblieft naar buiten terwijl ik me weer kleed.'

Ik verwijderde me en trok de deur zacht achter me dicht. Toen wachtte ik. Het leek hem veel tijd te kosten om een hemd aan te trekken.

Toen hij verscheen bleek hij smetteloos te zijn uitgedost en zat geen haartje van zijn kapsel verkeerd. Nog steeds keek hij me niet recht aan.

'Er staat een glas brandewijn voor je klaar bij de haard,' zei ik.

Hij liep er met kleine, nerveuze passen naar toe. Hij nam het glas op, maar dronk niet. In plaats daarvan sloeg hij zijn armen over elkaar en ging vlak voor het vuur staan, alsof hij het koud had. Hij drukte het glas tegen zich aan en staarde naar de vloer.

Ik ging naar zijn kamer en haalde een van zijn dikke wollen jassen uit de garderobekast. Bij mijn terugkeer legde ik die om hem heen. Ik trok de stoel dichter bij de haard, pakte hem bij de schouders en dwong hem te gaan zitten. 'Drink de brandewijn,' droeg ik hem op. Mijn stem klonk hees. 'Ik hang

een ketel water boven het vuur. Dan zet ik thee.'

'Dank je.' Het kwam als een fluistering uit zijn mond. Tot mijn ontzetting begonnen er toen tranen over zijn wangen te rollen. Ze maakten strepen op zijn zorgvuldig aangebrachte grime en vielen als bleke druppels op zijn hemd.

Ik knoeide water en verbrandde mijn vingers toen ik de waterketel in de haard hing. Daarna trok ik mijn stoel dicht naast de zijne. 'Waar ben je zo bang voor?' vroeg ik. 'Wat betekent het?'

Hij snotterde even – een geluid dat een verheven iemand als heer Gouden onwaardig was. Erger nog: hij pakte de zoom van zijn wollen jas op en wreef er zijn ogen mee droog. Het veegde de dure Jamailliaanse make-up van zijn wangen en ik zag zijn naakte huid. 'Samenkomst,' zei hij toen schor. Hij haalde diep adem. 'Het betekent samenkomst. Alles voegt zich bijeen. Ik ben op het juiste pad. Ik was bang dat ik was afgedwaald, maar dit bevestigt het. Samenkomst en confrontatie. En de tijd wordt rechtgezet.'

'Is dat dan niet wat je altijd hebt gewild? Daar zijn Witte Profeten toch voor?'

'Jazeker, dat is wat we doen.' Er kwam een onnatuurlijke kalmte over hem. Hij keek me nu recht in de ogen en ik zag een bezorgdheid die ouder was en dieper ging dan ik wenste te weten. 'Een Witte Profeet vindt zijn Katalysator – de Veranderaar. Dat is degene door wie grote gebeurtenissen

een keerpunt kunnen krijgen. En hij gebruikt hem, meedogenloos, om de tijd uit zijn huidige spoor te wrikken. En nu zal mijn tijdspoor wederom samenvallen met dat van haar. En we zullen ons beider wilskracht met elkaar meten, en zien wie er wint.' Zijn stem klonk nu gesmoord. 'Opnieuw zal de dood proberen je te grijpen.' Zijn tranenvloed was gestopt, maar zijn gezicht was nog nat. Hij gebruikte nogmaals de zoom van zijn mantel om er zijn wangen mee droog te vegen. 'Als ik niet slaag, zullen we allebei sterven.' Als een hoopje ellende ineengedoken in zijn stoel, keek hij naar me op. 'De laatste keer was het te dichtbij. Twee keer voelde ik je doodgaan, maar ik hield je vast en heb geweigerd je in vrede te laten vertrekken. Omdat jij de Katalysator bent en ik alleen kan winnen als ik jou in deze wereld houd. Levend – koste wat het kost. Een vriend zou je hebben laten gaan. Ik heb gehoord dat de wolven je riepen. Ik wist dat je naar ze toe wilde. Maar ik heb je niet laten gaan. Ik heb je teruggesleurd. Omdat ik je moest gebruiken.'

Ik probeerde kalm te praten. 'Dat is het gedeelte dat ik nooit heb begrepen.'

Hij gaf me een trieste blik. 'Je begrijpt het. Je weigert alleen het te aanvaarden.' Hij zweeg even en vatte het toen eenvoudig samen. 'In de wereld die ik probeer te beeldhouwen ben jij in leven. Ik ben de Witte Profeet en jij bent mijn Katalysator. De Zienersdynastie heeft een

erfgenaam en hij komt aan de macht. Dat is slechts een factor, maar het is een sleutelfactor. In de wereld die de Bleke Vrouw probeert te realiseren besta jij niet. Derhalve moet je dood zijn. Er is geen erfgenaam voor de Zieners. De Zienersdynastie sterft uit. Evenmin is er in die wereld een valse Witte Profeet.' Hij liet zijn hoofd in zijn handen zakken en sprak tussen zijn vingers door. 'Ze orkestreert je dood, Fitz. Haar intriges zijn subtiel. Ze is ouder dan ik ben en veel geraffineerder. Ze speelt een afschuwelijk spelletje. Ze stuurt de dood jouw kant op en ik probeer je uit zijn klauwen te grissen. Tot nu toe zijn we steeds tegen haar opgewassen geweest, jij en ik. Maar het moet veeleer jouw geluk dan mijn snuggerheid zijn geweest waardoor je bent gered. Je geluk en je...

mag ik het zeggen? Je magie. Beide vormen. Niettemin zijn de kansen dat je in leven blijft... klein. En hoe dieper we in dit spel worden meegesleept, hoe kleiner ze worden. De laatste keer... De laatste keer was onverdraaglijk. Ik wil niet meer de Witte Profeet zijn. Ik wil niet meer dat jij mijn Katalysator bent.' Zijn stem was nu een hakkelend gefluister geworden. 'Maar er bestaat geen manier om daar een einde aan te maken. Het enige waardoor dit alles gestopt kan worden is dat jij sterft.'

Hij keek opgejaagd om zich heen. Ik zette de fles brandewijn binnen zijn handbereik. Hij nam niet eens de

moeite zijn glas te vullen, maar trok de kurk los en dronk uit de fles. Toen hij hem had neergezet pakte ik hem de fles af.

'Dat zal heus niet helpen,' zei ik streng.

Hij gaf me een scheef glimlachje. 'Ik kan het echt niet verdragen als je nog weer eens doodgaat. Dat lukt me niet.'

'Wat dacht je van mij?'

Hij giechelde wanhopig. 'Zie je wel? We zitten in de val. Ik heb je in de val gelokt, mijn vriend. Mijn geliefde.'

Ik probeerde mijn gedachten te concentreren op wat hij me had uitgelegd. 'Als we verliezen, dan sterf ik,' zei ik.

Hij knikte. 'En als je sterft, verliezen we. Het komt op hetzelfde neer.'

'Wat gebeurt er als ik in leven blijf?'

'Dan winnen we. Nu niet veel kans meer op. Weinig kans, en steeds minder, zou ik zeggen. Het is veel waarschijnlijker dat we gaan verliezen. Jij sterft en de wereld tuimelt weg in duisternis. Lelijkheid. Wanhoop.'

'Ja, het beeld is me duidelijk.' Deze keer was ik degene die uit de fles dronk, die ik vervolgens aan hem doorgaf. 'Maar als ik in leven blijf? Als we winnen? Wat gebeurt er dan?'

Hij haalde zijn mond van de flessenhals. 'Wat er dan gebeurt? Aha.' Hij glimlachte gelukzalig. 'Dan draait de wereld door, mijn vriend. Dan rennen kinderen over modderige straten. Dan blaffen honden naar passerende

karren. Dan zitten vrienden bij elkaar om brandewijn te drinken.'

'Klinkt niet echt anders dan wat we al hebben,' zei ik mopperend. 'Al die moeite doen om praktisch geen verschil te maken?'

'Precies,' beaamde hij volmondig. Zijn ogen vulden zich met tranen. 'Weinig verschil met de wonderbaarlijke en verbazende wereld die we nu hebben. Jongens die verliefd worden op meisjes die niet geschikt voor ze zijn. Wolven die jagen op besneeuwde vlakten. En tijd. Eindeloze hoeveelheden tijd, waar we allemaal van meeprofiteren. En de draken, natuurlijk. Draken die aan de hemel zweven als sierlijke schepen die met juwelen bezet zijn.'

'Draken? Dat klinkt als een verschil.'

'Is dat zo?' Hij liet zijn stemvolume dalen tot een gefluister. 'Is dat echt zo? Ik denk van niet. Gebruik het geheugen van je hart. Ga terug, en verder terug, en nog verder terug. De hemel van deze wereld is altijd bedoeld geweest om er draken in te laten rondvliegen. Als zij er niet zijn, voelen de mensen een gemis. Sommigen denken er nooit aan, natuurlijk, maar er zijn kinderen, soms nog heel jong, die verlangend naar zomerse luchten kijken en uitzien naar iets dat nooit komt. Want ze weten het. Ze weten dat daar iets te zien behoort te zijn – iets dat vervaagd is, verdwenen. Iets dat we moeten terugbrengen, jij en ik.'

Ik wreef over mijn voorhoofd. ‘Ik dacht dat we de wereld moesten redden. Wat heeft dat met draken te maken?’

‘Het houdt allemaal verband met elkaar. Als je een deel van de wereld hebt gered, welk deeltje ook, dan heb je de hele wereld gered. In feite is dat de enige manier waarop het gedaan kan worden.’

Ik haatte zijn raadseltjes. Haatte ze hartgrondig. ‘Ik weet niet wat je van me wil,’ gromde ik.

Hij zweeg. Toen ik mijn hoofd oprichtte om hem aan te kijken zag ik dat hij me in alle kalmte zat op te nemen. ‘Ik kan het je veilig vertellen. Je zult me niet geloven.’ Hij haalde diep adem. De brandewijnfles lag schuin op zijn arm, alsof het een baby was. ‘We moeten de prins vergezellen op zijn queeste. Naar Aslevjal. Om IJsvuur te zoeken. Dan moeten we verhinderen dat de prins hem doodt. In plaats daarvan moeten we de zwarte draak die daar onder het ijs in de knel zit bevrijden, waarna hij kan opstijgen en Tintaglia’s partner zal worden. Dan kunnen ze paren en zullen er weer echte draken in deze wereld zijn.’

‘Maar... dat kan ik niet! Plicht moet die draak de kop afslaan en hem voor de haard van Elliania’s moederhuis deponeren. Anders zal ze niet met hem trouwen. Dan zijn alle onderhandelingen voor niets geweest en is er bij iedereen alleen maar valse hoop gewekt!’

Hij keek me aan en ik denk dat hij begreep hoe

verscheurd ik me voelde. Hij sprak rustig. 'Fitz, zet het uit je gedachten. Denk daar nu nog niet aan. De samenkomst en de confrontatie wachten ons. We hoeven niets te overhaasten. Wanneer de tijd gekomen is, dat beloof ik je, zul jij alleen degene zijn die kiest. Houd je je aan je plechtige belofte van trouw aan de Zieners of zul je de wereld voor me redden?' Hij zweeg even. 'Nog iets anders zal ik je vertellen. Ik zou het niet moeten doen, maar ik doe het. Opdat je niet zult denken dat het jouw schuld is, te zijner tijd. Want dat is het niet – dat bezweer ik je. Ik heb het al lang geleden voorspeld, maar pas nu de kwestie van deze tatoeages aan het licht is gekomen begrijp ik wat ik toen al zei. Ik droomde het lang geleden, het was de nachtmerrie van een kind. Spoedig zal ik die in werkelijkheid beleven. Dus je moet me beloven dat je, als dat gebeurt, jezelf geen verwijten zult maken.'

Hij beefde nu weer en zijn tanden klapperden. Hij kon nog maar met moeite praten.

'Wat is dat dan?' vroeg ik angstig – want ik wist het al.

'Deze keer, daar op Aslevjal,' zei hij, met een glimlachje van doodsangst om zijn mondhoeken, 'is het mijn beurt om te sterven.'

22

Verbanden

De legende van de Witte Profeet en zijn Katalysator kan misschien beter worden beschreven als een religie uit het diepe zuiden, waarvan slechts echo's Jamaillia hebben bereikt. Zoals vele wereldvisies uit het zuiden is ook deze rijk aan bijgeloof en contradicties, zodat geen redelijk mens door zulke onzin wordt overtuigd. In de kern van de ketterij inzake de Witte Profeet bevindt zich het concept dat in elk 'tijdsgewricht' (de duur hiervan wordt nergens gedefinieerd) een Witte Profeet wordt geboren. Deze verschijnt om de wereld in een betere koers te dwingen. Hij of zij (in deze dualiteit van het geslacht kunnen we wellicht een ontlening aan het ware geloof in Sa herkennen) doet dit door middel van zijn of haar Katalysator. De Katalysator is een persoon die door de Witte Profeet wordt gekozen omdat hij zich op een kruispunt van keuzemogelijkheden bevindt. Door datgene te veranderen wat de Katalysator tijdens zijn leven overkomt, kan de Witte Profeet de wereld dwingen een betere, echtere loop van de geschiedenis te volgen. Iedereen die nadenkt kan inzien dat Witte Profeten derhalve altijd kunnen beweren dat ze de wereld hebben verbeterd. Er is immers geen manier

om vergelijkingen te maken met alternatieven! Ook kan geen van de aanhangers van deze ketterij uitleggen hoe het mogelijk is dat de wereld telkens maar weer hetzelfde spoor herhaalt, in een eeuwige repetitie van steeds dezelfde cyclus. Een analyse van de geschiedenis zoals we deze tot dusverre hebben vastgelegd toont zeer duidelijk dat dit niet het geval is, maar toch blijven de aanhangers van deze dwaalleer het bij hoog en laag volhouden.

Delnar, de wijze oude priester van Sa, heeft in zijn 'Opinies' geschreven dat niet alleen de volgelingen van deze dwaalleer medelijden verdienen, maar ook de 'Witte Profeten' zelf. Hij heeft overtuigend bewezen dat zulke door waanbeelden misleide fanatici in feite lijden aan een zeldzame ziekte, die alle pigment aan hun huid onttrekt en tegelijk hallucinaties van profetische dromen opwekt, die afkomstig lijken van goden.

Wiflen, priester van Sa (Klooster Jorepin), in 'Culten en Ketterijen uit het Diepe Zuiden'

Chade! Ik heb u nodig, ik heb u meteen nodig! Kom naar me toe in de werkkamer. Chade! Alstublieft, luister naar mij, kom naar me toe!

Ik zond hem mijn oproep via het Vermogen – ongericht en onbeheerst

– terwijl ik de trappen op rende. Ik wist niet eens meer

welke urgente reden ik had verzonnen voor mijn abrupte vertrek. Ik had hem verlaten, de nar, die tegelijk niet meer de nar was, zoals hij daar voor het haardvuur en bij de fles brandewijn zat. Ik vervloekte mijn verzwakte lichaam dat zich zwoegend en met bonkend hart naar boven sleepte. Ik kon niet nagaan of Chade me hoorde. Toen vervloekte ik mezelf om mijn stommiteit en richtte mijn aandacht op Plicht en Bolle. Ik moet onmiddellijk met heer Chade spreken! Het is uiterst dringend! Zoek hem en stuur hem naar mijn werkkamer!

Waarom? Dit kwam van Plicht. Doe het nou eerst maar!

Toen ik zwetend en hijgend de werkkamer binnen wankelde zag ik daar Chade bij de haard zitten. Hij leek ongeduldig en keek me kwaad aan. 'Waar bleef je? Ik had gehoord dat je in de burcht was teruggekeerd en wist dat heer Gouden mijn boodschap aan je zou doorgeven. Ik heb niet de hele dag tijd om op je te wachten, jongen. Er staan belangrijke dingen te gebeuren, dingen die je aanwezigheid vereisen.'

'Nee,' hijgde ik. En toen: 'Ik praat eerst.'

'Ga zitten,' gromde hij. 'Haal adem. Ik zal je wat water geven.'

Ik haalde de stoel bij de haard nog net, maar toen stortte ik in. Ik had mijn lichaam die dag te zwaar belast. De rit naar de stad en de zwaardoefening hadden me uitgeput. Nu beefde ik even hevig als de nar daarstraks.

Ik dronk het water dat Chade me bracht. Voordat hij iets kon zeggen vertelde ik hem alles wat ik van de nar had vernomen. Toen ik was uitgepraat was ik nog steeds niet uitgehijgd. Mijn ademhaling werd langzaam minder gejaagd, terwijl Chade zat na te denken.

'Tatoeages,' mompelde hij tenslotte walgend. 'Een Bleke Vrouw!' Hij zuchtte. 'Ik geloof hem niet. En ik durf het niet aan hem niet te geloven. Heb jij dat bericht van mijn spion gelezen? Hij heeft op Aslevjal geen spoortje van een draak aangetroffen.'

'Ik geloof niet dat hij erg grondig heeft gezocht.'

'Misschien niet. Dat is altijd het probleem met mensen die je huurt. Als het geld bijna op is, sijpelen ook hun trouw en inzet weg.'

'Chade, wat moeten we nu doen?'

Hij keek me op een rare manier aan. 'Het evidente. Fitz, je moet eerst zorgen dat je weer gezond wordt. Je raakt te gemakkelijk overstuur, al moet ik bekennen dat de tatoeages van de nar voor mij een even grote verrassing zijn als voor jou. Evenals de verbanden die hij nu legt. We weten dat er inderdaad een Bleke Vrouw was, die Kebal Rauwbrood tijdens onze oorlogen met de Rode Kapers heeft geadviseerd. Maar we namen tot dusverre aan dat ze met hem is omgekomen. Wat kan ze te maken hebben met Elliania?'

Ik slikte. 'Dat dienstmeisje, Henja. Het kamermeisje van Elliania. Ze had het over een "zij". Elliania zelf en Zwartwater

eveneens. Deze twee spraken met vrees over haar. Maar los daarvan, u zegt dat het evident is, maar ik snap het niet. Wat gaan we doen?'

Hij stak twee vingers op. 'Een. Hij beloofde je dat jij de beslissing zou nemen of je je eed aan de Zieners zou houden, dan wel die bevroren draak voor hem zou proberen te redden. Wel, houd je gewoon aan je eed. Ik twijfel niet aan je trouw.'

Zo simpel leek het mij helemaal niet. Ik bleef zwijgen.

Hij tikte de tweede vinger aan. 'Twee. Heer Gouden gaat niet met ons mee naar Aslevjal. Als we daar dus een draak onder het ijs ontdekken, wat ik ernstig betwijfel, zal hij niet proberen te verhinderen dat Plicht die draak doodt. Of althans zijn bevroren kop afhakt. Derhalve zal ook de nar zelf niet sterven.'

'Maar als hij niettemin naar Aslevjal komt, met of zonder ons gezelschap?'

'Fitz, denk eens na, jongen. Aslevjal is niet een eiland waar je gemakkelijk op bezoek kunt gaan, zelfs vanaf een van de andere Buiteneilanden. Zo ver zal hij trouwens niet eens komen. Dacht je dat ik geen ordonnantie kan uitvaardigen die heer Gouden verbiedt hoe dan ook scheep te gaan vanuit de haven van Hertenhorst? Ik zal het wat subtieler regelen, natuurlijk, maar het zal gebeuren.'

'En als hij van gedaante verandert?'

Hij trok een wenkbrauw op. 'Heb je liever dat ik hem in

een kerker laat opsluiten zo lang we afwezig zijn? Ik zou het kunnen regelen, denk ik, als dat je gemoedsrust ten goede komt. Een comfortabele kerker, vanzelfsprekend. Van alle gemakken voorzien.' Aan zijn toon was duidelijk te horen dat ik me volgens hem onnodige zorgen maakte.

Nu ik met zijn kalme scepsis werd geconfronteerd was het voor mij moeilijk de paniek te bewaren die de nar bij me had opgeroepen. 'Nee, natuurlijk wil ik dat niet,' mompelde ik.

'Vertrouw me dan. Vertrouw me zoals je dat vroeger gewend was. Heb nog maar een beetje vertrouwen in je oude mentor. Als ik niet wil dat heer Gouden in Hertenhorst aan boord van een schip gaat, dan gaat hij niet aan boord.'

Ik kan hem nergens vinden! Wat moet ik doen? Plicht was bijna in paniek.

Chade hield zijn hoofd schuin. 'Hoorde je iets?'

Laat maar. Hij is al bij me. Het komt nu in orde. Waar gaat het over? Vergeet het maar, ik vertel het je later. Ik verplaatste mijn aandacht van Plicht

naar Chade. 'Wat u "hoorde" was Plicht, die naar me schreeuwde dat hij u nergens kon vinden. Een brede, ongerichte uitstraling via het Vermogen. Hij doet dat nog steeds wanneer hij zich zorgen maakt.'

Er verscheen langzaam een glimlachje op Chade's gezicht terwijl hij zei: 'Nee, je moet je vergissen. Ik weet zeker dat ik in de verte een kreet hoorde.'

'Zo kan het Vermogen aanvankelijk klinken, tot onze geest

heeft geleerd beter te interpreteren wat hij eigenlijk hoort.'

'Aha,' zei Chade zachtjes. Hij keek naar de verte en glimlachte dromerig. Toen richtte hij zich opeens weer tot mij. 'Ik zou bijna vergeten waarom ik je heb laten roepen. De oproep van de koningin aan de Wijzen. Die bijeenkomst gaat werkelijk plaatsvinden. We hebben vernomen dat we over zes dagen een delegatie kunnen verwachten. Ze hebben tijd nodig gehad om deze bij elkaar te krijgen. Ze vragen of de koningin haar eigen garde wil sturen om hen onder haar vaandel op te halen en vrije doortocht te garanderen. Ze vroegen natuurlijk ook om een uitwisseling van gegijzelden, maar dat vond ik onzin en dat heb ik hun laten weten. Over zes dagen zullen ze ons een vogel sturen die de plaats van samenkomst doorgeeft. Ze beloven dat deze zich binnen een dag rijden van de Hertenhorst zal bevinden. Wanneer we de plek van het rendez-vous hebben bereikt zullen ze daar bij ons komen. Ze zullen mantels en kappen dragen die hun identiteit verhullen. Ik wil graag dat jij met de garde mee rijdt, als een van de leden. Vooral omdat de Wijzen het zelf hebben gevraagd – als een teken dat we geen kwaad in de zin hebben – zal prins Plicht deel uitmaken van het escorte.'

Dat leidde me meteen af. 'Is dat wel veilig? Kan het geen valstrik zijn?'

Hij glimlachte grimmig. 'Waarom dacht je dat ik wil dat je pal achter hem rijdt? Natuurlijk kan het een valstrik zijn. Maar de Wijzen moeten precies hetzelfde vrezen, nietwaar?

Daarom vragen ze of hij meekomt, want ze weten dat we de enige Zienerserfgenaam niet aan gevaar zullen blootstellen als we ook maar een kansje op gevechten zouden vrezen.'

'Oud Bloed,' zei ik. 'U moet leren over het Oude Bloed of Oud Bloed te praten, niet over Wijzen. Dus u stuurt prins Plicht om hen naar de burcht te escorteren?'

'Als hij ermee akkoord gaat.'

'Dat zal hij.'

En zo was het. De dagen erna waren zo druk gevuld dat mijn zorgen omtrent de nar bijna uit mijn gedachten werden verdreven. Ondanks mijn broze gezondheid, begonnen Chade, Bolle, Plicht en ik elke ochtend in de uitkijktoren aan de zeezijde bij elkaar te komen. Daar stortten we ons op het Vermogen met een gretigheid die mij bang maakte, maar de anderen tot enthousiasme bracht. We boekten vooruitgang – een afgepaste, beheerste vooruitgang, waar niemand erg blij mee was, behalve ik. Bolle leerde zijn muziek binnen zekere grenzen te houden, hoewel hem dat op een onbestemde, moeilijk uit te leggen manier verdrietig leek te maken. Plicht werd bekwamer in het richten van zijn Vermogen op individuele personen. Chade liep achter bij de twee andere leerlingen, zoals te verwachten was. Wanneer we elkaar fysiek aanraakten, kon hij mijn geest zwakjes bereiken, en ik de zijne. Bolle kon hem zo krachtig benaderen dat het zijn aandacht trok, maar hij kon geen informatie overdragen. Plicht scheen hem niet te kunnen vinden. Of Chade was niet

in staat zich van hem bewust te zijn. Ik wist niet om welk van de twee problemen het ging, dus we werkten aan allebei. Deze ochtenden waren voor mij zowel uitputtend als zenuwslopend. Ik kreeg er nog steeds hoofdpijn van, hoewel deze niet te vergelijken was met de afschuwelijke pijn die ik vroeger had geleden.

Onder Chade's strenge supervisie at ik elke middag een voedzame en gezonde maaltijd. Ik mocht dan de leiding hebben genomen wat zijn Vermogensmagie betrof, hij was nog steeds mijn mentor en meende dat hij het beste wist wat goed was voor mijn gezondheid. Op een van deze dagen confronteerde hij me met de elfenbast en de kariem die hij in mijn kamer had aangetroffen, en die hij tijdens mijn genezingsproces had verwijderd. Het was een fikse ruzie tussen ons beiden, waar we ons allebei onplezierig bij voelden. Hij hield vol dat het mijn plicht was niets te doen dat mijn aanleg voor het Vermogen kon schaden of smoren, en al zeker niet nu ik de Vermogensmeester van de prins en zijn coterie was. Ik vond daarentegen dat ik recht had op privacy en privé-bezit. Geen van ons beiden gaf toe of verontschuldigde zich. Het werd daarna gewoon een onderwerp dat we meden.

De voormiddagen bracht ik door bij de garde van de koningin. De gardisten namen me in hun midden op met een gelijkmoedigheid die me verbaasde. Kennelijk was ik niet de eerste vreemde snoeshaan die door Chade in hun gelederen

was gedeponeerd. Ik vroeg me af hoeveel van de anderen meer waren dan ze leken te zijn. Ze stelden me niet veel vragen, maar namen me liever de maat via hun routinematige oefeningen en praktijken. Ik schoot vaak te kort en betaalde daarvoor met blauwe plekken en kneuzingen. Ik werd sneller moe en had meer tijd nodig om te herstellen dan ooit tevoren, maar ondanks Chade's suggestie om dat te doen maakte ik geen gebruik van het Vermogen om mijn genezing te versnellen. Later op de middag, wanneer Chade het druk had met politieke zaken, plunderde Bolle de keuken voor mij. Samen deden we ons uitbundig te goed aan gebak en smeuïge pasteien en sappig vlees. We ontdekten dat Gilly even dol was op rozijnen als Bolle. Wanneer de fret komische dansjes opvoerde om ze te verdienen, riep dat bij Bolle tranen van het lachen op. We begonnen allemaal flink aan te komen, en Bolle misschien meer dan goed voor hem was. Hij werd zo rond en zijn haar zo glanzend als was hij het dikke schoothondje van een edele dame. Nu hij was gezegend met voldoende voedsel, zorg en acceptatie, toonde de man soms dat hij een vredig en lief karakter had. Ik genoot van de simpele uurtjes met deze kinderlijke Bolle.

Ik wist ook een paar avondjes met Pé te regelen. We gingen niet naar Varken aan het Spit, maar naar een rustige bierkroeg, tamelijk nieuw, die het Rode Scheepswrak heette. Daar aten we goedkoop en vettig herbergvoedsel en praatten met elkaar als de oude vrienden die we aan het worden

waren. Het herinnerde me aan mijn dagen met Burrich in de periode kort voordat Regaal me doodde. We zagen elkaar nu als mannen. Op onze beste avond trakteerde hij me op een uitvoerig verslag van hoe Spreeuw de werkplaats binnen was komen zwieren, meester Gindast had overdonderd met haar charme en roem, en Pé toen had meegenomen voor een dagje van haar Hertenhorst. 'Het was zo vreemd, Tom,' zei hij met verwondering in zijn stem. 'Ze gedroeg zich alsof er nooit ruzie was geweest, alsof we nooit harde woorden hadden gewisseld. En wat kon ik toen doen, behalve hetzelfde? Denk je dat ze echt vergeten is wat ze tegen mij heeft gezegd?'

'Dat betwijfel ik zeer,' antwoordde ik peinzend. 'Een vergeetachtige minstreel sterft al gauw van de honger. Nee. Bij onze Spreeuw ligt het zo, volgens mij, dat ze denkt: als je maar vurig genoeg doet alsof iets op een bepaalde manier in elkaar zit, dan zit het ook zo in elkaar. En je hebt zelf gezien dat het in haar geval soms blijkt te werken. Dus je hebt haar vergeven?'

Even leek hij uit het veld geslagen. Toen vroeg hij met een wrange grijns: 'Zou ze het dan merken als het niet zo was? Ze wist Gindast zo overtuigend duidelijk te maken dat ze echt een soort moeder van me was, dat ik het bijna zelf begon te geloven.'

Daar moest ik om lachen, en ik haalde mijn schouders op. Spreeuw had hem toen meegenomen naar een herberg waar

veel reizende minstrelen verbleven en had hem voorgesteld aan een aantal jongedames met muzikale talenten. Ze hadden hem volgepropt met lekkere hapjes en bier en hun liederen, en gewedijverd om zijn aandacht. Ik waarschuwde hem meteen, maar schertsend, voor de losse zeden en stenen harten van minstrelen.

Dat was een vergissing. 'Ik heb geen hart meer, voor welk meisje dan ook,' liet hij me nuchter weten. Maar uit zijn beschrijving van sommige van de dames leidde ik af dat hij misschien geen hart meer had voor meisjes, maar zeker nog wel een oog. Dus in stilte zegende ik Spreeuw en bad ik voor een snelle genezing van mijn jongen.

Zowel de nar als heer Gouden bleef ijverig uit mijn buurt. Het verhaal dat door de burcht ging luidde dat ik zijn dienst botweg had verlaten nadat hij me uit de kaken van de dood had getrokken. Hij vertelde iedereen die het horen wilde dat hij zich behoorlijk gepikeerd voelde nu ik me bij de garde van de koningin had aangesloten, 'na alles wat ik voor die man heb gedaan'. Bij mijn vertrek uit zijn appartement liet ik de opzichtige kleren achter die hij voor me had laten maken. Voor de goede orde had ik een slaapplaats in de barakken, bij de andere gardisten, maar ik sliep minstens even vaak in mijn werkkamer. Als er al mensen waren die vraagtekens zetten bij mijn wel erg losse band met de garde, dan was er toch niemand die er tegen mij iets over zei. Toen ik Wim tegenkwam op het oefenterrein feliciteerde hij me omdat ik

‘weer gewoon een eerlijke krijger’ was geworden. Qua kleding keerde ik terug tot het eenvoudige blauw van de wachters van de Hertenhorst, met daarbij een tuniek in paars en wit voor de keren dat ik moest demonstreren dat ik specifiek een man van de koningin was. Het verschafte me een onbeschaamd genoegen dat ik haar Vossenembleem dan openlijk op mijn borst mocht dragen. Het paste zo mooi bij de vossenspeld die ik onder mijn hemd op mijn hart droeg!

Op de avonden dat ik stilletjes vanuit mijn werkkamer naar het appartement van heer Gouden afdaalde, trof ik hem daar nooit aan. Plicht vertelde me dat hij tegenwoordig vaker meedeed aan gokspelletjes, zowel in de stad, waar zulk amusement in de mode begon te komen, als bij vrienden in de burcht. Ik miste hem, maar was tevens bang voor onze volgende ontmoeting. Ik wilde niet dat hij in mijn ogen kon lezen dat ik hem aan Chade had verraden. Het was voor zijn bestwil, hield ik mezelf voor. Naar de verdommenis met die draken! Als we hem in leven konden houden door hem gewoon niet in de buurt van Aslevjal te laten komen, dan was zijn ongenoegen maar een geringe prijs. Dat is wat ik mezelf vertelde op momenten dat ik in zijn dolle profetie geloofde. Op andere momenten wist ik met zekerheid dat er geen bevroren draak bestond, en ook geen Bleke Vrouw, en dat hij dus helemaal geen reden had om naar dat eiland te gaan. En zo kon ik rechtvaardigen waarom ik met Chade tegen hem had

samengespannen. En wat betreft de reden waarom hij me ontweek, vermoedde ik dat hij zich een beetje schaamde voor zijn tatoeages, waarvan ik nu wist dat hij ze droeg. Ik wist dat ik niet om zijn gezelschap kon vragen, laat staan mijn gezelschap aan hem mocht opdringen. Ik kon alleen maar hopen dat in de loop van de volgende dagen de breuk tussen ons beiden verder zou helen.

En zo verstreken die dagen.

Ik zou het tegenover niemand hebben toegegeven, maar het was mijn nieuwe angst voor de queeste van de prins naar het eiland Aslevjal die het motief was achter mijn hernieuwde fanatisme om Plicht les te geven in het Vermogen. Ik was het nu volledig met Chade eens dat de prins een coterie moest hebben en dat deze tenminste een paar elementaire aspecten van de magie moest beheersen. Daar zette ik mij dus voor in.

Het niveau van Chade nam tijdens onze ochtendbijeenkomsten slechts langzaam toe. Hij was zeer ontevreden over zijn vooruitgang en die onvrede maakte het voor hem des te moeilijker om zich te concentreren. Het lukte mij niet hem in een ontspannen gemoedstoestand te krijgen, hoe vaak ik ook zei dat hij kalm moest zijn en moest proberen zijn geest leeg te maken. Plicht leek mijn discussies met mijn oudste student amusant te vinden, terwijl Bolle demonstratief liet merken dat ze hem verveelden. Geen

van beide reacties hielp natuurlijk om Chade tegenover mij minder prikkelbaar te maken. Mijn vriendelijke en geduldige leraar van vroeger, zo moest ik vaststellen, was een vreselijke student – koppig en eigenwijs.

Pas na vier dagen van aanhoudende inspanningen lukte het me hem voor het Vermogen open te stellen. Bij zijn eerste gewaarwording van de Vermogensstroom stortte hij er zich halsoverkop in. Ik had geen andere keuze dan achter hem aan te gaan. Na Plicht en Bolle streng te hebben verboden om ons te volgen dook ik in het Vermogen.

Ik denk niet graag terug aan dit incident. Niet alleen omdat Chade zich ontplooide in het Vermogen, maar omdat zo veel van Chade zich ontplooide. Alle momenten van al zijn levensjaren leken naar verschillende kanten bij hem weg te vloeien. Na een poosje te hebben geworsteld om hem bij elkaar te houden besefte ik opeens dat hij niet in stukken werd gescheurd door het Vermogen, maar dat de oude man als het ware tentakeltjes van hemzelf naar alle kanten stuurde. Als de wortels van een dorstige plant tastten ze overal om zich heen. Zo spreidde hij zichzelf uit, zonder acht te slaan op het rukken en trekken van het Vermogen, dat zijn draadjes aan flarden scheurde. Terwijl ik de flarden bij elkaar probeerde te houden genoot Chade van de wilde kolkingen om hem heen. Tenslotte wist ik hem uit de woelingen los te rukken, minstens evenzeer gedreven door mijn woede als

door mijn magische kracht. Toen we tenslotte in onze lichamen waren teruggekeerd bleek het mijne onder de grote tafel te liggen trillen en kronkelen, en moest ik bijna overgeven.

'Stomme oude gek!' beet ik hem toe, maar ik had niet de kracht om veel geluid te maken. Zelf hing Chade uitgeteld in zijn stoel. Toen zijn oogleden begonnen te trillen en hij weer bij bewustzijn kwam mompelde hij alleen: 'Prachtig, prachtig...' En daarna liet hij zijn hoofd op de tafel zakken en dook hij weg in een diepe, gezonde slaap, waaruit hij met geen mogelijkheid gewekt kon worden. Hij had zichzelf volledig uitgeput.

Plicht en Bolle trokken me onder de tafel uit en hielpen me op mijn stoel. Plicht schonk me met trillende handen een glas wijn in terwijl Bolle me met opengesperde ogen stond aan te staren. Toen ik de wijn half op had zei Plicht bedeesd: 'Dit was het meest angstaanjagende wat ik ooit heb meegemaakt. Was het ook zo toen je achter mij aan moest?'

Ik was nog te geschokt, en ook te kwaad op Chade en mezelf, om de prins te bekennen dat ik het niet precies wist. 'Laat dit ook voor jullie beiden een les zijn,' snauwde ik. 'Iedereen van ons die zulke stomme dingen doet brengt ons allen in gevaar. Ik snap nu beter waarom Vermogensmeesters in het verleden soms een pijnbarrière aanbrachten om eigenwijze leerlingen in te tomen.'

De prins keek gechoqueerd. 'Zoiets zul je toch zeker niet

met heer Chade doen?' Het klonk alsof ik had voorgesteld de koningin in de boeien te slaan, voor haar bestwil.

'Nee,' gaf ik onwillig toe. Ik ging rillerig staan en liep om de tafel heen. Ik gaf de snurkende oude man een duwtje, en daarna een flinke por. Zijn ogen openden zich tot spleetjes. Hij glimlachte naar me, maar liet zijn hoofd op het tafelblad liggen. 'Aha, ben je daar, mijn jongen.' Zijn stompzinnige glimlach werd nog wat breder. 'Heb je me gezien? Heb je me zien vliegen?' En toen draaiden zijn ogen naar boven of sloten zijn oogleden zich, ik weet het niet precies, maar in elk geval was hij weer vertrokken, zo uitgeteld als een kind na een lange dag op de kermis. Ik begon te vrezen dat hij helemaal niets had meegekregen van de tragedie waaraan hij op het nippertje was ontkomen. Het duurde een uur voordat hij weer wakker werd, en ondanks al zijn verontschuldigingen behield hij een glinstering in zijn ogen die me met angst vervulde. Zelfs nadat Chade me had beloofd dat hij geen wilde experimenten op eigen houtje zou ondernemen, droeg ik Bolle privé op mij meteen te waarschuwen als hij voelde dat Chade het Vermogen gebruikte. Dat Bolle hierin grif toestemde was voor mij maar een schrale troost, want ik wist dat zulke beloften gewoonlijk maar zelden lang in zijn geheugen bleven.

De volgende morgen was evenmin goed voor mijn gemoedsrust. Ik had Chade gevraagd helemaal niets te doen,

behalve zo goed mogelijk toe te kijken en te luisteren, en probeerde toen Plicht te leren hoe hij Bolle's kracht zou kunnen aftappen om zijn eigen Vermogen tijdelijk te versterken. Hoewel ze tijdens mijn genezing allemaal hadden ervaren wat verzamelde kracht kon bewerkstelligen, leek geen van de drie goed te kunnen uitleggen hoe ze elkaars krachten hadden aangevuld of wat er nu eigenlijk was gebeurd. Het leek me minimaal noodzakelijk dat Plicht in staat zou zijn Bolle's kracht op een betrouwbare wijze te benutten. Dus ik droeg de twee een simpele oefening op. Dacht ik.

In zijn eentje kon Plicht Chade's geest slechts als een zwakke fluistering bereiken. Hij kon Chade bewust maken van zijn inspanning, maar niet van een boodschap die hij probeerde over te dragen. Ik wist niet precies of dit betekende dat Chade nog onvoldoende openstond voor het Vermogen dan wel of Plicht nog niet specifiek genoeg kon richten. Nu wilde ik zien of Plicht door Bolle's kracht af te tappen wel in staat zou zijn zich voor Chade hoorbaar te maken.

'Prins Veritas heeft me geleerd dat een lid van een coterie of een seul die op deze wijze wordt ingezet een Man des Konings werd genoemd. Welnu, Bolle zal nu dienst doen als Man des Konings voor Plicht. Zullen we het eens proberen?' vroeg ik hun.

'Hij is een prins. Geen koning,' liet Bolle zich bezorgd horen.

'Nou en?'

'Dan kan ik nog niet Man des Konings zijn. Het zal niet werken.'

Ik wist mijn geduld te bewaren. 'Het is in orde, Bolle. Het werkt heus wel. Je zult dienst doen als Man des Prinsen.'

'Dienst? Als een bediende?' Hij was meteen beledigd.

'Nee. Helpen. Als een vriend. Bolle zal Plicht helpen als een Man des Prinsen. Zullen we het nu proberen?'

Plicht zat te grijnzen, maar niet om zijn man uit te lachen. Bolle draaide zich naar hem toe, nam de grijns van hem over en ging vlak naast de prins zitten.

'Het zou voor jullie beiden gemakkelijk moeten zijn,' opperde ik. Ik had geen idee of dat een leugen was. 'Bolle moet zich gewoon openstellen voor het Vermogen, maar zich verder niet inspannen. Plicht kan dan kracht aan hem ontlenen en dat Vermogen gebruiken om Chade te bereiken. Doe het kalm aan. En als ik zeg dat je moet stoppen, moeten jullie het contact onmiddellijk verbreken. Nu. Begin maar.'

Ik dacht dat ik elke mogelijkheid had voorzien. Ik had zoet gebak achter de hand, waar Bolle dol op was, en ook brandewijn, voor het geval een versterkend middeltje nodig zou zijn. Het stond allemaal al klaar op de tafel. Ik vroeg me nu af of dat wel een goed idee was geweest. Bolle's blik dwaalde regelmatig af naar de lekkernijen. Zouden ze hem niet uit zijn concentratie halen? Ik had ook elfenbast en heet water klaar willen zetten, maar Chade had me dat streng

verboden. 'Het is veel beter als de coterie van de prins nooit kennismaakt met een zo destructieve drug,' liet hij hooghartig weten. Ik bracht hem maar niet in herinnering dat hijzelf me het gebruik van die drug had geleerd!

Ik stond bezorgd achter de prins toen deze zijn hand op Bolle's schouder legde. Als het erop zou gaan lijken dat hij de kleine man te zwaar belastte en leegzoog, wilde ik in staat zijn de band fysiek te verbreken. Ik wist maar al te goed dat een gebruiker van het Vermogen iemand op deze manier zelfs kon doden. Ik wilde geen tragisch ongeluk riskeren.

De prins legde zijn hand op Bolle's schouder. We wachtten. Na een poosje keek ik Chade demonstratief aan. Hij trok een wenkbrauw op.

'Begin,' stelde ik het tweetal voor.

'Ik ben bezig het te proberen,' zei Plicht moeizaam. 'Ik heb Vermogenscontact met Bolle, maar ik weet niet hoe ik kracht van hem moet aftappen en gebruiken.'

'Hm. Bolle, kun jij hem helpen?' suggereerde ik.

Bolle deed zijn ogen open en keek me aan. 'Hoe?' wilde hij weten.

Ik wist het niet. 'Stel je gewoon helemaal voor hem open. Denk aan het sturen van kracht. Naar hem toe.'

Opnieuw zetten ze zich schrap. Ik keek naar Chade's gezicht en hoopte daarop een tekentje te zien dat Plichts geest contact kreeg met de zijne, maar al na korte tijd haalde

Plicht zijn hand van Bolle's schouder. De prins had een ijl glimlachje om zijn lippen. 'Zijn Vermogen seint "kracht, kracht, kracht" naar me toe,' vertrouwde hij me toe.

'Dat vroeg je!' protesteerde Bolle verontwaardigd.

'Klopt, dat heb ik gevraagd,' verzekerde ik hem. 'Rustig maar, Bolle. Niemand houdt je voor de gek.'

Hij keek me kwaad aan, ademend door zijn neus. Stinkhond.

Plicht kromp ineen. Chade's onderlip bewoog even, maar hij wist een glimlachje te onderdrukken. 'Stinkhond. Is dat de boodschap die je aan mij wilde doorgeven?'

'Ik denk dat Bolle het commentaar voor mij bedoelde,' zei ik voorzichtig.

'Maar het ging via mij naar Chade, mijn doelwit. Ik voelde het,' zei Plicht opgewonden.

'Wel, dan boeken we tenminste vooruitgang,' zei ik.

'Krijg ik nu een gebakje?'

'Nee, Bolle. Nog niet. We moeten hier met ons allen nog aan werken.' Ik dacht een poosje na. Plicht had Bolle's Vermogen bijgestuurd. Betekende dit dat hij werkelijk kracht had ontleend aan Bolle om Chade te kunnen bereiken, of had hij alleen Bolle's voor mij bedoelde bericht omgebogen naar Chade? Ik wist het niet en ik geloofde niet dat er een manier bestond om met zekerheid vast te stellen wat er precies was gebeurd.

'Probeer het eens samen,' stelde ik voor. 'Probeer allebei

samen dezelfde boodschap naar Chade te sturen, maar alleen naar Chade. Maak er een gecoördineerde inspanning van.'

'Gecoördineerd?'

'Dat we het samen proberen,' legde Plicht uit. Er volgde een moment van stil overleg tussen de twee. Ik nam aan dat ze een boodschap afspraken. 'Nu,' zei ik, en weer keek ik naar Chade's gezicht.

Hij fronste zijn voorhoofd. 'Iets over een gebakje.'

Plicht zuchtte van teleurstelling. 'Ja, maar dat was niet de boodschap die we hadden afgesproken. Bolle heeft wat moeite om zich te concentreren.'

'Ik heb honger.'

'Nee, dat heb je niet. Je hebt alleen zin om iets te eten,' wees Plicht hem terecht.

Dat bracht Bolle aan het mokken. Geen enkele aansporing of verlokking kon hem overhalen om het nog eens te proberen. We lieten hem tenslotte maar los op het gebak en besloten hieruit een les te trekken voor morgen.

Niettemin leken we de volgende morgen al even weinig geluk te hebben met onze pogingen. Er hing lente in de lucht. Ik had de vensterluiken wijd opengegooid om de vroege ochtend naar binnen te laten. De zon was nog slechts een vage belofte aan de horizon, maar het levendige briesje vanaf de oceaan had frisse lucht naar binnen geblazen die de verandering van het seizoen al luid en duidelijk aankondigde.

Ik stond die lucht lange tijd naar binnen te zuigen, terwijl ik op de komst van de anderen wachtte.

Mijn geweten liet zich niet meer sussen met betrekking tot wat ik voor heer Gouden had gepland. Ik was gaan wensen dat ik onze conversatie niet had doorverteld aan Chade en hem niets had gezegd over de tatoeages. Als hij had gewild dat Chade daarvan op de hoogte was, zou hij het hem natuurlijk al hebben verteld in hun gesprek over de tatoeages van de narkieza. Ik had tot in het diepst van mijn hart sterk het gevoel dat ik een foute keuze had gemaakt. Het was nu niet meer ongedaan te maken, en een bekentenis aan de nar leek me ondenkbaar. Het enige dat me nog ondenkbaarder leek was hem toe te staan zich naar Aslevjal te begeven, als hij geloofde dat hij daar zou sterven. Dus – hoe kinderlijk het ook moge klinken – ik had besloten domweg mijn mond te houden en alles maar aan Chade over te laten. Hij zou degene zijn die niet toestond dat heer Gouden ons vergezelde. Ik zoog nog een diepe teug frisse lentelucht naar binnen en hoopte dat ik me daardoor herboren zou voelen. In plaats daarvan nam mijn bezorgdheid toe...

Civil Bresinga was teruggekeerd naar de Hertenhorst. De wachters die hem op zijn reis hadden vergezeld waren officieel bedoeld geweest om het medeleven van de Zieners met de dood van zijn moeder te demonstreren. Niettemin wist hij best – ook als anderen dat misschien over het hoofd zagen – dat hij kon verwachten dat hij nu jarenlang binnen de

Hertenhorst in het oog zou worden gehouden. Hij zou in de burcht blijven wonen tot hij meerderjarig was, terwijl de kroon zo welwillend was zich om zijn landgoed te bekommeren. Galeton werd stilgelegd, op een rudimentaire staf na, die door de koningin ter beschikking werd gesteld. Het was in mijn ogen een zeer milde straf, als men zijn verraderlijke gedrag in ogenschouw nam. Dat hij de Wijsheid bezat was geheim gehouden. Ik vermoedde dat het onthullen ervan als een dreigement kon worden gebruikt om hem van verdere wandaden te weerhouden. Hij was in het geheel niet in verband gebracht met de drie doden in de stad. Ik was erg kwaad dat de jongen zo gemakkelijk was weggekomen, nadat hij de prins in ernstig gevaar had gebracht. Volgens Chade had Civil slechts zeer weinig informatie over de prins aan de Bonten overgebriefd, en dan nog enkel zulke dingen als zelfs de nederigste bediende in de burcht ook had kunnen vertellen. Het troostte me niet. Onrustbarender was het feit dat Laudwine belangstelling had getoond voor zowel heer Gouden als mij. Civil had weinig geweten, dus had hij ook weinig kunnen vertellen, maar hij had bekend dat hij hierdoor erg nieuwsgierig naar ons was geworden.

Ik had Civil kort na zijn aankomst in zijn kamers bespied. Hij had eruitgezien als een ontredderde en eenzame jongeman. Binnen de Hertenhorst had hij nog slechts een enkele bediende van zijn familie tot zijn beschikking. Het was nu een jongen zonder familie en zonder thuis, en met nog

slechts een minimum aan bezittingen. Zijn Wijsheidsdier moest in de stal blijven. De eenvoud van de kamer die hem was toegewezen, en van het bijpassende meubilair, paste bij de status van een lage edelman, maar ongetwijfeld was hij thuis veel beter gewend geweest. Hij had een groot deel van die eerste avond voor het vuur gezeten en naar de vlammen gestaard. Ik vermoedde dat hij communiceerde met zijn kat, maar had geen spoortje van een Wijsheidscontact bespeurd. Wel had ik zijn ellende als een bijna tastbare last in de kamer voelen hangen.

Ik vertrouwde hem nog steeds niet.

Ik stond nog door het open venster naar buiten te kijken toen ik de voetstappen van de prins op de trap hoorde. Even later kwam hij binnen, waarna hij de deur stevig achter zich dichttrok. Chade en Bolle zouden spoedig volgen – via de geheime ingang – maar nu had ik een paar momenten onder vier ogen met de prins.

Ik keek hem niet aan toen ik vroeg: 'Spreekt Civils kat met jou?'

'Pard? Nee. Het is een kat, dus hij zou het natuurlijk wel kunnen, als hij dat wilde. Maar het zou worden opgevat als... onbeleefd, denk ik.' Hij pauzeerde even. 'Vreemd, als je erover nadenkt. Degenen van het Oude Bloed die de voorkeur geven aan katten hebben een aantal dingen met elkaar gemeen. Ik zou nooit het initiatief nemen om met andermans kat te communiceren. Dat zou zoiets zijn als... flirten met de

verloofde van iemand anders. Zo lang ik Pard ken, heeft hij nooit enige belangstelling voor contact met mij getoond. Wel heeft hij me die ene keer laten weten dat Civil in gevaar was, maar toen ging het om een ernstige dreiging. Civil had hem in een grote zeildoekse tas bij me gebracht. Later heb ik van Civil begrepen dat hij de kat door een list in die zak had gekregen tijdens een spel dat ze deden. Daarna heeft Civil de zak dichtgebonden en over de trappen naar mijn kamer gesleept. En ik bedoel gesleept! Pard is een grote kat.' Hij zuchtte. 'Ik had het toen meteen moeten snappen. Als hij niet in nood had gezeten, zou hij Pard nooit zo respectloos hebben behandeld. Maar Civil leek zo van slag en in tijdnood dat ik ermee instemde de kat in mijn kamer te houden en mijn vragen voorlopig in te slikken. Nadat Civil weg was gegaan hoorde ik Pard blazen en worstelen om zich te bevrijden. Hij gebruikte de klauwen van zijn achterpoten, maar de zak was van zwaar zeildoek. Na een poos hoorde ik alleen nog maar gehijg en toen was ik bang dat de kat misschien zou stikken. Zo klonk het tenminste, maar toen ik de zak opende kwam Pard klauwend naar buiten en wierp me tegen de grond. Hij pakte me hier vast' – Plicht wees naar de zijkant van zijn keel – 'en drukte zijn achterste klauwen in mijn buik. Hij zwoer dat hij me zou doden als ik hem niet uit de kamer liet, maar nog voordat ik in actie kon komen begon hij opeens te janken en drukte zijn klauwen in mijn huid. Dat

was het moment waarop Civil werd aangevallen. De kat zei dat het mijn schuld was en dat hij me erom zou doden, tenzij ik Civil zou redden. Daarom heb ik jou toen aangeroepen via het Vermogen.'

Hij was bij het venster naast me komen staan en keek uit over het donkere, geribbelde wateroppervlak, waaraan het vroege zonlicht de eerste kleuren ontlokte. Een poosje bleef hij zwijgen.

'En toen?' drong ik aan.

'Wel, ik moet hebben nagedacht over wat jou op dat moment overkwam. Waarom heb je mij niet geroepen? Denk je dat ik je geen hulp zou hebben gestuurd?'

Die vraag verraste me. Ik nam even de tijd om over het antwoord na te denken. Toen lachte ik. 'Dat zou je wel hebben gedaan, denk ik, maar ik heb er niet eens aan gedacht. Al die jaren is het alleen de wolf en ik geweest... En toen ben ik Nachtogen kwijtgeraakt. Het is niet bij me opgekomen dat ik jou om hulp had kunnen vragen. Of zelfs maar laten weten waar ik was. Het is gewoon niet in mijn hoofd opgekomen!'

'Ik heb geprobeerd je via het Vermogen te bereiken. Toen ze bezig waren Civil te... wurgen, werd zijn kat wild. Pard sprong van me af en begon door de kamer te razen. Hij maakte alles kapot wat binnen zijn bereik kwam. Ik had geen idee hoeveel schade die klauwen kunnen aanrichten! Kleren, de bedgordijnen... Ik heb nog steeds een wandtapijt onder

mijn bed liggen, dat volgens mij totaal geruïneerd is. Ik heb het nog niemand durven te vertellen. Het was ongelooflijk kostbaar, vrees ik.'

'Maak je geen zorgen. Ik heb er een dat ik je met genoegen afsta.'

Hij zag mijn scheve glimlach verwonderd aan. 'Ik heb geprobeerd je via het Vermogen te bereiken toen Pard bezig was mijn interieur aan flarden te scheuren, maar ik kon niet tot je doordringen.'

Het was iets waar ik lange tijd niet meer aan had gedacht. 'Je vader had dezelfde klacht. Wanneer ik in een hevig gevecht verwikkeld was, kon ik mijn Vermogensband met hem niet in stand houden. En op zulke momenten kon hij geen band met mij creëren.' Ik haalde mijn schouders op. 'Dat was ik bijna vergeten.' Zonder erbij na te denken streek ik met een vinger over het beetlitteken onder aan mijn nek. Toen besefte ik dat Plicht me zat aan te kijken met een blik vol jongensachtige bewondering, en ik trok mijn hand schielijk terug. 'En dat is de enige keer dat Pard ooit met jou heeft gesproken?'

Hij haalde zijn schouders op. 'Bijna. Heel abrupt hield hij op met het vernielen van mijn spullen. Toen bedankte hij me. Erg formeel. Ik denk dat het voor een kat bijna onmogelijk is iemand te bedanken. Daarna ging hij midden op mijn bed liggen en negeerde me. Hij bleef daar tot Civil hem kwam halen. Mijn kamer ruikt nog steeds naar kat. Ik denk dat Pard

vocht afscheidt wanneer hij vecht.'

Ik wist weinig van katten, maar dit leek me aannemelijk. Dat zei ik ook. Toen vroeg ik hem – heel behoedzaam, want het was een gevoelig onderwerp tussen ons beiden: 'Plicht, waarom vertrouw je Civil eigenlijk? Ik kan maar moeilijk begrijpen dat je hem in je leven toelaat na alles wat hij jou heeft aangedaan.'

Hij keek me verwonderd aan. 'Hij vertrouwt mij. Ik geloof niet dat iemand een man kan vertrouwen zoals hij mij vertrouwt zonder dat hij het waard is datzelfde vertrouwen terug te krijgen. Bovendien heb ik hem nodig om de mensen van het Oude Bloed in mijn koninkrijk te begrijpen. Dat is iets waar mijn moeder me op heeft gewezen. Dat ik er tenminste één heel goed moest kennen, wilde ik er ooit een verdrag mee sluiten.'

Daar had ik nooit aan gedacht, maar ik begreep wat hij bedoelde. De leefstijl van het Oude Bloed was een cultuur die zich binnen onze Zes Hertogdommen verborgen moest houden. Ik had er enig idee van, maar kon Plicht er niet zo goed over voorlichten als iemand die in die cultuur was geboren en getogen. 'Er moeten anderen zijn die je op die manier van dienst kunnen zijn,' wierp ik niettemin tegen. 'Ik snap nog steeds niet wat Civil heeft gepresteerd om jouw achting waard te zijn.'

Plicht zuchtte even. 'FitzChevalric, hij heeft zijn kat aan me toevertrouwd. Als jij wist dat je ergens heen ging om er

te sterven en je wilde niet dat Nachtogen met jou zou sterven, waar zou je hem dan hebben achtergelaten? Aan wie zou je hem hebben toevertrouwd? Aan een man die je moedwillig had verraden? Of aan een vriend van wie je verwachtte dat hij alle schijn van het tegendeel steeds had doorzien?'

'O,' zei ik, toen de portee van die vraag tot me was doorgedrongen. 'Ik begrijp het. Je hebt gelijk.'

Niemand zou de helft van zijn ziel in handen stellen van een man aan wie hij ooit bewust onrecht had gedaan.

Kort daarna verschenen Bolle en Chade door de ingang naast de schouw. De oude man keek lelijk en veegde spinnenwebben van zijn rijk versierde mouwen. Bolle neuriede voor zich uit – vreemde noten, die een melodie aanvulden welke hij die ochtend via het Vermogen had uitgestraald. Hij scheen er veel genoegen aan te ontlenen. Als ik er alleen met mijn oren naar luisterde, leek het alsof hij alleen maar wat willekeurige, irritante geluidjes aan het maken was. Wat een verschil kan toegang tot iemands geest maken als het gaat om begrip!

Bolle's blik richtte zich onmiddellijk op de tafel en ik voelde zijn teleurstelling toen hij daar geen gebakjes zag klaarstaan. Ik zuchtte, en hoopte dat deze vervlogen hoop hem niet zou hinderen bij zijn inspanningen. Ik posteerde mijn studenten zoals ik dat de vorige dag had gedaan, met Chade aan de ene kant van de tafel en Bolle en Plicht dicht naast elkaar aan de andere. Zoals de vorige keer ging ik vlak

achter Plicht en Bolle staan om de twee zo nodig fysiek van elkaar te kunnen scheiden. Ik wist dat Plicht dit ietwat melodramatisch vond en dat zelfs Chade meende dat ik te voorzichtig was, maar geen van beiden was ooit door een andere Vermogengebruiker bijna helemaal leeggezogen.

Ook nu legde Plicht zijn hand op Bolle's schouder en probeerden ze samen Chade te bereiken. Ook nu lukte het niet. Plicht kon mijn geest bereiken, en Bolle ook, maar zelfs in die simpele taak – mij bereiken – waren ze niet echt verenigd. Ik begon te vrezen dat het hopeloos was. Het was essentieel voor een coterie dat de leden hun krachten konden bundelen ten nutte van hun koning, maar zelfs dat konden wij niet. En de herhaalde mislukkingen maakten ons prikkelbaar ten opzichte van elkaar.

'Bolle, hou nou eens op met je muziek! Hoe moet ik me kunnen concentreren als ik in mijn achterhoofd steeds je muziek moet horen?' vroeg Plicht, nadat onze zoveelste poging op niets was uitgelopen.

Ik zag Bolle ineenkrimpen onder het verwijt. Toen zijn ogen zich vulden met tranen besefte ik opeens hoe sterk en intens de band was die hij inmiddels met Plicht was aangegaan. Ik denk dat de prins zijn vergissing ook meteen begreep, want hij schudde zijn hoofd en zei: 'Het is het mooie van die muziek waardoor ik word afgeleid, Bolle. Geen wonder dat je de hele wereld wilt laten meegenieten. Maar nu moeten we ons concentreren op de les. Dat begrijp

je toch wel?'

Chade's groene ogen begonnen opeens te vonken. 'Nee!' riep hij uit. 'Bolle, ga door met je muziek. Ik heb haar zelf nooit gehoord, maar weet van Plicht en Tom hoe prachtig ze is. Laat me je muziek eens horen, Bolle, alleen deze ene keer. Leg je hand op Plichts schouder en stuur je muziek naar me toe. Alsjeblieft!'

Plicht en ik keken Chade met open mond aan, maar Bolle glunderde. Hij aarzelde geen moment. Bijna nog voordat Plicht zijn hand van Bolle's schouder af had gehaald, had de kleine man die hand stevig in zijn greep gepakt. Zijn blik strak op Chade gevestigd en zijn mond open van genot, gaf hij Plicht niet eens de tijd om zich te concentreren. Muziek vulde ons allen als een vloedgolf. Vanuit mijn ooghoek zag ik Chade bijna wankelen onder de impact. Hij sperde zijn ogen wijd open en ik zag triomf op zijn gezicht – maar ook de schaduw van een vage angst.

Ik had Bolle's kracht niet onderschat. Ik had nog nooit een zo hevige uitbarsting van het Vermogen meegemaakt. Tot dan toe was Bolle's muziek altijd een achtergrondgeluid in zijn gedachten geweest, iets onbewusts, zoals zijn ademhaling of het kloppen van zijn hart. Nu opende hij zich wijd voor de hele wereld en jubelde zijn moederlied naar alle kanten uit.

Zoals een modderige rivier een hele baai geelbruin kan kleuren, zo verfde Bolle's lied nu de grote stroom van het

Vermogen. Zijn lied nam deel aan de stroom en veranderde hem. Ik had me zoiets nooit kunnen voorstellen. Ik werd er geheel door geobsedeerd en was niet in staat mijn eigen lichaam onder controle te houden. De overweldigende fascinatie van Bolle's muziek sleurde me mee en wikkelde me in haar melodie en ritme. Vaag voelde ik dat Chade en Plicht bij me waren, maar ik kon hen niet onderscheiden van de donzen cocon van lokkende muzikale klanken om me heen. En ik was niet de enige die zo werd meegesleept. Ik voelde anderen, die deel uitmaakten van dezelfde cocon. Sommigen waren slechts een enkel draadje – een dunne sliert van magie, afkomstig van iemand die amper vaardig was in het Vermogen. Misschien een visser, die zich verbaasde over een merkwaardig melodietje dat hij opeens in zijn achterhoofd meende te horen, of een moeder, die nu een ander wiegeliedje neuriede. Anderen waren nauwer betrokken. Ik voelde mensen die abrupt waren opgehouden met wat ze aan het doen waren en verdwaasd om zich heen keken, op zoek naar de bron van die fluisterzachte muziek.

Het waren er niet veel, maar toch enkelen, voor wie het bewustzijn van hun Vermogen een constante factor in hun leven was, een voortdurend achtergrondgeruis van vage, gedempte stemmen, dat ze zichzelf hadden geleerd te negeren. Maar deze uitstoot van muziek brak door al die vertrouwde barrières heen en ik voelde hoe zij allen naar ons toe reageerden. Sommigen slaakten misschien een luide

kreet van schrik, anderen zijn misschien verstijfd op de grond gevallen.

Slechts één stem klonk luid en duidelijk, en bang, boven alles uit. Wat is dit? wilde Netel weten. Waar komt deze dagdroom vandaan?

Van de Hertenhorst! antwoordde Chade opgetogen. Vanuit de Hertenhorst klinkt deze oproep, aan u allen die over het Vermogen beschikt! Ontwaak en kom naar de Hertenhorst, opdat uw magie kan worden gewekt en opdat u van dienst kunt zijn aan uw prins!

Naar de Hertenhorst? vroeg Netel als een echo.

En toen klonk er als een trompetstoot uit de verte een nieuwe stem: 'IK KEN JE NU. IK ZIE JE NU.'

Misschien dat niets anders me uit die ketenen van gefascineerdheid door het Vermogen had kunnen bevrijden. Ik scheidde Plicht van Bolle met een geweld dat ons alle drie verbaasde. De muziek verstomde van het ene moment op het andere. Even was ik verblind en verdoofd door de abrupte afwezigheid van het Vermogen. Mijn hart verlangde er vol weemoed naar terug. Het was een veel zuiverder verbinding met de wereld dan die via mijn armzalige zintuigen. Maar al spoedig kwam ik tot mezelf. Ik stak mijn hand uit naar Plicht, want die was door mijn ruwe duw languit op de grond gevallen. Hij greep de hand vast en kwam duizelig overeind. 'Hoorde je dat meisje?' vroeg hij ondertussen. 'Wie was dat?'

'Ach, gewoon het meisje dat voortdurend huilt.' Bolle

zette haar meteen van zich af en ik was blij dat zijn antwoord de stilte had gevuld. 'Hebt u mijn muziek gehoord? Vond u het mooi?' vroeg hij aan Chade.

Chade gaf niet meteen antwoord. Ik zag dat hij onderuitgezakt in zijn stoel zat. Hij had een dwaze grijns om zijn lippen, maar ik zag dat zijn voorhoofd gefronst was. 'Ja, Bolle,' wist hij toen uit te brengen. 'Ik heb het gehoord. En ik vond het erg mooi.' Hij zette zijn ellebogen op de tafel en liet zijn hoofd op zijn handen steunen. 'Het is ons gelukt,' hijgde hij toen.

Hij richtte zijn blik op mij. 'Voelt het altijd zo aan? Die uitgelatenheid, dat gevoel van compleetheid, van een zijn met de hele wereld?'

'Dat is het punt om voorzichtig mee te zijn,' waarschuwde ik hem meteen. 'Wie het Vermogen gebruikt om dat fijne gevoel van verbondenheid te ondergaan, kan er compleet door worden weggevaagd. Een Vermogengebruiker moet steeds het specifieke doel van zijn handelen voor ogen houden. Anders kun je worden weggespoeld en verdwaald raken...'

'Ja, ja,' onderbrak Chade me ongeduldig. 'Ik ben niet vergeten wat me de vorige keer is overkomen. Toch geloof ik dat dit een moment is dat een kleine viering verdient.'

De anderen schenen zijn gevoel te delen. Ik weet zeker dat ze me maar een chagrijnige zuurpruim vonden toen ik bleef zwijgen. Toch haalde ik de mand te voorschijn die ik onder

de tafel had verstopt en de inhoud daarvan bleek toereikend om zelfs Bolle tevreden te stellen. We dronken brandewijn, al geloof ik dat Chade de enige van ons was die werkelijk een opkikkertje nodig had. De handen van de oude man trilden toen hij het glas naar zijn mond bracht, maar desondanks glimlachte hij en bracht zelfs een dronk uit: 'Op degenen die nu misschien komen om een echte coterie voor prins Plicht te vormen!' Hij wierp me geen steelse blik toe en ik dronk net als de anderen met hem mee, maar ik hoopte dat Burrich Netel met stevige hand thuis zou houden.

'Wie denken jullie dat die andere stem was?' vroeg ik toen behoedzaam. 'De stem die zei: ik ken je nu?'

Bolle negeerde de vraag en ging door met het stukbijten van rozijnen tussen zijn voortanden. Plicht keek me verbaasd aan. 'Een andere stem?'

'Bedoel je het meisje dat haar Vermogen zo duidelijk liet horen?' vroeg Chade, kennelijk gechoqueerd dat ik zo dom de aandacht op Netel leek te vestigen.

'Nee,' zei ik, 'die andere stem. Zo ongewoon, zo vreemd, zo... anders.' Ik kon geen woorden vinden om uitdrukking te geven aan de ongerustheid die de stem in me had opgewekt. Als een duister voorgevoel...

Er volgde stilte op mijn woorden. Toen zei Plicht: 'Ik hoorde alleen het meisje dat vroeg: naar de Hertenhorst?'

'Ik ook,' verzekerde Chade me. 'Ik heb na die van haar geen coherente gedachte meer opgevangen. Ik dacht dat zij de

reden was waarom jij de verbinding zo abrupt verbrak.'

'Waarom zou hij dat doen?' wilde Plicht meteen weten.

'Nee,' zei ik. 'Er sprak nog iemand... iets anders. Ik weet het zeker, ik hoorde... iets. Een wezen. Niet menselijk.'

Die stellige verklaring was buitenissig genoeg om Plicht ervan te weerhouden om door te vragen naar de identiteit van Netel. Vervolgens bezwoeren ze alle drie om de beurt dat ze echt niets hadden gehoord en dat ze niets geloofden van mijn bewering, zodat ik tenslotte bijna begon te geloven dat ik me die andere stem maar had ingebeeld.

23

Samenkomst

... en de prinses wilde met niets minder genoegen nemen, dan dat de dansende beer van haar persoonlijk zou zijn. Zulk een verzoek was al menig jaar niet meer vernomen, maar tenslotte kreeg ze haar zin en haar vader gaf de dompteur een hele handvol gouden munten voor het dier. En toen nam de prinses zelf de ketting die vastzat aan de halsring van de beer in haar hand en leidde ze het grote, gedrongen dier over de trappen naar haar eigen slaapkamer. Maar in het holst van de nacht, toen allen in de burcht diep in slaap waren, stond de jongen op en wierp het berenvel van zich af. En toen hij zich aan de prinses toonde, vond zij hem de mooiste jongeman die ze ooit had gezien. En hij deed zijn zin met haar, maar eigenlijk was het veeleer zo dat zij haar zin deed met hem.

De Beer en de Prinses

Op een middag kregen de berken een rozig waas en werd de sneeuw op de binnenplaats modderig. Zo schielijk viel dat jaar de lente over de Hertenhorst. Tegen de tijd dat de zon

onderging waren er op een paar van de drukst belopen paden al stroken naakte aarde te zien. Het werd koud die nacht en de winter bevroor alles weer onder zijn aanraking, maar de volgende morgen ontwaakte het land bij het geluid van druipend dooiwater en een warm briesje.

Ik had in de legerbarak geslapen, en lekker, ondanks het gesnurk en gewoel van twee dozijn andere mannen. Ik stond met de anderen op, at een stevig ontbijt in de wachterskantine en keerde toen terug naar de barak om me te hullen in het paars-en-wit van de koninginnegarde. We gordden onze zwaarden om, haalden onze paarden en verzamelden ons op de binnenplaats.

Daarna volgde het onvermijdelijke wachten tot de prins zou komen opdagen. Toen dat gebeurde waren raadsheer Chade en koningin Kettricken bij hem. De prins zag er zowel opgepoetst als opgefokt uit. Een stuk of tien lagere edelen waren aanwezig om afscheid van hem te nemen. Hieronder bevonden zich de zes representanten van de Zes Hertogdommen die de koningin hadden geadviseerd inzake het probleem van de Bonten. Ik kon aan hun gezichten zien dat ze nooit hadden verwacht echt oog in oog te komen staan met Bonten, en dat ze er zich niet bepaald op verheugden. Heer Civil Bresinga bevond zich eveneens in het groepje dat op de smeltende sneeuw afscheid stond te nemen van de prins. Vanuit de achterste rij van de garde stond ik naar zijn

onbewogen gezicht te kijken. Ik vroeg me af wat er in hem omging. Op nadrukkelijk bevel van de koningin mocht vandaag niemand de Hertenhorst verlaten, behalve de garde en de prins. Ze wilde niet het risico nemen iemand van de toch al schrikachtige delegatie van het Oude Bloed angst aan te jagen.

De koningin gaf korte instructies aan haar commandant. Ik kon niet horen wat ze zei tegen Moeras, onze leider, maar ik zag zijn gezicht veranderen. Zijn buiging was oprecht, maar ik las afkeuring in elke trek van zijn gezicht. Zelf was ik geschokt tot in mijn merg toen een vrouw te paard zich bij ons voegde, die het paard van de koningin aan de teugel leidde. Het duurde even voordat ik in haar Laurier herkende. Ze had haar haren kort geknipt en zwart geverfd. Chade stapte protesterend naar voren, maar de koningin schudde haar hoofd. Ze besteeg haar paard en zei iets tegen Moeras, waarna we allen te paard gingen en onze prins en Moeras volgden, die ons door de poort tot buiten de burcht leidden. Toen ik omkeek zag ik dat Chade ons geschokt stond na te staren. Waarom gaat zij met ons mee? vroeg ik Chade dringend, maar als hij die gedachte al ontving, dan liet hij na te antwoorden.

Ik vroeg hetzelfde aan de prins.

Ik weet het niet. Ze heeft tegen Chade alleen gezegd dat er een verandering in het plan was gekomen en dat ze hem toevertrouwde ervoor te zorgen dat niemand ons zou volgen.

Mij bevalt dit niet.

Mij ook niet.

Ik zag dat de prins iets tegen zijn moeder zei, maar zij schudde slechts haar hoofd en hield haar lippen op elkaar.

De smeltende sneeuw was blubberig onder de hoeven van de paarden. We waren door de westpoort vertrokken. Officieel wisten alleen de prins en Moeras wat onze bestemming was. De vogel met de boodschap was gisteren aangekomen. Onofficieel was ook ik op de hoogte. Er was al genoeg gemopper en gemor geweest over het feit dat de koningin erin had toegestemd een delegatie van het Oude Bloed te ontmoeten. Ze wilde niet het risico lopen dat een paar van haar eigenzinnige edelen die delegatie al zouden opvangen voordat de ontmoeting had kunnen plaatsvinden. Daarom had het iedereen verstandig geleken de plek van het rendez-vous geheim te houden.

De wind beloofde hetzij regen, hetzij natte sneeuw. De opkomende sappen hadden de bladerloze bomen nieuw leven gegeven. We namen bij de tweesprong niet de aftakking naar de rivier, maar die naar de beboste heuvels achter de burcht. Een eenzame havik patrouilleerde door de hemel, misschien op zoek naar avontuurlijke muizen. Of misschien niet, bedacht ik opeens. Waar de bomen dichter bij de weg stonden liet Moeras ons van formatie veranderen, waarna de prins en de koningin in ons midden reden in plaats van voor ons uit.

Mijn bezorgdheid groeide. Met geen woord of gebaar had Plicht te kennen gegeven dat hij zich bewust was van mijn aanwezigheid achter zijn rug, maar er bestond een strak Vermogensbewustzijn tussen ons beiden, en daar was ik blij om.

We reden verder door de ochtend en bij elke tweesprong namen we de minst drukke afslag. Het maakte me niet blij dat de weg tenslotte zo smal werd dat we achter elkaar moesten rijden. Mijnzwarte had er een hekel aan een vast tempo te moeten volgen achter het paard voor haar aan, en ik moest me continu inspannen om haar inhaalpogingen in te tomen. Haar weerspannigheid was een hinderlijke afleiding tijdens mijn poging om de bossen om me heen met mijn Wijsheid af te tasten. Wegens de vele mannen en paarden om me heen was dat trouwens bijna onbegonnen werk – zoiets als het zoeken van het gepiep van een muis te midden van een meute blaffende honden. Toch vervloekte ik mezelf en stuurde ik de prins via mijn Vermogen een scherpe waarschuwing toen we opeens geflankeerd bleken door andere mannen. Ze hadden voortreffelijk werk geleverd. Ik zag er twee en voordat ik adem had kunnen halen nog drie meer, die stilletjes tussen de bomen door liepen, parallel aan het pad dat we volgden. Ze waren te voet en hadden kappen voor hun gezicht om herkenning uit te sluiten. Ze droegen bogen bij zich.

Dit is niet de afgesproken plek, liet Plicht me via het

Vermogen bezorgd weten, terwijl Moeras de colonne halt liet houden. We verzamelden ons zo goed en zo kwaad als het ging om de prins en de koningin heen. De Wijzen die ik zag hadden pijlen in de aanslag, maar hun bogen waren niet gespannen.

Toen klonk er een luide stem vanuit het woud: 'Het Oude Bloed groet u!'

'Plicht Ziener beantwoordt uw groet,' antwoordde Plicht met heldere stem, terwijl de koningin bleef zwijgen. Hij klonk zeer kalm, maar ik kon het bonken van zijn hart bijna voelen.

Een kleine vrouw met donker haar kwam tussen de boogschutters door naar voren gelopen. Anders dan deze was ze ongewapend en had ze haar gezicht niet bedekt. Ze keek omhoog naar de prins. Toen richtte ze haar blik op de koningin. Haar ogen verwijdden zich en er kwam een ijle glimlach op haar gezicht. Toen zei ze luid en duidelijk: 'FitzChevalric.' Ik verstijfde, maar Plicht ontspande zich.

Hij gaf Moeras een knikje en zei: 'Dat is het afgesproken wachtwoord. Dit zijn de mensen die we een escorte hebben beloofd.' Hij wendde zich tot de vrouw. 'Maar waarom bent u hier en niet op het afgesproken punt van rendez-vous?'

Ze lachte zacht, maar bitter. 'We hebben in het verleden geleerd dat we met de Zieners buitengewoon voorzichtig moeten omgaan, mijn heer. Vergeef het ons als we daaraan nog hechten. Het heeft menig leven gespaard.'

'U bent niet altijd fair behandeld, daarom zal ik uw achterdocht excuseren. Ik ben hier, op uw verzoek, om te verzekeren dat uw afgevaardigden een veilige doortocht naar de burcht hebben.'

De vrouw knikte. 'En hebt u een gijzelaar meegebracht, iemand van edele geboorte, zoals we hebben verzocht?'

Voor het eerst sprak de koningin. 'Hij is hier. Ik geef u mijn zoon.'

Plicht keek gechoqueerd. Moeras barstte uit: 'Mijn koningin, nee! Ik smeek het u!' Hij wendde zich tot de vrouw van het Oude Bloed. 'Vrouwe, alstublieft, mij is niets gezegd over een gijzelaar. Haal de prins niet uit mijn bescherming vandaan. Neem mij in zijn plaats!'

Wist jij hiervan? vroeg ik Plicht dringend.

Nee. Maar ik begrijp haar manier van redeneren. Zijn antwoord klonk merkwaardig kalm. Wat volgde sprak hij hardop uit, want het was zowel voor mij als voor de hele garde bedoeld. 'Kalmte, Moeras. Dit is een beslissing van mijn moeder en ik zal gehoorzamen. Niemand zal het je kwalijk nemen als je de wens van de koningin uitvoert, want in dit opzicht ben ik het Offer voor mijn volk.' Hij draaide zijn gezicht naar zijn moeder. Hij zag bleek, maar zijn stem haperde niet. Hij was trots op dit moment, begreep ik opeens. Trots dat hij op deze wijze van dienst kon zijn, trots dat zij hem rijp genoeg achtte om deze uitdaging aan te kunnen. 'Als het de wens van mijn koningin is, dan leg ik mijn leven in uw

handen. En als iemand van uw volk kwaad overkomt, dan ben ik tot uw beschikking.'

'En ik.' Het was Lauriers zachte stem die de geschokte stilte die op zijn woorden volgde doorboorde.

Koortsachtig probeerde ik alles op een rij te krijgen. Het was logisch dat het Oude Bloed om een gijzelaar had gevraagd. Veilige doortocht en verborgen identiteiten zouden geen garantie meer zijn voor hun gekozen afgevaardigden nadat ze eenmaal in de burcht waren binnengegaan. Ik had moeten beseffen dat iemand zou moeten worden afgestaan. Maar waarom de prins? En waarom had de koningin niet besloten mij aan zijn zijde te laten, in plaats van Laurier? Ik begon nu sterk te vermoeden dat Chade haar nooit 'in veiligheid' had gezonden. Misschien had hij dat zelf wel gemeend, maar ondertussen had de koningin haar discreet, maar bewust in gevaar gebracht door haar als tussenpersoon te gebruiken om de ontmoeting met deze mensen te regelen.

Ik bekeek mijn koningin met nieuwe ogen. Het achterbakse verraste me, zoals ook het passeren van Chade. Ik wist heel zeker dat hij hierin nooit zou hebben toegestemd. Hoe had ze het allemaal geregeld? Via Laurier?

Moeras was van zijn paard gesprongen en knielde in de drabbige sneeuw voor haar. Hij smeekte haar van inzicht te veranderen en liever hemzelf als gijzelaar mee te geven, of om tenminste hemzelf en vijf uitgekozen manschappen als escorte aan de prins toe te voegen, maar ze was

onvermurwbaar.

Mijn prins stapte van zijn paard en trok Moeras overeind. 'Niemand zal je dit ooit kwalijk nemen, zelfs al zou het fout gaan,' probeerde hij hem gerust te stellen. 'Mijn moeder, de koningin, heeft besloten mij af te staan. Iedereen zal weten dat het haar wil was, niet de jouwe, dat dit gebeurde. Ik smeek je, beste man, klim op je paard en breng onze koningin veilig naar huis. En bescherm allen die met je mee rijden. Bescherm ze alsof mijn leven ervan afhangt, want zo is het nu ook. Dat is hoe je me nu het beste kunt dienen.'

Toen was het de vrouw van het Oude Bloed die zich tot Moeras richtte. 'Ik beloof zowel zijn moeder als u dat hij goed wordt behandeld, zo lang de onzen op gelijke manier worden behandeld. Hierover geef ik u mijn woord.'

Het leek Moeras niet echt gerust te stellen.

Ik bevond me tijdens deze uitwisseling in een lastig parket. Ik kom spoorslags achter je aan, beloofde ik de prins.

Nee. Mijn moeder heeft haar woord gegeven dat we hen fair zullen behandelen, en dat zullen we doen. Als ik je nodig heb, zal ik het laten weten. Dat beloof ik. Maar vooralsnog moet je me datgene laten doen wat ze me heeft toevertrouwd.

Inmiddels waren de gezanten in groepjes van twee of drie uit het bos te voorschijn gekomen. Sommigen hadden hun partnerdieren bij zich. Ik hoorde het krassen van een havik in de lucht en ik begreep dat ik het eerder die dag goed had aangevoeld. Een andere man had een gevlekte hond aan zijn

stijgbeugel gebonden. Een vrouw had een melkkoe bij zich, die zwaar was van een kalf, maar de meesten van het dozijn mensen dat zich bij ons voegde waren alleen. Ik vroeg me af of ze hun dieren thuis hadden achtergelaten of dat ze op dat moment zonder partner waren. Een van de mannen trok meteen mijn aandacht. Hij was waarschijnlijk rond de vijftig, maar hij droeg zijn jaren uitstekend, zoals mannen met een actief leven dat soms kunnen. Hij liep enigszins met een zeemansgang en had een paard aan de teugel, waar hij klaarblijkelijk weinig vertrouwen in stelde. Zijn hoofdhaar en zijn kortgeknipte baard waren staalachtig grijs, en zijn ogen hadden dezelfde kleur, maar met een zweem blauw erin. Behalve de vrouw die ons had begroet was hij de enige van het Oude Bloed die zijn gezicht niet bedekt had. Het was echter niet zijn uiterlijk dat mijn belangstelling had getrokken, maar het respect waarmee de anderen van het Oude Bloed hem behandelden. Ze bewogen zich om hem heen alsof hij heilig dan wel gek was.

Hun leidster wees hem met een zwierig gebaar aan. 'U hebt prins Plicht aan ons toevertrouwd. We hadden eigenlijk niet verwacht dat u dat zou doen, ondanks het bericht dat u had gestuurd. Toch had ik besloten dat ook wij een bijzondere gijzelaar zouden meegeven, indien de door u gekozen gijzelaar zou getuigen van waarachtig respect voor ons volk. Daarom geven we u Web. Hij is van het oudste Oude Bloed, van onvermengde afkomst en de laatste van dat geslacht. Wij hebben geen edelen in ons midden, noch

koningen of koninginnen. Nu en dan hebben we echter iemand als Web. Hij regeert ons niet, maar hij luistert naar ons en wij luisteren naar hem. Vergeet niet al onze mensen goed te behandelen, maar behandel Web als ware hij uw prins.'

Het leek mij een wat vreemde introductie. Na afloop van haar toespraakje wist ik nog even weinig over de man als toen ze begon, maar alle vertegenwoordigers van het Oude Bloed keken alsof ze ons een groot cadeau had gegeven. Ik nam me voor dit vraagstuk maar voor Chade te reserveren.

Ik overwoog Bolle via het Vermogen te vragen Chade in te lichten over wat de koningin had gedaan, maar zag ervan af. De kleine man had de neiging om berichten te misvormen en ik wilde niet dat Chade zich te buiten ging aan overhaaste actie. Daarvan had ik die dag al meer dan genoeg gezien.

Toen onze twee groepen zich scheidden – de prins en Laurier nog niet te paard, maar al omringd door gewapende Wijzen – begon het opeens te regenen dat het goot. 'Drie dagen!' riep hun woordvoerster ons na. 'Breng mijn mensen over drie dagen ongedeerd terug!'

De koningin draaide haar hoofd en knikte ernstig. De herinnering was niet echt nodig geweest. Het leek nu al een veel te lange periode om het welzijn van onze prins aan hen toe te vertrouwen.

Moeras deed zijn best om de garde zo goed mogelijk in een beschermende formatie rond de delegatie te laten rijden,

maar ze waren talrijker dan we hadden verwacht en hij had niet genoeg gardisten bij zich. Zelf reed ik nogal aan het einde van de stoet, achter de vrouw die haar Wijsheidskoe met zich mee voerde. Ik had gedacht dat de man met de baard zou aandringen op een ereplaats of zoiets, bijvoorbeeld naast de koningin, maar in plaats daarvan reed hij achteraan, vlak voor me. Ik keek om voor een laatste glimp van mijn prins, die in de ijskoude regen op zijn paard stapte. Toen ik weer voor me keek zag ik de man met de baard naar me kijken.

'Dapperder dan ik dacht dat een jongen van zijn leeftijd zou zijn. Flinker dan ik van een prins had verwacht,' merkte Web tegen mij op.

De gardist rechts van mij keek de man van het Oude Bloed lelijk aan, maar ik beperkte me tot een ernstig knikje.

Voordat we de Hertenhorst bereikten was ik helemaal doorweekt. De regen veranderde in waterige sneeuw, die de weg glibberig maakte en ons tempo vertraagde. De wachters bij de poort lieten ons zonder uitstel of vragen naar binnen, maar toen we passeerden zag ik hoe een van hen zijn ogen wijd opensperde en las ik wat zijn lippen tegen zijn maat fluisterden: 'De prins is verdwenen!' Zo ging dat gerucht eerder in de Hertenhorst rond dan wijzelf.

Op de binnenplaats hielp Moeras de koningin bij het afstijgen. Chade stond op ons te wachten. Hij raakte even zijn zelfbeheersing kwijt toen hij zag dat de prins niet was

teruggekeerd. Zijn scherpe ogen zochten onmiddellijk naar mij. Ik ontweek zijn blik, want ik had hem niets te melden en wilde niet dat mensen ons met elkaar in verband brachten. Het was niet moeilijk. De vertrapte sneeuw en modder van de binnenplaats was een drukke verzamelplaats van mensen en dieren geworden. Het gekwelde loeien van de melkkoe mengde zich met een algehele kakofonie van stemgeluiden. Onze stalmensen stonden klaar om de paarden van de garde en de gasten op te vangen, maar ze hadden niet gerekend op een drachtige koe, noch op een doorweekte en gemaskerde vrouw die haar dier niet alleen wilde laten, maar evenmin onze stallen in haar eentje binnen durfde. Tenslotte boden zowel de man met de baard en ikzelf ons als vrijwilligers aan om haar te begeleiden. Ik vond een lege box en stelde haar onrustige koe in die vreemde omgeving zo goed mogelijk op haar gemak. De vrouw zei weinig tegen ons beiden en leek geheel geobsedeerd door het welzijn van haar dier, maar Web was vriendelijk en spraakzaam, niet alleen tegen mij, maar ook tegen de paarden in de stal en de staljongens die ik erop uitstuurde om water en vers hooi te halen. Ik stelde mezelf voor als Tom Dassenkop van de koninginnegarde. Hij leek belangstelling te hebben voor alles wat er om hem heen gebeurde en stelde veel vragen, niet alleen hoeveel dieren hier op stal stonden, maar ook wat voor soort paard dat was, en of ik al lang bij de garde was, en of ik net zo vurig als hij

verlangde naar een stel droge kleren en een warm drankje. Ik was zwijgzaam zonder onbeleefd te zijn, maar het was toch een soort opluchting om hem naar de oostvleugel van de burcht te escorteren, waar krachtens besluit van de koningin al haar gasten van het Oude Bloed werden ondergebracht. Daar zouden ze betrekkelijk afgezonderd zijn van de andere burchtbewoners. Er was een grote eetzaal, waar ze ongemaskerd konden zijn zodra het voedsel klaar stond en de bedienden waren vertrokken. Ze schenen er allemaal erg veel belang aan te hechten dat hun identiteit onbekend bleef. Allemaal, maar Web niet. Ik bracht hem en de vrouw van de koe naar de verdieping waar de slaapkamers zich bevonden. Een dienstmeisje wachtte daar en vroeg hun haar te volgen naar hun kamers. De vrouw van de koe liep mee zonder naar me om te kijken, maar Web omvatte hartelijk mijn polsen en sprak de hoop uit dat we spoedig weer een kans kregen om met elkaar te praten. Hij was nog geen drie stappen bij me vandaan of hij vroeg het kamermeisje al of ze haar werk leuk vond, en of ze al lang in de burcht woonde, en of het niet jammer was dat deze mooie lentedag in een plensbui was geëindigd.

Ontslagen van mijn plichten, begaf deze natte en vermoeide gardist zich regelrecht naar de wachtruimte. Daar was alles in rep en roer, omdat iedereen het besluit van de koningin zeer discreet, maar met stemverheffing zat te

becommentariëren. De zaal was vol, niet alleen met gardisten die zojuist waren teruggekeerd, maar ook met massa's anderen, die het verhaal uit de eerste hand wilden vernemen. Daar was het natuurlijk al te laat voor. Onder soldaten vermenigvuldigen verhalen zich nog veel sneller dan konijnen. Terwijl ik vleespastei en kaas en brood naar binnen zat te schrokken, hoorde ik dat we omringd waren geweest door een legermacht van wel vijfhonderd Wijzen met zwaarden en bogen, plus minstens één woest everzwijn met vervaarlijke slagtanden, dat ons snuivend en kwijlend in het oog had gehouden. Ik kon het niet laten die laatste toevoeging te bewonderen. Gelukkig verkondigde de man die dit verslag uitschreeuwde tevens hoe dapper en kalm onze prins was gebleven.

Nog steeds druipnat en koud tot op mijn botten, verliet ik de wachtruimte en volgde een gang die achter de keuken langs naar de voorraadkamers leidde. Op een rustig moment glipte ik via Bolle's kamertje naar de geheime gangen. Ik haastte me naar mijn werkkamer, trok droge kleren aan en spreidde mijn natte spullen over de stoelen en de tafel uit. Het briefje van Chade zei alleen 'privé-spreekkamer koningin'. Aan de inktvlekken te zien was Chade hoogst opgewonden geweest toen hij die woorden neerpende.

En dus haastte ik me nogmaals door de ingewikkelde windingen van het geheime labyrint. Ik vroeg me af of de

mannen die het hadden aangelegd inderdaad zo klein waren geweest als de lage plafonds leken te indiceren, terwijl ik tegelijkertijd heel goed wist dat het netwerk als geheel nooit echt door iemand gepland was, maar op slimme wijze gebruik maakte van oude loze ruimten tussen muren, achter trappen, kasten en verlaten bediendenhokjes, plus natuurlijk de nodige sluwe toevoegingen tijdens verbouwingen en reparaties van de oude burcht. Ik was buiten adem toen ik de geheime ingang van de privé-kamers van de koningin bereikte. Ik bleef even staan om lucht te krijgen voordat ik aanklopte, en hoorde achter de gecamoufleerde deur een verhitte discussie.

'Maar ik ben de koningin!' antwoordde Kettricken geagiteerd op iets wat door Chade was gezegd. 'En tevens zijn moeder. Zou ik het leven van mijn erfgenaam en zoon op het spel zetten als ik niet meende dat de zaak van het hoogste belang was?'

Ik hoorde niet wat Chade antwoordde, maar de reactie van Kettricken was weer helder en strijdlustig. 'Nee, het heeft niets te maken met mijn verdomde Bergrijkse opvoeding! Het heeft te maken met mijn voornemen om mijn edelen te dwingen met het Oude Bloed om te gaan alsof ze iets te verliezen hebben! U hebt zelf gezien hoe ze mijn eerdere pogingen in het belachelijke hebben getrokken. Waarom? Omdat het hun niets kost om alles bij het oude te laten. Het onrecht op zich hinderde hen niet. Geen van hun echtgenotes

of kinderen stond op het spel. Zij hebben nooit een nacht wakker gelegen uit angst dat iemand om wie ze iets geven als Wijze aan de kaak zou worden gesteld, en om die reden vermoord. Maar ik wel. Ik zal u eens iets vertellen, Chade. Mijn zoon is als gijzelaar van de Wijzen geen graadje meer in gevaar dan hij gisteren al was, hier in de burcht, waar na aantoonbaarheid van zijn Wijsheid zijn eigen hertogen zich tegen hem kunnen keren!'

In de stilte die op haar woorden volgde klopte ik een beetje al te nadrukkelijk aan. 'Binnen,' hoorde ik meteen, en ik gehoorzaamde. Beiden hadden ze een blos op de wangen, maar ze zagen er beheerst uit. Ik voelde me als een kind dat in een ruzie tussen zijn ouders was terechtgekomen, maar binnen een tel probeerde Chade die ruzie tevens de mijne te maken.

'Hoe kon je dit laten gebeuren?' vroeg hij op hoge toon. 'Waarom heb je me hierover niet ingelicht? Gaat het goed met de prins? Is hem kwaad gedaan?'

'Het gaat hem goed...' begon ik, maar toen kwam Kettricken al meteen tussenbeide. 'Hoe hij dit kon laten gebeuren? Raadsheer, u gaat te ver! Jarenlang hebt u me nu geadviseerd, en goed geadviseerd, maar als u wederom uw plaats in deze hiërarchie vergeet, zullen onze wegen zich scheiden. U bent er om raad te geven, niet om beslissingen te nemen en zeker niet om buiten mijn wil om te handelen! Meent u dat ik dit alles niet uitvoerig heb doordacht? Volg

mijn gedachtegang dan eens, u, die me zelf hebt geleerd op deze manier plannen te maken. Fitz is hier, en via hem zal ik vernemen of mijn zoon iets overkomt, al is het maar iets vernederends. Aan Plichts zijde bevindt zich een vrouw die bekend is met de gewoonten van het Oude Volk, die trouw is aan mij, en die in staat is een wapen te hanteren als dat moet. In mijn handen zijn een dozijn mensen die allemaal voor hun leven moeten vrezen indien onze prins iets overkomt, plus een man die voor hen van grote betekenis schijnt te zijn. U hebt hun verzoek om een gijzelaar afgewezen. Als we dat weigerden, zei u, zouden ze misschien protesteren, maar uiteindelijk toch een delegatie sturen. Laurier adviseerde me het tegendeel. Zij weet maar al te goed hoe diep hun wantrouwen tegen de Zieners zit, en dat het op generaties van misbruik is gebaseerd. Ze zei dat we een gijzelaar moesten aanbieden, iemand van gewicht. Wie kon ik dan aanbieden? Mezelf? Dat was mijn eerste gedachte, maar wie moest er dan met hen onderhandelen? Moest mijn zoon dat doen, die door velen nog wordt gezien als een onervaren knaap? Nee, ik moest hier blijven. Ik wikte en woog mijn alternatieven. Een edelman, bang voor de Wijzen, minachtend in zijn houding, tegen de protesten van mijn andere hertogen in? U? Dan zou ik moeten afzien van uw raadgevingen. FitzChevalric? Om hem waardevol genoeg te maken zou zijn gehele identiteit moeten worden onthuld. En dus moest ik kiezen voor mijn zoon. Hij is waardevol voor beide partijen, en vooral zolang hij in leven is. Ze hebben er in dit overleg

geen geheim van gemaakt dat ze weten dat hij de Wijsheid heeft. Daarom is hij in zekere zin evengoed iemand van de hunnen als van de onzen. Hij staat sympathiek tegenover hun situatie, want hij maakt er zelf deel van uit. En tijdens zijn aanwezigheid daar, dat betwijfel ik geen moment, zal hij meer leren dan hij zou hebben gedaan als hij tijdens de formele onderhandelingen aan mijn zijde was gebleven. En wat hij daar opsteekt zal hem uiteindelijk een betere koning maken, voor heel zijn volk.' Ze zweeg. Ietwat buiten adem besloot ze toen: 'Welnu, raadsheer, toon me de fout in mijn redenering!'

Chade zat haar aan te staren. Zijn mond hing een beetje open. Ik deed geen poging om mijn bewondering te verbergen. Toen grijnsde Kettricken naar mij en vlamden er vonkjes op in Chade's groene ogen.

Hij deed zijn mond met een klap dicht. 'U had mij van tevoren even kunnen inlichten,' zei hij op bittere toon. 'Ik houd er niet van om voor gek te worden gezet.'

'Doe dan gewoon alsof u alleen een beetje verrast bent, net als iedereen,' adviseerde Kettricken hem, maar op vriendelijker toon vervolgde ze: 'Oude vriend, ik weet dat u zich zorgen maakt om de veiligheid van mijn zoon en dat ik uw gevoelens heb gekwetst. Maar als ik u hierover in vertrouwen had genomen, zou u me verhinderd hebben het te doen. Waar of niet?'

'Misschien. Maar...'

‘Vrede,’ zei ze sussend. ‘Het is gebeurd, Chade. Aanvaard het nu maar. En ik vraag het u dringend: laat u hierdoor niet hinderen om rechtvaardig en vindingrijk te zijn tijdens de onderhandelingen die nu gaan beginnen.’ En met die woorden legde ze hem effectief het zwijgen op. Ze richtte zich tot mij. ‘Jou wil ik graag achter de muur hebben, FitzChevalric, om van alles getuige te zijn. En het is natuurlijk ook jouw taak om het welzijn van mijn zoon in het oog te houden. Hij kan ons misschien informatie doorgeven waar we een nuttig gebruik van kunnen maken.’ Ze deed alsof ze doodkalm was toen ze vervolgens vroeg: ‘Ben je je momenteel van hem bewust?’

‘Niet in een rechtstreekse zin,’ gaf ik toe. ‘Niet continu bij hem, zoals Veritas ooit bij mij was. Dat is een aspect van het Vermogen dat hij nog niet goed onder de knie heeft. Maar... een momentje.’ Ik haalde diep adem en reikte naar hem. Plicht? Ik ben bij Chade en de koningin. Alles goed met je?

Alles in orde. Is Chade erg kwaad op haar?

Maak je daar maar geen zorgen over. Ze weet hem heel goed aan te pakken. Ze wilde alleen graag zeker weten dat we elkaar kunnen bereiken.

Dat kunnen we. In ben in gesprek met Fleria, hun leidster. Laat me daar nu mijn volle aandacht aan geven, anders denkt ze dat mijn Wijsheid eigenlijk meer Domheid is.

Toen ik mijn aandacht weer op Chade en Kettricken richtte zat de oude man me kwaad aan te kijken. ‘Wat zit je

daar te grijnzen?' vroeg hij op hoge toon, zo geprikkeld alsof ik hem had zitten uitlachen.

'Mijn prins maakte een grapje. Het gaat hem goed, echt waar. En zoals de koningin al vermoedde, zit hij te praten met hun leidster, Fleria.'

De koningin keek Chade triomfantelijk aan. 'Ziet u wel? Hij kent nu al haar naam, een brokje informatie waar wij nog steeds niet achter waren gekomen!'

'U bedoelt dat zij hem een naam heeft gegeven om haar mee aan te spreken,' repliceerde Chade pedant. En tegen mij: 'Waarom kan ik hem niet horen? Wat moet ik doen om mijn talent bij te scholen?'

'De fout ligt misschien niet bij u. Plicht heeft eindelijk geleerd zijn gedachten uitsluitend tot mij te richten. Zelfs Bolle zal niet hebben gemerkt dat hij contact met mij heeft gehad. Het kan zijn dat u en de prins een sterkere band met elkaar ontwikkelen naarmate u langer samenwerkt. En u wordt ook gevoeliger voor de magie naarmate u er vaker mee omgaat. Maar tot dan...'

'Tot dan moeten jullie wachten om dit later te bespreken. Zelfs de traagste van onze gasten moeten ondertussen warme en droge kleren hebben aangetrokken. Kom mee, Chade, we gaan ze opzoeken in de vergaderzaal in de oostelijke vleugel. En jij naar je post, Fitz. Als we iets horen dat te maken heeft met de veiligheid van mijn zoon, wil ik dat hij het

onmiddellijk verneemt.'

Een andere vrouw zou misschien op Chade hebben gewacht of zou even een blik in een spiegel hebben geworpen. Kettricken niet. Ze stond op en schreed de kamer uit, zonder eraan te twijfelen dat haar raadsheer haar terstond zou volgen en dat ik me naar mijn post zou reppen. De blik die Chade me toewierp was een mengeling van trots en spijt. 'Misschien heb ik haar te goede lessen gegeven,' mopperde hij fluisterend.

Ik begaf me weer in het rattendoolhof. In mijn werkkamer voorzag ik me van een voorraad kaarsen en een kussen voor mijn comfort. Toen ik mijn omslachtige route naar mijn uitkijkpost aflegde voegde Gilly zich bij me. Hij constateerde met teleurstelling dat ik vandaag geen rozijnen bij me had, maar stelde zich toen tevreden met het avontuurtje als zodanig.

Alle onderhandelingen die ik heb meegemaakt begonnen altijd met minstens een dag pure verveling. Dit was geen uitzondering. Ondanks het mysterie van de verhulde afgevaardigden van het Oude Bloed was die eerste lange middag een moeras van manoeuvres en achterdocht, verscholen achter een mantel van extreme beleefdheid en terughoudendheid. De leden van de delegatie wilden niet laten weten uit welke delen van de Zes Hertogdommen ze afkomstig waren, laat staan hoe ze heetten. Dat was zowat het enige dat aan het einde van die eerste zitting werd besloten:

dat ze tenminste zouden zeggen uit welk hertogdom ze kwamen, en dat de klachten over hun behandeling in dat hertogdom moesten worden onderbouwd met namen en zo veel mogelijk details over degenen aan wie onrecht was aangedaan.

Web bleef ook hier de uitzondering op alle regels. Hij leverde mij het enige interessante moment van die hele dag. Hij stelde zichzelf voor als iemand die uit Hertensprong zelf afkomstig was – uit een kustdorpje aan onze grens met Holt. Hij was visser van beroep en de laatste telg van wat ooit een belangrijk geslacht binnen het Oude Bloed was geweest. De meeste leden van zijn naaste familie waren omgekomen tijdens de invallen door de Rode Kapers, maar zijn bejaarde grootmoeder had zich pas vorige lente hoeven over te geven aan haar vele jaren. Hij was ongetrouwd en kinderloos, maar beschouwde zichzelf niet als eenzaam, want hij had een band met een zeevogel – een vogel die op dit moment door de hemel boven de Hertenhorst scheerde. Haar naam was Risico en als de koningin haar wilde leren kennen zou hij haar met genoegen naar een van de torens roepen.

Hij alleen miste de reserve en de achterdocht die de andere vertegenwoordigers van het Oude Bloed uitstraalden. Zijn spraakzaamheid compenseerde de zwijgzaamheid van vele anderen ruimschoots. Hij scheen koningin Kettricken op haar woord te geloven dat ze een einde wilde maken aan de vervolging van het Oude Bloed. Hij nam niet alleen enige tijd

om haar daarvoor in het openbaar te bedanken, maar bedankte haar ook voor de kans op dit overleg. Hij zei dat ze mensen van het Oude Bloed bijeen had gebracht op een manier die in generaties niet meer was gezien – niet sinds ze gedwongen waren hun magie te verbergen en niet meer in gemeenschappen bij elkaar konden wonen. Daarvandaan stapte hij over naar het belang van het feit dat kinderen van het Oude Bloed in staat moesten zijn openlijk voor hun magie uit te komen, want zo konden ze deze ten volle onder de knie krijgen. Hij sloot prins Plicht hierbij in en zei dat hij haar zorg deelde dat dit talent van haar zoon verborgen en onontwikkeld moest blijven.

Na dat moment zweeg hij. Ik vroeg me af wat hij verwachtte. Dat de koningin hem zou bedanken voor zijn medeleven en bezorgdheid? Ik zag dat Chade gespannen was. Ondanks alles wat het Oude Bloed beweerde te 'weten', had Chade Kettricken geadviseerd tegenover hen niet toe te geven dat haar zoon de Wijsheid had. De koningin omzeilde de kwestie elegant, en zei dat ze zijn bezorgdheid over kinderen die in een sfeer van geheimzinnigheid en met gekortwiekte talenten moesten opgroeien volledig deelde.

En zo ging het de hele lange namiddag door. Web scheen de enige te zijn die niet alleen bereid leek, maar zelfs vastbesloten, om informatie over hemzelf en zijn Wijsheid met de anderen te delen. Ik begon te merken dat de anderen van het Oude Bloed een zekere afstand tot hem hielden. Het

kwam evenzeer door verwarring als door ontzag. Zoals wel meer mannen die het odium god-geraakt dan wel krankzinnig droegen, was ook Web iemand van wie men niet goed wist wat men met hem aan moest. Hij gaf iedereen een ongemakkelijk gevoel. Ze wisten niet of ze aan zijn lippen moesten hangen, dan wel hem uit hun midden moesten wegjagen. Ik concludeerde al spoedig dat hij de enige van de aanwezigen was die op eigen houtje was gekomen. Geen gemeenschap had hem uitgekozen om zich door hem te laten vertegenwoordigen. Hij had gewoon privé gereageerd op de oproep door de koningin. De vrouw in het woud scheen een hoge dunk van hem te hebben, maar ik was er helemaal niet zeker van dat elke Wijze in de zaal die mening met haar deelde.

En toen won hij het hart van mijn koningin.

'Een man die niets te verliezen heeft,' zei hij op een gegeven ogenblik, 'is vaak in de beste positie om zich op te offeren voor het heil van anderen.'

Dat leidde ertoe dat de koningin hem met stralende ogen aankeek, en ik wist dat Chade net als ik wenste dat hij een ander woord dan 'offeren' had gekozen.

Het praten duurde voort tot aan het avondmaal. Chade en de koningin vertrokken om in privacy te dineren, maar ik schroomde niet om op mijn post te blijven, ook toen ze hun kappen naar achter deden. Ik zag niemand die ik herkende –

noch uit mijn tijd bij Rolf, noch van de Bonten die ik had achtervolgd. Ze aten met smaak en gaven openlijk commentaar op de kwaliteit van de gerechten. Een klein Wijsheidsdier dat me tot dan toe was ontgaan trok nu mijn aandacht. Een vrouw had een eekhoorn bij zich, die zich op de tafel had begeven en hier en daar van de schalen proefde zonder dat iemand bezwaar leek te maken. Het waren natuurlijk deze maaltijd en de ontspannen conversatie eromheen die Chade en de koningin me wilden laten waarnemen. Ik was dan ook niet verbaasd toen Chade zich al spoedig bij me voegde. Stilletjes luisterden we naar onze gasten, die de gesprekken evalueerden en zich afvroegen in welke mate de koningin bereid was naar hen te luisteren. Er waren twee delegatieleden – een man die zich Boyo noemde en een vrouw die de naam Zilveroog gebruikte – die zich opvallend vaak lieten horen. Ik voelde aan dat ze elkaar goed kenden en zichzelf als de leiders van deze groep zagen. Ze probeerden de anderen over te halen om tegenover de koningin een star standpunt in te nemen. Boyo somde een hele lijst op van eisen die ze moesten stellen, welke door Zilveroog stuk voor stuk met een enthousiaste knik werden begroet. Sommige waren echter onrealistisch en andere riepen vragen op. Boyo beweerde dat hij uit een adellijke familie stamde, die tijdens de roerige tijden van de Bonte Prins was beroofd van titel en bezittingen. Hij wilde dat alles

terug en beloofde iedereen die hem hielp een positie als pachter of arbeider op het land van zijn voorvaderen. Iedereen begreep toch zeker wel dat een edelman van erkend Oud Bloed ieders positie geweldig zou kunnen verbeteren. Zelf zag ik dat verband niet zo helder, maar tenminste enkelen van de aanwezigen knikten instemmend.

Bij Zilveroog ging het meer om wraak dan om teruggave. Zij stelde voor dat degenen die Wijzen hadden terechtgesteld nu datzelfde lot moesten ondergaan. Beiden beweerden met klem dat de koningin eerst genoegdoening voor oud onrecht moest aanbieden voordat er gepraat kon worden over een vreedzaam naast elkaar leven van mensen met en zonder de Wijsheid.

Mijn stemming kelderde toen ik die woorden hoorde. Chade zag er in het gedempte licht van onze afgeschermde kaars erg moe uit. Ik wist dat de koningin hoopte op de omgekeerde benadering: liever de zorgen van heden en de gevaren van morgen wegnemen, dan vele decennia terug te gaan in de geschiedenis om te trachten alsnog recht te laten geschieden. Chade boog zich naar me toe en fluisterde in mijn oor: ‘Als ze dat uitgangspunt volhouden, zal dit alles voor niets zijn geweest. In drie dagen tijd kun je zoiets onmogelijk met enige zorgvuldigheid bespreken. En zelfs al het vermelden van deze eis zal de hertogen tot minstens even strenge eisen drijven.’

Ik knikte. Toen legde ik mijn hand op zijn pols. Laten we hopen dat het alleen die twee zijn en dat koelere gedachten de overhand zullen krijgen. Die van Web daar, bijvoorbeeld. Hij lijkt me niet uit op wraak.

Chade had zijn voorhoofd gefronst toen ik mijn Vermogenscontact met hem legde. Nu ik klaar was knikte hij langzaam. Ik ving de kern van zijn antwoord op. Waar... Web?

Ginds in de hoek. Hij zit alles op te nemen.

Dat was precies wat hij aan het doen was. Het leek misschien alsof hij zat te doezelen, maar ik vermoedde dat hij alles zag en even scherp luisterde als wij deden. Chade en ik bleven daar nog een poosje dicht naast elkaar zitten, maar toen stelde hij me zacht voor: 'Ga iets eten. Ik houd hier zolang wel de wacht. We willen je vanavond graag zo lang het mogelijk is op deze post zien.'

En dat deed ik. Toen ik terugkeerde had ik meer kussens en een deken bij me, plus een fles wijn en een handvol rozijnen voor de fret die me vergezelde. Chade maakte een snuivend geluid – kennelijk vond hij dat ik mezelf in de watten legde – en verdween toen. Het Oude Bloed had de kappen weer voor het gezicht gedaan voordat bedienden de tafel mochten komen afruimen. Daarna kwamen muzikanten en jongleurs, en voor dit vermaak voegden de koningin en Chade zich weer bij hun gasten. Ook de vertegenwoordigers van de hertogen waren aanwezig. Dit waren allemaal betrekkelijk jonge mannen. Ze maakten beslist geen goede

beurt. Ze bleven bij elkaar klitten en voelden zich zichtbaar slecht op hun gemak bij de gedachte dat ze hun avond doorbrachten in het gezelschap van Wijzen. Ze praatten bijna uitsluitend met elkaar. Het was de bedoeling dat ze zich vanaf morgen bij de koningin en Chade voegden om met de delegatie van het Oude Bloed te overleggen. Ik voorzag dat er weinig voortgang zou worden geboekt en begon me een beetje zorgen te maken over mijn prins.

Ik reikte naar hem. Waar ben je en wat doe je? Hij reageerde meteen.

Ik zit hier naar een minstreel van het Oude Bloed te luisteren die een lied uit vervlogen tijden zingt. We zitten in een soort schuilplaats aan het smalle uiteinde van een dal. Zo te zien is het geval speciaal voor deze gelegenheid in elkaar getimmerd. Ik denk dat ze ons niet hebben willen meenemen naar een van hun echte huizen, uit angst voor represailles achteraf.

Alles in orde verder?

Ik heb het een beetje koud en het voedsel is wel erg elementair, maar alles bij elkaar is dit niet erger dan een nachtje buiten tijdens een jachtpartij. Ze behandelen ons goed. Zeg mijn moeder dat mij niets mankeert.

Doe ik.

En hoe gaat het in de Hertenhorst?

Traag. Ik zit vanachter een muur te kijken naar mensen van het Oude Bloed die naar een jongleur zitten te kijken. Plicht,

ik betwijfel of er in de komende drie dagen echte vooruitgang zal worden geboekt.

Ik vermoed dat je gelijk hebt. Ik denk dat we de houding moeten overnemen van een oude man hier, die niet moe wordt te herhalen dat het al een triomf zou zijn als de gesprekken zelf zonder bloedvergieten worden afgerond. Dat zou veel meer zijn dan welke Ziener ook in zijn hele leven heeft aangeboden.

Hm, daar zit misschien wel iets in.

De mensen van het Oude Bloed die ik bespiedde zochten vroeg hun bed op. Ongetwijfeld waren ze vermoeid van de reis en de spanning. Ik was zelf ook blij dat ik naar bed kon, maar eerst wilde ik nog even naar de wachtruimte om de jongste roddels te horen. De zaal van de wacht, had ik al lang geleden ontdekt, was de beste plek om de laatste nieuwtjes en geruchten te vernemen, en ook om de stemming onder het gewone volk te peilen.

Op mijn weg erheen kwam ik tot mijn schrik Web tegen, die door de stille gangen van de burcht slenterde. Hij begroette me hartelijk, en bij name. 'Ben je verdwaald?' vroeg ik hem beleefd.

'Nee. Alleen nieuwsgierig. En mijn hoofd is nog zo vol met gedachten dat ik niet kan slapen. Waar ga jij naar toe?'

'Kijken of ik nog een late hap kan krijgen,' zei ik, en hij besloot ter plekke dat dat precies was wat ook hij nodig had. Ik had enige tegenzin om een delegatielid van het Oude Bloed

naar onze wachtruimte mee te nemen, maar hij weigerde in te gaan op mijn suggestie een rustig plekje in de Grote Zaal op te zoeken en daar op mij te wachten. Toen hij naast me liep kwam de vrees bij me op dat we daar met een of andere confrontatie te maken konden krijgen, maar hij scheen zich nergens zorgen over te maken en stelde me een eindeloze reeks vragen over de wandtapijten, portretten en banieren die we onderweg tegenkwamen.

Toen we de zaal betraden verstomden daar de gesprekken. De moed zonk me in de schoenen toen ik al die vijandige blikken zag, en nog dieper toen ik aan een van de tafels Lemmet Haverhavik zag zitten. Ik draaide mijn gezicht half om en zei: 'Deze gast van onze koningin zou graag een plak van het geroosterde vlees hebben, makkers, en een beker bier.' Ik herinnerde zo nadrukkelijk aan de gastvrijheid die we hem verschuldigd waren omdat ik hoopte dat het de sfeer warmer zou maken. Maar dat gebeurde niet.

'We zouden het eten liever delen met onze prins,' zei iemand hatelijk.

'Ik ook,' was Web het hartelijk met hem eens. 'Want ik heb amper de kans gehad twee woorden met hem te wisselen voordat hij met mijn makkers wegreed. Maar aangezien hij vanavond met hen eet en naar hun verhalen luistert, zou ik graag het brood met jullie delen en de verhalen van de Hertenhorst horen.'

‘Ik wist niet dat we hier aan deze tafels Wijzen te eten geven,’ merkte iemand smalend op.

Ik haalde alvast diep adem, want ik wist dat ik een antwoord moest verzinnen en daarna Web ongedeerd naar buiten moest zien te krijgen, maar toen nam Lemmet het woord. ‘Ooit deden we dat wel,’ zei hij langzaam. ‘En hij was een van de onzen en we hielden van hem, tot we zo stom waren om hem door Regaal van ons te laten afpakken.’

‘O, niet weer dat oude verhaal!’ kreunde iemand, en een ander riep: ‘Ook nadat hij onze koning had vermoord, Lemmet Hamerhavik? Hield je toen nog van hem?’

‘FitzChevalric heeft koning Vlijm niet gedood, snotneus! Ik was erbij en ik weet wat er gebeurd is. Het kan me niets schelen wat hele drommen leugenachtige minstrelen sindsdien hebben verzonnen. Fitz heeft de koning van wie hij hield niet gedood. Hij heeft die Vermogengebruikers gedood en ik garandeer dat het was zoals hij toen zei. Zij hadden de koning vermoord!’

‘Ja! Zo heb ik het verhaal ook altijd gehoord,’ liet Web op enthousiaste toon weten. Terwijl ik verlamd van schrik toekeek baande hij zich een weg tussen mannen door die demonstratief geen stapje opzij gingen, tot hij bij Lemmet stond. ‘Is er op de bank naast je nog een plekje vrij, oude krijger?’ vroeg hij hem joviaal. ‘Ik zou het graag nog eens horen vertellen, en zeker door een man die er zelf bij is geweest.’

Daarna volgde de langste avond die ik ooit in die wachterszaal heb doorgebracht. Web wilde alles precies weten en onderbrak Lemmet wel honderd keer tijdens diens relaas over die noodlottige nacht om indringende vragen te stellen, die op hun beurt de andere mannen om de tafel nieuwe vragen ontlokten. Waren de toortsen werkelijk met een blauw licht gaan branden en was de Gepokte werkelijk waargenomen, die nacht waarin Regaal had beweerd dat hij de rechtmatige troonopvolger was? En de koningin was die nacht van het bloedbad weggevlucht, nietwaar? En toen ze was teruggekeerd, had ze toen haar licht niet over al die gebeurtenissen laten schijnen?

Het was zeer merkwaardig dit debat aan te horen en te moeten vaststellen dat er nog steeds wild gespeculeerd werd, na al die jaren. De koningin had altijd volgehouden dat FitzChevalric in gerechtvaardigde woede had afgerekend met de echte moordenaars van koning Vlijm, maar er was nooit een bewijs gegeven om dat te bevestigen. Maar de koningin was niet achterlijk, waren alle mannen het met elkaar eens, en ze had ook geen reden om over dit punt te liegen. Alsof iemand die was opgegroeid in dat rare Bergrijk trouwens ooit zou liegen! En daarvandaan gingen ze over op het gruwelijke spookverhaal hoe ik me met geklauwde vingers uit mijn graf naar boven had gewroet en een lege kist had achtergelaten. Die lege kist was daadwerkelijk te zien geweest, maar niemand had met zekerheid kunnen zeggen of mijn lichaam daaruit

was weggetoverd of dat ik echt was veranderd in een wolf, en zo uit die kist had kunnen vluchten. De verzamelde wachters waren sceptisch over Webs bewering dat geen enkele Wijze op die manier van gedaante kon veranderen. Daarvandaan kwam het gesprek op Webs eigen dier, een of andere zeemeeuw. Weer verklaarde hij dat iedereen die met de vogel wilde kennismaken daar morgen de kans voor kreeg als hij wilde. Sommigen schudden vol bijgelovige vrees hun hoofd, maar anderen waren zichtbaar geïntrigeerd en zeiden dat ze zouden komen.

'Want wat kan dat vogeltje je nou helemaal doen?' vroeg een van de wachters aan een minder moedige collega. 'Op je kop zitten, misschien? Daar zou je aan gewend moeten zijn, Rooie. Dat doet je vrouw toch ook de hele dag?'

Dat leidde tot een kort en weinig fanatiek vuistgevecht aan het einde van de tafel, en toen de combattanten door hun maten in de koude nachtlucht waren gezet verklaarde Web dat hij voor vannacht genoeg bier had gedronken en verhalen had gehoord, maar dat hij morgenavond graag zou terugkomen als hij welkom was. En tot mijn verdriet verklaarden Lemmet en diverse anderen dat hij welkom was, Wijs of niet, en o ja, zijn vogeltje ook.

'Nou, mijn Risico is geen wezentje om binnen muren te komen of om 's nachts te vliegen, maar ik zal zorgen dat jullie haar overdag te zien krijgen als jullie dat willen.'

Toen we afscheid hadden genomen van de wachters en

door de gangen naar de oostkant van de burcht liepen, drong het geleidelijk tot me door dat Web die nacht waarschijnlijk meer goodwill voor de Wijzen had gekweekt dan alle gesprekken eerder die dag bij elkaar. Misschien was hij echt een cadeau voor ons.

24

Onderhandelingen

Eén man, gewapend met het juiste woord, kan bereiken wat een leger van zwaardvechters niet voor elkaar krijgt.
Bergrijks Spreekwoord

Ik bracht Chade natuurlijk verslag uit over Web en hij vertelde het door aan de koningin. Zo kwam het dat zij de volgende dag, in aanwezigheid van de representanten van de hertogen, Web als eerste de gelegenheid gaf zich te uiten. Ik zat achter het kijkgat in de muur gehurkt en luisterde toe. Ze introduceerde hem bij de vertegenwoordigers van de hertogen voordat hij sprak en benadrukte dat ze wilde dat hij met alle respect behandeld zou worden. Toen ze hem het woord gaf begon hij echter met te zeggen dat hij slechts een nederige visser was, die toevallig afstamde van voorouders die wijzer waren dan hij ooit zou kunnen zijn. Toen kwam hij – zo abrupt dat het mij verblufte – met voorstellen om een einde te maken aan de onrechtvaardige vervolging van de Wijzen. Hij richtte zich evenzeer tot zijn delegatiegenoten

als tot de koningin toen hij suggereerde dat de kloof tussen de twee groepen misschien het beste verkleind kon worden indien zij een paar Wijzen in haar eigen huishouden zou toelaten. Toen hij dat zei klonk hij meer als een verstandige rechter uit Jhaampe die een ruzie beslechtte, dan als een woordvoerder van het Oude Bloed. De ogen van mijn koningin straalden. Ik zag dat niet alleen Chade, maar ook minstens twee hertogelijke vertegenwoordigers peinzend knikten bij het horen van het voorstel. Stap voor stap zette hij uiteen welke redenering hem tot het voorstel had gebracht. Hij schreef het grootste deel van de oneerlijke vervolgingen toe aan angst, en veel van die angst aan onwetendheid. Die onwetendheid schreef hij vooral toe aan de noodzaak van de Wijzen om in het verborgene te blijven, met het oog op hun veiligheid. Waar kon je beter beginnen een einde te maken aan die onwetendheid dan in het huishouden van de koningin zelf? Laat een vrouw van het Oude Bloed met kennis van vogels helpen in de havikskooien en laat een hondenjongen met de Wijsheid de jageres van de koningin komen helpen. Laat haar een page of kamermeisje met de Wijsheid in dienst nemen, met geen ander doel dan om de mensen zelf te laten ontdekken dat zulke personen geen schade doen aan haar huishouden of aan anderen, maar juist voordelen en bekwaamheden te bieden hebben. De koningin moest natuurlijk garant staan dat ze niet vervolgd zouden worden en

de aldus ingezette mensen van het Oude Bloed zouden zweren dat ze geen kwaad in de zin hadden.

Vervolgens bood hij de koningin zijn eigen diensten aan. Hij deed het met een verbijsterende soepelheid, zo hoffelijk en correct als een ervaren hoveling. In mijn achterhoofd vroeg ik me een beetje ongerust af of hij werkelijk uit een vissersgezin stamde. Hij liet zich voor haar op een knie zakken en smeekte om toestemming om in de Hertenhorst te mogen blijven wanneer de anderen vertrokken – zowel om te leren als om te onderwijzen. Zorgvuldig het geheim van 's prinsen Wijsheid bewarend, nu hij immers voor het front van de vertegenwoordigers van de hertogen sprak, bood hij zich niettemin aan als 'een ongeschoolde leraar, natuurlijk', maar toch iemand die de prins graag zou onderwijzen in de zeden en gewoonten van zijn volk, opdat hij deze groep van zijn onderdanen beter zou leren kennen.

Chade bracht een tegenwerping naar voren. 'Maar als u niet zou terugkeren naar uw volk, zoals wij beloofd hebben, zullen sommigen dan niet zeggen dat u hier tegen uw wil als gijzelaar wordt vastgehouden?' Ik vermoedde dat mijn oude mentor liever niet iemand van het Oude Bloed als raadgever van zijn prins aan het hof zag verschijnen.

Web grinnikte om die bezorgdheid. 'Iedereen in de zaal kan getuigen dat ik mezelf heb aangeboden. Als u besluit, nadat iedereen is vertrokken, me alsnog in stukken te hakken en te verbranden, laat dan iedereen maar roepen dat het door

mijn eigen stijfkoppigheid is gekomen en dat ik onnozel ben geweest. Maar dat zal niet gebeuren, vertrouw ik. Of wel, mijn vrouwe?'

'Natuurlijk niet!' verzekerde Kettricken hem. 'En wat er verder ook uit deze bespreking moge voortkomen, ik zou het als winst beschouwen als ik een zo helder denkende man aan mijn huishouden heb kunnen toevoegen.'

Zijn zorgvuldige inschatting van de situatie en de daaruit voortvloeiende voorstellen namen de hele ochtend in beslag. Toen het tijd werd voor de middagmaaltijd verklaarde Web dat hij wilde eten met zijn nieuwe vrienden onder de wachters, aan wie hij zijn vogel wilde voorstellen. Voordat Chade kon zeggen dat het hem onverstandig leek, verkondigde de koningin dat zij en Chade en de representanten van de zes hertogen daar graag bij wilden zijn, omdat ook zij ernaar verlangde Risico te leren kennen. Zelf zou ik er ook dolgraag bij zijn geweest, niet alleen om het te zien, maar ook om de reacties van de wachters waar te nemen wanneer ze opeens vereerd werden door de aanwezigheid van de koningin aan hun tafel. Het zou Webs status in hun kring niet schaden dat hij zoiets voor elkaar had gekregen! En ik durfde te wedden dat menigeen zijn Wijsheidsdier zou willen bekijken als de koningin zelf er niet bang voor was.

Maar ik zat gevangen in mijn hokje, waar ik Chade's ogen en oren verving wanneer hij afwezig was. Ik zag het Oude

Bloed de kappen naar achter doen toen het voedsel naar binnen was gebracht. Zoals de vorige keer, spraken Boyo en Zilveroog op geagiteerde toon over geleden onrecht en de noodzaak van schadevergoeding, maar deze keer waren zij niet de enigen die met stemverheffing spraken. Sommigen lieten zich met verbazing uit over Webs optreden. Ik hoorde een van de vrouwen tegen een andere zeggen dat ze geen bezwaar zou hebben om een zoon af te staan om haar page te zijn, nu ze Kettricken had ontmoet, want ze had vernomen dat alle kinderen in de burcht de kans kregen lezen en schrijven te leren. En een jongeman – aan zijn stem te oordelen een minstreel – vroeg zich hardop af hoe het zou zijn de traditionele liederen van het Oude Bloed voor de haard van de koningin zelf ten gehore te brengen, en of dat trouwens niet de beste manier was om alle on-Wijzen te leren dat zijn mensen noch angstaanjagend, noch monsterlijk waren.

Er was beweging ontstaan. Morgen zouden er misschien nog meer mogelijkheden komen, dankzij Webs optimisme. Ik vroeg me echter af of dat alles wel genoeg zou zijn om alle schaduwen van de wandaden uit het verleden weg te werken.

De vreselijk lange, inspannende middag was echter een teleurstelling. Toen de koningin en haar adviseurs met Web waren teruggekeerd stond Boyo op en vroeg het woord. Voor hem gewaarschuwd, door mezelf, via Chade, luisterde mijn koningin kalm naar zijn gedetailleerde tirade, waarin hij eerst

alle onrecht opsomde dat ooit door de Zieners aan het Oude Bloed was aangedaan, en daarna zijn eigen specifieke geval begon te beschrijven. Op dat punt was mijn koningin echter in staat hem de mond te snoeren. Beleefd maar beslist wees ze hem op het feit dat dit niet het moment was om persoonlijke grieven aan de orde te stellen. Als zijn familie op onrechtmatige manier land en bezittingen waren ontnomen, was dat een kwestie die haar op een oordeelsdag moest worden voorgelegd, maar niet bij deze gelegenheid. Chade zou hem helpen een afspraak te maken en zou hem ook laten weten welke documentatie hij behoefde. Die zou waarschijnlijk vooral neerkomen op een duidelijk bewijs van afstamming vanaf de onteigende voorvader, met inbegrip van een verklaring, geattesteerd door een minstreel, dat Boyo in alle tussenliggende generaties werkelijk uit de lijn van het oudste kind voortkwam. Subtiel maakte ze zo duidelijk dat hij zijn eigenbelang boven het belang van de anderen in de delegatie stelde, en dat was ook zo. Ze weigerde niet hem gerechtigheid te geven, maar verwees hem naar de weg die elke burger van de Zes Hertogdommen voor zoiets diende te gaan. Ze bracht hem in herinnering dat deze bijeenkomst was bedoeld om allen de kans te geven gezamenlijk na te denken over mogelijkheden om de onrechtmatige vervolging van het Oude Bloed te beëindigen.

Zilveroog stookte een vuurtje op dat moeilijker te blussen

was. Ze sprak over degenen die haar familie hadden vermoord. Terwijl ze sprak drukte haar stem steeds meer woede en haat en verdriet uit, en ik zag deze emoties op veel van de gezichten om haar heen weerspiegeld. Web keek gekweld en bezorgd, en het gezicht van mijn koningin was strak geworden. Dat van Chade leek als uit graniet gehouwen. Maar woede roept meestal woede op en de gezichten van de representanten van de hertogdommen kregen een norse, onwrikbare uitdrukking. De door Zilveroog geëiste wraak en bestraffing was veel te exorbitant om in overweging genomen te kunnen worden. Het was alsof ze een horde plaatste waar geen onderhandelaar iets mee kon, en vervolgens verklaarde dat ze met minder geen genoegen kon nemen. Dit, riep ze, was de enige manier om aan de vervolging van het Oude Bloed een einde te maken. Bestraf een misdaad zo ongenadig dat niemand het nog in zijn hoofd haalt zich eraan schuldig te maken. Spoor voorts iedereen op, en elimineer iedereen, die ooit actief of passief heeft meegedaan aan de terechtstelling van mensen van het Oude Bloed. Vanuit haar persoonlijke verdriet breidde Zilveroog de lijst uit tot iedereen die in de afgelopen eeuw ter dood was gebracht. Ze eiste bestraffing en compensatie, en de straf moest precies dezelfde vorm aannemen die de slachtoffers destijds hadden moeten ondergaan. Mijn koningin was zo verstandig haar te laten uitrazen tot ze geen woorden meer had. Ik was toch zeker niet

de enige die de ondertoon van waanzin in die eisen had gehoord? Maar als verdriet tot die waanzin had geleid, wie was ik dan om daar kritiek op te hebben?

Toen Zilveroog was uitgesproken waren er diverse andere delegatieleden die oude rekeningen te vereffenen hadden. Er werden namen geroepen van mensen die de dood verdienden en er hing een boosheid in de zaal die als een wervelstorm rondging. Maar mijn koningin stak haar hand op en vroeg kalm: 'En waar moet dat eindigen?'

'Als iedereen, tot de allerlaatste toe, is gestraft!' riep Zilveroog hartstochtelijk. 'Laat de galgen doorbuigen onder hun gewicht, laat de rook van hun brandstapels de hemel heel de zomer lang zwart maken! Laat me hun familie luidkeels horen janken van verdriet, een verdriet dat wij gedwongen waren in stilte te dragen omdat we ons niet als Oud Bloed kenbaar mochten maken. En laat de straffen exact evenredig zijn! Voor elke gedode vader moet een vader sterven. Voor elke moeder, een moeder. Voor elk kind, een kind!'

De koningin zuchtte. 'En al degenen die uw wraak hebben ondergaan komen vervolgens naar mij toe om op hun beurt wraak te eisen? Hoe zou ik hen dan kunnen afwijzen? U stelt immers voor dat een man die de kinderen van een gezin van het Oude Bloed heeft vermoord zou moeten worden gestraft door ook zijn kinderen te doden. Maar de neven en nichten van die kinderen dan? En hun grootouders? Zouden zij niet naar me toe komen en precies hetzelfde vragen wat u nu

vraagt? Zouden zij niet met evenveel recht kunnen zeggen dat onschuldigen zijn gestorven in een waanzinnige vervolging? Nee. Dit kan niet. U vraagt iets dat ik u niet kan geven, en dat weet u best.'

Ik zag haat en woede opvlammen in Zilveroogs starende blik. 'Dat wist ik bij voorbaat,' zei ze toen bitter. 'Lege beloften, meer biedt u ons niet aan.'

'Ik bied u dezelfde gerechtigheid die iedereen in de Zes Hertogdommen kan zoeken,' zei de koningin vermoeid. 'Verschijn voor mij op een oordeelsdag, met getuigen van het onrecht dat u is aangedaan. Als het moord was, dan zal de moordenaar worden bestraft. Maar niet zijn kinderen. Het is dan geen recht meer, wat u zoekt, maar alleen wraak.'

'U biedt ons niets!' sprak Zilveroog haar tegen. 'U weet best dat wij niet hier durven te verschijnen om gerechtigheid te zoeken. Al te veel lieden zouden tussen ons en deze burcht opdoemen om ons voor eeuwig het zwijgen op te leggen.' Ze viel even stil. Koningin Kettricken bleef roerloos onder haar toorn. Toen maakte Zilveroog de fout een punt waarop ze meende te scoren nog eens aan te dikken. 'Of is dat altijd uw bedoeling geweest, Zienerskoningin?' Zilveroog keek hooghartig om zich heen. 'Heeft ze ons naar buiten gelokt om met ons allen af te rekenen?'

Er volgde een korte stilte op haar woorden. Toen sprak Kettricken op kalme toon: 'U geselt met woorden waar u zelf

niet in gelooft. Het is uw bedoeling ermee te verwonden. Maar als uw beschuldigingen enige grond hadden in de feiten, zou ik door uw woorden niet gewond raken, maar gesterkt in mijn haat voor het Oude Bloed.'

'Dus u geeft toe dat u het Oude Bloed haat!' riep Zilveroog triomfantelijk.

'Dat heb ik helemaal niet gezegd!' antwoordde Kettricken, vol afschuw en woede.

De gemoederen raakten steeds meer verhit, en niet alleen binnen de delegatie van het Oude Bloed. De representanten van Kettrickens hertogen voelden zich slecht op hun gemak in deze opkomende storm, en ze keken ook beledigd. Ik weet niet wat er van de onderhandelingen zou zijn geworden als het lot niet tussenbeide was gekomen – in de vorm van de vrouw met de koe. Zij stond plotseling op en zei: 'Ik moet naar de stal. De tijd is voor Wijsneus gekomen en ze wil me bij zich hebben.'

Iemand achter in de zaal lachte toegeeflijk, maar iemand anders foeterde haar uit: 'Je wist dat ze moest kalven! Waarom heb je haar dan meegebracht?'

'Had ik haar dan alleen thuis moeten laten? Of had ik zelf maar thuis moeten blijven, Briggan? Ik weet dat je me maar een hersenloze trut vindt, maar ik heb even veel recht om hier te zijn als jij!'

'Vrede!' zei Web opeens. Het klonk erg schor, dus hij schraapte zijn keel en probeerde het opnieuw. 'Vrede. Dit

lijkt me een mooi moment om ons gemoed en ons hart wat te laten afkoelen, en als Wijsneus haar partner nodig heeft is er toch zeker niemand hier die wil tegenspreken dat ze moet gaan? En ik zal met haar meegaan, als ze dat wil. En tegen de tijd dat we terugkeren zal iedereen zich misschien weer herinneren dat we een oplossing zoeken voor de problemen van nu, en niet om het verleden te veranderen, hoe schrijnend dat ook geweest moge zijn.'

Het viel me op dat Web de vergadering steviger in zijn greep had dan de koningin zelf, maar ik geloof niet dat iemand in de zaal dat in de gaten had. Dat was het voordeel als je van buiten toekeek, had Chade me vaak gezegd. Dan wordt het allemaal een voorstelling en heb je voor alle spelers even veel aandacht. Ik observeerde nu hoe de representanten van de Zes Hertogdommen achter de koningin en Chade aan naar buiten liepen, waarna Web de koe-vrouw naar de stallen begeleidde. Ik bleef op mijn post, want ik vermoedde dat nu wel eens het onthullendste bedrijf kon volgen.

En zo was het ook. Sommigen, waaronder de minstreel en de vrouw die haar zoon wel als page van de koningin zou willen afstaan, vroegen Zilveroog of ze hun aller toekomst wilde bederven ter wille van een verleden waar niets meer aan te doen was. Zelfs Boyo scheen te vinden dat Zilveroog te ver was doorgeschoten. 'Als deze Zienerskoningin zich aan

haar woord houdt, kunnen we onze grieven misschien op een oordeelsdag aan haar voorleggen. Ik heb horen zeggen dat ze rechtvaardig is in haar beslissingen. Misschien moeten we dat aanbod aanvaarden.'

Zilveroog siste bijna. 'Lafaards, jullie allemaal! Lafaards en hielenlikkers! Ze biedt jullie omkoopgeld aan, en veiligheid voor een of twee van jullie kinderen, en meteen zijn jullie bereid het hele verleden te vergeten. Vergeten jullie de kreten van je familieleden, die geblakerde plekken op de oevers naast een beek? Hoe kunnen jullie je eigen bloed zo verraden! Hoe kúnnen jullie vergeten!'

'Hoe we kunnen vergeten? Het is geen kwestie van vergeten, maar van onthouden.' Het kwam van een delegatielid dat me niet eerder was opgevallen. Hij was van middelbare leeftijd en tenger van lichaamsbouw, en hij had iets stads in zijn uiterlijk. Het was geen goede spreker. Hij slikte zijn woorden half in en leek zenuwachtig, maar toch luisterde iedereen naar hem. 'Ik zal je vertellen wat ik heb onthouden. Ik weet nog dat mijn ouders uit hun huisje zijn meegenomen omdat ze waren verraden door Bonten. Jawel, en één van die Bonten reed mee met het gezelschap dat mijn ouders ophing en vierendeelde. De Bonten vonden het nodig mijn ouders verraders van het Oude Bloed te noemen en te bedreigen omdat ze geen onderdak wilden bieden aan degenen die de haat tegen ons opvoeren. Wel, wie was die dag

de echte verrader? Mijn ouders, die alleen maar in het beetje vrede dat ze kenden wilden leven, of die Bonte verrader die de toorts bij zich droeg waarmee hun lichamen in brand werden gestoken? We hebben ergere vijanden dan deze Zienerskoningin om bang voor te zijn. Ik ben van plan haar bij haar terugkomst te vragen om gerechtigheid voor degenen die ons terroriseren en verraden. Gerechtigheid voor de Bonten!'

De stilte die viel was zo dik als stollend bloed. Toen liep de minstreel naar hem toe en legde een hand op de mouw van de tengere man. 'Bosk, daar kan ze ons niet mee helpen. Dat is iets wat we zelf moeten aanpakken. Je zou jezelf alleen maar in nog groter gevaar brengen, en je vrouw en dochters ook.' De minstreel keek om zich heen, bijna angstig, en opeens drong iets verschrikkelijks tot me door: het Oude Bloed was bang voor zichzelf! Er waren misschien spionnen van de Bonten in die zaal! Het was een gedachte die zich stilzwijgend verbreidde en die iedereen zichtbaar deed verkillen. Al snel stonden sommigen op om zich met een smoesje te verwijderen en naar hun kamer te gaan. Even later was de zaal bijna leeg. Zilveroog zat zwijgend naar het haardvuur te staren en de minstreel liep doelloos rond. De weinigen die nog over waren praatten amper met elkaar.

Ik hoorde een schuifelend geluid in de geheime gang achter me en even later kwam Chade gebukt naast me staan.

'Iets van belang?' vroeg hij fluisterend.

Ik legde mijn hand op zijn pols en gaf hem alles door wat ik had gezien en gehoord. Zijn gezicht kreeg een peinzende uitdrukking. Na een poosje zei hij zacht: 'Wel, dat brengt mijn gedachten op een ander spoor. Het zou niet de eerste keer zijn dat ik een fout tot een voordeel heb weten om te buigen. Blijf hier op wacht, Fitz.' Daarna, als een inval achteraf: 'Begin je honger te krijgen?'

'Een beetje. Maar ik red het wel.'

'En onze prins?'

'Ik heb geen reden om aan te nemen dat het met hem anders is gesteld.'

'Nou, dat bestrijd ik. Als er hier spionnen van de Bonten in de zaal zijn, dan zijn die er misschien ook onder degenen die hem in gijzeling houden. Waarschuw hem, jongen. En blijf hier op wacht.'

Toen vouwde hij zich bijna dubbel om de gang in te stappen. Ik keek hem na en vroeg me af wat hij in gedachten had. Daarna reikte ik naar Plicht. Alles ging goed met hem. Hij had het koud en verveelde zich, maar niemand had hem met woord of daad belaagd. Ze hadden die dag voornamelijk gedelibereerd over wat er op de Hertenhorst gaande was. Kennelijk had een vogel – Risico of de havik – enige berichten heen en weer gebracht. Tot dan toe was alles geruststellend geweest, maar volgens Plicht was de sfeer er toch een van afwachting en bezorgdheid.

De koe had een gemakkelijke worp gehad en een mooi stierkalf ter wereld gebracht. Koe-vrouw was achteraf erg blij met die box in een warme stal, want het kalf was veel te vroeg gekomen. Tegen de tijd dat Web en zij in de zaal in de oostvleugel terugkeerden stond er eerst weer een maaltijd op het programma. Het Oude Bloed deed de kappen voor het gezicht toen bedienden het voedsel kwamen brengen, waarna ze ze weer achterover sloegen. Ik bekeek alle gezichten nog eens heel zorgvuldig, maar ik herkende niemand van Laudwine's bende.

Iedereen was bijna klaar met eten toen er op de deur werd geklopt. Sommigen riepen geschrokken dat ze nog niet klaar waren met eten, want ze verwachtten bedienden, maar een stem achter de deur zei kalm: 'Laat me binnen. Oud Bloed groet Oud Bloed.'

Web was degene die opstond en naar de deur liep. Hij deed de grendel omhoog en trok de deur open, waarna Civil Bresinga en zijn kat binnenkwamen. De eekhoorn op de tafel kwetterde paniekerig en zocht toevlucht onder de stoel van haar partner. Pard knipperde niet eens met een oog, maar slenterde op zijn gemak de zaal binnen, keek even om zich heen en maakte het zich toen gemakkelijk voor de haard. Niemand had de entree van de kat kunnen gadeslaan zonder met zekerheid te weten dat hij de Wijsheidspartner was van de jongen die nu de deur zacht achter zich sloot en zich toen tot de verzamelde aanwezigen wendde.

De blikken die op hem gericht waren zouden iedereen hebben geïntimideerd, maar opnieuw was het Web die de uitdaging aanging. Hij legde zijn hand vriendelijk op Civils schouder en riep met luide stem: 'Oud Bloed heet Oud Bloed welkom. Kom binnen, jongen, en neem plaats. Wie ben je?'

Civil haalde diep adem en rechtte zijn schouders. 'Ik ben Civil Bresinga. Tegenwoordig heer Bresinga van Galeton. Ik ben een trouw onderdaan van koningin Kettricken, en vriend en metgezel van kroonprins Plicht Ziener.

Ik ben van het Oude Bloed. Zowel mijn koningin als mijn prins weet dat.' Hij liet een paar momenten goed tot hen doordringen dat ze nu een Wijze edelman aan het hof van de Zieners voor zich zagen. 'Ik ben gekomen, op verzoek van raadsheer Chade, om u te vertellen hoe ik hier word behandeld. En ook om u te vertellen over mijn omgang met de Bonten. En hoe ik onder hun handen gestorven zou zijn als niet een Ziener had ingegrepen.'

Ik zag en hoorde het vol ontzag aan. De jongen sprak kennelijk geheel voor de vuist weg. Af en toe raakte hij de draad kwijt en moest hij even terug om aanvullende dingen uit te leggen. Toen hij sprak over wat zijn moeder had doorstaan en hoe ze was gestorven, smoorde zijn stem en kon hij even niet verder. Web wees hem een stoel, gaf hem een glas wijn en klopte hem sussend op zijn schouder, alsof de jongen nog maar een kind was. En ik knipperde met mijn ogen en zag

mezelf toen ik pas vijftien was, en verwikkeld in zaken die mijn competentie ver te boven gingen. Civil was ook eigenlijk maar weinig meer dan een kind, zag ik opeens in. Met de Wijsheid, en daardoor voortdurend in gevaar, en toen gedwongen tot instemming met spionage, in een wanhopige poging om zijn moeder en zijn familiebezit te redden. En daarin had hij gefaald. Hij had nu geen moeder meer, geen huis, en was nog slechts een heel klein edelmannetje aan een heel groot hof, waar alles draaide om politiek. De enige reden waarom hij nog in leven was, welbeschouwd, was het feit dat hij de vriendschap van een Ziener bezat. En dan nog wel een Ziener die hij niet een keer had verraden, maar twee keer. Wat hem nochtans beide keren was vergeven.

'En toch hebben ze me onder hun hoede gehouden,' besloot hij. 'De koningin en de prins en raadsheer Chade weten alle drie heel goed dat ik van het Oude Bloed ben. En ze weten ook hoe ik tegen hen ben gebruikt. En wat het mij heeft gekost.' Hij zweeg en schudde zijn hoofd. 'Ik ben niet goed in woorden. Ik kan niet alle parallellen schilderen die ik graag zou zien dat ú zag. Alleen dit... dat zij me niet hebben veroordeeld om wat ik in het verleden heb gedaan. Ze hebben het Oude Bloed niet veroordeeld om wat de Bonten hebben geprobeerd de prins aan te doen. De koningin heeft zich niet gruwend afgewend van haar Wijze zoon. Kunnen wij dan niet op onze beurt hetzelfde doen? Met de Zieners omgaan zoals ze nu zijn, zonder al te diep in het verleden te

duiken?'

Zilveroog snoof minachtend, maar Boyo – die misschien een relatie zag tussen deze edelman met de Wijsheid en de titel die hijzelf hoopte terug te winnen – knikte bedachtzaam. Civil keek opeens naar Web en ik voelde dat er een gedachte bij hem was opgekomen, een gedachte van hemzelf. En als was het een vervulling van mijn vurige wens, juist op dat moment hoorde ik weer het geschuifel van Chade's voetstappen. Ik gebaarde hem fanatiek dat hij moest meekijken en meeluisteren, maar maande hem tegelijk tot stilte. De jongen praatte tegen Web. Zijn woorden drongen nauwelijks tot ons door.

'Raadsheer Chade heeft me gezegd wat u hebt voorgesteld. Als mensen van het Oude Bloed naar de Hertenhorst konden komen en hier openlijk konden leven, samen met mensen zonder deze gave, zouden de laatsten kunnen ontdekken dat wij helemaal geen ijzingwekkende monsters zijn. Hij heeft me ook gezegd wat u hebt opgemerkt. "Een man die niets te verliezen heeft is vaak in de beste positie om zich op te offeren voor het heil van de anderen." Ik heb niet veel tijd gehad om daarover na te denken, maar ik heb weinig tijd nodig om te snappen dat ik in elk geval iemand ben die niets te verliezen heeft. De enige bedreiging die over is heeft betrekking op mezelf. Ik heb geen familie meer die consequenties kan ondervinden van wat ik doe.' Hij keek om zich heen. 'Ik weet dat velen van u vrezen dat u wordt gedood

door uw buren zodra u uit het verborgene naar buiten komt. Lang, zeer lang, is dat een gerechtvaardigde vrees geweest. Een vrees die ik heb gedeeld, en mijn moeder eveneens.' Zijn woorden stierven weg, maar toen dwong hij zichzelf om door te gaan. Zijn stem haperde. 'En daarom bleven we in het verborgene. En door dat te doen maakten we het onze zogenaamde "vrienden" mogelijk om ons op hun beurt te doden. Ik zie het nut niet meer van dat verborgen blijven.' Ik weet niet of Civil toen werd overmand door emotie of dat hij welbewust even pauzeerde om na te denken over zijn volgende woorden. Hij keek weer naar Web en knikte toen voor zich uit. 'Iedereen in deze burcht heeft inmiddels gehoord van Web de Wijze, die zonder angst en zonder dreiging in ons midden rondloopt. Ik voel me bijna beschaamd dat hij, een vreemdeling hier, in het licht is gestapt, terwijl ik, die prins Plicht beter kent dan wie ook, in de schaduwen van de hoeken van de kamers rondkroop. Morgen zal dat veranderen. Voortaan zal ik trots verkondigen dat ik van het Oude Bloed ben en zweren dat ik zal bewijzen dat iemand als ik volledig toegewijd kan zijn aan mijn prins, zoals hij van mij ook ten volle verdient. Ik heb hem veel geleerd over onze manier van leven en prins Plicht heeft gewetensvol geluisterd. Wanneer hij in de lente naar de Buiteneilanden vertrekt om een draak te verslaan en zijn bruid te winnen, heeft hij gezegd, mag ik misschien met hem mee. En als ik dat doe, zal ik dat doen als zijn Wijze metgezel. De Hertenhorst beschikt niet over een Vermogensmeester,

en mijn prins, anders dan Zienerskoningen in het verleden, zal het dus zonder de hulp van een coterie moeten stellen. Maar al moet hij die magie dan missen, ik zal in plaats daarvan de onze in zijn dienst stellen. En ik beloof dat ik zal bewijzen dat deze minstens even effectief is. Ik zal allen demonstreren wat mijn Oude Bloed vermag, en met trots!'

Chade's verkrampte greep om mijn pols bewees dat dit alles nieuw voor hem was – niet alleen dat Civil aankondigde dat hij zichzelf als Wijze kenbaar zou maken, maar ook dat Plicht zijn vriend had beloofd dat hij mee mocht op de queeste. Zijn Vermogengebruik was slordig, maar hij bereikte me. Heb ik gezegd dat ik een fout zou ombuigen tot een voordeel? Dat is misschien te goed gelukt en nu doorgeschoten naar een volgende fout. Ik wilde alleen dat de jongen zou verklaren dat de koningin hem netjes en fair had behandeld, niet dat hij zichzelf tot ambassadeur aan het hof van heel het Oude Bloed zou uitroepen!

Ik voegde mijn gedachten bij de zijne. Hij ziet het niet als een risico voor de prins dat hij, zijn vriend, bekent tot het Oude Bloed te behoren. Hij heeft alleen oog voor het gevaar dat hij zelf loopt, maar dat heeft hij graag over voor Plicht. Kunt u het hem nog uit zijn hoofd praten?

Ik weet niet zeker of dat verstandig zou zijn, liet Chade me weten. Zijn houding spreekt tot de verbeelding, zie ik. Kijk zelf maar!

Niet dat de blijken van steun nu zo overweldigend waren. Web was eigenlijk de enige die breed stond te grijnzen en

luidkeels verkondigde hoe trots hij was op de jonge heer Bresinga. De anderen – met uitzondering van de demonstratief stuurs kijkende Zilveroog – waren zuiniger met hun instemming, en toonden deze in een heel spectrum van gradaties. Zowel de minstreel als Boyo keek echt enthousiast. De vrouw met de koe, toch al half ingepalmd door de manier waarop haar dier was behandeld, glimlachte vriendelijk. De anderen spraken om te beginnen over de praktische kanten van de zaak. De koningin kon hem toch echt niet ter dood laten brengen, want hij was immers al onder haar hoede, en bovendien had ze beloofd dat geen Wijzen terechtgesteld zouden worden enkel en alleen omdat ze het waren. Waarschijnlijk was hij dus zo veilig als menselijk gesproken maar mogelijk was. En het was heus niet uitgesloten dat een jongeman die van edele afkomst was en er goed uitzag best wat goodwill voor het Oude Bloed kon kweken. Het kon hun zaak niet schaden wanneer hij zich bekend maakte.

Toen kwam de man uit de stad, Bosk, voor Civil staan. Hij draaide aan zijn vingers alsof hij ze van zijn handen los wilde schroeven. Toen vroeg hij met onzekere stem: 'Hebben de Zieners Bonten gedood? Weet je het zeker?'

'Heel zeker,' zei Civil zacht. Hij bracht zijn hand omhoog en streek over zijn keel. 'Zo zeker als maar kan.'

'Hun namen,' fluisterde de man. 'Weet je hun namen?'

Civil bleef even zwijgen. 'Kepler. Padget. En Swoskin,' zei hij toen. 'Onder die namen kende ik ze. Maar prins Plicht

noemde Kepler bij een andere naam, want hij had hem gekend in zijn tijd bij de Bonten. Hij noemde hem Laudwine.'

Bosk schudde zijn hoofd, kennelijk teleurgesteld, maar iemand anders in de zaal vroeg met luide stem: 'Laudwine?' Ze baande zich een weg naar voren en ik zag dat het Zilveroog was. 'Dat kan niet kloppen! Hij was de leider van de Bonten. Als hij gedood was, zou ik dat zeker hebben gehoord!'

'O ja?' vroeg de minstreel nieuwsgierig. De uitdrukking op zijn gezicht was niet aangenaam om te zien.

'Zeker,' snauwde ze. 'Maak daarvan maar wat je wilt. Ik ken mensen die Laudwine kennen, en inderdaad, sommigen daarvan zijn Bonten. Ik ben er zelf geen, maar mijn recente gesprekken hier hebben me beter doen begrijpen waarom ze hun toevlucht hebben genomen tot zulke extreme middelen.' Ze draaide zich half bij de minstreel vandaan, als om hem buiten te sluiten, en vroeg Civil: 'Hoe lang geleden is dit gebeurd? Welk bewijs heb je dat het waar is wat je zegt?'

De jongen deed een stapje achteruit, maar zei toen: 'Een dag of... vijftien geleden. Wat dat bewijs betreft... wat voor bewijs zou ik kunnen geven? Ik heb gezien wat ik heb gezien, maar ben zo snel mogelijk weggevlucht. Ik schaam me dat te moeten toegeven, maar het is nu eenmaal zo. Maar ik betwijfel geen moment dat wat de volksmond in de stad vertelt de volle waarheid is. Een eenarmige man en zijn paard werden gedood, plus een hondje. En de twee andere mannen

in het huis.'

'Ook zijn paard!' riep Zilveroog uit, en ik zag dat ze het als een dubbel verlies beschouwde.

'Als dat zo is, is dat een zware slag voor de Bonten,' zei Bosk. 'Het zou wel eens hun einde kunnen betekenen.'

'Nee! Dat zal het niet!' Ze bleef koppig. 'De Bonten zijn sterker dan één enkele man. Ze zullen deze strijd niet opgeven voordat we ons recht hebben gekregen. Recht en wraak!'

Bosk liep langzaam naar haar toe. Zijn vuisten, aan zijn dunne armen, balden zich. Die dreiging zou een beetje zielig hebben geleken als ze niet zo onmiskenbaar oprecht was geweest. 'Misschien moet ik mijn wraak maar meteen halen waar ik dat kan!' hijgde hij. Zijn stem brak bijna bij het uitspreken van zijn volgende woorden. 'Als ik ergens een papiertje opplakte waarop stond dat jij een Wijze bent, en jij werd vervolgens opgehangen en verbrand, zouden je Bonte vriendjes zich dan kwaad maken? Misschien moest ik je advies maar opvolgen. Hen precies zo behandelen als ik ben behandeld!'

'Wat ben jij een stommeling! Zie je niet in dat zij vechten voor ons allemaal en dat ze onze steun verdienen? Ik heb geruchten gehoord dat Laudwine iets had ontdekt, iets belangrijks – waardoor de Zieners van de troon zouden worden gestoten. Misschien is dat geheim met hem gestorven, maar misschien ook niet.'

‘Nu ben jij degene die stom is,’ liet Civil zich horen. ‘De Zieners van de troon stoten! Dat is nog eens een snugger plan, zeg! Breng de enige koningin ten val die ooit heeft geprobeerd een eind te maken aan het ophangen en verbranden. Wat levert ons dat op? Vervolging op grote schaal, zonder angst voor represailles of soldaten die komen ingrijpen. Als het Oude Bloed zelfs maar zou proberen de monarchie omver te werpen, zal dat worden opgevat als het definitieve bewijs dat we werkelijk zo boosaardig en onbetrouwbaar zijn als onze vijanden altijd hebben beweerd. Ben je krankzinnig?’

‘Dat is ze,’ zei Web kalm. ‘En daarvoor verdient ze ons medelijden, niet onze veroordeling.’

‘Ik wil jullie medelijden niet!’ barstte Zilveroog uit. ‘Ik heb niemands medelijden nodig. En jullie hulp hoef ik ook niet. Kruip maar voor deze Zienerskoningin! Schenk maar vergiffenis voor alles wat jullie is aangedaan en laat je voortaan gebruiken als bedienden. Ik ben niet van plan te vergeven en nog tijdens mijn leven zal ik mijn wraak hebben. Gegarandeerd!’

‘Het is ons gelukt,’ fluisterde Chade bij mijn oor. ‘Of misschien moet ik zeggen dat Zilveroog het voor ons heeft geregeld. Ze heeft iedereen die niet droomt van bloedvergieten en brandstapels onze kooi in gedreven. En dat zijn de meesten, denk ik. Kijk maar eens of ik gelijk krijg.’

En na die woorden verliet hij me en schuifelde als een

grote grijze spin de geheime gang binnen. Pas laat die avond kon ik mijn uitkijkpost eindelijk verlaten om wat voedsel te halen en naar bed te gaan. Maar het verliep zoals hij had voorspeld. Civil bleef bij het Oude Bloed, en toen de koningin, Chade en de vertegenwoordigers van de hertogdommen waren teruggekeerd, stelde hij zich voor hen op en maakte zich bekend als een edelman die de Wijsheid bezat. Ik zag dat de vertegenwoordigers pijnlijk getroffen leken toen hij hun verzekerde dat er in elk hertogdom wel enkele edelen met de Wijsheid waren, al waren deze al generaties lang gedwongen geweest hun magie onopvallend te houden en te verzwijgen. Verschillende van de jonge mannen tot wie hij nu sprak kenden hem goed. Ze waren met hem uit rijden geweest, hadden met hem gedobbeld en gedronken. Ze wisselden blikken uit en de boodschap daarin was duidelijk genoeg: 'Als hij al een Wijze blijkt te zijn, wie dan in hemelsnaam nog meer?' Maar Civil zag het niet – of hij negeerde hun reserves – en vervolgde zijn aankondiging. Hij wilde zijn magie voortaan openlijk in dienst stellen van prins Plicht en de Zienersdynastie. Hij zwoer dit nu plechtig. Bij drie van de representanten meende ik een onwillige bewondering van het gezicht te lezen. Misschien zou deze jonge edelman een probaat middel tegen hun vooroordelen blijken te zijn.

De laatste dag van de onderhandelingen met de koningin leverde tastbare vooruitgang op. De minstreel verscheen

zonder hoofdkap en vroeg de koningin toestemming om aan het hof te blijven. De koningin legde de afgevaardigden van haar hertogen een proclamatie voor waarin werd bepaald dat executies voortaan slechts dan rechtsgeldig konden worden uitgevoerd indien ze namens de hertog zelf waren goedgekeurd. Het hoofd van elk huis zou voortaan aansprakelijk zijn voor onrecht dat in zijn hertogdom had plaatsgevonden. Elk hertogdom mocht nog slechts één galg bezitten en deze moest onder toezicht staan van het heersende huis zelf. Niet alleen moesten de hertogen voorkomen dat er binnen hun hertogdom executies werden gelast en uitgevoerd door locale magistraten, ook moesten ze dergelijke executies steeds gedetailleerd onderzoeken. Andere vormen van terechtstelling zouden worden opgevat als moord en door de koningin als zodanig worden bestraft. Dit alles loste niet het probleem op hoe mensen van het Oude Bloed veilig, zonder kans op represailles, misstanden voor de rechter konden brengen, maar in elk geval hadden ze nu een aantal formele houvasten.

Dankzij zulke stapjes, verzekerde Chade me, zouden we geleidelijk vooruitgang boeken. Toen ik met de koninginnegarde uitreed om de delegatieleden terug te brengen naar hun vrienden en om in ruil de prins en Laurier op te halen, merkte ik belangrijke veranderingen op binnen het gezelschap. Ze praatten en lachten onder elkaar, en soms

zelfs met gardisten. De koevrouw, haar dier en het kalfje in haar kielzog, reden naast heer Civil Bresinga en de dame leek zich zeer vereerd te voelen door de conversatie van dit fijne heerschap. Aan zijn andere zijde reed Boyo. Zijn klaarblijkelijke poging om zich de gelijke van heer Bresinga te betonen werd ietwat ondermijnd doordat de laatstgenoemde zich tegenover de koe-vrouw nogal egalitair gedroeg. Civils kat reed op een zadeltje achter het zijne met hem mee. Overal om ons heen in het bos was de sneeuw gesmolten tot ijskoude vingertjes smeltwater die naar de beschaduwde bodem klauwden. Bij dit alles reed Zilveroog eenzaam in ons midden voort. Web reed naast me en praatte over van alles en nog wat, want zowel de koningin als Chade had erop aangedrongen dat hij de terugreis moest maken om allen van het Oude Bloed te laten zien, later, dat hij echt uit vrije wil naar de Hertenhorst terugkeerde.

Toen we het punt van rendez-vous bereikten leken Civil en Pard allebei even opgetogen hun prins weer te zien. Plicht deed alsof hij blij verrast was door hun aanwezigheid in deze afhaalgroep. Zijn warme verwelkoming van zijn vriend en diens Wijsheidspartner maakte indruk op de Wijzen, zowel degenen die mee waren geweest naar de Hertenhorst als degenen die hen opwachtten. Via het Vermogen had Plicht natuurlijk al van mij vernomen dat Civil bij ons zou zijn.

Toen we terugreden naar de Hertenhorst hadden we niet

alleen de prins en Laurier bij ons, maar ook Web en de minstreel, die Kokkel heette. Hij zong terwijl hij met ons mee reed en ik moest op mijn tanden bijten bij het horen van zijn versie van de Toren van Gaffeleiland. Die opwindende en sentimentele ballade vertelde het verhaal van de verdediging van die toren tegen de aanvallen door de Rode Kapers en legde veel nadruk op de rol die Chevalrics bastaardzoon daarin had gespeeld. Het was waar dat ik erbij aanwezig was geweest, maar wat ze in dat lied van mijn bijl beweerden kon ik nog niet voor de helft geloven.

Web lachte om mijn gekwelde gezicht. 'Kijk niet zo sceptisch, Tom Dassenkop. De Wijze Bastaard is toch zeker een held die ons volk en het jouwe gemeenschappelijk hebben? Hij was een man van de Hertenhorst en tevens van het Oude Bloed.' En daarna voegde het geluid van zijn basstem zich bij dat van de minstreel en zongen ze samen het refrein over 'Chevalrics zoon, groot van faam, erver van zijn bloed, maar niet van zijn naam, en niet van zijn troon'.

Heeft Spreeuw deze ballade niet geschreven? vroeg Plicht met geveinsd ontzag. Ze beschouwt haar als haar eigendom. Ze zal het niet leuk vinden als Kokkel dit lied in de Hertenhorst voor de haard gaat staan zingen.

Daarin zou ze niet de enige zijn. Misschien dat ik hem zelf voor die tijd wel wurg, dat bespaart haar de moeite.

Maar bij het volgende refrein zongen niet alleen Plicht en Civil mee, maar ook massa's gardisten. Dat, zo hield ik mezelf

voor ogen, is nu eenmaal het effect dat een lentedag op mensen kan uitoefenen. Ik hoopte dat het gauw weer over zou gaan.

25

Uitzeilen in de lente

Bij de aanvang van de wereld waren er de mensen van het Oude Bloed, en de dieren in het veld, de vissen in het water en de vogels in de lucht. Allen leefden samen, zo niet in harmonie, dan toch in balans. Binnen het Oude Volk waren er slechts twee stammen. De ene bestond uit bloednemers; dat waren de mensen die een band hadden met schepsels die het vlees van andere schepsels aten. De andere stam was die van de bloedgevers; zij hadden een band met schepsels die slechts planten aten. De beide stammen hadden geen contact met elkaar, althans niet meer dan een wolf en een schaap. Met andere woorden: ze ontmoetten elkaar slechts in de dood. Toch respecteerden de stammen elkaar als behorende tot het land, precies zoals een mens ook een boom of een vis respecteert. De wetten die hen scheidden waren streng en rechtvaardig. Maar er zijn altijd mensen die menen iets beter te weten dan de wet, of die denken dat in hun specifieke situatie een uitzondering zou moeten worden gemaakt. Zo geschiedde het dat de dochter van een bloednemer, die verbonden was met een vos, verliefd werd op de zoon van een bloedgever, die verbonden was met een os. Wat voor

kwaad, dachten ze, zou hun liefde kunnen veroorzaken? Ze berokkenden niemand enige schade – noch man jegens vrouw, noch vos jegens os. En zo zonderden ze zich af van hun eigen volk, leefden in liefde tezamen en brachten na verloop van tijd eigen kinderen ter wereld. Maar van deze kinderen was de eerste zoon een bloednemer en de eerste dochter een bloedgever. En nummer drie was een arm, onwijs kind, doof voor elke diersoort en gedoemd om altijd binnen de eigen huid te moeten blijven. Groot was de ellende binnen het gezin toen hun oudste zoon een band aanging met een wolf en hun oudste dochter met een hert, want die wolf doodde het hert en de dochter doodde uit wraak haar broer. Toen pas begrepen ze de wijsheid van de oude zeden, want een roofdier kan geen band aangaan met een prooidier. Het ergste moest echter nog komen, want hun onwijze kind bracht slechts onwijze kinderen ter wereld, en zo ontstond het volk dat doof is voor alle dieren van de wereld.

Dassenkops 'Verhalen van het Oude Bloed'

De lente overweldigde het land. De bomen op de heuvels achter de burcht hulden zich in een bleekgroen waas. Binnen twee dagen zouden die blaadjes verder ontluiken, waarna de heuvels weer schuil zouden gaan onder hun bossen. Gras sproot op uit de bodem en verdreef de bruinige sprieten die van vorig jaar nog over waren. En te midden van de grazende

kudden verscheen het spetterende wit van pasgeboren lammetjes. De mensen begonnen te praten over het Lentefeest. Het schokte me dat er pas een jaar was verlopen sinds ik Spreeuw had toegestaan Pé van ons afgelegen huisje mee te nemen naar Hertenhorst. Er was te veel gebeurd. Er was veel te veel veranderd.

Binnen de burcht was alles een en al drukte en opwinding. Dat had lang niet alleen te maken met het Lentefeest. Tijdens deze periode van voorspoed zou de prins afreizen naar de Buiteneilanden, en daartoe moest alles in gereedheid worden gebracht. De kapitein en de bemanning van de Maagdenkans waren blij dat ze voor de reis waren uitverkoren en de gardisten vochten om de eer om voor de prinselijke garde te worden gekozen. Uiteindelijk waren er veel te veel vrijwilligers, waaronder ikzelf, en was de prins gedwongen om de keuze door het lot te laten bepalen. Ik was niet verbaasd dat ik tot de gelukkigen behoorde; tenslotte had Chade me al de avond tevoren verteld welk 'lot' ik zou trekken.

Civil Bresinga zou inderdaad met ons meegaan. Chade maakte ook deel uit van het gezelschap, evenals Bolle – tot grote verrassing van een deel van het hof. Web, die snel op weg was een favoriet van de koningin te worden, had haar toestemming gevraagd om haar zoon te begeleiden, en had deze gekregen. Hij beloofde dat zijn meeuw voor het schip uit zou vliegen en het weer in het oog zou houden.

Civil was niet de enige edele die hoopte de prins te mogen

vergezellen. Heel wat dames en heren gaven de wens te kennen om mee te gaan. Ik moest meteen terugdenken aan de enorme expeditiemacht die zich jaren geleden naar het Bergrijk had begeven, toen bekend was geworden dat Kettricken de aanstaande bruid van Veritas was. Net als toen had elke edele die nu mee wilde het idee van een entourage van bedienden en ander comfort. Er werden begeleidende schepen gehuurd. Ook edelen die niet de tijd of het geld hadden om de prins persoonlijk te begeleiden lieten zich niet onbetuigd. Ze stuurden geschenken naar de Hertenhorst, niet alleen voor de narkieza, maar ook voor haar moederhuis en de clan van haar vader.

In de toren van Veritas ging ik verder met mijn lessen in het Vermogen, maar al mijn pupillen waren lastig en snel afgeleid. Bolle voelde heel scherp aan hoe gespannen en opgewonden Plicht was, en hij werd daardoor zelf zo overgevoelig dat hij zich zowat op niets kon concentreren. Prins Plicht kwam en ging steeds in een gejaagde sfeer. Hij had altijd wel een pasbeurt bij de kleermaker of een les in Buiteneilandse taal en etiquette.

Ik had medelijden met hem, maar nog meer met mezelf, want ik moest me 's avonds door oude perkamentrollen worstelen om zo veel mogelijk wijzer te worden. Zelfs Chade was afgeleid. Hij hield binnen de burcht zo veel touwtjes in handen dat het voor hem bijna onmogelijk was een poos afwezig te zijn. Ondanks zijn vurige belangstelling voor het

Vermogen had hij nu bijna al zijn aandacht nodig voor het kiezen van mensen die zijn verantwoordelijkheid konden overnemen zo lang hij weg was. Tot mijn opluchting zou Rosalie niet met ons mee gaan, maar het beviel me niks dat zij tijdens zijn afwezigheid de spil zou zijn in Chade's netwerk van spionnen. Ik vermoedde dat Chade 's nacht ook nog een paar experimentjes deed met zijn knalpoeder, maar hoe minder ik daarvan wist, hoe liever het mij was.

Onze aanstaande reis was meer dan voldoende om mijn geest te vullen, maar het leven staat een mens maar zelden toe zich geheel op een taak te concentreren. Plicht en Civil kregen van Web elke avond les over de geschiedenis en de gewoonten van het Oude Volk. De lessen vonden plaats voor een haard in de Grote Zaal en Web had duidelijk gemaakt dat iedereen die belangstelling had hartelijk welkom was om mee te luisteren. De koningin zelf was diverse keren aanwezig geweest. In het begin werden deze 'lessen' slechts schaars bezocht, en keken de luisteraars weinig welwillend toe. Maar Web kon boeiend vertellen en veel van zijn verhalen waren nieuw voor de mensen in de Hertenhorst. Hij verwierf zich snel een publiek, vooral onder de kinderen. En al gauw verplaatsten degenen die zogenaamd bezig waren wol te kaarden, pijlen te maken of kleren te verstellen hun activiteit tot binnen gehoorsafstand van Webs stem. Ik weet niet of ze hierdoor werden overgehaald om het Oude Bloed minder te vrezen, maar in elk geval leerden ze het nodige

over het leven en denken van de mensen met die magie.

Behalve Plicht en Civil had Web tijdens deze bijeenkomsten nog een derde echte student – een jongen die ik nooit eerder in de burcht had gezien. De boodschap dat Kettricken mensen met de Wijsheid aan het hof welkom zou heten was overal doorgedrongen. Slechts weinigen hadden gereageerd, voor zover het grote publiek dat wist. Het probleem was duidelijk. Hoe kon je je zoon of dochter als page aanbieden, in het bezit van de Wijsheid, zonder daardoor tevens te onthullen dat de Wijsheid in je familie voorkwam? Hier in de burcht kon de koningin dat kind misschien wel beschermen, maar hoe zou het aflopen met zijn familie thuis? Heer Brant, een van de lagere edelen in Hertensprong, had zijn tienjarige zoon en enige erfgenaam gebracht. Hij had de jongen aan de koningin gepresenteerd als iemand van het Oude Bloed, maar beweerde dat het kind de magie had geërfd van zijn moeder, die al zes jaar dood was en nog maar heel weinig familie had. De koningin had hem op zijn woord geloofd. Ik had ook mijn vermoedens over een naaister die pas onlangs naar de Hertenhorst was gekomen, maar als zij zich niet openlijk als Wijze wenste kenbaar te maken wilde ik er niet naar vragen.

De andere nieuwe page van de koningin was niemand minder dan Vlug. Hij was in zijn eentje gekomen, te voet, maar op nieuwe schoenen en in een nieuw jasje en met een brief van Burrich bij zich. Ik had vanaf mijn gebruikelijke

logeplaats gezien hoe hij hem aan de koningin overhandigde. Burrich schreef dat hij de jongen afstond aan de Zieners. Hij gaf toe dat hij hem niet van zijn voornemens af had kunnen brengen, hoezeer hij ook zijn best had gedaan. Als de jongen niet wilde afzien van de beestenmagie, dan moest hij zijn gang maar gaan, maar dan trok hij als vader zijn handen van hem af. Hij kon zich niet veroorloven de jongen in de buurt van zijn jongere broertjes te laten blijven. Ook wilde hij niet dat de jongen aan het hof bekend zou zijn als een zoon van Burrich. Toen Kettricken hem vriendelijk vroeg hoe hij dan wilde heten, had Vlug zijn bleke gezicht opgeheven en met zachte, maar ferme stem gezegd: 'De Wijze. Dat is wat ik ben en niet zal ontkennen.'

'Dan zal het dus Vlug de Wijze zijn,' had ze met een glimlach geantwoord. 'Het lijkt me een naam die goed bij je past. Ik draag je nu over aan mijn raadsheer Chade. Hij zal geschikte bezigheden voor je weten te vinden, en lessen.'

De jongen had een zuchtje geslaakt en toen een diepe buiging gemaakt, kennelijk opgelucht dat de beproeving van deze koninklijke audiëntie voorbij was. Hij had erg rechtop en stram gelopen bij het verlaten van de spreekkamer.

Dat Burrich de jongen wegstuurde schokte me tot in het diepste van mijn ziel, maar tegelijk luchtte het me op. Zolang Vlug bij Burrich in huis woonde en de Wijsheid een twistpunt tussen hen beiden was, kon dat alleen tot ruzie en ellende

leiden. Ik vermoedde dat het besluit voor Burrich moeilijk en bitter was geweest, en lag bijna de hele nacht wakker over de vraag wat Mollie ervan vond en of ze had gehuild bij het vertrek van haar zoon. Ik kwam ernstig in de verleiding om naar Netel te reiken. Ik had dat nagelaten sedert de dag waarop Bolle zich met zijn Vermogensmuziek zo onbeheerst tot de hele wereld had gericht. Niet alleen wilde ik liever niet met haar delen wat ik wist, maar ook was ik nog steeds bang voor de echo van die vreemde stem die ik had gehoord. Ik wilde niets doen wat zijn aandacht op mij of mijn dochter kon vestigen.

Maar het was alsof mijn hart mijn nuchtere geest bedroog, want nog diezelfde nacht raakte Netels geest de mijne aan. Het leek bijna een toevallige ontmoeting, alsof we op hetzelfde moment van elkaar aan het dromen waren geweest. Het verbaasde me opnieuw hoe moeiteloos wij tweeën elkaar via het Vermogen wisten te vinden, en weer vroeg ik me af of Chade misschien gelijk had gehad, en dit misschien echt iets was wat ik haar had geleerd vanaf haar jongste jaren. Ik droomde dat ze op het gras onder een wijd uitwaaierende boomkruin zat. Ze hield iets in haar geschulpte handen, iets dat geheim en klein was, en waar ze bedroefd naar keek.

Wat zit je dwars? vroeg ik haar. Terwijl ik dat zei en zij haar blik op me richtte, voelde ik al meteen dat mijn droom-ik weer de vorm aannam die ze me altijd gaf. Ik ging zitten en

krulde mijn staart om mijn voorpoten. Ik grijnsde wolfachtig naar haar. Zo zie ik er echt niet uit, hoor!

Hoe kan ik weten hoe je eruitziet? vroeg ze bits. Je vertelt me nooit iets over jezelf. Opeens groeiden er madeliefjes aan haar voeten. Een blauw vogeltje landde op een tak boven haar hoofd en begon met zijn delicate vleugeltjes te wapperen.

Wat heb je daar? vroeg ik nieuwsgierig.

Wat het ook is, het is van mij. Zoals jouw geheimen van jou zijn. Haar handen sloten zich om de schat die ze koesterde en ze drukte ze tegen haar borst, alsof ze het voorwerp in haar hart wilde verstoppen. Zou ze verliefd zijn geworden?

Laat me eens proberen je geheimpje te raden, bood ik speels aan. De gedachte dat mijn dochter verliefd zou kunnen zijn en nu een eerste geheim tekentje daarvan aan haar hart drukte deed me onevenredig veel genoegen. Ik hoopte wel dat de jongeman haar waard was.

Ze keek gealarmeerd. Nee. Blijf er vandaan. Het is niet eens van mij. Het is me alleen maar in bewaring gegeven!

Heeft misschien een jongeman zijn hart tot jou laten spreken? gokte ik vrolijk.

Haar ogen verwijdden zich van schrik. Ga weg! Stop met raden!

Een bries bracht de takken in beroering. We keken allebei naar boven en juist op dat moment veranderde het blauwe vogeltje in een lichtblauwe hagedis. Zijn zilverige oogjes fonkelden en draaiden toen het diertje over de stam naar

beneden liep, tot vlak bij haar haren. 'Zeg het me,' sjirpte hij, 'ik ben dol op geheimpjes!'

Ze keek me minachtend aan. Je trucjes misleiden me niet. Ze sloeg met een hand in de richting van de hagedis. Scheer je weg, pest!

Maar in plaats daarvan sprong het schepseltje in haar haren en greep zich met zijn klauwtjes aan haar lokken vast. En toen werd het groter, wel zo groot als een kat, en groeiden er vleugels uit zijn schouders. Netel gilde en sloeg naar het dier, maar het bleef zich vastklampen. Toen hief het zijn hoofd, dat opeens aan een lange nek zat, en bekeek me met draaiende zilveren ogen. In het klein, maar verder helemaal perfect, zat daar een blauwe draak me spottend op te nemen. Zijn stem veranderde luguber en werd een onmenselijk, vrieskoud geluid, dat over mijn ziel raspte. 'VERTEL ME JE GEHEIM, DROOMWOLF!' eiste hij. 'VERTEL ME OVER EEN ZWARTE DRAAK EN EEN EILAND! VERTEL HET ME NU, ANDERS RUK IK HAAR HOOFD VAN HAAR SCHOUDERS.'

De stem probeerde haken in mij te slaan en me naar zich toe te trekken om me door en door te leren kennen zoals ik was. Ik sprong overeind en schudde mijn vacht. Ik wilde me losmaken van de wolf en aan de droom ontsnappen, maar ik werd vastgehouden. Ik voelde hoe het schepsel indringend naar me staarde en priemend rondtastte in mijn geest en zwijgend eiste dat ik mijn ware naam noemde.

Opeens ging Netel staan. Ze greep het sissende draakje op

haar hoofd met beide handen vast. Ik stond met open mond en ze keek me woedend aan. Dit is maar een droom. Alleen maar een droom. Jij zult mij met zulke trucs geen geheimen ontfutselen! Dit is maar een droom en die breek ik af. Ik word wakker. Nu!

Ik weet niet precies hoe ze het deed. Niet zozeer door haar eigen gedaante uit de droom te verwijderen, maar veeleer door de draak in te sluiten. Hij werd blauw glas in haar handen, en dat wierp ze vervolgens van zich af. Het raakte vlak voor mijn voeten de grond en spatte uiteen in een sproeiregen van scherpe splinters. De pijn van de sneetjes die ik opliep forceerde mijn eigen ontwaken. Ik schoot overeind, naar adem happend, en probeerde Chade's oude deken met mijn handen te wurgen. Ik sprong uit bed en wreef met mijn handen over mijn borst, in de verwachting glasscherven en bloed te voelen. Maar ik voelde niets anders dan zweet. Ik rilde even en begon toen te beven alsof ik koorts had. De rest van die nacht bleef ik in een deken gewikkeld voor het vuur zitten en naar de vlammen staren. Hoe ik me ook uitsloofde, ik kon geen touw vastknopen aan wat ik zojuist had ervaren. Welke delen waren een droom, welke delen een gezamenlijke Vermogenservaring met Netel? Ik kon geen grens afbakenen, en ik was bang. Niet alleen bang dat iets of iemand uit de Vermogensstroom ons beiden had gevonden, maar ook bang voor het Vermogenstalent dat ik in Netel had bespeurd toen ze ons beiden uit de dodelijke observatie door dat wezen wegrukte.

Ik vertelde niemand iets over die droom. Ik wist hoe Chade zou reageren op mijn bezorgdheid. 'Haal het meisje naar de Hertenhorst. Hier kunnen we haar beschermen. Geef haar les in het Vermogen.' Nee, dat zou ik niet doen. Ik had gewoon een bizar einde meegemaakt van een droom waarin mijn geheimste angsten bij elkaar waren gekomen. Een droom! Met alle kracht die ik bezat probeerde ik mezelf dat wijs te maken, alsof ik het zo tot waarheid kon proclameren.

Bij daglicht was het gemakkelijker mijn angsten van me af te zetten. Ik had andere dingen aan mijn hoofd en moest nog van alles regelen voor mijn vertrek. Ik ging naar Gindast en betaalde hem vooruit voor Pé's opleiding. Mijn jongen scheen helemaal te zijn opgebloeid. Gindast zelf verzekerde me dat de jongen hem bijna dagelijks verbaasde. 'Nu hij zich op zijn opleiding concentreert,' voegde hij daar nadrukkelijk aan toe – een niet zo heel stil verwijt aan een vader die wat laks was geweest met zijn opvoeding. Het was inderdaad Pé zelf die zich deze nieuwe discipline eigen had gemaakt en daar gaf ik hem ook het volle krediet voor. Ik plande het zo dat ik hem elke derde of vierde dag even kon opzoeken. We spraken niet over Svanja, maar alleen over zijn werk en het naderende Lentefeest en dat soort dingen. Ik had hem nog niet verteld dat ik samen met de prins de Hertenhorst zou verlaten. Deed ik dat, dan zou hij het ongetwijfeld aan zijn medeleerlingen en misschien ook aan Jinna doorvertellen, want hij ging nog wel eens bij haar op bezoek. Puur uit gewoonte hield ik mijn reisplannen liever stil tot kort voor de datum van vertrek. Hoe

minder verband er werd gelegd tussen de prins en mij, hoe beter het was, hield ik me voor ogen. Ik wilde mezelf niet bekennen dat het ten dele ook te maken had met mijn angst om zo lang bij mijn pleegzoon vandaan te zijn, zeker nu ik een gevaarlijke tocht verwachtte.

Ik had me de waarschuwing door de nar ter harte genomen. Niet alleen had ik Chade's voorraden geplunderd en er een indrukwekkende collectie kleine, doch dodelijke items uit verzameld, maar ook was ik begonnen mijn kleding zodanig aan te passen dat ik die dingen bij me kon dragen. Het was een traag en moeizaam proces, en ik miste de slimme suggesties en vaardige handen van de nar. Ik zag hem weinig, die dagen. Soms ving ik een glimp op van heer Gouden, in een tuin of een zaal, maar altijd was hij omringd door jonge en oogverblindende edelen die aan het hof verbleven. Het scheen in de burcht te wemelen van zulke jongelieden. De queeste van de prins leek op bepaalde jonge mannen een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit te oefenen. Ze wilden zich graag bewijzen, en hadden er met genoegen heel wat van hun erfdeel voor over om zich op deze manier te amuseren. En tot heer Gouden voelden ze zich aangetrokken als motten tot een lamp. Toen hoorde ik een gerucht dat heer Gouden buiten zichzelf van drift was omdat oorlogsschepen van Kwarts, die nog steeds de handel verstoorden, nu de tijdige aankomst hadden verhinderd van een paar Jamailliaanse mantels die hij speciaal voor de tocht naar de Buiteneilanden had laten vervaardigen. Volgens dat

gerucht hadden die mantels geborduurd moeten zijn met draken in zwart en blauw garen, plus zilverdraad.

Ik informeerde ernaar bij Chade. Chade was die avond naar de toren gekomen om me te helpen bij het leren spreken van de Buiteneilandse taal.

Die taal deelde veel woorden met de onze, maar ze werden anders uitgesproken, met meer keelklanken. Mijn keel deed pijn van de oefeningen. 'Wist u dat heer Gouden nog steeds van plan is met ons mee te gaan?' vroeg ik hem.

'Wel, ik heb hem geen reden gegeven om er anders over te denken. Gebruik je verstand, Fitz. Hij is een zeer vindingrijk iemand. Zolang hij meent dat hij gewoon bij de prins aan boord kan stappen, zal hij niets alternatiefs regelen. En hoe minder tijd we hem geven om een alternatief te bedenken, hoe kleiner de kans dat hij iets doet wat wij niet willen.'

'U hebt toch gezegd dat u gewoon kunt verhinderen dat hij vanuit Hertenhorst scheep gaat?'

'Heb ik gezegd. Kan ik. Maar hij schijnt flinke sommen geld tot zijn beschikking te hebben, Fitz, en dan zijn er allerlei dingen mogelijk. Waarom zouden we hem extra tijd geven om plannen te maken?' Hij wendde zijn blik van me af. 'Wanneer hij zich aan boord meldt, krijgt hij gewoon te horen dat er een misrekening is gemaakt. Er is geen plaats voor hem. Misschien kan hij op een later schip volgen. Maar ik zal ervoor zorgen dat er geen volgende schepen zijn die plaats

voor hem hebben.'

Ik zweeg even. Ik probeerde me de scène voor de geest te halen en gruwde bij voorbaat. 'Het lijkt me een erg brute manier om een vriend te behandelen,' zei ik zacht.

'We behandelen hem juist zo omdat hij je vriend is. Jij bent degene die hem wil tegenhouden. Hij heeft jou gezegd dat hij heeft voorzien dat hij op Aslevjal de dood zal vinden, en dat jij moet zien te verhinderen dat de prins de zwarte draak doodslaat. Zoals ik je al eerder heb gezegd, acht ik beide gebeurtenissen hoogst onwaarschijnlijk. Als heer Gouden ons niet vergezelt, kan hij daar niet sterven. Ook kan hij jou dan niet aanzetten tot ingrijpen in de missie van de prins. Ik denk trouwens niet dat hij veel zal missen. Alleen wat koude en lastige klussen, niks avontuurlijks. Dat "doodslaan" door de prins zal waarschijnlijk neerkomen op het vrij hakken van de kop van iets dat daar al eeuwen in het ijs ligt. Hoe gaan jullie de laatste tijd trouwens met elkaar om?'

De laatste vraag werd zo handig gesteld dat ik antwoord gaf zonder erbij na te denken. 'Niet goed en niet slecht. Ik zie hem maar weinig.' Ik keek naar mijn vingers en pulkte aan een gescheurde nagel. 'Het is alsof hij iemand anders is geworden, iemand die ik niet goed ken. En ook niet hoef te kennen, in het leven dat we tegenwoordig leiden.'

'Dat geldt ook voor mij. Ik heb het gevoel dat hij het de laatste tijd erg druk heeft gehad, maar ik weet niet waarmee.

De roddels melden alleen dat hij steeds meer geld uitgeeft aan gokken. Ook spendeert hij rijkelijk aan diners en kleren en andere geschenken voor zijn vrienden, maar toch vooral aan gokken. Geen fortuin, hoe groot ook, kan daar lang tegen bestand zijn.'

Ik keek ontevreden. 'Dat lijkt in niets op de man die ik ken. Hij doet zelden of nooit iets zonder een doel, maar in dit geval kan ik geen reden bedenken.'

Chade lachte zonder vreugde. 'Nou, dat hebben al velen gezegd die een vriend aan een ondeugd hebben zien toegeven. Hij zou niet de eerste intelligente man zijn die ik aan een onmatige goklust heb zien bezwijken. In zekere zin mag je het jezelf trouwens aanrekenen. Sinds Plicht dat stenenspel heeft geïntroduceerd is het een ware rage geworden. De jongelui noemen het "prinsenstenen". Wat aanvankelijk simpel was, is ondertussen een vreselijk kostbare bedoening geworden. Niet alleen zetten de spelers geld in tegen elkaar, maar ook zijn er toeschouwers die geld inzetten op hun favorieten. Soms wordt er bij een enkel spelletje voor een klein vermogen gegokt. Het doek en de steentjes zijn trouwens ook duurder geworden. In plaats van een geruite doek heeft heer Valsof een bord van gepolijst notenhout ontworpen, met daarin dunne lijntjes van ivoor, en zijn stukken zijn nu van jade, ivoor en amber. Een van de betere herbergen in de stad heeft een bovenzaal speciaal ingericht

voor stenenspelers. Het is al duur om daar naar binnen te mogen. Er wordt alleen de beste wijn geschonken en het duurste voedsel geserveerd, en door de mooiste dienstmeisjes!'

Ik was verbijsterd. 'En dat allemaal wegens een simpel spelletje om Plicht te helpen zich beter op het Vermogen te concentreren?'

Chade lachte. 'Je weet nooit tevoren waartoe zulke dingen kunnen leiden.'

Dat bracht een andere vraag in mijn herinnering. 'Over tot iets leiden gesproken – we hebben na Bolle's uitbarsting iedereen met aanleg voor het Vermogen opgeroepen zich in de Hertenhorst te melden. We hebben immers een paar zwakke reacties bespeurd? Heeft dat al resultaat opgeleverd?'

'Nog niet,' zei Chade. Hij probeerde de teleurstelling uit zijn stem te houden. 'Ik had gehoopt dat ze zich hierheen zouden haasten, maar ik neem aan dat de oproep te vreemd en misschien ook te abrupt was. We moeten een moment uitkiezen om bij elkaar te komen en hetzelfde nog eens in alle rust over te doen. De vorige keer was het een spontane inval van me. Ik had mijn gedachten toen niet helder op een rij, mijn oproep moet verward hebben geklonken. Nu we binnenkort uitzeilen is dit niet het moment om iemand hierheen te roepen, maar na onze terugkeer moet dit onderwerp prioriteit krijgen. Ik zou erg graag zien dat onze prins het traditionele aantal van minstens zes getrainde

Vermogengebruikers achter zich heeft om hem als coterie bij te staan. Nu zijn we maar met ons vijven, en een daarvan is de prins zelf.'

'Zelfs maar vier, want we laten heer Gouden achter,' corrigeerde ik hem.

'Vier,' gaf Chade onwillig toe. Hij keek me aan en de naam van Netel hing onuitgesproken tussen ons in de lucht. 'En we hebben geen tijd meer om anderen op te leiden,' vervolgde hij, bijna alsof hij tegen zichzelf sprak. 'In feite hebben we amper genoeg tijd om degenen op te leiden die we al hebben.'

Ik onderbrak hem voordat hij zijn frustratie over zijn eigen vorderingen kon uiten. 'Dat komt met de tijd wel, Chade. Ik weet zeker dat u het niet kunt forceren, zo min als een zwaardvechter zich puur door zijn wilskracht kan verbeteren. Het gaat gepaard met eindeloos oefenen en met trainingen die ogenschijnlijk soms niets met het einddoel te maken hebben. Geduld, Chade. Geduld met uzelf en met ons.'

Hij kon nog steeds geen individuele leden van de coterie horen wanneer ze via het Vermogen contact met hem opnamen, behalve als er tevens een fysieke aanraking was. Hij was zich bewust van het Vermogengebruik van Bolle, maar dat was voor hem als het zoemen van een mug bij zijn oor en gaf geen specifieke boodschap door. Ik wist niet waarom we niet tot hem konden doordringen en ook niet

waarom hij ons niet kon bereiken. Hij bezat het Vermogen. Zowel mijn genezing als het herstel van mijn littekens had bewezen dat hij op dat specifieke terrein een groot talent bezat. Maar Chade was een man die werd verteerd door zijn ambitie. Hij zou niet rusten voordat hij het volledige spectrum van zijn magie meester was.

Mijn pogingen om Chade gerust te stellen bleken hem opeens op een heel andere gedachte te brengen. 'Heb je niet liever een bijl?' vroeg hij opeens.

Ik keek hem verbluft aan, maar begreep toen wat hij bedoelde. 'Ik heb in geen jaren met een bijl gevochten,' zei ik. 'Ik zou nog wat kunnen oefenen voordat we vertrekken, maar tijdens deze reis verwacht ik eigenlijk eerder saai geploeter dan strijd. Of hebben we een vijand op het oog?'

'Desalniettemin. Aan een bijl, zou ik denken, heb je meer dan aan een zwaard, in dat ijs rond die draak. Vraag er morgen maar een aan de wapenmeester en begin met oefeningen om je oude vaardigheid op te frissen.' Hij hield zijn hoofd schuin en glimlachte. Ik kende die glimlach. Ik had me al schrap gezet toen hij zei: 'Je gaat wapenles geven aan Vlug, plus rekenen en schrijven. Hij doet het niet goed in de haardklasjes bij de andere kinderen. Burrich heeft hem meer geleerd dan bij zijn leeftijd hoort, dus hij verveelt zich wanneer hij bij leeftijdgenootjes is ingedeeld en voelt zich slecht op zijn gemak bij de oudere jongens. Kettricken heeft

besloten dat hij beter af is met een privé-leraar. De koningin heeft jou uitgekozen.'

'Waarom mij?' wilde ik weten. Wat ik van de jongen had meegekregen tijdens Webs lessen deed me niet popelen om hem als student in wat dan ook onder mijn hoede te hebben. Het was een somber en in zichzelf gekeerd kind, dat geen spier vertrok tijdens verhalen waarbij andere kinderen zaten te brullen van het lachen. Hij praatte weinig en leek met zijn zwarte ogen sprekend op Burrich. Hij gedroeg zich zo houterig als een gardist die net met de zweep heeft gehad, en straalde ook ongeveer dat soort opgewektheid uit. 'Ik ben niet geschikt als onderwijzer. Trouwens, hoe minder ik met de jongen te maken heb, denk ik, hoe beter het voor ons beiden is. Stel eens dat Burrich hem hier komt bezoeken en dat de jongen wil dat hij kennismaakt met zijn leraar? Dat zou grote problemen veroorzaken.'

Chade schudde verdrietig zijn hoofd. 'Was er maar een kansje dat dat gebeurde! In de tien dagen dat de jongen hier is, heeft zijn vader niets laten blijken van spijt dat hij hem hierheen heeft gestuurd. Ik denk dat Burrich hem definitief en echt uit zijn huis heeft gezet. Dat is een reden waarom Kettricken vindt dat een man hem moet opvangen. Hij heeft een houvast nodig in zijn leven. Geef hem het gevoel dat hij ergens bij hoort, Fitz.'

'Waarom ik?' vroeg ik nogmaals, mokkend.

Chade's glimlach werd nog wat breder. 'Ik denk dat de symmetrie van die situatie Kettricken nogal bevalt. En ik moet bekennen dat ook ik er wel een primitieve rechtvaardigheid in herken.' Toen haalde hij diep adem en vervolgde op serieuzer toon: 'Bij wie moeten we hem anders onderbrengen? Bij iemand die de Wijsheid veracht? Iemand die hem alleen maar een last vindt en geen enkele verplichting tegenover hem voelt? Nee. Hij is nu van jou, Fitz. Maak er iets van. En leer hem vechten met een bijl. De jongen zal Burrichs lichaamsbouw hebben als hij straks volwassen is. Momenteel is hij vel over been. Laat hem iedere dag oefenen en geef zijn lijf wat spierweefsel.'

'In mijn vrije tijd,' beloofde ik hem op zure toon. Ik vroeg me af of Burrich mij destijds met even veel angst had bekeken als ik nu zijn zoon bekeek. Enfin, angst of geen angst, Chade's woorden hadden de zaak beslist. Toen hij vroeg: 'bij wie anders?' had ik me inderdaad meteen geschrokken afgevraagd wat Vlug allemaal zou kunnen overkomen indien hij aan iemand anders zou worden toevertrouwd. Niet dat ik op deze bijkomende verantwoordelijkheid zat te wachten, en zeker op dit moment niet, maar ik kon de gedachte niet verdragen dat iemand hem bij zich zou nemen om hem vervolgens voornamelijk te negeren. Dat is de specifieke verwaandheid van mensen die ooit een kind hebben opgevoed. Je raakt ervan overtuigd dat

niemand er beter voor geschikt is dan jij.

De bijl weer ter hand te moeten nemen was evenmin een plezierig vooruitzicht. Dat zou pijn gaan doen! Chade had gelijk. Het was altijd mijn beste wapen geweest. Dure zwaarden waren eigenlijk aan mij niet besteed. Ik dacht met spijt aan het prachtige zwaard dat de nar me had geschonken. Het was bij hem gebleven, samen met mijn extravagante garderobe, toen ik zijn dienst had verlaten. Ik had me niet op mijn gemak gevoeld in mijn rol als zijn bediende, maar nu miste ik die relatie. Ze had ons tenminste tijd gegeven om bij elkaar te zijn. Ons laatste gesprek had een deel van de breuk tussen ons gedicht, maar in een ander opzicht juist een nieuwe afstand geschapen. Ik was tot het inzicht gekomen dat de nar slechts een aspect was geweest van de man die ik had gemeend te kennen. Ik wilde mijn vriendschap met de nar herstellen, maar hoe was dat mogelijk, nu ik wist dat die rol maar een van zijn façades was? Het was zoiets, bedacht ik wrang, als bevriend zijn met een marionet en vergeten dat die pop een stem heeft en kan dansen dankzij de poppenspeler.

Toch ging ik later die avond naar zijn kamer en klopte zachtjes aan. Er scheen zwak licht door de kier onder de deur, maar ik moest een hele poos in de gang staan wachten voor een stem op geprikkelde toon vroeg: 'Wie is daar?'

'Tom Dassenkop, heer Gouden. Mag ik binnenkomen?'

Na een korte stilte hoorde ik de grendel omhoog gaan. Ik

betrad een kamer die ik nauwelijks herkende. De afgemeten elegantie had plaatsgemaakt voor een uitbundig vertoon van luxe. Dure tapijten lagen dubbeldik op de vloer. De kandelaars op tafel waren van goud en de geur die uit de rookbranders opsteeg leek me minstens zo duur als was hij regelrecht gouden munten aan het verstoken. De man die voor me stond droeg weelderige zijden gewaden en was behangen met juwelen. Zelfs de wandversiering was gewijzigd. In plaats van de sobere jachtscènes die je op menig wandtapijt in de Hertenhorst kon zien, zag ik nu alleen nog overvolle schilderijen van Jamailliaanse tuinen en tempels.

'Wil je binnenkomen en de deur sluiten, of blijf je daar liever staan gapen?' vroeg hij chagrijnig. 'Het is al laat in de avond, Tom Dassenkop. Nauwelijks het moment voor een los bezoekje.'

Ik deed de deur achter me dicht. 'Ik weet het. Het spijt me, maar toen ik op redelijker momenten van de dag aanklopte was je er nooit.'

'Ben je iets vergeten toen je zo abrupt mijn dienst verliet en uit je kamer vertrok? Dat afschuwelijke wandtapijt misschien?'

'Nee.' Ik zuchtte, en besloot dat ik me niet weer in die rol zou laten dwingen. 'Ik heb je gemist. En ik heb spijt gehad, al ettelijke keren, over die stomme ruzie met jou waarmee ik

ben begonnen toen Jek hier was. Je waarschuwing is uitgekomen. Ik ben gedoemd daar elke dag aan terug te denken, en elke dag opnieuw wens ik dat ik die woorden ongezegd kon maken.' Ik liep naar de haard en liet me in een van de stoelen voor het kwijnende vuurtje zakken. Er stond een karaf met brandewijn op een tafeltje ernaast, en een glas met nog een bodempje drank erin.

'Ik heb geen idee waarover je het hebt. En ik stond op het punt naar bed te gaan. Wel, Dassenkop, wat kom je hier doen?'

'Wees maar kwaad op me, als je dat wilt. Ik zal het wel verdiend hebben. Maar stop met deze maskerade en wees jezelf. Meer vraag ik niet.'

Hij bleef even zwijgend naar me kijken, hooghartig en afkeurend. Toen nam hij plaats in de andere stoel. Hij schonk zich wat brandewijn bij, zonder mij iets aan te bieden. Ik rook dat het de abrikozenbrandewijn was die we minder dan een jaar geleden ook hadden gedronken. Samen, in mijn hut. Hij nam een slokje en zei toen: 'Mezelf zijn? En wie zou dat dan wel moeten zijn?'

'Ik weet het niet. Ik zou willen dat je de nar was,' zei ik zacht. 'Maar ik denk dat we te ver zijn gekomen om naar die schijn terug te keren. Maar als we het konden, dan zou ik het doen. Graag.' Ik wendde mijn blik van hem af en duwde een houtblok met de punt van mijn laars verder de haard in, wat een reeks opspringende vonken veroorzaakte. 'Wanneer ik

tegenwoordig aan je denk, weet ik niet eens meer hoe ik je in gedachten moet noemen. Voor mij ben je niet heer Gouden. Dat ben je ook nooit echt geweest. Maar tevens ben je nu niet meer de nar.' Ik zette me schrap, want opeens kwamen de juiste woorden in me op – zonder planning vooraf, maar met dwingende vanzelfsprekendheid. Waarom was het soms toch zo moeilijk om gewoon de waarheid te zeggen? Hij zou precies weten wat ik ermee bedoelde. Door de stiltes van zijn kant had hij duidelijk gemaakt dat ik op een of andere manier de breuk tussen ons beiden moest lijmen voordat we uit elkaar zouden gaan. Toch kreeg ik de woorden slechts met moeite over mijn lippen. 'Je hebt me ooit gezegd dat ik je Geliefde mocht noemen als ik je niet meer met Nar zou willen aanspreken.' Ik haalde diep adem. 'Geliefde, ik heb je gezelschap gemist.'

Hij bracht een hand omhoog en bedekte zijn mond, en wreef daarna over zijn kin, alsof hij ergens zorgvuldig over moest nadenken. Ik weet niet welke gezichtsuitdrukking hij achter die activiteit verborg, maar toen hij zijn hand liet zakken zag ik een wrang glimlachje om zijn lippen. 'Denk je niet dat zoiets in deze burcht tot praatjes zou leiden?'

Ik liet dat commentaar voor wat het was, want ik wist er niets op te zeggen. Hij had het gezegd met de spottende stem van de nar. Het was balsem op de wonden van mijn hart, maar tegelijk vroeg ik me angstig af of het niet weer een komedie was. Toonde hij me wat ik graag wilde zien, of was dit zoals

hij was?

'Tja.' Hij zuchtte. 'Als je een passende naam voor me zoekt, zou dat toch weer Nar moeten zijn, dacht ik zo. Dus laten we het daar maar bij houden, Fitzje. Voor jou ben ik Nar.' Hij keek naar het vuur en lachte zachtjes. 'Het zorgt voor een soort evenwicht, geloof ik. Wat ons ook verder nog zal overkomen, ik zal nu altijd deze woorden hebben om aan terug te denken.' Hij keek me aan en knikte ernstig, alsof hij me bedankte omdat ik hem iets kostbaars had teruggegeven.

Er waren ontelbare onderwerpen die ik graag met hem wilde bespreken. Ik wilde over de missie van de prins praten, en over Web, en ik wilde vragen waarom hij tegenwoordig zo verzot was op gokken, en wat deze extravagante kamerstoffering moest voorstellen. Maar opeens had ik geen behoefte meer om woorden toe te voegen aan wat we vanavond hadden gezegd. Zoals hij het had uitgedrukt – er was nu een evenwicht. Het was een balans die nog natrilde. Ik wilde geen enkel woord riskeren dat de arm van de weegschaal weer zou kunnen doen doorslaan. Ik gaf hem een knikje en stond langzaam op. Bij de deur gekomen zei ik zacht: 'Nou, welterusten dan, Nar.' Ik deed de deur open en stapte de gang op.

'Welterusten, geliefde,' zei hij vanuit zijn stoel bij het vuur. Ik deed de deur stilletjes achter me dicht.

Epiloog

Mijn hand, die ooit zwaard en bijl zwaaide, doet nu al pijn na een avond schrijven met de veer. Wanneer ik de punt dan weer droog wrijf, vraag ik me wel eens af hoeveel potjes inkt ik in mijn leven heb opgebruikt. Hoeveel woorden heb ik op perkament of papier gezet, in de hoop daarmee de waarheid te vangen? En hoeveel van die woorden heb ik zelf al aan de vlammen prijsgegeven omdat ik ze waardeloos en fout achtte? Ik doe wat ik al zo vaak heb gedaan. Ik schrijf, ik droog de inkt met zand, ik denk na over mijn woorden. En dan verbrand ik ze. Misschien gaat de waarheid bij die gelegenheden als rook door de schoorsteen. Is die waarheid dan vernietigd, of juist vrijgelaten in de wereld? Ik weet het niet.

Ik had grote twijfels toen de nar me zei dat de tijd een grote cirkelbeweging was en dat we gedoemd waren steeds weer te herhalen wat al eerder was gedaan. Maar hoe ouder ik word, hoe beter ik inzie dat het zo is. Ik meende destijds dat hij bedoelde dat wij allemaal in een en dezelfde grote cirkel zaten opgesloten. Ik denk echter dat we ieder in ons eigen cirkeltje zitten. Dat we daarin geboren worden. Als een veulen aan zijn oefenteugel, zo lopen wij de rondjes die ons zijn voorgeschreven. We lopen wat sneller, of we lopen wat

trager, we stoppen op commando, en daarna beginnen we opnieuw. En elke keer denken we dat het rondje iets nieuws is.

De opvoeding van mijn vader werd toevertrouwd, eindeloos veel jaren geleden, aan Chade, halfbroer van mijn grootvader. Op zijn beurt gaf mijn vader me aan zijn trouwste bediende om me op te voeden. En toen ik vader was geworden, vertrouwde ik op diezelfde hand om ook mijn dochter in alle veiligheid tot volwassenheid op te voeden. In plaats daarvan nam ik andermans zoon tot me en maakte Pé mijn kind. Prins Plicht, mijn zoon en toch ook niet, werd eveneens een leerling van me. En na een zekere tijd kwam bovendien Burrichs zoon bij me, om van mij te leren wat zijn eigen vader hem niet wilde onderwijzen. Elk cirkeltje brengt een eigen cirkeltje voort.

Elk cirkeltje lijkt iets nieuws, maar is dat in feite niet. Het is slechts onze jongste poging om oude fouten te corrigeren, om oud onrecht dat ons is aangedaan uit te wissen, om goed te maken wat we hebben verwaarloosd. Misschien dat we in elke cyclus oude fouten corrigeren, maar ik denk dat we evenveel nieuwe maken. Maar wat kunnen we anders? Misschien staat de moed om een beter pad te zoeken gelijk aan de moed om te riskeren nieuwe fouten te maken.

Deze digitale uitgave is gebaseerd op de 1ste druk.

Oorspronkelijke titel *The Golden Fool*
Copyright © 2002 Robin Hobb
Vertaald door Peter Cuijpers
Omslagillustratie John Howe
Copyright Nederlandse vertaling © 2002 De Boekerij bv, Amsterdam
Uitgeverij M is een imprint van De Boekerij bv, Amsterdam

ISBN 978-94-609-2233-6

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.